

**PLANI I
PËRGJITHSHËM
VENDOR
BASHKIA ROSKOVEC**

VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR

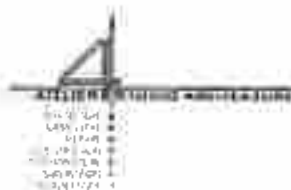

TABELA E LËNDËS

TABELA E LËNDËS	1
LISTA E FIGURAVE	7
LISTA E GRAFIKËVE	8
LISTA E TABELAVE	10
RAPORT VLERËSIMI STRATEGJIK MËDISOR	12
0 HYRIE	12
1. PROCESI I HARTIMIT TË VSM-së	14
1.1. Përkufizimi i VSM-së	14
1.2. Kuadri Ligjor për VSM-të	15
1.2.1. Konventat / marrëveshjet ndërkombëtare	15
1.2.2. Legjislacioni Shqiptar	16
1.3. Pafalmet e Hartimit të VSM-të	21
1.4. Procesi i Hartimit të VSM-së	21
1.4.1. Etapat kryesore në procesin e hartimit të VSM-së	21
1.4.2. Mbledhja e të dhënave dhe analiza e tyre	23
1.4.3. Përbërja e raportit të VSM-së	24
2. PËRSHIRËM I PËRGJITHSHËM I PLANIT	25
2.1. Vizioni i Zhvillimit për Bashkinë	25
2.2. Objektivat Strategjike për Zhvillimin e Territorit të Bashkisë Roskovec	26
2.2.1. Zhvillimi ekonomik	28
2.2.2. Strukturimi dhe gjatësimi i vendbanimeve	29
2.2.3. Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore	30
2.3. Nevojat për Konvertime të Sistemeve Territoriale	31
2.4. Objektivat Kombëtare	33
2.5. Strategji / Plani Kombëtarë të Lidhura me VSM-në për Planin e Përgjithshëm Vendor	35
2.5.1. Plani i Përgjithshëm Kombëtar	36
2.5.2. Strategjia Ndërsëktoriale e Mjedisit	38
2.5.3. Dokumenti i Politikave Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit	39
2.5.4. Strategjia e Fjësve dhe Kullotave	39
2.5.5. Strategjia Ndërsëktoriale për Zhvillimin Rural dhe Ëmësor 2014-2020	40
2.5.6. Strategjia Kombëtare e Energjisë 2013-2020	40
2.5.7. Plani i Integrimit Sektorial për zhvillimin e prodhimit e Hidrokarbureve në Vendbanimet e Pafalmeve	44
2.5.8. Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Mbrojtjes dhe Plani Kombëtar i Menaxhimit të Mbrojtjes	46

Signature

2.5.9	Plan Kombëtar i Veprimit për Zbatimin e Konsentës së Aarhus-it	47
3	PËRSHKRIMI I KUSHTEVE BAZË TË MJEDISIT	49
3.1	Mjedi Fizik	49
3.1.1	Klima	49
3.1.2	Topografia	55
3.1.3	Gjeologjia, Gjeomorfologjia dhe Tokat	56
3.1.4	Patunë minerale	57
3.1.5	Tokat	62
3.1.6	Rrjeti Hidrografik	63
3.1.7	Cënësia e Ajrit	63
3.1.8	Rreziku ozonik në Bashkinë Roskovec	65
3.2	Mjedi Biologjik	68
3.2.1	Bimësia dhe Habitatet	68
3.2.2	Fauna tokësore dhe ujore	70
3.2.3	Zonat e Mbrojtura	71
3.3	EFEKTET E NDRYSHIMEVE KLIMATIKE	73
3.3.1	Ndryshimet klimatike në Shqipëri	73
3.3.2	Irrija e temperaturave	73
3.4	Popullsia dhe Ajetet Materiale	75
3.4.1	Popullsia dhe tendencat demografike	75
3.4.2	Strehimi	83
3.4.3	Trashëgimia Arkologjike dhe Kulturore	87
3.5	Vlerësimi i Kërcënimeve për Burimet Natyrore dhe Problematika Mjedisore	89
3.5.1	Ndoja e ajrit	89
3.5.2	Ndoja e tokës	91
3.5.3	Ndoja e ujrave	93
3.5.4	Degradimi dhe humbja e habitateve tokës, erozioni, shembjet dhe rreshqjet	95
3.5.5	Merazhimi i Mbetjeve Urbane	96
3.6	Metabolizmi i Territorit në Bashkinë e Roskovecit	99
3.6.1	Flukset e Energjisë	99
3.6.2	Flukset e Ujit	100
3.6.3	Flukset e Ushqimit	102
3.6.4	Flukset e Turizmit	104
3.7	Ndaja e Territorit në Sisteme	105
3.8	Analiza SWOT	110
3.8.1	Përmbledhja e aspekteve pozitive	119
3.8.2	Problematikat e evidentuara dhe të mundshme të bashkuara me efektet e implikimit	119

20/11/2019

4	TENDENCAT E MUNDSHME NË TË ARDHMEN, PA PLANIN (ALTERNATIVA Zero)	122
4.1	Hyrje	122
4.2	Zonimi, Përdorimi i Tokës dhe Politikat Publike	122
4.3	Toka	122
4.4	Ajri	123
4.5	Faktorët Klimatike	124
4.6	Uji	124
4.7	Biodiversiteti dhe Zonat e Mbrojtura	125
4.8	Mbetjet	125
4.9	Ndërja Akustike dhe Niveli i Zhurmave	126
4.10	Popullsia, Kushtet Socio-Ekonomike dhe Aspekti Material	126
4.11	Trashëgimia Historike dhe Kulturore	126
4.12	Pelazhi	127
4.13	Përfundime	127
5	BAZA PËR PËRGATITJEN E VLËRËSIMIT MJEDISOR	128
5.1	Përcaktimi i Objektivave Mjedisore	128
5.2	Detymimet sipas Konventave Ndërkombëtare dhe Dokumentave Strategjike të Shqipërisë	129
5.3	Identifikimi i Ndikimeve Mjedisore	139
5.4	Metodologjia e Vlerësimit të Ndikimeve të Planit dhe Projekteve	141
5.4.1	Vlerësimi i ndikimit	141
5.4.2	Vlerësimi i përpunshmërisë	145
6	VLËRËSIMI I PËRPUTHSHMËRISË SË OBJEKTIVAVE TË PLANIT DHE PROJEKTEVE STRATEGJIKE ME OBJEKTIVAT MJEDISORË	148
6.1	Priorizimi i Projekteve për Zbatimin e Planit	148
6.2	Vlerësimi i Ndikimeve në Mjedis nga Zbatimi i Planit për Realizimin e Objektivave Mjedisore të Planit 150	
6.2.1	Vlerësimi i projekteve të O.5.1: Zhvillimi Ekonomik	151
6.2.2	Vlerësimi i projekteve të O.5.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve	153
6.2.3	Vlerësimi i projekteve të O.5.3: Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe Mjedisore	153
6.3	VLËRËSIMI I PËRPUTHSHMËRISË SË PROPOZIMEVE TË PLANIT TË PËRGJITHSHËM VENDOR	154
7	VLËRËSIMI I NDIKIMEVE MJEDISORE	154
7.1	Vlerësimi i Pasojave nga Zbatimi i Planit dhe Ndikimi i tyre në Realizimin e Objektivave Mjedisore të Planit 164	
7.1.1	Toka	164
7.1.2	Ajri	165
7.1.3	Faktorët klimatikë	165
7.1.4	Uji	165
7.1.5	Mjedis Natyror - Biodiversiteti dhe mjedisat e gjelbra	169

		
7.1.6	Mbetjet	171
7.1.7	Ndoga akustike/ zhurmat	171
7.1.8	Popullsia dhe asetet materiale	172
7.1.9	Trashëgimia kulturore	173
7.1.10	Peizazhi	174
7.1.11	Përfundime mbi Vlerësimin e Ndikimeve	174
7.2	Impaktet Kumulative	175
8	UDHËZIME DHE MASAT ZBRUTËSE	177
8.1	Toka	177
8.1.1	Ndodja e Tokës	177
8.1.2	Ripërdorim i materialit të gërmuar	178
8.1.3	Erozioni	179
8.2	Aji	179
8.3	Faktoret Klimatike	180
8.3.1	Përshatja ndaj ndryshimeve klimatike	180
8.4	Uji	181
8.5	Mjedis Natyror	182
8.6	Mbetjet	184
8.7	Ndoga Akustike (Zhurmat)	188
8.8	Popullsia dhe Asetet Materiale	189
8.9	Trashëgimia Kulturore	189
8.10	Peizazhi	190
9	MONITORIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS	191
9.1	Kuadri Institucional dhe ligjor dhe Instrumente që lidhen me Monitorimin e Mjedisit	193
9.2	Planit i Veprimit Monitorimi, Treguesit e Vlerësimit dhe Institucione Monitoruese	196
9.3	Problematika të Monitorimit të Mjedisit që duhet të merren në Konsideratë	203
10	PERFLINDIME DHE REKOMANDIME	205
11	BIBLIOGRAFIA	206
PROCESI I KONSULTIMEVE ME PUBLIKUN		
1	DËGJESË PUBLIKE, 18 DHJETOR 2018	219
2	DËGJESË PUBLIKE, 24 JANAR 2019	222
3	FORUMI I BASHKËRENDIMIT PËR PLANET E PËRGêTHSHME VENDORE 29 JANAR 2019	224
	DËGJESË PUBLIKE, 3 PRILL 2019	226
	FORUMI I BASHKËRENDIMIT PËR PLANET E PËRGêTHSHME VENDORE 4 PRILL 2019	228
	DËGJESË PUBLIKE, 24 MAJ 2019	230
LISTA E 10 TEKNIKË E RAPORTIT TË VSM-SE		
	QENDRA E PËRGêTHSHEM	232

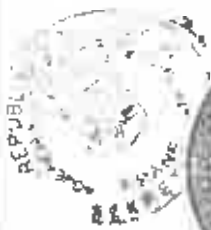

2	VISIONI I ZHVILLIMIT DHE OBJEKTIVAT STRATEGJIKË TË PPV-së	234
3	PËRSHKRIMI I KUSHTEVË BAZË TË MJEDSIT	236
3.1	Mjedi Fizik	236
3.1.1	Klima	236
3.1.2	Topografia	237
3.1.3	Kushtet Gjeologjike	238
3.1.4	Hidrogeologjia	239
3.2	Mjedi Biologjik	239
3.2.1	Flora dhe habitatet	239
3.2.2	Fauna tokësore dhe ujore	240
3.2.3	Zonat e Mbrojtura	241
3.3	Problematika Mjedisore dhe Kërcënimet për Burimet Natyrore	241
3.3.1	Ndodja e Ajrit	241
3.3.2	Ndodja e tokës	244
3.3.3	Ndodja e ujërave	246
3.3.4	Degradimi dhe humbja e habitateve tokës, erozioni, shembjet dhe rreshqjet	248
3.3.5	Menaxhimi i Mbrojtjeve Urbane	249
3.4	Ndarja e Territorit në Sisteme	251
4	TENDENCAT E MUNDSHME NE TË ARDHMEN, PA PLANIN (ALTERNATIVA "0")	253
5	BAZA PËR PËRGATITJEN E VLERËSIMIT MJEDISOR	258
5.1	Përcaktimi i Objektivave Mjedisore	258
5.2	Metodologjia e Vlerësimit të Ndikimeve të Planit dhe Projekteve	259
5.2.1	Vlerësimi i ndikimit	259
5.2.2	Vlerësimi i përputhshmërisë	261
6	VLERËSIMI I PËRPUTHSHMËRISË SË OBJEKTIVAVE TË PLANIT DHE PROJEKTEVE STRATEGJIKË ME OBJEKTIVAT MJEDISORË	262
6.1	Priorizimi i Projekteve për Zbatimin e Planit	262
6.2	Vlerësimi i Ndikimeve në Mjedi nga Zbatim i Planit për Realizimin e Objektivave Mjedisore të Planit	263
6.2.1	Vlerësimi i projekteve të O.5.1: Zhvillimi Ekonomik	263
6.2.2	Vlerësimi i projekteve të O.5.2: Strukturimi dhe qendrimi i vendbanimeve	266
6.2.3	Vlerësimi i projekteve të O.5.3: Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe Mjedisore	269
6.3	Vlerësimi i Përputhshmërisë së Propozimeve të Planit të Përgatitshëm Vendor	271
7	VLERËSIMI I NDIKIMEVE MJEDISORE DHE MASAT ZBUTËSE	276
7.1	Toka	276
7.1.1	Renaabilitimi i Tokave të Ndodhura	276
7.1.2	Ripërdorimi i materialit të çarshur	276

7.1.3	Erozioni.....	277
7.2	Ajri.....	277
7.3	Mbetjet.....	278
8	MONITORIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS.....	281
9	PERFUNDIME DHE REKOMANDIME.....	282

LISTA E FIGURAVE

Figura 1. Vizioni i Zhvillimit të Bashkisë Roskovec	26
Figura 2. Harta e Objektivave të Zhvillimit të Bashkisë Roskovec	28
Figura 3. Harta e Rekomandimeve nga Plani i Përgjithshëm Kombëtar: Shqipëria 2030.	38
Figura 4. Harta e Vend-burimeve dhe Blloqeve të Kërkimit të Naftës dhe Gazit (Burimi: METE, 2015)	43
Figura 5. Tragjime nga Plani i Integruar Sektorial për zhvillimin e prodhimit e hidrokarbureve.	45
Figura 6. Harta e zonave klimatike. Bashkia Roskovec	50
Figura 7. Harta Topografike. Bashkia Roskovec	56
Figura 8. Harta gjeologjike. Bashkia Roskovec (Burimi: Shërbimi Gjeologjik Shqiptar)	57
Figura 9. Harta e Pasurive Minerale. Bashkia Roskovec	58
Figura 10. Harta hidrogeologjike. Bashkia Roskovec (Burimi: Shërbimi Gjeologjik Shqiptar)	59
Figura 11. Harta Gjeologo-Inzhinierike. Bashkia Roskovec	61
Figura 12. Vendndodhjet e Pajisjeve për Monitorimin e Vazhdueshëm të Ajrit në zonë	65
Figura 13. Harta e shpejtlimit spektral SA (0.2) me shuarje 5% në truall shkëmbor dhe probabilitet 10%/50 vjet ose 475 vjet periode përsëritje 475 (Majtas) dhe Harta e Rrezikut Sizmik në Shqipëri (Djathtas) (Burimi: Aliaj et al. 2010).	67
Figura 14. Përhapja e faunës së egër në Shqipëri (Burimi: AKM)	71
Figura 15. Këneta e Zezë. Roskovec	72
Figura 16. Densiteti i popullsisë në nivel Rrjeti – Bashkia Roskovec – Census 2011	77
Figura 17. Gjendja e banesave. Bashkia Roskovec	87
Figura 18. Vendndodhjet e Pajisjeve për Monitorimin e Vazhdueshëm të Ajrit në zonë	90
Figura 19. Pamje nga vend-burimi i Patos Marinzës	91
Figura 20. Zona e banuar në afërsi të puseve të naftës në Patos- Marinzë	92
Figura 21. Problematika mjedisore. Bashkia Roskovec	96
Figura 22. Pamje nga vend-depozitimi në Marinzë	98
Figura 23. Flukset e Energjisë, Bashkia Roskovec	100
Figura 24. Flukset e Ujit, Bashkia Roskovec	101
Figura 25. Flukset e Ushqimit, Bashkia Roskovec	103

Figura 26. Flukset e Turizmit, Bashkia Roskovec	104
Figura 27. Harta e sistemeve territoriale	106
Figura 28. Përdorimi ekzistues i tokës, Bashkia Roskovec	109
Figura 30. Vend-depozitimi i propozuar për mbetjet inerte, Bashkia Roskovec	185
Figura 31. Prjeti i treguesve të monitoruar për vitin 2018 (Burimi: AKM, 2018)	194
Figura 32. Etapat e procesit të VSM-je	233
Figura 33. Vendndodhjet e Pajsejeve për Monitorimin e Vazhdueshëm të Ajrit në zone	243
Figura 34. Pamje nga vend-burimi i Patos Marinës	243
Figura 35. Zona e banuar në afërsi të puseve të naftës në Patos- Marinë	244
Figura 36. Problematika mjedisore, Bashkia Roskovec	249
Figura 37. Pamje nga vend-depozitimi në Marinë	251
Figura 38. Harta e prioritizimit të projekteve	263
Figura 39. Vend-depozitimi i propozuar për mbetjet inerte, Bashkia Roskovec	279

LISTA E GRAFIKËVE

Grafiku 1. Përmbledhje e të Datanave Klimaterike për Roskovecin (Burimi: https://weatherspark.com/)	50
Grafiku 2. Temperaturat më të larta dhe më të ulëta ditore për Roskovecin (Burimi: https://en.climate-data.org/)	51
Grafiku 3. Sasitë mesatare mujore të reshjeve për Roskovecin (Burimi: https://weatherspark.com/)	52
Grafiku 4. Shpejtësia mesatare e erës për Roskovecin (Burimi: https://weatherspark.com/)	52
Grafiku 5. Drejtimi i erës për Roskovecin (Burimi: https://weatherspark.com/)	53
Grafiku 6. Rezultatet e Analizave të Ajrit në Patos-Marinë. (Burimi: Bankers Petroleum, 2016)	64
Grafiku 7. Ndryshimi i popullsisë rezidente 2011-2011	78
Grafiku 8. Ndryshim i popullsisë rezidente 1989-2011	79
Grafiku 9. Ndryshimet e popullsisë ndërmjet regjistrimeve të ndryshme të popullsisë	80
Grafiku 10. Piramida e moshës Bashkia Roskovec 2016	82
Grafiku 11. Perberja e njesive familjare	84
Grafiku 12. Dhomat për njesi familjare	85
Grafiku 13. Parta e banueshme për banorë	85

Grafiku 14. Njësitë ekonomike familjare që kanë banesën në pronësi.....86

Grafiku 15. Rezultatet e Analizave të Ajrit në Patos-Marinëz. (Burimi: Bankers Petroleum, 2016) ...90

Grafiku 16. Rezultatet e Testimit Hidrokarbur të Dherave. Kampionet e Tokës Krahasuar me Rregulloret e Tokës së Agjencisë së Mjedisit Britani përdorur modeli CLEA (Burimi: Bankers Petroleum, 2016)..... 93

Grafiku 17. Perberja e mbetjeve urbane, sipas rrymave..... 97

Grafiku 18. Rezultatet e Analizave të Ajrit në Patos-Marinëz. (Burimi: Bankers Petroleum, 2016) 242

Grafiku 19. Rezultatet e Testimit Hidrokarbur të Dherave. (Burimi: Bankers Petroleum, 2016) 245

LISTA E TABELAVE

Tabela 1. Etapat kryesore në procesin e VNM-së	22
Tabela 2. Programet dhe nën programet për drejtimin "Zhvillimi Ekonomik"	29
Tabela 3. Programet dhe nën programet për drejtimin "Strukturimi dhe Gjallërimi i Vendbanimeve"	30
Tabela 4. Programet dhe nën programet për drejtimin "Aspektet Kulturore, Rekreative, Sportive Dhe Mjedisore"	31
Tabela 5. Dokumentat Strategjike të Zhvillimit të Vendit që lidhen me PPV-në të shqyrtuara gjatë VSM	35
Tabela 6. Distanca e vendosjes së puseve, kështu objektive industriale e social-kulturore	46
Tabela 7. Të dhënat klimatike për Roskovec dhe Kuman	54
Tabela 8. Vlerat e rezikut sizmik (PGA dhe SA (g)) për Bashkinë Roskovec me probabilitet 10%/10 vjet (me periudë përsëritje 95 vjet) dhe probabilitet 10%/50 vjet (me periudë përsëritje 475 vjet), në truall shkëmbor	67
Tabela 9. Shkretet e parashikimit të rritjes së temperaturës	73
Tabela 10. Popullsia sipas njësive administrative	76
Tabela 11. Popullsia e regjistruar në gjendjen civile ndër vite në Bashkinë Roskovec	81
Tabela 12. Cilësia e ujërave sipërfaqësore në zonën e Patos-Marinzës (Burimi: Zela et al. 2014)	94
Tabela 13. Indeksi i cilësisë së ajrit në disa zona të Bashkisë Roskovec	94
Tabela 14. Sistemet territoriale	106
Tabela 15. Analiza SWOT për Bashkinë Roskovec	111
Tabela 16. Lidhja mes saktoreve të mjedisit, objektivave mjedisore dhe dokumentet përkohës të planeve, programeve apo politikave mjedisore	129
Tabela 17. Ndikimet mjedisore të mundshme nga zbatimi i Planit	139
Tabela 18. Treguesit/Elementët e Vlerësimit të Ndikimit	141
Tabela 19. Objektivat mjedisore dhe kodifikimi	143
Tabela 20. Peshat specifike e elementëve/kritereve të vlerësimit	144
Tabela 21. Pliqet e grumbulluara nga 6 elementet/kriteret për ndikimin e projektit për CM2 (Ajeri/Shambull)	144
Tabela 22. Vlerësimi sasior, konvencional e cilësor i ndikimit në mjedis	145
Tabela 23. Vlerësimi i cilësive të ndikimit të projektit në punë për përmirësimin	145

[Signature]

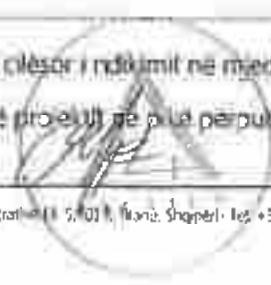

Tabela 24. Përputhshmëria e shprehur në vlera numerike dhe vlerësimi përkatës	146
Tabela 25. Shembull i vlerësimit të përputhshmërisë së OP-ve me OM-të.....	147
Tabela 26. Objektivat dhe programet e Planit.....	151
Tabela 27. Zhvillimi ekonomik.....	152
Tabela 28. Vlerësimi i ndikimit në mjedis të O.S.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve. ...	154
Tabela 29. Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe Mjedisore.....	157
Tabela 30. Përputhshmëria e objektivave mjedisore me Objektivat e Planit.....	160
Tabela 31. Opsionet e grumbullimit dhe transportimit të ndarë të mbetjeve (GTN)	186
Tabela 32. Programi i monitorimit të mjedisit gjatë zbatimit të projekteve të PPV-së Roskovec..	196
Tabela 33. Cilësia e ujërave sipërfaqësore në zonen e Patos-Marinzës (Burimi: Zela et al, 2014)	246
Tabela 34. Indeksi i cilësisë së ujit në disa zona të Bashkisë Roskovec.....	247
Tabela 35. Zhvillimi ekonomik.....	265
Tabela 36. Vlerësimi i ndikimit në mjedis të O.S.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve. ...	267
Tabela 37. Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe Mjedisore.....	269
Tabela 38. Përputhshmëria e objektivave mjedisore me Objektivat e Planit.....	272

RAPORT VLERËSIMI STRATEGJIK MJEDISOR

0 HYRJE

Reforma territoriale dhe Ligji Nr. 115/2015, datë 31.07.2014, "Për ndarjen administrative territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë" e ka rëdimensionuar madhësinë dhe rolin e bashkive. Ky organizim i ri territorial synon fuqizimin e bashkisë, duke rritur kapacitetin për të ofruar shërbime të një cilësie të lartë për qytetarët dhe duke rritur efikasitetin e menaxhimit të burimeve të tyre. Njëkohësisht synohet rritja e efikasitetit administrativ, profesional dhe teknik të qeverisjes vendore për të ofruar shërbime më të mira për qytetarët dhe në mënyrë më moderne.

Bashkia Roskovec, si një ndër 61 njësitë e qeverisjes vendore, në krahasim me organizimin e mëparshëm është rritur në hapësirë dhe në numrin e banorëve. Bashkia e re e Roskovecit është krijuar nga bashkimi në një administrim të vetëm të bashkisë Roskovec dhe 3 komunave: Kuman, Kurjan dhe Strum, të cilat sot janë njësitë administrative të bashkisë. Aktualisht Bashkia e Roskovecit ka në përbërjen e saj 1 (një) qytet dhe 14 (katërmëdhjetë) fshatra. Bashkia e Roskovecit bën pjesë në qarkun e Fierit dhe kufizohet në veri nga Bashkia Lushnje, në lindje me Bashkinë Ura Vajgurore, në juglindje nga Bashkia Berat, në perëndim me Bashkinë Patos dhe Fier, ndërsa në jug me Bashkinë Mallakastër.

Një ndër sfidat me të cilat përballet bashkia e Roskovecit është territori dhe zhvillimi i tij i qëndrueshëm. Territori i bashkisë është kompleks dhe sfidat me të cilat përballet Bashkia janë të shumëllojshme. Bashkia duhet të zhvillojë "mjete nëpërmjet të cilave të lexojë dhe të kuptojë territoret e reja nën administrim e saj dhe nëpërmjet këtyre mjeteve të zhvillojë strategjinë që do ta ndihmonte të operojë për t'iu përgjigjur sfidave të shumta të territorit.

Me gjithë ekzistencën e disa planeve të pjesshme apo dokumentave të tjerë planifikues të bashkisë Roskovec ose të komunave të vecanta orientimi i zhvillimit të Roskovecit për të siguruar shërbime efektive (dhe funksionale), zhvillimin e qëndrueshëm dhe qëndrueshmërisë së aspekteve mjedisore ka qenë i pamjaftueshëm dhe larg niveleve të planifikuara apo të kërkuara. Planet e deritanishme nuk i përgjigjen nevojave hapësinore dhe kërkesave të zhvillimit ekonomik të Bashkisë Roskovec, për më tepër në kushtet e organizimit të ri të bashkisë. Planet e pjesshme, megjithëse kanë kufizuar pjesërisht zhvillimet informale urbane, ato nuk kanë ndaluar reduktimin e hapësirave publike nga urbanizimi ose të sipërfaqeve të gjelbra të dëmtuara.

Bazuar në nevojën për orientim të zhvillimit të Bashkisë së zgjeruar të Roskovecit, Këshilli Bashkiak vendosi të miratojë nismën për hartimin e planit të përgjithshëm vendor (PPV) të Bashkisë Roskovec. Ky plan duhet të zhvillohet në përputhje me qëllimet specifike strategjike që synon të përmbushë Planin Përgjithshëm Kombëtar dhe në harmoni me parimet e planifikimit të tokës.

Në zbatim të detyrimit të pritshme në mjedis dhe në burimet natyrore, Ligji Nr. 91/2013, datë 28.02.2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", dhe Vendimi i Këshillit të Ministrave Nr. 507, datë 10.6.2015 "Për miratimin e listës së detajuar të planeve apo projekteve me pasojë negative në mjedis, që do

t'i nënshtrohen procesit të vlerësimit strategjik mjedisor* përcaktojnë qartë që "Strategjitë, planet, programet dhe dokumentet e tjera të planifikimit, që janë subjekt i legjislacionit në fuqi për planifikimin dhe zhvillimin e territorit" I nënshtrohen Vlerësimit Strategjik Mjedisor.

*Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një proces sistematik, i cili vlerëson pasojat mjedisore të një plani të propozuar për zbatim, në mënyrë që të sigurohet se këto pasoja mjedisore janë adresuar plotësisht nga fazat e hershme të vendimmarrjes, përveç konsideratave ekonomike dhe sociale. VSM-ja në planifikimin hapësinor duhet të paraqesë informacion mbi këto ndikime mjedisore, ekzistenca dhe pasojat e të cilit nuk janë definuar në mënyrë specifike. Në këtë mënyrë VSM-ja në planifikimin hapësinor mund të kontribuojë në përmirësimin e procesit të planifikimit dhe vendimmarrjen, pasi ai është një vlerësim gjithëpërfshirës, sistematik dhe transparent i aspekteve mjedisore, sociale dhe ekonomike, si dhe implikimet në planifikim.

Gjykatë 2019

1 PROÇESI I HARTIMIT TË VSM-SË

1.1 Përkufizimi i VSM-së

Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një nga instrumentet kyç për integrimin e çështjeve mjedisore dhe parimeve të zhvillimit të qëndrueshëm në planifikimin strategjik dhe vendim-marrjen. Ai është një mjet i njohur globalisht për planifikimin me pjesëmarrje që përdoret për të analizuar dhe përfshirë çështjet e mjedisit në politikat, planet dhe programet e propozuara.

Vlerësimi Strategjik Mjedisor mund të kuptohet si *një proces sistematik i cili parashikon dhe vlerëson efektet e mundshme mjedisore gjatë hartimit të një plani apo programi, me qëllim adresimin e këtyre efekteve në mënyrë të përshtatshme që në fazat më të hershme të vendim- marrjes.*

Qëllimi i VSM-së mund të përkufizohet si garantimi që konsideratat mjedisore informojnë dhe integrohen në vendim-marrjen strategjike në mbështetje të një zhvillimi të qëndrueshëm dhe të shëndetshëm nga këndvështrimi mjedisor. Më konkretisht, procesi i VSM-së mbështet autoritetet përgjegjëse për planet dhe programet, si dhe vendim-marrësit, që të marrin në konsideratë:

- Tendencat kryesore mjedisore, potencialet dhe shqetësimet që mund të prekin apo mund të preken nga plani apo programi;
- Objektivat dhe indikatorët mjedisore që janë në përputhje me planin apo programin;
- Efektet e mundshme dhe të konsiderueshme mjedisore të opsioneve të propozuara dhe të zbatimit të planit apo programit;
- Masat për të shmangur, zvogëluar apo zbutur efektet negative dhe ato për të rritur e përforcuar efektet pozitive;
- Pikëpamje, sugjerime dhe informacion nga autoritetet përkatëse, publiku dhe – sipas rastit- vendet fqinjë që preken nga zbatimi i planit apo programit.

Në përgjithësi, VSM-ja aplikohet për plane, programe, politika dhe dokumente të tjerë me natyrë strategjike (përfshirë mundësisht edhe dokumentet ligjore).

Gazetë

1.2 Kuadri Ligjor për VSM-të

1.2.1 Konventat / marrëveshjet ndërkombëtare

Vlerësimi Strategjik Mjedisor është një nga metodat bashkëkohore relativisht të reja të vlerësimit mjedisor. Koncepti i vlerësimit strategjik mjedisor e ka origjinën nga planet rajonale të zhvillimit dhe përdorimit të tokës. Në vitin 1981 Departamenti Amerikan i Zhvillimit Urban hodhi hapat e para në formëzimin e këtij koncepti me anë të miratimit të Udhëzimit të Vlerësimit të Ndikimit. Ndërkohë në Europë hapat e para u hodhën nga Konventa e Espoos "Për vlerësimin e ndikimeve mjedisore ndërkufitare" në vitin 1981, në zbatim të të cilës në vitin 2003 u miratua edhe Protokollin e Vlerësimit Strategjik Mjedisor (Kiev 2003). Protokollin synon që:

"...të vendosë qartësisht dhe me transparencë procedurat për konsiderimin e shëndetit dhe manaxhimin e integruar të çështjeve mjedisore për plane të zhvillimit, programeve dhe legjislacionit, në plan kombëtar, në sektorë të tillë që shkaktojnë ndotje mjedisore si bujqësia, energjia, transporti, zhvillimi rajonal, përdorimi i tokës, manaxhimi i mbetjeve ose ujërave"

Në këtë kontekst Komisioni Europian mbas 11 vjet diskutimesh miratoi në vitin 2001 Direktivën 2001/42 "Mbi vlerësimin e efekteve të planeve dhe programeve të caktuara mbi mjedisin" e cila u bë e detyrueshme brenda vitit 2004 për të gjitha vendet e BE. Me kalimin e viteve, VSM është pranuar si një formë e përshtatshme e vlerësimit mjedisor që ndihmon vendimmarrësit gjatë proceseve planifikuese. Kjo metodë vlerësimi tashmë po gjen përhapje të gjerë në shumë vende të botës të cilët e kanë përfshirë në kuadrin e tyre të standarteve të vendimmarrjes.

Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një proces sistematik që synon të sigurojë që aspektet mjedisore integrohen dhe merren në konsideratë gjatë fazës së planifikimit strategjik dhe vendimmarrjes. Në terma të përgjithshëm planet dhe programet ku aplikohet VSM janë synime strategjike dhe vizionare të cilët qeveria synon t'i verë në zbatim në një sektor të caktuar. Një kontribut i rëndësishëm i VSM është dhe transparencja që ajo synon të nxisë gjatë gjithë procesit dhe deri në vendimmarrje duke u përpjekur të mbledhë dhe demostrojë fakte që lidhen me planin e propozuar dhe objektivat që ai synon, ndërthurjen e tij me planet e tjera ekzistuese duke influencuar deri në nivel projekti individual.

Me kalimin e viteve, Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) u shndërrua në një formë të vlerësimit mjedisor e cila ndihmon drejtuesit dhe menaxherët në hartimin e politikave, planeve dhe programeve në mënyrë të tillë që integrojnë problemet e mbrojtjes së mjedisit në politika, programe dhe plane në mënyrë që implementimi i tyre të kontribuojnë në zhvillimin e qëndrueshëm.

Gjithsesi më e saktë është të thuhet se VSM është një nga instrumentet e vlerësimit të impakteve sepse natyra e çështjeve që merr në konsideratë e kapërcen fushën e mjedisit. Ajo është pranuar si një grup instrumentesh që i korrespondon vendimeve të niveleve nga politikat e deri te programet.

Direktiva përkatëse e BE-s kërkon Vlerësimin Strategjik Mjedisor për plane dhe programe të tillë si bujqësia, pyjet, peshkimi, energjia, industria, transporti, manaxhimi i mbetjeve

2019

telekomunikacioni, turizmi, planifikimi i qyteteve dhe vendeve, si dhe ato plane e programe që përcaktojnë kuadrin e zhvillimeve të ardhshëm për projektet e listuara në Shtojcat I dhe II të Direktivës 85/337/EEC "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis të projekteve të veçanta".

Shqipëria ka ratifikuar disa konventa e protokolle mjedisore të cilat krahas forcimit institucional dhe përmirësimit të mëtejshëm të kuadrit ligjor ndikojnë në përmirësimin e menaxhimit dhe mbrojtjes së mjedisit:

- Konventa e Bernës; "Për ruajtjen e florës dhe faunës së egër dhe mjedisit natyror të Europës" Ligji Nr. 8294, datë 02.03.1998.
- Konventa e Barcelonës, "Për mbrojtjen e mjedisit detar dhe të zonës bregdetare të detit Mesdhe". Ligji Nr. 8690, datë 16.11.2000 "Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Konventën e Barcelonës si dhe të 6 protokolleve shoqëruese".
- Konventa e Bazelit; "Për kontrollin e lëvizjeve ndërkufitare të mbetjeve të rrezikshme dhe asgjësimin e tyre". Ligji Nr. 8216, datë 13.05.1997.
- Konventa e Vjenës; "Për Mbrojtjen e Shtresës së Ozonit" dhe Protokollit i Montrealit "Përshtesat që hollojnë shtresën e ozonit". Ligji Nr. 8463, datë 10.03.1999.
- Konventa e Aarhus-it; "Për të drejtën e publikut për të pasur informacion, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për t'iu drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit". Ligji Nr. 8672, datë 26.10.2000.
- Konventa Kuadër e Kombeve të Bashkuara për ndryshimet klimatike, Tetor 1994.
- Konventa e Kombeve të Bashkuara për Biodiversitetin, Janar 1994.
- Konventa për Mbrojtjen e Mjedisit Detar dhe zonës bregdetare të detit Mesdhe.
- Konventa për ruajtjen e florës dhe faunës së egër të mjedisit natyror të Europës.
- Konventa për mbrojtjen e specieve shtegëtuese të kafshëve të egra.
- Konventa për ndotjen atmosferike në distanca të mëdha
- Konventa e mbetjeve të rrezikshme dhe asgjësimin e tyre, 22 Mars 1989.
- Konventa e Stokholmit; "Mbi ndotësit organike të qëndrueshem", Ligji Nr. 9263, datë 29.07.2004.

1.2.2 Legjislacioni Shqiptar

Në Nenin 59 të *Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë* shkruhet se: "Shteti, brenda kompetencave kushtetuese dhe mjeteve që disponon, si dhe në plotësimin e nismës dhe të përgjegjësisë private, synon (1) një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm për brezat e sotëm dhe të ardhshëm, dhe (2) shfrytëzimin racional të pyjeve, ujërave, kullotave dhe burimeve të tjera natyrore mbi bazën e parimit të zhvillimit të qëndrueshëm". Nisur nga kompleksiteti i tyre, çështjet mjedisore synohet të përfshihen në të gjitha Planet Lokale e Rajonale të Veprimit, Strategjitë dhe Programet Sektoriale dhe Strategjitë Kombëtare.

Ligji mjedisor kryesor është *Ligji Nr. 10431, datë 9 Qershor 2011 "Për Mbrojtjen e Mjedisit"*. Ky Ligj përcakton politikat kombëtare dhe mjedisore për mbrojtjen e mjedisit, kërkesat për përgatitjen e vlerësimeve të ndikimit mbi mjedisin dhe Verësimin Strategjik mjedisor, kërkesat për dhënie të lejeve

Çelipi 2013

veprimtarive që ndikojnë mbi mjedisin, parandalimin dhe pakësimin e ndotjes së mjedisit, normat dhe standartet mjedisore, monitorimin dhe kontrollin mjedisor, detyrat e organëve shtetërore në lidhje me çështjet mjedisore, rolin e publikut dhe sanksionet e përcaktuara në rast të shkeljes të ligjit. Ligji përcakton objektivat e mëposhtme të mbrojtjes së mjedisit:

- parandalimi, kontrolli dhe ulja e nivelit të ndotjes së ajrit, tokës dhe ndotjes së ujërave;
- ruajtja, mbrojtja dhe përmirësimi i natyrës dhe i biodiversitetit;
- ruajtja, mbrojtja dhe përmirësimi i qëndrueshmërisë mjedisore me pjesëmarrjen e publikut;
- përdorimi i matur dhe racional i natyrës dhe i burimeve të saj; ruajtja dhe rehabilitimi i vlerave kulturore dhe estetike të peizazhit natyror; dhe
- mbrojtja dhe përmirësimi i kushteve të mjedisit;

Ligji Nr. 91/2013, datë 28.02.2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor" ka për qëllim të sigurojë mbrojtje të lartë të mjedisit dhe zhvillim të qëndrueshëm, përmes përfshirjes së çështjeve të mjedisit gjatë hartimit, miratimit, rishikimit, ndryshimit ose modifikimit të planeve a programeve me pasoja të mundshme negative në mjedis. Ligji përcakton institucionet dhe autoritete përkatëse, detyrat dhe përgjegjësitë e tyre, si dhe rregullat e procedurës për kryerjen e Vlerësimit Strategjik Mjedisor. Ligji është përfaqësuar me Direktivën 2001/42/KE, datë 27 qershor 2001.

Sipas këtij ligji, kur gjykohet se një plan ose program i propozuar mund të ketë pasoja të rëndësishme në mjedisin e një shteti tjetër, atëherë ajo duhet të zbatohen kërkesat e konventës së Kombeve të Bashkuara "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis në kontekst ndërkufitar (ESPOO)" dhe protokollit të saj "Për vlerësimin strategjik mjedisor (KIEV)", në të cilat Republika e Shqipërisë është palë.

Ligji Nr. 10440 datë 7/07/2011 për "Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis", përcakton rregullat, procedurat dhe afatet për identifikimin dhe vlerësimin e ndikimeve të drejtpërdrejta apo të tërthorta të projekteve ose veprimtarive mbi mjedisin. Ligji përcakton hapat e nevojshme për zbatimin e procedurave të VNM: dorëzimin e kërkesës, shqyrtimin paraprak, kriteret e përzgjedhjes dhe klasifikimit, seancat dëgjimore dhe konsultimet publike, aksesin në informacion, detyrat dhe të drejtat e organëve të tjera. Ligji përcakton gjithashtu listën e veprimtarive që duhet të jenë objekt i procesit të thelluar dhe atij Paraprake të VNM.

Ligji i lart-përmendur nënvizon se qëllimi i Vlerësimit Mjedisor është të sigurojë: "Një nivel të lartë të mbrojtjes së mjedisit përmes parandalimit, minimizimit dhe kompensimit të dëmeve në mjedis nga projekte të propozuara që përpara miratimit të tyre për zhvillim dhe garantimin e një procesi të hapur vendim marrjeje gjatë identifikimit, përshkrimit dhe vlerësimit të ndikimeve në mjedis në mënyrën dhe kohën e duhur, si dhe përfshirjen e të gjitha palëve të interesuara në të". Procesi i vlerësimit duhet të jetë i përgjithshëm, i integruar, në kohë, i hapur dhe të realizohet në mënyrë të pabarabartë nëpërmjet pjesëmarrjes së organeve qendrore dhe vendore, publike dhe

2013

organizatave mjedisore jo fitim prurëse, zhvilluesve të projekteve si edhe të personave fizikë dhe juridikë të specializuar në këtë fushë, me qëllim parandalimin dhe reduktimin e ndikimit mbi mjedis.

Disa nene të këtij ligji janë ndryshuar nëpërmjet Ligjit Nr. 12/2015 për disa ndryshime në ligjin Nr. 10 440, datë 7.7.2011, "Për vlerësimin e ndikimit në mjedis", ndryshime këto që kane hyrë në fuqi më 1 Shtator 2015.

Ligji Nr. 81/2017, datë 18.05.2017 "Për Zonat e Mbrojtura" ka për objekt shpalljen, ruajtjen, administrimin, menaxhimin, përdorimin e qëndrueshëm të zonave të mbrojtura mjedisore dhe të burimeve të tyre natyrore e biologjike, në bazë të parimit të zhvillimit të qëndrueshëm, për të garantuar përmbushjen e funksioneve mjedisore, ekonomike, sociale e kulturore, në interes të të gjithë shoqërisë, si dhe përcaktimin e përgjegjësive të institucioneve publike dhe personave fizikë/juridikë privatë për ruajtjen dhe administrimin e qëndrueshëm të tyre.

Qëllimi i këtij ligji është të sigurojë mbrojtje të veçantë të zonave të mbrojtura mjedisore dhe përbërësve të rëndësishëm të biodiversitetit dhe të natyrës në to.

Synimi kryesor i Ligjit Nr. 9587, datë 20.7.2006, "Për Mbrojtjen e Biodiversitetit" ndryshuar me ligjin Nr. 68/2014, datë 03.07.2014 "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin Nr. 9587, datë 20.07.2006" është të sigurojë mbrojtjen dhe ruajtjen e diversitetit biologjik. Gjithashtu ligji synon rregullimin e përdorimit të qëndrueshëm të përbërësve të diversitetit biologjik, nëpërmjet integritetit të elementëve kryesore të biodiversitetit në strategjitë, planet, programet dhe vendimmarjet e të gjitha niveleve.

Ligji Nr. 107/2014, datë 31.7.2014, "Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit" përbën një hap konkret dhe të rëndësishëm për vlerësimin strategjik mjedisor të instrumentave planifikues. Një ndër qëllimet e këtij ligji është: "të nxitë veprimet e duhura për mbrojtjen, restaurimin dhe rritjen e cilësisë së trashëgimisë natyrore e kulturore dhe për ruajtjen e shumëllojshmërisë biologjike, zonave të mbrojtura, monumenteve të natyrës, zonave të ndjeshme mjedisore dhe të peizazhit".

Planifikimi dhe zhvillimi i territorit bazohet në disa parime, ndërmjet të cilëve mund të përmenden:

- zhvillimi duhet të jetë i qëndrueshëm dhe të garantojë nevojat e brezave për barazi sociale, zhvillim ekonomik dhe mbrojtje të mjedisit;
- harmonizimi me qasjen e Bashkimit Europian në fushën e planifikimit dhe të zhvillimit të territorit, si edhe lidhur me kriteret mjedisore, ruajtjes së biodiversitetit dhe zonave të mbrojtura.

Kjo do të thotë që vlerësimi strategjik mjedisor shtrihet edhe në nivel dokumentash të politikës shtetërore të planifikimit ndërsektorial.

Ligji Nr. 139/2015, datë 17.12.2015 "Për Vetëqeverisjen Vendore" përcakton funksionet dhe detyrat e bashkive, pas ligjit të ndarjes së re administrative në disa drejtime që lidhen me parimet bazë të përgjithshme të Planeve të Përgjithshme Vendore (PPV).

[Handwritten signature]

- Në nenin 23 (Funksionet e Bashkive në fushën e infrastrukturës dhe shërbimeve publike) thuhet që Bashkia është përgjegjëse për
 - o prodhimin, trajtimin, transmetimin dhe furnizimin me ujë të pijshëm,
 - o mbledhjen, largimin dhe trajtimin e ujërave të ndotura,
 - o mbledhjen dhe largimin e ujërave të shiut dhe mbrojtjen nga përrnbyjet në zonat e banuara dhe
 - o planifikimin, administrimin, zhvillimin dhe kontrollin e territorit, sipas mënyrës së përcaktuar me ligj.
- Në nenin 26 (Funksionet e bashkive në fushën e mbrojtjes së mjedisit) ndër të tjera nënvizohet që bashkia ka këto funksione kryesore:
 - o sigurimin, në nivel vendor, të masave për mbrojtjen e cilësisë së ajrit, tokës dhe ujit nga ndotja;
 - o sigurimin, në nivel vendor, të masave për mbrojtjen nga ndotja akustike; dhe
 - o zhvillimin e aktiviteteve edukuese dhe promovuese, në nivel vendor, të cilat lidhen me mbrojtjen e mjedisit.
- Në nenin 27 (Funksionet e Bashkive në fushën e bujqësisë, zhvillimit rural, pyjeve dhe kullotave publike, natyrës dhe biodiversitetit) si funksione të saj përcaktohen:
 - o Administrimi, shfrytëzimi dhe mirëmbajtja e infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit, të transferuar në pronësi të tyre, sipas mënyrës së përcaktuar me ligj;
 - o administrimi dhe mbrojtja e tokave bujqësore e të kategorive të tjera të resurseve, si toka të pafrytshme etj., sipas mënyrës së përcaktuar me ligj,
 - o krijimi dhe administrimi i sistemit vendor të informacionit dhe këshillimit bujqësor e rural, sipas legjislacionit në fuqi;
 - o krijimi dhe administrimi i skemave vendore të granteve për bujqësinë e zhvillimin rural, të financuara nga buxheti lokal dhe/ose me bashkëfinancim nga të tretët, duke garantuar akses të balancuar gjinor,
 - o administrimi i fondit pyjor dhe kullor publik, sipas legjislacionit në fuqi; dhe
 - o mbrojtja e natyrës e të biodiversitetit, sipas legjislacionit në fuqi.

Përpos sa më lart, kuadri ligjor në përgatitjen e kësaj VSM-je përfshin edhe legjislacionin e mëposhtëm:

Ligje:

Ligji Nr. 162/2014, datë 04.12.2014 "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit në mjedis".

Ligji Nr.111/2012, datë 15.12.2012, "Për menaxhimin e integruar të burimeve ujore".

Ligji Nr. 10/06, datë 23.10.2008 "Për Mbrojtjen e Faunes së eger" I ndryshuar.

Ligji Nr. 97/4, datë 12.07.2007 "Për Vlerësimin dhe Administrimin e Zhurmës në Mjedis".

Ligji Nr. 9791, datë 23.07.2007 "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin Nr. 9385 "Për Pyjet dhe Shërbimin Pyjor".

Handwritten signature

Ligji Nr. 9385, datë 04.05.2005 "Për Pyjet dhe Shërbimin Pyjor".

Ligji Nr. 9244, datë 17.06.2004 "Për mbrojtjen e tokës bujqësore".

Ligji Nr. 9115, datë 24.07.2003 "Për Trajtimin Mjedisor të Ujrave të Ndotura".

Vendime të Këshillit të Ministrave:

V.K.M. Nr. 620, datë 7.7.2015 "Për miratimin e rregullave, përgjegjësi dhe procedurave të detajuara për vlerësimin strategjik mjedisor në kontekstin ndërkufitar"

V.K.M. Nr. 575, datë 24.06.2015 "Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte"

V.K.M. Nr. 507, datë 10.6.2015 "Për miratimin e listës së detajuar të planeve apo programeve me pasoja negative në mjedis, që do t'i nënshtrohen procesit të vlerësimit strategjik mjedisor";

V.K.M.Nr. 219, datë 11.3.2015 "Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjuesën publike gjatë procesit të vlerësimit strategjik mjedisor".

V.K.M. Nr. 175, datë 19.01.2011 "Për miratimin e strategjisë kombëtare të menaxhimit të mbetjevedhe të planit kombëtar të menaxhimit të mbetjeve".

V.K.M. Nr. 1189, datë 18.11.2009 "Për rregullat dhe procedurat për hartimin dhe zbatimin e programit kombëtar të monitorimit të mjedisit"

V.K.M. Nr. 798, datë 29.09.2010 "Për Administrimin e Mbetjeve Spitalore"

V.K.M. Nr. 177, datë 06.03.2012 "Për Ambalazhet dhe mbetjet e tyre"

V.K.M. Nr. 705, datë 10.10.2012 "Për Automjetet të dala jashtë përdorimit"

V.K.M. Nr. 452, datë 11.07.2012 "Për Lendfilllet e Mbetjeve"

V.K.M. Nr. 866, datë 04.12.2012 "Për Bateritë dhe Akumulatorët"

V.K.M. Nr. 229, datë 23.04.2014 "Për miratimin e rregullave për transferimin e mbetjeve jo të rrezikshme dhe të dokumentit të transferimit të mbetjeve jo të rrezikshme".

V.K.M. Nr. 371, datë 11.06.2014 "Për përcaktimin e rregullave për dorëzimin e mbetjeve të rrezikshme dhe miratimin e dokumentit të dorëzimit të mbetjeve të rrezikshme".

V.K.M. Nr. 418, datë 25.06.2014 "Për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në burim".

V.K.M. Nr. 608, datë 17.09.2014 "Për masat e nevojshme për grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve bio si dhe kriteret dhe afatet për pakësimin e tyre"

V.K.M. Nr. 127, datë 11.02.2015 "Kërkesat për përdorimin në bujqësitë llumrave të ujërave të ndotura".

Geoffrey 2019

V.K.M. Nr. 387, datë 06.05.2015 "Rregullat për kontrollin e asgjësimit të PCB-ve/PCT-ve, çndotjen apoasgjësimit e pajisjeve që përmbajnë PCB/PCT dhe/ose asgjësimin e mbetjeve të PCB-ve/PCT-ve të përdorura"

V.K.M. Nr. 687, datë 29.07.2015 "Për miratimin e rregullave për mbajtjen, përditësimin dhe publikimin e statistikave të mbetjeve"

V.K.M. Nr. 641, datë 01.10.2014 "Për miratimin e rregullave për eksportin e mbetjeve dhe kalimin tranzit të mbetjeve jo të rrezikshme dhe mbetjeve inerte."

V.K.M. Nr. 587, datë 7.07.2010 "Mbi monitorimin dhe kontrollin e nivelit të zhurmave në qendrat urbanë dhe turistike"

1.3 Parimet e Hartimit të VSM-së

Ky raport i Vlerësimit Strategjik Mjedisor për Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Roskovec mbështetet në parimet bazë të mbrojtjes së mjedisit:

1. Parimi i zhvillimit të qëndrueshëm
2. Parimi i parandalimit dhe marrja e masave paraprake
3. Parimi i ruajtjes së burimeve natyrore
4. Parimi i zëvendësimit dhe/ose kompensimit
5. Parimi i qasjes së Integruar
6. Parimi i përgjegjësisë së ndërsjellë dhe bashkëpunimit
7. Parimi "Ndotësi paguan"
8. Parimi i së drejtës për informim dhe i pjesëmarrjes së publikut
9. Parimi i nxitjes së veprimtarive për mbrojtjen e mjedisit

1.4 Proçesi i Hartimit të VSM-së

1.4.1 Etapat kryesore në proçesin e hartimit të VSM-së

Bazuar në Ligjin Nr. 91/2013, datë 28.02. 2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor" dhe aktet e tjera nënligjore (V.K.M Nr. 219, datë 11.3.2015 "Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për konsultimin me grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjimin publik gjatë proçesit të vlerësimit strategjik mjedisor"; V.K.M Nr. 507, datë 10.6.2015 "Për miratimin e listës së detajuar të planeve apo programeve me pasoja negative në mjedis, që do t'i nënshtrohen proçesit të vlerësimit strategjik mjedisor"; dhe V.K.M Nr. 620, datë 7.7.2015 "Për miratimin e rregullave, përgjegjësisë dhe procedurave të detajuara për vlerësimin strategjik mjedisor në kontekstin ndërkufitar"), proçesi i VNM-së kalon nëpër 5 etapa. Këto etapa janë paraqitur në detaje në Tabelën Nr. 1.

Signature

Tabela 1. Etapat kryesore në procesin e VNM-së

Nr.	Etapa	Detyra	Objektivi
1	Përcaktimi i nevojës për VSM, gjendjes, qëllimit përmbajtjes dhe objektivave, të VSM-së	Grumbullimi i informacionit mbi gjendjen ekzistuese	Ndërtimi i një bazë të dhënash mbi problemet mjedisore, parashikimin e efekteve dhe monitorimin që mund të ndihmojë në zhvillimin e objektivave të VSM-së
		Identifikimi i problemeve mjedisore	Të ndihmojë në përcaktimin e fokusit të VSM dhe fazave të mëtejshme, përfshirë analizën e informacionit mbi gjendjen ekzistuese, parashikimin e ndikimeve dhe monitorimin e tyre
		Identifikimi i planeve dhe programeve të tjerë që mund të kenë ndikim në si dhe objektivave për mbrojtjen e mjedisit	Të përcaktohet si plani apo programi ndikohet nga faktorët e jashtëm, në mënyrë që të propozohet mënyra e adresimit të kufizimeve, dhe të ndihmojë në përcaktimin e objektivave të VSM-së
		Zhvillimi i objektivave të VSM	Të sigurojë një mënyrë për vlerësimin e performancës së planit apo programit, si dhe alternativave përkatëse
		Ballafaqimi me qëllimin e VSM-së	Të sigurojë që VSM merr në shqyrtim të gjitha ndikimet e mundshme të rëndësishme në mjedis të planit apo programit
2	Zhvillimi dhe përmirësimi i alternativave dhe vlerësimi i efekteve	Krahasimi i objektivave të planit ose programit me objektivat e VSM-së	Të identifikojë përpuethshmërinë ndërmjet objektivave të planit ose programit dhe atyre të VSM-së dhe të ndihmojë në zhvillimin e alternativave përkatëse
		Zhvillimi i alternativave strategjike	Të zhvillojë dhe përmirësojë alternativat strategjike
		Parashikimi i efekteve të planit ose programit, përfshirë alternativat	Të parashikojë efektet e pritshme të konsiderueshme mjedisore të planit ose programit dhe alternativave përkatëse
		Vlerësimi i efekteve të planit ose programit, përfshirë alternativat	Të vlerësojë efektet e parashikuara të planit ose programit dhe alternativave përkatëse dhe të ndihmojë në përmirësimin e tij
		Zvogëlimi i efekteve të ndryshme	Të sigurojë që janë identifikuar efektet e ndryshme të mundshme dhe janë konsideruar masat zbutëse përkatëse
		Propozimi i masave për monitorimin e ndikimeve mjedisore të planit apo programit gjatë zbatimit të tij	Të detajojë procedurën e vlerësimit të performancës mjedisore të planit ose programit
3	Përgatitja e Raportit Mjedisor	Përgatitja e Raportit Mjedisor	Të paraqesë efektet e mundshme në mjedis të planit ose programit, përfshirë alternativat përkatëse, në një mënyrë të përshtatshme për konsultimin me publikun dhe përdorim ndërmarrësit
4	Konsultimi i draft planit apo	Konsultimi me publikun dhe palët e interesuar për planin	Të jetë mundësia e publikut dhe palëve të interesuara të shprehin mendimet e tyre në

Handwritten signature and date: 22

Handwritten signature and date: 2013

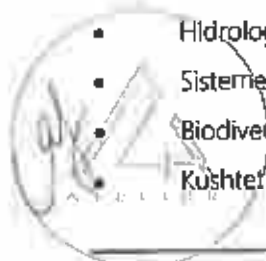

	programit dhe Raportit Mjedisor	apo programit dhe raportit mjedisor	lidhje me çështjet e evidentuara në raportin mjedisor duke e marrë atë si pikë referimi për komentet e tyre në lidhje me planin apo programin. Të mbledhë informacion shtesë nëpërmjet mendimeve dhe shqetësimeve të publikut.
		Vlerësimi i ndryshimeve të rëndësishme	Të sigurojë që ndërthurjet mjedisore të çdo lloj ndryshimi të rëndësishëm të draft planit apo programit në këtë fazë janë vlerësuar dhe janë marrë në shqyrtim
		Marrja e vendimeve dhe dhënia e informacionit	Të japë informacion për mënyrën se si raporti mjedisor dhe opinionet e të konsultuarve janë marrë në konsideratë për miratimin e variantit final të planit apo programit
5	Monitorimi i ndikimeve të rëndësishme në mjedis të zbatimit të planit apo programit	Zhvillimi i kërkesave dhe metodave të monitorimit	Të vrojtjë ndikimet në mjedis të zbatimit të planit apo programit për të vlerësuar nëse ata përputhen me parashikimin, të ndihmojë në identifikimin e ndikimeve të ndryshme
		Përgjigja ndaj ndikimeve të ndryshme	Të përgatisë planin e nevojshëm të veprimit për efektet e ndryshme të identifikuar

1.4.2 Mbledhja e të dhënave dhe analiza e tyre

Për hartimin e raportit të VSM-së janë përdorur burime të ndryshme të dhënash. Përpos Planit të Përgjithshëm Vendor të propozuar të Bashkisë Roskovec dhe Strategjisë së Zhvillimit, në dokumentin e hartuar janë përdorur:

- Informacionet dhe të dhënat e ofruara nga strukturat e Bashkisë Roskovec.
- Raportet vjetore të Gjendjes së Mjedisit, përgatitur nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.
- Të dhëna të përfituara nga Shërbimi Gjeologjik Shqiptar.
- Të dhëna të përfituara nga Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura.
- Të dhëna të përfituara nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural.
- Të dhëna të përfituara nga Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor dhe Zhvillimin Rural
- Të dhëna të ofruara nga Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit
- Të dhëna nga literatura shkencore mbi zonën e Roskovec.
- Informacioni përfshin të dhëna si:
- Relievi, gjeologjia dhe gjeomorfologjia;
- Hidrologjia, të dhëna klimatike dhe burimet ujore;
- Sistemet e Territorit
- Biodiversitetin dhe zonat e mbrojtura, peizazhi, toka bujqësore, pyjet.
- Kushtet sizmike e tektonike të rajonit;

Gjyshi 2019

- Burimet territoriale dhe ekonomike;
- Historia, monumentet e kulturës, arkeologjia;
- Popullsia (gjendja ekzistuese dhe tendencat e ndryshimeve);
- Profili ekonomik dhe turizmi;
- Infrastruktura (rjeti rrugor, ujësjellës, kanalizim, elektrik, telefoni);
- Cilësia e Ajrit,
- Cilësia e ujërave sipërfaqësore e nëntokësore
- Menaxhimi i mbetjeve dhe ujërave të ndotura

Këto të dhëna u verifikuan dhe u pasuruan gjatë vizitave në terren. Gjatë këtyre vizitave në terren u verifikua gjithashtu edhe sistemi i aktual i menaxhimit të ujërave të zeza dhe ndikimit të tyre në mjedisin ujor e tokësor dhe menaxhimi i mbetjeve urbane.

1.4.3 Përmbajtja e raportit të VSM-së

Qëllimi i raportit të VSM-së është që të bëjë identifikimin, përshkrimin dhe vlerësimin e ndikimeve të rëndësishme që mund të rezultojnë nga zbatimi i strategjisë, planit ose programit, të japë alternativën më të favorshme për zhvillimin e tij nga pikëpamja mjedisore si dhe propozimi i masave për mënjanimin dhe zbutjen e ndikimeve negative nga zhvillimi i planit të propozuar.

VSM do të përfshijë pikat e mëposhtme:

- Një përmbledhje të informacionit për vlerësimin strategjik mjedisor;
- Përshkrim të objektivave kryesore të strategjisë, planit të përgjithshëm të Bashkisë Roskovec;
- Gjendja e mjedisit në territorin e Bashkisë Roskovec;
- Përshkrim të problemeve ekzistuese mjedisore;
- Përshkrim të objektivave për mbrojtjen e mjedisit të përcaktuara në nivel kombëtar, të cilat kanë të bëjnë me strategjinë, planin si dhe mënyrat në të cilat këto objektiva janë marrë parasysh gjatë përgatitjes së raportit;
- Përshkrim të ndikimeve të mundshme dhe të konsiderueshme në mjedis duke përfshirë jetën e njerëzve, florën, faunën, biodiversitetin, tokën, klimën, ajrin, ujin, peizazhin, zonat natyrore, vlerat materiale, trashëgiminë kulturore, rreziqet mjedisore (tërmetet, përmytjet) dhe kufizimi i tyre;
- Përshkrim të masave për të parandaluar, reduktuar ose lehtësuar ndikimet negative në mjedis, që mund të rezultojnë nga zbatimi i planit.
- Përmbledhje për përzgjedhjen e alternativave të shqyrtuara dhe vështirësitë ose mungesën e të dhënave gjatë përpilimit të raportit.
- Përshkrimin e masave të parashikuara për monitorimin e ndikimeve.

Handwritten signature and date: 24/10/2015

2 PËRSHKRIM I PËRGJITHSHËM I PLANIT

Sfida kryesore e planit dhe vizioni i zhvillimit të ardhshëm të bashkisë janë evidentimi, ruajtja dhe promovimi i këtyre potencialeve, si dhe kthimi i tyre në gjenerim të ardhurash dhe bazë për ekonominë lokale të 15 viteve të ardhshme.

2.1 Vizioni i Zhvillimit për Bashkinë

"Bashkia e Roskovecit, ndodhur ndërmjet poleve të zhvillimit të Fierit dhe Beratit, e avantazhuar nga pozicioni territorial midis fushës së Myzeqesë dhe kodrave të Mallakastrës, do të nxisë zhvillimin e qëndrueshëm social ekonomik, duke u përqendruar në zhvillimin e bujqësisë, blegtorisë dhe duke krijuar kushte për zhvillimin e agrobiznesit dhe turizmit kulturor."

Cilësia e jetës sigurohet dhe në aftësinë për të bashkëvepruar me njëri-tjetrin në ambiente urbane të sigurta, të pastra, me shëtitore e akse ciklistike, me shkolla dhe ambiente social-kulturore, ku të gjithë grupmoshat gëzojnë pasuritë kulturore e natyrore si dhe eventimente e aktivitete; baret e restorantet ku promovohen traditat e kësaj bashkie. Komuniteti pranon dhe vlerëson rëndësinë e mbrojtjes së cilësisë të jetesës për gjeneratat e ardhshme.

Zhvillimi do të japë zgjedhje realë mbi mënyrën e jetesës, nga tipologjitë e banesës, mënyrat e lëvizshmërisë drejt vendeve të punës, shërbimeve, objekteve social kulturore, fetare, tregtare, argetuese etj. Në vendbanime do të rritet siguria dhe koha e përdorimit të hapësirave publike duke siguruar shërbimet dhe të mirat bazike të jetesës. Arsimiti do të jetë i aksesueshëm për të gjithë, i orientuar sipas nevojave të komunitetit dhe shtylla kurizore e një mjedisi ekonomik të suksesshëm.

Qeverisja vendore e hapur, e drejtë dhe e përgjegjshme ndaj nevojave të komunitetit, siguron që të gjithë njerëzit të trajtohen në mënyrë të barabartë, me dinjitet dhe respekt, dhe të lirë nga diskriminimi. Këto parime janë bazë për ndryshime pozitive demografike.

Duke ju referuar gjendjes ekzistuese, si dhe skenarit të menduar si më të favorshmin për zhvillimin e Roskovecit, atë hierarkik është bërë kategorizimi i qendrave të banuara si më poshtë: Përspecifikimet e qendrave kryesore plani trajton propozimet e Planit të Përgjithshëm Kombëtar sipas të cilit Roskoveci është një qendër terciare urbane, ndërsa vendbanimet e tjera janë Lokalitete.

Këto zona do të aksesohen nga transporti publik dhe hapësirat publike e qendrave të këtyre fshatrave do të sistemohen, duke marrë karakterin e shesheve të fshatit si pika takimi të banorëve.

Për njëdhjetë tërësia e këtyre përmirësimeve do pasojë me rritjen e cilësisë së jetës në këto zona (Figura 1).

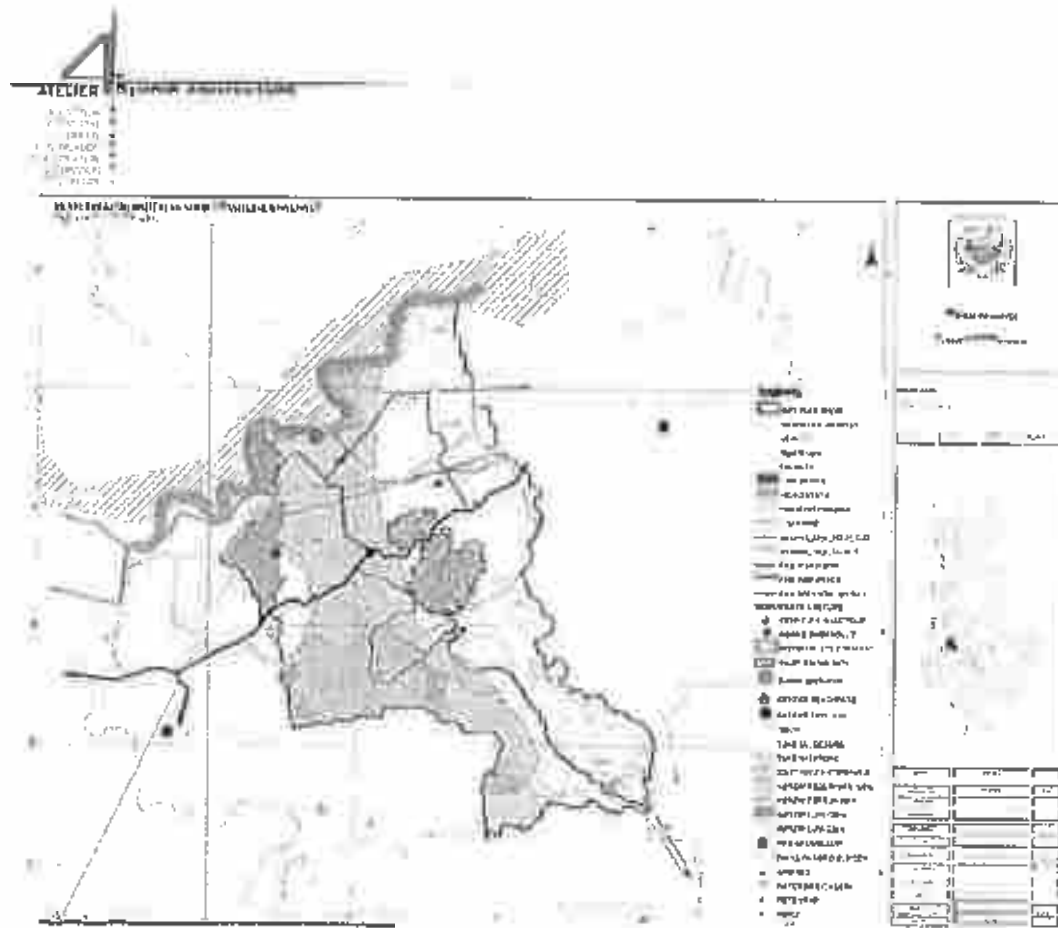

Figura 1. Vizioni i Zhvillimit të Bashkisë Roskovec

2.2 Objektivat Strategjike për Zhvillimin e Territorit të Bashkisë Roskovec

Realizimi i vizionit të bashkisë Roskovec kalon në disa halka, të cilat për të mos humbur fokusin duhet të jenë të mirë strukturuar, si në renditje ashtu dhe në shtrirjen kohore. Në zhvillimin e ardhshëm të territorit të Bashkisë Roskovec janë përcaktuar 3 drejtime kryesore të zhvillimit.

- Zhvillimi ekonomik
- Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve
- Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore

Këto drejtime përkojnë me disa objektiva strategjike (Figura 2)

A. Zhvillimi ekonomik

Objekti 1. Një ekonomi e balancuar që krijon vende pune të kualifikuara dhe një mjedis të përshatshëm për zhvillimin e sektorit primar, industrisë dhe shërbimeve.

Objekti 2. Pushteti vendor bashkëpunues dhe transparent, nxitës i zhvillimit ekonomik me anë të politikave fiskale, nismave, promovimit dhe marketingut.

Handwritten signature and date: 2019

B. Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve

Objektivi 3. Lagje dhe fshatra që sigurojnë një mjedis të sigurtë, mundësi ndërveprimi social dhe shërbime të orientuara drejt mirëqenies së banorëve

Objektivi 4. Sigurimi i një varieteti tipologjik strehimi për të gjitha nivelet e të ardhurave, në të gjithë territorin, ofrimi i një larmie alternativash në zgjedhjen e mënyrës të jetesës dhe vendbanimit si përgjigje e ndryshimeve demografike

Objektivi 5. Sigurimi i një rrjeti transporti dhe mobiliteti të sigurtë, të aksesueshëm, të qëndrueshëm.

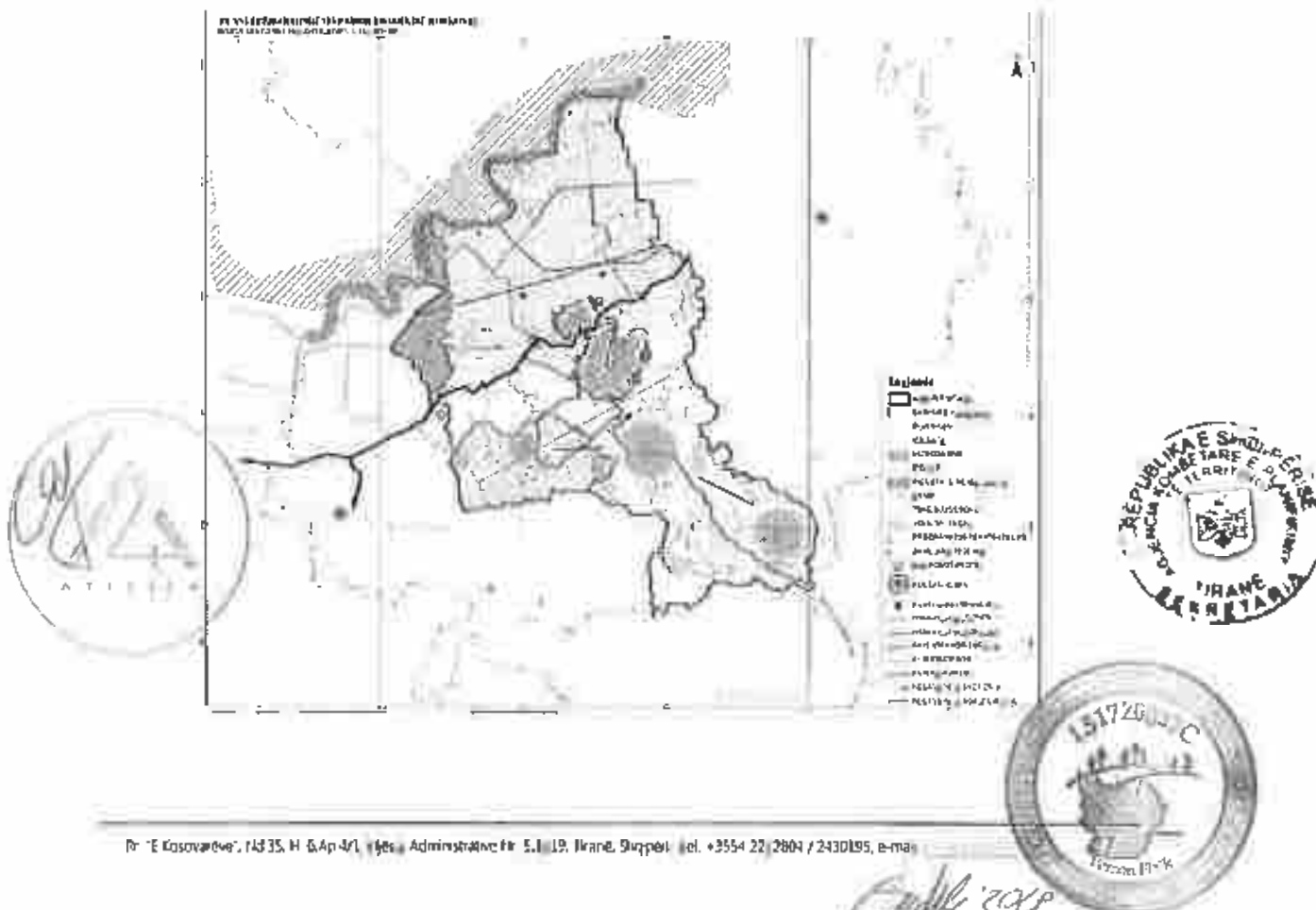
Objektivi 6. Sigurimi i rrjeteve dhe struktura inxhinjerie që sigurojnë një ambient të shëndetshëm duke ulur impaktin mjedisor.

C. Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore

Objektivi 7. Ruajtja dhe rivlerësimi i elementeve të trashigimisë që janë themelet e qytetërimit dhe konfirmojnë të shkuarën.

Objektivi 8. Ruajtja e mjedisit natyror duke e integruar në aspektet argëtuese dhe sportive, me anë të krijimit të aksesit dhe mundësive për argëtim dhe shijim të natyrës.

Objektivi 9. Integrimi i elementëve natyrore dhe kulturorë në jetën kulturore dhe artistike të bashkisë për të promovuar më tej territorin.

Handwritten signature and date: 08/12/2018

Figura 2. Harta e Objektivave të Zhvillimit të Bashkisë Roskovec

2.2.1 Zhvillimi ekonomik

Drejtimi "Zhvillimi ekonomik" prek dhe ndikon në të gjithë territorin e Bashkisë. Ky drejtim lidhet me funksionet e drejtëpërdrejta të bashkisë si në drejtim të shërbimeve ndaj biznesit ashtu dhe në sektorin primar dhe zhvillimin rural që është bazë e ekonomisë lokale. Ky drejtim krahas projekteve dhe programeve të drejtëpërdrejta të lidhura me funksionet e bashkive përfshin dhe programe të investimeve në infrastrukturë apo programe që synojnë realizim nga nisma private por që janë kyç për realizimin e Vizionit të Zhvillimit (Tabela 2).

Funksionet e bashkisë në këtë drejtim zhvillimi janë shumë të drejtuara në drejtime njerëzore, promovim, mbështetje fiskale dhe promovuese, ndërsa është sektori privat që kthehet në gjeneratorin dhe realizuesin kryesor të këtij zhvillimi, ndërsa pushteti vendor luan rolin e drejtuesit dhe lehtësuesit të zhvillimit.

Bashkia e Roskovecit sot ka një ekonomi të orientuar të bujqësisë, por mekanizimi i saj dhe shtimi i hallkave të magazinim, prodhim, tregtim do të ndryshojë bilancin në favor të sektorit industrial dhe shërbimeve. Brandimi, certifikimi dhe promovimi i produkteve lokale pritet të konsolidojë imazhin dhe konkurrueshmërinë e sektorit bujqësor, jo vetëm në tregun kombëtar, por dhe në tregun ndërkombëtar. Cilësia e lartë dhe mundësia e certifikimit «Bio» i produkteve lokale, rendisin sektorin bujqësor, si një ngë aktivitetet ekonomike kryesore të bashkisë.

Kultura dhe tradita e popullsisë lokale, është një tjetër element i rëndësishëm territorial, që favorizon zhvillimin e sektorit të turizmit dhe diversifikimin e aktivitetit ekonomik të fermerëve lokalë. Vlerat e larta territoriale dhe pasuritë kulturore e natyrore të shfrytëzuara pak ose aspak do të rrisin peshën e turizmit dhe agroturizmit në ekonominë e zonës. Zhvillimi i strukturave si bujtina, fjetina, fjetje dhe mëngjes dhe kamping në një kuadër rural, i jep mundësinë fermerëve lokalë të zhvillojnë një aktivitet turistik që i mbivendoset aktivitetit të tyre tradicional, duke mundësuar zhvillimin e produkteve turistike si turizmi rural, agriturizmi dhe ekoturizmi, produkte këto që tërheqin një numër gjithnjë e më të lartë vizitorësh. Monumentet e kulturës, roli historik i zonës, monumentet e kultit, folklori dhe artizanati lokal, përbëjnë një forcë të rëndësishme në zhvillimin e produkteve turistike lidhur me kulturën lokale.

Industria nxjerrëse e naftës e përhapur në zonë është një faktor kryesor i punësimit, veçanërisht në zonën urbane të bashkisë. Sistemimi dhe shfrytëzimi i nëntokës duke ruajtur standardet mjedisore do të ketë impakt në përmirësimin e cilësisë së jetës së banorëve pa degraduar prodhimin bujqësor. Riaktivizimi i hekurudhës do të ndihkojë pozitivisht në prodhimin industrial duke shkurtuar kohë.

Industrializimi i bujqësisë dhe qasja mjedisore në aktivitetet industriale ekzistuese është indikator i një nevojë për forcë pune të kualifikuar, të arsimit profesional ashtu dhe në përthithjen e kuadrove me arsim universitar dhe pasuniversitar. Popullsia ekzistuese ka nevojë për përditësim

Handwritten signature and date: 15/11/2019

periodik të dijeve ndaj synohet krijimi i klasave të trajnimit për të rritur në qendrat komunitare që do të vendosen në vendbanimet kryesore. Sigurimi i një force pune të kualifikuar, me mjedise punësimi në kushte optimale do të shërbejë dhe si frenues i migrimit duke sjellë një stabilizim dhe ndryshim të trendeve demografike.

Transparenca në procedurat e bashkisë, monitorimi periodik i territorit dhe marrja e masave në kohë për të evituar problematikat aktuale që derivojnë nga mungesa disa dhjetëvjeçare e investimeve, asistenca në orientim të investimeve apo ndihma për bizneset apo individë do të ndikojnë pozitivisht në ndryshimet e dëshiruara demografike.

Tabela 2. Programet dhe nën programet për drejtimin "Zhvillimi Ekonomik"

ID	Programet	Nënprograme
1.1	Zhvillimi ekonomik i sektorit primar	Zhvillimi i filierave bujqësore Zhvillimi i filierave blegtorale
1.2	Zhvillimi ekonomik i sektorit dytësor (industri)	Sigurimi i infrastrukturës së nevojshme për funksionimin e bizneseve Rehabilitim i zonave ekzistuese jofunksionale, kthim në pole të rëndësishme
1.3	Zhvillimi ekonomik i sektorit të tretit (shërbimeve)	Zhvillim i shërbimeve në lagje dhe fshatra Turizmi rural dhe agroturizmi si mbështetje e zonave rurale Zhvillimi i shërbimeve mbështetëse pranë pikave të interesit turistik.
1.4	Infrastruktura në shërbim të zhvillimit ekonomik	Krijimi i akseve tematike si promovues të territorit Përmirësimi i infrastrukturës ujtitëse
1.5	Marketimi (promovimi) i vlerave, traditave dhe produkteve (brand lokal)	Rrjet / Promovimi të destinacionit turistik Krijimi dhe promovimi i produkteve dhe paketës turistike
1.6	Promovimi i arsimit profesional	Mbështetja e sistemit arsimor Mbështetja e burimeve njerëzore aktive
1.7	Mbështetje e biznesit	Mbështetja e bashkëpunimit Lehtësira për bizneset.
1.8	Sigurimi i aksesit në informacion dhe transparencë.	Forcimi i kapaciteteve administrative dhe teknike të bashkisë Zhvillim i sistemeve TIK Aksesi i komunitetit dhe biznesit në shërbimeve publike.

2.2.2 Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve

Drejtimi "Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve" orientohet në vendbanimet e bashkisë, synon plotësimin e funksioneve dhe rindërtimin e infrastrukturës për të arritur dhe tejkaluar standardet minimale. Natyrisht funksionet e bashkisë të trajtuara në këtë drejtim vijnë për të gjithë territorin por kanë impakt të drejtpërdrejtë në zonat e banuara, sikurse funksione të tjera të bashkisë që kanë peshë në drejtimin ekonomik apo atë argëtues gjejnë vend në hapësirat urbane të veëndbanimeve.

Gjysha 2019

Vendbanimet kanë nevojë për shërbime të dedikuara dhe të mëduara specifikisht sipas profilizimit të çdo vendbanimi. PPV do të parashikojë mbulimin e territorit me shërbime, por dhe hierarkizimin e tyre.

Vendbanimet kanë potencial për ndërveprim komunitar social, kulturor dhe argëtues. Potencialet kalojnë nga parqet të lulishtet të shkollat e objektet administrative.

Përmirësimi i strukturës dhe investimi në rritjen e përdorimit të objekteve publike: shkolla të bashkuara me qendra komunitare e biblioteka e ambiente sportive, sheshe për përdorim të përditshëm apo aktivitetet të organizuara në raste festash, të shoqëruara me rritjen e sigurisë, do të rrisë atraktivitetin e vendbanimit. Lidhja me transport publik i mbështetur nga rindërtime e përmirësime të infrastrukturës rrugore, në veçanti dhe asaj inxhinierike në tërësi, do të krijojë alternativa të reja banimi dhe do të synojnë përthithjen e një popullsie të re krahas frenimit të migrimit (Tabela 3).

Tabela 3. Programet dhe nën programet për drejtimin "Strukturimi dhe Gjallërimi i Vendbanimeve"

ID	Programe	Nënprograme
2.1	Ruajtja dhe vlerësimi i karakterit të çdo vendbanimi	Krijimi i qendërtimeve lokale
		Përmirësimi dhe krijimi i strukturave e shërbimeve publike
2.2	Krijimi i një mjedisi të sigurtë dhe të përshtatshëm për aktivitetet e përditshme	Sistemi i peizazhit urban, ndriçim publik
		Përshtatja e territorit dhe strukturave publike për PAK
2.3	Trajtimi i stokut të banesave	Tipologji të ndryshme banimi
		Rritje e efikasitetit energjetic
2.4	Krijimi i një rrjeti të plotë qarkullimi me standarde dhe infrastrukturë rrugore të rehabilituar	Rehabilitimi dhe shtimi e zgjerimi i infrastrukturës rrugore
		Përmirësimi i transportit publik
		Krijimi i potencialeve për transport alternativ
2.5	Sigurimi i rrjeteve dhe strukturave inxhinierike	Sistemi i furnizimit me ujë të pijshëm
		Sistemi i kolektimit i ujrave të zeza
		Mbështetje në përmirësimin dhe adaptimin e rrjetit të komunikacionit dhe energjetikës.
		Infrastruktura e mbrojtjes mjedisore

2.2.3 Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore

Drejtimi "Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore" orientohet si në vendbanimet e bashkisë, por synon shtrirjen e kulturës, sportit dhe aktiviteteve në gjithë territorin bashkiak (Tabela 4). Mbrojtja e mjedisit, biodiversitetit dhe tokave bujqësore arrihet më mirë duke i bërë këto elementë pjesë të jetës së komunitetit. Vizitat në objektet "monument kulture" apo "monument natyrës" ndërgjegjësojnë komunitetin për vlerat natyrore në funksion të rritjes së mirëqenies ekonomike. Promovimi si vlerë e rëndësishme territoriale bën që masat e nevojshme mjedisore të konkretizohen në terren dhe të mos jenë thjesht rekomandime në letër.

Handwritten signature and date: 2019

Krijimi i rrjetit të hierarkizuar të hapësirave publike të gjelbra ndikon në përmirësimin e peisazhit natyror, por dhe atij urban duke sjellë përmirësime dhe në zbulimin e vetë vendbanimeve si sfond i aktiviteteve kulturore të lidhura me traditat dhe zejtarinë.

Në trajtimin e mjedisit rëndësi do i kushtohet dhe integritimit të sistemit bujqësor që në paralel me sigurimin e ushqimit për popullsinë siguron hapësirë të vlefshme të gjelbër. Në territor do të krijohet një rrjet hapësirash të gjelbra dhe sportive që integron në një hapësirat e mëdha dhe ndërhyrjet me hapësira sportive dhe rekreative në vendbanime në përputhje me bimësitë endemike.

Tabela 4. Programet dhe nën programet për drejtimin "Aspektet Kulturore, Rekreative, Sportive Dhe Mjedisore"

ID	Programe	Nënprograme
3.1	Evidentimi dhe ruajtja e elementëve të historisë	Vlerësimi i elementëve të veçantë të trashëgimisë kulturore dhe historike
3.2	Krijimi i korridoreve turistike natyrore	Krijimi i një rrjeti hapësirash të gjelbra dhe sportive
3.3	Krijimi i ambienteve për shfaqje kulturore pranë monumenteve të natyrës dhe kulturës	

2.3 Nevojat për Konvertime të Sistemeve Territoriale

Përgjatë viteve në territorin e bashkisë kanë ndodhur ndryshime, të cilat kanë ndikuar në gjendjen ekzistuese të sistemeve territoriale të bashkisë. Bazuar nga vizitat në terren, si dhe materialet e grumbulluara dhe studiuar gjatë hartimit të Planit të Përgjithshëm, është bërë e mundur të kuptohen ndërhyrjet e konsideruara prioritare për bashkinë.

Në territorin bashkiak do të akomodohen ato struktura dhe shërbime të cilat do të ndikojnë jo vetëm në përmirësimin e gjendjes ekzistuese por do i përgjigjen dhe ndryshimeve në nivel kombëtar e rajonal. Një nga sfidat kryesore lidhet me ndryshimet demografike, si në trende ashtu dhe në ndryshimet e grupmoshave. Strategjia me anë të një sërë politikash synon të ulë migrimin duke krijuar vende pune, të sigurojë kushte sociale për popullsinë në plakje, të ofrojë alternativa për të rinjtë si në strehim ashtu dhe në aktivitete e shërbime. Ndërhyrjet prioritare të syzjeruara janë marrë në konsideratë edhe për ndryshimet e ndikimet që kanë në sistemet territoriale ku ato gjenden, të përmendura më poshtë:

Strukturimi i vendbanimeve

Strukturimi i qendrave të banuara, veçanërisht i atyre rurale do të shoqërohet me konvertime nga sistemi bujqësor në atë urban. Qëllimi në këto vendbanime është së pari, sigurimi i banesave për familjet e reja duke denifikuar dhe në pamundësi zgjeruar vendbanimin. Kjo tendencë prek të gjitha vendbanimet pavarësisht numrit të ulët të popullsisë. Në qendrat kryesore: qytet dhe qendrat e njësisë administrative tendenca për banesa të reja dhe zgjerim është më e lartë. Në vendbanime

Gjykatë 2019

kryesore është domosdoshmëri plotësimi i zonave me shërbimeve tregtare, aktivitete dhe shërbime sociale.

Një kategori e veçantë e banimit në territor është kategoria Bujqësi-Banim (BA) e cila ndonjë e nuk ka nevojë për konvertim, ka domosdoshmëri për shërbime dhe struktura ndihmëse. Për shkak të situatës aktuale ku rreth 1/10 e popullsisë jeton në këtë kategori të shpërndarë në territor, kjo kategori do të analizohet rast pas rasti për të vlerësuar nevojën për kufizim, ngritje apo konvertim në zonë urbane gjatë fazës së formulimit të planit territorial.

Kthimi i rezervuarit bujqësor të Ngjeqarit në rezervuar uji të pijshëm

Zona e Ngjeqarit është një nga zonat më problematike në sigurimin e burimeve ujore për furnizimin e popullatës me ujë të pijshëm. Një alternativë e propozuar është ndërhyrja në rezervuarin aktual të Ngjeqarit për të kthyer përdorimin e ujit nga përdorim për bujqësinë në përdorim uji të pijshëm. Bashkia është angazuar në gjetjen e burimeve të tjera dhe nga territore jashtë kufirit administrativ, si psh burime në Cfir. Deri në zgjidhjen përfundimare të kësaj problematike, strategjia sygjeron kthimin e këtij rezervuari nga Infrastrukturë Bujqësore (IB) në Infrastrukturë Ujësjiellës Kanalizime (IUK), si alternativa më konkrete në territor.

Shfrytëzimi i territorit ka ndikuar ndjeshëm në zona të caktuara të ndotura, ku për të rritur mirëqenien e bashkisë duhet ndërhyrë me masa rehabilituese.

Rikualifikim i zonave pranë puseve të naftës

Në këto zona, shfrytëzimi është bërë pa marrë në konsideratë minimizimin e impaktin në natyrë dhe në zonat urbane përreth. Këto zona duhet të jenë në monitorim të vazhdueshëm nga ana e bashkisë dhe strukturave përgjegjëse në nivel kombëtar. Zhvillimi i aktivitetit duhet të shoqërohet me masa rehabilituese.

Strategjia rekomandon kultivimin e bimësisë dekorative apo për bazë materiale në zonat ku ka përqendrim të lartë puse naftë kjo në mënyrë që cilësia e produkteve bujqësore të mos cënohet, por dhe këto lloje prodhimtarie bujqësore të shërbejë si "filtr" për ndotjen e mundshme të ajrit dhe tokës.

Propozimi afatgjatë në këto territore është ngritja e impianteve fotovoltaike të cilat së bashku me impiantet e prodhimit të energjisë nga gazi do të rrisin sasinë e energjisë të hedhur në rrjet.

Rikualifikimi i venddepozitimit

Largimi i mbetjeve drejt Inceneritorit të Fierit do të mbyllë vendgrumbullimet aktuale dhe do të konvertojë sistemin infrastrukturor në sistem natyror.

Këto konvertime në nivelin strategjik janë përcaktuar si nevoja të domosdoshme, saktësimi dhe kuantifikimi i tyre do të bëhet si detajim i mëtejshëm në Planin e Planit të Zhvillimit të Territorit.

Handwritten signature or initials.

2.4 Objektivat Kombëtarë

Objektivat kombëtare kryesore të Shqipërisë për pesembëdhjetë vjetet e ardhshme janë si më poshtë.

- Zhvillimi i infrastrukturës kombëtare të transportit për lidhjen e Shqipërisë me korridoret Paneuropiane të transportit.
- Zhvillimi i Shqipërisë si qendër infrastrukturash dhe energjie për të gjithë rajonin e Ballkanit.
- Promovimi i zhvillimit nëpërmjet një sistemi të zhvillimit urban policentrik dhe të decentralizuar.
- Promovimi dhe aksesueshmëria e zonave me mjedis të shquar natyror dhe peizazh, e kombinuar me menaxhimin inteligjent të burimeve natyrore dhe kulturore me qëllim ruajtjen dhe mbrojtjen e tyre në kuadër të zhvillimit dhe globalizimit. Shfrytëzimi i njëkohshëm i tyre nëpërmjet përmirësimit të aksesueshmërisë të tyre me qëllim zhvillimin ekonomik.
- Zhvillimi i sistemeve të transportit multimodal, miqësor ndaj mjedisit për të mbështetur zhvillimin rural policentrik, së bashku me përmirësimin e infrastrukturës dhe zhvillimin ekonomik.
- Nxitja e përdorimit të burimeve të energjisë të rinovueshme në sektorin e energjisë.
- Dizajni dhe zhvillimi i shërbimeve të integruara në fushën e komunikimit, transportit, bujqësisë dhe energjisë.
- Organizimi hierarkik, specializimi dhe grupimi funksional i qyteteve shqiptare.
- Urbanizimi dhe formalizimi i zonave informale të ndërtimit.

Këto objektiva kombëtare i shërbejnë vizionit të vendit për krijimin e një demokracie vibruese në procesin e anëtarësimit në Bashkimin Evropian, me një ekonomi të qëndrueshme dhe konkurruese, e cila garanton lirinë dhe të drejtat e njeriut.

Në të njëjtën kohë, kërkohet një përpjekje për të transformuar shoqërinë në shoqëri të të mësuarit dhe informacionit, përmes integritit të infrastrukturës dixhitale në të gjithë vendin, përmirësimin e shërbimeve elektronike publike dhe krijimin e transparencës në qeverisjen e vendit. Për më tepër, nga pikpamja administrative, Shqipëria synon të forcojë qeverisjen lokale dhe decentralizimin, të përmirësojë efikasitetin e qeverisjes në përputhje me parimet evropiane të vetëqeverisjes vendore dhe vlerat e modelit të Menaxhimit të Decentralizuar Evropian.

Në sektorin e mjedisit, qëllimi është zhvillimi i qëndrueshëm social dhe ekonomik me mbrojtjen e burimeve natyrore nga ndotja dhe degradimi përmes menaxhimit të integruar dhe përmirësimin e vlerave mjedisore që kontribuojnë për prosperitetin ekonomik. Qëllimi është i bazuar në parimin e zhvillimit të integruar, mbrojtjen dhe rritjen e burimeve mjedisore, si dhe sigurimin e rritjes ekonomike dhe prosperitet social dhe kohezionit. Sot, zonat e mbrojtura në Shqipëri përbëjnë 16.6% të sipërfaqes së vendit dhe një pjesë prej tyre janë pjesë e Brezit të Gjelbër Evropian. Gjithashtu, është e njohur që mjedis është pjesë e pasurisë kombëtare dhe ndikohet si nga proceset natyrore edhe nga ndërhyrja e njeriut. Kështu, objektivat kryesore për menaxhimin e qëndrueshëm të mjedisit janë:

- Mbrojtja e zonave ekologjike të ndjeshme dhe sigurimi i një funksionimi të vazhdueshëm të mirë në të ardhmen.
- Krijimi i një sistemi informacioni për mbrojtjen e burimeve natyrore.
- Zhvillimi i rolit të burimeve mjedisore dhe natyrës në zhvillimin ekonomik të vendit, por edhe për të përmirësuar cilësinë e jetës së banorëve të qendrave urbane, duke lidhur qytetet me zonat natyrore.
- Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore për të mbështetur zhvillimin ekonomik në të gjitha fushat, p.sh. bujqësi, pylltari, peshkimi, gurorë, energji, industri, shërbime, turizëm etj
- Krijimi i rrjetit evropian Natura 2000 për mbrojtjen e zonave ekologjike të ndjeshme dhe ruajtjen e peizazheve të vlefshme natyrore.
- Rritja e pjesëmarrjes së publikut në proceset e vendimarrjes dhe integrimi i planifikimit hapësinor në vend.

Zhvillimi rural ka nevojë për të promovuar zhvillimin e sektorit të bujqësisë, me ndihmën e një kornize për të siguruar sektorin agro-ushqimor, inovativ dhe të qëndrueshëm, të aftë për të përballuar presionet e tregut dhe kriteret e cilësisë të Bashkimit Evropian. Rezultati do të jetë vende të reja pune, rritje ekonomike, kohezion social dhe mbrojtje e cilësisë së jetës për banorët e zonave rurale. 40% e sipërfaqes së vendit përbëhet nga tokë bujqësore dhe gjysma e saj është e vendosur në pjesën perëndimore të vendit dhe në zonën bregdetare të saj. Pjesëmarrja e bujqësisë në Produktin Kombëtar Bruto është 20%, me 50% të punësuarve i perkasin veprimtaritë primare. Objektivi kryesor është përmirësimi i bilancit ushqimor të importeve - eksporteve, pasi eksportet janë rritur ndjeshëm në dekadën e fundit, por balanca mbetet negative. Gjithashtu thelbësore është ripyllëzimi i zonave të degraduara dhe testimi i kulturave të reja fitimprurëse në zonat rurale, paralelisht me krijimin e një rrjeti të suksesshëm të zinxhirit rural ekonomik. Reduktimi i kostove të prodhimit, investimeve në teknologji për zonat rurale, menaxhimi i ujit për ujtiqe dhe ndërtimi i infrastrukturës përkatëse, bashkëpunimi në sektorin e bujqësisë me sektorët e tjerë si p.sh. agro-turizmi cilësor, futja e burimeve të ripërtëritshme të energjisë në aktivitetet rurale dhe krijimi i qendrave dhe poleve të prodhimit bujqësor, në varësi të karakteristikave të produkteve, janë faktorët kryesor për zhvillimin rural.

Qëllimi për turizmin parashikon njohjen e Shqipërisë si një destinacion tërheqës turistik në Evropë, autentik dhe mikpritës, bazuar në shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe burimeve kulturore, të cilat do të jenë të qasshme në tregjet ndërkombëtare.

Për sektorin e energjisë, objektivi kryesor është pavarësia energjetike e Shqipërisë dhe zhvillimi i një ekonomie me karbon të ulët, me përdorimin e burimeve të energjisë të rinovueshme, futjen e teknologjive të reja në energjetikë dhe zhvillimi i kërkimeve përkatëse për këtë qëllim. Objektivat e politikës energjetike janë përdorimi i energjisë me 20% nga Burimet e Rinovueshme të Energjisë, përmirësimi i efikasitetit të energjisë në masën 20% dhe duke reduktuar emetimet e CO₂ me 20%. Në të njëjtën kohë, është i domosdoshëm zhvillimi i mëtejshëm të hidrocentraleve, pasi Shqipëria ka burime të mjaftueshme ujore, forca të rrejteve të transmetimit dhe shpërndarjes dhe integrimi i tyre në planifikimin hapësinor, përdorimi i energjisë diellore dhe zhvillimi i fushave ekzistuese

Gjeplazari

gjeotermale. Me rëndësi strategjike është edhe gazsjellesi TAP (Tran Adriatic Pipeline) që do të kalojë përmes Shqipërisë.

2.5 Strategji / Plane Kombëtare të Lidhura me VSM-në për Planin e Përgjithshëm Vendor

Bazuar edhe në legjislationin përkatës, të gjithë dokumentet e planifikimit të territorit duhet të zhvillohen në përputhje të plotë me Planin e Përgjithshëm Kombëtar mbi bazën e parimit të hierarkisë së dokumenteve të planifikimit dhe, sipas rastit, në përputhje me planet sektoriale dhe planet e detajuara për zonat me rëndësi kombëtare, si dhe duke iu përmbajtur normave teknike të planifikimit të territorit. Gjatë përgatitjes së kësaj VSM-je janë marrë në konsideratë të gjithë planet apo strategjitë kombëtare të cilët ndikojnë në një mënyrë apo tjetër në zhvillimin e PPV-së për Bashkinë Roskovec.

Shqyrtimi i këtyre dokumentave synoi gjithashtu identifikimin e çështjeve apo objektivave egzistuese të qëndrueshmërisë të cilat duhet të merren parasysh gjatë hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor dhe gjatë Vleresimit Strategjik Mjedisor. Theksojmë se Dokumentat Strategjike Kombëtare të marra në shqyrtim reflektojnë edhe angazhimet e Shqipërisë në Marrëveshjet Ndërkombëtare përkatëse dhe janë të orientuara drejt procesit integruar në Bashkimin Europian të vendit. Në tabelën e mëposhtme (Tabela 5) paraqitet lista e Dokumentave Zhvillimore të shqyrtuara dhe marra në konsideratë nga Grupi i Punës gjatë hartimit të VSM-së ndërsa në vijim paraqitet një përmbledhje e shkurtër e secilit prej tyre si dhe pikëprerjet më kryesore me Planin e Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Roskovec dhe VSM respektive.

Tabela 5. Dokumentat Strategjike të Zhvillimit të Vendit që lidhen me PPV-në të shqyrtuara gjatë VSM

Nr.	Dokumenti
1.	Plani i Përgjithshëm Kombëtar
2.	Strategjia Ndersektoriale e Mjedisit
3.	Dokumenti i Politikave Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit
4.	Strategjia e Pyjeve dhe Kullotave
5.	Strategjia Ndërsektoriale për Zhvillimin Rural dhe Bujqësor 2014-2020
6.	Strategjia Kombëtare e Energjisë 2013-2020
7.	Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Mbetjeve dhe Plani Kombëtar i Menaxhimit të Mbetjeve
8.	Plani i Integruar Sektorial për zhvillimin e prodhimit e hidrokarbureve në Vendburimet e Patos-Marinëz
9.	Strategjia dhe Plani Kombëtar i Veprimit për zbatimin e Konventës së Aarhusit në Shqipëri

Copy 2019

2.5.1 Plani i Përgjithshëm Kombëtar

Vizioni i Planit të Përgjithshëm Kombëtar e sheh Shqipërinë si një qendër të integruar në sistemin ekonomik dhe infrastrukturor Evropian, me ekonomi të shumëllojshme dhe konkurruese në hapësirën ballkanike, si një shtet që synon barazinë në aksesin në infrastrukturë, ekonomi dhe dije. Siguron mbrojtjen e trashëgimisë natyrore, historike dhe kulturore me synimin për t'u shndërruar në një destinacion autentik. Në objektivat strategjik të planit parashtrohet si fillim, sigurimi i integritetit fizik dhe territorial të peizazhit historik, kulturor, natyror dhe urban në të gjithë territorin shqiptar. PPK-ja synon një riorganizim të territorit shqiptar, duke strukturuar vendbanimet në qendra urbane: primare, sekondare dhe terciare, strukturon lidhjet dhe aksesin si pjesë e korridoreve evropiane dhe ballkanike, duke krijuar rajone të forta ekonomike që kanë marrëdhënie plotësuese me njëri-tjetrin.

Bashkia e Roskovecit përfshihet në Korridorin dhe Parkun Natyror të Semanit.

Në këto zona rekomandohet ndër të tjera:

- Krijimi i hapësirave rekreative dhe atraksioneve natyrore përgjatë luginave të lumenjve. Futja e rrjetit kombëtar të biçikletave, i cili akseson dhe përshkon zonat natyrore dhe ato të trashëgimisë historike e kulturore.
- Përfshirja e sistemit natyror në zinxhirin e zhvillimit ekonomik.
- Projekte ripyllëzimi dhe rigjenerimi në zonat e degraduara nga dukuri natyrore, si erozioni dhe përmytjet, por edhe nga aktiviteti njerëzor

Politikat që mbështet Plani Kombëtar në drejtim të *sistemit bujqësor* janë:

- Ruajtje.
- Konsolidim.
- Modernizim.

Në mbrojtje të *Sistemit Ujor*, PPK:

- Vendos vijën Blu, e cila ka për qëllim:
 - mbrojtjen nga përdorimet e ndaluara të hapësirës së brezit bregdetar, të përcaktuar sipas legjislacionit sektorial për mbrojtjen e burimeve ujore;
 - monitorimin e aktiviteteve për shfrytëzim ekonomik në hapësirën e brezit bregdetar,
 - për rrjedhat lumore, rigjenerimi i korridoreve natyrore që shoqërojnë rrjedhën e tyre.
- njohjen dhe mbrojtjen e vlerave të peizazhit natyror të territorit që shtrihet nga vija bregdetare deri në kreshtën e brezit të parë kodrinor malor.

Politi i zhvillimit rajonal Vlorë - Fier - Berat do të ketë 3 qendra kryesore, bashkinë Vlorë, bashkinë Berat dhe bashkinë Fier. Bashkia Lushnje dhe bashkia Kuçovë parashihen si qendrat e specializuara të poli i zhvillimit rajonal, ndërsa bashkitë e tjera do të jenë qendra terciare (Figura 3). Në total poli i zhvillimit rajonal Vlorë-Fier-Berat përfshijë 13 bashki dhe 75 njësi administrative. Në aspektin e zhvillimit ekonomik si dhe falë bujqësisë dhe turizmit natyror, ky pol konkurron denjësisht

Handwritten signature and date: 2019

me motorin më të madh ekonomik të vendit, atë Durrës-Tiranë. Në rajon ndër potencialet kryesore natyrore përmenden fusha e Myzeqesë, rafineritë nxjerrëse dhe përpunuese të naftës dhe gazit natyror, laguna e Nartës, porti i Vlorës, vija e pastër bregdetare, kalimi i aksit kryesor rrugor, kalimi i linjës energjetike TAP etj.

Propozohet:

- Përmirësimi i kushteve dhe fuqizimi i kapacitetit akomodues të portit të Vlorës dhe Petroliferës, si nyjat portuale kryesore të transportit detar.
- Integrimi dhe funksionimi me kapacitet të plotë sipas modalitetëve të stacioneve të rrjetit hekurudhor: Levan, Nartë dhe Rafineri si stacione mallrash; Vlorë, Fier, Lushnjë dhe Ballsh si stacione qendrore, si dhe rigjallërimi i stacioneve për pasagjerë, Dushk, Gradishtë, Libofshë si edhe Novoselë, Kraps dhe Kasnicë.
- Shtimi i linjës hekurudhore drejt Kakavijës, duke bërë lidhjen nëpërmjet Ballshit me Memaliajn.
- Rruga bregdetare peizazhistike, përgjatë qendrave: Divjakë-Pishë Poro-Nartë-Vlorë-Dhërmi, rrjeti i biçikletave, i cili përshkon zonën referuar rrjetit kombëtar të biçikletave, propozuar nga PPK-ja. Në këtë pol kalojnë itinerari peizazhistik blu dhe itineraret horizontale kombëtare.
- Projekte strategjike për shfrytëzimin e gazit TAP, që kalon në këtë territor. Realizimin e projektit për linjën energjetike IAP të gazit, Fier - Mali i Zi - Bosnjë - Hercegovinë - Kroaci.
- Një nga këto projekte strategjike është lidhja e TAP-it me HEC-in e Vlorës, në mënyrë për ta bërë funksionale edhe këtë vepër energjetike, me qëllim rritjen e sigurisë së furnizimit për jugun e vendit. Projekti i linjës së gazit Fier-Vlorë, për furnizimin e Vlores Thermal Power Plant është parashikuar për t'u hartuar si projekt teknik.
- Vlerësimi i mundësive nga sektorët përkatës për ripërdorim të termocentraleve ekzistues apo të rinj, që përdorin energjinë nga gazi.
- Vlerësimi i potencialit natyror në aspektin e diversifikimit të energjisë së rinovueshme dhe asaj alternative, duke konsideruar rrezatimin prej 2700 orë/vit për ndërtimin e parqeve fotovoltaike.

Gjeffu 2019

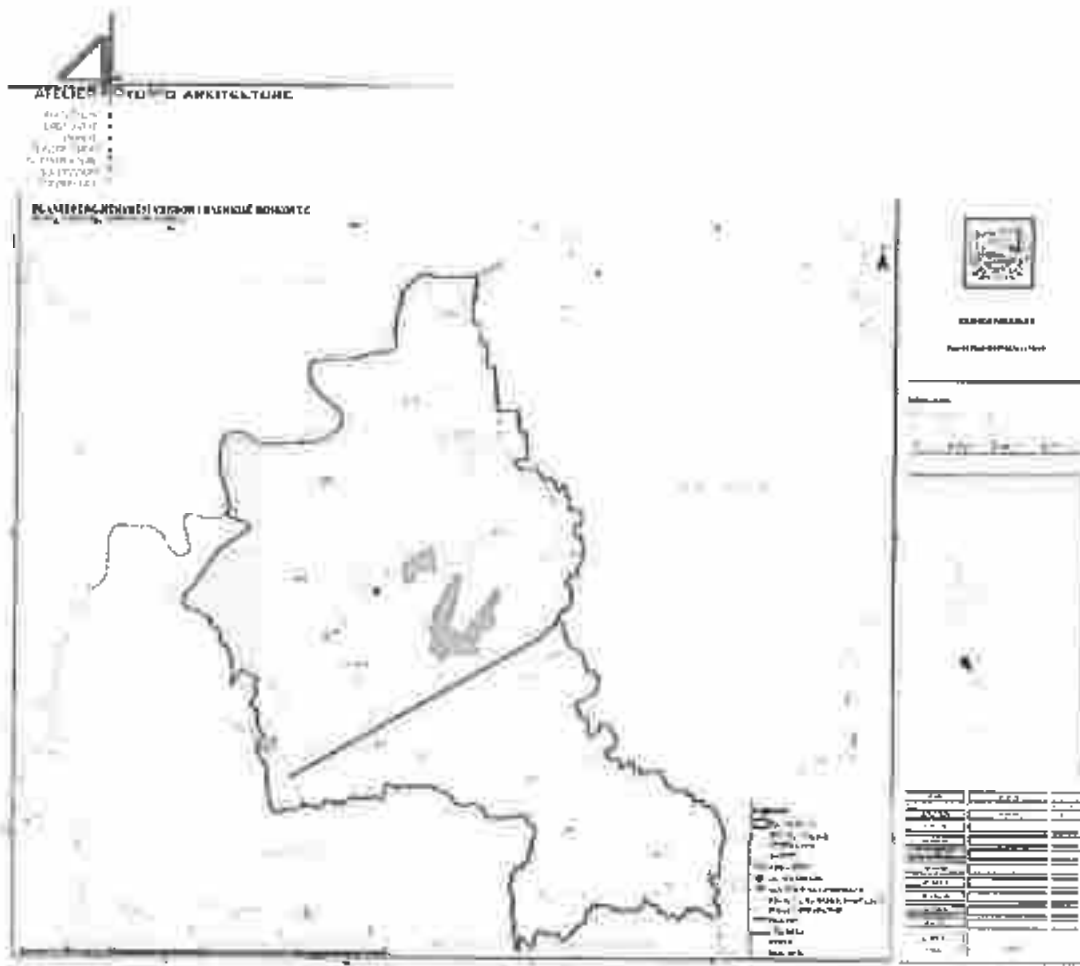

Figura 3. Harta e Rekomandimeve nga Plani i Përgjithshëm Kombëtar: Shqipëria 2030.

2.5.2 Strategjia Ndërsektoriale e Mjedisit

Strategjia Ndërsektoriale e Mjedisit (SNM), e propozuar nga Ministria e Mjedisit për periudhën 2015-2020 është vazhdim i objektivave të Strategjisë së miratuar me Vendim të Keshillit të Ministrave Nr. 847, datë 29.11.2007 dhe është dokumenti bazë që parashtron politikën shtetërore në fushën e mbrojtjes së mjedisit. Qëllimi përfundimtar i hartimit, miratimit dhe zbatimit të tij është plotësimi i detyrimit kushtetues ndaj shtetasve që gëzojnë të drejtën e një mjedisi të shëndetshëm dhe ekologjik, zhvillimit të Shqipërisë në mënyrë të qëndrueshme nëpërmjet përdorimit racional të pasurive natyrore, ruajtjes së tyre nga ndotja dhe degradimi, si dhe promovimit të vlerave mjedisore për t'i kthyer ato në asete të rëndësishme të rritjes së mëtejshme ekonomike të vendit.

Strategjia Ndërsektoriale e Mjedisit (SNM) është pjesë integrale e Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim. Ajo duhet parë në kontekstin e politikës kombëtare. Shumë nga politikat dhe masat e kësaj strategjie, mbështeten nga programet dhe veprimet të përcaktuara në strategjitë ndërsektoriale, siç janë turizmi, energjia dhe bujqësia etj.

Strategjia zëbërthen realizimin e objektivave të saj në një program masash konkrete të shoqëruar me afatet kohore, institucionet përkatëse dhe parashikimet financiare. Këto masa ndiqen nga institucionet politike-bërëse dhe ato zbatuese. Kuadri ndërsektorial afro një trajtim modern dhe të integruar të sektorit mjedisor dhe sektorëve të tjerë me ndikim të fortë në cilësinë e mjedisit si transporti, bujqësia, rregullimi i terrësive etj. Ky konceptim pranon përgjegjësinë e ndarë midis shumë institucioneve qeverisëse, në nivel qendror apo vendor, për mbrojtjen e mjedisit dhe arritjen

Handwritten signature and initials.

Handwritten signature and date: 2019.

e një zhvillimi të qëndrueshëm të vëndit. SNM mbështetet nga programe veprimi më të hollësishme që trajtojnë çështje specifike siç janë Strategjia dhe Plani i Veprimit për Biodiversitetin, Strategjia për Zhvillimin e Sektorit të Pyjeve dhe Kullotave, Strategjia e Peshkimit dhe Plani Kombëtar i Administrimit të Mbetjeve. Kjo Strategji Ndërsektoriale për Mjedisin bashkon elementët më të rëndësishëm të këtyre veprimeve në një tërësi të vetme dhe bashkëkohore.

2.5.3 Dokumenti i Politikave Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit

Shqipëria ka qenë dhe mbetet pjesëmarrëse e iniciativave europiane dhe rajonale në përgjigje të Konventës së Diversitetit Biologjik (CBD), në mënyrë të veçantë të Strategjisë Pan-Europiane të Diversitetit Biologjik dhe Pejsazhor (SPEDBP). Edhe pse një vend i vogël, Shqipëria shquhet për një diversitet biologjik e pejsazhor të pasur. Në origjinë të këtij diversiteti qëndrojnë pozicioni gjeografik, faktorë gjeologjikë, pedologjikë, hidrologjikë, relievi dhe klima. Relievi i thyer dhe vertikalisht i theksuar kanë krijuar kushte për ekzistencën dhe ruajtjen e një numri llojesh relikte, endemikë e subendemikë; 27 llojet endemike dhe 160 subendemike të bimëve të larta që rriten në vendin tonë paraqesin një rëndësi të veçantë ruajtjeje. Diversiteti i lartë i ekosistemeve dhe habitateve (ekosisteme detare, bregdetare, laguna e vende të lagëta, delta lumenjsh, duna ranore, liqene, lumenj, shkurreta mesdhetare, pyje gjethegjerë, halorë dhe të përzjerë, livadhe e kullota subalpine dhe alpine, ekosisteme të maleve të lartë), ofron një larmi të pasur llojesh bimore e shtazore; rreth 3,200 lloje bimësh të larta dhe 756 lloje rruazorësh raportohen deri më sot në Shqipëri. Flora e Shqipërisë përfaqësohet me afro 30% të florës Europiane. Pyjet e lartë të Shqipërisë mbajnë komunitete gjitarësh të mëdhenj si ujku, ariu, rrëqebulli, dhia e egër etj., si dhe komunitete karakteritike shpendësh të lidhur me pyjet e virgjër. Lagunat bregdetare dhe liqenet e mëdhenj në brëndësi të vëndit përfaqësojnë zona të rëndësishme veçanërisht për dimërimin e shpendëve migratorë; mesatarisht rreth 70 lloje shpendësh uji me një numër prej 180,000 individë kalojnë dimrin në to. Shqipëria është një pikë e rëndësishme e kryqëzimit të rrugëve migratore të shpendëve, lakuriqëve të natës dhe insekteve.

Dokumenti i Politikave Strategjike për Mbrojtjen e Biodiversitetit i miratuar me Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr. 31, datë 20.01.2016 është një hap i rëndësishëm në mbrojtjen dhe vlerësimin e diversitetit biologjik në vëndin tonë.

2.5.4 Strategjia e Pyjeve dhe Kullotave

Pyjet dhe kullotat përbëjnë një trashëgimi me vlera jo vetëm për Shqipërinë, por edhe për rajonin e më gjerë. Ajo duhet të mbrohet dhe qeveriset në mënyrë të tillë që të mundësojë një zhvillim më të madh ekonomik në të ardhmen, duke kontribuar në uljen e nivelit të varfërisë, pa prishur ekuilibret biologjike natyrore.

Strategjia për Zhvillimin e Pyjeve dhe Kullotave ka si qëllim sigurimin e menaxhimit dhe zhvillimit të qëndrueshëm e shumefunksional të burimeve pyjore dhe kullosore në përputhje me politikat qeveritare të synuara në këtë sektor. Konservim i vazhdueshëm, përdorimi racional dhe vlerësimi i drejt i të mirave publike të ekosistemeve pyjore dhe kullosore, në përputhje me interesat e

shtresave të ndryshme të popullsisë realizohet nëpërmjet një qeverisje të qëndrueshme e shumëfunktionale.

Strategjia e Zhvillimit të Sektorit të Pyjeve e Kullotave synon një vlerësim shumëfunktional të burimeve pyjore e kullimore ku do të veçonim: pyjet si burim energjie, si burim i produkteve dytësore jo-drusore dhe biomasës, si burim i diversitetit biologjik dhe i sekuestrimit të karbonit, etj.

2.5.5 Strategjia Ndërsektoriale për Zhvillimin Rural dhe Bujqësor 2014-2020

Strategjia Ndërsektoriale për Zhvillimin Rural dhe Bujqësor 2014-2020 e miratuar me Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr. 709, datë 29.10.2014 thekson si synim të saj rritjen e prodhimit bujqësor nëpërmjet përmirësimit të kushteve për një zhvillim të qëndrueshëm të garantuar nga institucione efçente. Zbatimi i politikave të sektorit do të përcaktohet nga përmbushja e një sërë kriteresh ndër të cilat dhe ulja e ndikimit të saj mbi mjedisin. Strategjia Ndërsektoriale për Zhvillimin Rural dhe Bujqësor me perspektivën e anëtarësimit në BE përcakton ndërhyrjet strategjike për zhvillimin e bujqësisë dhe të zonave rurale në Shqipëri që të jenë të afta të përballen me sfidat e kërkesave të tregut të vetëm evropian dhe për përshtatjen e politikave shqiptare për zhvillimin rural dhe bujqësor sipas PPB-së.

Për këtë arsye, SNZHRB-ja është hartuar në harmoni me parimet kryesore të politikave të ardhshme të BE-së, PPB-në dhe politikave para aderimit (IPARD), duke zgjedhur ndërkohë masa politikash që kanë në fokus të tyre trajtimin e problemeve specifike të bujqësisë dhe të zonave rurale në Shqipëri.

Vizioni për zhvillimin e bujqësisë dhe të zonave rurale në Shqipëri do të mbështesë dhe zhvillojë kushtet e kuadrit të duhur për një sektor agror-shqimor efikas, novator dhe të qëndrueshëm, të aftë për të përballuar presionin e konkurrencës dhe për të përmbushur kërkesat e tregut të BE-së përmes një shfrytëzimi të qëndrueshëm të burimeve dhe zonave rurale produktive, duke ofruar aktivitete ekonomike dhe mundësi punësimi, përfshirje sociale dhe cilësi jetese për banorët në zonat rurale.

2.5.6 Strategjia Kombëtare e Energjisë 2013-2020

Situata e viteve të fundit po tregon që bilanci i energjisë elektrike është mjaft i shtrenguar dhe KESH-i është shndërruar në një importues neto të sasive të konsiderueshme të energjisë elektrike dhe pritet që në vitet e ardhshme të vazhdojë të importojë akoma edhe më shumë për të përballuar nevojat gjithnjë në rritje deri në ndërtimin e centraleve të reja.

Qëllimi i Strategjisë të Energjisë është zhvillimi i një sektori energjistik efektiv që:

- garanton sigurinë e furnizimit me burime energjike në përgjithësi dhe energji elektrike në veçanti,
- nxit përdorimin eficient, ekonomik dhe me ndikim minimal në mjedis në menyrë të tillë që sektori energjistik të jetë një sektor mbështetës për një zhvillim të qëndrueshëm të të gjithë sektorëve ekonomik dhe shoqëror.

Objektivat specifike të Strategjisë Kombëtare të Energjisë janë

2019

1. Rritja e sigurisë dhe besueshmërisë në furnizimin me energji në përgjithësi dhe energji elektrike në veçanti si në nivel kombëtar ashtu edhe në atë rajonal;
2. Krijimi i një sektori energjistik të aftë si nga ana financiare ashtu edhe nga ajo teknike;
3. Krijimi i një kuadri efektiv institucional dhe rregulator dhe ristrukturimi i plotë i kompanive të energjisë;
4. Rritja e eficiencës së energjisë, si gjatë prodhimit ashtu dhe gjatë përdorimit të burimeve energjitime, me synim ndotjen minimale të mjedisit;
5. Optimizimi i sistemit të furnizimit me burime energjitime duke u mbështetur në konceptin e planifikimit me kosto më të ulët dhe ndikim minimal në mjedis;
6. Rritjen e ndjeshme të investimeve në sektorin e energjisë nëpërmjet tërheqjes së kapitalit nga Institucionet Financiare Ndërkombëtare si dhe të kapitalit privat;
7. Krijimin e një tregu elektrik konkurrues bazuar në kërkesat e Bashkimit Europian për reformimin e sektorit elektroenergjitik (Direktiva 96/92 EU) dhe detyrat e Shqipërisë në kuadrin e Memorandumit të Mirekuptimit të Athinës, (15 Nentor 2002), për integrimin e sektorit elektroenergjitik shqiptar në Tregun Rajonal Energjistik të Europës Juglindore dhe interkonjeksionin me rrjetin e UCTE-së.

Ndotja e Mjedisit nga Prodhimi dhe Shfrytëzimi i Burimeve Energjitime

Prodhimi i lendeve djegëse ka qenë një nga kontributet kryesore të ndotjes së mjedisit në vend. Ndotjet e ngurta nga prodhimi i qymyrit dhe naftes, kur këto industri punonin me kapacitet të plote, llogariteshin mbi 1.5 Mton/vit për 1989 dhe janë zvogeluar afërsisht me 0.2 Mton/vit në 2001. Mbështetur në analizën e territorit, zonat e rafinerisë së Ballshit dhe zona e Patos-Marinez janë shpallur "zona të rrezikuara" nga ana e UNEP-it. Probleme të ndotjes së mjedisit janë shkaktuar gjithashtu edhe nga prodhimi i energjisë elektrike. Ndërtimi i HEC-ëve shpesh ka çuar në impakte mjedisore lidhur me ndërtimin e rezervuarëve shumë të mëdhenj, humbjen e tokave bujqësore, humbjen e fushave sezonale shumëpjellore, keqsim të përgjithshëm të cilësive të ujit dhe ndryshimin e mikroklimës në zonën ku janë ndërtuar këto rezervuare.

Strategjia e zhvillimit të rritjes të prodhimit të naftes bruto

Strategjia Kombëtare e Energjisë mbështet ecurinë e prodhimit të naftes nga vendburimet e zistuesë me një maksimum prodhimi 650 mijë tone në vit deri në vitin 2012 i cili më pas fillon të rritet deri në 400 mijë ton në vitin 2015. Investimet në zonat ku operon Albpetroli janë mbështetur në programet e kësaj kompanie, të cilat parashikohen të jenë rreth 25 milion dollarë, ndërsa kompanitë e huaja që operojnë në zonën Patos-Marinez deri tani investimet kapitale të tyre janë rreth 73 milion dollarë. Gjatë viteve 2003-2004 parashikohen të investohen në sektorin e prodhimit të naftes edhe 220 milion USD. Zonat më të mundshme për zbulim naftë dhe gazi janë ajo e Shpiragut (Sqepurit), Palokastres në Vlorë, Jugut të Tiranës dhe në Durrës-Kupi i Palles (në det). Rezervat gjeologjike të naftes në tokë vlerësohen të jenë rreth 260 milion m³ naftë nga këto Shtetë.

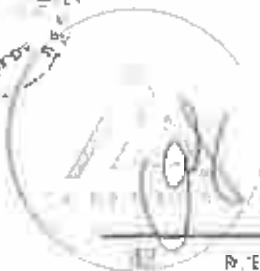

milion m³ janë të nxjerrshme, deri tani po studohet ana ekonomike e këtyre rezervave ku pritet që për 3 vitet e ardhshme të merren rezultatet. Rezervat gjeologjike të naftës në det vlerësohen të jenë 200 milion m³ dhe nga këto rreth 50 milion m³ janë të nxjerrshme, zbulimet e deritanishme nuk kanë rezultuar ekonomike, sidomos në vitet në vazhdim do të studiohen disa zona detare për të aritur në konkluzionin përfundimtar mbi vlefshmerinë ekonomike të zonave të detit. Aktualisht janë shpenzuar rreth 350 milion USD për kërkimet në zonat e reja. Investimet që priten të realizohen për vitin 2003 do të jenë rreth 58 milion USD. Kompanitë e huaja operojnë në vendin tone në bazë të Marrëveshjes me ndarje prodhimi ku në termat e kësaj marrëveshjeje kompanitë kanë marrë përsipër riskun e investimeve të cilat do të rikuperohen në rast zbulimi të vendburimit.

Kapacitetet e Prodhimit të naftës

Duke patur parasysh kapacitetet e mundshme të vendburimeve ranore, për të rritur shfrytëzimin e tyre me datë 05.09.1994 u nënshkrua marrëveshja e hidrokarbureve "Për zonën e Patos-Marinez dhe Dumrese", ndërmjet kompanisë Albpetrol dhe Kompanisë të Huaja të Naftës.

Pas plotesimit, sipas fazave perkatëse, të detyrimeve që rridhnin nga licenca, partnerët kanë hequr dorë nga operacionet e kërkimit në Dumre, kështu që kjo license mbetet në fuqi vetëm për vendburimin e Patos-Marinez. Plani i Zhvillimit të vendburimit Patos-Marinez paraqet me detaje mënyrën e rehabilitimit dhe zhvillimit të këtij vendburimi nëpërmjet shpimit të 400 puseve të rinj, rritjes së prodhimit nëpërmjet përdorimit të një teknologjie të re dhe investimet e nevojshme për të garantuar fitimet e pritshme. Aktualisht projekti për zonën e Patos-Marinez ka një ecje normale ku janë shpuar 20 puse të rinj dhe rezultatet paraqiten premtuese. Në figurën 4 paraqitet Harta e Vendburimeve dhe Blloqeve të Kërkimit të Naftës dhe Gazit.

(2003/07/01)

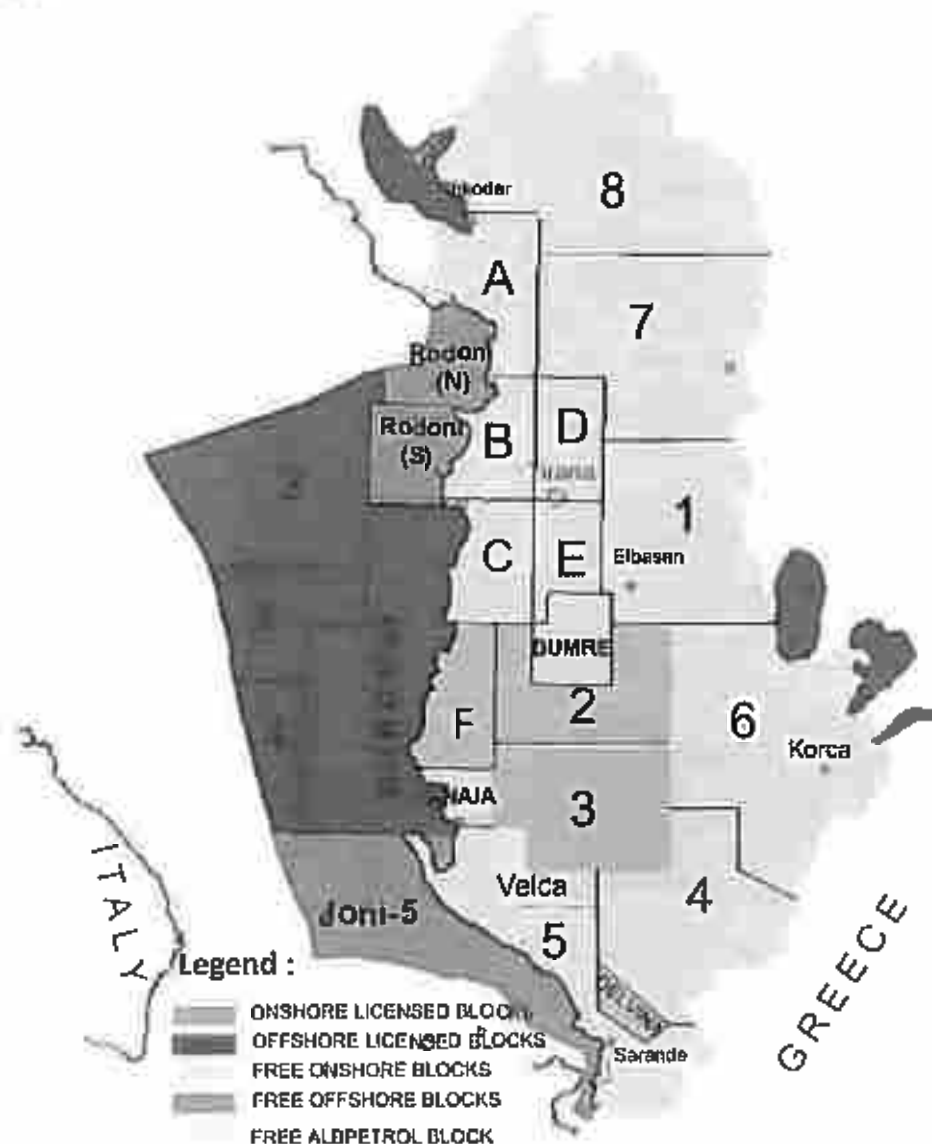

Figura 4. Harta e Vend-burimeve dhe Blloqeve të Kërkimit të Naftës dhe Gazit (Burimi: METE, 2015)

Strategjia e rafinerimit dhe marketingut të naftës

Gjithashtu bazuar në analizat e bëra për sektorin e naftës në tërësi duke marrë parasysh edhe sugjerimin e Bankës Botërore parashikohet të realizohet një studim i plotë për sektorin e naftës në përgjithësi dhe atë të rafinerisë në veçanti. Studimi do të ketë objektiv kryesor, "vlerësimin e leverdishmërisë ekonomike të rafinerive tona për t'i kthyer ato kompetitive në tregunkombëtar dhe rajonal". Për rafinerinë e Ballshit parashikohen investime për rehabilitimin e impjanteve prodhuese me një vlerë 20 milion USD si dhe rehabilitimi i TEC-it të tij me një vlerë investimi 5.5 milion USD. Këto investime parashikohen të kryhen në periudhën 2003-2008. Rafineria e Fierit kërkon një investim 1.5 milion USD për rehabilitimin fizik të impjantit teknologjik. Në vitin 2008 investimet e

07/12/2016

nevojshme për këto tre njësi do të jenë 27 milion USD. Megjënese kompania ARMO nuk ka buxhet financiar për të përballuar këtë investim e vetmja zgjidhje për rehabilitimin e rafinerisë është bashkëpunimi me partnerë të huaj.

2.5.7 Plani i Integruar Sektorial për zhvillimin e prodhimit të hidrokarbureve në Vendburimet e Patos-Marinëz

Ky plan i integruar që përfshin pjesë të territorit administrativ të Bashkisë Roskovec është miratuar me vendim të KKT-së nr. 28, datë 10.05.2013. Ky studim dhe rregullorja përkatëse janë hartuar bazuar në ligjin 10119 datë 23.04.2009 dhe aktet e tij nënligjore, përmjet përdorimit të propozuar i tokës nuk është në përputhje me VKM 686 datë 22.11.2017. Për këtë arsye rekomandimi që propozimet e PPV-së duhet të bëhen sipas kategorive të propozuara në studim nuk mund të merret në konsideratë.

Plani i Zhvillimit të vendburimit Patos-Marinëz paraqet me detaje mënyrën e rehabilitimit dhe zhvillimit të këtij vendburimi nepermjet shpimit të 400 puseve të rinj, rritjes së prodhimit nepermjet përdorimit të një teknologjie të re dhe investimet e nevojshme për të garantuar fitimet e pritshme (Figura 5). Aktualisht projekti për zonën e Patos-Marinëz ka një ecuri normale ku janë shpuar 20 puse të rinj dhe rezultatet paraqiten premtuese.

Zona më e madhe e territorit përfshirë në studim bën pjesë në zonimin "Zhvillim fleksibel natyror/bujqësor/industrial. Në këtë kategori zhvillimi është i varur nga eksplorimi dhe nxjerrja e përpunimi i hidrokarbureve. Këto aktivitete nuk lejohen në zonat e mbrojtura natyrore dhe historike. Sipërfaqet që nuk preken nga industria hidrokarbure ruajnë statusin e tyre si zona bujqësore e blegtorale ku lejohen vetëm funksione në shërbim të këtyre përdorimeve.

Rregullorja e studimit, bazuar në raportin e METE, përcakton se pusët e naftës:

- vendosen sipas projektit të përpunimit të vendburimit në terren
- Bazamenti i lëkundësit, si rregull, ndërtohet në mënyrë të tillë që gryka e pusit të jetë jo më e lartë se 60 cm nga kuota e sheshit të punës së pusit.
- Vendi i ndërtimit të bazamentit të lëkundësit do të jetë 90, karshi skelës së tubove të prodhimit
- në përputhje me qëllimin e tyre, distanca e vendosjes së puseve, karshi objekteve industriale e social-kulturore duhet të jetë e tillë si në jepen në tabelën që vijon (Tabela 6)

Griffin 2019

- 1:10000
- 1:50000
- 1:100000
- 1:200000
- 1:500000
- 1:1000000
- 1:2000000
- 1:5000000

**PLANI INTEGRUAR SEKTORIAL
PËR ZHVILLIMIN E PRODHIMIN E
HIDROKARBUREVE NE WF-DORUMIN PAJIS-MARKER**

Ministria e Energjitikës dhe Burimeve Natyrore të Kosovës
Ministria e Mbrojtjes dhe Kulturës
Ministria e Punëve Publike dhe Transportit
Ministria e Ujërave dhe Energjisë Elektrike
Ministria e Tregëtisë dhe Industrisë
Ministria e Mbrojtjes dhe Kulturës
Ministria e Punëve Publike dhe Transportit
Ministria e Ujërave dhe Energjisë Elektrike
Ministria e Tregëtisë dhe Industrisë

LEKENDI

SALI DORUMIN

Industriale dhe tregëtare

- 1. Zona e tregëtisë
- 2. Zona e prodhimit
- 3. Zona e përpunimit
- 4. Zona e shpërndarjes
- 5. Zona e magazinimit
- 6. Zona e transportit
- 7. Zona e shërbimeve
- 8. Zona e mbrojtjes
- 9. Zona e kulturës
- 10. Zona e mbrojtjes natyrore
- 11. Zona e mbrojtjes kulturore
- 12. Zona e mbrojtjes mjedisore
- 13. Zona e mbrojtjes sociale
- 14. Zona e mbrojtjes ekonomike
- 15. Zona e mbrojtjes politike
- 16. Zona e mbrojtjes juridike
- 17. Zona e mbrojtjes etnike
- 18. Zona e mbrojtjes lingvistike
- 19. Zona e mbrojtjes religjioze
- 20. Zona e mbrojtjes historike
- 21. Zona e mbrojtjes arkologjike
- 22. Zona e mbrojtjes etnologjike
- 23. Zona e mbrojtjes folklorike
- 24. Zona e mbrojtjes muzikore
- 25. Zona e mbrojtjes teatrore
- 26. Zona e mbrojtjes kinematografike
- 27. Zona e mbrojtjes literare
- 28. Zona e mbrojtjes shprehëse
- 29. Zona e mbrojtjes artistike
- 30. Zona e mbrojtjes sportive
- 31. Zona e mbrojtjes shëndetësore
- 32. Zona e mbrojtjes sociale
- 33. Zona e mbrojtjes ekonomike
- 34. Zona e mbrojtjes politike
- 35. Zona e mbrojtjes juridike
- 36. Zona e mbrojtjes etnike
- 37. Zona e mbrojtjes lingvistike
- 38. Zona e mbrojtjes religjioze
- 39. Zona e mbrojtjes historike
- 40. Zona e mbrojtjes arkologjike
- 41. Zona e mbrojtjes etnologjike
- 42. Zona e mbrojtjes folklorike
- 43. Zona e mbrojtjes muzikore
- 44. Zona e mbrojtjes teatrore
- 45. Zona e mbrojtjes kinematografike
- 46. Zona e mbrojtjes literare
- 47. Zona e mbrojtjes shprehëse
- 48. Zona e mbrojtjes artistike
- 49. Zona e mbrojtjes sportive
- 50. Zona e mbrojtjes shëndetësore

Infrastruktura dhe shërbime

- 1. Zona e tregëtisë
- 2. Zona e prodhimit
- 3. Zona e përpunimit
- 4. Zona e shpërndarjes
- 5. Zona e magazinimit
- 6. Zona e transportit
- 7. Zona e shërbimeve
- 8. Zona e mbrojtjes
- 9. Zona e kulturës
- 10. Zona e mbrojtjes natyrore
- 11. Zona e mbrojtjes kulturore
- 12. Zona e mbrojtjes mjedisore
- 13. Zona e mbrojtjes sociale
- 14. Zona e mbrojtjes ekonomike
- 15. Zona e mbrojtjes politike
- 16. Zona e mbrojtjes juridike
- 17. Zona e mbrojtjes etnike
- 18. Zona e mbrojtjes lingvistike
- 19. Zona e mbrojtjes religjioze
- 20. Zona e mbrojtjes historike
- 21. Zona e mbrojtjes arkologjike
- 22. Zona e mbrojtjes etnologjike
- 23. Zona e mbrojtjes folklorike
- 24. Zona e mbrojtjes muzikore
- 25. Zona e mbrojtjes teatrore
- 26. Zona e mbrojtjes kinematografike
- 27. Zona e mbrojtjes literare
- 28. Zona e mbrojtjes shprehëse
- 29. Zona e mbrojtjes artistike
- 30. Zona e mbrojtjes sportive
- 31. Zona e mbrojtjes shëndetësore
- 32. Zona e mbrojtjes sociale
- 33. Zona e mbrojtjes ekonomike
- 34. Zona e mbrojtjes politike
- 35. Zona e mbrojtjes juridike
- 36. Zona e mbrojtjes etnike
- 37. Zona e mbrojtjes lingvistike
- 38. Zona e mbrojtjes religjioze
- 39. Zona e mbrojtjes historike
- 40. Zona e mbrojtjes arkologjike
- 41. Zona e mbrojtjes etnologjike
- 42. Zona e mbrojtjes folklorike
- 43. Zona e mbrojtjes muzikore
- 44. Zona e mbrojtjes teatrore
- 45. Zona e mbrojtjes kinematografike
- 46. Zona e mbrojtjes literare
- 47. Zona e mbrojtjes shprehëse
- 48. Zona e mbrojtjes artistike
- 49. Zona e mbrojtjes sportive
- 50. Zona e mbrojtjes shëndetësore

Zona të mbrojtura natyrore dhe kulturore

- 1. Zona e tregëtisë
- 2. Zona e prodhimit
- 3. Zona e përpunimit
- 4. Zona e shpërndarjes
- 5. Zona e magazinimit
- 6. Zona e transportit
- 7. Zona e shërbimeve
- 8. Zona e mbrojtjes
- 9. Zona e kulturës
- 10. Zona e mbrojtjes natyrore
- 11. Zona e mbrojtjes kulturore
- 12. Zona e mbrojtjes mjedisore
- 13. Zona e mbrojtjes sociale
- 14. Zona e mbrojtjes ekonomike
- 15. Zona e mbrojtjes politike
- 16. Zona e mbrojtjes juridike
- 17. Zona e mbrojtjes etnike
- 18. Zona e mbrojtjes lingvistike
- 19. Zona e mbrojtjes religjioze
- 20. Zona e mbrojtjes historike
- 21. Zona e mbrojtjes arkologjike
- 22. Zona e mbrojtjes etnologjike
- 23. Zona e mbrojtjes folklorike
- 24. Zona e mbrojtjes muzikore
- 25. Zona e mbrojtjes teatrore
- 26. Zona e mbrojtjes kinematografike
- 27. Zona e mbrojtjes literare
- 28. Zona e mbrojtjes shprehëse
- 29. Zona e mbrojtjes artistike
- 30. Zona e mbrojtjes sportive
- 31. Zona e mbrojtjes shëndetësore
- 32. Zona e mbrojtjes sociale
- 33. Zona e mbrojtjes ekonomike
- 34. Zona e mbrojtjes politike
- 35. Zona e mbrojtjes juridike
- 36. Zona e mbrojtjes etnike
- 37. Zona e mbrojtjes lingvistike
- 38. Zona e mbrojtjes religjioze
- 39. Zona e mbrojtjes historike
- 40. Zona e mbrojtjes arkologjike
- 41. Zona e mbrojtjes etnologjike
- 42. Zona e mbrojtjes folklorike
- 43. Zona e mbrojtjes muzikore
- 44. Zona e mbrojtjes teatrore
- 45. Zona e mbrojtjes kinematografike
- 46. Zona e mbrojtjes literare
- 47. Zona e mbrojtjes shprehëse
- 48. Zona e mbrojtjes artistike
- 49. Zona e mbrojtjes sportive
- 50. Zona e mbrojtjes shëndetësore

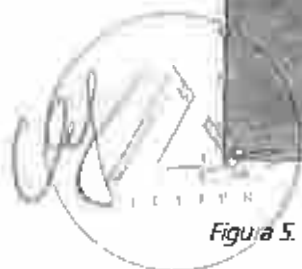

Figura 5. Fragmente nga Plani i IntegrUAR Sektorial për zhvillimin e prodhimin e hidrokarbureve

Përsa i përket zonave të mbrojtura natyrore apo monumenteve të kulturës të përfshira brenda zonave të këtyre vendburimeve, distancat e faciliteteve të industrisë hidrokarbure nga këto zona përcaktohen sipas legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e zonave mjedisore e kulturore.

2008

Tabela 6. Distanca e vendosjes së puseve, karshi objekteve industriale e social-kulturore

Nr.	Objekti afër pusit	Distanca në m	
		Puse shfrytëzimi	Puse kërkimi
1	Banesa të veçuara	60	100
2	Qendra të banuara	100	150
3	Rrugë automobilistike kombëtare	50	70
4	Rrugë automobilistike zonale	30	40
5	Rrugë hekurudhore	60	80
6	Linja elektrike TU-TL (paralel)	50-60	60-80
7	Objekte industriale	100	150
8	Objekte social kulturore	100	150
9	Tubacione magjistrale naftë e gazi	20	30
10	Depo (magazinë) bujqësore	100	150

2.5.8 Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Mbetjeve dhe Plani Kombëtar i Menaxhimit të Mbetjeve

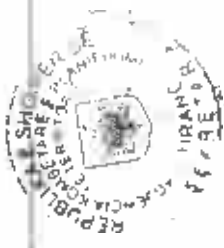
Mbetjet dhe trajtimi i tyre në territorin e Shqipërisë është një nga problemet e mëdha mjedisore ndonëse ndikimi i tyre në shëndetin e njeriut është më i madh se ndotës të tjerë. Sidoqoftë, mbetjet (solide ose ujore/ujërat e zeza) ndikojnë në komponentë të tjerë mjedisorë si uji, ajri, toka dhe nëpërmes zinxhirit ushqimor dhe/ose kontaktit direkt me këto është mjaft i madh. Mbetjet ndodhen ngado dhe kultura së bashku me mungesën e financimeve dhe sidomos ndërgjegjësimi i popullsisë dhe rritja e përgjegjësisë së autoriteteve lokale mbeten sfida për të ardhmen. Nuk mund të ketë cilësi jete të lartë nëse nuk menaxhohen mbetjet e ngurta dhe ujërat e zeza.

Planet e Përgjithshme Vendore lidhen ngushtesisht me problemet e menaxhimit të mbetjeve dhe do të jenë një pengesë e madhe për zhvillimin nëse nuk designohen, implementohen dhe mirëmbahen struktura dhe infrastrukturat e përshtatshme. Ky studim do të konsiderojë ato në detaje më të mundshme.

Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Mbetjeve dhe Plani Kombëtar i Menaxhimit të Mbetjeve të miratuara me Vendimin e Këshillit të Ministrave Nr. 175, datë 19.01.2011 synon në parandalimin/minimizimin e mbetjeve ose pakësimit të ndikimeve negative nga krijimi dhe menaxhimi i integruar i mbetjeve si dhe përmirësimi i eficiencës së përdorimit të tyre.

Sfidat në fushën e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve janë: (i) ngritja dhe funksionimi i Sistemit të Integruar të menaxhimit të mbetjeve; (ii) ndërgjegjësimi i komunitetit për trajtimin e mbetjeve; si dhe (iii) bashkërendimi administrativ ndërmjet strukturave qendrore dhe vendore për zbatimin e legjislacionit për menaxhimin e integruar të mbetjeve dhe qartësimin funksional të tyre.

Përcaktimi i përparësive në ligje, strategji, plane dhe programe të menaxhimit të integruar të mbetjeve të trashëguara apo të atyre që krijohen bëhet duke pasur parasysh hierarkinë e

Handwritten signature and date: 2018

mëposhtme: (a) parandalimin e mbetjeve, (b) përgatitjen për ripërdorim; (c) riciklimin; (ç) rikuperime të tjera dhe (d) asgjësimin.

2.5.9 Plani Kombëtar i Veprimit për Zbatimin e Konventës së Aarhus-It

Ndër Konventat mjedisore, me të drejtë, Konventa e Aarhusit është vlerësuar më e rëndësishmja, si Konventa e demokracisë në fushën e mjedisit. Konventa e nënshkruar nga Shqipëria që në vitin 1998, përfaqëson një dokument madhor ndërkombëtar me karakter të theksuar politik, sepse kërkon të realizohen në praktikë liri dhe të drejta bazë të njeriut në fushën e mjedisit.

Si dokument juridik ndërkombëtar, Konventa përfaqëson një tërësi të drejtash, detyrimesh, rregullash e procedurash të detyrueshme për zbatim për shtetet që e nënshkruajnë dhe e ratifikojnë. Kërkesat e Konventës, të drejtat dhe detyrimet që ajo përmban, janë orientuar në momente kyç të marrëdhënieve mjedisore dhe grupohen në tri drejtime themelore të tyre që jo pa qëllim janë quajtur edhe tri shtyllat e Konventës:

- E drejta e publikut për të patur e për të kërkuar informacion mjedisor;
- E drejta e publikut për të marrë pjesë në vendimarrjet publike për çështje të mjedisit;
- E drejta e publikut për t'u ankuar në gjykatë për çështje të mjedisit.

Është dokumenti bazë që parashtron politikën shtetërore për rritjen e rolit aktiv të shoqërisë civile, të publikut, të OJF-ve, të organizatave të biznesit e të individit në fushën e mbrojtjes së mjedisit. Qëllimi themelor i hartimit, i miratimit dhe i zbatimit të tij është plotësimi i detyrimeve kushtetuese ndaj shtetasve që ata të jenë të informuar për gjendjen e mjedisit që mjedisi të mbrohet e të administrohet sipas kërkesave të parimit të zhvillimit të qëndrueshëm dhe që ata të jetojnë në një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm për vete dhe për brezat e ardhshëm. Në këtë mënyrë, ai nxit përafërime të dukshme me legjislacionin komunitar për çështjet e mjedisit, i cili, gjithashtu, synon të kontribuojë për ruajtjen, mbrojtjen dhe për përmirësimin e cilësisë së mjedisit, si dhe për mbrojtjen e shëndetit njerëzor.

Synimet e Konventës janë të gjera dhe shumëplanëshe prandaj duke ruajtur këtë tipar të saj, Strategjia dhe plani i veprimit, me konstatimet e analizat që bën, si dhe me kërkesat që parashtron, synon t'u hapë rrugë të gjera zbatimi, me qëllim që të konsolidohen edhe në Shqipëri mendësi, psikologji, metoda pune e veprimtari praktike bashkëkohore për administrimin dhe mbrojtjen e mjedisit, të cilat duhet të zbatohen, më së pari, në zbatimin e kërkesave që shtrën Konventa dhe konkretisht:

- Në përcaktimin e rregullave, procedurave e afateve të sigurimit, përpunimit dhe publikimit të vazhdueshëm të informacionit mjedisor, si dhe të plotësimit të kërkesave të publikut për të (aktiv dhe pasiv);
- Në tërheqjen në rritje të publikut dhe të pjesëmarrjes së tij në vendimarrjet publike për çështje të mjedisit;

- Në konsolidimin e rregullave dhe të praktikave të thjeshta e operative që publiku të ushtrojë natyrshëm të drejtën ankimore në rrugë administrative dhe gjyqësore për çështje të mjedisit.

Strategjia dhe Plani Kombëtar i veprimit për zbatimin e Konventës së Aarhusit përbën një dokument të rëndësishëm shtetëror në fushën e mbrojtjes së mjedisit. Tashmë, për të gjithë është mëse e qartë se mbrojtja e mjedisit përbën një nevojë të domosdoshme për të arritur zhvillim ekonomik shoqëror të shëndetshëm e afatgjatë dhe cilësi të lartë jetese për sot dhe për të ardhmen e qytetareve. Për perbushjen e detyrimeve të Konvetës dhe në zbatim të kësaj Strategjie kuadri ligjor për mjedisin ka adaptuar dhe normuar juridikisht e praktikisht realizimin e informimit të publikut për mjedisin, marrjen e mendimit të tij në vendimmarrjen mjedisore dhe aksesin për t'ju drejtuar organeve ankimuese për çështje që lidhen me mjedisin.

Handwritten signature and date: 10.05.2019

3 PËRSHKRIMI I KUSHTEVE BAZË TË MJEDISIT

Për të bërë një vlerësim të saktë të ndikimeve në mjedis që rrjedhin nga zbatimi i Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Roskovec, është e rëndësishme që të njihet gjendja eksistuese e mjedisit të zonës ku do shtrihet ndikimi i këtij Plani. Ky seksion përshkruan kushtet bazë mjedisore në zonë duke u ndalur në mjedisin fizik (klima, gjeologjia dhe gjeomorfologjia, ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore, sizmiciteti), biologjik (sipërfaqet pyjore, biodiversiteti dhe zonat e mbrojtura), problemet mjedisore në nivelin aktual të menaxhimit të mbetjeve dhe ujerave të ndotura, si edhe problemet mjedisore nga rreziqet natyrore (zjarret, përmbytjet).

Përshkrimi në vijim është formuluar për të mundësuar identifikimin e receptorëve, veçanërisht atyre të ndjeshëm, dhe burimeve natyrore në zonën ku shtrihet ndikimi i PPV-së.

3.1 Mjedisi Fizik

3.1.1 Klima

Klima përbën një element shumë të rëndësishëm si në formimin e zhvillimin e bimësisë, ashtu edhe për fenomenin e erozionit. Shqipëria shquhet për larmi të kushteve klimaterike dhe kjo pasqyrohet edhe në hartën klimatike të vendit. Sipas këtij rajonizimi, Shqipëria ndahet në katër zona: mesdhetare fushore, mesdhetare kodrinore, mesdhetare paramalore, dhe mesdhetare malore; secila prej tyre e ndarë në disa nënzona. Sipas përcaktimit që bëhet Hartën e Zonave Klimatike të Shqipërisë të përpiluar nga Instituti Hidrometeorologjik, gjithë territori i Bashkisë së Roskovecit ndodhet në zonën klimatike "Mesdhetare Kodrinore" (Figura 6). Në formimin e mikro-klimës së Bashkisë të Roskovecit, një rol të rëndësishëm luan pranja e lumit Seman.

Në vijim jepen disa tregues të klimës: temperatura, reshjet dhe erërat në Bashkinë e Roskovecit.

Temperatura

Roskoveci një klimë të butë, të ngrohtë dhe të temperuar (Csa në klasifikimin e klimës sipas Koppen). Vera është e nxehtë dhe pjesërisht e thatë/lagësht dhe dimër të ftohtë dhe të lagësht (Tabela 7). Gjatë rrjedhës së një viti, temperatura zakonisht varion nga 2° C deri 30° C dhe rrallë është më poshtë se -2° C ose më lart se 34° C (Grafiku 1).

Sezoni i ngrohtë zgjat 3 muaj nga 12 Qershori deri me 10 Shtator me një temperaturë mesatare ditore mbi 26°C. Dita më e ngrohtë e vitit është 30 Korriku me një temperaturë mesatare ditore të lartë mbi 30°C dhe të ulët prej 18° C.

Sezoni i ftohtë zgjat 3.9 muaj nga 23 Nëntori deri me 20 Mars ku temperatura mesatare ditore është nën 14°C. Dita më e ftohtë e vitit është 13 Janari ku temperatura mesatare ditore është më e ulët 2°C dhe më e larta 10°C.

Gjyshi 2019

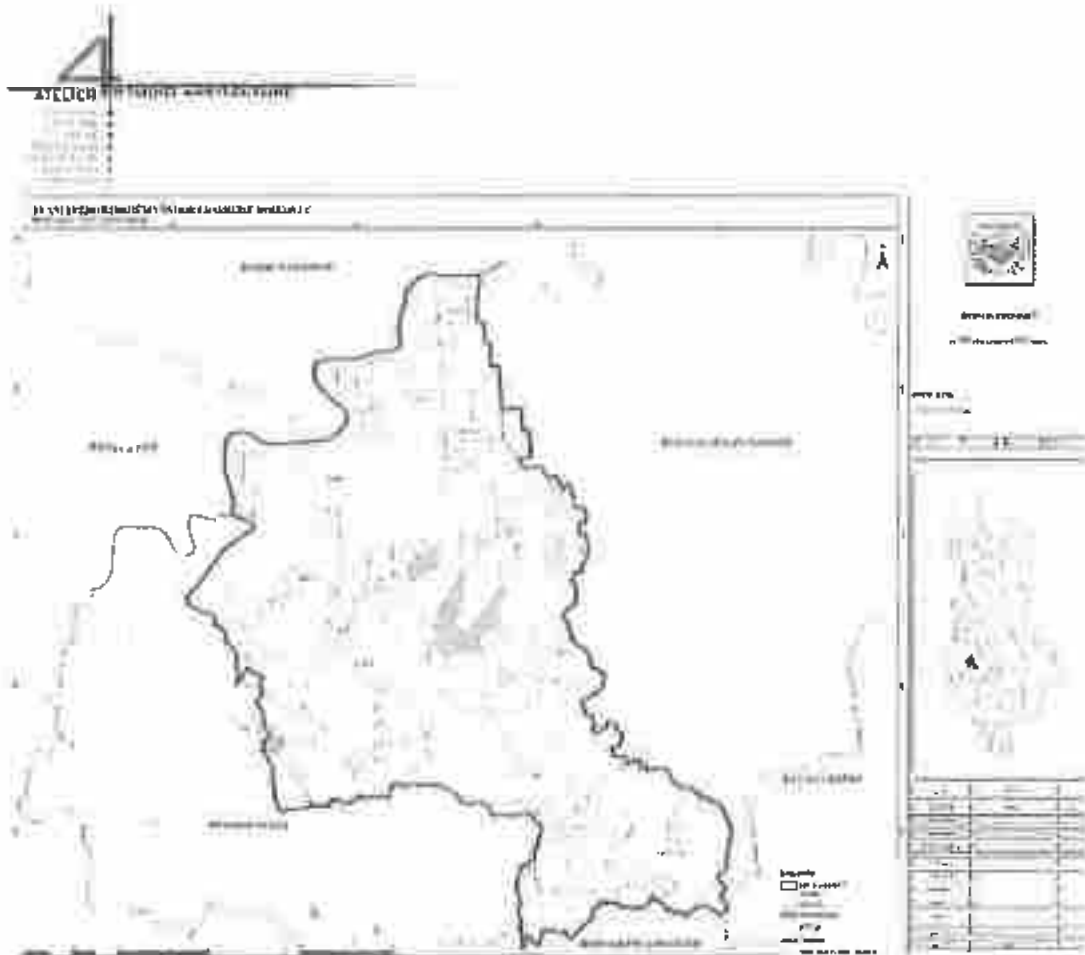
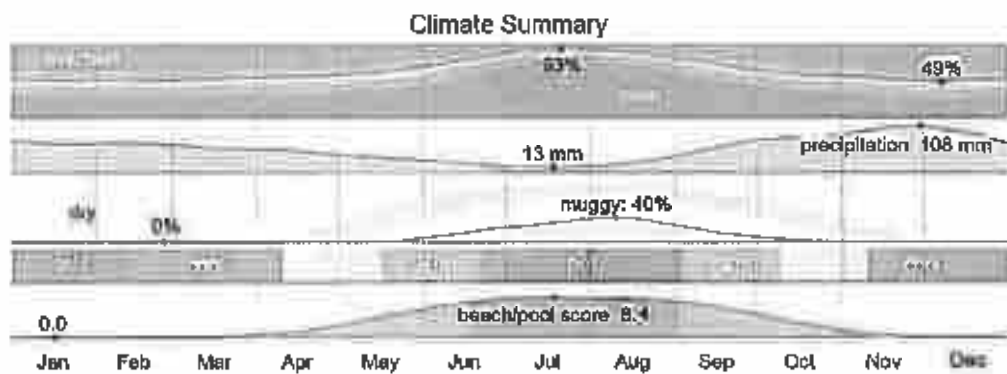

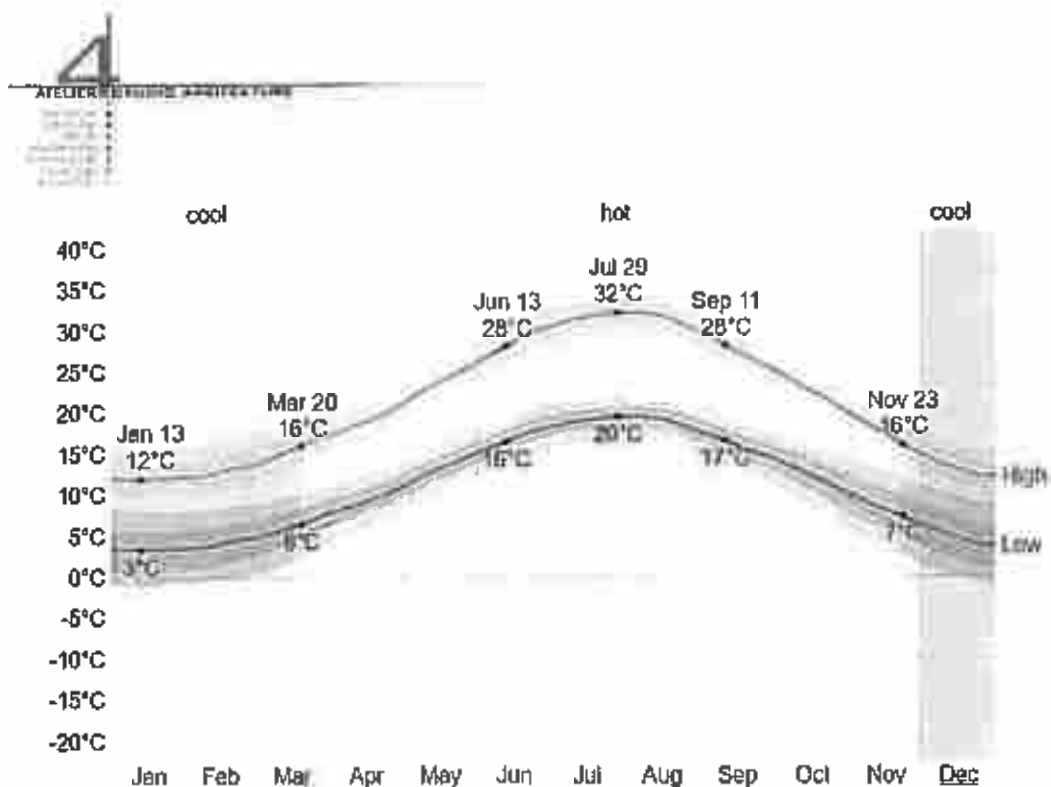
Figura 6. Harta e zonave klimaterike Bashkia Roskovec

Grafiku 1. Përmbledhje e të Dhënave Klimaterike për Roskovecin (Burimi: <http://www.weathermap.com>)

Handwritten signature

Grafiku 2. Temperaturat më të larta dhe më të ulëta ditore per Roskovecin (Burimi <http://www.geoclimate.com>)

Në grafikun e mësipërm (Grafiku 2) janë paraqitur temperaturat mesatare ditore të ulëta (ngjyre blu) dhe të larta (ngjyre të kuqe), me bandat e përqindjeve (banda e brendshme nga 25 deri përqindëshen e 75 dhe bandat e jashtme nga 10 deri në përqindëshin e 90-të).

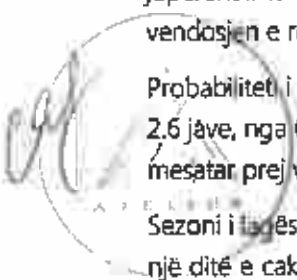
Reshjet

Në diagramën e mëposhtme (Grafiku 3) janë dhënë treguesit e reshjeve dhe karakteristikat e tyre. Si vecori e përgjithshme e reshjeve është se ato janë me tepër në shpatet perendimore e juperendimore të maleve dhe me pak në shpatet lindore. Një shpërndarje e tillë është e lidhur me vendosjen e relievit.

Probabiliteti i rënies së reshjeve në këtë vend ndryshon gjatë gjithë vitit. Periudha pa shira zgjat për 2.6 javë, nga 6 deri 24 Korrik. Dita më me pak reshje është rreth 16 Korrikut me një akumulim total mesatar prej vetëm 12 milimetra.

Sezoni i lagësht zgjat 7.1 muaj, nga 24 Shtator deri 21 Prill, me probabilitet më të madh se 23% që një ditë e caktuar të jetë e lagësht. Probabiliteti i rënies së shiut arrin maksimumin me 40% në 20 Nëntor.

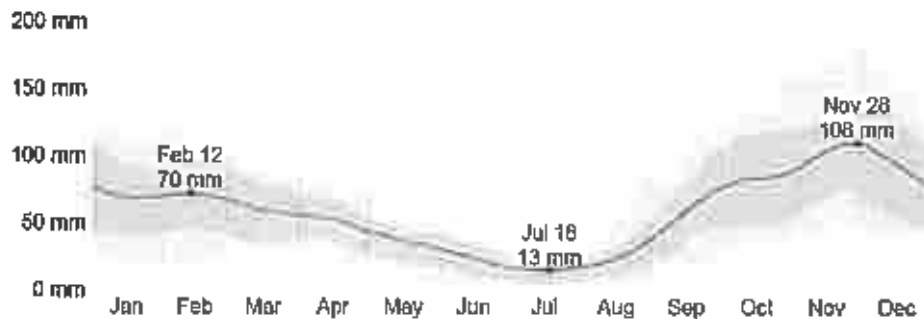
Sasia mesatare vjetore e reshjeve është 1012 mm në vit. Muaji me i thatë është korriku kur bien vetëm 28-29 mm shi dhe më i lagështi është muaji Nëntor ku sasia e reshjeve mujore e kalon 150 mm.

Handwritten signature

Average Monthly Rainfall

Grafiku 3. Sasitë mesatare mujore të reshjeve për Roskovecin (Burimi: <https://www.burimi.gov>)

Erërat

Ky seksion diskuton mesataret e vektorit të erërave (shpejtësinë dhe drejtimin) në lartësinë 10m mbi tokë për Roskovecin. Theksojmë që erërat dhe cdo vëndndodhje të dhënë varen shumë nga topografia lokale dhe faktorë të tjerë, dhe shpejtësia dhe drejtimi i erërave të rastësishme mund të variojnë shumë më tepër sesa mesataret e tyre orare

Erërat ndihen për pjesën më të madhe të vitit (5.5 muaj) nga 30 Tetori deri ne 14 Prill, me shpejtësi mesatare me shumë se 3.0 meter per second. Dita me erërat më të forta është 21 Shkurti, ku shpejtësia mesatare orare e erës arrin 3.4 metra per sekond (Grafiku 4). Periudha e qetë e vitit zgjat për 6.5 muaj, nga 14 Prilli deri me 30 Tetor. Dita më e qetë është 1 Qershori, me shpejtësi mesatare orare të erës vetëm 2.5 metra për sekond.

Average Wind Speed

Grafiku 4. Shpejtësia mesatare e erës për Roskovecin (Burimi: <https://www.burimi.gov>)

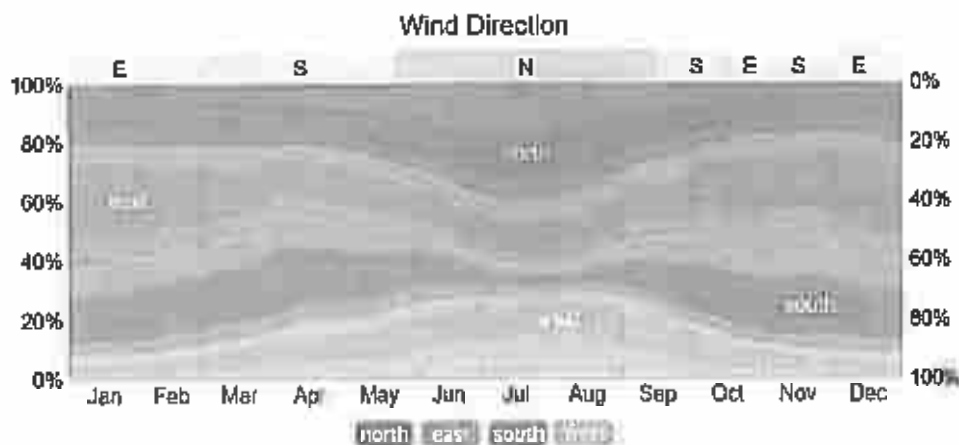

15.10.2019

Në figurën e mësipërme (Grafiku 4) mesatarët e shpejtësisë së erës (pjesët brenda vijës gri të errët janë brenda bandave nga 10 deri në përqindëshin e 90-të).

Mesatarja e drejtimit të erës në Roskovec varion shumë gjatë vitit. Era është kryesisht nga jugu për 3.5 muaj nga 4 Shkurt den 20 Majdhe për 2.6 muaj nga 21 Shtatori deri 8 Dhjetor me pikun e saj prej 40% më 11 Maj. Era fryn kryesisht nga lindja për 1.9 muaj, nga 8 Dhjetor deri 4 Shkurt, me pikun e saj prej 38% më 1 Janar. Era fryn kryesisht nga perëndimi për 4 muaj, nga 13 Maj deri më 12 Shtator me pikun e saj prej 38% më 25 Korrik (Grafiku 5).

Grafiku 5. Drejtimi i erës për Roskovecin (Burimi: <https://www.windpark.com/>)

Përqindja e orëve në të cilën drejtimi mesatar i erës është nga një prej katër drejtimeve kryesore. Pjesëzat me ngjyra më të hapura në kufinj të tyre janë përqindja e orëve kur era fryn nga drejtimet e ndërmjetme (verilindje, juglindje, jugperëndim, dhe veriperëndim).

Tabjua 7. Të dhënat klimatike për Roskovec dhe Kuman

Të dhënat klimatike për Roskovec dhe Kuman (1961–1990, ekstremet 1940–deni 2015)

Muejli	Jan	Shkurt	Mar	Pri	Maj	Qer	Kor	Gus	Shta	Tet	Nen	Dhje
Temperatura me e larte e regjistruar °C	Roskovec	11.8	12.9	15.1	18.6	22.9	27.3	29.6	26.3	21.5	16.8	13.3
	Kuman	11.8	12.9	15.1	18.6	22.9	27.2	29.6	26.3	21.5	16.8	13.3
Mesatarja Mujore °C	Roskovec	8.3	9.3	11	14.2	18.1	22.1	24.3	21.3	17.1	13.1	9.8
	Kuman	8.3	9.3	11	14.2	18.1	22.1	24.2	21.3	17.1	13.1	9.8
Temperatura me e ulet e regjistruar °C	Roskovec	4.8	5.7	6.9	9.8	13.4	17.1	18.9	16.3	12.8	9.4	6.3
	Kuman	4.8	5.7	6.9	9.8	13.4	17.1	18.9	16.3	12.8	9.4	6.4
Mesatarja e reshjeve (mm)	Roskovec	130	107	86	73	67	37	23	62	105	156	136
	Kuman	130	107	86	72	66	37	22	62	105	156	136

(Burimi: <https://en.climate-data.org/>)

3.1.2 Topografia

Bashkia Roskovec është pjesë integrale e territorit dhe administrimit të Qarkut Fier. Qyteti i Roskovecit, qendër e Bashkisë ndodhet 42 km në jugperëndim të qytetit të Fierit. Teritori Administrativ i bashkisë ka një sipërfaqe prej 118.01 km², sipas ndarjes së re administrative¹², dhe shtrihet në koordinatat 40°48'56" në veri, 40°39'35" në jug, 19°49'12" në lindje dhe 19°38'33" në perëndim sipas sistemit koordinativ WGS_1984_UTM_Zone_34N.

Territori i Bashkisë Roskovecit prej 126.14 km² ndodhet në pjesën qendrore-veriore të Shqipërisë së jugut dhe në pikëpamje gjeomorfologjike është pjesë e zones së gjërë kodrinore që përfshin Shqipërinë qendrore dhe atë Jugore. Gjysma jugore e territorit të kësaj bashkie ka ndërtim kodrinor e cila ulet në drejtim të veriut ku lidhet me pjesën jugore të fushës së Myzeqesë. Si rrjedhim relievi i Bashkisë Roskovecit mund të ndahet në dy njësi gjeomorfologjike; zona kodrinore, dhe zona fushore (Figura 7).

Zona kodrinore përfshin gjysmën jugore të territorit të kësaj bashkie e cila fillon nga Roskoveci në veri deri në Ngjeqar në jugë. Lartësia mbizotëruese e kodrave është 250-500 m, kurse ato maksimale mbrijnë rreth 600 m mnd.

Zona kodrinore ndërpritet nga përrenj të shumtë por të vegjël formimi i të cilëve lehtësohet nga ndërtimi argjiloro-flislor i tyre të cilët dallohen për erodimin të lartë. Në pjesën e poshtërme të përenjve më të mëdhenj ka teraca të vogla aluviale-proluvial të cilat kultivohen dhe kanë rëndësi të madhe për ekonominë lokale. Zona fushore përbën pjesën verjore të territorit të Bashkisë Roskovec dhe përfshin pjesërisht edhe pjesën qendrore të saj. Kjo zonë bën pjesë në skain më jugor të fushës së Myzeqesë dhe lartësia e saj luhetet rreth 4 deri rreth 10 m mnd.

Gjyfi 2019

Figura 7. Harta Topografike Bashkia Roskovec

3.1.3 Gjeologjia, Gjeomorfologjia dhe Tokat

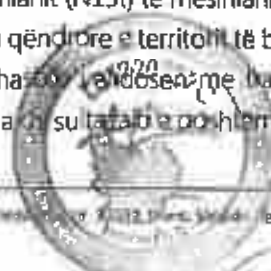
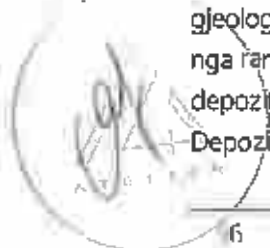
Kushtet gjeologjike

Përshkrimi gjeologjik është bazuar në Hartën Gjeologjike të Shqipërisë në shkallë 1:200.000, botimi vitit 2004, në tekstin sqarues të saj si dhe Hartat gjeologjike Shkallë 1: 100.000 të qarqeve të botuara nga Sherbimi Gjeologjik Shqiptar si edhe në shumë studime të kryera nga ish Ndermarrja Hidrogjeologjike.

Territori i Bashkisë Roskovec ndërtohet nëpërgjithësi nga shkëmbinj neogjenikë (N), dhe nga shkëmbinj të kuaternarit (Q). Përshkrimi gjeologjik të bashkisë Roskovec është bërë veçmas për zonën kodrinore dhe atë fushore.

Zona kodrinore shtrihet në gjithë pjesën jugore të bashkisë Roskovec dhe përfaqëson pjesë më verjore e brezit antiklinal të Kurveleshit; ajo përfaqësohet nga formacione të neogjenit të mesëm (N12), të neogjenit të sipëm (N13) dhe pliocenit (N2).

Depozitimet e neogjenit të mesëm zbulohen në pjesën më jugore të territorit të bashkisë Roskovecit; ato përfaqësohen kryesisht nga depozitime ranore të Seravlianit (N12s) dhe mbi to me transgresion gjeologjik vendosen depozitimet e tortonianit (N13t) të mesinianit (N13m) të përfaqësuar kryesisht nga ranore dhe më pak nga argjila. Pjesa qendrore e territorit të bashkisë Roskovecit ndërtohet nga depozitimet pliocenike (N2) të cilat gjithashtu vendosen me transgresion mbi ato më të vjetrat. Depozitimet pliocenike përfaqësohen nga dy shtresa të ndryshme dhe quajtur Suita Helmësi dhe ajo

2019

e sipërmeja e quajtur Suita Rogozhina. Suita Helmësi (N21-h) ndërtohet kryesisht nga shtresa argjilore dhe trashësia e tyre maksimale në zonën e Roskovecit luhatet në rreth 500 m. Depozitimet e suitës Rogozhina (N22-rr) me trashësi maksimale rreth 600 m, vendosen mbi ato të series Helmësi dhe përfaqësohen nga ndërthurje shtresash konglomeratike dhe ranorike me ndërfaqje argjilore. Pjesa më verjore e territorit të bashkisë Roskovec, mbushet nga depozitime kuaternare kryesisht me prejardhje aluviale të cilat në pjesën e sipërme mbulohehen nga depozitime kënetore. Në përgjithësi depozitimet kuaternare përfaqësohen nga argjilla me shtresa rane si dhe me shtresa të rralla zhavorri (Figura 8)

Figura 8. Harta gjeologjike. Bashkia Roskovec (Burimi: Shërbimi Gjeologjik Shqiptar)

3.1.4 Pasuritë minerale

E E kurhtëzuar nga ndërtimi gjeologjik, nuk shquhet për shumëllojshmeri resurcesesh minerare, por pa dyshim pasuria më e madhe e saj është vendburimi i naftës (Figura 9) Vendburimet e naftës

2019

Nafta është zbuluar fillimisht në Patos në vitet 20-të të shekullit të kaluar në ranorët e mesniant. Në vitin 1949 u shpua pusi i parë, që u vu në shfrytëzim. Që nga ajo kohë, më shumë se 2 400 puse janë shpuar në fushën e Patos- Marinzës me thellësi që varion nga më pak se 300 m në më shumë se 1,900 m, dhe me thellësinë që vjen në rritje nga jugu në veri. Shumë prej këtyre puseve janë aktualisht jo në shfrytëzim dhe një numër akoma më i madh prodhojnë në nivele shumë të ulëta marzhinale. Puset përmbajnë pako me rërë të vendosur në shtivë në një interval të përgjithshëm prej rreth 250 m, nga zona e cekët në Goran në zonat e thella të Marinzës, dhe shumica e rezervave të naftës ndodhen në zonat e Drizës në më. Megjithatë fusha e Patos-Marinzës ka prodhuar tashmë mbi 120 milionë fuçi naftë gjatë historisë së saj 70 vjeçare, ajo ka potencial që të vazhdojë të jetë një prodhues i rëndësishëm për shumë vite në të ardhmen.

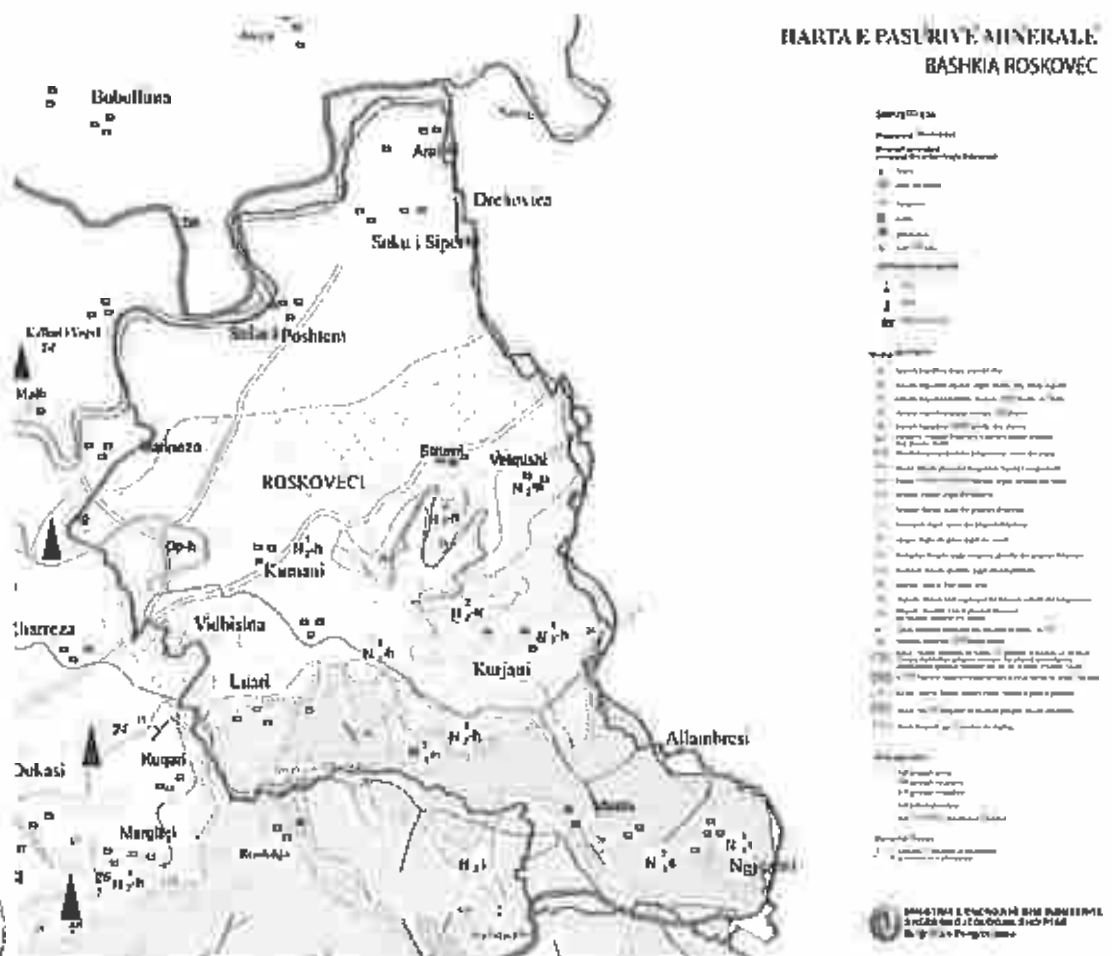
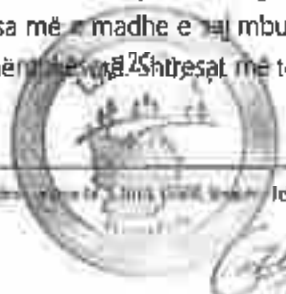

Figura 9. Harta e Pasurive Minerale, Bashkia Roskovec

Hidrojeologjia

Territori i Bashkisë Roskovec në tërësi nuk është i pasur në ujëra nëntokësore. Sikurse duket në hartën hidrogeologjike (Figura 10) pjesa më e madhe e tij mbulohet nga shtresa ujëmbajtëse të varfëra ose shumë të varfëra në ujëra nëntokësore. Shtresat më të pasura ujëmbajtëse në zonën e

 REPUBLIKA E ALBANIË
 MINISTERIA E Mbrojtjes së mjedisit dhe Planifikimit Spacial

 BASHKIA E ROSKOVECIT

2019

Rroskovecit lidhen me shtresat konglomeratike të Serisë Rrogozhina të cilat përhapen në një sipërfaqe relativisht të kufizuara në pjesën qendrore të saj, përreth qytetit të Rroskovecit. Shtresat konglomeratike kanë trashësi nga 1-2 metra deri në mbi 20-30m dhe ndahen nga shtresa argjilore. Në pjesët e zhytura të terrenit ato përmbajnë ujëra me presion me vetëderdhje. Puset e shpimit me thellësi deri rreth 200 m mund të japin me pompë nga 1 deri mbi 5 l/s ujë.

Ujërat nëntokësore të Serisë Rrogozhina janë të forta me mbetje të thatë reth 300-600 mg/l dhe simbas ioneve mbizotëuese tipi hidrokimik i tyre është HCO₃-Mg-Ca. Rezervat ujqor të series Rrogozhina janë të përshtatëshme për furnizim lokal me ujëra nëntokësore, ato nuk mund të furnizojnë me ujë qendra banimi apo objekte të tjera të rëndësishme.

Shtresat e tjetër ujëmbajtëse të cilat kanë rezervat e vogëla ujërash nëntokësore lidhen shtresat ranore të seravilianit dhe të mesinianit. Ranorët janë shumë më të varfër me ujëra nëntokësore se sa konglomeratat, prurjet e puseve në to me anë të pompave zhytëse mund të japin zakonisht jo më shumë se 0.5-1.0 l/s. Ujërat nëntokësore të shtresave ranore mund të përdoren vetëm për furnizim familjar me ujë. Pjesa tjetër e territorit të Bashkisë Rroskovecit cila përbën pjesën më verjore të saj është shumë e varfër në rezerva ujërash nëntokësore; shkëmbinjtë që e ndërtojnë atë karakterizohen nga tregues shumë të ulët të filtrimit.

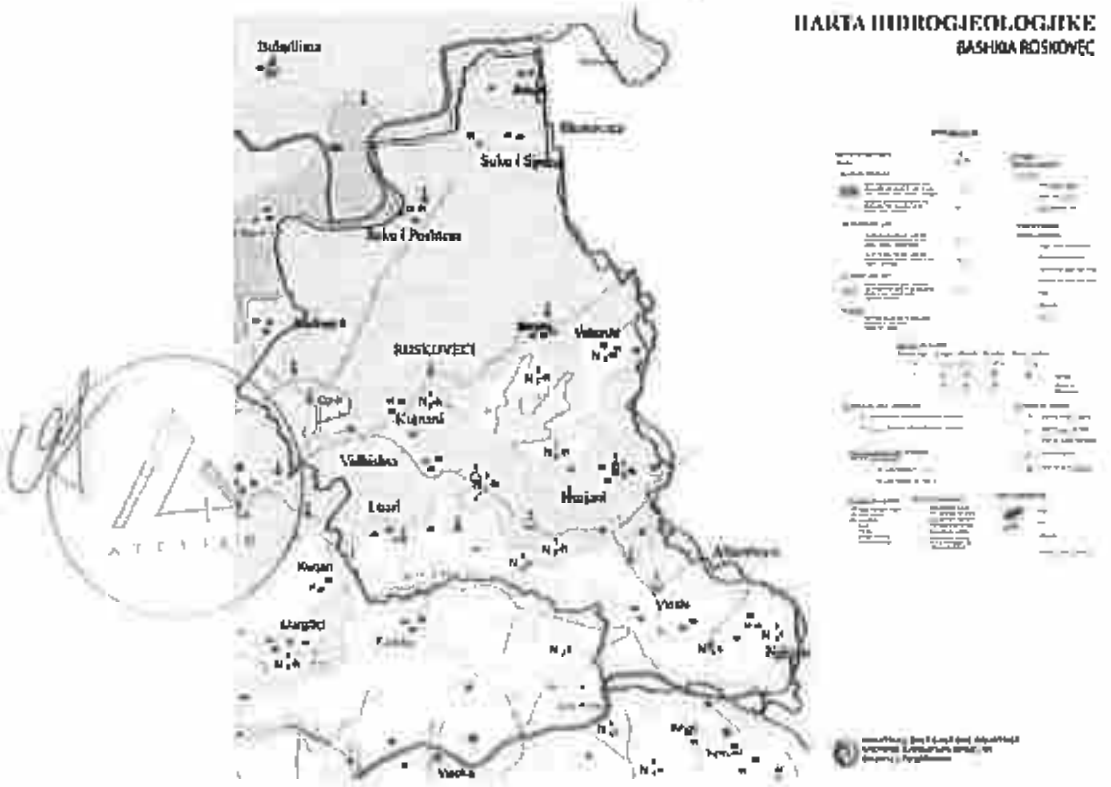

Figura 10 Harta hidrogeologjike Bashkia Rroskovec (Burimi: Shërbimi Gjeologjik Shqiptar)

Handwritten signature and date: G. [illegible] 2019

Gjeologjia inxhinierike

Sikurse tregohet në hartë Gjeologo-inxhinierike të Roskovecit (Figura 11) shkëmbinjtë që e përbëjnë atë klasifikohen në tre grupe kryesore: shkëmbinj të fortë, shkëmbinj mesatarë dhe shkëmbinj të dobët.

Shkëmbinjtë mesatarë, në hartë ngjyrosen me ngjyre manushaqe dhe përfaqësohen nga depozitimet mollasikë argjilo-alevrolitore e ranore të neogjenit të poshtëm dhe të mesëm; këta shkëmbinj ndërtojnë gjumën jugore të territorit të bashkisë e cila ka morfologji kodrinore.

Parametrat gjeoteknike mesatarë të tyre janë:

Pesha volumore $\Delta = 2,1 - 2,5 \text{ gr/cm}^3$

Poroziteti $n = 5,0 - 15,0 \%$

Rezistenca në shtypje njëboshtore $R_{sh} 200 = 400 \text{ kg/cm}^2$

Moduli i elasticitetit $E = 103 - 3 \times 10^4 \text{ kg/cm}^2$

Ngarkesa e lejuar $\sigma > 10 - 15 \text{ kg/cm}^2$

Dhera me kohezion në harte ngjyrosen më ngjyre të verdhe dhe përfaqësohen nga surëra deri në suargjila të vendosura mbi zhavorre (Szh): Suargjila vendosen kryesisht mbi zhavorret aluviale të terracave të lumenjve dhe përmbajnë material argjilore dhe alevrolitore; ato kanë trashësi nga 1 - 2 m derinë 10 - 15 m. Vetitë e tyre ndikohen negativisht nga prezenca e ujërave rrjedhës sipërfaqësore.

Parametrat gjeoteknike të tyre janë:

Kufiri i sipërm i plasticitetit $W_r = 25 - 33 \%$

Kufiri i poshtëm i plasticitetit $W_p = 18 - 21 \%$

Numri i plasticitetit $I_p = 8 - 12$

Lagështia natyrale $W_n = 19 - 38 \%$

Pesha volumore në gjendje natyrale $\Delta = 1,75 - 1,95 \text{ gr/cm}^3$

Këndi i fërkimit të brendshëm $\varphi = 14 - 22^\circ$

Kohezioni $c = 0,15 - 0,25 \text{ kg/cm}^2$

Moduli i deformacionit $E = 40 - 100 \text{ kg/cm}^2$

Ngarkesa e lejuar $\sigma = 1,6 - 2,5 \text{ kg/cm}^2$

Dhera të dobëta janë përcaktuar depozitimet e surërave deri tek suargjilat pluhurore, të cilat kanë veti plastike dhe niveli i ujërave nëntokësore zakonisht është afër sipërfaqes së tokës. Ato mbulojnë pjesën fushore të territorit të Roskovecit e cila mbushet nga depozitime kuaternare aluviale dhe kënetore.

Parametrat gjeoteknike të tyre janë:

- Kufiri i sipërm i plasticitetit $\epsilon_r = 25 - 40 \%$
- Kufiri i poshtëm i plasticitetit $\epsilon_p = 18 - 25 \%$
- Numri i plasticitetit $I_p = 7 - 15$
- Lagështia natyrale $\epsilon_n = 10 - 35 \%$
- Pesha volumore në gjendje natyrale $\Delta = 1,75 - 1,95 \text{ gr/cm}^3$
- Poroziteti $n = 35 - 75 \%$
- Koeficienti i porozitetit $e = 0,5 - 0,85$
- Konsistenca $B = -0,1 - 0,4$
- Grada e lagështisë $G = 0,6 - 0,8$
- Këndi i fërkimit të brendshëm $\varphi = 12 - 22^\circ$
- Kohezioni $c = 0,15 - 0,35 \text{ kg/cm}^2$
- Moduli i deformacionit $E = 50 - 200 \text{ kg/cm}^2$
- Ngarkesa e lejuar $\sigma = 1,6 - 2,5 \text{ kg/cm}^2$

Duhet nënvizuar se megjithë përcaktimet e mësipërme të fortësisë së shkëmbinjve, trojet e ndërtimit kanë karakteristika shumë lokale të cilat varen nga shkalla e shkatërrimit të shkëmbinjve, kushtet gjeomorfologjike si dhe nga prania e ujërave nëntokësore në vetë sheshin e ndërtimit. Për këtë arsye klasifikimi i mësipërm përfaqëson vlerësimin e shkëmbinjve bazë të pa shkatëruar, kurse objektet e reja shpesh vendosen në dherat mbulesore të cilat kanë karakteristika krejt të tjera. Është kjo arsya që gjatë vlerësimit të trojeve të ndërtimit duhet të bëhen studime konkrete gjeologjiko inxhinjerieke me shpime, marje kampionesh dhe analiza laboratorike. Vetëm në këtë mënyrë mund të jepet një vlerësim objektiv i trojeve të ndërtimit.

Figura 11. Harta Gjeologjiko-Inxhinjerieke, Bashkia Raskovec

Gjeol 2009

Duke bërë një vlerësim të përbashkët të kushteve gjeologjiko-inxhinierike me rrezikun gjeologjik është përcaktuar *përshtatshmëria ndërtuese e trojeve*. Sipas saj pjesa më të mëdhe e territorit të Roskovecit karakterizohet nga një *zhvillim i vogël* i fenomeneve të rrezikut gjeologjik. Zonat *me zhvillim të madh si dhe ato pa zhvillim* të fenomeneve negative gjeologjike zënë një sipërfaqe të vogël të territorit të saj. Pavaresisht se zona e Roskovecit në tërësi ka kushte të mira gjeologjiko-inxhinierike, në çdo shesh ndërtimi duhet të kryhen studime të detajuara gjeologjiko-inxhinierike për vlerësimin e përshtatshmërisë së tyre për ndërtim.

3.1.5 Tokat

Qarku i Fierit ofron potenciale të rëndësishme natyrore për zhvillim. Në përgjithësi është një rajon fushor me lartësi nga 0-100 m mbi nivelin e detit dhe me toka shumë pjellore. Edhe relievet kodrinore janë të buta dhe të mundshme për shfrytëzim bujqësor. Në zonat e rrafshëta zhvillohen tokat e hirta kafe. Gjithashtu, ka lloje të veçanta tokash si aluvionale që takohen në luginat e Semanit, tokat e kripura që shtrihen në Hoxharë si dhe tokat moçalishte të Roskovecit.

Tokat në komunat Kurjan dhe Strum klasifikohen si në ngjyrë gri në kafe, e ndikuar nga aktiviteti i erozionit të lumenjve dhe me përmbajtje mesatare të humus dhe azotit (COWI, 2016). Për shkak të erozionit të tokës që ka ndodhur shpesh herë, elemente të konsiderueshme të azotit, fosfor e potasi, si dhe metalet trë ënda janë zhdukur nga baseni; njënga humbjet më të rëndësishme është ajo e azotit duke qenë një element i rëndësishëm për pjellorinë e tokës.

Pjesa më e madhe e zonës përbëhet nga livadhet dhe kodrat dhe përbërja e tokës është ndikuar nga aktiviteti (erozioni-kumulative), i lumenjëve që përshkojnë këto zona dhe ujërat tokësore. Niveli i të cilave shkon nga 1.2 m-1.8 m në verë dhe 0.4m- 0.5m në dimër. Tokat kanë një përmbajtje mesatare humus dhe azotit, livadhet me ngjyrë gri-kafe të errët kanë përmbajtje të lartë të humusit (4.3%), përmbajtje azoti (0.22%) dhe përmbajtjen e fosforit (0.12%). Ato janë të pasura me CaCO₃ (karbonat kalciumit) dhe të ketë një reaksion neutral me pH e ujit - 6.8. Kompleksi thithjes është prej 50% dhe infiltrimi terminal është 2.3mm / min - 5.5 mm /min. Duke ju referuar referencës bazë për klasifikimin e llojeve të tokave (WRC) katër llojet e mëposhtme të tokës janë gjetur në komunat Kurjan dhe Strum:

- **Arenosols:** janë toka pak të zhvilluara me një përbërje të ashpër (më të ashpër se rëra) e kundërbalancuar me rërë pjellore ose përafërsisht nën rërë (SS) dhe rërë (S) referuar terminologjisë kombëtare, në një nivel thellësi prej të paktën 100 cm nga sipërfaqja e tokës. Arenosols janë tokë kulluese dhe janë shpesh të dekalcifikuara. Ato kanë një kapacitet më të ulët përthithje dhe përmbajtje karboni organik. Respektivisht, vlerat e tyre ndryshojnë nga 15 - 20 mek / 100 gr tokë dhe 0.15 - 0.6% (përmbajtja minimale është gjetur në thellësi të profilit). Vlerat bazike të pH sëtokës (H₂O) variojnë në 7.5 - 8.15. Ngopja Alkaline është mbi 50%, ndërsa (CaCO₃) ndryshon në nivelet e 59 - 38.1% në thellësi. Ky lloj i tokës është i varfër në N (0,07-0,116%), P₂O₅ (0,046-0,072%) dhe K₂O (0.11 - 0.13%)
- **Luvisol:** janë toka minerale me një shtresë B-balta, si një cilësi dalluese. Kapaciteti për shkëmbim kationik është e barabartë o më e madhe se 24, EK / 100g baltë, ngopja në

[Signature]

[Signature]

bazë është 50% ose më e lartë, në të gjitha shtresat B. Këto toka formojnë një shtresë kulluese në sipërfaqe; prandaj, përmbajtja e humusit, azotit dhe karbonateve është relativisht e ulët. Ato janë pak acide dhe pak bazike në reagim (pH 6.0 -7.5). Shtresa B, ka një natyrë neutrale dhe me akumulimin e karbonateve. Përmbajtja e elementeve ushqyese N, P, K, është nga të mesëm në të lartë.

- Fluvisol janë toka pak të zhvilluara (të reja), e formuar në zonat e ulëta nga depozitat e aluvioneve në të dy anët e lumenjve dhe deltat e tyre. Tokat e tilla janë hasur në terrene të ulëta të gënjyer, si pasojë e përmbajtjeve të vazhdueshme apo si pasojë e qëndrimit të ujit në sipërfaqe për një kohë të gjatë. Fluvisols rezultojnë të jenë tokat që kulloj nga sipërfaqja në thellësi. Kapaciteti i tyre thithjes ndryshon nga 26,04-50,54 mek / 100 gr, pH 7.7 - 8.2, humus ndryshon 0.51 - 1.18, azotit (N) ndryshon 0.11 - 0.133%, P₂O₅ ndryshon 0.106 - 0.166%, K₂O .73- 0.8% dhe CaCO₃ ndryshon 9.5 - 17%.
- Cambisol janë toka me moshë të kufizuar dhe me karakteristika tanzitore zhvillimi. Ato janë toka me kapacitete të ndryshme absorbuese (16-32 mek / 100 gr), me reaksion acid lehtë. (PH 5,5-6,5), neutrale dhe të lehta bazike (pH 6.5 -8.0) me nivele të larta të karbonit organik, që shkon nga 0.3 - 1.7

Erozioni i tokës është një problem i madh në Shqipëri dhe veçanërisht në basenin e Semanit ku proporcionalisht çdo vit humbet me shumë tokë në krahasim me pjesët e tjera të Shqipërisë.

3.1.6 Rrjeti Hidrografik

Rrjeti hidrografik i bashkisë Roskovec është mjaft i varfër; në të ka vetëm një lumë të vogël, ai i Kurjanit i cili rrjedh në drejtimin lindje-perëndim si dhe rezervuari artificial i Kumanit i cili ndodhet në pjesën qendrore të territorit të bashkisë.

Prurjet e lumit të Kurjanit janë të vogla dhe ndikohen lehtësisht nga rreshjet atmosferike; prurjet maksimale mbrijnë rreth 20-30 m³/s në nperjudhë rreshjesh intensive atmosferike, kurse në stinën e thatë rrjedhin disa l/s. lumi i Kurjanit në stinën e verës përdoret terësisht për ujitje. Rezervuari artificial i Kumanit grumbullon rreshjet atmosferike që bien në një pjesë kodrinore afër qytetit të Roskovecit të cilat përdoren vetëm për ujitje.

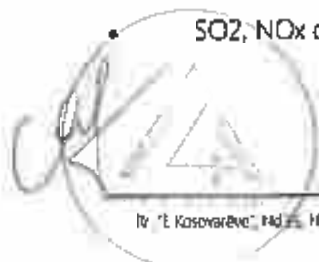
Për shkak të rezerve ujore të vogëla në bashkinë e Roskovecit, ndjehet shumë mungesa në këtë drejtim.

3.1.7 Cilësia e Ajrit

Shkaqet kryesore të ndotjes së ajrit

Ndotja e ajrit vjen nga; grimca pluhur, kimikate apo materiale biologjike, të cilat kanë efekte mbi organizmin e njeriut, mjedisin apo atmosferën. Treguesit kryesorë të cilësisë së ajrit janë të një niveli dhe përqëndrimi i gazeve të tillë si:

- SO₂, NO_x dhe NH₃ (amonjaku), të cilët shkaktojnë ndër të tjera edhe shirat acide;

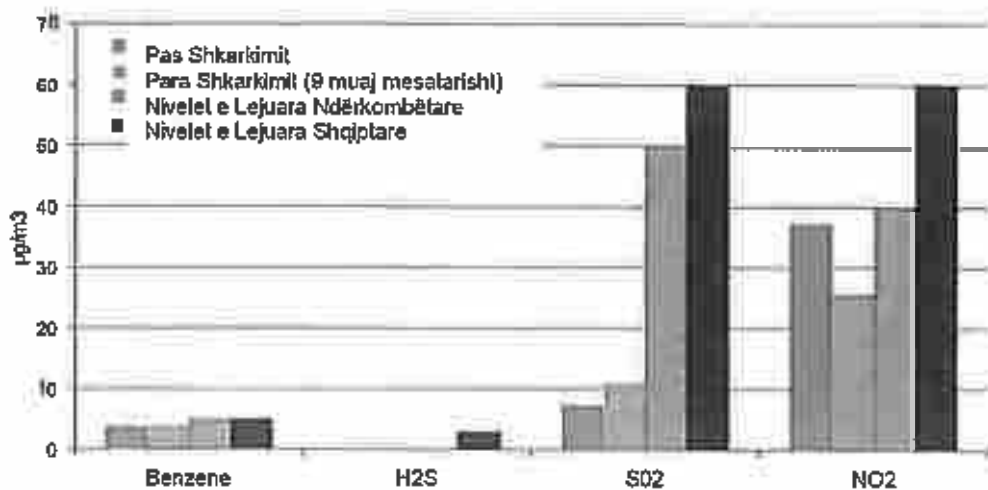

2017

- CO₂, CH₄ [metani], NO₂, lidhen me emetimin e gazeve në atmosferë të shkaktuar nga aktivitetet njerëzore (djegia e biomasesë, dekompozimi i bimësisë në liqen apo mbarështimi i blegtorisë);
- PM₁₀, tregon përqëndrimin e grimcave të ngurta në ajër.

Zona potencialisht me e ndikuar për sa i përket emetimeve në ajër është zona industriale e fushës së Patos Marinzes. Ndotja nga aktivitetet e industrisë së naftës ndër vite, e cila përdorte praktika dhe teknologji të vjetërsuara, ka rezultuar në sheshe të kontaminuar dhe me facilitete të amortizuara e të braktisura të kësaj industrie të cilat shkaktojnë kontaminimin e ajrit përreth. Nga studimi i bërë nga kompania "Bankers Petroleum Albania Ltd." cilësia e ajrit në zonën përreth zonës së shkarkimit mbetet e pandryshuar dhe brenda limiteve të lejuara për cilësinë e ajrit (Grafiku 6). Elementet përbërës të kampioneve të ajrit të marra pas shkarkimit ishin të krahasueshme me kampionet e ajrit të marra para shkarkimit në të njëjtën zonë, sipas niveleve të pranueshme ndërkombëtare të përcaktuara nga Bashkimi Evropian. Analiza u krye duke përdorur kampionet e marra mbi bazë mujore për 9 muajt e mëparshëm. Të gjitha testimet plotësojnë standardet ndërkombëtare. Në figuren 12 janë paraqitur skematikisht pikat e marrjes së kampioneve për matjen e cilësisë së ajrit.

Grafiku 6. Rezultatet e Analizave të Ajrit në Patos-Marinëz. (Burimi: Bankers Petroleum, 2016)

20/10/2019

Figura 12. Vendndodhjet e Pajisjeve për Monitorimin e Vazhdueshëm të Ajrit në zonë

Ndotja akustike

Ndotja akustike l detyrohet kryesisht trafikut rrugor, ku nivelet e presionit akustik gjatë 24 orëve mund të arrijnë 75-80 dBA (në zonat të dendura të trafikut rrugor). Gjithnjë e më shumë ndotja akustike është duke u rritur dhe duke u shfaqur si një rrezik mjedisor "i dukshëm". Efektet e zhurmave grumbullohen tek individit si ngjarje zhurme, me efekte negative në dëgjim, psikike dhe mënyrën e jetesës. Ndotja akustik ka efekte negative mbi shëndetin, në të njëjtën kohë direkte dhe të grumbulluara (të akumuluar).

Edhe pse matjet nga Institut i Shëndetit Publik mungojnë, vlerësohet se vlerat mesatare për periudhën e ditës janë nën vlerën standarte për ditën (55 dBA).

3.1.8 Rreziku sizmik në Bashkinë Roskovec

Vlerësimi i rrezikut sizmik të rajoneve të ndryshme të prekur nga tërmetet, është bërë njëdrejtim i preferuar i sizmologjisë kryesisht gjatë dekadave të fundit. Në vitin 1979,u realizua studimi "Rajonizimi Sizmik i Republikës së Shqipërisë" së bashku me hartën përkatëse në shkallën 1:500.000 (Sulstarova et al, 1980). Që nga ajo kohë e në vazhdim Harta e Rajonizimit Sizmik e Shqipërisë në shkallën 1:500.000 është pjesë integrale e Kushteve Teknike të Projektimeve e Ndërtimeve Antisizmike – KTP N2-1989.

Harta e Rajonizimit Sizmik e Shqipërisë paraqet efektin maksimal sipërfaqësor të prithshëm për kushte mesatare trualli, të shprehur në intensitetin bazë të përcaktuar sipas shkallës MSK-1964. Intensitetin bazë është konsideruar si intensiteti maksimal i vrojtueshëm në njëpikë të dhënë për një periudhë kohore të caktuar në të ardhmen.

Në Hartën e Rajonizimit Sizmik të Shqipërisë janë dalluar tre kategori zonash: zonat me intensitet bazë të lëkundjeve VII, VII e VI ballë; brenda zonave VIII ballëshe për kushte të këqija truall, të përmëndura më lart, janë dalluar zona me intensitet të pritshëm IX ballë. Në botimin e fundit "Sizmiciteti, sismotektonika dhe vlerësimi i rrezikut sizmik në Shqipëri", jepen përfundime më të plotë të rrezikut sizmik të vendit.

Sipas EuroCode 8, strukturat në rajonet sizmike duhet të projektohen dhe ndërtohen në mënyrë të tillë që të kënaqin këto dy kërkesa themelore:

1. Kërkesa e mos-shëmbjes, dhe
2. Kërkesa e kufizimit të dëmtimeve.

Pra, për të plotësuar këto dy kërkesa të Eurokodit 8, ilogantjet e rrezikut sizmik të Shqipërisë janë kryer për dy nivele probabiliteti:

- ✓ 10% probabilitet tejkalimi në 50 vjet (10%/50), ose 0,0021 në vit, që i korrespondon një tërmeti me periodë përsëritje 475 vjet, dhe
- ✓ 10% probabilitet tejkalimi në 10 vjet (10%/10), ose 0,0105 në vit, që i korrespondon një tërmeti me periodë përsëritje 95 vjet.

Në zonimin sizmik mbarëbotëror, Shqipëria zë vend në brezin sizmik Alpin-Mesdhetar, i cili është ndër me aktive në botë. Në këtë brez, pjesa më aktive nga pikpamja sizmike është Egjeu dhe zona rrethuese e tij, ku bëjnë pjesë Greqia, Shqipëria, Mali i Zi, Maqedonia, Bullgaria Jugore dhe Turqia Perëndimore. Çdo vit në këtë rajon (34-43° N dhe 18-30° E), ndodh të paktën një tërmet me $M > 6.5$ (Papazachos, 1990).

Shqipëria është një ndër vendet më sizmoaktive në Evropë. Epiqëndrat e tërmeteve përqëndrohen kryesisht gjatë shkëputjeve ose zonave të shkëputjeve aktive. Sizmiciteti i Shqipërisë karakterizohet nga një mikroaktivitet sizmik intensiv ($1.0 < M \leq 3.0$), nga shumë tërmete të vegjël ($3.0 < M \leq 5.0$), nga tërmete të rrallë me madhësi mesatare ($5.0 < M \leq 7.0$) dhe shumë rrallë nga tërmete të fortë ($M > 7.0$). Përgjithësisht tërmetet e Shqipërisë dhe rajoneve përreth kanë vatra të cekta, thellësia e të cilave shkon nga 10-25 km.

Në ilogantjet e rrezikut sizmik për truall shkëmbor, shpejtimi (akseleracioni) maksimal i truallit - PGA si dhe shpejtimet spektrale - SA për shuarje 5 % përcaktohen për dy perioda të përsëritjes të tërmeteve: 475 e 95 vjet, për të cilat ndërtohen edhe hartat përkatëse të rrezikut sizmik. Bazuar në këtë metodikë është bërë edhe vlerësimi i rrezikut sizmik të territorit të Bashkisë Roskovec që paraqitet në vijim (Tabela 8 dhe Figura 13).

Gepph 2019

Tabela B. Vlerat e rrezikut sizmik (PGA dhe SA (g)) për Bashkinë Roskovec me probabilitet 10%/10 vjet (me periudë përsëritje 95 vjet) dhe probabilitet 10%/50 vjet (me periudë përsëritje 475 vjet), në truall shkëmbor.

Vendi	Koordinatat		Probabiliteti	PGA 0.01 s	SA			
	N	E			0.2 s	0.5 s	1.0 s	2.0 s
Kuman	40.72	19.69	10%/10	0.139	0.328	0.171	0.086	0.035
			10%/50	0.273	0.64	0.372	0.19	0.081
Kurjan	40.71	19.73	10%/10	0.139	0.328	0.171	0.086	0.035
			10%/50	0.273	0.64	0.372	0.19	0.081
Roskovec	40.74	19.69	10%/10	0.139	0.328	0.171	0.086	0.035
			10%/50	0.273	0.64	0.372	0.19	0.081
Strum	40.74	19.73	10%/10	0.139	0.328	0.171	0.086	0.035
			10%/50	0.273	0.64	0.372	0.19	0.081

Bazuar në rajonizimin sizmologjik të Shqipërisë territori i Bashkisë Roskoveci përket zonës sizmike VIII ballë. Megjithatë përvoja ka treguar se në raste tërmetesh disa tipe dherash dobësohen. Të tillë janë përshembull ranat të cilat në rast tërmeti lëngëzohen dhe humbin qëndrueshmërinë po kështu edhe torfat dhe disa lokat suargjilore të cilat ndodhen nën nivelin e ujërave nëntokësore. Për këtë arsye pamvarsisht se gjithë zona që po shqyrtojmë ka intensitet makrosizmik VIII ballë studimet e detajuara gjeologjike për çdo objekt të caktuar do tregojnë në se në bazamenti ka formacione të dobta të cilat në rast tërmetesh e humbin qëndrueshmërinë e tyre. Sipas normave shtetërore në të tilla raste objekti i studiuar do llogaritet për intensitet makrosizmik një ballë më të madh, pra për IX ballë.

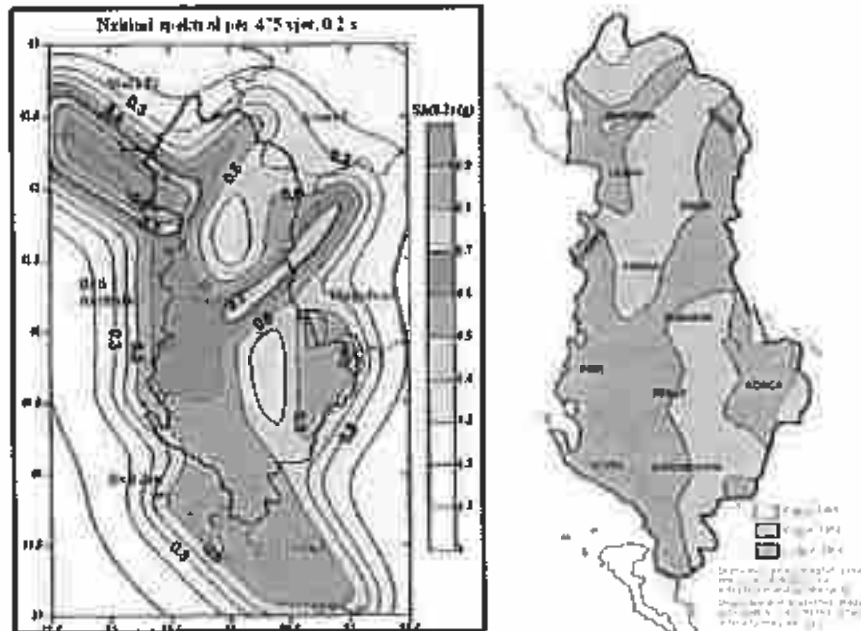

Figura 13. Harta e shpejtimit spektral SA (0.2) me shuarje 5% në truall shkëmbor dhe probabilitet 10%/50 vjet ose 475 vjet periudë përsëritje 475 (Majtas) dhe Harta e Rrezikut Sizmik në Shqipëri (Djathtas) (Burimi: Aliaj et al. 2010).

Aliaj

3.2 Mjedisi Biologjik

Biodiversiteti përbën një komponent shumë të rëndësishëm të pasurive natyrore të një vendi, hapësirë apo rajoni. Me biodiversitet nënkuptohet shumëllojshmëria e organizmave të gjalla në të gjitha nivelet, duke përfshirë ato tokësore, detare, ujërave të ëmbla, si dhe komplekse ekologjike, pjesë e të cilëve ato janë. Në origjinë të këtij diversiteti qëndrojnë pozicioni gjeografik, faktorë gjeologjikë, pedologjikë, hidrologjikë, relievi dhe klima.

3.2.1 Bimësia dhe Habitatet

Flora shqiptare përbëhet nga rreth 3200 specie të regjistruara nga të cilat rreth 15% janë karakteristike e mjedisit të Ballkanit, 24% shfaqin karakteristikat tipike mesdhetare dhe pjesa tjetër janë me origjinë Europiane Qendrore, nën-Balkan, etj. Flora e Shqipërisë përbëhet nga bimë nga periudha Tertiare (bimë relike), nga të cilat rreth 350 lloje janë drurë dhe shkurre, 85% e të cilave kanë një shpërndarje spontane në kushte natyrore (endemike) dhe 15% e tyre janë lloje të futura. Shqipëria konsiderohet si një nga vendet më të rëndësishme migratore për bimët në Ballkan. Në Shqipëri, ekzistojnë 32 bimë endemike dhe 148 bimë nën-endemike. Midis tyre mund të përmenden specie si: *Wulfenia baldacci*, *Forsythia europaea*, etj. Në "Librin e Kllq" të Shqipërisë 305 specie bimore janë të shënuara me statusin të "kërcënuar" ose të rralla. Pyjet dhe kullotat kanë një vlerë të lartë dhe janë një habitat i rëndësishëm për florën specifike. Pjesët më të rëndësishme të pyjeve në këtë rast janë të vendosur në verilindje dhe juglindje të Shqipërisë dhe janë jashtë zonës Kurjan dhe Strum. Bimësia natyrore përreth Kurjanit dhe Strumit dominohet nga makiet që përbëhen nga shkurre me gjelbërim të përhershëm.

Nga pikëpamja fitoklimatike rajoni i studimit shtrihet në brezin e pyjeve dhe shkurreve mesdhetare dhe karakterizohet nga një diversitet habitatesh dhe komunitetesh bimore, të tilla si vegetacion i shtretërve të lumenjve, ligatinor i ujërave të ëmbla ose të stadeve të ndryshme të degradimit të tyre, natyrore, gjysmë natyrore dhe artificiale apo të krijuar nga aktiviteti njerëzor. Në florën e këtyre mjediseve shfaqen degradime të pyjeve primitive të dikurshëm (që mund të kenë ekzistuar në këtë zonë) të dominuar nga ilqja (*Quercus ilex*), ardhur si rezultat i veprimtarisë abuzive antropogjene nëpërmjet shpyllëzimeve, prerjeve, djegieve, kullotjeve intensive, punimeve të herëpashershme dhe lenieve djerrë për një kohë të gjatë.

a) Flora e tokave bujqësore është e varfër në lloje dhe monotone.

Në habitate të tilla përfshihen shumë hapësira të zonës fushore e kodrinore, të cilat janë të ekspozuara ndaj rrezatimit të diellit ose të hijezuara nga bimët e kultivuara. Numri i specieve këtu është i ulët dhe ato janë direkt të kërcënuara nga veprimtaria e njeriut. Nga flora kriptogamike në këto habitate rritet rreth 1% e numrit total të specieve. Kuptohet që në tokat e punuara, biodiversiteti bie në mënyrë të ndjeshme, sidomos kur përdoren herbicidet. Tokat e abandonuara, dikur të zëna me kultura bujqësore dhe më pas të braktitura për arsye të ndryshme (të përfituara kryesisht nga shpyllëzimet e të kultivuara për disa vjet, tani tërësisht të erodura e pa pjellori) mbulojnë një sipërfaqe të konsiderueshme në këtë rajon dhe karakterizohen nga një florë e varfër dhe monotone, e cila gradualisht me kalimin e kohës mund të marrë përzierje natyrore. Duhet theksuar fakti se

Handwritten notes and signatures in the left margin.

Handwritten signature and date: 2019

bimësia spontane e terreneve të abandonuara e të lëna djerrë përbën një burim infeksioni për terrenet e kultivuara në afërsi të tyre. Vrojtimet tregojnë se terrenet e abandonuara, të paprekura e të pa shqetësuar nga veprimtaria humane, evoluojnë drejt pyllit primitiv me specie dominante ilqen (*Quercus ilex*). Specie të tilla si: *Rubus fruticosus*, *Rosa canina*, *Rosa sempervirens*, *Juniperus oxycedrus*, *Spartium junceum*, *Quercus pubescens* etj., me një regjim paprekshmërie të një periudhe 10 – 15 vjeçare janë një premisë për rehabilitimin e këtyre mjediseve drejt formacioneve pyjore apo brezit të pyjeve dhe shkurreteve mesdhetare. Nga kjo mund të arrihet në konkluzionin se në kushte të tilla, në alternativë me një pyllëzim artificial, shumë të kushtueshëm, me specie ekzotike dhe të vështira për t'u adaptuar, duhet menduar për një evolucion natyror të vegjetacionit, që në përfundim pak më të gjatë, por të sigurt, do të shkonte drejt një formacioni pyjor natyror dhe në harmoni me fizionominë e peizazhit të qëndrueshëm. Megjithatë peizazhi, evoluimi i tij duhet të ndiqet hap pas hapi, sepse mund të ndodhë procesi i kundërt. Tokat e abandonuara mund të përfshihen nga erozioni intensiv dhe për pasojë ato do të degradohen më tej deri në shkretim të plotë. Në këtë rast duhet të ndërhyhet me pyllëzime artificiale.

b) Bimesia e brezit të pyjeve dhe shkurreve mesdhetare

Vihet re degradimi i pyjeve dhe pjesërisht shpyllëzime të cilat janë transformuar në vreshta apo ullshte. Në ditët e sotme në këtë brez si rezultat i aktivitetit të fuqishëm human, prerjet, kullotja intensive, zjarret e shpyllëzimet me qëllim përfitimin e tokave për kultivimin e bimëve të kulturës, kanë mbetur shumë pak bashkësi bimore natyrore në kuptimin e ngushtë të këtij nocioni. Krahas dëmtimeve të mësipërme një faktor tjetër me pasoja shumë të dëmshme për këto zona përfaqëson dhe erozioni i tokës. Kati i shkurreve mund të jetë i lartë deri 3m. Shkurret me karakteristike janë: *Pistacia lentiscus*, *Pistacia terebinthus*, *Rosa sempervirens*, *Cercis siliquastrum*, *Rhamnus alaternus*, *Hedera helix*, *Arbutus unedo*, *Phyllirea angustifolia*, *Ph. latifolia*, *Viburnum tinus*, *Lonicera etrusca*, *Lonicera implexa*, *Cistus incanus*, *Daphne gnidium*, *Myrtus communis*, *Coronilla emerus* etj. Në katin barishtor më shpesh dallohen *Euphorbia characias*, *Teucrium chamaedrys*, *Stachys officinalis*, *Rubia peregrina*, *Asparagus acutifolius*, *Ruscus aculeatus*, *Asplenium adianthum-nigrum*, *Symphytum tuberosum*, *Dorycnium hirsutum*, *Cerithe major* etj. Më shpesh në këto mjediçe vihen re formacione shkurre të dominuara nga pralli (*Quercus coccifera*). Konsiderohet si element i degradimit të formacioneve klimaks të ilqes, për shkak të mbishfrytëzimeve, kullotjes intensive e pa kriter dhe zjarreve. Areali i tij, dikur i vazhduar, është mjaft i fragmentuar edhe për shkak të aktivitetit bujqësor, shpyllëzimeve, kryesisht për qëllime të kultivimit të kulturës së ullit e vreshtave. Krahas stadiit të dominuar nga pralli (*Quercus coccifera*) një stad tjetër degradimi i përhapur në këtë rajon është dhe ai i dominuar nga gjineshtra (*Spartium junceum*), që përfaqëson edhe specien dominante të këtyre mjediseve. Një pjesë e vogël e terrenit, kryesisht në toka acide, më shpesh në trajtë copëzash të vogla, mbulohet nga vegjetacioni i së ashtuquajturës *Makia* mesdhetare (*Maçhi* Maquis) e cila përfaqëson një shkorrë të dendur, përherë blertë. *Makia* besohet se përfaqëson një formacion klimaks lokal. Por më shpesh është rezultat i degradimit të pyjeve përherë blertë mesdhetarë. Llojet më të rëndësishme që i japin fizionominë këtij formacioni janë shkurret përherë blertë si marea (*Arbutus unedo*), shqopa (*Erica arborea*), xina (*Pistacia lentiscus*), mersina

24/11/2019

(*Myrtus communis*), ilqeja (*Quercus ilex*), mretet (*Phillyrea angustifolia*, *P. latifolia*) etj. Në formacionin e Makies takohen edhe shkurre e shkurrëza gjetherënëse si gjineshtra (*Spartium junceum*), lofata (*Cercis siliquastrum*), frashëri (*Fraxinus omus*), mëllëza (*Ostrya carpinifolia*), cërmedelli (*Cotinus coggygria*). Struktura e dendur e Makies pengon instalimin e një flore barishtore të pasur. Shoqërimet të tjera bimore që përfaqësojnë stadi degradimi të mëtejshme deri në shoqërimet e thata stepike, me shkëmb amnor në sipërfaqe, dhe erozion të fuqishëm, brenda kësaj serie vegjetacioni janë: Stadi vegjetativ me mbizotërim të bezgës (*Phlomis fruticosa*) mbulon sipërfaqe të rëndësishme në këtë rajon. Përfaqëson një mikro-grupim të rëndësishëm e ndërmjetës të të ashtuquajturave "Phrygana", të pasura me bimë mjaltëse, mjekësore dhe etero-vajore. Është një vegjetacion, shumë a pak i hapur, i formuar nga shkurre përgjithësisht rreth 50 cm të larta, rrallë 1m. Me gjithë kushtet e vështira ekologjike përgjithësisht është e pasur në lloje, sidomos në ato vjetore, që lulëzojnë gjatë periudhës së reshjeve të pranverës dhe të vjeshtës, duke pushuar gjatë verës. Elementet karakteristike të florës së këtyre formacioneve krahas llojit dominant janë: *Erica arborea*, *E. manipuliflora*, *Cistus monspeliensis*, *C. incanus*, *C. salvifolius*, *Juniperus oxycedrus*, *Rosa sempervirens*, *Dorycnium hirsutum*, *Spartium junceum*, *Brachypodium pinnatum*, *Pteridium aquilinum*. Shoqërimi me drizë (*Paliurus spina - christi*) dhe badhër (*Asphodelus aestivus*) i karakterizuar përveç specieve të mësipërme edhe nga prania e specieve si: *Thymus capitatus*, *Juniperus oxycedrus*, *Phillyrea angustifolia*, *Salvia officinalis*, etj.

3.2.2 Fauna tokësore dhe ujore

Ekzistenca e botës shtazore varet nga disa faktorë. Në dekadat e fundit roli i njeriut po bëhet më evident. Fauna e Rrokovëcit ka pësuar ndryshime, nga ndërhyrja gjithmonë e në rritje e shoqërisë njerëzore. Kjo si rezultat i shpyllëzimeve, hapjes së tokave të reja, prerja dhe dëmtimi i bimësisë, dëmtimi i habitateve dhe ekosistemeve, etj.

Nga vëzhgimet në terren dhe analiza e burimeve primare rezulton se përbërja faunistike apo biocenoza (tërësia e kafshëve në një habitat-biotop të caktuar) e kësaj zone, përfshin lloje të gjitarëve (mammalofauna) dhe shpendëve (avifauna) shtëpiake, gjitarë për përdorim në bujqësi, faunë të egër (insekte, reptilë, gjitarë, shpendë) të fushave, shkurreve dhe pyjeve mesdhetarë me gjelbrim të përhershëm, fauna e pyjeve, fauna (amfibë, peshq) të ujërave të embël të lumit, pellgjeve ujëmbledhës, etj.

Përsa i përket faunës ujore, me rëndësi ekonomike janë peshqit, të cilët jetojnë në ujërat e lumenjve, përrenjtë e mëdhenj, si dhe tek liqenet artificiale. Kështu në lumin e Vjosës, në rrjedhën e sipërme të Gjanicës, gjendet mlyshi (*Lauiscus*), mustaku (Barburs), ndërsa tek ujëmbledhësit gjenden peshqit ballgjerë, amur, pëllëmbës, karas, etj. (Figura 14).

Nga fauna e shpendëve që lidhen me ujërat janë kryesisht rosat si, rosa e vendit (*Anas platyrhynchos*), rosa e vogël (*Anas crecca*), bihtgjela (*Anas acuta*) dhe patat si, ajo Ballbardhë (*Anser albifrons*) dhe më rrallë pata e e përhimt (*Anser anser*), dhe pata belba (*Anas fabali*).

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

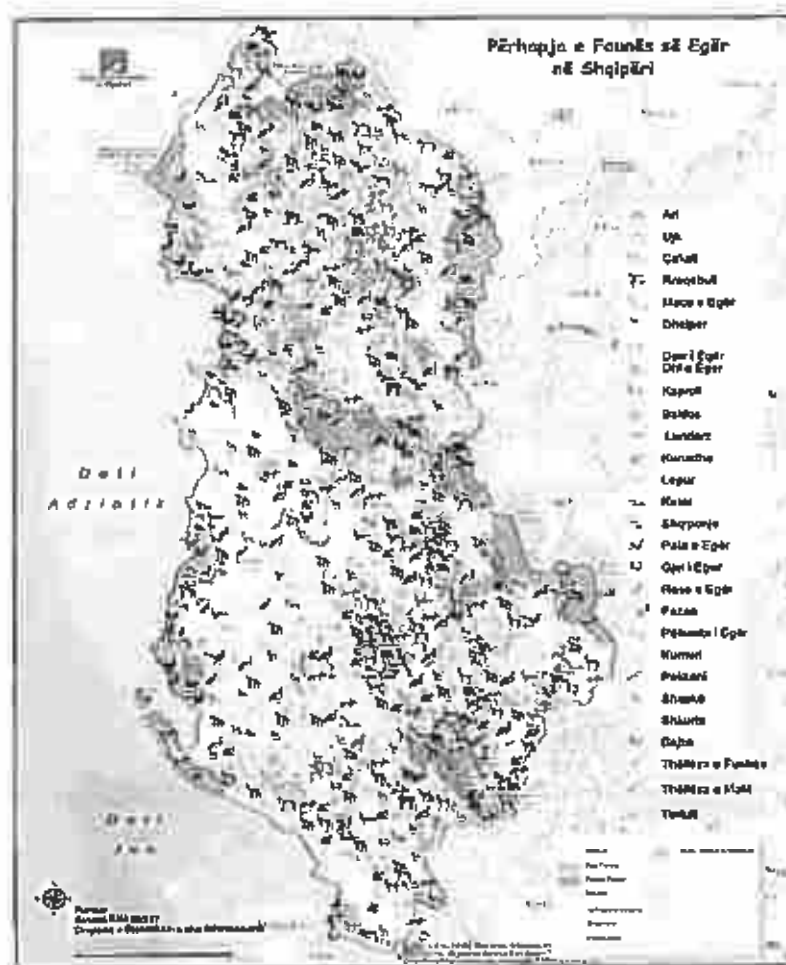

Figura 14. Përhapja e faunës së egër në Shqipëri (Burimi: AKM)

3.2.3 Zonat e Mbrojtura

Sipas Ligjit Nr. 81/2017 "Për Zonat e Mbrojtura", zonë e mbrojtur është një hapësirë tokësore, ujore, detare e bregdetare, e përcaktuar qartë gjeografikisht, e njohur, me kufij të qartë fizikë dhe e menaxhuar përmes mjeteve ligjore apo mjeteve të tjera të efektshme, për të arritur ruajtjen/mbrojtjen afatgjatë të natyrës, e lidhur me shërbimet e ekosistemit dhe të vlerave kulturore.

Në kategorizimin e zonave të mbrojtura mjedisore dhe në përcaktimin e statusit për secilën prej tyre, institucionet përgjegjëse në Republikën e Shqipërisë mbështeten në kriteret e Unionit Ndërkombëtar të Ruajtjes së Natyrës (IUCN).

Kategoritë e zonave të mbrojtura mjedisore janë:

- a. "Rezervë strikte natyrore/rezervat shkencor (kategoria I)
- b. "Park kombëtar (kategoria II)"
- c. "Monument natyror (kategoria III)"
- d. "Rezervat natyror i menaxhuar/park natyror (kategoria IV)"

- e "Peizazh i mbrojtur (kategoria V)"
- f. "Zonë e mbrojtur e burimeve të menaxhuara (kategoria VI)"
- g. "Park natyror bashkësi (kategoria IV)" dhe
- h. "Kurorë e gjelbër (kategoria V)"

Në Bashkinë e Roskovecit nuk ka zona apo monumente të mbrojtura mjedisore, gjatë shqyrtimit të PPV-se do të shihet mundësia e vlerësimit të disa potencialeve

Në këtë zonë mund të përmendim, një element natyror në fshatin Strum, i cili para bonifikimit krijonte një basen të madh kënetor, por sot nga ky basen kanë mbetur rreth 3 ha tokë nën ujë, e cila njihet si "Kënetë e Zezë". Ajo u ka rezistuar kohërave, është një monument natyror, origjinal, si para shumë vitesh, me kallëma të egër nënujor, peshq, shpendë dhe me karakteristikën kryesore, ujin e zi dhe asnjëherë shterues.

Figura 15. Kënetë e Zezë, Roskovec

Gjyqje 2019

3.3 EFEKTET E NDRYSHIMEVE KLIMATIKE

3.3.1 Ndryshimet klimatike në Shqipëri

Shqipëria, si pjesë e rajonit të Europës Juglindore, pritet të ketë pasoja të ndjeshme nga ndryshimet e pritshme klimatike. Sipas raportit të Ministrisë së Mjedisit (2016), ndryshimet kryesore që parashikohen janë:

- rritja e temperaturave
- ulja e sasisë së reshjeve,
- shtimi i fenomeneve ekstreme të motit
- rritja e nivelit të detit.

Sipas skenarëve të ndryshëm, sikurse në pothuajse gjithë territorin e vendit, sektorët që do të ndikohen më shumë nga ndryshimet klimatike, edhe për Bashkinë Roskovec janë bujqësia, energjia, biodiversiteti, toka dhe ekosistemet ujore. Për këtë arsye duhen marrë masa për fortifikimin e barrierave të brigjeve të lumenjve, kryesisht në zonat më problematike, të cilat janë të prekura edhe nga erozioni lumor. Gjithashtu, duhen marrë masa për përmbushjen e nevojave ushqimore në raste ekstreme, ku kulturat bujqësore dërrtohen nga përmblytjet massive dhe nga periudhat e gjata të thatësisë.

3.3.2 Rritja e temperaturave

Bazuar në të dhënat e paraqitura në komunikimin e tretë që Shqipëria ka bërë për ndryshimet klimatike në tre skenaret e përgatitur, tregohet një rritje e mundshme e temperaturës mesatare vjetore përgjatë viteve 2030, 2050, 2080 dhe 2100. Si temperature reference është marrë temperatura mesatare e vitit 1990 (Tabela 9).

Tabela 9. Skenaret e parashikimit të rritjes së temperaturës

Stinët	Vitet			
	2030	2050	2080	2100
Vjetor	1.0(0.7to1.2)	1.7(1.3to2.2)	2.8(2.0to3.5)	3.2(2.4to4.1)
Dimër	0.8(0.7to0.9)	1.2(1.1to1.4)	2.0(1.7to2.3)	2.4(1.9to2.7)
Pranverë	1.0(0.8to1.12)	1.5(1.3to1.8)	2.6(2.2to3.0)	3.1(2.6to3.6)
Verë	1.6(0.5to1.8)	2.5(2.1to2.8)	4.3(3.8to4.9)	5.3(4.6to6.0)
Vjeshtë	1.0(1.0to1.1)	1.6(1.5to1.8)	2.8(2.7to3.0)	3.5(3.2to3.7)

Burimi: Ministria e Mjedisit, 2016

Në skenaret e rritjes së temperaturës, në vitin 2050 parashikohet një rritje mesatare e temperaturës me 1.7°C dhe skenari maksimal 2.2°C. Ndërsa në vitin 2080 temperatura mund të rritet me 2.8°C ndërsa vlera maksimale e vlerësuar mendohet të arrijë shifrën 3.5°C. Në vitin 2100 temperatura mesatare vjetore parashikohet të rritet me 2.4 - 4.1°C.

Duke vëzhguar vlerën e rritjes së temperaturës sipas stinëve të vitit, shqetësues është fakti që rritja më e madhe e temperaturës parashikohet të ndodhë në stinën e verës, duke e kthyer atë në një stinë akoma më të nxehtë e të thatë. Temperaturat mesatare vjetore për skenaret e përgatitur mund të rriten me 2.1-2.8°C në vitin 2050 dhe një rritje me 4.6-6.0°C në vitin 2100, referuar me temperaturat e vitit 1990. Temperaturat mesatare vjetore, sipas skenareve të hartuara, pritet të arrijnë në 25°C në vitet 2050 dhe në 30°C në vitin 2100.

Përveç rritjes së temperaturave në përgjithësi, parashikohet edhe shtimi i fenomeneve ekstreme të motit siç janë numri i ditëve me temperature >35°C pa ndërprerje, numri i ditëve me valë të nxehta, dhe numri i ditëve me temperature të ftohtë pa ndërprerje.

Duke iu referuar të dhënave nga Ministria e Mjedisit (2016) përgjatë gjithë viteve të ardhshme, deri në vitin 2100, do të kemi një rritje të ditëve me temperature maksimale mbi 5°C ku nga 1.7-5.8 në periudhën 1961-1990, në vitin 2100 do të arrijnë 10-24 ditë me temperature mbi 35°C në veri, ndërsa në pjesën qendrore dhe jugore kjo vlerë është më e ulët. Gjithashtu, numri i ditëve me vale të nxehta do të rritet përgjatë viteve të ardhshme, nga 19-27 ditë në periudhën 1961-1990 në 115-120 në vitin 2100 në pjesën veriore, ndërsa në atë qendrore dhe jugore vlerat paraqiten më të ulëta. Përsa i përket ditëve me temperature me të ulët se 0°C të paraqitura në tabelën e mësipërme, parashikohet njërën iedrastike deri në vitin 2100, krahasuar me vitin 1990, nga 10-27 ditë në periudhën 1961-1990, në vitin 2100 këto ditë nuk do të jenë të pranishme fare në të gjithë zonën bregdetare. Gjithashtu, edhe ditët me valet e të ftohtët nuk do të jenë të pranishme në vitet 2100.

Si pasojë e rritjes së temperaturës dhe rritjes së numrit të ditëve me vale të nxehta, vendi do të përballet me thatësira të konsiderueshme dhe të nxehta. Ndikim i menjëhershëm do të shihet në rritjen e mesatare vjetore të vdeksshmërisë, kryesisht për moshat e treta; në kërkesën në rritje për ujë të pastër; dhe në problem me përshtatjen e kulturave bujqësore me klimën.

Ulja e sasisë së reshjeve: Një problem i rëndësishëm që pritet të vijë bashkë me ndryshimet klimatike, tashmë të vërtetuara shkencërisht, është ulja e sasisë së reshjeve vjetore dhe shpërndarja e tyre përgjatë vitit.

Në vitet e ardhshme pritet që sasia e reshjeve të ulet rreth 14.37% në vitin 2080 dhe deri në mbi 18% në vitin 2100. Në vitet e ardhshme parashikohet që periudhat e thatësirës të shtohen së tepërmi, si pasojë e uljes së sasisë mesatare të reshjeve vjetore dhe shpërndarjes së tyre përgjatë vitit. Nga të dhënat e skenareve të parashikuara të shpërndarjes së reshjeve vjetore (Tabela 9), vihet re që stina e verës do të jetë mbi 50% më e thatë. Mungesa e reshjeve do të çojë në një verë shumë më të nxehtë dhe të thatë, duke u kthyer në problem serioz për zhvillimin e bujqësisë, dhe do të nxjerrë në pah shumë probleme të tjera në sektorë të ndryshëm ekonomik.

Shtimi i fenomeneve ekstreme të motit: Përgjatë viteve, fenomenet ekstreme të motit si përmbytjet, valët e të nxehtët etj. kanë qënë të pranishme në vendin tonë. Përmbytjet kanë një ndikim të madh në aspektin e jetës së njerëzve, ekonomisë, bujqësisë dhe mjedisit. Pika kulminante e përmbytjes në vitin e fundit është regjistruar në vitin 2015, në të cilën shuma e ujit në rreth 0.18 % të PBB-së së vendit. Në vitet që vijnë, fenomeni i përmbytjeve i shprehur nga shirat intensive që pritet të shtohen,

Gjergji 2019

parashikohet të shpeshtohet. Stina e verës do të pësojë ndryshime të theksuara duke krijuar kushte ekstrem esi temperatura të larta dhe periudha të zgjatura të thata. Ndërsa në zonat bregdetare, me rritjen e temperaturave dhe intensifikimin e reshjeve, parashikohet të formohen stuhi, të cilat do të kenë një ndikim jo të vogël në ato zona.

Rritja e temperaturave në territorin e Bashkisë Roskovec do të ketë një sere problemesh kryesisht në zhvillimin e bujqësisë dhe në biodiversitet. Zhvillimi bujqësor në territorin e bashkisë do të përballlet me kushte klimatike më të thata, e si pasojë do të ketë një rritje të kërkesës për ujë për vadije dhe nga ana tjetër një ulje në sasinë e reshjeve dhe rezervave ujore të përdorshme për bujqësinë. Shtimi i dëmtuesve (parazitë, mikrobe, insekte) do të jetë një problem ekzistent në rritjen e temperatures mesatare vjetore. Biodiversiteti do të preket ndjeshëm nga kohëzgjatja e periudhave të nxehta gjatë vitit dhe mungesës së reshjeve, si pasojë dhe intensifikimi i zjarreve të cilët dëmtojnë specie dhe habitate në tërësi. Për zhvillimin sa më të qëndrueshëm të biodiversitetit duhen marrë masa në kohë sa më të hershme, për adoptimin e bujqësisë dhe gjetjen e mënyrave për plotësimin e nevojës me ujë për vadije.

Përfundime dhe rekomandime

Ndryshimet e mundshme të klimës priten të kenë ndikim të madh në shumë fusha të zhvillimit të vendit, sidomos në atë bujqësor dhe energjistik. Vetëm sektori i bujqësisë ka rreth 50% të punësuarve në Shqipëri. Gjithashtu, kontributi i këtij sektori në PPB arrijt në 24%. Në këtë kontekst shihet më se e rëndësishme të merren masa të rëndësishme për planifikimin e zhvillimit të sektorit të bujqësisë dhe industrisë duke patur parasysh ndryshimet klimatike. Disa nga këto masa në bujqësi përfshijnë përshtatjen kulturave bujqësore me ndryshimet e klimës, menaxhimin e duhur të burimeve ujore, rritjen e kapaciteteve kulluese dhe ato ujitëse, masa për parandalimin dhe kontrollin e zjarreve, mbrojtjen e tokës nga erozionit etj.

3.4 Popullsia dhe Asetet Materiale

3.4.1 Popullsia dhe tendencat demografike

Në këtë seksion është bërë analiza dhe vlerësimi i karakteristikave demografike të Bashkisë Roskovec dhe zhvillimi përgjatë kohës. Ky vlerësim i gjendjes ekzistuese ashtu edhe të tendencave të tij, jep mundësinë të përcaktohet pozicioni përkatës i Bashkisë dhe rezultatet e analizës mund të shërbejnë si një bazë për formulimin e politikave të nevojshme për nxitjen e perspektivave të zhvillimit të Bashkisë në nivel organizimi dhe menaxhimi të territorit, por edhe në aspektin ekonomik dhe social. Burimi kryesor i Informacionit të përdorura ka qenë baza e të dhënave demografike të Institutit të Statistikave (INSTAT).

Shpërndarja dhe përqëndrimi i popullsisë në territor

Të dhënat e Regjistrimit të Përgjithshëm të Popullsisë (Census 2011), paraqesin se Bashkia Roskovec ndodhet një popullsi rezidente prej 21,742 banorë në 2011. Nga "Projeksionet e popullsisë 2011-2016" të Instat, mund të përafrojmë se popullsia rezidente e vlerësohet të jetë 20,612 banorë në 2016, për një territor me një sipërfaqe prej 118 km².

Handwritten signature

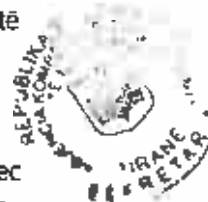

Tabela 10. Popullsia sipas njësive administrative

Njësi Administrative	Sipërfaqe km ²	Popullsia Rezidente		Pjesa e popullsisë së Bashkisë	Densiteti	
		2011	2016		2011	2016
KUMAN	32	5,611	5,321	24%	92.0	165.4
KURJAN	38	3,618	3,431	17%	94.2	89.3
ROSKOVEC	14	4,975	4,718	23%	347.0	329.0
STRUMË	33	7,538	7,148	35%	227.7	216.0
BASHKIA ROSKOVEC	118	21,742	20,618	100%	184.2	174.7

Burimi Census 2011, Instat, Përpunoi Atelier 4.

Njësia Administrative Strumë, regjistron numrin më të lartë të banorëve duke përfaqësuar më shumë se 35% të popullsisë së bashkisë Roskovec (Tabela 10).

Në një këndvështrim më të gjere Njësitë Administrative të bashkisë Roskovec, përmbajnë një numër relativisht të ulët banorësh. Vërehet një densitet popullsie prej rreth 174.7 banorë/km², duke shënuar një vlerë më të lartë se densiteti mesatar kombëtar prej 97 banorë/km².

Densitetit më i lartë i popullsisë rezidente, regjistrohet në qytetin e Roskovecit, me rreth 329 banorë/km², ndërsa njësia Kurjan shënon një densitet nën 90 banor/km², duke theksuar në këtë mënyre dhe karakterin rural. (Figura 16).

Duke u nisur nga diferencat e lartë midis sipërfaqeve të Njësive Administrative dhe ndikimit i sipërfaqes në vlerësimin e densitetit, gjykohet e nevojshme të vlerësohet i densitetit i popullsisë duke u bazuar në shpërndarjen e popullsisë në nivel rjeti, thënë ndryshe numri i banorëve për km², një densitet i matur me një emërues të përbashkët.

Si shihet dhe në hartën e densitetit të popullsisë në nivel rjeti, qyteti i Roskovecit regjistron densitetin më të lartë, duke shënuar dhe vlerën maksimale të bashkisë, 2,547 banorë/km², gjithashtu vërehet se ka një përqendrim të popullsisë përgjatë akseve rrugore kryesore.

Çelësi 2019

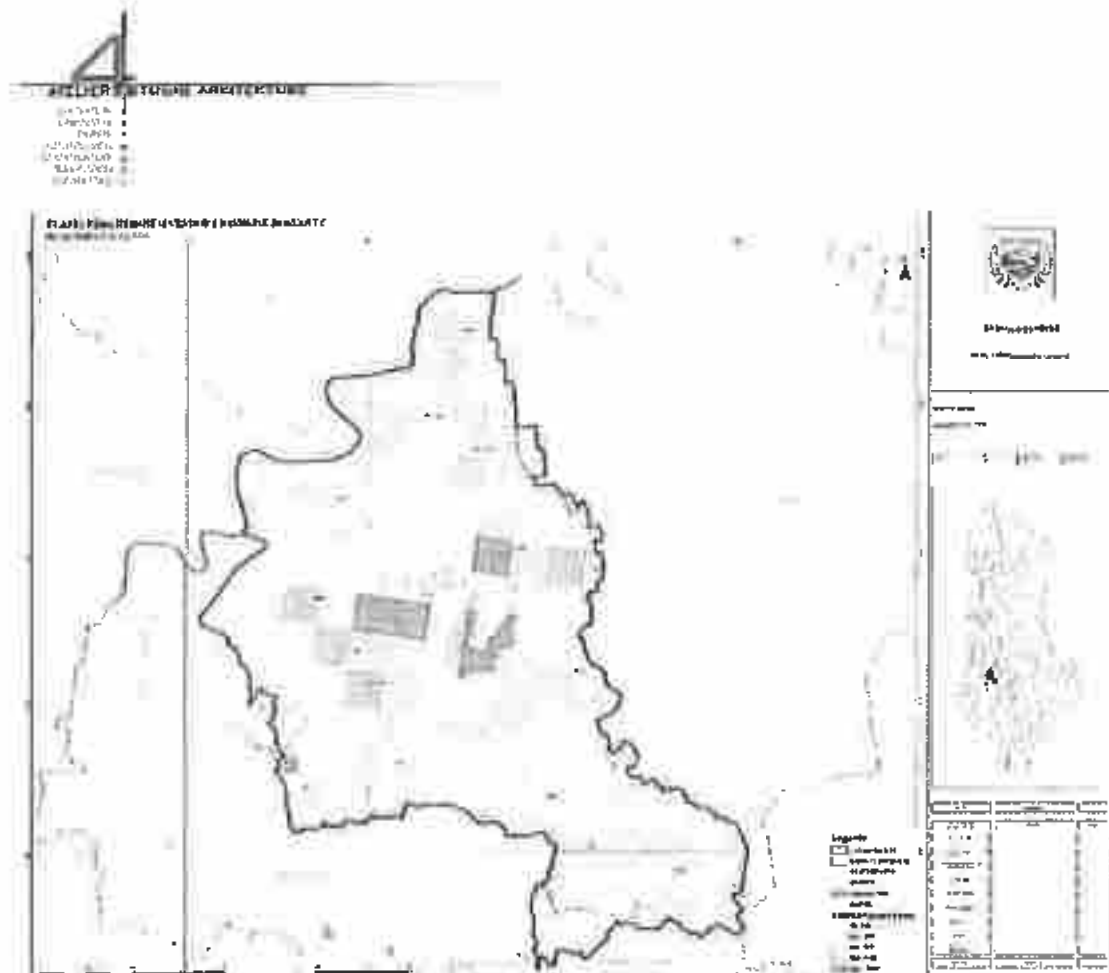

Figura 16. Densiteti i popullsisë ne nivel Rrjeti – Bashkia Roskovec – Census 2011

Ndryshimi i popullsisë dhe tendencat demografike

Në 25 vitet e fundit, republika e Shqipërisë është përballur me një shkallë të lartë migrimi dhe eksodi rural. Këto fenomene kanë patur për pasojë një ndryshim thelbësor të panoramës demografike kombëtare.

Migrimi drejt vendeve të huaja dhe migrimi i brendshëm drejtë qendrave kryesore të vendit, ka preku kryesisht moshat e reja dhe të formuar. Efekti i migrimit ka patur për pasojë shpopullimin e territoreve rurale; largimin e trurit ose të forcë punëtore të kualifikuar; vjetërsimin e popullsisë në zonat me një shkallë të lartë migrimi; etj.

Eksodi rural është një fenomen tjetër i rëndësishëm, i cili ka patur për pasojë braktisjen e zonave rurale në favor të zonave me potencial të lartë punësimi, duke përbërë një nga faktorët kryesor të migrimit të brendshëm. Fenomeni i eksodit rural, ka për efekt jo vetëm të rris presionin dhe përqendrimin demografik në zonat urbane por dhe largimin e popullsisë nga zonat rurale. Ky fenomen ende në proces vërehet dhe nga të dhënat Instat, të cilat vlerësojnë se Shqipëria është kthyer kryesisht urbane duke filluar nga viti 2008, por ende shfaq një nivel të lartë popullsie rurale, e cila mbetet ende një potencial migrimi. Zhvillimi teknologjik i prodhimit bujqësor dhe mungesa e alternativave në punësimin e popullsisë rurale, janë faktor përshpejtues të eksodit rural.

Gjyshi 2019

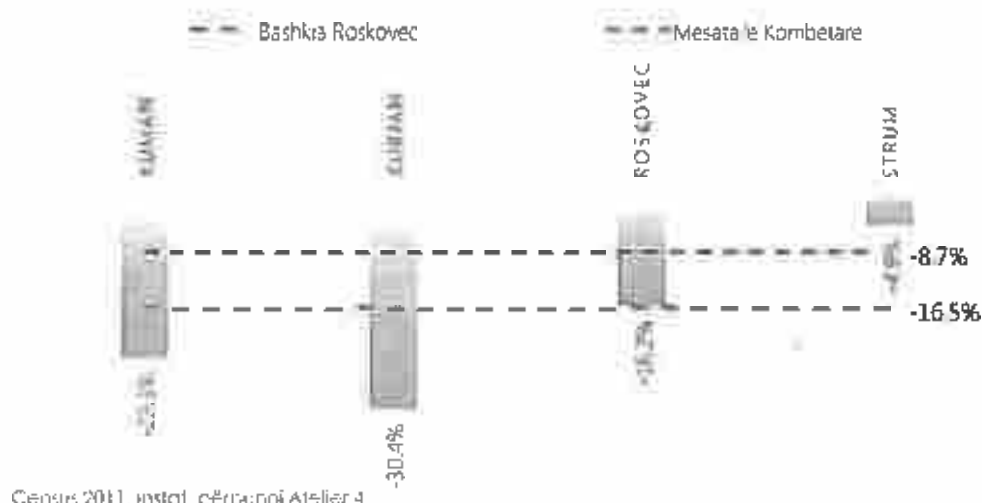
Pra për të reduktuar eksodin rural dhe për të frenuar fenomenin e braktisjes së fshatrave, është e nevojshme të ndërmerren masa në përmirësimin e tregut të punës; ritjen e të ardhurave; zhvillimin ekonomik dhe social të zonave rurale.

Për të vlerësuar ndikimin e migrimit dhe eksodit ruralë, në dinamikat demografike, është e nevojshme të vlerësohen tendencat e ndryshimeve të popullsisë rezidente në Bashkinë Roskovec.

Ndryshimi i popullsisë rezidente ndër vite (1989 – 2001 – 2011)

Të dhënat Census 2001 dhe 2011 tregojnë se ekuivalenti i 16.5% të popullsisë rezidente aktuale të Bashkisë Roskovec ka migruar brenda një afati kohor 10 vjeçar. Njësitë administrative më të prekur nga fenomeni i migrimit janë Njësitë Administrative Kurjan dhe Kuman. Megjithatë, njësia Roskovec shënon një nivel migrimi më të ulët se mesatarja e bashkisë, migrimi i popullsisë tejkalon ndjeshëm mesataren kombëtare prej 8.7%. Vetëm Njësia Administrative Strumë shënon një nivel migrimi të ulët, me vetëm 8.7% (Grafiku 7).

NDRYSHIMI POPULLSISË NDËRMJET CENSUS 2001-2011

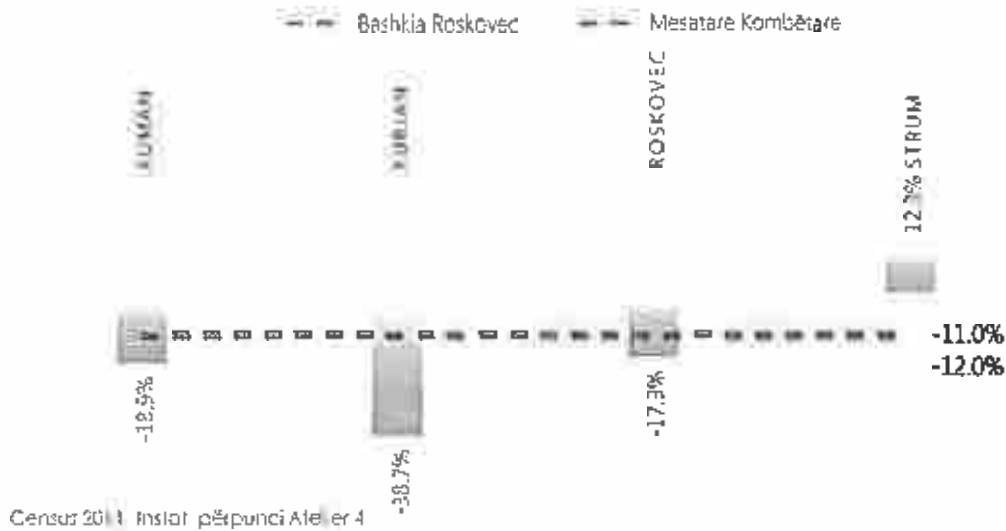
Grafiku 7. Ndryshimi i popullsisë rezidente 2011-2011

Duke marrë në konsideratë, faktin se fenomenet migratore janë më të hershme se 2001, është e nevojshme të kemi një përjasje më afatgjate. Për këtë arsye është e nevojshme të studiohen dhe ndryshimin e popullsisë rezidente ndërmjet Census 1989-2011 (Grafiku 8).

Grafiku 2011

NDRYSHIMI POPULLSISË NDËRMJET CENSUS 1989-2011

Grafiku 8. Ndryshimi i popullsisë rezidente 1989-2011

Ndryshimi i popullsisë rezidente ndërmjet 1989 dhe 2011, tregon se vetëm 11% e ekuivalentit të popullsisë 2011 është larguar nga territori për një periudhë kohore 20 vjeçare. Përveç Njesisë Administrative Strum që shënon një rritje të popullsisë prej 34%, të gjitha njësitë administrative të Bashkisë Roskovec, shfaqin një nivel të lartë ndryshimi popullsie, që tejkalon mesataren kombëtare prej 12%. Njësia Administrative Kurjan regjistron vlerën më të larta të ndryshimit të popullsisë, ku më shumë se 38.7% e popullsisë rezidente është larguar që nga 1989.

Për të vlerësuar ritmin e migrimit që prek njësitë e ndryshme administrative, është e nevojshme të krahasojmë dhe rezultatet e ndryshimit të popullsisë ndërmjet regjistrimeve të ndryshme të popullsisë.

Handwritten signature

NDRYSHIMET E POPULLSISË NDËRMJET REGJITRIMEVE TË NDRYSHME

Census 2011 Insulat pëlpina Atefer 4

Grafiku 9. Ndryshimet e popullsisë ndërmjet regjistrimeve të ndryshme të popullsisë

Nëse krahasojmë diferencat e ndryshimit të popullsisë rezidente ndërmjet Census 1989-2001-2011, vërehet se gjatë Census 2001-2011, ka një përshpejtim të ritmi të migrimit në njësitë administrative periferike. Ky përshpejtim theksohet dhe nga ndryshimi i tendencave të njësisë Administrative, ku gjatë periudhës 1989-2001, popullsia ka tendencë pozitive, dhe gjatë periudhës 2001-2011 vërehet një tendencë negative prej 4.9% (Grafiku 9).

Niveli i lartë dhe përshpejtim i ritmeve të migrimit të popullsisë, shfaq problematika të rënda ekonomike dhe sociale me të cilat përballlet Bashkia Roskovec.

Në përgjithësi mund të themi se Bashkia Roskovec përballlet me një nivel të lartë migrimi, ku vlen të theksohet rasti i njësisë administrative Kuljan, që ndodhet larg aksit rrugor kombëtar, e cila shfaqin vlerat më të larta të ndryshimit të popullsisë. Mungesa e një ndërlidhjeje të përshtatshme infrastrukturore të njësisë administrative më tregjet dhe qendrat rajonale, vështirëson ofrimin e shërbimeve publike cilësore dhe vështirëson aktivitetin dhe dinamikat ekonomike. Në këtë kontekst përmirësimi infrastrukturë rrugore, për një ndërlidhje më të mirë të zonave rurale me polet rajonale, përben një prioritet për përmirësimin e cilësisë së jetës në fshat, dhe për pasojë në frenimin e migrimit.

Për të frenuar fenomenin e braktitjes së territorit, është e nevojshme të merren masa në përmirësimin e cilësisë së jetës së popullsisë rezidente dhe specifiktë të popullsisë rurale. Për të garantuar qëndrueshmëri demografike të territorit të bashkisë, duhet të ndërmerren politika mbështetëse për përmirësimin e tregut të punës, shërbimeve publike, klimës së biznesit, dinamikave ekonomik dhe sociale etj.

Gjergj Gashi

Ndryshe nga popullsia rezidente e vlerësuar nga Census 2011, e cila tregon një imazh statik të numrit të banorëve në një zonë të caktuar, në një moment të caktuar (muaji tetor 2011), Gjendja Civile tregon popullsinë e regjistruar nga pikëpamja administrative në një territor.

Nëse krahasojmë popullsisë rezidente me popullsinë e regjistruar në Gjendjen Civile, vërehet një diferencë tepër e lartë, për shkak të disa faktorëve si p.sh.: migrimi i popullsisë jashtë vendit dhe migrimi i brendshëm dhe i pa pasqyruar në regjistra. Siç vërehet në hulumtimet e kryera në territor dhe konstatimet e Raportit Instat 2014, për "Projeksionet e Popullsisë së Shqipëri 2011-2031", kriza ekonomike botërore e viteve të fundit (2009-2012), ka patur një efekt pozitiv në rikthimin e popullsisë së migruar. Në këtë kontekst, vlerësimi i popullsisë së Regjistruar në Gjendje Civile, bëhet i domosdoshëm dhe lejon një vlerësim të tendencave demografike ekzistuese dhe potencialë të Bashkisë Roskovec.

Tabela 11. Popullsia e regjistruar në gjendjen civile ndër vite në Bashkinë Roskovec

Viti	Popullsia e regjistruar në Gjendje Civile Bashkia Roskovec				
	Nj.A. Roskovec	Nj.A. Kuman	Nj.A. Kurjan	Nj.A. Strum	Bashkia Roskovec
2010	8,509	8,189	5,263	8,977	30,938
2011	8,501	8,263	5,298	9,033	31,095
2012	8,469	8,316	5,347	9,071	31,203
2013	8,604	8,354	5,309	9,120	31,387
2014	8,646	8,418	5,341	9,204	31,609
2015	8,777	8,506	5,351	9,263	31,897
2016	8,911	8,573	5,363	9,316	32,163
2017	8,919	8,603	5,409	9,345	32,276
2018	8,859	8,519	5,318	9,345	32,041

Nga janari 2010 në janar 2018, shënohet një rritje prej 3.6% e popullsisë së regjistruar në Gjendje Civile (Tabela 11). Projektimi i popullsisë në formë grafike shfaq qartë tendencën pozitive të popullsisë së regjistruar në Gjendje Civile. Tendence pozitive e numrit të familjeve, shpjegohet për shkak të ndryshimeve sociale ekonomike dhe kulturore që kanë ndodhur në të gjithë vendin. Kjo tendence pozitive që vërehet dhe nga regresioni linear, rritja e numrit të familjeve ndikon në mënyrë indirekte dhe në kërkesën për strehim.

Në përfundim, vlen të theksohet se diferenca e lartë ndërmjet popullsisë rezidente dhe popullsisë së regjistruar në Gjendje Civile shfaqin qartë një nivel të lartë migrimi jashtë vendit. Frenimi i tendencave migratore është një nga problematikat kryesore të Bashkisë Roskovec, për këtë arsye ndërmarrja e politikave lokale në përmirësimin e cilësisë së jetës dhe ekonomisë rajonale, janë të domosdoshme për qëndrueshmërinë demografike të bashkisë.

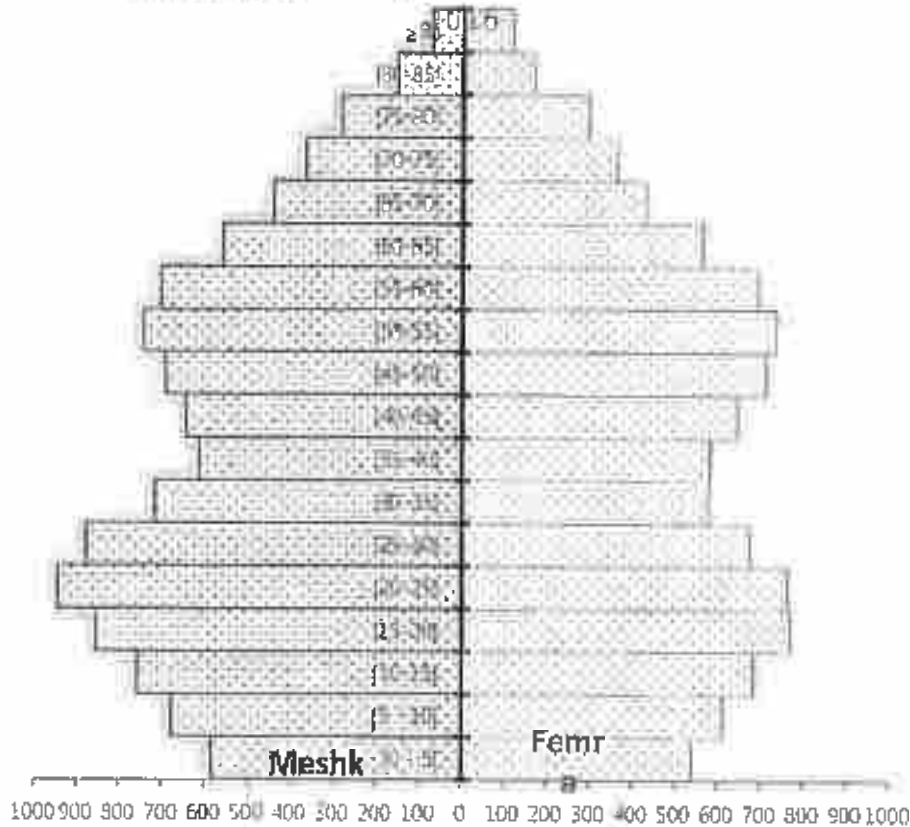
Handwritten signature

Tendencat demografike

Regjistrimi i përgjithshëm i popullsisë i vitit 2001, tregon se popullsia e Qarkut Fier, karakterizohet nga një piramidë e moshës në formë "dardhe", formë e cila është karakteristike e një popullsie kryesisht në moshë të re, megjithëse në bazën e sajë vërehet një rënie e lehtë e lindshmërisë dhe e rinovimit të popullsisë. Rënia e lindshmërisë bëhet dhe më e theksuar në Regjistrimin e Përgjithshëm të Popullsisë 2011, ku vërehet një tkurje e rëndësishme e bazës së piramidës. Piramida e moshës e vitit 2011, shfaq gjithashtu një zgjerim në majën e sajë, çdo të thotë se ka një rritje të jetëgjatësisë dhe vjetërsim të popullsisë.

Piramida e moshës së Bashkisë Roskovec për vitin 2016 shfaq karakteristika të përbashkëta me piramidën e moshës së Qarkut Fier (Census 2011), ku vërehet një rënie e grup moshave të reja, një rritje e grup moshat 10-25 vjeç dhe grup moshave 40-55 vjeç (Grafiku 10).

PIRAMIDA E MOSHËS BASHKIA ROSKOVEC -

Bullinë, Census 2011, "Shqipëri: Projektionet e Popullsisë 2011-2031, Instat, përpunoi Altier"

Grafiku 10 Piramida e moshës Bashkia Roskovec 2016

Siç përmendet dhe në parashikimet e "Projeksionit të Popullsisë 2011-2031" nga INSTAT, fenomeni i rënies së lindshmërisë dhe rritjes së popullsisë të moshuar, tregohet të jenë të qëndrueshëm dhe në 15 vitet e ardhshme.

Altier 2015

Një fenomen tjetër, është rënia e popullsisë të grup-moshave 20-35 vjeç, karakteristik e zonave që njohin një migrim të lartë të popullsisë. Janë pikërisht moshat e reja, të cilat shfaqin një mobilitet të lartë, që largohen më lehtësisht drejt baseneve demografike ose vendeve të huaja të cilat ofrojnë një situatë ekonomike dhe sociale më tërheqëse.

Pra, nga piramida e moshës, vërehet se ka një rënie të lindshmërisë dhe një vjetërsim të popullsisë, por popullsia mbetet relativisht të re. Fakti se popullsia përbëhet kryesisht nga grup-mosha 15-25 vjeç, tregon qartë potencialin demografik në rinovimin e popullsisë në moshë pune, të Bashkisë Roskovec.

Elementët kryesorë demografikë të Bashkisë Roskovec

- Bashkia Roskovec ka një popullsi rezidente prej 20 618 banorë, ku shfaqet një densitet mesatar prej 174 banorësh/km²
- Shpërndarja gjeografike e popullsisë thekson karakterin rural të zonës, dhe ndikon negativisht në ofrimin dhe implementimin e shërbimeve publike cilësore.
- Tendencat demografike shfaqin një nivel të lartë migrimi, duke rrezikuar braktisjen e territorit nga popullsia lokale.
- Tendencat e numrit të familjeve tregon qartë kërkesën në rritje për strehim.
- Ndryshimi i popullsisë ndërmjet viteve 1989-2011 regjistron vlera të përafërta me mesataren kombëtare (ekuivalenti i 11% të popullsisë rezidente aktuale është larguar gjatë viteve 1989-2011).
- Njësitë Administrative Kurjan e cila has një mungesë të theksuar ndërlidhjeje me tregjet kryesore rajonale, regjistron dhe nivelin më të lartë të migrimit.
- Bashkia Roskovec gëzon një popullsi relativisht të re, megjithëse vërehet një rënie lindshmërisë dhe një vjetërsim i popullsisë.

Për të frenuar braktisjen e territorit nga popullsia rezidente, përmirësimi i cilësisë së jetës, aktivitetit ekonomik, tregut të punës, aksesit dhe shërbimet publike, shfaqen si ndërhyrje me prioritet të lartë për të frenuar migrimin e popullsisë.

3.4.2 Strehimi

Aksesi në strehim të sigurt është një e drejtë që duhet ta gëzojë çdo qytetar. Kushtet e strehimit dhe të jetesës kanë një ndikim të drejtpërdrejtë si në shëndetësi ashtu dhe në nivelin arsimor të popullsisë dhe kështu e shtrirë në gjendjen sociale dhe ekonomike të popullsisë. Në seksionin e mëposhtëm jepet një pasqyrë e kushteve të jetesës për Bashkinë Roskovec siç rezultojnë nga të dhënat e Institutit të Statistikave të Shqipërisë (INSTAT) për regjistrimin e popullsisë të vitit 2011.

Gjendja e Njësive Ekonomike Familjare (NjEF)

Bazuar në ligjin 22/2018 "Për strehimin social", përfitojnë strehim 24 kategori të cilat nuk i kanë mundësitë e sigurimit të një banese të re..

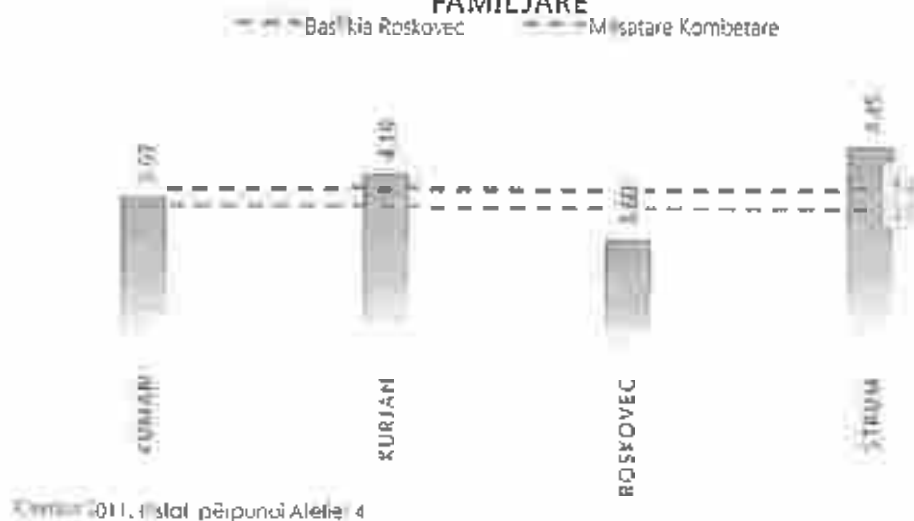
Nevojat për banim, rrjedhin kryesisht nga një kërkesë lokale. Për këtë arsye vlerësimi i strukturave familjare dhe të situatës socio-ekonomike të zonës, lehtëson përfundimin e kërkesës së shtuar për

Appl. 2019

banim. Gjendja e Njësive Ekonomike Familjare (NjEF), përbëjnë një indikator i rëndësishëm mbi strukturën familjare dhe sociale të Bashkisë Roskovec. Bashkia Roskovec shfaq një mesatare prej 4.1 anëtarëve për NjEF, duke shënuar një vlerë mbi mesataren kombëtare që është 3.9 anëtare për NjEF. Pra Struktura familjare të Bashkisë Roskovec, përbëhet mesatarisht nga një numër më i lartë anëtarësh.

PËRBËRJA MESATARE E NJËSIVE EKONOMIKE FAMILJARE

Grafiku 11. Përbërja e njësive familjare

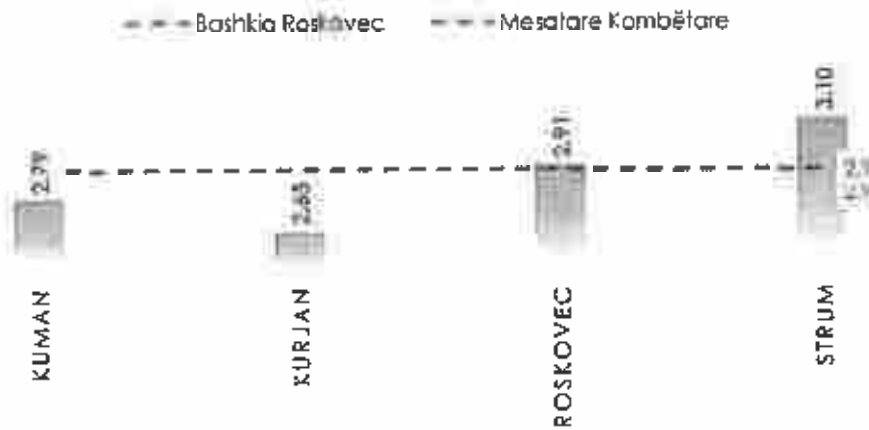
Numri i lartë i anëtarëve për NjEF, mbështetet dhe në faktin se 18% e NjEF të Bashkisë Roskovec kanë një përbërje familjare të barabartë ose që tejkalon 6 anëtarë. Nisur nga fakti se NjEF përbëhen nga një numër i lartë anëtarësh dhe se familjet mbi 6 anëtarë përfaqësojnë një pjesë të madhe të NjEF në Bashkinë Roskovec, mund të dalim në përfundimin se kërkesa e ardhshme për banim pritet të jetë e lartë. Për një qasje më të saktë, karshi sistemit të banimit është e nevojshme të vlerësohet dhe strukturat e banesave (Grafiku 11).

Mesatarja e dhomave për njësi ekonomike familjare në Bashkinë Roskovec është 2.9 dhoma /NjEF, vlerë e ngjashme me mesataren kombëtare prej 2.9 dhoma /NjEF.

Gjyshi 2018

MESATARJA E DHOMAVE PËR NJËSI EKONOMIKE FAMILJARE

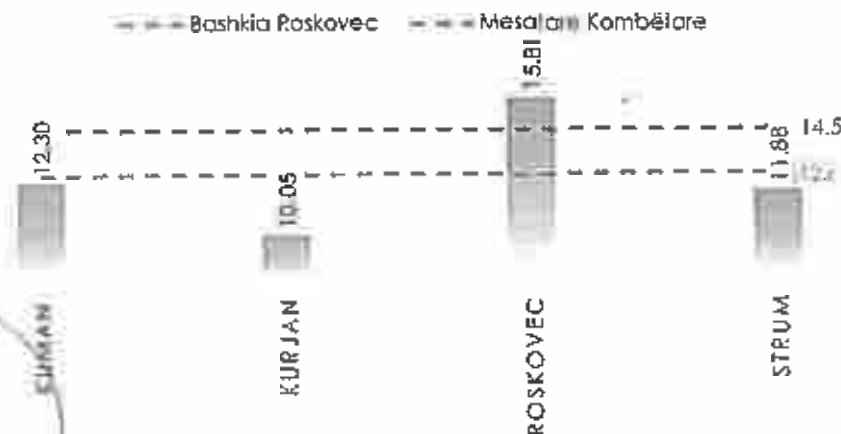
Census 2011, Institut për planim Atelier 4

Grafiku 12. Dhomat për njësi familjare

Numri i dhomave për Njësi Ekonomike Familjare mund të vlerësohet i krahasueshëm me mesataren kombëtare, por nisur nga fakti se njësitë ekonomike familjare të zonës në studim përbëhen kryesisht nga një numër i lartë anëtarësh, atëherë vlerësimi i numrit të dhomave për banor ose sipërfaqja e banueshme përbëjnë treguesit kryesor të situatës të banimit në zone (Grafiku 12).

Vlerësohet se Bashkia Roskovec ka një mesatare prej 0.7 dhoma/banorë, vlerë më e ulët se mesatarja kombëtare prej 0.8 dhoma/banorë. Këto vlera mbështeten dhe në të dhënat mbi sipërfaqen e banueshme, ku në Bashkinë Roskovec regjistrohen 12.6m² për banor, duke shënuar një vlerë më të ulët se mesatarja kombëtare prej 14.5 m² për banor (Grafiku 13).

SIPËRFAQE MESATARE E BANUESHME PËR PERSON

Census 2011, Institut për planim Atelier

Grafiku 13. Sipërfaqe e banueshme për banorë

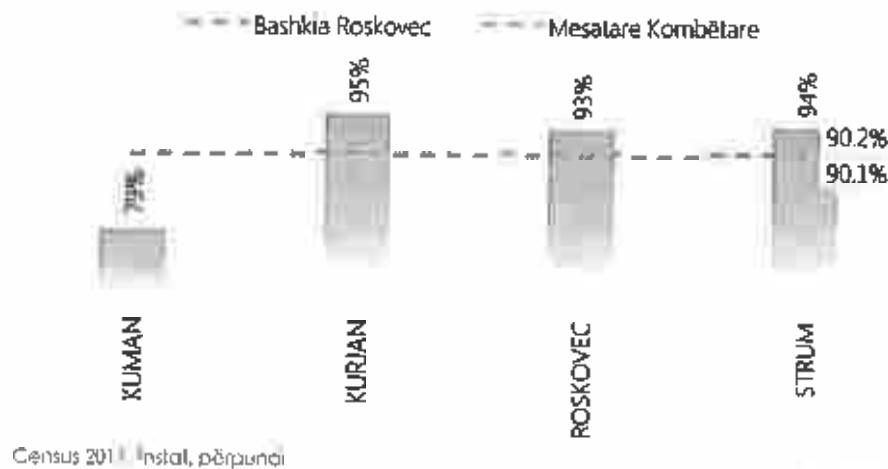

Handwritten signature and date: 2016

Pra kërkesa e ardhshme për banim pritet të jetë më e lartë në vitet e ardhshme, për shkak të përbërjes së njësisive familjare, numri i dhomave dhe sipërfaqja e banesës për NJEF. Gjithashtu zhvillimi i cilësisë së jetës, do të ndikoj në kërkesë për përmirësimin e kushteve të jetesës dhe për pasojë rritjen e kërkesës lokale për banim.

Nëse thellohem në studimin e sistemit të banesave, vërehet se 90.1% e banesave të bashkisë Roskovec janë në pronësi të një nga anëtarëve të familjes.

NJËSITË EKONOMIKE FAMILJARE QË KANË BANESËN NË PRONËSI

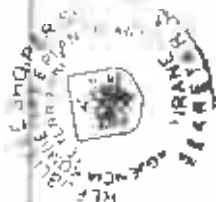
Grafiku 14. Njësitë ekonomike familjare që kanë banesën në pronësi

Fakti se pjesa më e madhe e banesave janë në pronësi të njërit nga anëtarëve të familjes, dhe që numri i familjeve më shumë anëtar është relativisht i lartë, tregon se kërkesa e ardhme për banim nuk do të limitohet vetëm në përmirësimin e cilësisë së jetës, por dhe në rritjen e numrit të banesave ekzistuese.

Gjatë vizitave në terren, është analizuar dhe cilësia e banesave në 5 kategori.

- Objekte në gjendje të mirë rezultojnë rreth 60.4% e ndërtesave
- Mesatare rezultojnë rreth 37.7% e ndërtesave
- E keqe, rreth 1% e ndërtesave
- Rrënojë, rreth 0.7%
- E papërfunduar, rreth 0.2%

Nga ky vlerësim shohim që objektet me cilësi të mirë të strukturës që mbizotërojnë në territor janë rreth 60.4%. Shpërndarja e cilësisë së objekteve në territor është paraqitur në hartën e mëposhtme.

(Handwritten signature)

(Handwritten number) 24/2705

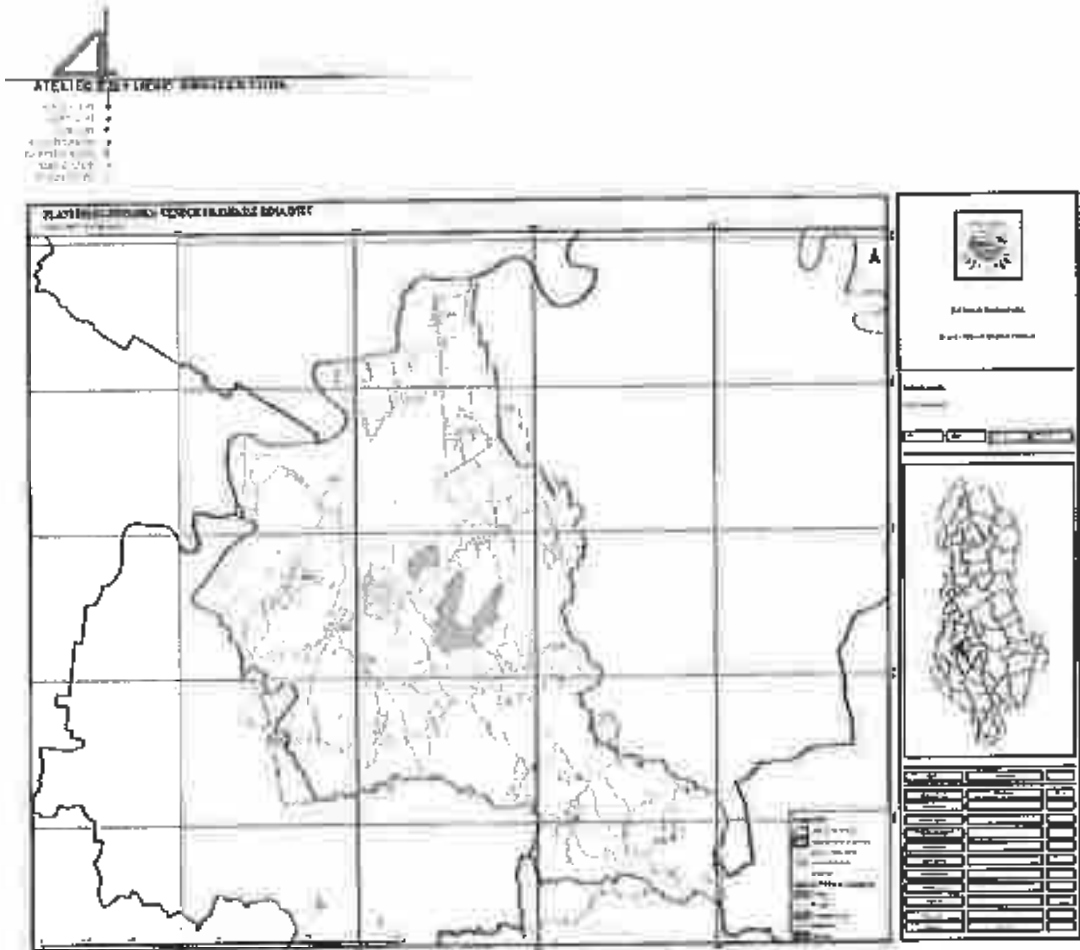

Figura 17. Gjendja e banesave. Bashkia Roskovec

3.4.3 Trashëgimia Arkeologjike dhe Kulturore

Në maj të vitit 2018 u miratua Ligji Nr. 27/2018 "Për trashëgiminë kulturore dhe muzetë". Ligji është në përputhje me konventat e UNESCO-s dhe Konventat e Këshillit të Evropës, përkatësisht Konventën Evropiane për "Mbrojtjen e Trashëgimisë Arkeologjike", si dhe Konventën mbi "Vlerën e Trashëgimisë Kulturore për Shoqërinë".

Qëllimi i këtij ligji është ruajtja, mbrojtja, vlerësimi dhe administrimi i trashëgimisë kulturore kombëtare, përfshirë trashëgiminë kulturore muzeore, si kontribut në ruajtjen e kujtesës kombëtare, në territorin e Republikës së Shqipërisë, si dhe nxitja e zhvillimit kulturor në vend, si dhe ruajtja, mbrojtja, vlerësimi dhe administrimi i peizazhit në lidhje me ato aspekte dhe karakteristika që përbëjnë një përfaqësimin material dhe të dukshëm të identitetit kombëtar, si shprehje e vlerave kulturore. Ligji fut një përkulzim të ri të trashëgimisë kulturore dhe prezanton nocione të reja të ruajtjes, mbrojtjes dhe vlerësimit të trashëgimisë kulturore. Ligji shtrin mbrojtjen jo vetëm në objekte por dhe në vlerat e peizazhit. Ligji përcakton qartë ndërhyrjet e lejuara dhe të ndaluara në ndërtesat e monumenteve kulturore ose në zonat e mbrojtura (qendrat historike, vendet arkeologjike etj.), si dhe procedurat ligjore që duhet të ndiqen për kryerjen e çfarëdo ndërhyrje. Një risi e rëndësishme është dhe sigurimi i formave të reja të menaxhimit për asetet kulturore; rregullim më të mirë në marrëdhëniet publike-private në rivitalizimin e monumenteve kulturore, etj.

Në territorin e Bashkisë Roskovec gjenden dy monumente kulturore që trajtohen në vijim dhe janë pasqyruar dhe në hartën përkatëse.

Gjyshi 2019

Kisha "Shën Kollit", Kurjan është një monument i shekullit të XIII, i ndërtuar në stilin bizantin. Pikturat murale që zbukurojnë brendësinë e kësaj Kise, janë veprat e ikonografit Nikolla, biri i Onufrit dhe ndihmësit të tij, Joanit. Kjo kishë është shpallur monument kulture nga:

- Rektorati i Universitetit Shtetëror të Tiranës, Vendim Nr. 6, datë 15.01.1963;
- Ministria e Arsimit dhe Kulturës Drejtoria e Kulturës, Vendim Nr. 68/7, datë 30.05.1970,
- Ministria e Arsimit dhe Kulturës Vendim Nr.1886, datë 10.06.1973.;

Kisha e "Shën Gjergjit", Strum, e ndërtuar në shekullin e XVII, e ngritur në një bregore të butë dhe e veshur me gjelbërim. Kjo Kishë është e ndërtuar në vitin 1782 dhe ka një gjatësi prej 10 metra dhe lartësi 3.5 metra. Këmborja është pjesa më e ruajtur e objektit.

Handwritten signature or initials.

Handwritten signature or date.

3.5 Vlerësimi i Kërcënimeve për Burimet Natyrore dhe Problematika Mjedisore

Në Bashkinë e Roskovecit, janë të pranishme një sërë problemesh mjedisore të cilat përbëjnë edhe kërcënimet për këto burime natyrore.

3.5.1 Ndotja e ajrit

Ndotja e ajrit vjen nga; grimca pluhuri, kimikate apo materiale biologjike, të cilat kanë efekte mbi organizmin e njeriut, mjedisin apo atmosferën. Treguesit kryesorë të cilësisë së ajrit janë niveli dhe përqëndrimi i gazeve të tilla si:

- SO₂, H₂S, NO_x dhe NH₃ (amonjaku), të cilët shkaktojnë ndër të tjera edhe shirat acide;
- CO₂, CH₄ (metani), NO₂, lidhen me emetimin e gazeve në atmosferë të shkakuar nga aktivitetet njerëzore [djegia e biomasës, dekompozimi i bimësisë apo mbarështimi i blegtorisë];
- PM 2.5 dhe PM10, të cilët tregojnë përqëndrimin e grimcave të ngurta në ajër.

Zona potencialisht me e ndikuar për sa i përket emetimeve në ajër është zona industriale e fushës së Patos Marinzes. Ndotja nga aktivitetet e industrisë së naftës ndër vite, e cila përdorte praktika dhe teknologji të vjetërsuara, ka rezultuar në sheshe të kontaminuar dhe me facilitete të amortizuara e të braktisura të kësaj industrie të cilat shkaktojnë kontaminimin e ajrit përreth.

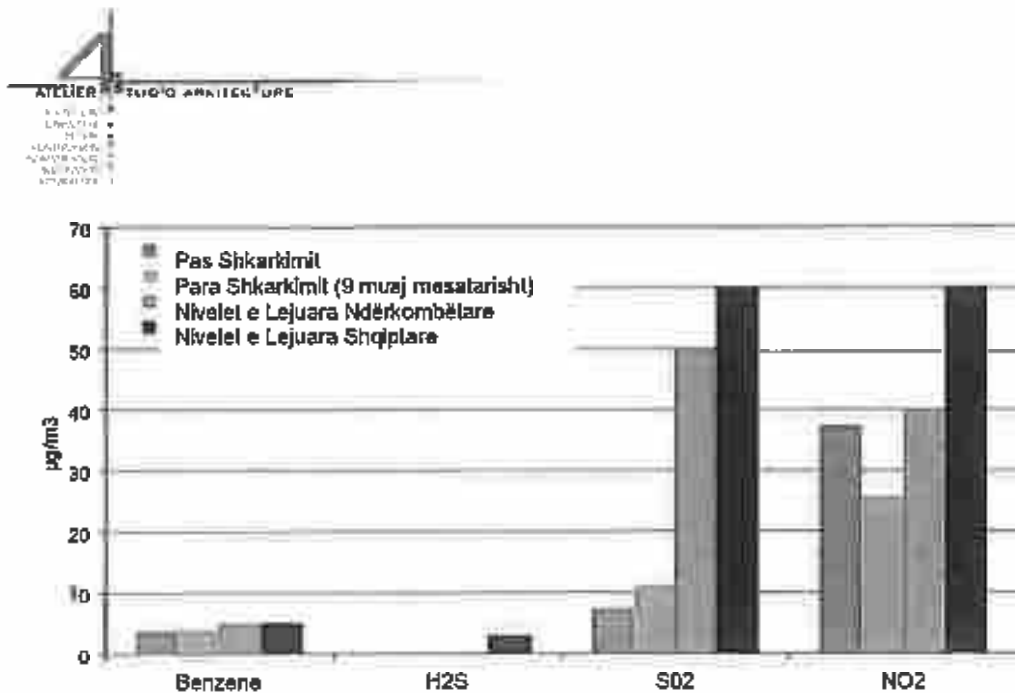
Për shkak të faktit që rezervuari i vendburimit është i ngopur me naftë me gaz të tretur, por edhe gaze të tjerë (veçanërisht H₂S), ndotja atmosferike ka qenë realisht problematike. Nje studim mbi ndikimet e industrisë së nxjerrjes së naftës në cilësinë e ajrit lokal tregoi që përqëndrimi i benzenit në zonën Patos - Marinzës është më shumë se 6 herë me e larte nga mesatarja kombëtare dhe përqëndrimi i sulfurit të hidrogjenit në kete zonë është 20 herë me i larte sesa mesatarja kombëtare (Zela et al, 2014)

Bazuar në faktin që faktorë gazor është ende shumë i lartë, 29,3 nm³/m³ instalimi i stacioneve të separatorëve me disa shkallë ndarjeje, do të mundësojë kapjen e gjithë kësaj sasive, dhe më pas tregtimitin e tij, duke e bërë kështu procesin fitimprurës (Kodhelaj et al, 2015). Problemi më i madh mbetet H₂S, i cili është edhe gaz acid.

Megjithatë, nga studimi i bërë nga kompania "Bankers Petroleum Albania Ltd." cilësia e ajrit në zonën përreth zonës së shkarkimit mbetet e pandryshuar dhe brenda limiteve të lejuara për cilësinë e ajrit (Grafiku 15). Elementet përbërës të kampioneve të ajrit të marra pas shkarkimit ishin të krahasueshme me kampionet e ajrit të marra para shkarkimit në të njëjtën zonë, sipas niveleve të pranueshme ndërkombëtare të përcaktuara nga Bashkimi Evropian. Analiza u krye duke përdorur kampionet e marra mbi bazë mujore për 9 muajt e mëparshëm. Të gjitha testimet plotësojnë standardet ndërkombëtare. Në figuren 18 janë paraqitur skematikisht pikat e marrjes së kampioneve për matjen e cilësisë së ajrit.

2017

Grafiku 15. Rezultatet e Analizave të Ajrit në Patos Mannëz (Burimi: Bankers Petroleum, 2016)

Në zonë vërehet dhe ngarkesë e ajrit me substanca hidrokarbure volatile, sulfide të hidrogjenit apo okside të sqfurit (Figura 19). Përsa i takon biodiversitetit, vlerësohet se duke përkeqësuar kushtet fiziko – kimike të burimeve natyrore, sidomos ujërave sipërfaqësore, janë ndikuar negativisht vlerat biologjike të zonës

Figura 18. Vendndodhjet e Pajisjeve për Monitorimin e Vazhdueshëm të Ajrit ne zone

2019

Nga ana tjetër, vërehet një gjëndje shëndetësore e banorëve e ndikuar negativisht nga gjëndja mjedisore e zonës dhe kryesisht cilësia e ajrit dhe ujit të pijshëm të zonës. Për sa u takon dëmeve ekonomike, gjëndja mjedisore dhe shëndetësore ndikon direkt në sistemin e prodhimit ekonomik të zonës, rendimentin e ujërave të prodhimit bujqësor dhe rritjen e shpenzimeve për kujdesin shëndetësor.

Figura 19. Pamje nga vend-burimi i Patos Marinzës

Ndotja akustike

Ndotja akustike i detyrohet kryesisht trafikut industriale nxjerrëse të naftës, ku nivelet e presionit akustik gjatë 24 orëve mund të arrijnë 75-80 dBA (në zonat të dendura). Gjithnjë e më shumë ndotja akustike është duke u rritur dhe duke u shfaqur si një rrezik mjedisor "i dukshëm". Efektet e zhurmave grumbullohen tek individit si ngjarje zhurme, me efekte negative në dëgjim, psikikë dhe mënyrën e jetesës. Ndotja akustik ka efekte negative mbi shëndetin, në të njëjtën kohë direkte dhe të grumbulluara (të akumuluar).

Edhe pse matjet nga Instituti i Shëndetit Publik mungojnë, nga matjet e kryera në terren nga ne në kater dite të ndryshme, vlerat mesatare të regjistruara për periudhën e ditës janë në vlerat 55-70 dBA.

3.5.2 Ndotja e tokës

Patos Marinza është vendburimi më i madh i naftës në Shqipëri, kërkimi dhe shfrytëzimi i naftës në këtë vendndodhje ka filluar dekada më parë. Në këtë vendndodhje të vendburimit të naftës ndodhen 34 fshatra. E zbuluar në vitin 1928, ajo është një nga fushat e naftës më të mëdha në tokë në Evropën kontinentale. Prodhimi i parë komercial u realizua nga pjesa jugore e fushës (Patos) në vitet 1930. Që prej asaj kohe, më shumë se 2400 puse janë shpuar në fushën e Patos-Marinzës me thellësi që varion nga 300 m në më shumë se 1900 m, dhe me thellësinë që vjen nga një nga jugu

në ven. Shumë prej këtyre puseve janë jo në shfrytëzim dhe një numër akoma më i madh prodhojnë në nivele shumë të ulëta

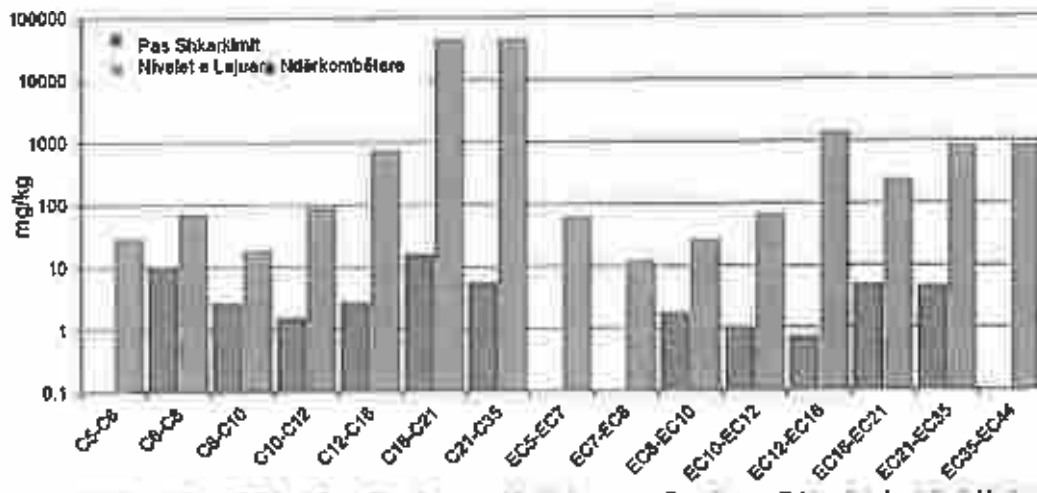
Figura 20. Zona e banuar në afërsi të puseve të naftës në Patos- Marinzë

Për shkak të numrit të madh të puseve të shfrytëzimit të shpuar dhe sipërfaqes së tokës dedikuar çdo njërit prej tyre, mund të llogaritet një vëllim prej disa dhjetra mijera m³ dhe i ndotur me naftë (Figura 20). Shkalla e ndotjes varion në hapësirë dhe kohë. Duke qenë se trajtimi i tij me metoda termike apo mekanike (centrifugimi) nuk është fizibel për shkak të natyrës dhe strukturës së tokës, por edhe vetive të naftës, ruga më e përshtashme duket të mbetet biodegradimi. Praktikisht duhet të gërryhet e gjithë sipërfaqja e ndotur me naftë, deri në thellësinë 30 cm dhe të transportohet në gropat ekologjike të Manekajat dhe Kuqarit, ose në një stacion të ndërtuar për trajtimin bakteriolgjik të saj.

Për shkak të shfrytëzimit thuajse të papërgjegjshëm, nga pikëpamja mjedisore, të vendburimit për një kohë shumë të gjatë, edhe mbi territor, janë shkaktuar dëme të shumta. Dëmi ka ardhur jo vetëm si pasojë e rrjedhjeve të pakontrolluar të naftës, por edhe nga infrastruktura e ndërtuar në vite për transportin, grumbullimin dhe trajtimin sipërfaqësor të hidrokarbureve. Njollat/pellgjet e naftës dhe grupet e grumbullimit të shpërndara mbi territorin e fshatave të zonës përbëjnë kërcënim shumë serioz për jetën e gjallë.

Megjithatë, sipas një studimi të Bankers Petroleum Albania Ltd, kampionet e tokës të marra drejtpërdrejt nga zona përreth shkarkimit nuk përmbajnë nivele të larta të hidrokarbureve dhe të gjitha kampionet janë gjithash u brenda niveleve të lejuara ndërkombëtare (Grafiku 15). Përmbajtja e ulët e hidrokarbureve në kampionet me përmbajtje të materialit të çliuara nga incidenti tregon se gazi dhe fluidet e shkarkuara nuk kanë qenë në kontakt me ndonjë shtresë naftëmbajtëse dhe nuk kanë shkarkuar naftë në ujërat nëntokësore apo në dhëmbësive të tokësore.

2018

Grafiku 16. Rezultatet e Testimit Hidrokarbur të Dherave. Kampionet e Tokës Krahasuar me Rregulloret e Tokës së Agjencisë së Mjedisit Britani përdorur modeli CLEA (Burimi: Bankers Petroleum, 2016)

Në këtë zonë është e pranishme ndotja e tokës, ku ekzistojnë rreth 1480 pellgje llumrash naftë, në një sipërfaqe prej rreth 95 ha dhe duke përbërë edhe një ekspozim të hapur të banorëve ndaj kësaj ndotje.

3.5.3 Ndotja e ujërave

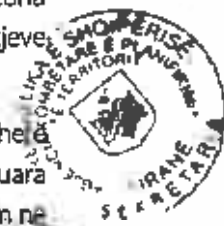
Ndotja e ujërave vjen si pasojë e hedhjeve të mbeturinave në rjedhat ujore, si dhe derdhjes së ujërave të zeza të papërpunuara. Ndotja e ujit dhe përdorimi i tij ka ndikim të drejtpërdrejtë në shëndetin e njeriut dhe lë pasojë për kohë të gjatë.

Burimet e ndotjes së lumit janë hidrokarburet, mbetjet urbane të ngurta dhe të lëngëta që shkaktohen përgjatë gjithë rrjedhës së lumit nga industria e shfrytëzimit dhe përpunimit të naftës, veprimtaritë private, banorët por edhe nga ndërmarrjet e grumbullimit dhe përpunimit të mbetjeve të bashkiake.

Studimi i ndotjeve të ujërave përbën një problem të rëndësishëm mjedisor. Janë të shumta lëndët kimike që mund të shkaktojnë ndotje të ujërave; ndër më të zakonshmet përmendim: mbeturinat e lëngëta urbane dhe industriale, plehrat kimike, pesticidet dhe kimikatet e tjera që përdoren në bujqësi, lëndët larëse sintetike (detergjentet), nafta dhe produktet e saj, metalet e rënda, etj

Është i njohur presioni mbi ujërat nëntokësore nga numri i puseve private, ndërsa në akuiferet nëntokësore përfundon ndotja nga pesticidet dhe plehrat kimike, duke i degraduar ato. Këto rjedha ujore janë gjithashtu të rrezikuara nga hedhja e pakontrolluar e mbeturinave dhe hedhja e mbetjeve të ndërtimit.

Në mostrat e ujërave të puseve në Patos-Marinëz përmbajtjet e fenoleve kanë rezultuar disa herë më të larta sesa niveli i normës për ujin e pijshëm. Megjithatë, duhet theksuar se ujërat e studiuar nuk janë ujëra të rjeteve të furnizimit me ujë të popullsisë, por në disa raste mund të përdoren në mënyrë të pakontrolluar nga banorët e këtyre zonave (Vallja, 2014).

Përsa i takon ndotjes së ujërave sipërfaqësore vlerësohet se rreth 117 km trupa ujore janë të ndotura nga substancat/polimeret e naftës, ku përfshihen ujërat e lumit Gjanicë, Serman dhe përrenjeve të zonës. Kjo gjëndje e ujërave përbën rrezik direkt për zinxhirin ushqimor bujqësor, si pasojë e përdorimit të ujit për ujtitjen e tokave

Tabela 12 Cilësia e ujërave sipërfaqësore në zonën e Patos-Marinzës (Burimi: Zela et al, 2014)

Table 6. Analytical results surface water

Analytical results surface water																						
Sample Description	SV1 01	SV1 02	SV1 03	SV1 04	SV1 05	SV1 06	SV1 07	SV1 08	SV1 09	SV1 10	SV1 11	SV1 12	SV1 13	SV1 14	SV1 15	SV1 16	SV1 17	SV1 18	SV1 19	SV1 20		
VOLATILE ORGANICS																						
Benzene	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	1.8	<0.2	<0.2	2.3	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	2.1	2.0	2.1	26.0	<0.2	6.35	
Toluene	0.01	<0.2	0.30	<0.2	4.4	<0.2	10.2	1.9	<0.2	<0.2	0.07	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	2.3	1.1	6.6	44.3	0.44	6.49	
Ethylbenzene	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	1.1	<0.2	<0.2	4.8	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	0.7	0.02	1.9	1.2	<0.2	<0.2	
Xylenes	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	1.8	<0.2	<0.2	6.5	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	1.6	1.5	1.6	24.2	0.17	<0.2	
Total BTEX	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	1.8	<0.2	<0.2	15.0	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	1.0	<0.2	<0.2	14.3	10.2	1.4	1.1
Phenol class	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2
PHTHALS																						
Phthalic Acid	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	
BIPHENYL OIL																						
Fraction C10-C12	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	2.5	<0.2	<0.2	21.0	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	16.8	<0.2	<0.2	10.0	16.8	23.0	<0.2
Fraction C13-C22	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	10.0	<0.2	<0.2	31.0	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	14.3	<0.2	<0.2	12.0	12.0	<0.2	<0.2
Fraction C23-C30	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	1.5	<0.2	<0.2	2.0	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	13.0	<0.2	<0.2	0.8	0.8	1.2	<0.2
Fraction C31-C41	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	3.3	<0.2	<0.2	2.3	2.3	1.0	<0.2
Total n-C10 - C41	0.01	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2	16.0	<0.2	<0.2	16.0	16.0	1.0	<0.2

Nje tjetër studim i kryer se fundmi (Vallja et al., 2017), tregon qe cilësia e ujit të puseve në zonën e Patos-Marinzës në rrethin e Fierit, bazuar në analizat e disa treguesve perfshire edhe Indeksine e Cilesise se Ujit (WQI) eshte e ulet (Tabela 12 dhe 13) Bazuar në rezultatet e arritura, shumica e mostrave të ujërave nëntokësore bien në kategorinë e dobët (40%) deri në kategorinë shumë të varfër (34%), duke treguar qe keto ujëra nëntokësore nuk duhet të perdoren per ujtë të pijshën. Për shkak të zonës së industrializuar, ndikimi i burimeve natyrore të kontaminimit është po aq i ngjashëm me aktivitetet antropogjene. Studimi i mësipërm tregon se për shkak të kushteve natyrore (ujërat nëntokësore të ndotura nga litologjia lokale, era, lëvizja dhe rrjedhja) si ndikimit të faktorit antropogjen ujrë nëntokësore në zonën e studimit janë të kontaminuara. Analizat tregojnë se ujërat nëntokësore të zonës kanë nevojë për trajtim adekuat para konsumimit dhe gjithashtu duhet të mbrohen nga rreziqet e kontaminimeve të metejshme.

Tabela 13. Indeksi i cilësisë së ujit në disa zona të Bashkisë Raskovec.

Station	Gjerësia Gjeografike	Gjatësia Gjeografike	Vend-ndodhja	Tërthesia (m)	Indeksi i Cilesise se Ujit	Stauti i Cilesise s Ujit
S1	40°43'22.56"N	19°37'32.65"E	Sheqisht	35	84.5	Cilesi shume e ulet e Ujit
S2	40°43'28.84"N	19°37'28.94"E	Sheqisht		77.8	Cilesi shume e ulet e Ujit

Gjyftje 2019

S3	40°43'46.89"N	19°37'19.28"E	Sheqisht	25	86.0	Cilesi shume e ulet e Ujit
S4	40°43'10.93"N	19°38'31.16"E	Sheqisht	70	66.7	Cilesi e ulet e Ujit
S5	40°44'0.49"N	19°39'59.18"E	Marrëz	1900	59.1	Cilesi e ulet e Ujit
S6	40°43'47.74"N	19°40'5.60"E	Marrëz	1700	44.3	Cilesi e mire e Ujit
S7	40°43'25.19"N	19°39'28.84"E	Marrëz	45	49.0	Cilesi e ulet e Ujit
S8	40°42'59.14"N	19°39'35.97"E	Zharrëz	100	70.7	Cilesi e ulet e Ujit
S9	40°45'45.90"N	19°39'2.93"E	Zharrëz	100	77.0	Cilesi shume e ulet e Ujit
S10	40°45'46.65"N	19°37'51.62"E	Kallm	2000	62.5	Cilesi shume e ulet e Ujit
S11	40°45'22.90"N	19°37'51.45"E	Kallm	25	60.2	Cilesi e ulet e Ujit
S12	40°44'54.07"N	19°38'57.37"E	Kallm	35	49.1	Cilesi e mire e Ujit
S13	40°44'43.22"N	19°38'44.03"E	Belinë	1700	47.6	Cilesi e mire e Ujit
S14	40°44'39.14"N	19°38'50.60"E	Belinë	20	84.4	Cilesi shume e ulet e Ujit
S15	40°44'37.28"N	19°38'48.62"E	Belinë	1300	53.6	Cilesi e ulet e Ujit

3.5.4 Degradimi dhe humbja e habitateve tokës, erozioni, shembjet dhe rreshqitjet

Kërcënimet kryesore të mundshme të parashikuara janë fragmentimi dhe zhdukja e habitateve, modifikimi dhe/ose shkatërrimi i habitateve natyrore për shkak të ndërtimit të infrastrukturës, prerjeve të pyjeve, si dhe për shkak të një ndryshimi të mundshëm në prodhimin bujqësor që shkaktohet nga zgjerimi i tokës bujqësore.

Edhe pse sipas ligjit Nr. 61/2016, date 02/06/2016 "Për shpalljen e moratoriumit të gjuetisë në Republikën e Shqipërisë", është bërë pezullimi i përdorimit të zonave të gjuetisë dhe pezullimi i gjuetisë në zonat e mbarështimit të faunës së egër, problem mbetet gjuetia e paligjshme, e cila kryesisht synon llojet të cilat janë me statuse të veçanta mbrojtje. Evidentimi dhe ndëshkimi i gjuetisë së paligjshme duhet të vazhdojë të jetë prioritet për stafin lokal të bashkisë.

Gjendja faunistike në përgjithësi paraqitet e qëndrueshme, nuk vërehen zhdukje të ndonjë specie. Vihet re një ulje e sasiore dhe cilësore e llojeve faunistike e për rrjedhojë vështirësi në takimin e tyre.

Edhe pse sipas ligjit Nr. 61/2016, date 02/06/2016 "Për shpalljen e moratoriumit të gjuetisë në Republikën e Shqipërisë", është bërë pezullimi i përdorimit të zonave të gjuetisë dhe pezullimi i gjuetisë në zonat e mbarështimit të faunës së egër, problem mbetet gjuetia e paligjshme, e cila kryesisht synon llojet të cilat janë me statuse të veçanta mbrojtje. Evidentimi dhe ndëshkimi i gjuetisë së paligjshme duhet të vazhdojë të jetë prioritet për stafin lokal të bashkisë.

Dukuria e erozionit lidhet me modifikimin apo shkatërrimin e habitateve. Erozioni ndodh në shkatërrimin dhe fragmentimin e habitateve, zhdukjen e specieve, modifikimin e biotopit dhe komuniteteve të kafshëve vendase, dhe së fundi, në ndryshimin e përhershëm të ekosistemit dhe

Gjyshi 2019

peizazhit. Rrëshqitjet e tokë në territorin e bashkisë janë prezente dhe mund të shtohen nëse dëmtohet mbulesa pyjore apo nuk mirëmbahet ajo ekzistuese. Prerja e drurëve, zjarret dhe degradimi i pyjeve në zonat me shpate të larta, shoqërohen me rritje të mëtejshme të erozionit që së bashku me erozionin që ndodh natyrshëm, ndikon ndjeshëm tek habitatet.

Një faktor shumë i rëndësishëm që ka ndikuar fuqimisht në ndryshimet dhe devijimin e rrjedhjeve të lumenjve në sektorët e politëm është mbathja e shpejtë e vazhdueshme e shtretërve të tyre me depozitime të ngurta (aluvione) për shkak të erozionit të madh që zhvillohet në pellgjet e rrjedhjeve të sipërme dhe të mesme të tyre. Si rrjedhim i këtij erozioni të fuqishëm lumenjtë transportojnë mesatarisht 60-65 milionë tonë në vit materiale të ngurta. Një pjesë e madhe e këtyre aluvioneve, duke u depozituar në shtretërit e lumenjve, e ngre gjithnjë e më shumë nivelin e tyre (shtretërve) madje deri në atë shkallë sa që ata ngrihen mbi nivelin e fushave ku rrjedhin.

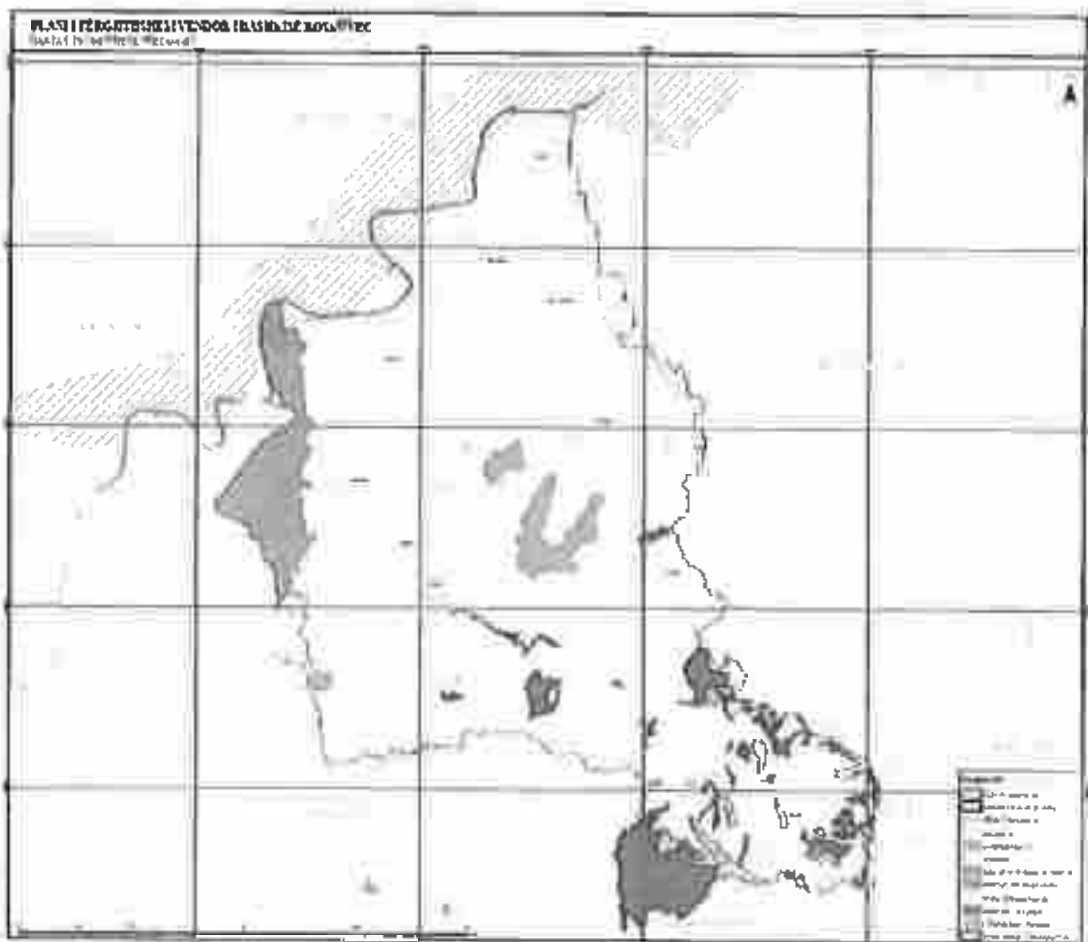

Figura 21. Problematika mjedisore. Bashkia Roskovec

3.5.5 Menaxhimi i Mbetjeve Urbane

Me ndarjen Administrative – territoriale dhe menjëherë i integruar i mjedisit dhe mbetjeve urbane kthehet një ndër prioritetet kryesore për bashkinë.

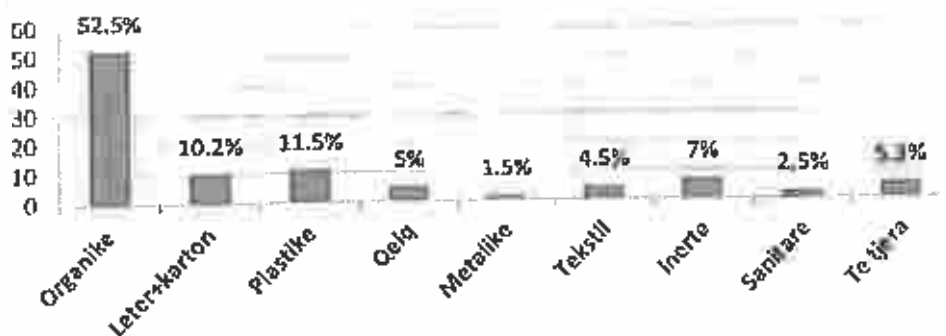
Handwritten signature or date: 2019

- ❑ grumbullimin dhe përpunimin e mbetjeve urbane,
- ❑ zgjerimit të depozitimit (kapacitetit) të fushës ekzistuese,
- ❑ përmirësimit të standardeve të fushës (depozitimit të mbetjeve),
- ❑ Shtimin e numrit të mjeteve e makinerive për grumbullimin e mbetjeve urbane dhe Plotësimi i qëndrave të banuara dhe rrugëve inter-urbane me konteniere për grumbullimin e mbetjeve urbane dhe grumbullimit të diferencuar të mbetjeve për rrymat leter, plastike, xham.)

Politikat për mjedisin, Strategjia Kombëtare e Mjedisit dhe Strategjia e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve, parashikojnë hartimi e studimeve, projekt zbatimeve, si dhe ndërtimit të vend-depozitimeve të reja rajonale, ku një prej tyre është dhe inceneratori në Fier. Gjithashtu parashikohet zbatimi i masave dhe programeve për riciklimin e mbetjeve që do të kishin një impakt në zgjatjen e përdorimit të landfill. Legjislacioni i miratuar në 2015 për mjedisin, VKM "Për Sistemin e Depozitimit për Menaxhimin e Mbetjeve në Republikën e Shqipërisë", është një instrument që pritet të përmirësojë mundësitë dhe rrite incentivat për grumbullimin e mbetjeve, sipas rrymave kryesore perkatese dhe nivelin e riciklimit nga konsumatorët, si dhe krijimin e zonave të dekompozimit të mbetjeve organike në çdo zon rurale për të krijuar lëndë të parë për industrinë bujqësore për një ekonomi ciklike (me tepër 'green'). Gjithashtu, PPK parashikon zhvillimin e sistemeve të trajtimit të mbetjeve dhe të ujërave të zeza.

Me qëllim që reduktohet sasia e mbetjeve që ka nevojë për depozitime ose djegie, është e rëndësishme që të përcaktohet (qoftë kjo edhe me afersi) përberja e mbetjeve. Grafiku i mëposhtem (Grafiku 16) jep një ide të përberjes së mbetjeve në Shqipëri.

Perberja e mbetjeve urbane, sipas rrymave

Grafiku 17. Perberja e mbetjeve urbane, sipas rrymave.

Kjo situatë e pa përshtatshme e menaxhimit të mbetjeve urbane ka dy faktorë kryesorë. Së pari është faktori institucional; mungesa e konteniereve për grumbullim. Së dyti, është faktori humanitar. Komuniteti nuk është mjaftueshëm i sensibilizuar për të ruajtur pastërtinë e zonës. Individët i hedhin mbetjet e familjeve të tyre pa u kujdesur për ruajtjen e mjedisit.

Bashkia Roskovec referon vetëm një vend grumbullim, shumë pranë zonës së banuar që rëndon edhe më tej problematikën e ndotjes së ajrit në fshatin Marinëz. Vend depozitimi ekzistues në fshatin Marinëz është ndërtuar me vendim të këshillit të ish komunë. Kuman që në vitin 2013, ka një

2019

sipërfaqe rreth 10.000 m² dhe kapacitet mbajtës rreth 10.000-15.000 m³. Për këtë vend depozitim është marrë leje mjedisore të tipit C me nr. 150 Prot datë 27.01.2017. Në pamundësi për të depozituar në vend tjetër Bashkia Roskovec rekomandon rehabilitimin e vend depozitimit aktual dhe shfrytëzimin e mëtejshëm të tij deri në zgjidhjen permanente të këtij problemi (Figura 21).

Problematika

Bashkia Roskovec paraqet një sërë problematika të lidhur me menaxhimin e mbetjeve dhe standartet që duhen plotësuar në zgjidhjen përfundimtare të këtij problemi, i cili për hir të të vërtetës përbën një çështje shumë sensibil pothuajse për të gjitha njësitë vendore të vendit tonë. Disa nga këto problematika janë si më poshtë vijon:

- Mungesa e landfill-eve sipas standarteve
- Mosmenaxhimi i mbetjeve urbane në të gjitha njësitë vendore
- Grumbullimi i padiferencuar mbetjeve – që nënkupton të gjitha mbetjet grumbullohen, hidhen, transportohen dhe depozitohen në të njëjtin vend pa u trajtuar e seleksionuar paraprakisht
- Mungesa e një landfill-i të posaçëm për mbetjet e bashkisë
- Mungesa e trajtimit apo ndarjes së mbetjeve organike [kompostimi dhe ri-përdorimi i tyre]
- Mungesa e një landfill-i për mbetjet e rrezikshme (bateri, vajra, mbetje spitalore e industriale, etj)
- Numri i pamjaftueshëm i kontenierëve, duke bërë që mbetjet të hidhen në tokë apo të bëhen burim sëmundjesh dhe ndotje të ajrit të zonës
- Mungesë e automjeteve të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve
- Mungesa e industrisë ricikluese në zonë
- Mungesa e ndërgjegjësimit të komunitetit të zonës lidhur me problematikën e mbetjeve dhe rreziqet që ato shkaktojnë në mjedis dhe shëndetin e banorëve
- Vend-depozitime ilegale mbetjesh, për shkak të mungesës së kontenierëve, largësisë së kontenierëve nga familjet/bizneset apo dhe nivelit të ulët të ndërgjegjësimit publik.

Figura 22 Pamje nga vend-depozitimi ne Marinze

Handwritten signature and date: 20/10/2019

3.6 Metabolizmi i Territorit në Bashkinë e Roskovecit

"Metabolizmi i territorit" është model që përdoret për identifikimin dhe analizën e flukseve të materialeve dhe të energjisë brenda territoreve të caktuara. Ky model ofron një kuadër, nëpërmjet të cilit mund të studiohen ndërveprimet e sistemeve natyrore dhe njerëzore në rajone të caktuara.

Përfaqja e metabolizmit rikoncepton mënyrën se si përballemi me sfidat hapësinore në epokën tonë urbane duke analizuar marrëdhëniet midis shoqërisë dhe natyrës dhe midis qytetit dhe peizazhit. Sot jetohet në peizazhe të mëdha urbane, në sisteme komplekse dhe aktive që janë bërë mjedisi ynë natyror. Këto sisteme punojnë në mënyrë të vazhdueshme për të siguruar nevojat e përdoruesve të tyre, të cilat mund t'i përshkruajmë në aspektet organike. Nëse analizohen këto flukse dhe studiohen me koherencë, ka mundësi të zhvillohen ndërhyrje hapësinore që në mënyrë proaktive dhe produktive shfrytëzojnë metabolizmin, duke krijuar kështu modele më të qëndrueshme të zhvillimit hapësinor që krijojnë një territor.

Përfaqja e metabolizmit ofron një kuadër që lejon të bëhet kalimi i nevojshëm nga planifikimi linear dhe shkak-pasojë (analiza që çon në strategji, pastaj në planifikim dhe më pas në veprim) në një përfaqje më të pastër planifikimi, një punë në vazhdimësi që lejon shumë më tepër kompleksitet. Kjo metodë ndihmon të zbulohen mbivendosjet që krijojnë pika strategjike ndërhyrjeje dhe të ndërlikohen sfidat me mundësitë e zhvillimit. Si kuadër për zhvillimin, kjo metodë gjeneron lindjen e një marrëdhënieje shumë- planëshe dhe shumë të nevojshme ndërmjet përfundimit, rikuadrimit dhe vizionimit.

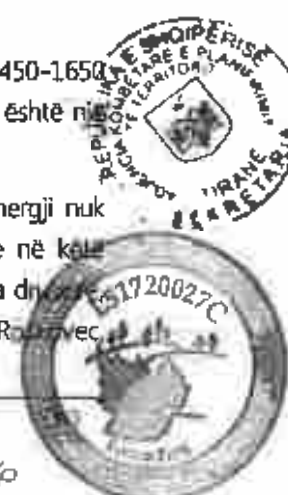
Hartat në vijim janë një përmbledhje e analizës të detajuar të territorit të Bashkisë Roskovec, si dhe reflektim i gjetjeve të analizës metabolike të territorit të Shqipërisë. Territori i Roskovecit mban potenciale të shumta natyrore ashtu dhe në prodhimtari e në vlera njerëzore, kulturore dhe tradita, por shfrytëzimi i këtyre potencialeve dhe flukset janë të "cunguara" nga mungesat e infrastrukturës dhe investimeve. Janë analizuar flukset e Ujit, Ushqimit, Energjisë dhe Turizmit (lëvizshmëri dhe ekonomi).

3.6.1 Flukset e Energjisë

Në bashkinë e Roskovecit ndodhen burimet naftëmbajtëse të Marinzës. Në Marinzë dhe Jagodinë shfrytëzohen intensivisht burimet naftëmbajtëse. Nga kjo zonë përfitohet pjesa më e madhe e hidrokarbureve në rang kombëtar. Këto burime nuk përdoren në territor për krijimin e energjisë por lënda e parë lë zonën në stadin bruto. Gazi natyror është një potencial tjetër i rëndësishëm por që aktualisht nuk përdoret por përhapet në natyrë.

Territori ka potenciale dhe për shfrytëzimin e energjisë diellore falë një rrezatimi prej 1450-1650 kWh/m². Shpërndarja territoriale e diellzimit arrin mbi 2700 orë (Figura 22). Ky potencial është një mundësi e mirë për përdorimin e paneleve diellore për prodhim të energjisë.

Popullata ende përdor si burim kryesor energjinë e prodhuar mbi bazë hidrike, kjo energji nuk prodhohet në territorin administrativ, pasi pasuritë hidrike nuk janë të përshtatshme në këtë segment. Sipas INSTAT në qarkun Fier burim kryesor për ndrohje vazhdon të jetë lënda diellore. Trend ky që duke parë pasuritë energjitike dhe konsideruar dëmtimin e zonës natyrore në Roskovec

duhet kthyer drejt burimeve alternative: energji diellore dhe gaz. Përdorimi i gazit natyror si për ngrohje ashtu dhe për gatim është një mundësi konkrete pasi në territorin e Roskovecit krahs pasurive natyrore kalon TAP dhe është ndërtuar stacioni i këtij gazsjellësi

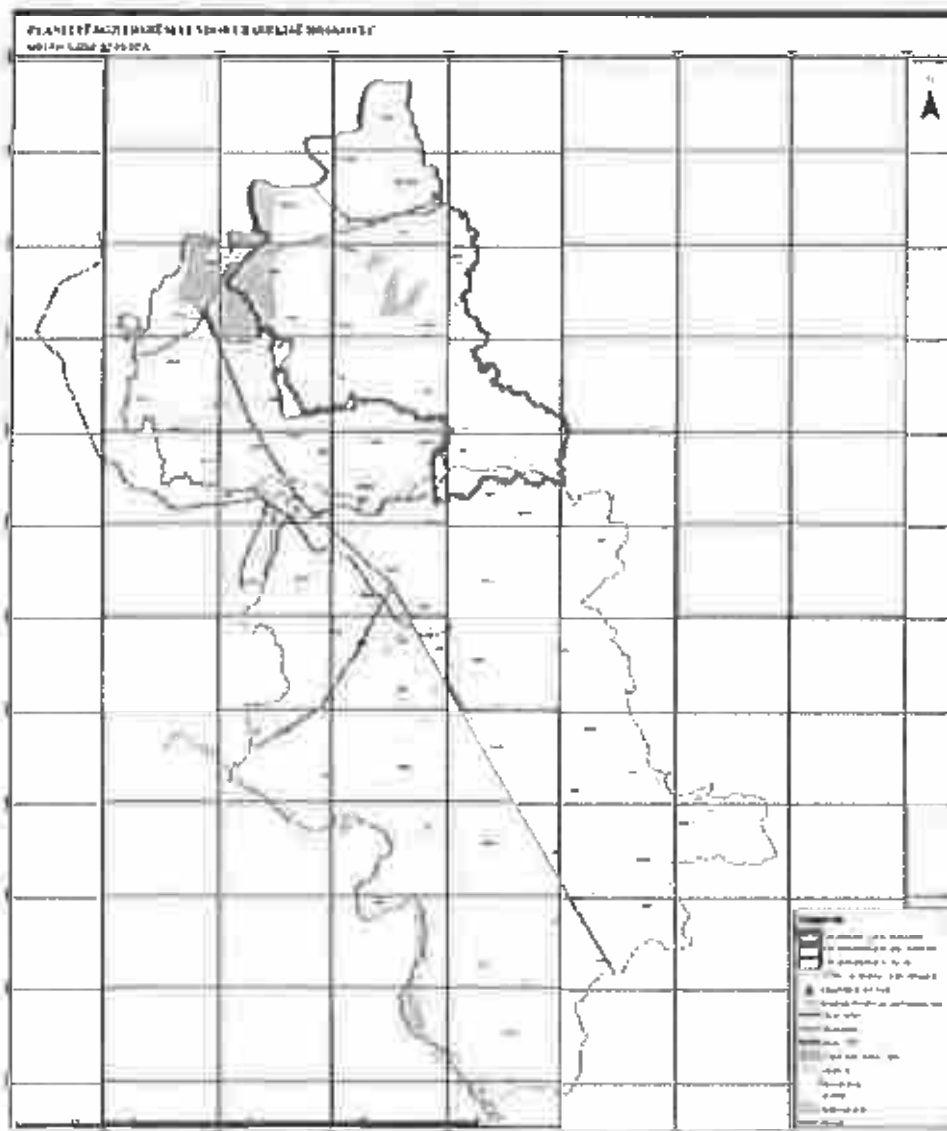

Figura 23. Flukset e Energjisë, Bashkia Roskovec

3.6.2 Flukset e Ujit

Bashkia Roskovec, ka burime të shumta ujore. Territori përshkohet nga lumi i Semanit dhe përrenj të vegjël. Në territorin e Roskovecit gjendet rezervuari i Kurjanit, një nga rezervat më të mëdha për ujitjen e tokave bujqësore (Figura 23)

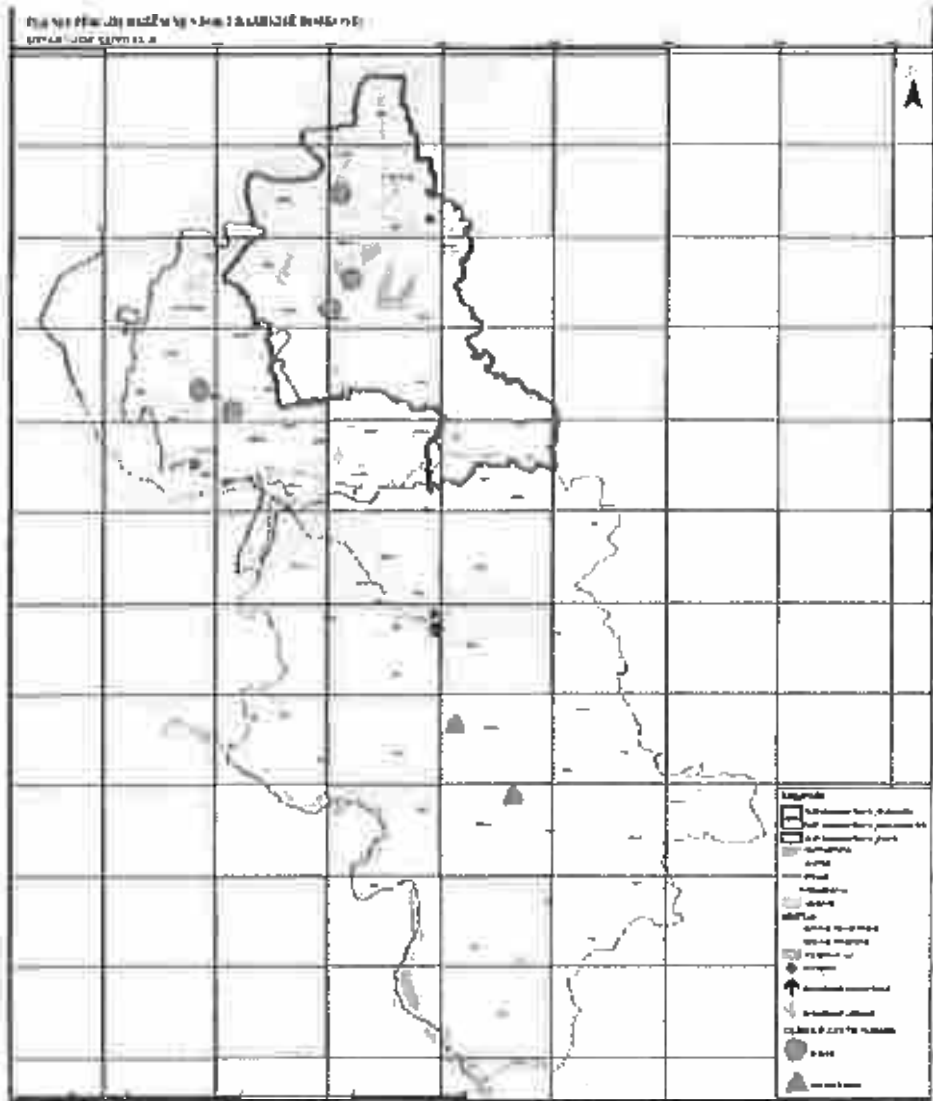

Figura 24. Flukset e Ujër Bashkia Roskovec

Lumi Seman, i cili është dhe burimi kryesor i ujërave në këtë zonë, monitorohet në gjashtë stacione monitorimi duke përfshirë dy degët e tij lumën Osum dhe lumën Devoll, si dhe në pjesën fundore të tij pas bashkimit të këtyre degëve. Prurja mesatare shumëvjeçare vjetore e Semanit në vendmatjen Mbrostar, më e afërta me zonën në studim, është 90.1 m³/s.

Në këtë rrjet monitorimi është përfshirë edhe një stacion në degën e lumit Gjanicë, të ndikuar nga shkarkimet urbane dhe ujërave të zonës së nxjerrjes dhe të përpunimit të naltës. Vlerat më të larta të nitrateve rezultojnë në stacionin e Gjanicës ku luhaten nga 0.85 mg/l në 1.02 mg/l N-NO₃ dhe në stacionet e tjera ky parametër ka luhatje në varësi të kohës së kampionimit si dhe të prurjeve të lumit. Në përgjithësi në stacionet e këtij pellgu lumor, kemi vlera të larta të lëndëve ushqyese me përmbajtje azoti që tregon ndikimin e ndotësve me natyrë organike e nga plehurat kimike që vijnë si pasojë e mjedisit fushor dhe me bujqësi të zhvilluar të kësaj zone.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Ujërat e lumit Seman për përmbajtjen e fosforit total klasifikohen si ujëra të cilësisë mesatare për stacionin e Kozarës, Ura Vajguore dhe Mbrostar (në afërsi të Roskovecit), që do të thotë se vlerat mesatare të tyre luhaten brenda intervalit 0.011–0.020 mg/l P.

Përroi tjetër i rëndësishëm në territorin e Kurjanit, që furnizon dhe rezervuarin më të njëjtin emër, ka prurje të vogla dhe që ndikohen lehtësisht nga rreshjet atmosferike; prurjet maksimale mbrijnë rreth 20-30 m³/s në periudhë rreshjesh intensive atmosferike, kurse në stinën e thatë rrjedhin disa l/s. Përroi i Kurjanit në stinën e verës përdoret tërësisht për ujtje.

Ujërat e puseve në zonën naftëmbajtëse Patos-Marinëz i përmbushin kërkesat e ujit të kategorisë A1 (sipas Direktivës EC/CEC 440) për shumicën e parametrave të matur dhe ato mund të përdoren si ujë i pijshëm pas trajtimeve të nevojshme. Përgjashtëm është pusli Nr. 8 (Zharrëz) ujërat e të cilin janë kryesisht të kategorisë A2 (Vallja, 2012). Me cilësi më të mirë kanë rezultuar ujërat e puseve në zonat Marinëz, Kallm dhe Belinë, të cilat janë ujëra të thellësive 1300 deri 2000 m. Cilësi më të keqe paraqesin ujërat e puseve në Zharrëz dhe deri diku në Sheqisht.

Një ndër elementët hidrologjikë më interesantë të Bashkisë së Roskovecit që dallohet për vlerat e saj të shumta natyrore është Këneta e Zezë e njohur dhe si Ligatina e Roskovecit. Këneta ndodhet ndërmjet Roskovecit dhe Fshatit Strum, rreth 2 km larg qendrës së qytetit. Këneta e Zezë ndodhet në pjesën më të ulët të fushës që vendoset në jug të lumit Seman dhe për këtë shkak ajo nuk mund të drenohet nga sistemi egzistues i kullimit të tokave i cili përmirëson gjithë fushën në fjalë. Këneta mbushet nga rreshjet atmosferike si dhe nga drenimi i ujërave nëntokësore të zonës që e rrethon.

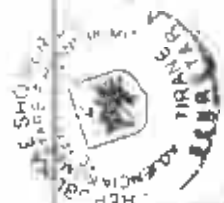
Zona kodrinore jugore ka sasi më të pakët uji, sasia aktuale nuk mjafton për të mbuluar nevojat e popullsisë të fshatit Ngjeqar, për të cilin duhet evidencuar burime ose mënyra të tjera furnizimi.

Skemat ujëtare në Bashkinë Roskovec janë skema të vogla me bazë fshati, janë rreth 7 skema ujëtare me vetë rrjedhje me bazë burimi të ujit të rezervuareve ekzistues, kryesisht të Kurjanit si dhe nga lumi Seman. Megjithatë efienca e tyre është rreth 65 %, si nga sasia e sipërfaqes që mbulojnë ashtu edhe nga sasia e ujit disponibël për periudhën e ujëtjes.

3.6.3 Flukset e Ushqimit

Bashkia Roskovec është një bashki rurale, ku jo vetëm struktura e popullatës por edhe struktura ekonomike ka një drejtim të theksuar rural. Si bashki ka një koeficient të ulët të sipërfaqeve të pa kultivuara, vetëm 42 ha ose 0,5 % të sipërfaqeve bujqësore. Baza e prodhimit bujqësor në territorin e Bashkisë Roskovec janë drithrat me destinacion për konsum të familjeve të rajonit dhe për ushqim koncentrat për blegtori.

Ullishtet zënë një sektor me prodhimtari dhe me të ardhura të konsiderueshme. Shtrihen në një sipërfaqe me rreth 1684.3 ha, nga ku merret një prodhim me rreth 24.885 kv ullinj në 331.535 rrënjë.

2019

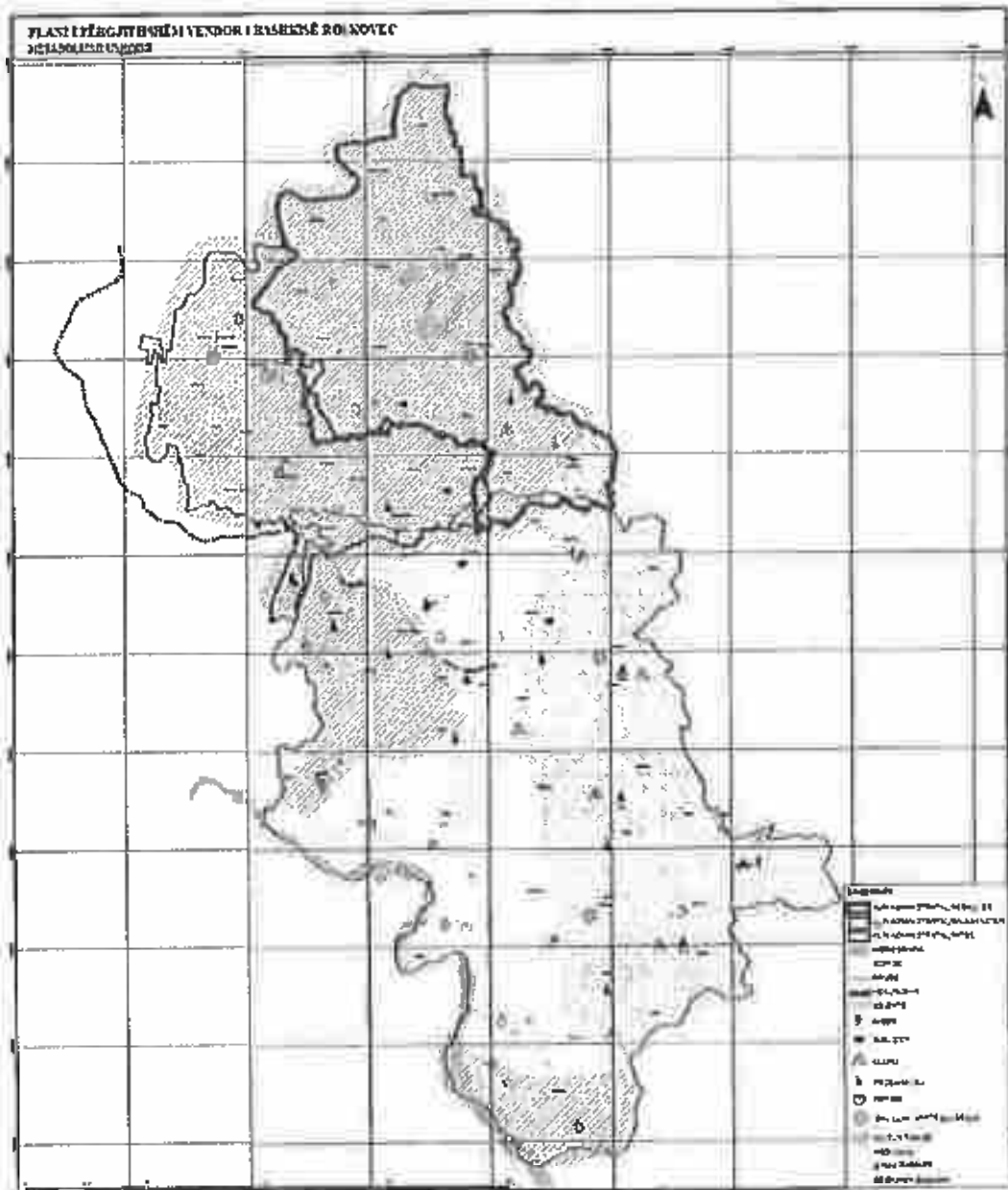
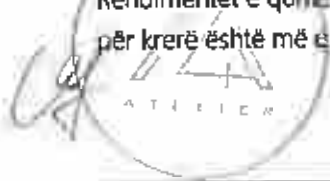

Figura 25. Flukset e Ushqimit, Bashkia Roskovec

Pemët frutore zënë një sipërfaqe rreth 88.3 ha nga ku 25.270 kv fruta merren si prodhim i 113.654 rrënjëve. Vreshtat zënë një sektor në mitje nga ku merret 16.079 kv rrush ne 136.8 ha vreshta

Blegtoria është dega më e rëndësishme e prodhimit ekonomik të fermave rurale private në territorin e Bashkisë Roskovec. Kjo vërehet jo vetëm nga struktura e numrit të krerëve në territor por edhe nga raportit 60:40 kundrejt prodhimit bujqësor. Prodhohet rreth 19.400 ton qumështi si bashkëpunim. Rendimentet e qumështit janë të kënaqshme edhe për të imtat ku mund të themi që prodhimtaria për krerë është më e lartë se e vendit, gjithashtu prodhohen rreth 5.6 milion kokrra vezësh Bashkia

Handwritten signature

Roskovec prodhimet e freskëta dhe të përpunuara i drejton në destinacionin e tregut rajonal të Fierit dhe atë kombëtar.

Një traditë e veçantë dhe shumë specifike për zonën e Roskovecit është mbarështrimi i bletëve. Mbarështrohen mbi 3399 koshere bletë dhe ka një prodhim të kënaqshëm me rreth 600 kv njaltë në vit (Figura 24).

3.6.4 Flukset e Turizmit

Turizmi lidhet me aksesin e territorit. Ndonëse Bashkia e Roskovecit ka potencial në turizmin rural, vecanërisht njësia Kurjan, mungesa e infrastrukturës dhe prania në rajon e territoreve me vlera më të larta, natyrore, kulturore e turistike bën që në këtë drejtim kjo bashki të mos ofrojë vlera konkurruese (Figura 25).

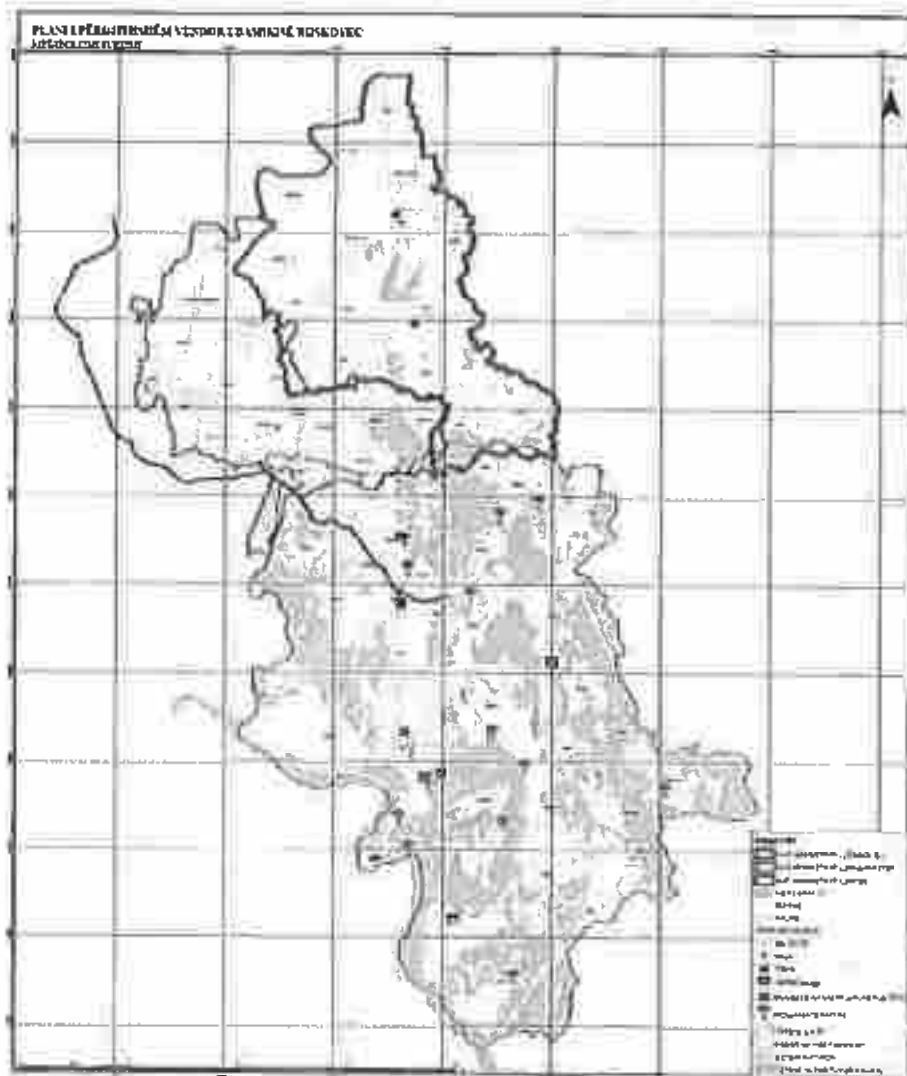

Figura 26. Flukset e Turizmit në Bashkia Roskovec

Handwritten signature and date: 2019

3.7 Ndarja e Territorit në Sisteme

Njësitë e qeverisjes vendore, për qëllime planifikimi, ndahen në sisteme territoriale. Në territorin e bashkisë Roskovec gjenden të 5 sistemet territoriale si në tabelën dhe figurën në vijim (Tabela 14, Figura 26).

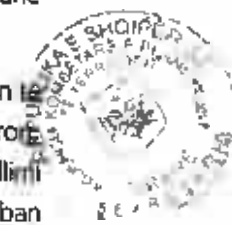
Sistemi urban zë një sipërfaqe prej 1361.3 ha të territorit të bashkisë Roskovec. Në pjesën më të madhe zgjerimi i zonës urbane ka ruajtur një linjë konstante në vite, duke veçuar qendrat e njësive administrative dhe qytetin e Roskovecit si zonat me përqëndrimin më të lartë të popullsisë dhe territori i cili ka pësuar ndryshimin më të madh të zonës urbane. Qyteti i Roskovecit, Strumi dhe Kumani janë territoret ku ka ndodhur dhe përqëndrimi më i madh i ndërtimeve informale. Një element që ndikon ndjeshëm në sistemin urban në Bashkinë e Roskovecit është zona naftëmbajtëse në Marinëz e cila është fragmentuar nga pusët dhe platformat e naftës duke humbur karakterin bujqësor duke u kthyer në segment shumë specifik të sistemit urban. Ky segment do të kërkojë një trajtim të veçantë në propozimet e PPV-së.

Sistemi natyror: Territori i Bashkisë Roskovec ka një sipërfaqe prej 888.41 ha që i përket sistemit natyror. Ky sistem është i përqëndruar në zonën më jugore të bashkisë. Sistemi natyror përbën një pasuri me potencial për zhvillimin e turizmit natyror dhe aktiviteteve të ndryshme në natyrë. Në vite sistemi natyror është transformuar në sistem bujqësor, tokat natyrore me bimësi të rrallë ose shkurre i kanë lënë vendin ullishtave duke ndikuar ndjeshëm në ekonominë e bashkisë.

Sistemi bujqësor: Sistemi bujqësor zë rreth 10073.66 ha dhe përbën sipërfaqen më të madhe të bashkisë, një sektor mjaft i rëndësishëm ekonomik. Bujqësia është e favorizuar nga klima e butë, sasia e bollshme e reshjeve, rjeti i pasur i lumenjve, rezervuareve dhe përrenjeve, duke ofruar prodhimtari të madhe të produkteve bujqësore për kulturat sezonale por edhe ato të përheshme. Pjesën më të madhe të tokave e zënë ato me pjerrësi 5-25%, të cilat takohen kryesisht në kodrat e buta. Sistemi bujqësor aktualisht përfaqësohet nga toka të lira, ndonëse serrat dhe aktivitetet ekonomike (magazina dhe punishte) kanë filluar të jenë një transformim në mitje. Infrastruktura bujqësore zë një peshë të rëndësishme në bashkinë e Roskovecit. Këtu përmendim Rezervuarin dhe skemat ujëtare të Kurjanit të cilat i shërbejnë jo vetëm bashkisë Roskovec por dhe Patos e Fier.

Sistemi ujqor: Sistemi ujqor ka një sipërfaqe prej 143.58 ha, përbëhet nga lumi Seman i cili shërben edhe si një kufi ndarës administrativ i territorit të bashkisë në pjesën veri-perëndimor, dhe kënetat e zezë. Ruajtja e këtij sistemi është mjaft e rëndësishme për habitatet dhe ekosistemet që rriten pranë tij ndaj mbrojtja nga ndotja është një nevojë e menjëhershme.

Sistemi infrastrukturor: Sistemi infrastrukturor zë një sipërfaqe prej 143.58 ha. Ky sistem përfshin të gjithë rjetin rrugor (rruge dhe sheshe) të bashkisë, si dhe rjetet inxhinjrike nëntokësore apo ajrore dhe strukturat e shërbimit të këtyre rjeteve: nënstacion elektrik, stacion TAP, pikë grumbullimi mbetjesh urbane etj. Përsa i përket rjetit rrugor në territorin administrativ peshë zë aksi interurban dytësor SH73, ndërsa rrugët e tjera janë rrugë lokale me disa përjashtime në qytetin e Roskovecit ku ka rrugë urbane dytësore. I gjithë territori i bashkisë është i aksesueshëm por në disa ishtra rrugët e shtuara me çakull janë amortizuar së tepërmi dhe e bëjnë të vështirë aksesin.

[Handwritten signature]

Nga tabela vihet re se dominon sistemi bujqësor, ndjekur nga ai urban. Sistemi urban zë vetëm 13.8% të territorit, por shpërndarja e madhe bën që çdo pjesë e territorit administrativ të jetë e banuar. Dëndësia e banimit në sistemin urban varion nga 1000 banorë/km² në Qytetin e Roskovecit dhe Strum, në 100 banorë/km² në fshatrat periferikë të bashkisë.

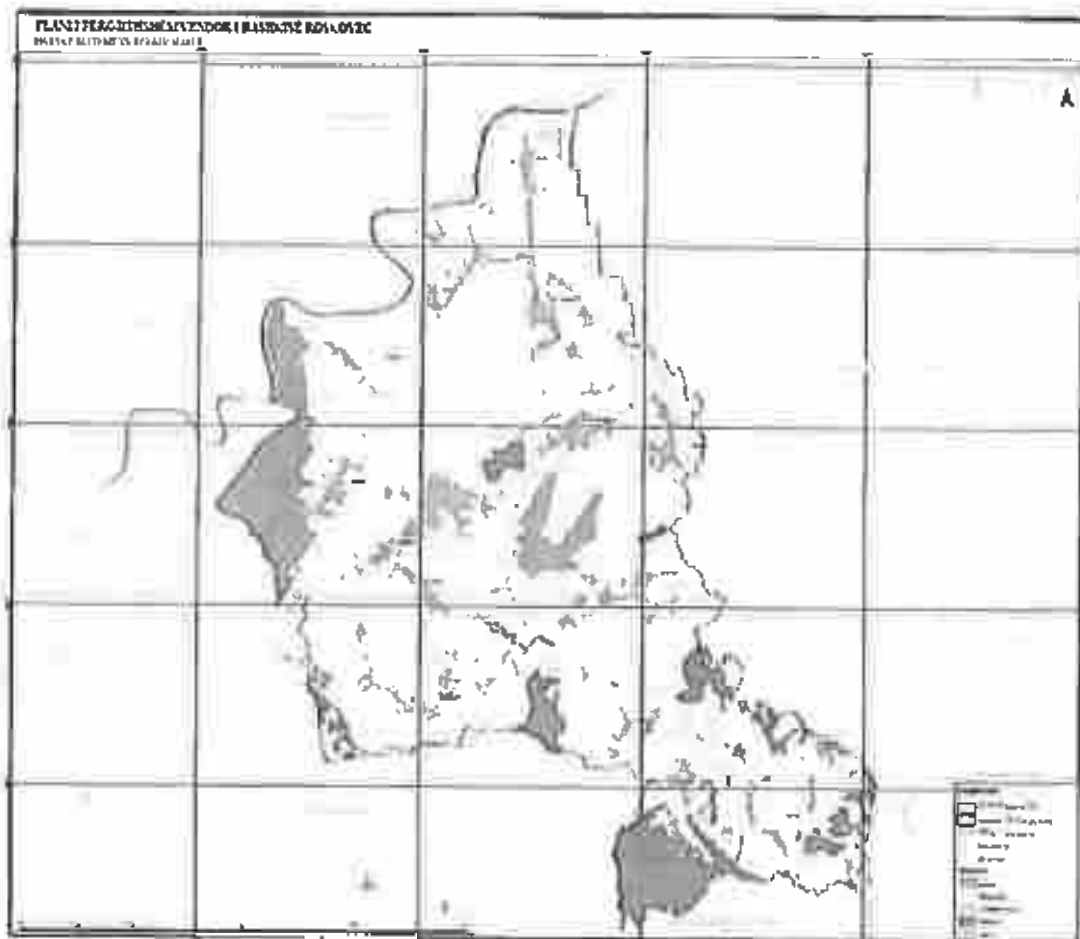

Figura 27. Harta e sistemeve territoriale

Tabela 14. Sistemet territoriale

KODI I SISTEMIT	SISTEMI	SIPERFAQE	
		(ha)	%
UB	URBAN	1361.3	10.79
IN	INFRASTRUKTUROR	147.7	1.17
B	BUJQËSOR	10073.66	79.86
N	NATYROR	888.41	
U	UJOR	143.58	7.04
TOTAL	SISTEMI	12614.65	1.14

Nëse bëjmë një krahasim të përdorimit aktual të tokës me 2 kategoritë e VKM 686, vërejmë që territori i Roskovecit përmban 19 kategori, më gjatë kategori të UJ-Zonë ushtarake dhe NAR-

Handwritten signature

Handwritten signature

Natyrë dhe argëtim. Ndërsa kategoria ITK - Infrastrukturë telekomunikacioni është pikësore dhe e mbivendosur me sistemin bujqësor dhe urban. (shih 3.8)

Në kategoritë e sistemit urban vërehet mbizotërimi i kategorisë A-Banim. Mbizotërimi i kësaj kategorie krahasuar dhe me përqindjen e ulët të kategorive të shërbime publike apo atyre terciare është dëshmi e homogjenitetit të territorit por dhe e nevojës aktuale për lëvizje të popullsisë për të aksesuar shërbimet bazë. Përveç qytetit të Roskovecit ku ka një miksitet funksionesh dhe aktivitete, vendbanimet rurale janë kryesisht të orientuara drejt banimit, me një numër të vogël shërbimesh me pak ose aspak funksione dhe aktivitete sociale dhe kulturore (Figura 27).

Zëri i dytë me peshë në sistemin urban përbëhet nga kategoria E-Industri dhe ekonomi. Kjo kategori përfaqësohet nga industria nxjerrëse e hidrokarbureve, që ndonëse shtrihen e madhe territoriale ka pak ndikim në punësimin e popullsisë, e cila burim kryesor të të ardhurave ka bujqësinë.

Kategoria AS-Arsim dhe Kategoria SH-Shëndetësi ndonëse me sipërfaqe të kufizuara sigurojnë mbulimin e territorit me shërbime.

Kategoria S-Shërbime ka një shpërndarje në të gjithë territorin urban. Funksionet e kësaj kategorie gjenden të ndërthurura dhe në nënkategorinë A2-Banim dhe shërbime. Në territorin e bashkisë Roskovec nuk ka zona të mirëfillta shërbimi (qendra tregtare, qendra biznesi etj) por shërbimet janë në nivelin e lagjes dhe fshatit.

Kategoria IS-Institucione dhe kategoria SHA-Aktivitete shoqërore dhe argëtimi shtrihen kryesisht në qytetin e Roskovecit duke lënë pa mbuluar pjesën tjetër të territorit.

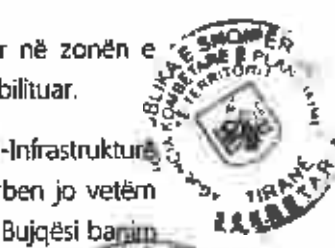
Kategoria M-Monumente përfaqësohet nga 2 kisha të cilat ndodhen në zonë rurale.

Kategoria V-Varreza ndodhet në afërsi të vendbanimeve ose e rrethuar nga zona urbane, në rastinë dytë problematika e afërsisë do të trajtohet rast pas rasti në propozimet e PPV-së.

Në sistemin infrastrukturor, kategoria INT-Infrastrukturë transporti zë sipërfaqen më të madhe të këtij sistemi në territor, kjo për faktin që kategoritë IEN-Infrastrukturë energjitike, ITK-Infrastrukturë telekomunikacioni, IUK-Infrastrukturë ujësjellës kanalizime janë lineare dhe pikësore, pjesa më e madhe e rrethave janë nëntokësore ose ajrore (linjat elektrike, Telekomunikacion), ndërsa janë strukturat si nëntacion, depo uji etj që zënë hapësirë territoriale. Përsa i përket këtyre kategorive në territor ka nevoja të ndjeshme për plotësime si të rrethit ashtu dhe të strukturave.

Kategoria IMB-Infrastrukturë menaxhimi mbetjesh ka një impakt të lartë mjedisor në zonën e Marinzës. Kjo pikë grumbullimi hapur me ndërtimin e Inceneritorit të Fierit duhet rehabilituar.

Në kategoritë e sistemit bujqësor, krahas kategorisë B-Tokë bujqësore, kategoria IB-Infrastrukturë bujqësore ka një rëndësi të veçantë nisur dhe nga fakti që kjo infrastrukturë shërben jo vetëm bashkinë Roskovec por një territor më të gjerë. Në sistemin bujqësor kategoria BA-Bujqësi banim është dëshmi e fragmentimit të tokës dhe të ndërtimeve pa kriter ndodhur në vitet e fundit.

Signature

Kategoria EB-Ekonomi bujqësore zë një sipërfaqe të papërfillime krahasuar me nevojat e tregut dhe të vetë fermerëve për të strukturuar filerat bujqësore si në drejtim të prodhimit e magazinimit ashtu dhe në drejtim të shërbimeve plotësuese si agroturizmi etj.

Në sistemin natyror në territorin e bashkisë gjejmë vetëm kategorinë N-Tokë natyrore. Kjo kategori falë zhvillimit të bujqësisë është reduktuar duke u përqendruar vetëm në pjesën jugore të bashkisë. Ky segment natyror, pjesë e sistemit kodrinor që paraprië malin e Shpiragut duhet ruajtur si pjesë një ekosistemi më të madh.

Kategoria U-Ujëra përfaqësohet nga 2 elementë të rëndësishëm territorial: lumi i Semanit dhe përrrenjtë afluetë në tij dhe Këneta e Zezë. Këto dy sisteme janë një vlerë shumë e rëndësishme territoriale si nga pikëpamja e ekosistemit ashtu dhe nga përdorimi i tyre për ujtiqe. Këneta e Zezë e ndodhur në një pikë të ulët të fushës së Roskovecit është një burim i mirë furnizimi me ujë në raste kur rezervuari i Kuljani ka problematika thatësire. Ndërsa vetë uji i Semanit është integruar në sistemet vaditëse me ndërtimin e Stacioneve të Pompimit.

KODI I SISTEMIT	SISTEMI	SIP (ha)	KODI	KATEGORIA	SIP (ha)
U	URBAN	1361.3	A	BANIM	699.58
			S	SHËRBIME	13.23
			IE	INDUSTRI DHE EKONOMI	616.59
			IS	INSTITUCIONE	1.32
			AS	ARSIM	5.78
			SH	SHËNDËTËSI	0.94
			SHA	AKTIVITETE SHOQËRORE DHE ARGËTIMI	6.88
			M	MONUMENTE	1.54
			ZU	ZONA USHTARAKE	-
			V	VARREZË	15.41
IN	INFRASTRUKTUROR	147.7	INT	INFRASTRUKTURË TRANSPORTI	144.54
			IEN	INFRASTRUKTURË ENERGITIKE	1.37
			ITK	INFRASTRUKTURË TELEKOMUNIKACIONI	-
			IUK	INFRASTRUKTURË UJESJELLËS- KANALIZIME	1.32
			IMB	INFRASTRUKTURË MENAXHIMI MBETJESH	1.69

Handwritten signature and initials.

Handwritten signature.

JELËZIMET E SYRIKË
 • Kufiri i bashkisë
 • Kufiri i vendit të bashkuar
 • Përfaqësimi i sipërfaqes
 • Kufiri i mjedisit të ndalojëtur
 • Kufiri i mjedisit të ndalojëtur

B	BUJQËSOR	10073.66	B	TOKË BUIQËSORE	9462.5
			IB	INFRASTRUKTURË BUIQËSORE	274.38
			EB	EKONOMI BUIQËSORE	30.69
			BA	BUIQËSI-BANIM	336.07
N	NATYROR	888.41	N	TOKË NATYRORE	888.41
			NAR	NATYRË DHE ARGËTIM	-
U	UJOR	143.58	U	UJËRA	143.58

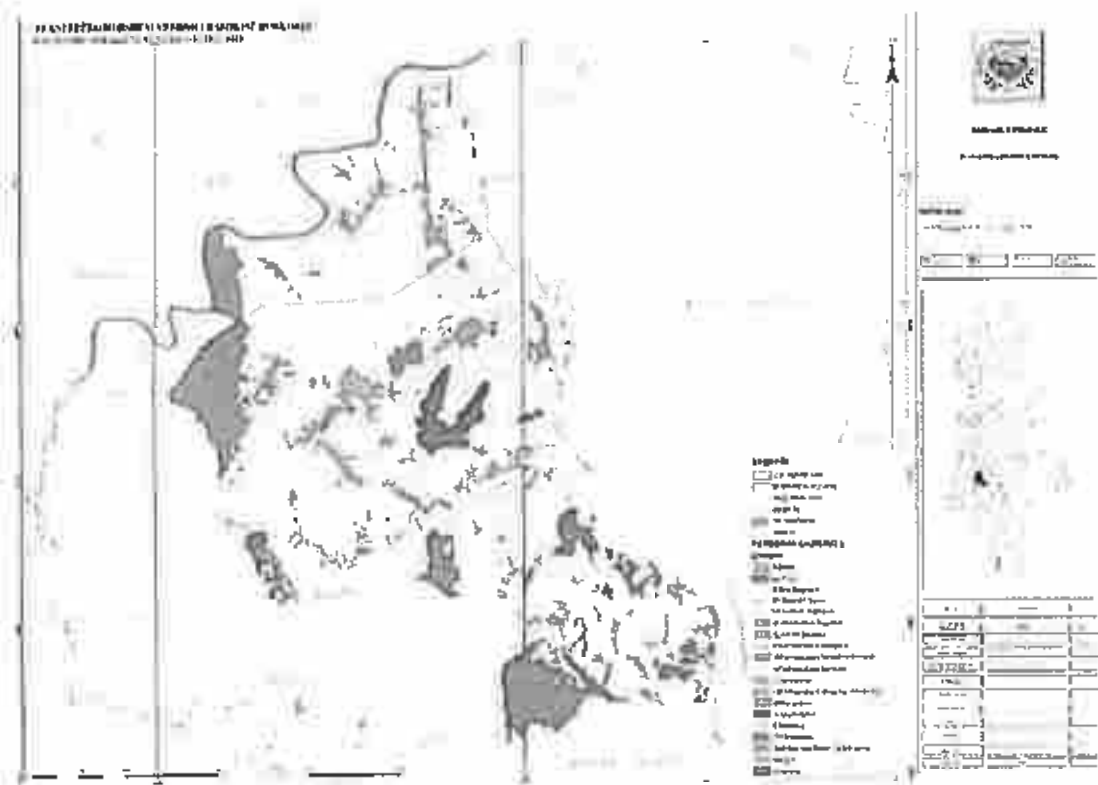

Figura 28. Përdorimi ekzistues i tokës, Bashkia Roskovec

Handwritten signature.

3.8 Analiza SWOT

Analiza SWOT është një mjet i planifikimit strategjik që përdoret për të analizuar faktorët e brendshëm dhe jashtëm që ndikojnë në një projekt (Tabela 15).

Analiza SWOT është një analizë cilësore dhe përbëhet nga katër koncepte: pikat e forta (përparësitë), dobësitë, mundësitë dhe rreziqet. Përparësitë dhe dobësitë kanë të bëjnë me mjedisin apo faktorët e brendshëm ndërsa mundësitë dhe rreziqet kanë të bëjnë me mjedisin apo faktorët e jashtëm që mund të ndikojnë në projekt. Përparësitë dhe dobësitë paraqesin situatën e aktuale duke u bazuar në të kaluarën, ndërsa mundësitë dhe rreziqet paraqesin situatën e ardhshme duke u bazuar në të kaluarën dhe të tashmen.

Në hartimin e Planeve të Përgjithshme Vendore, analiza SWOT është një mënyrë për vlerësimin e aftësive konkurruese të bashkisë, si dhe një instrument që ndihmon autoritetet lokale të përqendrojnë kapacitetet e tyre në përfitimin maksimal nga pikat e forta territoriale si dhe në zgjidhjet më efektive të problematikave për të synuar një zhvillim të qëndrueshëm dhe për të siguruar një territor fleksibel në kohë.

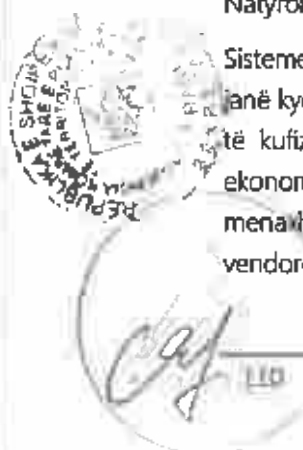
"Pikat e forta" janë asete dhe potenciale të trashëguara të territorit bashkiak si peizazhet, lidhjet rajonale, kombëtare dhe ndërkombëtare, kushtet e mira klimatike, potencialet turistike, sisteme të mira bankare, potenciale investimi, menaxhim i mirë bashkiak dhe shërbime sociale e infrastrukturore. "Dobësitë" janë faktorët që pengojnë zhvillimin e qytetit, siç janë infrastruktura e pamjaftueshme, menaxhimi i dobët bashkiak, procedura administrative të komplikuar, dhe menaxhimi i keq i trafikut. "Mundësitë" mund të jenë ato projekte kombëtare ose ndërkombëtare që krijojnë vende pune dhe mundësi biznesi. "Rreziqet" mund të rrjedhin nga problematika mjedisore ose e kapaciteteve njerëzore.

Qëllimet e kësaj analize janë:

- Të nxjerrë në pah dhe të vlerësojë avantazhet konkurruese dhe potencialet e Bashkisë Roskovec;
- Të analizojë perspektivën e zhvillimit të ardhshëm në lidhje me kërkesën dhe ofertën;
- Të identifikojnë masat e nevojshme për të minimizuar efektet e kërcënimeve.

SWOT është i artikuluar në katër shtylla kryesore për zhvillimin e vizionit. Këto shtylla janë bazuar në sistemet urbane dhe në dinamikat njerëzore dhe ekonomike të bashkisë. Shtyllat janë: Sistemi Natyror dhe Ujor, Sistemi Bujqësor, Sistemi Urban, Sistemi Infrastruktural.

Sistemet urbane janë detajuar në disa aktivitete ekonomike dhe nevoja të administratës publike, që janë kyçe në planifikimin e ardhshëm. Kjo ndarje është bërë sepse koncepti i planifikimit, nuk duhet të kufizohet vetëm me përcaktimin e hapësirës fizike, por bazohet më shumë në vlerësime ekonomike që trajtojnë çështje që lidhen me cilësinë e jetesës, ambientin dhe klimën për investime, menaxhimin e zonës urbane dhe rurale të bashkisë, sfidat e reja me të cilat përballet qeverisja vendore, si dhe kontekstin socio-ekonomik.

Griffio 2019

Tabela 15. Analiza SWOT për Bashkinë Roskovec

BASHKIA ROSKOVEC			
SISTEMI BUIQËSOR			
TOKA DHE PRODHIMET BUIQËSORE DHE BIEGTORALE		MUNDËSITË	KERCËNIMET
PIKAT E FORTA	PIKAT E DOBËTA		
<p>Baza e prodhimit bujqësor në territorin e Bashkisë Roskovec janë drithërat.</p>	<p>Mungesa e sigurimit të tregut bujqësor vendas dhe distanca të madhe nga tregu i huaj, për këtë arsye prodhohet vetëm për nevojat e zonës.</p>	<p>Avantazhet klimatike dhe gjeologjike ofrojnë mundësinë e specializimit në produkte me prodhueshmëri më të lartë dhe diversifikim të prodhimeve bujqësore</p>	<p>Amortizimi dhe mofunksionimi i rrejt të kanaleve ujëtare</p>
<p>Numër shumë të lartë të bagëtive të imta (dale dhe dh) çka e bën bashkinë një prodhues konkurrues të nën produkteve të qumështit dhe mishit.</p>	<p>Mungesa e një sistemi të nevojshëm ujëtar dhe kullimit, i tokave bujqësore në të gjithë territorin e bashkisë.</p>	<p>Prodhueshmëria e lartë, krijon një ekosistem të favorshëm për zhvillimin e industrisë së lehtë të përpunimit të produkteve bujqësore dhe biegtorale që ofron dhe një stabilitet ekonomik afatgjatë për prodhuesit</p>	<p>Problematikat që vërehen në prodhimin biegtoral kanë të bëjnë me grumbullimin, përpunimin në kohë e me cilësi të nënprodukteve dhe me mungesën e pikave të siguruara e standartizuara të grumbullimit si thetore, pika frigoriferike dhe pika të thirrimit brenda standarteve</p>
<p>Kushtet e përshatshme klimatike tokësore për zhvillimin e sektorit të vrestarisë, pemëve frutore dhe ullishteve, duke kombinuar traditën, krijojnë kushte optimale prodhimi e tregtimi.</p>	<p>Mungesa e mekanizimit dhe e teknologjive të përpunuara të kultivimit të kulturave bujqësore.</p>	<p>Specializimi në fusha të caktuara të prodhimit, integrimi teknologjik bashkëkohor, aplikimi i normave të cilësisë, ofrojnë një mundësi zhvillim ekonomik më të qëndrueshëm.</p>	<p>Mungesa e përmirësimeve të rrejtit të kanaleve ujëtare rrezikon cilësinë e produktit bujqësor</p>
<p>Zonë e favorshme për mbareshkrimin e bltëve</p>	<p>Mungesë e rrejturive për marketimin, seleksionimin, paketimin dhe ruajtjen e produkteve të freskëta, të përpunuara të prodhimeve bltorale.</p>	<p>Organizimi i strukturuar i prodhimit dhe bashkëpunimi ndërmjet prodhuesve, ofron një mundësi për financim dhe zhvillim të qëndrueshëm ekonomik.</p>	<p>Mungesa e mirëmbajtjes së sistemit të kullimit ulin cilësinë e tokave dhe prodhimin.</p>

Ministria e Bujqësisë, Pyllësisë dhe Zhvillimit Rural
 DREKTORATI QENDRORE
 TIRANE

<p>Një rëndësi të veçantë ka prodhimi i mishi, që përbën një të ardhur të rëndësishme për familjet fermerë blegtorale.</p> <p>Tradita e fermerëve dhe struktura e prodhimit të fermave bujqësore të rajonit, është rentabel dhe me përparësi për mbarëshkrimin e gjedhëve.</p>	<p>Nuk ka thetore të licencuar dhe pika grumbullimi brenda standarteve që kërkon edhe prodhimet relativisht e lartë e mishi por edhe gumështit</p> <p>Organizimi akoma i dobët i komunitetit të prodhuesve e grumbulluesve të prodhimeve bujqësore e blegtorale.</p>	<p>Aplikimi i normave të cilësë, ofronë një mundësi zhvillimi ekonomik më të qëndrueshëm</p> <p>Traditë dhe specializim i prodhimit të produkteve bujqësore e blegtorale dhe përpunimit të nënprodukteve të tyre.</p>	<p>Mungesa e investimeve në këtë sektor do të ndikojë në uljen e kelij produkti si dhe tregetin pa dilesi të tij</p> <p>Agrobiznesi është një sektor jo vetëm me ndjeshmëri të lartë përballë reziqeve klimatike dhe natyrore, por dhe konkurrencës rajonale dhe ndërkombëtare.</p>
<p>Mbështetja e ulët dhe përfitim i pakët nga strukturat shtetërore dhe projektet e bashkëpunimit me donatorët e huaj.</p>	<p>Në sektorin e blegtorisë ndihet mungesa e bashkëve modeme dhe thetoreve me standarte.</p>		<p>Integrimi i agroteknikave moderne dhe i teknologjisë bashkëkohore, ka për efekt të risë rendimentin dhe të reduktojë kërkesën për forcë punëtore, që duhet të orientohet në sektorë të tjerë të ekonomisë.</p>
	<p>Mungesa e trajnimit dhe përpunimit të mbejleve organike për t'u kthyer në kompost.</p>		
	<p>Mungesa e një zinxhri të plotë prodhim, magazinim, përpunim tregitim rrezikon prodhimin.</p>		

151720
27C

SISTEMI URBAN

<p>ZHVILLIMI URBAN, DEMOGRAFIA ÇESHTJET SOCIALE DHE KULTURA</p>			
<p>PIKAT E FORTA</p>	<p>PIKAT E DOBETA</p>	<p>MUNDESTE</p>	<p>KERCENJMET</p>
<p>Pozicionimi i bashkisë në një pozilë geografike të favorshme</p>	<p>Ndërtime të pa bazuara në plane, që krahas informalletit ligjor kanë prodhuar një estetikë të diskutueshme të zonave urbane.</p>	<p>Zhvillimi i turizmit natyror, ekologjik, rural dhe agro-turizmit redukton efektin ekonomik negativ të sezonalitetit, mli qëndrueshmërinë e turistëve.</p>	<p>Mungesa e investimeve në përmirësimin e infrastrukturës inzhinierike dhe sociale do të risë shkallën e migrimit të banorëve.</p>

<p>Zona urbane kryesisht të përqëndruara, me intensitet të ulët ndërtimi, të përmatura me relievin ekzistues.</p>	<p>Ndërtimi i rrjetëve inzhinierike nuk ka ecur me të njëjtin ritëm si zhvillimet private të banesave duke krijuar zona të tëra pa infrastrukturë dhe/ose infrastrukturë të amortizuara.</p>	<p>Zhvillimi i itinerareve kulturore, natyrore, sportive, që ndërfidin vlerat unike të zonave rrit ofertën turistike.</p>	<p>Mungesa e strategjive sektoriale dhe ndërsektoriale të konsoliduara, rrezikon shfrytëzimin optimal të burimeve rryezore, natyrore dhe vlerave unike të zonës.</p>
<p>Investime në infrastrukturën e zonave urbane dhe në trajtimin e hapësirave publike</p>	<p>Lidhjet e fshatrave të amortizuara që pengojnë zhvillimin dhe sjellin izolimin e tyre, mungesë e lidhjeve mes prodhimit dhe tregut.</p>	<p>Fshatra me një ulët arkitetrik, të cilat mbartin një traditë dhe kulturë interesante, mundësojnë agro-turizmin, i cili promovon produktet vendase, kulturën dhe punësimin rural.</p>	<p>Mungesa e bashkërendimit të investimeve dhe strategjive ndërmjet bashkëve fqinje rrezikon zhvillimin optimal të territorit.</p>
<p>Vendbanime që përfshijnë zona urbane e rurale</p>	<p>Problematika të pazgjidhura në regjistrimin e pronave që janë frenues të zhvillimit.</p>	<p>Krijimi i qendrave komunitare në mbështetje të edukimit, kulturës, zhvillimit social dhe mirëqënies.</p>	<p>Problematikat e pronësisë rrezikojnë implementimin e projekteve zhvilluese.</p>
<p>Ruajtje e lokave bujqësore</p>	<p>Niveli i ulët i arsimimit pengesë për zhvillim ekonomik.</p>	<p>Specializimi i zonave, që përfaqësojnë vlera unike të trashëgimisë kulturore, traditës si dhe vlera mjedësore, drejt turizmit.</p>	<p>Mungesa e shpërndarjes së njëtrajshme të institucioneve arsimore, shëndetësore dhe sociale, kontribuojnë në lëvizjen e e popullsisë.</p>
<p>Territor i pasur me gjurmë të vendbanimeve të lashta dhe me objekte monument kulture.</p>	<p>Mungesë e aktiviteteve social-kulturore, veçanërisht në zonën rurale.</p>	<p>Struktural të braktitura (psh. ish magazina) të vendosura në qendrat kryesore janë mundësi për zona multifunksionale në funksion të profilizimit të ri të vendbanimeve.</p>	<p>Ekonomia e orientuar vetëm në sektorin e bujqësisë dhe turizmit, të cilat janë sektorë të ndjeshëm ndaj klimës dhe rrezikul natyror.</p>
<p>Industri e orientuar drejt Agro-biznesit dhe artizanatit.</p>	<p>Niveli i lartë i njësive ekonomike familjare me më shumë se 6 antarë tregon nevojat për politika sociale mbështetëse dhe nevojat për ndërtim.</p>	<p>Zhvillimi i prodhimeve të reja dhe të traditës vëndase me përfimim të lartë. (felicikulturës, hidroponisë, kultivimin e fazanit, ngjallës, karkalecit etj).</p>	<p>Integrimi i aktiviteteve të ndryshme ekonomike me impakt mjedësor të lartë.</p>
<p>Sektor i shëndetësor i Bashkisë Roskovec që villet me nevoja të shumta për investime: në struktura, në personel mjedësor cilësi shërbimesh.</p>	<p>Largimi i individëve të mirëarsimuar drejt rajonit Tiranë-Durrës, apo jashtë Shqipërisë, ndikon në zhvillimin e neadaltë të bashkisë.</p>	<p>Investimi në këtë sektor do risë interesin e personelit mjedësor për të shërbyer në këtë zone</p>	<p>Mungesa e shpërndarjes së njëtrajshme të insitucioneve shëndetësore kontribuojnë në lëvizjen e e popullsisë.</p>

	Mungesa e promovimit të vlerave unike të territorit ndërmjet marketingu tradicional dhe kanaleve të TK.	Zhvillimi i arsimit profesional orientuar drejt bujqësisë dhe blegtoxisë, industrisë së lehtë përpunuese sektorit të shërbimeve do të mundësojë kualifikimin e forcës punëtore, do të risë aktivitetin ekonomik ndërmjet modernizimit dhe cilësisë duke ndikuar pozitivisht në mirëqenien dhe tregun e punës.	Rritja e ardhshme e koeficientit të varësisë të të moshuarve, rrezikon zgjerimin e shërbimeve ndaj brezit të tretë.
	Mungesa e strukturave të: furnizimit, grumbullimit, rregullimit, përpunimit, kontrollit të cilësisë, të çertifimit të cilësisë dhe të tregjeve të specializuara.	Krijimi dhe promovimi i markës së produkteve lokale.	Qëndrueshmëria e diferencës të nivelit të papunësisë midis njësive administrative të bashkisë thellon pabarazinë sociale në territor.
	Largimi i individëve të mirëarsimuar drejt rajonit Tiranë-Durrës, apo jashtë Shqipërisë, ndikon në zhvillimin e ngadalë të bashkisë.	Vetë procesi i hartimit të këtij plani do të rrisë kapacitetet administruese dhe profesionale të shtatit të bashkisë, si dhe do të ndërgjegjësojë komunitetin për prioritetet zhvillimore në vitet e ardhshme.	Modernizimi teknik dhe teknologjik rrezikon të rrisi ndjeshëm papunësinë e popullsisë të punësuar në sektorin bujqësor.
		Fuqizimi i sektorit arsimor në këtë bashki dhe sidomos i arsimit profesional (agro-industrial), do të mundësonte rritjen e kapaciteteve intelektuale në shërbim të aktiviteteve të ekonomike vendore.	
SISTEMINATYROR DHE UJOR			
BURIMET UJORE, SISTEMET E FURNIZIMIT ME UJË DHE KANALIZIMEVE			
PIKAT E FORTA	PIKAT E DOBËTA	MUNDËSITË	KERCËNIMET

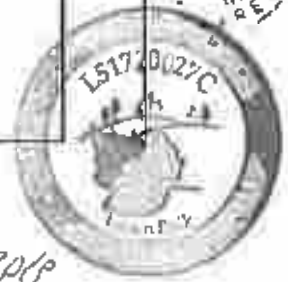
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

MIEDISI

SISTEMET E FURNIZIMIT ME UJË DHE KANALIZIMEVE

<p>Burime ujore të rrethueshme në dispozicion për furnizimin me ujë dhe kanalizimet.</p>	<p>Rrjeti i shërbimit nuk mbulon të gjithë territorin duke marrë në konsideratë zonat rurale si fshati Ngjeçar</p>	<p>Rikonstrukcioni i plotë i rrjetit të furnizimit me ujë, shërbimi e tij në zonat sot të pa shërbuara dhe automatizimi i procesit të prodhimit dhe monitorimit do të ulin koston e prodhimit, humbjet në rrjet dhe do të risin kohëzgjatjen e furnizimit me ujë 24/7 dhe cilësinë e shërbimit.</p>	<p>Mungesa e investimeve në strukturimin, dixhitalizimin e NUK do të sjellë vonesa në ofrimin e shërbimeve cilësore.</p>
	<p>Problematika kryesore në rrjetin e furnizimit me ujë në Bashkinë e Roskovecit është riparimi i rrjetit kryesor shpërndarës në qytetin e Roskovecit, në Njësinë Strum dhe në Njësinë Kuman.</p>	<p>Shitimi i rrjetit të furnizimit me ujë dhe politika bashkëpunuese do të ulin përdorim e puseve individuale.</p>	<p>Mungesa e një monitorimi periodik si dhe gjetja e burimeve alternative mund të rrezikojë një shfrytëzim tejet normave të lejuara të burimeve aktuale.</p>
	<p>Për sa i përket KUZ duhet të themi se mbulohen vetëm 35% e territorit të Bashkisë Roskovec pjesa tjetër është me grapa septike.</p>	<p>Vendosja e Implantave të Trajimit të Ujrave të Zeza sa më pranë infrastrukturës apo konfigurimit të përshtatshëm topografik, që mundëson evakuimin e shpejtë dhe të padëmshëm të nën produkteve, në shërbim natyrorë.</p>	<p>Vonesat në investime në Implantin e Trajimit të Ujrave të Zeza do të rëndojë situatën e ndotjes mjedisorë.</p>
<p>Prania e një strategjie kombëtare të furnizimit me ujë dhe kanalizimeve.</p>	<p>Ndërmarrja e Ujësillës Kanalizimeve ka nivel shumë të ulët të dixhitalizimit të të dhënave dhe të administrimit të prodhimit.</p>	<p>Dixhitalizimi i informacionit, trajnimi i personelit të NUK do të lehtësojë proceset e monitorimit, operimit dhe mirëmbajtjes së rrjeteve dhe strukturave.</p>	

Griff 2019

SISTEMI INFRASTRUKTUROR

RRJETI RRUGOR DHE HEKURUDHOR

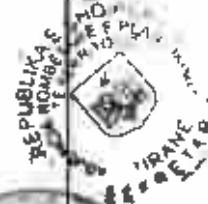
PIKAT E FORTA	PIKAT E DOBËTA	MUNDËSITË	KERCENIMET
Parashikimi në Planin Kombëtar të Transportit të Sistemit të Aksit kryesor interurban kryesor që përfshikon territorin e Bashkisë Roskovec, nga kthesa e fshatit Marinëz, deri në fshatin Velmish, është aksi Fier-Berat	Sot ky aks ndodhet në një gjendje jo të mirë nga Roskoveci deri në daljen nga kufijtë e Bashkisë.	Përmirësimi i gjendjes ekzistuese të rrugëve nëpërmjet investimeve dhe mirëmbajtjes do të sjellë uljen e problematikave dhe njollave të zeza.	Mos kategorizimi i rrjetit rrugor do të ndikojë negativisht në rrjetin e trafikut dhe njollave të zeza.
Qyteti Roskoveci për shkak të numrit të vogël të mjeteve nuk ka probleme me trafikun.		Kjo ulje e pritshme e trafikut e ndërthurur me vlerat natyrore e peisazhiste të territorit, hap përdorimin e rrugës ndaj transportit alternativ, akseve ciklistike.	
Planifikimi i projekteve dhe investimeve si në planin e infrastrukturës rrugore të brendshme dhe në përfundimin e veprimimeve ashtu dhe në përfundimin e infrastrukturës në shërbim të bujqësisë.	Prania e zonave - njollave të zeza në aksin kryesor.	Ndërtimi i rrugëve të reja sipas specifikimeve të kodit rrugor dhe ndërthurja e tyre me aksin kryesor kombëtar dhe urbane.	Mos krijimi i akseve të dedikuara për bujqësinë do të rishtë përdorimin e akseve urbane nga mjetet bujqësore duke sjellë një amortizim më të shpejtë të tyre.
Afërsia me koridoret kryesorë rrugorë do mundësojë shërbime të pranueshme të transportit në brendësi dhe në koridoret kryesorë të njerëzve dhe mallrave.	Mungesa e një transporti urban të strukturuar dhe mungesë në transportin e rënëse.	Ngritja e sistemit të transportit urban - qëndër kontrolli, sinjalistike, njëje multimodale dhe sistemi i transportit publik ndërthurur me rrjetin e parkimeve do të ulë ndjeshëm impaktin e mjeteve motorike në mjedis.	

Handwritten signature

	<p>Mungesa e shërbimeve të monitorimit CCTV dhe e semaforëve në kryqëzime për sisteminim e trafikut.</p> <p>Ndërrimet e reja të lokalizuara pranë rrugëve ndikojnë negativisht në funksionimin normal të tyre.</p> <p>Mungesa e kalimeve të dedikuara për këmbësorë dhe biçikleta. Përdorimi i të njëjtës hapësirë nga shumë përdorues (këmbësorë, biçikleta, autovetura mjete të përdorimit bujqësor) dhe mjete të tonazhit të lartë nga gurorët e Urës Vajgurorë</p>		
RRJETI ELEKTRIK DHE TELEKOMUNIKACIONI			
<p>Nënstacioni MATKE (FR V 127)</p>		<p>Ky nënstation furnizon me energji elektrike gjithë Bashkinë Roskovec</p>	
<p>Qyteti i Roskovecit ka zhvilluar disa projekte në kuadrin e rivitalizimit të qendrës apo zona të caktuara duke mbuluar kështu akses kryesorë si dhe sheshet dendrore me ndriçim publik.</p> <p>Investitorë privatë të lokalizuar pranë akseve të rëndësishme rrugore me investimet në hapësirat e tyre të biznesit kanë ndihmuar dhe ndriçimin e hapësirëve publike</p>	<p>Mungesa e ndriçimit rrugor në pjesën më të madhe të territorit</p>	<p>Ndriçimi ekzistues mund të përmirësohet duke rritur efencën me një kosto të ulët, pa ndërhyrje në infrastrukturë</p>	<p>Mos respektimi i normave dhe standardeve rrit rrezikun e jetës për banorët e zonave pranë strukturave dhe linjave të rrjetit elektrik</p>
	<p>Përdorimi i ndriçuesve me konsum të lartë të energjisë elektrike, dhe jetëgjatësi të shkurtër duke shuar nevojën për shërbime mirëmbajtje.</p>	<p>Ka mundësi për zgjerimin e rrjetit të ndriçimit publik dhe rrugor në përputhje me zhvillimin urban dhe industrial të saj.</p>	<p>Rrjetet e telekomunikacionit: shtrirje e fibrave optike, rrjeti i telefonisë fikse dhe i antenave të telefonisë mobile do të kthehet në pengesë në zhvillimin ekonomik, industrializimin dhe turizmin.</p>

102/2018

<p>Rostovëci është lidhur me rrjetin e komunikimit të të dhënave me fiber optike nëpërmjet operatorëve privatë të këtyre shërbimeve.</p>	<p>Rrjeti elektrik i ndriçimit ekzistues është i amortizuar dhe jashtë kushteve teknike.</p>	<p>Ndriçimi publik mund të realizohet me ndriçues me efikasitet të lartë dhe konsum të vogël energjie.</p>	<p>Mungesa e investimeve në rrjetet e telekomunikacionit: shtrirje e fibrave optike, rrjeti i telefonisë fikse dhe i antenave të telefonisë mobile do të kthehet në pengesë në zhvillimin ekonomik, industrializimin dhe turizmin.</p>
<p>Shërbimi telefonik mobile ofrohet nëpërmjet operatorëve telefonikë privatë.</p>		<p>Përdorimi i energjive alternative do të ulë ndjeshëm kostot e mirëmbajtjes të të gjitha infrastrukturave publike dhe do krijojë një pavarësi nga tregu i hidrokarbureve.</p>	

Gruff 7018

3.8.1 Përmbledhja e aspekteve pozitive,

Nga analiza e gjithë elementëve të listuar në pikat e forta dhe mundësitë, mund të bëhet një përmbledhje më unifikuese e tyre, në referencë të sistemeve që ato përfaqësojnë.

Në lidhje me sistemin infrastrukturor spikasin pozicionimi dhe lidhja me zonat ekonomike Fier dhe Berat, e cila mundëson lidhje më të forta dhe potencial në zhvillimin e mëtejshëm të bashkisë.

Infrastruktura kryesore rrugore në gjendje të mirë mundëson krijimin me lehtësi të infrastrukturës së transportit publik. Prania e rrjetit TAP dhe stacioni të cilat në të ardhmen përbëjnë një potencial të rëndësishëm në furnizimin e popullsisë me gaz.

Prania e fushës naftëmbajtëse dhe gazi që sot digjet në natyrë përbëjnë një potencial për prodhimin e energjisë nga ky nënprodukt i hidrokarbureve. Potenciali i lartë i rezatimit diellor është një potencial tjetër në prodhimin e energjisë që duhet të shfrytëzohet në vitet në vijim.

Në lidhje me sistemin urban mund të listohen shërbimet Institucionale në shkallë bashkie, monumentet e kulturës dhe trashëgimisë kulturore. Bashkia ka realizuar dhe ka në planifikuar të realizojë ndërhyrje të rëndësishme në territor si në strukturimin e qendrave ashtu dhe në rikonstrukcionin e objekteve publike. Ky fakt do të mundësojë në peñudhën afat gjatë përqendrimin e bashkisë në përmirësime rrënjësore duke qënë se Bashkia e Roskovecit e ka kaluar fazën e ndërhyrjeve emergjente për normalizim të vendbanimeve.

Mbulimi i territorit me struktura arsimore dhe shëndetësore, fokuson ndërhyrjet e bashkisë në përmirësim të kushteve si rritja e efencës energjitike, sigurimi i ngrohjes qëndrore etj.

Bashkia ka mundësitë të përqendrohet në programe konkrete në mbështetje të biznesit, si në rritje të kualifikimit të forcës punëtore ashtu dhe në orientimet ekonomike në territor.

Në lidhje me sistemin bujqësor ajo që spikat më shumë janë potencialet, që derivojnë prej kushteve të përshtatshme klimatiko-tokësore për zhvillimin e bujqësisë dhe blegtorisë. Territori i bashkisë ka filluar të orientohet drejt ullirit në kodra dhe serrave në fushë.

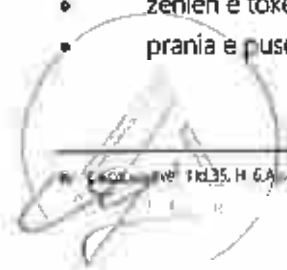
Infrastruktura bujqësore mirëmbahet rregullisht, ndonëse ende nuk ka një mekanizim të plotë të saj (psh veprat shkarkuese të rezervuarut të Kurjanit.)

Në lidhje me sistemin natyror dhe ujqor mund të përmenden elementët që përbëjnë relievin gjeografik të bashkisë si: elementët e fortë natyrorë, pyjet, pasuritë e nëntokës, rezervat ujore, cilësia e ajrit, etj.

3.8.2 Problematikat e evidentuara dhe rekomandimet për zbutjen e impaktit

Në linja të përgjithshme problematikat që hasen në sistemet që përbëjnë territorin e Bashkisë Roskovec janë të ndryshme. Problematikat e Sistemit Bujqësor përfshijnë:

- fragmentimin e tokës bujqësore
- zënieën e tokës nga ndërtimet informale
- prania e puseve të naftës dhe ndotja që shkaktohet prej tyre

- mungesa e filierës së plotë bujqësore e blektorale (mungesa pika grumbullimi, përpunimi etj)
- mungesa në specialistë dhe në dije
- organizim i dobët i komunitetit të fermerëve
- nevoja për investime të vazhdueshme në infrastrukturën bujqësore, etj.

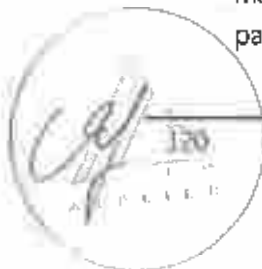
Në Sistemin Natyror problematika kryesore qëndron në transformimin e tij në tokë bujqësore duke ndikuar negativisht në ekosistemet territoriale. Pasuritë natyrore janë pak të njohura dhe pak të shfrytëzuara. Mungon sinjalistika dhe promovimi i këtyre pasurive.

Në Sistemin Ujor problematika qëndron në ndotjen e Semanit, ndonëse kjo ndotje është më e ndjeshme në grykëderdhjen e tij pas bashkimit me Gjanicën. Këneta e Zezë një pasuri e rëndësishme hidrike duhet vendosur në fokusin e duhur dhe shfrytëzuar si potencial për aktivitete në natyrë.

Sistemi infrastrukturor përballë me problematikat e investimeve të munguara në disa dhjetëvjeçarë.

- Rruga Kombëtare SH73 është dëmtuar nga rrymat dhe për shkak të cilësisë së shtresave
- Rruga bujqësore në jug të Semanit, nuk ka profilin e duhur për rrymat bujqësore dhe industriale që e përdorin.
- Ndonëse akset kryesore janë realizuar nga Bashkia, rrymat rrugor ka nevojë të plotësohet në akset e vendbanimeve.
- Transporti urban i vendosur rishtasi ka nevojë për terminal dhe stacione
- Pikat e zeza të evidentura në territor duhet të trajtohen me përparësi.
- Infrastruktura e ujësjellësit është e plotësuar në pjesën më të madhe të territorit, por ka nevojë për investime në rrymat kryesor shpërndarës
- Fshati Ngjeqar ka nevojë për infrastrukturë të plotë si dhe sigurimin e një burimi të qëndrueshëm uji, pasi ka mangësi në sasinë e ujit të disponueshëm.
- Rrymat e kanalizimeve kanë nevojë të plotësohen dhe të bëhen të reja sipas nevojave specifike të çdo vendbanimi.
- Infrastruktura e furnizimit me energji duhet të stabilizohet për të siguruar shërbim optimal.
- Territori i Roskovecit ka burime të rëndësishme enegjije (gazi natyror në Marinëz dhe rrezatimi diellor) të cilat nuk shfrytëzohen.
- Ka zona të tëra urbane ku mungon ndriçimi publik
- Vendgrumbullimi aktual i mbetjeve në Marinëz, ndonëse i pajisur me leje mjedisore është shumë problematik për vendbanimin për ndotjet që shkakton.

Sistemi urban krahas problemeve që i shkaktohen nga gjendja jo e mirë e infrastrukturave përballë me probleme të karakterit social dhe ekonomik. Ndër problematikat sociale përmendim plakjen e pritshme të popullsisë dhe për rrjedhojë nevojën për një tjetër qasje ndaj shërbimeve publike. Migrimi i ndonjëzimit e fundit ka ardhur dhe si përgjigje e mungesës së jetës social kulturore në vendbanime, mungesës së arsimit cilësor, tregut të pasigurt të punës, etj.

Gjegjli 2019

Sistemi urban krahas problemeve që i shkaktohen nga gjendja jo e mirë e infrastrukturave përballet me probleme të karakterit social dhe ekonomik. Ndër problematikat sociale përmendim plakjen e prishme të popullsisë dhe për rrjedhojë nevojën për një tjetër qasje ndaj shërbimeve publike. Migrimi i ndodhur vitet e fundit ka ardhur dhe si përgjigje e mungesës së jetës social kulturore në vendbanime, mungesës së arsimit cilësor, tregut të pasigurtë të punës, etj.

Problematikat e Sistemit urban mund të përmblihen:

- Shtrirje e madhe e banesës në territor duke rritur largësinë nga shërbimet.
- Shërbime të grumbulluara në Qytet
- Nevojë në përmirësimin e cilësisë së objekteve sociale
- Mungesë e promovimit të territorit dhe traditave
- Ofertë e kufizuar banesash, në vitet e fundit ka mbizotëruar tipologjia "banesë individuale e veçuar" që shoqërohet me kosto të lartë (toka, mirëmbajtja, taksa etj).
- Mungesë e tregjeve ushqimore apo industriale të strukturuar
- Mungesa lulishtesh e vende lojrash për fëmijë
- Mungesa në qendra komunitare, e për grupet vulnerabel të shpërndara në të gjithë territorin.
- Këto problematika do të trajtohen në PPV duke parashikuar një sërë masash administrative, ekonomike dhe ndërhyrjesh në territor:
- Ristrukturimi i bashksië për ta orientuar në mbështetje të zhvillimit ekonomik.
- Rekomandime për rikonstruksione, rikualifikime, rindërtime të infrastrukturës inxhinjrike dhe sociale
- Rekomandime për breza mbrojtës dhe kufizues sipas nevojave për të minimizuar impaktin mjedisor ose rritur sigurinë.

Rregulla dhe incentiva për të stimuluar zhvillimin ekonomik, përmirësuar vendbanimet, diversifikuar ofertën e strehimit. Këto problematika janë trajtuar në PPV duke parashikuar një sërë masash administrative, ekonomike dhe ndërhyrjesh në territor:

- Ristrukturimi i bashksië për ta orientuar në mbështetje të zhvillimit ekonomik.
- Rekomandime për rikonstruksione, rikualifikime, rindërtime të infrastrukturës inxhinjrike dhe sociale
- Rekomandime për breza mbrojtës dhe kufizues sipas nevojave për të minimizuar impaktin mjedisor ose rritur sigurinë.

Rregulla dhe incentiva për të stimuluar zhvillimin ekonomik, përmirësuar vendbanimet, diversifikuar ofertën e strehimit

4 TENDENCAT E MUNDSHME NË TË ARDHMEN, PA PLANIN (ALTERNATIVA ZERO)

4.1 Hyrje

Alternativa zero – ("no action alternative") shpeshherë barazohet me ruajtjen e situatës ekzistuese ose baseline, Në fakt, alternativa zero ose mos-ndërhyrja, është situata e ardhshme pa zbatimin e Planit të Përgjithshëm Vendor, por që merr parasysh evoluimin e kushteve bazë, përfshirë projektet e tjera, të miratuara ose të parashikuara në mënyrë të arsyeshme në të ardhmen. Shpeshherë kjo alternativë përmendet, ndoshta edhe pa të drejtë, sidomos në rastet kur ajo nuk është një alternativë realiste.

Por duke patur parasysh gjendjen aktuale finaciare dhe mundësitë e kufizuara të Bashkisë Roskovec, alternativa zero është një alternativë realiste dhe si e tillë duhet marrë në konsideratë.

Në paragrafët e mëposhtëm përshkruhet zhvillimi i mundshëm i treguesve mjedisorë në të ardhmen, në kushtet e mungesës së zbatimit të PPV-së (alternativa zero) për Bashkinë Roskovec.

4.2 Zonimi, Përdorimi i Tokës dhe Politikat Publike

Bashkia Roskovec nuk ka zona të ligjëruara të përdorimit të tokës, kështu që investitorët dhe banorët e zonës mund të ndërtojnë dhe të zhvillojnë çdo aktivitet ekonomik, pa pasur kufizime, me përjashtim të disa kufizime që ekzistojnë në legjislacionin aktual. Skenari i mos-ndërhyrjes (alternativa zero), i cili në thelb përfshin mungesën e vazhdueshme të zonave të përdorimit të tokës në Bashkinë e Roskovecit, mund të shkaktojë probleme në të ardhmen. Ka shumë të ngjarë të ketë papajtueshmëri midis përdorimeve të tokës dhe aktiviteteve në Bashkitë fqinje, papajtueshmëri të cilat do të krijojnë "konflikte të përdorimit të tokës". Pavarësisht nga "konfliktet e përdorimit të tokës," nuk përballohen ndotje nga aktivitete shqetësuese.

Skenari mos-ndërhyrjes (alternativa zero), do të përputhej shumë pak me qëllimet dhe objektivat e Planit të Përgjithshëm Kombëtar në atë që nuk do të mbështesë qëllimet e PPK për të rritur qëndrueshmërinë dhe elasticitetin e resurseve natyrore në territorin e Bashkisë dhe do të siguronte qasje më të vogël në resurset unike të hapësirës së kësaj Bashkie. Kështu, alternativa zero, do të kishte si rezultat degradimin e mundshëm (të mëtejshëm) të zones.

4.3 Toka

Në mungesë të ndërhyrjes (alternativa zero) ekziston rreziku i degradimit të mëtejshëm të tokës. Së pari në mungesë të veprimeve të parashikuara në PPV e Bashkisë Roskovec, ndotja e shkaktuar nga industria nxjerrëse e naftes dhe e gazit (vendburimi i Patos Marinzës) do të vazhdojë duke shkaktuar dëme më të mëdha. Kjo do të sjellë edhe reduktim të mëtejshëm të cilësisë së këtyre tokave.

Së dyti, intensifikimi i kulturave dhe përdorimi i sasi të tepër të plehrave dhe pesticideve për të maksimizuar ritjen e prodhimit, kryesisht për shkak të përdorimit të luginës së lumit Seman do

të sjellë edhe reduktim të mëtejshëm të cilësisë së këtyre tokave. Së treti, në mungesë të veprimeve të parashikuara në PPV e Bashkisë Roskovec, kryesisht ndërhyrjeve në argjiturinë e lumit Seman, permbytjet në sipërfaqet e kultivuara mund të jenë më të shpeshta dhe me dëme shumë më të mëdha. Kjo do të sjellë edhe reduktim të cilësisë së këtyre tokave si rezultat i shpëlarjes së shtesës më prodhuese të tokës dhe t'i mbulojë ato me materiale të sjella nga përrrenjtë që mund të përbëhen nga dhera dhe gurë të madhësive të ndryshme, trungje pemësh, mbetje, etj. Probleme të ngjashme të degradimit të tokës mund të lindin për shkak të erozionit të zonave malore që nuk janë të mbuluara me bimësi, nga rrëshqitjet e tokës apo ndotjet. Rrezik potencial paraqet edhe vendosja apo ndërtimi i pakontrolluar i veprave të infrastrukturës apo aktiviteteve të tjera të zhvillimit.

Gjithashtu, rreziku i degradimit të tokës do të vijë edhe nga hedhja e pakontrolluar e mbeturinave, të shpërndara në fusha, shpatet e përrrenjve dhe në gryka. Në përfundim, me alternativën zero, toka dhe pjelloria e saj si një ndër treguesit më të rëndësishëm mjedisor, ka shumë gjasa të përkeqësohet edhe më tej në të ardhmen.

4.4 Ajri

Pavarësisht mungesës së të dhënave të plota zyrtare, studime apo kërkime të ndryshme të pjesshme tregojnë një nivel mjaft të lartë ndotjeje të ajrit në këtë Bashki. Burim kryesor i ndotjes së ajrit është Vendburimi i Patos Marinzës. Për shkak të faktit që rezervuari i vendburimit është i ngopur me naftë me gaz të tretur, por edhe gaze të tjerë (veçanërisht H₂S), ndotja atmosferike ka qenë realisht problematike. Një studim mbi ndikimet e industrisë së nxjerrjes së naftës në cilësinë e ajrit lokal tregoi që përqendrimi i benzenit në zonën Patos - Marinzes është më shumë se 6 herë më e lartë nga mesatarja kombëtare dhe përqendrimi i sulfurit të hidrogjenit në këtë zonë është 20 herë më i lartë sesa mesatarja kombëtare.

Edhe vlerat e vendosura si target nga Shqipëria para anëtarësimit në BE për disa nga këto ndotës janë tejkaluar në disa nga fshatrat e zones që gjenden në fushën e Marinzës si Belinë dhe Sheqishtë (për H₂S dhe Benzene) dhe Marinez, Visoke, Zharrëz dhe Kuqar (për H₂S).

Në zonë vërehet dhe ngarkesë e ajrit me substanca hidrokarbure volatjle, sulfide të hidrogjenit apo okside të squfurit. Sa i takon biodiversitetin, vlerësohet se duke përkeqësuar kushtet fiziko - kimike të burimeve natyrore, sidomos ujërave sipërfaqësore, janë ndikuar negativisht vlerat biologjike të zonës. Nga ana tjetër, vërehet një gjëndje shëndetësor e banorëve e ndikuar negativisht nga gjëndja mjedisore e zonës dhe kryesisht cilësia e ajrit dhe ujit të pijshëm të zonës. Për sa u takon dëmeve ekonomike, gjëndja mjedisore dhe shëndetësore ndikon direkt në sistemin e prodhimit ekonomik të zonës, rendimentin e ulët të prodhimit bujqësor dhe mirtjen e shpenzimeve për kujdesin shëndetësor. Ndërkohe, derdhja e naftës në det është problematike sidomos për Qarkun Fier është ndotja nga nafta të industrive përpunuese apo shfrytëzuese të naftës.

Në alternativën zero, të gjitha sa përmenden më lart ekzistojnë ende, dmth rreziqet e degradimit të mjedisit atmosferik do të mbeten të dukshme dhe mund të intensifikohen. Me intensifikimin e mëtejshëm të prodhimit të KPTHN, dhe me degradimin e mëtejshëm të vendburimit të Marinzës apo puseve të shfrytëzuara por tani të lëna në mëshirë të fatit, problemet e ndotjes do të

intensifikohen. Në alternativën zero, do jetë e pamundur të bëhet kapja e faktorit gazor dhe riinjektimi në shtresë, duke zgjidhur njëkohësisht dy probleme: eliminimin/minimizimin e ndotjes dhe duke ndikuar pozitivisht në ruajtjen e presionit të shtresës produktive. Përsa i përket rrugëve të tjera që lidhen me tregtimin e tij drejt industrive kimike, me qëllim prodhimin e squfurit dhe nënprodukteve të tij, ende në vendin tonë nuk mund të realizohet, për shkak të mungesës thujtë të plotë të industrisë kimike. Po ashtu, rritja e prodhimit primar dhe përpunimit të produkteve bujqësore, dhe rritja e popullsisë së bashkisë do të shpjerë në rritjen e intensitetit të lëvizjes së automjeteve brenda dhe jashtë qytetit, do të rritet trafiku i automjeteve të rënda dhe si pasojë, rrjeti rrugor problematik nuk do të jetë në gjendje të mbështesë rritjen ekonomike. Gjendja e dobët e rrugëve do të ndikojë në uljen e nivelit të shërbimit të automjeteve, me pasoja negative për mjedimin dhe sidomos ndotjen e ajrit.

4.5 Faktoret Klimatike

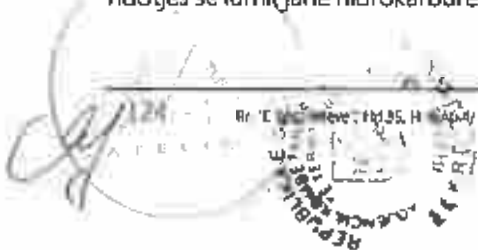
Skenari i mos-veprimit nuk pritet të ketë ndonjë ndikim në faktorët klimatikë. Temperatura, era, reshjet, etj., nuk pritet të ndryshojnë mënyrë specifike në të ardhmen për shkak të alternativës zero. Faktorët klimatikë mund të ndryshojnë në rast ndryshimesh të klimës globale për shkak të emisioneve dhe përqendrimit të ndotësve në atmosferë p.sh. CO₂, CH₄, etj. Megjithatë, kontributi i Bashkisë Roskovec për këtë fenomen është i papërfillshëm, për këtë arsye nuk ka asnjë arsye për analiza të mëtejshme.

4.6 Uji

Bashkia Roskovec është relativisht e kufizuar në burime ujore. Nder burimet ujore sipërfaqësore dominon lumi Semanit dhe rezervuaret e Strumit dhe Kurjanit. Por prania e vendburimit të Patos Marinzes përfaqëson një rrezik të madh për rrjedhjet nëntokësore. Në mungesë të ndërhyrjeve rehabilituese (alternativa 0), ndotja e ketyre rrjedhjeve nëntokësore do të vazhdojë cka do të përkeqësojë edhe me shumë cilësi të ketyre ujerave.

Është i njohur presioni mbi ujërat nëntokësore nga numri i puseve private, ndërsa në akullferet nëntokësore përfundon ndotja nga pesticidet dhe plehrat kimike, duke i degraduar ato. Këto rrjedha ujore janë gjithashtu të rrezikuara nga hedhja e pakontrolluar e mbeturinave dhe hedhja e mbetjeve të ndërtimit.

Në alternativën zero, niveli i ndotjes nga mbeturinat e lëngëshme me përmbajtje hidrokarburesh dhe vajrash industrial nga industria e shfrytëzimit dhe përpunimit të naftës do të rritet duke çnuar rëndë cilësinë e tij. Po ashtu, presioni që do të ushtrohet në ujrat sipërfaqësore dhe nëntokësore do të rritet, ndërsa cilësia e tyre ka të ngjarë të përkeqësohet nëse do të rritet më tej ndotja e tyre nga të gjithë faktorët e mësipërm. Rritja ekonomike në të ardhmen, që do të bazohet kryesisht në sektorin primar dhe sekondar, me shërbime trampolinë do të jetë një faktor i rëndësishëm që do të shtonte tryshinë mbi ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore vjen si pasojë e hedhjeve të mbeturinave në rrjedhat ujore, si dhe derdhjes së ujrave të zeza të papërpunuara. Ndotja e ujit dhe përdorimi i tij ka ndikim të drejtpërdrejtë në shëndetin e njeriut dhe të pasojë për kohë të gjatë. Burimet e ndotjes së lumit janë hidrokarburet, mbetjet urbane, rrugë dhe të lëndëve të forta që shkaktohen përgjallë

gjithë rrjedhës së lumit nga industria e shfrytëzimit dhe përpunimit të naftës, veprimtaritë private, banorët por edhe nga ndërmarrjet e grumbullimit dhe përpunimit të mbetjeve të bashkiake.

Studimi i ndotjeve të ujërave përbën një problem të rëndësishëm mjedisor. Janë të shumta lëndët kimike që mund të shkaktojnë ndotje të ujërave; ndër më të zakonshmet përmendim: mbeturinat e lëngëta urbane dhe industriale, plehrat kimike, pesticidet dhe kimikatet e tjera që përdoren në bujqësi, lëndët larëse sintetike (detergjentet), nafta dhe produktet e saj, metalet e rënda, etj

4.7 Biodiversiteti dhe Zonat e Mbrojtura

Biodiversiteti përbën një komponent shumë të rëndësishëm të pasurive natyrore të një vendi, hapësirë apo rajoni. Në origjinë të këtij diversiteti qëndrojnë pozicioni gjeografik, faktorë gjeologjikë, pedologjikë, hidrologjikë, relievi dhe klima. Zonat e mbrojtura përbëjnë një rezervë të rëndësishme të kapitalit natyror, kulturor dhe social, dhe në një mënyrë ofrojnë mundësinë që të ndalohej apo kufizohet humbja e biodiversitetit në vend.

Në mungesë të ndërhyrjes (alternativa zero) rreziku i dëmtimit dhe humbjes së një pjese të pasurisë floristike dhe faunistike është më i lartë si pasojë e presioneve antropogjene.

Në mungesë të ndërhyrjeve mbrojtëse për faunen dhe floren si rezultat i ndërhyrjeve nga njerëzit, mund të ndodhin dëmtime të habitateve të rëndësishme për specie me vlerë të faunës, por njëkohësisht edhe do të rriste rrezikun e ndryshimit të statutit të llojeve të kërcënuara apo të rrezikuara të florës barishtore të pyjeve. Në rast të mungesës së PPV problematikat e shfaqura me lumin Seman do të vazhdojnë duke vënë në rrezik ekzistencën e shumë llojeve të rëndësishme të botës ujore.

Kërcënimet kryesore të mundshme të parashikuara janë fragmentimi dhe zhdukja e habitateve, modifikimi dhe/ose shkatërrimi i habitateve natyrore për shkak të ndërtimit të infrastrukturës, prerjeve të pyjeve, si dhe për shkak të një ndryshimi të mundshëm në prodhimin bujqësor që shkaktohet nga zgjerimi i tokës bujqësore.

Gjuetia e paligjshme do të ndikonte negativisht në reduktimin e popullatave të gjitarëve dhe në rritjen e rrezikut të zhdukjes së llojeve të rrezikuara. Kështu, nëse zbatohet alternativa zero, ekziston rreziku që brenda një periudhe afat-mesme të ketë humbje të vlerave të biodiversitetit dhe degradim të disa habitateve kyçe.

4.8 Mbetjet

Aktualisht çështja e depozitimit apo trajtimit të mbetjeve përbën një nga problemet më të mëdha në të gjithë vendin. Në Bashkinë e Roskovecit venddepozitimi aktual nuk është në përputhje me standardet europiane dhe kontribuon në masë të madhe në ndotjen e mjedisit; matricës së ajrit, ujit dhe tokës. Rrjeti i grumbullimit të mbetjeve është tërësisht i pamjaftueshëm, aq sa mbetjet braktisen ose hidhen në rrjedhat ujore, dhe ende nuk ka filluar përhapja e grumbullimit të diferencuar. Rritja e popullsisë do të sjellë rritjen e prodhimit të mbetjeve urbane, dhe në mungesë të masave për të përmirësuar menaxhimin e tyre, ndotja e mjedisit do të rritet në mënyrë të konsiderueshme.

venddepozitime të reja abuzive do të krijohen në zonat rurale në afërsi të qendrave të banuara dhe ato ekzistuese do të zgjerohen.

Sipas skenarit të mos-veprimit (alternativa zero) dhe pa ndonjë program për zhvillimin e rrjetit të menaxhimit të mbetjeve dhe minimizimin e emetimeve të lëndëve të djegura, shëndeti i njeriut është në rrezik konstant.

Një problem të madh sanitar do të përbëjë rrjeti i kanalizimeve të ujërave të zeza, që do të jetë rezultat i pamjaftueshmërisë siç është ende sot. Nëse nuk do të kushtohet vëmendje mirëmbajtjes në kohë, nuk do të zëvendësohen pjesët e rrjetit të vjetëruara dhe nuk do të implementohen masat e nevojshme për të menaxhuar rritjen e fluksit të ujërave të zeza komunale, do të shohin një përkeqësim të mëtejshëm të cilësisë së ujit dhe tokës.

4.9 Ndotja Akustike dhe Niveli i Zhurmave

Në territorin e Bashkisë Roskovec aktualisht burimet kryesore të ndotjes akustike (zhurmave), janë industria e shfrytëzimit të naftës, përdorimi i automjeteve dhe aktivitetet që lidhen me sektorin sekondar, dmth prodhimin, artizanatin, punëtoritë profesionale etj. Sipas skenarit të mos-veprimit (alternativa zero) dhe pa ndonjë program për zhvillimin dhe përmirësimin teknologjik të industrisë nxjerrëse dhe përpunuese të naftës, ndotja akustike (niveli i zhurmave) do të rritet dhe shëndeti i banorëve do të jetë në rrezik konstant.

4.10 Popullsia, Kushtet Socio-Ekonomike dhe Asetet Materiale

Skenari i mos-ndërhyrjes (alternativa zero) nuk do të kërkonte zhvendosje apo lëvizje të drejtpërdrejtë të banorëve ose bizneseve. Megjithatë, alternativa e mos-veprimit nuk do të ofronte të njëjtat mundësi për banorët dhe bizneset lokale që mund të preken nga akseset e kufizuara në aktivitetin ekonomik të gjeneruar nga zhvillimi i turizmit apo sektorit të agro-industrisë. Në këto kushte, do të vazhdonte migrimi i brendshëm nga fshatrat drejt qytetit të Roskovecit si edhe drejt qendrave të mëdha të banuara në Shqipërinë Qendrore. Kjo do të sillte një boshatisje totale të fshatrave të zonës dhe zhvlerësim të skajshëm të asetet materiale të qytetareve si; shtëpitë, dyqanet, repartet e artizanëve dhe punëtoritë profesionale.

Fenomenet e erozionit dhe rrëshqitjet e tokës në zonat kodrinore si dhe përmbytjet e mundshme në luginën e lumit Seman të cilat mund të ndodhin në rastin e skenarit të mos-ndërhyrjes (alternativa zero) mund të rrisin mundësinë e dëmeve në asetet materiale.

4.11 Trashëgimia Historike dhe Kulturore

Persa i përket trashëgimise arkeologjike dhe kulturore në Bashkinë Roskovec janë dy objekte: Kisha "Shën Kollit" në Kurjan dhe Kisha e "Shën Gjergjit" në Strum.

Skenari i mos-veprimit (alternativa zero) mbart rreziqe për këto vlera. Së pari, nëse vazhdojnë ndërhyrjet pa kriter gjendja do të përkeqësohet. Së dyti duke pasur parasysh se nuk do të ketë asnjë ndërhyrje restauruese për objektet do të jetë e pamundur që të rikuperohen vlerat arkitektonike e kulturore të humbura nga ndërhyrjet pa kriter. Në të njëjtën kohë shumica e këtyre objekteve të trashëgimisë kulturore jo gjithmonë janë llogaritur në aspektin e vlerësimit, mungesa e investimeve për

Handwritten signature and initials

Handwritten signature and date: 20/19

rehabilitimin e rrugëve lidhëse apo shtigjeve dhe mungesa e sinjalistikës informative për to, nënkupton mungesën e vizitorëve dhe turistëve. Kjo do të thotë edhe mungesë të ardhurash nga turizmi.

4.12 Peizazhi

Bashkia Roskovec shquhet për larmishmërinë e peizazheve; nga lumore, bujqësore e deri në ato kodrinore.

"Menaxhimi i peizazhit" nënkupton veprimet, nga perspektiva e zhvillimit të qëndrueshëm, për të siguruar ruajtjen dhe mirëmbajtjen e një peizazhi, në mënyrë të tillë që tu paraprijë dhe të harmonizojë ndryshimet që rrjedhin nga proceset sociale, ekonomike dhe mjedisore. Skenari i mos-veprimit (alternativa zero) mbart rreziqe për peizazhin. Së pari, duke pasur parasysh se nuk do të ketë asnjë kufizim për zonimin lidhur me përdorimin e tokës, ekziston mundësia e zhvillimit të aktiviteteve (si psh ato të infrastrukturës) që ndikojnë negativisht në peizazh. Së dyti, mungesa e nderhyrjes për pastrimin dhe sistemimin e gjurmëve të puseve të naftës që nuk shfrytëzohen me, do të ndikojë negativisht në peizazh. Nëse ndjekim alternativën zero derdhjet e ujerave të ndotur nga industria nxjerrëse dhe përpunuese e naftës do të vazhdojnë dhe ky padëshim do të shpjerë në thellimin e mëtejshëm të ndotjes. Si rezultat i këtij fenomeni do kishim degradim të mëtejshëm të peizazheve, veçanërisht atij lumor.

4.13 Përfundime

Sikurse u theksua më lart, skenari i mos-veprimit (alternativa zero), i cili konsiston në mungesën e zbatimit të PPV të Bashkisë Roskovec, në të ardhmen do të sillte ndikime negative në mjedis për shumicën e treguesve të shqyrtuar. Këto ndikime mund të jenë direkte ose indirekte. Sipas këtij skenari, zhvillimi i Bashkisë Roskovec, do të jetë i fragmentuar dhe "anarkik", me shumë gjasa mbështetur vetëm në interesa dhe inkiativa private të rastit që nuk mbështeten në një planifikim strategjik të unifikuar.

Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Roskovec është një instrument efikas për zhvillimin e territorit, pasi: (1) merr në konsideratë synimet ekonomiko-sociale të komunitetit në nivel strategjik; (2) evidenton veprimet strategjike që mund të realizohen në një kohë të shkurtër me anë të resurseve të disponueshme dhe/të përdorshme; dhe (3) përcakton objektiva konkrete dhe afatet kohore të tyre.

Objektivi Mjedisor 7: Mbrojtja nga veprimtaritë me ndikime të konsiderueshme e zonave që gëzojnë status të veçantë.

Mbetjet

Objektivi Mjedisor 8: Mbrojtja e mjedisit nga ndotja dhe reduktimi i sasisë së mbetjeve të gjeneruara duke rritur riciklimin dhe ripërdorimin e tyre

Ndotja akustike

Objektivi Mjedisor 9: Reduktimi i ndotjes akustike dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE dhe OBSH

Popullata dhe asetet materiale

Objektivi Mjedisor 10: Përmirësimi i kohezionit social, sigurisë së jetesës dhe lëvizshmërisë së qëndrueshme.

Trashëgimia kulturore

Objektivi Mjedisor 11: Mbrojtja e veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore, përmirësimi dhe, sipas rastit, rivendosja dhe ristrukturimi i mjedisit historik.

Peisazhi

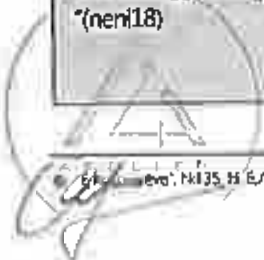
Objektivi Mjedisor 12: Mbrojtja e veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore, përmirësimi dhe, sipas rastit, rivendosja dhe ristrukturimi i mjedisit historik

5.2 Detyrimet sipas Konventave Ndërkombëtare dhe Dokumentave Strategjike të Shqipërisë

Për të përcaktuar objektivat e rëndësishme specifike, janë përdorur detyrimet e specifikuara në konventat e ratifikuara dhe në direktivat respektive të BE-së, si dhe në dokumentet strategjike të Shqipërisë. Lidhja mes sektorëve të mjedisit dhe objektivave mjedisore si dhe dokumentet përkatës të planeve, programeve apo politikave mjedisore janë paraqitur në tabelën më poshtë (Tabela 16).

Tabela 16. Lidhja mes sektorëve të mjedisit, objektivave mjedisore dhe dokumentet përkatës të planeve, programeve apo politikave mjedisore

Dokumenti	Qëllimi dhe objektiva	Lidhja me Sektorin e Mjedisit	Lidhja me Objektivin Mjedisor
Strategjia tematike për Mbrojtjen e Tokës-COM (2006) Referenca në Shqipëri gjendet në Ligjin nr.10431 datë 9.6.2011 "Për Mbrojtjen e Mjedisit "(neni18)	Strategjia merr në considerate një sere funksionesh, diversitetin dhe kompleksitetin e tokës si dhe një sere procesesh degradimi të cilave ajo (toka) u nënshtrohet. Objektivi strategjik është mbrojtja dhe shfrytëzimi i qëndrueshëm i tokës, bazuar në parimet e mëposhtme udhëzuese: • Parandalim i degradimit të mëtejshëm dhe ruajtja e funksioneve të tokës, kur toka përdoret dhe kur funksionet e tokës	Toka	OM1 OM2

Gjy. 2019

	<p>shfrytëzohen, si dhe kur toka shërben si mjedis pritës për efekte të aktivitetit të njent apo fenomeneve mjedisore;</p> <ul style="list-style-type: none"> Rikthimi i tokës së degraduar në një nivel funksionaliteti consistent të paktën me përdorimin actual apo të synuar, duke pasur parasysh kostot e restaurimit të tokës. 		
<p>Direktiva 2008/98/EC dhe Direktiva 2006/12/EC për mbetjet transpozuar në legjislacionin shoqiptar si VKM nr. 175, date 19.1.2011 "Për Miratimin e strategjisë kombëtare të menaxhimit të mbetjeve 2010-2025 dhe të planit kombëtar të menaxhimit të mbetjeve 2010-2025"</p>	<p>Qëllimi thelbësor i të gjitha rregulloreve mbi mbetjet është mbrojtja e shëndetit të njerëzve dhe e mjedisit nga efektet e dëmshme që shkaktohen nga grumbullimi, transportimi, përpunimi, depozitimi dhe trajtimi i mbetjeve.</p> <p>Direktiva 2008/98/KE (Direktiva Kuadër mbi Mbetjet) parashikon një qasje të re mbi administrimin e mbetjeve bazuar në parandalimin e ndikimeve negative të gjenerimit të mbetjeve dhe administrimit mbi shëndetin e njeriut dhe mjedisin, si dhe duke synuar kufizimin e prodhimit të mbetjeve, si dhe nxirje të ripërdorimi si burim nga riciklimi dhe rikuperimi. Mbetja është një burim i lëndës së parë dhe jo diçka që duhet shpërbërë sa më lire që të jetë e mundur, kështu që duhet të merren masa për të ripërdorur mbetjet sa më shumë të jetë e mundur.</p> <p>Përsa i përket riciklimit, paraqet një objektiv mjedisor që është 55% e masës totale të mbetjeve të ripërdoret apo riciklohet, deri në 2020.</p>	<p>Toka</p> <p>Mbetjet</p>	<p>OM1</p> <p>OM8</p>
<p>Direktiva 2008/50/EC mbi cilësinë e ajrit dhe për ajër më të pastër për Evropën.</p> <p>Direktiva 2004/107/CE lidhur me arsenikun, kadmiumin, merkurin, nikelin dhe hidrokarburet aromatike policiklike në ajrin e mjedisit. Shoqëria i ka përafuar plotësisht këto direktiva përmes</p> <p>-Ligjit nr.162/2014, date</p>	<p>Direktiva 2008/50/EC përcakton masat që synojnë si vijon:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Përkufizimin dhe përcaktimin e objektivave për cilësi të ajrit të ambientit hartuar në mënyrë të tillë që shmangin, parandalojnë apo reduktojnë efektet e dëmshme në shëndetin e njerëzve dhe në mjedisin në tërësi; 2. Përllogaritjen e cilësisë së ajrit të ambientit në Vendet Anëtare me bazë metoda dhe kritere të përbahta; 3. Sigurimin e informacionit mbi cilësinë e ajrit të ambientit në mënyrë që të ndihmojë luftën kundër ndotjes dhe shqetësimit të ajrit dhe monitorimit prirjet dhe përmirësimin. 	<p>Ajri</p>	<p>OM3</p>

16/11/2019

<p>12.04.2014 "Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të mjedisit" dhe</p> <p>-VKM nr 594, date 10.09.2014 "Për Miratimin e Strategjisë Kombëtare të Cilësisë së Ajrit"</p>	<p>rezultat i masave kombëtare dhe të Komunitetit;</p> <p>4. Garantimin se informacioni i tillë mbi cilësinë e ajrit të ambientit do të bëhet i disponueshëm publikut;</p> <p>5. Mirëmbajtjen e cilësisë së ajrit atje ku është e mirë dhe përmirësimin e saj në raste të tjera;</p> <p>6. Nxitjen e nritjes së bashkëpunimit midis vendeve Anëtare për reduktimin e ndotjes së ajrit. Objektivat e Direktives 2004/107/CE janë të:</p> <p>1. Të përcaktoje një vlerë të synuar për përqendrimi të arsenikut, kadmiumit, nikelit dhe benzo(a)pirenit në ajrin e ambientit me qëllim shmangien, parandalimin ose reduktimin e efekteve të dëmshme të arsenikut, kadmiumit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike në shëndetin e njeriut dhe në mjedis si një i tërë;</p> <p>2. Të sigurojnë ,në lidhje me arsenikun, kadmiumin, nikelin dhe hidrokarburet policiklike aromatike, që cilësia e ajrit të ambientit është ruajtur atje ku ajo është e mirë dhe është përmirësuar në raste të tjera;</p> <p>3. Të përcaktojë metodat e përbashkëta dhe kriteret për vlerësimin e përqendrimeve të arsenikut, kadmiumit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike në ajrin e ambientit si dhe për depozitimn arsenikut, kadmiumit, merkurit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike;</p> <p>4. Të sigurojë që informacioni i duhur mbi përqendrimi të arsenikut, kadmiumit, merkurit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike në ajrin e ambientit si dhe mbi depozitime të arsenikut, kadmiumit, merkurit, nikelit dhe hidrokarbureve policiklike aromatike është marrë dhe të sigurojë se ajo është vënë në dispozicion të publikut.</p>		
--	--	--	--

<p>Strategjia e BE për adaptimin ndaj ndryshimeve klimatike (COM(2013)-VKM 949, datë 30.03.2016</p> <p>Uligji nr. 75/2016, datë 14.07.2016 "Për ratifikimin e Marrëveshjes së Parisit, në kuadër të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara, për ndryshimet klimatike".</p>	<p>Objektiva e përgjithshme e Strategjisë së BE për adaptimin është të kontribuojë në një Evropë më elastike ndaj klimës. Kjo do të thotë rritjen e punës përgatitore dhe të kapacitetit për t'ju përgjigjur ndikimeve nga ndryshimet klimatike në nivel lokal, rajonal dhe kombëtar, duke zhvilluar një përafrim logjik dhe duke përmirësuar koordinimin.</p> <p>Shqipëria ka ratifikuar Konventën e Vjenës dhe Protokollin e Montrealit, në Tetor 1999, si dhe është anëtare e Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara mbi Ndryshimet Klimatike (UNFCCC), që nga Janari 1995. Shqipëria ka përgatitur tre Komunikime Kombëtare në 2002, 2009 dhe në 2016.</p> <p>Brenda vitit 2018 priten të miratohen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategjia Kombëtare për Ndryshimet Klimatike me kohështrirje 2018-2030, bazuar në tre përbërës: pakësim, përshtetje, zhvillim i qëndrueshëm; • Plan Kombëtar i Veprimit për Zbutjen e Gazeve me Efekt Serrë, i cili ka në qendër të tij zbatimin e Kontributit Kombëtar të Synuar, dhe. • Uligji për Ndryshimet Klimatike 	<p>Faktoret klimatike</p>	<p>OM4</p>
<p>Vendimi 406/2009/EC për përgjëkjet e Shteteve Anëtare të zvogëlojnë emetimet e gazeve serë që t'i plotësojnë detyrimet e Komunitetit për zvogëlimin e gazeve serë deri më 2020</p>	<p>Vendimi 406/2009/EC përcakton kontributin minimal të vendeve anëtare për të arritur detyrimin për zvogëlimin e emetimit të gazeve "serë" për periudhën nga 2013 deri në 2020 për emetimet e gazeve "serë" që mbulohen nga ky vendim si dhe rregullat për arritjen e këtyre kontributeve dhe vlerësimin e tyre. Angazhimi për reduktimin e emetimeve të gazeve "serë" i referohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ emetimeve nga përdorimi i lëndëve djegëse në shtëpi dhe në sektorin e shërbimeve; ☐ emetimeve nga përdorimi i lëndëve djegëse në sektorin e transportit, ☐ emetimeve nga përdorimi i lëndëve djegëse në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme dhe në sektorin e energjisë, ☐ emetimet që çlirohen nga sektori i energjisë; ☐ emetimet nga proceset industriale, ☐ përdorimi i tretësve dhe produkteve të tjerë; ☐ emetimet nga... 	<p>Faktoret klimatike</p>	<p>OM4</p>

	☐ emetimet nga administrimi i mbetjeve Shqipëria akoma nuk e ka transpozuar këtë vendim; është parashikuar të bëhet në vitin 2018		
Direktiva 2000/60/EC (Direktiva Kuadër e Ujit) (transpozuar në legjislacionin shqiptar përmes VKM nr. 246, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")	Direktiva përcakton masat për arritjen e objektivit strategjik të statusit të mirë ekologjik për ujërat në vitin 2015.	Uji	OMS
Direktiva 2008/56/EC që vendos kuadrin për veprimin e komunitetit në fushën e politikës mjedisore të detit (Direktiva Kuadër e Strategjisë Detare) Shqipëria planifikon ta adoptojë plotësisht këtë strategji gjatë tremujorit të fundit të vitit 2018 përmes një VKM-je specifike "Për përmbajtjen, zhvillimin dhe zbatimin e Strategjisë Mjedisore Detare".	Direktiva përcakton kuadrin brenda së cilit vendet anëtare duhet të marrin masat e nevojshme « për të arritur apo mbajtur një gjendje të mirë mjedisore në mjedisin detar » deri në vitin 2020. Në përputhje me këtë Direktivë janë hartuar dhe zbatuar strategjitë detare, me qëllim që të: ☐ mbrojnë mjedisin detar, parandalojnë degradimin e tij, apo, nëse është e mundur, rivendosin ekosistemet detare në zonat e prekuara nga efektet e dëmshme; ☐ parandalojnë dhe pakësojnë ndërhyrjet në mjedisin detar me qëllim eliminimin gradual të ndodjes dhe kështu garantojnë se nuk ka pasoja të mëdha për biodiversitetin detar, ekosistemet detare dhe shëndetin e njeriut dhe se këto nuk janë të kërcënuara.	Uji	OMS
Direktiva 2008/105/EC për standardet e cilësisë mjedisore në fushën e politikave ujore (transpozuar në legjislacionin shqiptar përmes VKM nr. 246, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")	Kjo Direktivë përcakton standardet e cilësisë mjedisore për substancat prioritare dhe ndotësit e tjerë, siç përcaktohet në Direktivën 2000/60/EC me objektiv arritjen e një gjendjeje të mirë kimike të ujërave sipërfaqësore dhe në përputhje me parashikimet dhe objektivat e Direktivës 2000/60/EC mbi parandalimin e emetimit të substancave në ujë, duke ndërrë ujërat e zeza. VKM-ja që transponon Direktivën 2008/105/EC në legjislacionin shqiptar përcakton normativa të detajuara dhe gjithëpërfshirëse për vlerësimin e gjendjes kimike të ujërave sipërfaqësore	Uji	OMS
Direktiva 2006/7/EC për Menaxhimin e Cilësisë së Ujit për Larje (transpozuar në legjislacionin shqiptar	Direktiva përcakton masat për të: ☐ monitoruar dhe klasifikuar sipas cilësisë ujin për larje; ☐ menaxhuar cilësinë e ujit për larje;	Uji	OMS

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

<p>permes VKM nr. 246, date 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")</p>	<p>☐ Informuar publikun mbi cilësinë e ujit për larje</p> <p>Qëllimi (objektiva) i kësaj Direktive është të ruajë, mbrojë dhe përmirësojë cilësinë e mjedisit dhe të mbrojë shëndetin e njerëzve, duke plotësuar Direktivën 2000/60/EC.</p>		
<p>Direktiva 98/83/EC në lidhje me cilësinë e ujit të caktuar për konsumim njerëzor (transpozuar në legjislacionin shqiptar përmes VKM nr. 246, date 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")</p>	<p>Direktiva e Keshillit 98/83/EC rregullon cilësinë e ujit që përdoret për konsum nga njerëzit. Uji është i shëndetshëm dhe i pastër nëse ai nuk përmban mikroorganizma, parazitë dhe çdo substancë tjetër, të cilat në sasi apo përqendrime të caktuara përbëjnë një rrezik potencial për shëndetin e njerëzve.</p> <p>Objektivi kryesor i kësaj direktive është të mbrojë shëndetin e njerëzve prej çdo efekti negativ apo ndotjeje të ujit që përdoret për konsum nga njerëzit, duke garantuar që uji të jetë i pastër dhe i shëndetshëm.</p>	<p>Uji</p>	<p>OMS</p>
<p>Direktiva 2006/118/EC për mbrojtjen e ujërave nëntokësore nga ndotja dhe përkeqësimi (transpozuar në legjislacionin shqiptar përmes VKM nr. 246, date 30.04.2014 "Për përcaktimin e normave të cilësisë së mjedisit për ujërat sipërfaqësore")</p>	<p>Direktiva 2006/118/EC për mbrojtjen e ujërave nëntokësore nga ndotja dhe përkeqësimi përcakton masa specifike për të parandaluar dhe kontrolluar ndotjen e ujërave nëntokësore në përputhje me Direktivën 2000/60/EC. Këto masa kryesisht përfshijnë:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ kritere për vlerësimin e statusit kimik të ujit nëntokësor, dhe ☐ kritere për identifikimin dhe kthimin mbrapsht të tendencave të konsiderueshme dhe të qëndrueshme të rritjes, dhe për përcaktimin e pikënisjeve për tendencat e kundërta. 	<p>Uji</p>	<p>OMS</p>
<p>Direktiva 2007/60/EC për vlerësimin dhe menaxhimin e rreziqeve nga përmbytjet (Direktiva e Përmbytjeve). Shqipëria e ka përafëruar pjesërisht këtë direktive përmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ligji nr. 9860, datë 21.01.2008 që amendon Ligjin nr. 8518, datë 30.7.1999 "Për Ujitjen dhe Kullimin" - VKM nr. 835, datë 3.12.2004 "Për Planin Kombëtar të Emergjencave Civile" 	<p>Direktiva ka përcaktuar negociatat ndërkufitare lidhur me menaxhimin e rreziqeve nga përmbytjet, dhe përfshin angazhime të rëndësishme për të rritur transparencën dhe integrimin e qytetareve.</p> <p>Objektiva e direktivës së menaxhimit të rreziqeve nga përmbytjet është të reduktojë rreziqet dhe pasojat negative të përmbytjeve në BE.</p> <p>Direktiva ka përcaktuar negociatat ndërkufitare lidhur me menaxhimin e rreziqeve nga përmbytjet, dhe përfshin angazhime të rëndësishme për të rritur transparencën dhe integrimin e qytetareve.</p>	<p>Uji</p>	<p>OMS</p>

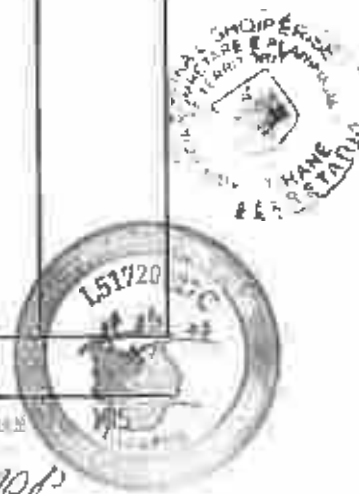
[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

<p>VKM nr. 267 datë 07.05.2014 "Për miratimin e listës së substancave prioritare në mjediset ujore"</p>			
<p>Direktiva 2009/147/EC për mbrojtjen e zogjve të eger. Shqipëria e ka përafëruar pjesërisht këtë direktivë, përmes ligjeve: - Ligji nr. 9587, datë 20.7.2006 "Për mbrojtjen e Biodiversitetit" i ndryshuar me ligjin nr. 68/2014 datë 3.7.2014 - Ligji nr. 10006, datë 23.10.2008, "Për mbrojtjen e faunës së eger" - Ligji nr. 10253, datë 11.3.2010 "Për Gjuetinë"</p>	<p>Direktiva ofron një kornizë të plotë për mbrojtjen, menaxhimin dhe kontrollin e të gjithë zogjve të egër që ndodhen në BE. Direktiva udhëzon shtetet anëtare të marrin masa për të mbajtur popullacionin e të gjitha llojeve të zogjve të egër që ndodhen në shtetin e BE -së. Masa të tilla mund të përfshijnë mirëmbajtjen dhe/ose rikrijimin e vendbanimeve në mënyrë që të mbajnë këto popullata të zogjve. Për të gjitha speciet e zogjve që referohen në Shtojcën I të Direktivës si dhe për të gjitha speciet e rregullta migratore, që kanë nevojë për mbrojtje, vendet anëtare duhet të krijojnë Zonat e Veçanta të Mbrojtjes (ZVM), apo të quajtura zonat Natura 2000. Në këto ZVM duhet garantuar që popullatat e specieve gjenden në një situatë të favorshme. SKZHI II përcakton si objektive strategjike "Ngritjen e rrjetit ekologjik "Natura 2000". Gjatë vitit 2018 është parashikuar amendimi i ligjit "Për gjuetinë", gjë që do të sigurojë përafërimin e plotë të kësaj Direktive në legjislacionin shqiptar.</p>	<p>Mjedis natyror-biodivers.</p>	<p>OM6</p>
<p>Direktiva e Keshillit 92/43/EEC për ruajtjen e habitateve natyrore dhe të florës e faunës së egër. Shqipëria e ka përafëruar pjesërisht këtë direktivë përmes ligjeve: - Ligji nr. 9587, datë 20.7.2006 "Për mbrojtjen e biodiversitetit" Ligji nr. 81/2017, "Për Zonat e Mbrojtura", Datë 4.5.2017 Ligji nr. 10006, datë 23.10.2008 "Për mbrojtjen e faunës së eger"; dhe - VKM nr. 866, datë 10.12.2014 "Për miratimin e listës së habitateve natyrore,</p>	<p>Direktiva e habitateve kërkon që shtetet anëtare duhet të marrin masat e duhura për të mënjanuar në zonat e veçanta të ruajtjes shkatërrimin e habitateve natyrore dhe të habitateve të specieve si dhe shqetësimin e specieve për të cilat janë përcaktuar zonat e Natura 2000, në rastet kur ky shqetësim është dukshëm i lidhur me objektivat e kësaj Direktive. Kjo dispozitë aplikohet për ZVM-te e propozuara, sic përcaktohet në përputhje me procedurat dhe kriteret e direktivës së habitateve. SKZHI II përcakton si objektiva strategjike: - Një rritje e synuar me 17% e sipërfaqes së Zonave të Mbrojtura në gjithë territorin, përmes zgjerimit dhe menaxhimit të integruar të zonave të mbrojtura; - Garantimi i statusit të mbrojtur për 5% të specieve dhe habitateve të kërcënuara.</p>	<p>Mjedis natyror-biodivers.</p>	<p>OM6</p>

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

<p>florës, faunës dhe zogjve me interes për KE*</p>			
<p>Konventa e Bernës (Bern, 1979) me Ligjin nr. 8294, date 2.3.1998)</p>	<p>Për ruajtjen e florës dhe faunës së egër dhe mjedisit natyror evropian</p>	<p>Mjedisi natyror-biodivers</p>	<p>OM6</p>
<p>Konventa Ramsar (Ramsar, 1971) (ratifikuar ne 29.3.1996)</p>	<p>Shtetet palë kanë rënë dakort që të</p> <ul style="list-style-type: none"> □ përcaktojnë ligatinat e territorit të tyre të përshtatshme për t'u përfshirë në listën e ligatave me rëndësi ndërkombëtare, - formulojnë dhe zbatojnë plane për promovimin dhe mbrojtjen e ligatave të përfshira në listë, si dhe për përdorimin sa më racional të ligatave në territorin e tyre. □ promovojnë ruajtjen e ligatave dhe shpendve ujore duke krijuar rezervate natyrore në ligatina, të përfshira ose jo në listë, dhe siguron ruajtjen e tyre në mënyrën më të përshtatshme; □ marrin në konsideratë përgjegjësinë e tij ndërkombëtare për ruajtjen, menaxhimin dhe përdorimin racional të grupeve shtegtare të shpendve ujore, si kur përcakton një hyrje në listë ashtu dhe kur ushtron të drejtat e tij për ndryshim në këtë listë në lidhje me ligatinat në territorin e tij; □ konsultojnë njëra-tjetrën rreth zbatimit të detyrimeve të dala nga kjo Konventë veçanërisht në rastet kur një ligatinë shtrihet në territorin e më shumë se të një shteti palë ose kur një sistem ujor ndahet mes disa shteteve palë. 	<p>Mjedisi natyror-biodivers.</p>	<p>OM6</p>
<p>Direktiva 2002/49/EC për vlerësimin & administrimin e zhurmës në mjedis. Shqipëria e ka përafëruar pjesërisht këtë Direktivë përmes Ligjit nr. 9774, datë 12.07.2007 "Për vlerësimin dhe menaxhimin e zhurmës në mjedis"</p>	<p>Objektivi kryesor është menaxhimi i qëndrueshëm i zhurmës me qëllim respektimin e niveleve të lejuara dhe mbrojtjen e shëndetit të njerëzve përcaktojnë kërkesa specifike për zhurmat e gjeneruara nga sektorë të tjerë, siç është transporti rrugor, ajror, hekurudhor, zhurmat e gjeneruara nga pajisjet dhe makinat</p>	<p>Zhurmat</p>	<p>OM9</p>
<p>Direktiva 2008/96/EC mbi sigurinë e infrastrukturës rrugore (e përafëruar plotësisht nëpërmjet Udhëzimit Nr. 9, datë 3.07.2012</p>	<p>Objektiva e kësaj Direktive është "garantimi i infrastrukturës së sigurtë rrugore për të gjithë përdoruesit e rrugës".</p>	<p>Popullsia & asetet Materiale</p>	<p>OM10</p>

[Handwritten signature]

[Circular stamp]

[Circular stamp with number 151720027C]

[Handwritten signature]

<p>"Mb auditimin dhe inspektimin e sigurisë ruajtore"</p>			
<p>Konventa Europiane për Mbrojtjen e Trashëgimisë Arkeologjike-Konventa e Maltës (MEKVAD) (Shqipëria ka aderuar përmes miratimit të Ligjit nr. 9806 datë 17.9.2007)</p>	<p>Konventa i referohet konceptit gjithëpërfshirës të ruajtjes së trashëgimisë arkeologjike. Ajo përcakton lidhjen mes ruajtjes së trashëgimisë arkeologjike dhe planifikimit hapësinor. Konventa kërkon që çdo palë firmosëse të:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ kërkojë të pajtojë dhe ndërthurë kërkesat përkatëse të arkeologjisë me planet hapësinore duke siguruar që arkeologët marrin pjesë në hartimin e politikave të planifikimit hapësinor dhe në faza të ndryshme të zbatimit të këtyre politikave; ☐ -sigurojë që arkeologët, planifikuesit urbanë dhe ata hapësinorë konsultohen sistematikisht me njëri-tjetrin me qëllim lejimin e modifikimit të atyre planeve hapësinore që kanë të ngjarë të dëmtojnë trashëgiminë arkeologjike ☐ sigurojë kohë dhe burime të mjaftueshme për një studim të duhur shkencor që duhet të bëhet në zonën përkatëse dhe që të publikohen rezultatet e atij studimi ☐ sigurojë që vlerësimi për ndikimin në mjedis dhe vendimet rezultuese përfshijnë konsideratën e plotë mbi zonat arkeologjike dhe shtrirjet e tyre ☐ garantojë konservimin <i>in situ</i>, kur është e mundur, të elementëve të trashëgimisë arkeologjike që janë gjetur gjatë kryerjes së aktiviteteve hapësinore; ☐ sigurojë që zonat arkeologjike janë të arritshme nga publiku, dhe se rrugët hyrëse për pranimin e një numri të madh vizitorësh, nuk dëmtojnë veçoritë arkeologjike dhe shkencore të këtyre zonave dhe mjedisit përreth 	<p>Trashëgimia kulturore</p>	<p>OM11</p>
<p>Konventa për Mbrojtjen e Trashëgimisë Arkitektonike të Europës – Konventa e Granadës (Shqipëria ka aderuar përmes miratimit të Ligjit nr. 9806 datë 17.9.2007)</p>	<p>Konventa përforcon konceptin gjithëpërfshirës në ruajtjen e trashëgimisë arkitektonike (monumente, njësi arkitektonike, zona apo struktura memoriale). Konventa kërkon që çdo palë pjesëmarrëse të:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ zbatojë mbikëqyrje dhe procedurat e autorizimeve të duhura në përputhje me kërkesat e paracaktuara për mbrojtje ligjore të strukturave në fjalë; 	<p>Trashëgimia kulturore</p>	<p>OM11</p>

Handwritten signature

	<p>☐ parandalojë dëmtimin, mrenimin ose shkatërrimin e strukturave të mbrojtura.</p> <p>Politika e ruajtjes gjithëpërfshirëse të trashëgimisë arkitektonike i detyron të gjitha palët firmosëse që të:</p> <p>☐ përfshijnë mbrojtjen e trashëgimisë arkitektonike si objektivi të rëndësishëm në planifikimin hapësinor dhe atë urban;</p> <p>☐ nixtin programet për restaurimin dhe mirëmbajtjen e trashëgimisë arkitektonike;</p>		
<p>Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim, drafti i 2-të, 2015 - 2020</p>	<p>Strategjia e dytë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI-II) paraqet vizionin e Shqipërisë për zhvillimin e saj social, demokratik dhe ekonomik për periudhën 2015-2040, si dhe aspiratën për integrimin evropian. SKZHI-II shpjegon se si do të arrihet ky vizion përmes politikave dhe strategjive të qeverisë, duke synuar në:</p> <p>☐ Shndërrimin e Shqipërisë në një vend të denjë për t'u anetarësuar në Bashkimin Evropian.</p> <p>☐ Arritjen e standardeve që i shërbejnë qytetarëve, nritjes së mirëqenies së tyre dhe garantimit të mbrojtjes së të drejtave të tyre, dhe</p> <p>☐ Hartimit të politikave që nixtin konkurrueshmëri dhe prosperitetin ekonomik në Shqipëri si dhe krahasuar me vendet e rajonit dhe më gjerë.</p> <p>Kuadri kohor 2015-2020 i SKZHI-II është harmonizuar me periudhën vijuese 2014-2020 të planifikimit financiar të BE-së, me Strategjinë e Lisbonës deri në 2020, dhe me tre ciklet vijuese kuadrit afatmesëm buxhetor. Përvec këtyre proceseve, SKZHI-II është harmonizuar edhe me procese dhe dokumente të tjera kyç të zhvillimit dhe reformimit strategjik, si me poshtë:</p> <p>☐ Dokumenti Tregues Strategjik për Shqipërinë (2014-2020), referuar gjithashtu edhe si Dokumenti Strategjik i Komisionit Evropian për Vendlin.</p> <p>☐ Programi Kombëtar i Reformave Ekonomike (PKRE) 2015-2017, përfshirë Strategjinë e zhvillimit të Bizneseve dhe Investimeve 2014-2020,</p> <p>☐ Strategjia e Administrimit të Financave Publike 2014-2020.</p>	<p>Toka</p> <p>Ajri</p> <p>Faktoret klimatike</p> <p>Uji</p> <p>Mjedisi natyror</p>	<p>OM1</p> <p>OM2</p> <p>OM3</p> <p>OM4</p> <p>OM5</p> <p>OM6</p> <p>OM7</p> <p>OM8</p> <p>OM9</p> <p>OM10</p> <p>OM11</p>

- KONSULTIM
- PROJEKTIM
- PROJEKTIM
- PROJEKTIM
- PROJEKTIM
- PROJEKTIM
- PROJEKTIM

	<p>▣ Strategjia e Evropës juglindore 2020 (SEE2020): Punësimi dhe Prosperiteti në Perspektivën Evropiane;</p> <p>▣ Plani Kombëtar për Integrimin Evropian (PKIE) 2014-2020, Integrimi në BE është qëllimi madhor. Mirëqeverisja, demokracia dhe sundimi i ligjit përbëjnë themelet mbi të cilat do të arrihet vizioni i SKZH-II.</p>		
--	--	--	--

5.3 Identifikimi i Ndikimeve Mjedisore

Ndikimet mjedisore që mund të shkaktohen nga veprimtaritë e parashikuara në Plan janë përvijuar në Tabelën 17, më poshtë

Tabela 17. Ndikimet mjedisore të mundshme nga zbatimi i Planit

Treguesi i mjedisit	Përcaktimi i ndikimeve që mund të vlerësohen në raportin e VSM-së	Vlerësimi PO/JO
Toka	<ul style="list-style-type: none"> • Rrëshqitje të mëdha të tokës • ndryshim i mjedhjes së lumenjve apo rrjedhave të tjera • shpërhapja urbane, • fragmentimi i zonave me aktivitetet të dendur bujqësor /zona pyjore • administrimi i mbetjeve të gjeneruara nga ndërhyrjet në infrastrukturë • humbja e tokës nga erozioni dhe rrëshqitjet • ndryshimi i mundshëm i kategorisë së përdorimit të tokës nga aktivitetet prodhuese dhe infrastruktura • rreziqe të degradimit të tokës bujqësore, pyjore • erozioni lumor • zonat e ndotura industriale dhe burime të tjera të ndotjes 	PO
Ajri	<ul style="list-style-type: none"> • Emetimi i ndotësve në ajër, me ndikime të dëmshme • emetimi i ndotësve për të cilët janë përcaktuar kufijtë e sipërm në nivel kombëtar • ndikimi në shëndet në praninë e lartë të ndotësve në ajër 	PO
Faktorët klimatike	<ul style="list-style-type: none"> • Ndjeshmëria e rrjeteve dhe strukturave ndaj situatave ekstreme të motit (infrastrukturës dhe strukturave mbrojtëse) 	

	<ul style="list-style-type: none"> • emetimet e gazrave "serë" që shkaktohen nga djegia e karburanteve • përshtatja ndaj ndryshimeve të klimës • përshtatja e infrastrukturës 	PO
Uj	<ul style="list-style-type: none"> • Ndikimet e substancave ndotëse e të rrezikshme në cilësinë e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore, • ndikimet tek cilësia e ujit të pijshëm • ndikimet mbi ujërat e plazheve • burimet e ndotjes së ujit 	PO
Mjedisi natyror (biodiversiteti, habitatet, zonat e mbrojtura)	<ul style="list-style-type: none"> • Fragmentimi i habitateve, speciet e rrezikuara • ndikim në migrimin e kafshëve • ndikim në integritetin dhe funksionalitetin e zonave të mbrojtura dhe të zonave të Natura 2000 • ndikim mbi tipologjinë dhe cilësitë e vecorive natyrore. • Administrimi dhe mbrojtja e pyjeve dhe kullotave 	PO
Mbetjet	<ul style="list-style-type: none"> • Ndikimet nga zona të ndotura të njohura si Hot-Spote • ndikimet nga vend depozitime të hapura të mbetjeve • kapaciteti i pamjaftueshëm i landfilleve ekzistues / mungesa e tyre. • mbetjet inerte, të rrezikshme, spitalore dhe të kafshëve nuk trajtohen sipas kërkesave ligjore. • ndarja në burim e mbetjeve / riciklimi. • Grumbullimi/ripërdorimi/riciklimi 	PO
Zhurma	<ul style="list-style-type: none"> • Ndotja akustike si rezultat i ndërtimit dhe shfrytëzimit të infrastrukturës perkatese dhe ndikimi tek shëndeti i njerezve. • Monitorimi i zhurmës 	PO
Popullsia dhe asetet materiale	<ul style="list-style-type: none"> • Ndikime mbi asetet materiale për shkak të nevojës për hapësirë. • aksesibiliteti dhe lidhjet mes zonave/rajoneve të ndryshme. • ndikimet që lidhen me sigurinë rrugore. 	PO
Trashegimia Kulturore	<ul style="list-style-type: none"> • Ndikime në elementet e trashëgimisë kulturore • ruajtja në procesin e planifikimit 	PO

	E Lartë / Mbi nivelin e Baseline
	Mesatar
INTENSITETI	NA (Nuk Aplikohet)
	E Ulët
	Mesatar
	E Lartë
	Mbi nivelin e Baseline
KTHYESHMËRIA	NA (Nuk Aplikohet)
	E Ulët: kostot e kthyeshmërisë < përfitimet nga veprimi
	Mesatare: kostot e kthyeshmërisë = përfitimet nga veprimi
	E Lartë: kostot e kthyeshmërisë > përfitimet nga veprimi
	Mbi nivelin e Baseline: kostot e kthyeshmërisë > përfitimet nga veprimi
NDËRVEPRIMI	NA (Nuk Aplikohet)- asnjë ndikim me parametra të tjerë
	Kumulativ
	Sinerqum
PROBABILITETI	NA (Nuk Aplikohet)
	E Ulët
	Mesatar
	E Lartë
FREKUENCA	NA (Nuk Aplikohet)
	E Ulët: Përkohësisht
	Mesatare: periodike gjatë një viti
	E Lartë: periodike gjatë një dite
	Mbi nivelin e Baseline

Përsa i përket mjedisit, në kontekstin e vlerësimit mjedisor të PPV-së, mjedisi është zbërthyer në 10 sektorë (elementë) që supozohet se janë pësuesit e pasojave që vijnë nga ndërhyrjet në mjedis gjatë zbatimit të projekteve. Këto 10 sektorë janë toka, ajri, klima, uji, biodiversiteti, mbetjet, ndotja akustike, popullsia dhe asetet materiale, trashëgimia kulturore dhe peizazhi të cilët gjatë gjithë procesit të vlerësimit në mjedis janë quajtur objektiva mjedisorë ose OM. Pra, çdo element i mjedisit që është marrë për bazë për vlerësimin e ndikimit të projekteve në mjedis, përbën një objektivi mjedisor më vete. Për shembull, toka, është objektivi mjedisor numër 1, ajri është objektivi mjedisor numër 2 e kështu me radhë (Tabela 19).

Numri i objektivit mjedisor ka thjesht funksion referencial dhe nuk ndikon në vlerësimin e projektit.

Tabela 19. Objektivat mjedisore dhe kodifikimi

ObjektivatMjedisore	Kodifikimi tyre
Toka	OM1
Ajri	OM2
Faktoret klimatike	OM3
Uji	OM4
Biodiversiteti	OM5
Mbetjet	OM6
Zhurma	OM7
Popullsia	OM8
Trashëgimia kulturore	OM9
Peizazhi	OM10

Objektivat mjedisore të marrë si bazë për vlerësimin mjedisor të projekteve të PPV-së janë përcaktuar në Ligjin 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", objektivat e përcaktuara në SKZH II dhe Direktivën 2001/42/KE, të cilat janë të rëndësishme për të vlerësuar politikat dhe projektet që parashikon Plani i Përgjithshëm Vendor për të arritur objektivat e tij. Për vlerësimin e ndikimit të çdo elementi (kriteri) të ndikimit në një OM janë përdorur vlerat numerike ndërmjet [0-10] ku është ndjekur logjika e mëposhtme:

- Vlera numerike 0: është përdorur për të shënuar projekte dhe objektiva ndikimi i të cilëve në mjedis nuk është i matshëm dhe i vlerësueshëm,

- Vlerat numerike 0.1-10 janë vlerat numerike që i jepen projekteve në varësi të ndikimit të tyre specifik në objektivat e mjedisit. Në parim, madhësia e ndikimit të një projekti në mjedis dhe vlerësimi numerik lidhen ndërmjet tyre në përpjestim të zhdrejtë. Sa më lartë që të jetë numri i pikëve që merren në vlerësim, aq më i ulët është ndikimi i një projekti në mjedis dhe anasjelltas. Për shembull, vlera "1" tregon ndikim të lartë të projektit në mjedis ndërsa vlera numerike "10" tregon mungesë ndikimi ose ndikim të papërfillshëm. *Kjo vlen si në nivel elementi të ndikimit (kriteri) ashtu edhe në nivel projekti.* Për vlerësimin e ndikimit ndiqet procesi i mëposhtëm:

- Vlerësimi me vlera numerike i ndikimit në një OM: Fillimisht kryhet vlerësimi në pikë i ndikimit të çdo elementi/kriteri të ndikimit në një OM.
- Llogaritja e pesës specifike të një kriteri të vlerësimit në raport me totalin: **Shap i dyte**

llogaritet pesha specifike e elementeve/kritereve të ndikimit në raport me totalin. Për çdo element (kriter) të vlerësimit, është përcaktuar pesha specifike (e shprehur me %) që ky element ka në raport me ndikimin total të projektit në mjedis. Për shëmbull, pesha e kriterit "Natyra e ndikimit" është 20% në raport me shumën totale të ndikimit që është 100% (Tabela 20).

Tabela 20. Pesha specifike e elementëve/kritereve të vlerësimit

Elementët / Kriteret e vlerësimit	Pesha %	Pikët e vlerësimit (në varësi të nivelit të ndikimit)		
		PO	JO	E pasigurt
1 Mundësia e shfaqjes	10%			
Pikët		0	10	0,1-9,9
2 Kohëzgjatja	20%	E menjëhershme & qëndrueshme	E vogël, e papërfillshme	Afatshkurtër, ose afatgjatë
Pikët		0	10	0,1-9,9
3 Natyra e ndikimit	20%	Shkatërron habitatin	Neutrale	Dëmtim shërbime të caktuara të ekosistemit
Pikët		0	10	0,1-9,9
4 Mundësia e riaftësimit të ndikimit	10%	Kthim i plotë	Nuk ka kthim të ndikimit	E pjeshme
Pikët		0	10	0,1-9,9
5 Natyra kumulative	20%			
Pikët		0	10	0,1-9,9
6 Madhësia/Shtrirja	20%	Sipërfaqe e madhe & popullsi	Pikësore, e kufizuar dhe jo popullsi	E ndërmjetme
Pikët		0	10	0,1-9,9

Më poshtë paraqitet një shëmbull konkret i vlerësimit të ndikimit të elementëve të vlerësimit në OM ajër. Një rast hipotetik i vlerësimit për Objektivin Mjedisor – Ajër për zbatimin e një projekti "Ndërtimi i Kanalizimeve të Ujërave të zeza në fshatin X" është dhënë në tabelën 21. Këtu paraqitet vlerësimi me pikë dhe llogaritja e mesatares së vlerësimit duke integruar peshën e secilit kriter vlerësues.

Tabela 21. Pikët e grumbulluara nga 6 elementët/kriteret për ndikimin e projektit për OM2 (Ajër)(Shëmbull)

Pesha (%)	Kriteri i vlerësimit	Shpërndarja e pikëve të vlerësimit për çdo element të ndikimit		
		Vlerësimi numerik	Pesha specifike	Totali i pikëve
10	Mundësia e shfaqjes	7	0,1	0,7
20	Kohëzgjatja	6	0,2	1,2
20	Natyra e ndikimit	8	0,2	1,6
10	Mundësia e riaftësimit të ndikimit	7,5	0,1	0,75
20	Natyra kumulative	5,5	0,2	1,1
20	Madhësia/Shtrirja	6	0,2	1,2

Totali (Vlerësimi numerik x Peshë specifike = Totalin e pikëve të ndikimit)	6.55
Shuma e pikëve të grumbulluara për vlerësimin e elementëve të ndikimit për një OM: = 6.55 pikë	

Në këtë tabelë, 6.55 është numri i pikëve që shpreh ndikimin e projektit në fjalë vetëm për një OM që në këtë rast është AJRI. E njëjta procedurë kryhet për çdo OM.

- Konvertimi i pikëve në vlerësim simbolik e cilësor:** Në varësi të pikëve që grumbullon secili projekt, jepet vlerësimi përfundimtar sipas tabelës (matricës) së vlerësimit të ndikimit në mjedis të paraqitur si vijon. Për këtë qëllim, pikët e grumbulluara përkthehen në shenja konvencionale, dhe në vlerësim cilësor që shprehet në vlerësim të papërfillshëm, të ulët, mesatar, të lartë dhe të paaplikueshëm (Tabela 22).

Tabela 22. Vlerësimi sasior, konvencional e cilësor i ndikimit në mjedis

Pikët e Vlerësimit		Simbolika e matricës së vlerësimit dhe kuptimi përkatës
0.1 – 3 pikë		Ndikim i lartë/shumë i lartë (shkatërmues mbi shëndetin dhe mjedisin)
3.1 – 6 pikë		Ndikim mesatar (pa garanci për shëndetin dhe mjedisin, pavarësisht masave zbutëse)
6.1 – 8.5 pikë		Ndikim i ulët (në rast se masat zbutëse dhe parandaluese rrespektohen)
8.6 – 10 pikë		Ndikim i papërfillshëm (nëse zbatohen masat, dhe nuk çënohet ekuilibri natyror)
Vlerësimi i Pa Aplikueshëm	○	Ndikim neutral ose pa ndikim (ndikime të mundshme janë të përkohshme, afatshkurtra dhe mjedisi vetripërtërihet pa ndërhyrje)

Vlerësimi numerik (sasior) tregon ndikimin e projektit në mjedis në rastin kur parashikohet marrja e masave që zbutin ndikimin e projekteve në mjedis, domethënë në skenarin kur realizohen ndërhyrje mjedisore përmirësuese.

5.4.2 Vlerësimi i përputhshmërisë

Për Përputhshmëria e objektivave të Planit është vlerësuar duke i kombinuar ato me objektivat mjedisore. Gjatë vlerësimit të këtij treguesi janë ndjekur disa hapa të cilët janë shpjeguar më tej. Konvertimi pasqyrohet në tabelën e mëposhtme (Tabela 23).

- Konvertimi i vlerave numerike të ndikimit të projekteve në sistemin numerik konvencional të përputhshmërisë

Tabela 23. Konvertimi i pikëve të ndikimit të projektit në pikë përputhshmërie

Pikët e vlerësimit të ndikimit	Pikët e vlerësimit të përputhshmërisë
8.6 – 10 pikë	3
6.1 – 8.5 pikë	2
3.1 – 6 pikë	1
0 pikë	0

Handwritten signature and date: 2019

Vlerësimi mesatar i përputhshmërisë së një projekti

Vlerësimi i përputhshmërisë kryhet duke u bazuar në vlerësimin e ndikimit në mjedis të projekteve. Pikët e grumbulluara nga vlerësimi i 6 kriterëve të ndikimit për çdo OM, mbledhen dhe më tej pjesëtohen me numrin e OM-ve (që në rastin në fjalë është 12) me qëllim llogaritjen e vlerësimit mesatar të përputhshmërisë i cili jepet vetëm në rang projekti dhe ndihmon për të kuptuar shkallën që objektivat e një plani përputhen me objektivat mjedisore.

Përputhshmëria e Objektivave të Planit me Objektivat Mjedisore është shprehur në 5 nivele (Tabela 24). Çdo nivel përputhshmërie shprehet me vlerat numerike të caktuara në tabelën e mëposhtme dhe me nivel përputhshmërie cilësore.

Tabela 24. Përputhshmëria e shprehur në vlera numerike dhe vlerësimi përkatës

Pikët e vlerësimit të përputhshmërisë	Niveli i përputhshmërisë	Përshkrimi
2.50 – 3	Përputhen plotësisht	Objektivat/ programet/ projektet përputhen plotësisht me OM-të
1.50 – 2.49	Përputhen pjesërisht	Objektivat/ programet/ projektet përputhen pjesërisht me OM-të: Përputhja është e pjesshme edhe pse zbatohen masa mjedisore
0.01 – 1.49	Lidhja/ përputhshmëri, është e zbehtë	Përputhshmëri, është e dobët, edhe pse realizohen masat mjedisore. Kjo nënkupton që ndikimi neutralizohet pjesërisht ose minimalisht
0	Nuk ka lidhje (neutrale)	Objektivat, programet, projektet nuk tregojnë përputhje në pamje të parë, por njëkohësisht, nuk tregojnë as përplasje. Pra nuk nuk kanë ndikim negativ të ndërsjelltë e, veçanërisht, objektivat e Planit në objektivat e VSM-së.
negativ	konfliktues	Objektivat, programet, projektet konfliktues përputhen me OM-të, të jafë në lirinë e tyre të vendosjes së rrethit të tyre të mund të marrin.

Llogaritja e përputhshmërisë së Objektivave të projektit me objektivat mjedisore (secilin OM më vete)

Ky vlerësim arrihet nëpërmjet vlerësimit të përqindjes (%) së objektivave të planit që përputhet me objektivat mjedisore në nivel projektesh dhe nivelin e Objektivave të Planit. Në këtë mënyrë matim jo vetëm përputhshmërinë e çdo projekti me të gjitha objektivat njëherësh, por kuptojmë, për çdo projekt, se në cilat OM dhe në çfarë mase (e matur në % ndaj totalit prej 12 OM-ve) arrihet, ose çenohet përputhshmëria e lartë. Një shembull i këtij lloji vlerësimi është dhënë në tabelën e mëposhtme (Tabela 25).

Tabela 25. Shembull i vlerësimit të përputhshmërisë së OP-ve me OM-të

Bashkia Rozhovic: Përputhshmëria					
Objektivi i Mjedisorë	% e OM me PL/Projekt	% e OM me PP/projekt	% e OM me PZ/projekt	% e OM me PN/projekt	% e OM me PG/projekt
O2: Ristrukturimi i Vendbanimeve	44,6%	45,8%	9,6%	0,0%	0,0%

Vlerësimi i përputhshmërisë me objektivat mjedisorë (OM) të objektivës 1 (O.1) të PPV-së "Zhvillimi Ekonomik" (Tabela 27), e cila përbledh në vetvetë një grup prej 28 projektesh rezultojnë se:

- 46.6% e të gjithë projekteve kanë përputhshmëri të lartë me OM, thënë ndryshe, në qoftë se ndiqen masat e nevojshme ndikimi në mjedis është i papërfillshëm.
- 45.8% e projekteve kanë përputhshmëri të pjesshme me OM të cilët me marrjen e masave të duhura do të kenë një ndikim shumë të ulët në mjedis.
- 9.6% e projekteve kanë përputhshmëri të zbehtë që edhe pasi të jenë marrë masat e nevojshme gjurma e ndikimit do të jetë e dukshme.

Vlen të përmendet që anjë projekt në këtë grup (projektet e O.1) nuk është pa përputhshmëri me objektivat mjedisor, pra këto projekte do të kenë një ndikim relativisht të ulët në mjedis.

Handwritten signature

6 VLERËSIMI I PËRPUTHSHMËRISË SË OBJEKTIVAVE TË PLANIT DHE PROJEKTEVE STRATEGJIKE ME OBJEKTIVAT MJEDISORË

6.1 Prioritizimi i Projekteve për Zbatimin e Planit

Duke u njohur nga afër me situatën në terren dhe duke mbajtur parasysh informacionet e marra lidhur me nevojat prioritare të banorëve të bashkisë, nga konsultimet e hapura me komunitetin, grupi i ekspertëve ka orientuar dhe zbërthyer programe të strategjisë në projekte konkrete të mire-përcaktuara në Strategjinë Territoriale sipas prioriteteve.

Këto projekte të evidentuara në hartat përkatëse janë detajuar në dokumentat e tjere, pjese perberese e dokumentacionit të PPV-se dhe përfshijne edhe elementë të lidhur me kostot, si dhe me Projekt Buxhetin Afatmesëm.

Këto projekte strategjike ndahen në:

- Projekte në nivel politikash në të cilën përfshihen objektiva dhe orientime të rëndësishme strategjike, si në zhvillimin ekonomik, ashtu edhe në atë turistik.
- Projekte reale në terren, ku i jepet prioritet zhvillimit infrastrukturor (rrugë, ndriçimi rrugor, ujësjellës-kanalizime, telekomunikacion) zhvillimit të shërbimeve në funksion të komunitetit (rikonstruktim i shkollave, ndërtim i shesheve dhe parqeve, ndërtim i qendrave komunitare, etj.), si dhe aplikimi i rregullave arkitektonike dhe strukturore, si rehabilitimi i vendbanimeve dhe ndërtimi me një gjuhë arkitektonike dhe tradicionale etj.
- Projekte të cilat prekin të gjithë territorin bashkiak.

Në bazë të zbatimit të tyre në mënyrën e duhur, duke siguruar një zhvillim sa më të qëndrueshëm për bashkinë, këto projekte janë ndarë në tre faza zbatimi:

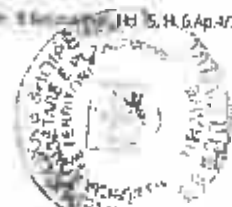
Faza e parë dhe dytë e zbatimit

Faza e parë është një fazë 1 vjeçare e cila liston ato projekte të cilat janë cilësuar si ndërhyrje emergjente nga bashkia dhe nga komuniteti, si dhe projektet që bashkia ka patur të evidentuar dhe kanë patur investim të sigurtë.

Në këtë fazë janë përcaktuar dhe të gjitha projektet që duhet të jenë pjesë e punës rutinë të bashkisë dhe që do të shtrihen në kohë. Viti i parë i zbatimit të PPV-së do të përcaktojë politikën dhe strategjinë që do të ndiqet për arritjet e këtyre objektivave ndaj do të ketë nevojë për angazhime shtesë në burime njerëzore, trajnime etj.

Në fazën e dytë të zbatimit 1-3 vjeçare janë listuar të gjitha projektet, të cilat janë të nevojshme për t'u realizuar në një afat kohor të afërt, duke u cilësuar si ndërhyrje të rëndësishme për bashkinë, të cilat shihen si nevojat më të domosdoshme për komunitetin. Në këtë fazë i është dhënë prioritet ndërhyrjeve të kategorizuara më poshtë dhe të detajuara në hartën e fazave të projekteve prioritare për bashkinë.

Caf
148

Gjyfle Zola

- Përmirësimi i strukturave në ndihmë të bujqësisë dhe blegtorisë (ngritja e një thetoreje, struktura magazinimi dhe përpunimi, serra);
- Strukturimi i ofrimit të shërbimeve turistike në zonë (Përshtatja e objekteve me vlera historike, ngritja e qendrave të informimit turistike ambjent për evenimente kulturore pranë monumentit kulturës Shën Kollit, krijim dhe promovim i paketave ditore Ngjeqar, krijimi i elementëve rekreativë në rezervuarin e Kurjanit.);
- Strukturimi dhe rigjallërimi i vendbanimeve duke plotësuar kërkesat e banorëve për shërbime dhe përmirësim të cilësisë së jetesës (kthimi i ambienteve të shkollave në qendra polifunksionale, rikonstruksion i qendrave shëndetësore, krijimi i qendrave të strukturuar në fshatrave, ngritja e tregut të produkteve bujqësore dhe blegtorale);
- Përmirësimi dhe rikonstruksioni i shërbimeve infrastrukturore (rehabilitim i aksit Fier-Roskovec-Ura Vajguore, sistemim i disa akseve ekzistuese, ndërtim i rrjetit të ujësjellësit, rehabilitim i vend-depozitimit të mbetjeve, rehabilitim i rrjetit shpërndarës)

Faza e tretë e zbatimit

Në fazën e tretë 4-10 vjeçare të zbatimit janë cilësuar projektet si në vijim:

- Strukturimi dhe rigjallërimi i vendbanimeve duke plotësuar kërkesat e banorëve për shërbime dhe përmirësim të cilësisë së jetesës (rikonstruksion i nënstaionit Matkë, rikonstruksion i shkollave dhe kopshteve, qendër sociale për të moshuarit, krijimi i një Parku në fshatin Kurjan, ndërtimi i stadiumit në Roskovec)
- Përmirësimi dhe rikonstruksioni i shërbimeve infrastrukturore (terminali multimodal në Roskovec, ndërtimi i një tregu publik, impiant trajtimi i ujërave të ndotur urbane, rrjeti i KUZ,)
- Strukturimi i ofrimit të shërbimeve turistike në zonë (ambjent për evenimente kulturore, rikualifikim i hapësirës pranë Kishës së Shën Gjergjit.)

Faza e katër e zbatimit

Në këtë faza mbi 10 vjeçare, janë përfshirë ato projekte që ndonëse të rëndësishme për zhvillimin e bashkisë kanë një kosto të lartë dhe ndikim të ulët në përmirësimin e jetesës. Në fazën e katërt të projekteve përfshihen :

- Strukturimi dhe rigjallërimi i vendbanimeve (trajnim i qendrës shëndetësore, ndërtimi i një qendre komunitare, struktura industriale me vlerë)
- Përmirësimi dhe rikonstruksioni i shërbimeve infrastrukturore (monitorimi dhe mbyllja e puseve private të ujit, përdorimi i gazit si prodhim energjie, korsi e dedikuar e bicikletave, rrjeti i furnizimit me ujë).
- Strukturim i ofrimit të shërbimeve turistike në zonë (trajtim i hapësirës pranë Kështesës së Zezë, krijimi i fashës natyrore, pyllëzime me lis dhe akacie)

Gjithashtu, është e rëndësishme të përmendet që duke u bazuar në kohëzgjatjen e hartimit të projekteve, ato mund të zgjasin në disa faza siç janë projektet për ndërtimin e akseve rrugore, për ndriçimin e fshatrave, përmirësimi rrethit të telekomunikacionit apo masat mbrojtëse mjedisore.

Të gjitha projektet prioritare dhe me shtrirjen e tyre në fazat përkatëse janë të paraqitura në figurën e mëposhtme (Figura 28).

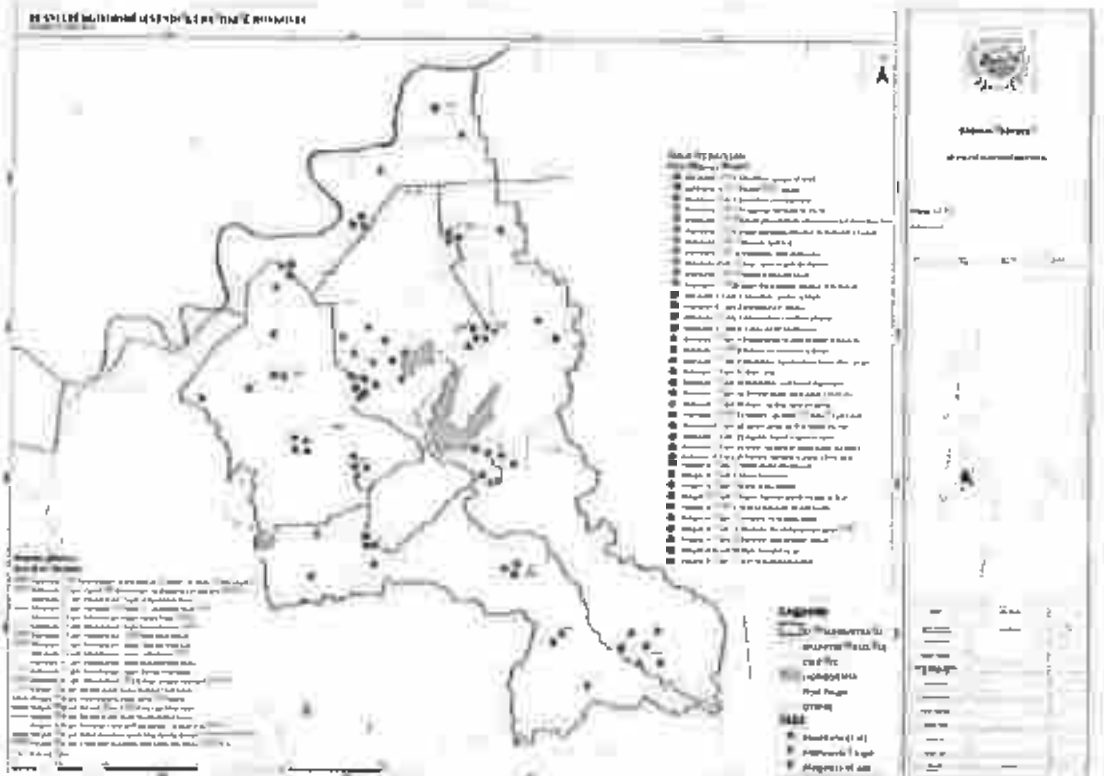

Figura 29. Harta e prioritizimit të projekteve

6.2 Vlerësimi i Ndikimeve në Mjedis nga Zbatimi i Planit për Realizimin e Objektivave Mjedisore të Planit

Qëllimi kryesor i Projektit është të promovojë një menaxhim më të mirë të zhvillimit territorial. Kuptohet se ky qëllim nuk mund të arrihet vetëm nëpërmjet PPV, por edhe me instrumenta të tjerë zbatues (si rregulloret, masat incetivuese apo ndërkohë në përputhje dhe me legjislacionin në fuqi etj), si dhe me masat e duhura për ngritjen e kapaciteteve të bashkisë. Për këtë arsye, propozohet një qasje koherente ndaj menaxhimit të zhvillimit urban, duke përcaktuar një rol të ri pro-aktiv për Bashkitë në "udhëheqjen" e proceseve të zhvillimit urban e ekonomik me anë të përcaktimit të projekteve madhore me impakt edhe rajonal, krahas rolit tradicional për "drejtimin" e zhvillimit nëpërmjet instrumentave të kontrollit të territorit.

Projektet e parashikuara në Planin e Përgjithshëm Vendor për zhvillimin e territorit të Bashkisë Roshtovec kanë synuar zhvillimin e përgjithshëm të tij dhe në veçanti arrijen e tre objektivave specifike (O.S-ve) që janë renditur më poshtë:

Tabela 26. Objektivat dhe programet e Planit

Objektivi strategjik / Grupi i projekteve	Përshkrim i Objektivave të Planit
O.S. 1	Zhvillimi ekonomik
O.S. 2	Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve
O.S. 3	Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe Mjedisore

(Burimi: Bashkia Roskovec dhe Atelier4)

Në seksionet në vijim, paraqitet vlerësimi i ndikimit në mjedis i çdo projekti të PPV-së. Vlerësimi i ndikimit në vetvete është kryer në nivel projekti, objektivi specifik (O.S.) dhe Planit. Për lehtësi vlerësimi, siç edhe u theksua më sipër, projektet janë grupuar sipas Objektivave të Planit (O.S.).

6.2.1 Vlerësimi i projekteve të O.S.1: Zhvillimi Ekonomik

Drejtimi "Zhvillimi ekonomik" prek dhe ndikon në të gjithë territorin bashkiak. Ky drejtim lidhet me funksionet e drejtëpërdrejta të bashkisë si në drejtim të shërbimeve ndaj biznesit ashtu dhe në sektorin primar dhe zhvillimin rural që është bazë e ekonomisë lokale. Ky drejtim krahas projekteve dhe programeve të drejtëpërdrejta, të lidhura me funksionet e bashkive, përfshin dhe programe të investimeve në infrastrukturë apo programe që synojnë realizim nga nisma private por që janë kyçe për realizimin e Vizionit të Zhvillimit.

Vlerësimi i ndikimit të projekteve të këtij Objektivi të parë të Planit paraqitet më poshtë (Tabela 27): me qëllim thjeshtëzimin e të kuptuarit të rezultateve, për çdo objektiv mjedisor, shkalla e ndikimit të projektit është paraqitur me vlera numerike dhe me ngjyra.

Në bazë të vlerësimit të projekteve të O.S.1, nga 3 projektet që kanë lidhje me këtë objektiv (te listuara më poshtë janë vetëm projektet e fazës së parë) rezulton se:

- Ndikimet më të mëdha të projekteve janë në komponentët, ujë, mbetje dhe ndotje akustike
- Ndikimet i projekteve në komponentin: ajërëshhtë mesatarisht I ulët
- Ndikimi në peizazh është mesatarisht I ulët
- Ndikimi më i ulët vihet re në faktorët klimatik, trashëgiminë kulturore, dhe socio-ekonomi (popullsia dhe asetet materiale).

Tabela 27 Zhvillimi ekonomik

Nr. Projektit	Objektivat Mjedisore	Bashkia Rostkovec: Ndikimi									
		OM1 + OM2	OM3	OM4	OM5	OM6 + OM7	OM8	OM9	OM10	OM11	OM12
	Objektivat/Projektet e Programet e Planit	Toka	Ajri	Klima	Uji	Biodiv	Mbellj	Ndodhja akustike	Popull.+ asetet	Trashëg. Kultur	Peizazhi
O.S. 1: Zhvillimi ekonomik											
P.1	Ndërtimi i një tregu për gjënë e gjalë	5	7	8.8	5.5	5.5	4.3	5.5	8.8	8.75	8
P.2	Ngritja e një thetoreje	4.5	5	8	6	6	3.5	8.8	8.95	9	5.5
P.3	Krijimi i nje tregu publik për qytetin	6.7	6.5	7	8.7	7.8	8.7	6	8.8	9.2	5.5
P.4	Prodhimi i gazit për prodhim energjie	9.8	9	8	8.8	8.8	9.8	9	9	9.9	6.6
P.5	Ngritje barho grumbullimi dhe përpunimi qumështi	4.4	5.5	5	6.2	7	4.5	5	6.7	8.8	6.7
P.6	Trajtime mbi teknikat tradicionale të përpunimit artizanal	8.8	8	8.2	9	8	7.6	8	8	8.8	8.7
P.7	Ngritja e sturës së menaxhimit të destinacionit	8	9	8	8.6	8.5	8.8	7.8	8.8	8.9	8.9
P.8	Krijim i hapsirave dhe infrastrukures mbështetëse për polin industrial	5.5	5.2	6	5.4	6	4.5	5.5	6	8	7

Q. P. 2019

6.2.2 Vlerësimi i projekteve të O.S.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve Qyteti i Roskovecit dhe fshatrat e territorit të bashkisë, bazuar në vendndodhjen e tyre në territor kanë karakteristika të ndryshme, dka sjell edhe ndryshime në drejtimet e zhvillimeve bujqësore apo blegtorale pranë tyre.

Projektet synojnë zhvillimin e infrastrukturës për profilizimin e vendbanimeve, rikonstruksionin e rrugëve me vlera historiko-kulturore, nxitjen e turizmit nëpërmjet rindërtimit/rehabilitimit të qendres së fshatrave, etj.

Vlerësimi i ndikimit të projekteve të këtij Objektivit të dytë të Planit paraqitet më poshtë : Siç u veprua më sipër, për çdo objektiv mjedisor, shkalla e ndikimit të projektit është paraqitur me vlera numerike dhe me ngjyra.

Sipas vlerësimit të projekteve në lidhje me O.S. 2 rezulton se (Tabela 28):

- Ndikimi i projekteve në gjenerimin e mbetjeve është mesatarisht i ulët. Përsëritet situata e ngjashme dhe tek vlerësimi i ndikimit në ndotjen akustike.
- Ndikimi në tokë është mesatarisht i ulët
- Ndikimi në ajër dhe ujë janë te ulët
- Ndikimi shfaqet i papërfilshëm deri pozitiv në trashëgimime kulturore, peizazh, faktorët klimatike dhe popullsia dhe asetet materiale

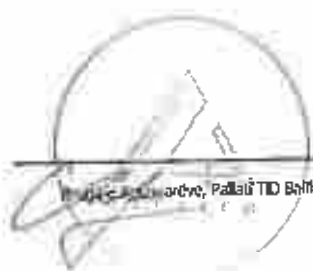

Tabela 28. Vlerësimi i ndikimit në njëjtit të O.S.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve.

Nr. Projektit	Objektivat Mjedisore	Bashkia Roskovec: Ndikimi									
		OM1 + OM2	OM3	OM4	OM5	OM6 + OM7	OM8	OM9	OM10	OM11	OM12
	Objektivat/Projektet e Programet e Planit	Toka	Ajni	Klima	Uji	Biodiv	Mbej	Ndodja akustike	Popull. + asetet	Trasheg. Kultur	Peizazhi
O.S. 2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve											
P.10	Rikonstrukcion i aksit Fier-Roskovec -Ura Vapurore	5,10	5,30	8,20	6,45	7,95	5,35	5,25	8,75	8,35	8,35
P.11	Rkonstrukcion i mbeje se liqerit ne fshatin Strum	5,10	6,05	8,20	6,45	7,95	5,35	5,25	8,85	8,35	8,60
P.12	Rikualifikim i qendres se disa fshatrave	5,10	6,05	8,20	6,45	7,95	5,35	5,25	8,85	8,60	8,60
P.13	Ndërtimi i stadiumit në qytetin e Roskovecit	8,80	9,05	8,80	8,35	8,80	8,70	8,55	8,55	8,60	8,55
P.14	Rehabilitim i venddepozitimit te mbejeve	6,30	6,05	8,20	6,05	6,80	4,30	4,55	9,40	8,25	8,25
P.15	Rikonstrukcion i disa shkollave dhe kopshteve	6,10	6,05	8,20	6,45	7,95	5,35	5,25	8,85	7,40	6,65
P.16	Rehabilitim i rrejtit shpërndarës	5,10	6,30	8,20	6,45	6,55	5,50	8,05	8,90	7,60	7,60
P.24	Terminali Multimodal ne Qytetin e Roskovecit	7,55	6,30	6,35	5,85	7,05	5,85	5,85	8,95	7,60	7,60
P.11111	Krijimi i nje tregu pubik per qytetin	7,80	8,00	8,20	8,20	8,00	8,00	8,25	9,05	9,60	8,90

P.1.1.1.1.1.4	Ndërfitim i një qendrie komunikative	7,10	8,30	8,20	6,45	7,80	7,25	8,05	8,90	7,60	7,60
P.1.1.1.1.5	Korset e dedikuara bicikletash	6,10	6,05	8,20	6,35	7,80	7,25	6,05	8,85	6,40	7,55
P.1.1.1.1.6	Trajtim i qendrës shëndetsore	7,10	6,05	8,20	4,65	7,50	6,35	7,25	8,85	6,40	6,65

Projekt i fazës së parë.

Projekt i fazës së parë dhe të dytë

Projekt i fazës së parë, dytë dhe të tretë.

[Handwritten signature]

6.2.3 Vlerësimi i projekteve të O.5.3: Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe Mjedisore

Vlerësimi i ndikimit të projekteve të këtij Objektiv të tretë të Planit paraqitet më poshtë: me qëllim thjeshtëzimin e të kuptuarit të rezultateve, për çdo objektiv mjedisor, shkalla e ndikimit të projektit është paraqitur me vlera numerike dhe me ngjyra.

Projektet synojnë zhvillimin e infrastrukturës, rikonstruksionin e rrugëve me vlera historiko-kulturore, zhvillimin ekonomik të zonave dhe riparimin e dëmeve mjedisore, etj. Sipas vlerësimit të projekteve në lidhje me O.3 rezultojnë se:

- Ndikimi kryesor i këtyre projekteve është në tokë, ajër, dhe në sasinë e mbetjeve dhe zhurmës që ato gjenerojnë.
- Ndikimi në ujë është i ulët. E njëjta situatë paraqitet dhe në vlerësimin e ndikimit në peizazh.
- Ndikimi shfaqet i papërfillshëm ose tejet pozitiv në komponentin socio-ekonomik (popullsia dhe asetet materiale).

Handwritten signature

Handwritten signature and date: 2019

Tabela 29. Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore

Nr. Projektit	Objektivat Mjedisore	Bashkia Roskovec: Ndikimi									
		OM1 + OM2	OM3	OM4	OM5	OM6 + OM7	OM8	OM9	OM10	OM11	OM12
	Objektivat/Projektet e Programet e Planit	Toka	Ajri	Klima	Uji	Biodiv	Mbetj	Ndojta akustike	Popull.+ asetet	Trashgeg. Kultur	Peizazhi
O.S. 3.: Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore											
P.16	Ambjanti per evenimente kulturore prane monumentit kultures Shen Kollit	6,65	6,20	8,30	9,00	7,25	6,50	6,60	9,30	7,30	7,65
P.17	Qendra te informimit turistik	7,10	8,50	8,20	8,55	7,25	8,60	8,05	9,05	7,65	7,60
P.18	Pastumi I kanaleve ujtes	8,10	8,30	8,20	8,65	8,55	7,50	8,05	8,95	7,65	7,60
P.19	Krijimi dhe promovimi I paketave ditore Njeterqar	7,25	7,30	8,20	8,20	8,00	7,50	8,25	9,05	7,65	7,60
P.20	Ambjente per evenimente kulturore	5,10	5,30	8,30	6,45	6,95	5,55	5,00	8,75	7,40	8,75
P.21	Rehabilitimi I hapsirave te gjelbra	8,55	8,65	8,60	8,65	8,70	8,75	8,80	8,80	8,85	9,05
P.22	Rikualifikimi I hapsires prane Kishes se Shen Gjergjit	5,10	5,30	8,30	6,45	6,65	5,05	5,00	8,75	7,40	8,75
P.23	Krijimi ije parku ne fshatin Kurjan dhe Mbersi	5,10	5,30	8,30	6,45	6,95	5,05	5,00	8,75	7,40	8,75
P.25	Trajtimi I hapsires meth Kenetes se Zeze	8,10	8,30	7,15	8,15	8,55	7,50	8,05	8,95	7,65	7,60

1.00	Struktura industriale me vliere turistike	7.15	7.30	6.20	5.50	8.00	7.50	8.05	9.15	7.65	7.60
2.00	Rehabilitimi i spërfaqeve te cënuara pyjore	8.70	8.00	8.60	8.25	7.60	8.70	8.65	9.25	8.15	8.05
3.00	Krijimi i fashes natyrore	7.15	7.30	6.20	8.80	8.60	7.50	8.05	9.15	7.55	7.60
4.00	Pyllezimi me akacie	8.60	8.65	8.70	8.75	8.80	8.80	8.85	9.05	9.05	8.45
5.00	Sisteme malore (ndërtim prfash)	8.60	8.65	8.70	8.75	8.80	8.80	7.85	8.65	8.85	6.20
6.00	Pllazim me liris gështenjë dhe halorë	8.60	8.65	8.70	8.75	8.80	8.80	8.85	9.05	9.05	8.45

Projekt i fazës së parë.

Projekt i fazës së parë dhe të dytë.

Projekt i fazës së parë, dytë dhe të tretë.

Handwritten signature and date: Gjylke 2019

6.3 VLERËSIMI I PËRPUTHSHMËRISË SË PROPOZIMEVE TË PLANIT TË PËRGJITHSHËM VENDOR

Objektivat e përcaktuara mjedisore duhet të jenë në përputhje me Ligjin Nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", objektivat e përcaktuara në SKZH II dhe Direktivën 2001/42/KE. Për të vlerësuar politikat dhe projektet që parashikon Plani për të arritur objektivat e tij dhe për të përcaktuar rëndësinë e objektivave mjedisore, duhet të vlerësohet përputhshmëria e objektivave dhe politikave të Planit me objektivat e përcaktuara mjedisore.

Përputhshmëria është tregues i shkallës së përshatshmërisë së objektivave të Planit me objektivat mjedisore që mund të ndikohen gjatë fazës së zbatimit të projekteve dhe në një periudhë afatgjatë. Siç është shpjeguar në seksionet e mësipërme, vlerësimi numerik i nivelit të përputhshmërisë është bazuar në vlerat numerike të nxjerra nga vlerësimi i ndikimit të projekteve në mjedis. Vlerësimi i përputhshmërisë është bërë njëkohësisht edhe duke përdorur përafrimin standard në formë matrice.

Vlerësimi i përputhshmërisë ofron mundësinë për të evidentuar konflikte apo veprime të ndërsjellta mes objektivave dhe politikave të ndryshme, si dhe konflikte të theksuara interesi mes objektivave. Të gjitha këto duhen vënë në dukje veçanërisht në pjesën e Vlerësimit të projekteve specifike të Planit.

Më poshtë paraqitet vlerësimi i përputhshmërisë së projekteve të planit me objektivat mjedisore (Tabela 30). Treguesi i përputhshmërisë mundëson të vlerësojmë jo vetëm përputhshmërinë e çdo projekti me të gjitha objektivat njëherësh, por edhe kuptojmë, për çdo projekt, se në cilat Objektiva Mjedisore dhe në çfarë mase (e shprehur në % ndaj totalit prej 12 OM-ve) arrihet, ose cënohet përputhshmëria maksimale.

Përputhshmëria e politikave të Planit është vlerësuar duke i kombinuar këto politika me objektivat mjedisore të kësaj VSM-je. Vlerësimi është bërë duke përdorur përafrimin standard në formë matrice për të kryer Vlerësimin numerik të nivelit të përputhshmërisë është përdorur Vlerësimi që jepet në Tabelën 24 më lart.

Rezultatet e Vlerësimit të përputhshmërisë së politikave dhe programit të Planit me objektivat mjedisore janë paraqitur në Tabelën 30 më poshtë. Tabela tregon se, në parim, të gjitha politikat e Planit janë në përputhje me objektivat mjedisore.

Gjil 2019

Tabela 30. Përfutshmëria e objektivave mjedisore me Objektivat e Planit

Objektivat Mjedisore	OM 1	OM 2	OM 3	OM 4	OM 5	OM 6	OM 7	OM 8	OM 9	OM 10	OM 11	OM 12	Vlerësimi mesatar
	Tokë		Afri	Klima	Uji	Biodiversiteti	Mbetje	Ndodja e kushteve	Popullsi + asetet	Trashëgjitë kulturore	Peizazhi		
O.S.1: Zhvillimi Ekonomik													
NP4: Ngritja e një tregu për gjënë e gjalle	2	3	3	3	3	2	2	2	1	3	1	3	2.50
NP4: Klimë e nje tregu publik për qytetin	2	3	3	3	3	2	2	2	1	3	1	3	2.50
NP5: Ngritja e gazit për prodhimin e energjisë	2	3	2	3	3	2	2	2	2	3	1	2	2.50
OL.P4: Ngritja e barxho grumbullimi dhe përpunimi qumësht	1	2	2	1	1	2	2	1	2	3	1	3	1.75
OL.P5: Ngritja e një thetoreje	1	2	2	1	1	1	3	1	2	3	3	2	1.92
O.S.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve													
O2.P1. Rikonstruksion i aksit Fier-Roskovec -Ura Vajgurorë	3	3	3	3	3	1	1	3	3	3	3	3	2.67

O2.P2. Rrjeti I furnizimit me ujë	1	2	2	1	1	1	1	1	3	1	2	3	3	2	1.92
O2.P3. Ndërtimi i stadiumit në qytetin e Roskovecit	2	3	2	2	2	3	2	2	2	1	1	3	2	2	2.17
O2.P4. Rehabilitim i venddepozitimit të mbetjeve	2	2	2	1	1	1	1	2	2	3	1	3	3	2	2.08
O2.P5. Rehabilitim i rrjetit shpërndarës	2	2	2	2	1	1	1	2	2	3	1	3	3	2	2.5
© S. S. Asencitet kulturore, ndërtimi, rregullimi dhe mjesisore															
O3.P1. Identifikimi i potencialëve natyrore dhe ruajtja e tyre	2	3	3	3	1	1	1	1	1	2	3	3	1	9	2.00
O3.P2. Rikonstrukcion i rrugës së liqenit në fshatin Strum	2	2	3	3	1	1	1	1	1	2	2	3	2	2	2.00
O3.P3. Rikualifikim i qendrës së diçka fshatrave	2	2	3	2	1	1	1	1	1	2	2	3	2	3	2.0
O3.P4. Ndërtimi i stadiumit në qytetin e Roskovecit	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1.92
O3.P5. Rehabilitim i venddepozitimit të mbetjeve	3	2	3	3	2	1	1	1	1	2	2	3	2	2	2.16
O3.P6. Rehabilitim i rrjetit shpërndarës	1	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	2.08
O3.P7. Terminali Multimodal në Qytetin e Roskovecit	1	2	2	3	2	2	2	2	2	3	1	3	2	1	2.00

O3.P8. Krijimi i infrastrukturës mbeshjetëse për mbrojtjen e mjedisit	1	3	2	3	3	2	3	2	3	2	3	1	3	2.50
	3	2	3	3	3	1	3	3	3	3	3	1	2	2.83
O3.P9. Korsi e dedikuar bicikletash														

[Handwritten signature]

[Handwritten signature] 2019

Në përgjithësi, në këndvështrimin e lidhjes mes objektivave të Planit dhe objektivave mjedisore, vërehet një riverifikim i përputhshmërisë sipas fushave përkatëse mjedisore. Konkretisht:

- Secila prej objektivave të Planit është në përputhshmëri të plotë me të paktën 1 objektiv mjedisore;
- Secila prej objektivave të Planit (përveç 2 objektivave të sistemit të ndricimit dhe telekomunikacionit) është në përputhshmëri të plotë me të paktën 2 objektiva mjedisore
- Gjashtë objektiva të planit janë në përputhshmëri të plotë me të paktën gjysmen (6) objektiva mjedisore
- Pesë objektiva të planit kanë një lidhje të pjesshme me të paktën një objektivë mjedisore;
- Gjashtë objektiva të planit kanë një lidhje të zbehte me të paktën 1 objektiv mjedisor;

Edhe në këndvështrimin e lidhjes mes objektivave të Planit dhe objektivave mjedisore diversifikimi i përputhshmërisë është i lartë.

lidhjet përmes tokave bujqësore ose pyjore, dëmtimet dhe okupimet e tokave ose dëmtimin e produkteve për shkak të afërsisë me sheshet e ndërtimit, ndotjet e tokës etj.

Për shkak të zhvillimeve të reja në infrastrukturë dhe pozicionimi i vendosjeve të tyre, përdorimi i tokës bujqësore ekzistuese pëson ndryshim nga ana e pozicionimit të lidhjeve të reja infrastrukturorë. Masat që zbatohen mund të sjellin rënien e përhershme të potencialit dhe prodhimtarisë së tokës bujqësore që nënkupton humbjen e përhershme të funksionimit të tokës për prodhimtarinë bujqësore. Nëse ndërtimet në infrastrukturë shtrihen edhe përtej territoreve aktuale të zhvillimit, fragmentimi i tokës bujqësore do të rritet dhe kushtet për prodhimtarinë bujqësore do të përkeqësohen edhe më tej.

7.1.2 Ajri

Objekti Mjedisor 3: Ujja e nivelit të konsumit të energjisë dhe arritja e objektivave afatgjata për sasinë vjetore të shkarkimeve të ndotësve, në përputhje me vlerat e lejuara nga BE për shkarkimet e ndotësve atmosferike.

Shkarkimet e ndotësve janë karakteristike gjatë fazës së ndërtimit të infrastrukturës dhe atë të operimit në një sërë aktiviteteve nga sektorë të ndryshëm të ekonomisë, por në lidhje direkte me Planin ndikimi kryesor vjen nga sektori I transportit dhe konsumi i energjisë për djegie.

Gjatë fazës së ndërtimit ose të rindërtimit të infrastrukturës, shkarkimi i ndotësve krijon impakt afatshkurtër në mjedis, kështu që shumica e efekteve të tyre janë të kthyeshme.

Gjatë fazës së operimit të infrastrukturës, shumica e shkarkimeve janë të pranishme si në ajër edhe në ujë e tokë, në varësi të proceseve të aktiviteteve që krijohen nga operimi i infrastrukturës përkatëse.

Zbatim i masave specifike që synojnë arritjen e qëllimeve të Planit pritet të kenë një impakt pozitiv për shkak të pakësimit të shkarkimeve të ndotësve, së pari për shkak të masave të parashikuara lidhur me sistemet e transportit. Masa të tjera nga sektorët që emetojnë shkarkime të ndotësve në ajër priten gjithashtu të kontribuojnë me efekte pozitive për shkak të pakësimit të ndotësve të shkarkuar nga djegja e drurëve për ngrohje, si edhe kontrollit të shkarkimeve në ajër nga industria agro-ushqimore dhe promovimit të mëtejshëm të energjive të gjelbra.

Megjithatë, ekziston edhe rreziku që përmirësimi i mëtejshëm i rrjetit rrugor do të prodhojë të ashtuquajturin "kërkesë e detyruar" për shkak të pakësimit të ngjeshjes, i cili nga ana tjetër mund të risë sasinë e shkarkimeve të ndotësve, veçanërisht në zona ku nuk kishte ndotje para së të zbatoheshin masat e Planit. Gjithsesi, impaktet negative me përmirësimin e rrjetit rrugor mund të pakësohen dhe madje të parandalohen përmes marrjes njëkohësisht të masave të përgjithshme për promovimin e përdorimit të rrjetit publik të transportit të pasagjereve dhe biçikletave.

Sfidat kryesore dhe prioritetet të prezantuara në SKZHI II që pasqyrohen edhe në Plan janë: (1) kompletimi i adoptimit dhe zbatimit të standardeve Europiane mbi cilësinë e ajrit urban dhe shkarkimeve në ajër; (2) konsolidimi i Sistemit Kombëtar të Monitorimit sipas standardeve Europiane; dhe (3) adoptimi e zbatimi i planeve të veprimit mbi cilësinë e ajrit si në nivel Qendror dhe në lokal.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

Duke konsideruar që sektori i transportit prodhon sasira të konsiderueshme shkarkimesh të ndotësve të ajrit brenda sasisë së lejuar tavan të shkarkimeve në ajër të përcaktuara/syнуara për Shqipërinë, mund të ishte me e përshtatshme të supozohej për vlera më të ulta të përcaktuara/syнуara për shkarkimin total të ndotësve në Shqipëri në mënyrë që të pakësohen shkarkimet e ndotësve nga transporti.

Objektivi strategjik është arritja e përmirësimeve të matshme në 2020 për cilësinë e ajrit përmes:

- Objektivi prej 40% pakësim në nivelin e ndotësve në zonat urbane;
- Arritja e niveleve objektiv të ndotësve të ajrit duke u bazuar në shëndetin human, sipas vlerave respektive: për NOX - $40 \mu/m^3$, për PM10 - $40 \mu/m^3$, për PM2.5 - $25 \mu/m^3$ dhe SO2 - $125 \mu/m^3$.

Vlerat limit të shkarkimit për NOx dhe PM2.5 që janë ndotësit kryesorë prej transportit rrugor janë përcaktuar në bazë të pakësimit indikativ në shkarkimet ndotëse.

Rinovimi i mjeteve motorike kontribuon së tepërmi në pakësimin e shkarkuesve ndotës, si edhe zhvillimi i standardeve sipas tipave të aprovuar për mjetet siguron që shumica e shkarkimeve të ndotësve të syнуara për transportin të arrihen. Masat për promovimin e transportit publik të pasagjereve dhe transportin hekurudhor kargo kontribuojnë gjithashtu në pakësimin e shkarkimit të ndotësve.

Plani nuk mund të adresojë specifikash promovimin e rinovimit të mjeteve, por me anë të të gjitha masave/veprimeve, veçanërisht atyre që promovojnë transportin publik të pasagjereve dhe transferimin e transportit kargo nga rruga në hekurudhe, ka ndikim pozitiv në mjedis dhe kontribuon qenësisht në arritjen e synimeve për shkarkimet kombëtare.

Përsa i takon shkarkimeve të grimcave pezull në ajër, ato do të pësojnë rritje të përkohshme në zonat ku do të zbatohen masat e rindërtimit të infrastrukturës sipas sektorëve (impakte të këtyeshme). Në përputhje me rregullat që rregullojnë masat për pakësimin e shkarkimeve të grimcave nga sheshet e ndërtimit, zbatimi i punimeve në ndërtim garanton që rritjet e përkohshme lokale të ndotësve të mjedisit në ajër të jenë ende të pranueshme për mjedisin dhe njerëzit.

Transporti është burimi kryesor ndotës i ajrit të mjedisit përmes grimcave pezull në ajër. Grimcat mund të japin një sërë impaktesh negative mbi shëndetin: ato shkaktojnë dhe rendojnë astmat, krijojnë arterosklerozë, përkeqësojnë përvijimin e sëmundjeve të frymëmarrjes dhe kardiovaskulare, shkaktojnë kancer, etj. Raporti i mortalitetit në zonat ku ndotja me grimca pezullë është i lartë, është 15 – 20 % më i lartë në krahasim me zonat me ajër relativisht të pastër.

Pritet që nga zbatimi i masave të Planit shkarkimet e grimcave nga transporti rrugor të ulen në mënyrë permanente, së pari për shkak të eliminimit të bllokimeve të trafikut, menaxhimit më të mirë të shtresave sipërfaqësore të rrugëve dhe përdorimit të më shumë mjeteve rrugore me efience energjie.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbatuese që paraqiten në Seksionin 9 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektivi.

7.1.3 Faktorët klimatike

Objektivi Mjedisor 4: Adoptimi i infrastrukturës në përgjigje të ndryshimeve klimatike dhe reduktimi i sasive vjetore të emetimeve të gazeve serë në nivelet e përcaktuara.

Republika e Shqipërisë miratoi dokumentin e INDC me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 762, datë 16.09.2015 dhe e paraqiti atë në Sekretariatën e UNFCCC më 24 shtator 2015. Shqipëria gjithashtu nënshkroi Marrëveshjen e Parisit më 22 prill 2016. INDC i Shqipërisë është një objektivi i skenarit bazë: vendi angazhohet për reduktimin e emetimeve të CO₂ me 11.5% në krahasim me skenarin bazë për periudhën 2016-2030. Kjo ulje është e barabartë me një reduktim të emetimeve të CO₂ prej 708 Gg deri në vitin 2030. Trajektorja e emetimeve për Shqipërinë tregon një tendencë të butë për arritjen e 2 ton emetimeve të GHG për banorin deri në vitin 2050, e cila mund të përdoret si një objektivi për tkurrjen globale dhe konvergencën e emetimeve të gazrave serrë.

Një sërë aktivitetesh ndërtimore të infrastrukturës dhe praktika sektoriale kanë impakt permanent (të kthyeshëm) mbi shkarkimet e gazeve serë (GHG), që janë ndër faktorët kryesor të ndryshimeve klimatike. Kjo për shkakun që karburantet fosile (nafta dhe derivatet) çlirojnë GHG në ajër gjatë përdorimit dhe përfaqësojnë në këto momente burimin më të rëndësishëm të energjisë në sektorin e transportit. Në këtë mënyrë sot ky sektor përbën burimin kryesor të emetimeve të gazeve serë në Shqipëri. Një tjetër pasojë e ndryshimeve klimatike janë ndryshimet në modelimet e fenomeneve mesatare klimatike dhe ngjarjet më të shpeshta të kushteve ekstreme të motit (thatësira, përmbytje, erozione, stuhi me breshër, vale të nxehta, temperature të ulëta me ngrica, etj.).

Shqipëria ende nuk ka bërë transpozimin e këtij vendimi, që planifikohet të ndodhe në 2018. Kjo periudhë është brenda kohës së zbatimit të Planit, prandaj parashikimet e këtij vendimi në lidhje me faktorët klimatike duhet të adresohen në avance. Për më tepër, SKZH II vendos synimin për shkarkimet e gazeve serë në 2020 si vijon:

- Një synim 8% reduktim të GHG siç krahasohet me skenarin baze dhe
- Një synim 40% reduktim në sasinë e HCFC-s (hidroklorofluorokarbon).

Shkarkimet e gazeve serë nga sektorë të tilla si transporti rrugor, bujqësia, energjia, etj., përfaqësojnë një rrezik të konsiderueshëm për masat zbutëse të ndryshimeve klimatike. Zbatimi i masave specifike duhet të garantojë përdorim më të madh të transportit publik, metodave të reja bujqësore të kultivimit dhe vadijes, energjisë së rinovueshme, etj. Promovimi i këtyre masave dhe përdorimi i mjeteve të reja të energjisë eficiente do të kontribuojë në parandalimin e shkarkimeve nga sektorët kontribues në GHG në fazën afat mesme dhe ndoshta një rënie pas 2020.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 9 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektivi.

- akufierike me ndjeshmëri të lartë ose shume të lartë mund të kenë impakt negative mbi burimet ujore ekzistuese dhe potenciale (direkt, indirekt, ndërkuftar);
- Pozicionimi në zonat e ujërave të mbrojtur të burimeve ujore (ndikim lokal, potencialisht rajonal dhe ndërkuftar).

Shqipëria ka aprovuar Ligjin Nr. 111/2012 "Menaxhimi i Integruar i Burimeve Ujor" dhe "Strategjinë Kombëtare Sektoriale për Furnizimin me Ujë dhe Kanalizimet 2014-2040", "Strategjinë Ndërsektoriale për Menaxhimin e Mbetjeve 2010-2020" dhe Planin Kombëtar për Menaxhimin e Mbetjeve 2010-2020". Mësisht të tjerave, këto dokumente përcaktojnë që aktivitete në trupat ujorë dhe tokat anash ujërave mund të kryhen vetëm nëse ato janë bazuar mbi planet e zhvillimit hapësinor dhe nuk mund të pozicionohen diku tjetër pa gjeneruar kosto të larta disproporcionale. Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 9 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

7.1.5 Mjedisi Natyror- Biodiversiteti dhe hapësirat e gjelbra

Objektivi Mjedisor 6: Mbrojtja e specieve (specifike), popullatave dhe habitateve dhe krijimi dhe zgjerimi i hapësirave të gjelbra të rëndësishme për rekreacion dhe biodiversitet

Impaktet që kanë të bëjnë me fragmentimin e habitateve dhe biodiversitetin janë karakteristike gjatë fazës së ndërtimit ose rindërtimit të infrastrukturës dhe me tej. Ato vërehen më tepër në mjedisin lokal, ndërsa në rastin e projekteve me shtrirje të gjera impaktet ndihen edhe në nivelin rajonal dhe përgjatë kufijve (p.sh. në migrimin e karnivoreve të mëdhenj, rrugët e migrimit të shpendëve, vijat ujore të kalimit ndërkuftar etj.). Gjatë ndërtimit ose rindërtimit të infrastrukturës, impaktet janë kryesisht afat-shkurtër dhe të kthyeshme (p.sh. si rezultat i ndotjes akustike- zhurmata në sheshin e ndërtimit- kafshët largohen). Pas ndërtimit, impaktet janë kryesisht permanente dhe të pakthyeshme për shkak të ndryshimeve në përdorimin e tokës (p.sh. ndërprerja e rrugëve të migrimit, rritja e zhurmës nga strukturat e zhvilluara në vend, pengesa në mjedis – linja elektrike, etj.).

Ndërtimi i strukturave të reja apo rindërtimi ose modernizimi i infrastrukturës ekzistuese mund të rezultojë në:

- Humbje të llojeve të caktuara të habitateve apo përfaqësuesve individuale të llojeve të bimëve dhe kafshëve (impakt direkt, i përhershëm),
- Impakt direkt, permanent mbi funksionimin e disa habitateve për shkak të fragmentimit të habitatit,
- Në rastin e aktiviteteve me shtrirje të gjera në një habitat më të rrezikuar, një impakt direktëshhtë i mundshëm mbi biodiversitetin e zonës me të ngushte ose të gjere (impakt permanent);
- Kalimet e reja shpesh fragmentojnë habitatet e kafshëve të egra dhe ndërpresin rrugë migratore dhe rrugicat e fluturimit ose pengojnë migrimin e disa grupeve të kafshëve dhe shkaktuar një rënie të biodiversitetit në disa zona (impakt direkt, kumulativ, i largët);
- Shumica e problemeve të migrimit ndodhin në fazat e ndërtimit të infrastrukturave të mëdha ku nuk ka përkujdesje për rindërtimin e kallmeve dhe komunikimeve të shkëputura të

habitateve (p.sh. ndërtimi i urave të gjelbra). Kjo duhet të merret parasysh kur projektohet dhe ndërtohet (impakt direkt, në distance);

- Zhurma ka impakt negative veçanërisht për shpendët dhe gjitarët dhe nuk është i pranishëm vetëm në distancën me të afërt të aktivitetit, por përhapet mjaft me gjere (impakt në distance);
- Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 9 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

Objektivi Mjedisor 7: Mbrojtja nga veprimtaritë me ndikime të konsiderueshme e zonave që gëzojnë status të veçantë.

Zhvillimet infrastrukturore në mjediset natyrale mund të shkaktojnë humbje permanente të habitateve dhe në këte mënyrë ndikojnë negativisht në përhapjen natyrale të tipeve të habitateve apo të llojeve të bimëve dhe kafshëve. Nëse zhvillimi vendoset në zona me status natyror të mbrojtur, impaktet mund të jene veçanërisht të zgjeruara dhe shkatërruese, pasi ato mund të degradojnë në mënyrë permanente nivelin e konservimit të mjedisit natyror dhe objektivat e mbrojtjes për zonat e mbrojtura, siç janë ato për zonat e Natura 2000. Duhet theksuar se deri më tani Ministria e Turizmit dhe e Mjedisit akoma nuk i ka përcaktuar këto site/zona të Natura 2000. Zonat me Rendësi Ekologjike (IEAs) dhe veçoritë e vlerave natyrore. Vëmendje e veçante duhet të kushtohet nëse strukturat e infrastrukturës pozicionohen në zonat e mbrojtura ku mund të ndodhin humbje permanente të habitateve kyçe, llojeve indikatore, apo që mund të kene impakte mbi integritetin, funksionalitetin dhe kohezionin e zonave. Këtu janë të mundshme edhe impaktet permanente dhe direkte mbi cilësinë e vlerave të vecanta që ato mbartin dhe për shkak të të cilave i është dhënë edhe statusi i vecante. Duke qenë se një pjese e mire e territorit të Shqipërisë (rreth 16.6%) janë zona që gëzojnë statusin e zonave të mbrojtura (sipas kategorive të ndryshme të IUCN), ka mjaft mundësi që ndërtimet e reja të kalojnë pranë ose hyjnë në territoret e këtyre zonave.

Impaktet në zonat me status natyror të mbrojtur janë të mundshme gjatë periudhës së ndërtimeve të reja ose rindërtimeve të sistemeve të infrastrukturës dhe në vijim. Ato janë me të dukshme në mjedisin lokal, ndërkohe që për aktivitete të zgjeruara, ato mund të ndjehen në nivel rajonal dhe përtej kufirit (p.sh. impakti mbi kohezionin dhe integritetin e rrejt të Natura 2000). Pas ndërtimit, impaktet janë kryesisht permanente dhe të pakthyeshme për shkak të ndryshimeve në përdorimin e tokës (p.sh. rritje e ndotjes nga zhurmat prej transportit, pengesat në mjedis, shkatërrimi i habitateve), etj.

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që paraqiten në Seksionin 9 duhet të merren parasysh për të realizuar këtë objektiv.

Signature

7.1.6 Mbetjet

Objektivi Mjedisor 8: Mbrojtja e mjedisit nga ndotja dhe reduktimi i sasisë së mbetjeve të gjeneruara duke rritur riciklimin dhe ripërdorimin e tyre.

Problemet/shqetësimet kryesore që lidhen me këtë sektor janë listuar me poshtë:

- Prania e vend-depozitimeve të hapura (të ligjshme dhe të paligjshme) të hedhjes së mbetjeve;
- Kapaciteti i pamjaftueshëm i landfilleve ekzistues/mungesa e tyre;
- Menaxhimi i mbetjeve është akoma në nivele të ulëta, sisteme grumbullimi miks ka vetëm në qytete;
- Mbetjet inerte, mbetjet e rrezikshme, dhe mbetjet e kafshëve nuk trajtohen sipas kërkesave ligjore, mungesa e landfilleve për mbetjet e rrezikshme.
- Ndarja në burim e mbetjeve/riciklimi, e cila megjithëse është kërkesë ligjore që prej vitit 2011, nuk realizohet në praktike.
- Kuadri ligjor i përgjigjet kërkesave të BE-së, por nuk mund të ndryshojë realitetin për shkak të mungesës në investime

Zhvillimi i zonave të caktuara mund të çojë integritetin e shtresave të ujërave nëntokësore dhe ndotja me kimikate të rrezikshme mund të kalojë në shtresat nëntokësore. Mund të shkaktojë sëmundje kancerogjene deri në largësi të mëdha prej zonave në fjalë.

Djegje të mbetjeve në fushë, përhapja e ndotësve nëpërmjet ajrit konsiderohet si një rrezik serioz për shëndetin, gjë që krijon reziqe potenciale për shëndetin e banoreve lokale. Rrjedhjet e mbetjeve nga fusha ndotin ujerat sipërfaqësore të lumenjve që kalojnë pranë. Pamje e shëmtuar vizive e territorit që ndikon në imazhin e tij të përgjithshëm dhe tërheqës për aktivitetet, vizitorët dhe banorët.

Strategjia e menaxhimit të mbetjeve duhet të përfshijë dhe mundësitë e incentivimit të riciklimin nga konsumatorët si dhe krijimin e zonave të dekompozimit të mbetjeve organike në çdo zonë rurale për të krijuar lëndë të parë për industrinë bujqësore për një ekonomi ciklike.

Në Seksionin 9 janë dhënë udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që duhet të merren në konsideratë për të realizuar këtë objektiv.

7.1.7 Ndotja akustike/ zhurmat

Objektivi Mjedisor 9: Reduktimi i ndotjes akustike dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE dhe OBSH.

Në zona individuale pritet një nivel më i lartë ndotjeje mjedisore gjatë fazës së ndërtimit dhe më tej gjatë fazës së operimit. Për këtë, do të duhet që gjatë fazës së ndërtimit të ndërmerren masat zbutëse, veçanërisht mbikëqyrja e shkarkimeve të nga makineritë e ndërtimit, vendosja e një lloje të limituar për ndërtimin dhe nëse nevojitet zbatimi i masave për të parandaluar zhurmën të përhapit në mjedis.

Impaktet gjatë fazës operacionale do të jene afat-gjatë. Si rregull, projektet me shtrirje të gjere ose korridoret e ndryshme (rruge, linja tubacionesh, shtylla elektrike, etj.) kane impakt me të madh mbi mjedis dhe në mënyrë direkte përgjatë korridoreve. Masat e mbrojtjes nga zhurma duhet të garantojnë parandalimin dhe pakësimin e zhurmës që vjen nga përdorimi ose operimi i një burimi në mjedis. Këto masa mbrojtëse të referuara në legjislacion duhet të përdoren për të pakësuar ndotjen nga zhurmat në të gjitha aktivitetet e pritshme dhe mbajtur me poshtë se niveli ligjor i përcaktuar. Zbatimi i masave të mëtejshme shtese për mbrojtjen nga zhurmat do të jete i nevojshëm në qendrat urbane dhe korridoret e lidhjeve të infrastrukturës.

Në Seksionin 9 janë dhënë udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që duhet të merren në konsideratë për të realizuar këtë objektiv.

7.1.8 Popullata dhe asetet materiale

Objekivi Mjedisor 10: Përmirësimi i kohëzgjatë të kohezionit social, sigurisë së jetesës dhe lëvizshmërisë së qëndrueshme.

Në vijim të impakteve mbi shëndetin human, arritjet e këtyre objektivave influencojnë gjithashtu konsiderueshëm situatën ekonomike të njerëzve dhe asetet materiale që ata kanë në dispozicion. Gjithashtu, ato kane sinergji të rëndësishme pasi synojnë të kufizojnë rritjen e mbipopullimit, kërkojnë përdorim në rritje të zgjidhjeve mbi ofrimin e shërbimeve dhe infrastrukturës, hapësirës dhe energjisë, si edhe të efekteve të dëmshme mbi asetet materiale për shkak të ekspozimit të tyre në mjedise të ndotura. Impaktet do të jene pozitive, permanente dhe rajonale.

Përsa i takon problemeve kryesore që lidhen me çështjet e mirëqenies, sigurisë dhe shëndetit, në mënyrë të përmbledhur ato kanë të bëjnë me aksesimin e trafikut dhe transportit në zonat urbane dhe rurale, lidhur ngushte me lëvizshmërinë drejt tregjeve dhe ruajtjen e lidhjeve në komunitet. Ndërkohë komunitetet lokale sfidën me të madhe e kane me ruajtjen e situatës social-ekonomike (përfshirë bujqësinë, hortikulturën, akuakulturën, pyjet, shërbimet utilitare, edukimin etj.)

Zhvillimet e parashikuara në Plan detyrimisht që do të shkaktojnë me shume trafik, me shume emetime, me shume zhurme dhe me shume trysni mbi burimet natyrore. Për të siguruar një zhvillim të qëndrueshëm Plani parashikon, nder të tjera edhe zhvillimin e sistemeve të trajtimit të mbetjeve dhe të ujerave të zeza. Në këtë këndvështrim problemet që shkaktohen nga menaxhimi i dobët i këtyre sistemeve ka gjasa të zvogëlohen.

Nder rreziqet dhe shkaqet e tyre mund të përmendim:

- Rritjen e nivelit të zhurmave dhe uljen e cilësisë së ajrit, që shkaktohen nga shtimi i trafikut, rritja e aktiviteteve urbane dhe shtimi i zhurmave nga aktivitetet e shërbimeve në komunitet;
- Cilësia e ulet e ujit të pijshëm e shkaktohet nga pakësimi i burimeve ujore për shkak të keqmenaxhimit të tyre si dhe për shkak të rritjes së ndotjes dhe eutrofikimit
- Rritja e sasisë së mbetjeve në vendet e paautorizuara që vjen si pasojë e keqmenaxhimit të mbetjeve të ngulura dhe mungesës së ndërgjeghimit.

- Zhvillimet e reja në qendrat urbane dhe industriale do të sjellin rritjen e numrit të banoreve dhe të përdoruesve të rrugëve, duke sjelle kështu një rrezik real për sigurinë e njerëzve.

Fokusimi në zhvillimet infrastrukturore që i përgjigjen realizimit të qëllimeve dhe objektivave përkatëse, kryesisht për t'i shërbyer rritjes së pritshme të numrit të vizitoreve në zonat përkatëse, mbart me vete rrezikun që komunitetet dhe vend-banimet ekzistuese mund të neglizhohen nga pikëpamja e shërbimeve komunitare. Ndërkohë që zhvillimi i përgjithshëm social-ekonomik pritet që të kontribuojë në rritjen e mirëqenies së njerëzve, ekziston rreziku që rritja ekonomike të ketë një shpërndarje të disbalancuar.

Plani ofron zgjidhje që kanë të bëjnë me mobilitete të qëndrueshme alternative. Krijimi i rrugëve të biçikletave dhe shtigjeve për kembesoret me anë të aksesimit të përshtatshëm në qendrat e rekreacionit do të kishte një impakt pozitiv në shëndetin human (impakt lokal).

Sa i takon përhapjes gjeografike të zonave të banuara në Roskovec, veprimet e paraqitura në Plan do të sjellin zonat e largëta me afër (në kohë dhe hapësirë) me qendrat kryesore dhe veçanërisht me tregjet dhe shërbimet. Ky është impakt pozitiv për të gjithë territorin.

Në Seksionin 9 janë dhënë udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që duhet të merren në konsideratë për të realizuar këtë objektiv.

7.1.9 Trashëgimia kulturore

Objektivi Mjedisor 11: Mbrojtja e veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore, përmirësimi dhe, sipas rastit, rivendosja dhe ristrukturimi i mjedisit historik.

Zhvillimet e infrastrukturës mund të ndikojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë në objekte apo zona të trashëgimisë kulturore gjatë fazës së ndërtimit dhe më tej të funksionimit të tyre. Këto ndikime përfshijnë:

- Degradimi i veçorive të peizazhit përreth njësive të trashëgimisë kulturore (impakt indirekt, i pakthyeshëm);
- Dëmtimi i strukturave të trashëgimisë kulturore (impakt direkt, i pakthyeshëm);
- Shkatërrim i mbetjeve arkeologjike gjatë fazës së ndërtimit (impakt direkt, lokal, i pakthyeshëm);
- Vibrime që mund të shkaktojnë dëmtime të strukturave të trashëgimisë kulturore (impakt indirekt, i pakthyeshëm);

Pozicionimi i infrastrukturës sipas sektorëve do të ndryshojë në mënyrë permanente përdorimin e hapësirës në këto zona. Për të ruajtur veçoritë e zonës së trashëgimisë kulturore, duhet të ndermerren masa të përshtatshme. Nga aspekti i ruajtjes së mbetjeve arkeologjike, aktivitetet në mjedis konsiderohen akte destruktive (p.sh. gërmimet). Nëse do të duhet të kryhen kërkime arkeologjike në plan të gjere, përpara se të behet pozicionimi i strukturave infrastrukturore do të duhet të merren në konsideratë edhe mundësia e gjetjeve dhe do të duhet të zbatohen masat për të ruajtur mbetjet arkeologjike.

Në vijim të impakteve direkte të përherëshme, zbatimi i veprimeve të Planit mund të ndikojë gjithashtu në trashëgiminë kulturore në mënyrë indirekte, dmth, duke përkeqësuar veçoritë e peizazhit në mjedisin përreth njësisë së trashëgimisë kulturore.

Gjatë fazës së operimit, këto veprime mund të kenë një impakt të drejtpërdrejtë pozitiv mbi trashëgiminë kulturore. Arritja me lehtë tek zonat me rëndësi historike dhe kulturore do të rezultojë në rritjen e numrit të vizitoreve. Nga ana tjetër, një impakt pozitiv i drejtpërdrejtë mund të kthehet shpejt në impakt negativ. Me shume vizitore mund të prodhohen me shume mbetje dhe të rritin ndotjen akustike.

Në Seksionin 9 janë dhënë udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që duhet të merren në konsideratë për të realizuar këtë objektiv.

7.1.10 Peizazhi

Objektivi Mjedisor 12: Mbrojtja dhe përmirësimi peizazheve dhe zonave të veçanta me veçori dalluese në nivel kombëtar dhe, kurështë e nevojshme, rivendosja e karakterit të peizazhit dhe vlerave skenike.

Përcaktimi i impaktit mbi cilësinë e peizazhit, buron kryesisht nga veçoritë vizive të hapësirës dhe nga elementet karakteristike të peizazhit që janë të pranishëm në këtë hapësirë. Peizazhi cenohet me shume nga infrastruktura që shtrihet në zona të hapura, ku impaktet janë me të dukshme për shkak të një niveli të lartë shtrirjeje (impakte të përherëshme, të pakthyeshme). Ndikimi është veçanërisht i lartë në rastin e një ndërhyrjeje infrastrukturore në zona me peizazh të jashtëzakonshëm, apo me tipare të veçanta, si dhe në zona peizazhistike me elemente natyrore të mbrojtur, të cilët mbartin një kuptim të rëndësishëm simbolik. Impaktet mbi veçoritë peizazhistike të zonave mund të përkufizohen si direkte, kumulative, indirekte dhe të dobëta. Strukturat infrastrukturore në hapësirë, bëhen elemente të peizazhit dhe pjese përbërëse e tij. Kështu që, sistemimi i këtyre strukturave duhet të behet në përputhje me tipologjinë ekzistuese të peizazhit. Marrja në konsideratë e veçorive natyrore dhe topografise se zonës ku parashikohet të zhvillohet projekti, do të reduktojë fragmentimin e peizazhit.

Në Seksionin 9 janë dhënë udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse që duhet të merren në konsideratë për të realizuar këtë objektiv.

7.1.11 Përfundime mbi Vlerësimin e Ndikimeve

Në seksionet e mësipërme, u përshkruan shkurtimisht disa nga ndikimet më të rëndësishme në realizimin e objektivave mjedisorë, që mund të rezultojnë nga zbatimi i Planit të propozuar. Në përgjithësi, nëpërmjet pozicionimit të përshatshëm të aktiviteteve hapësinore dhe duke ndërmarrë masat zbutëse përkatëse, të gjithë grupet e veprimeve janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor. Në përputhje me gjetjet, janë propozuar masa zbutëse të përgjithshme dhe specifike në Seksionin 9.

Gjatë zbatimit të projekteve, priten të ndodhin impakte pozitive dhe negative. Impaktet pozitive priten për afjin si edhe për popullatat dhe arëtarët lokalë. Vlerësimi i rezultateve tregon se nuk do

të ketë impakte mbi faktorët klimatike duke konsideruar që mjetet e transportit do të vijojnë të rinovohen në të ardhmen edhe më tej, gjë që do të sjellë si pasojë përmirësim të cilësisë së ajrit dhe cilësisë së shëndetit human, midis të tjerave. Për më tepër, zbatimi i projekteve të infrastrukturës në përgjithësi do të bëjë të mundur pakësimin e kohës së udhëtimit, sigurinë në lëvizje, përafrimin me tregjet dhe qendrat kryesore urbane dhe shërbimet publike në përgjithësi duke patur një ndikim pozitiv mbi popullatën dhe asetet materiale.

Përgjithësisht, shumica e impakteve negative janë të lidhura me fazën e planifikimit (pozicionimi i infrastrukturës në hapësirë dhe përgatitja e kushteve teknike të përshtatshme). Kjo pasi bashkia e Roskovecit ka veçori të theksuara diverse dhe të shumta nga ana natyrore, kulturore dhe peizazhi që mund të ndikohen konsiderueshëm prej zhvillimeve të infrastrukturës, sidomos atyre me shtrirje të gjere dhe korridoreve sipas sektorëve (transport, energji, ujë, etj.). Impaktet negative shfaqen në fazën e planifikimit prej aspekteve të përdorimit të tokës, efekteve në trupat ujore, natyre (si biodiversiteti edhe zonat me status të mbrojtur), trashëgiminë kulturore dhe peizazhin. Këto impakte do të kërkojnë krijimin e një programi bashkëkohor mbi masat zbutëse dhe një zbatim të përshtatshëm të këtyre masave.

Impakte negative mbi shëndetin human mund të ndodhin për shkak të rritjes së ndotjes nga zhurmat dhe perkeqesimit në cilësinë e ajrit, veçanërisht në zonat me densitet të larte banimi ku do të përqendrohen edhe një seri veprimesh në territor të ngushte dhe kjo do të ndikojë kryesisht në fazën e zbatimit të projekteve specifike.

7.2 Impaktet Kumulative

Impaktet mjedisore kumulative përcaktohen në këtë Raport si një kombinim i impakteve të zbatimit të veprimeve të Planit në aspekte të ndryshme të mjedisit.

Në zbatimin e veprimeve të Planit, impaktet mjedisore kumulative variojnë sipas aspekteve individuale të mjedisit.

Kur vlerësohen impaktet mbi token, ajrin dhe faktorët klimatike, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve të Planit shprehen si shuma e impakteve të të gjitha masave, si të tilla në Vlerësimin e impakteve kumulative mbi:

- tokën, zona tokë bujqësore dhe e pyjeve e fragmentuar për shkak të integritetit të strukturave të infrastrukturës së re që kombinohen;
- asetet minerale, shkalla e riciklimit të gjenerimit të mbetjeve ndërtimore gjatë fazës së ndërtimit dhe rindërtimit që kombinohen;
- ajrin, shkarkimet e ndotësve që pasojnë zbatimin e masave që kombinohen; dhe
- faktorët klimatike, shkarkimet e gazeve serë që pasojnë zbatimin e masave që kombinohen.

Nga aspekti i impakteve mbi ajrin dhe faktorët klimatike, impaktet kumulative si shume e impakteve të të gjithë veprimeve të Planit janë të rëndësishme për realizimin e objektivave mjedisore të përcaktuar për sektorët e Bashkisë Roskovec për 2030 në lidhje me.

- menaxhimin e mbetjeve të ndërtimit;
- shkarkimet tavane të ndotësve
- sasia vjetore me e larte e shkarkimit të gazeve serë.

Kur vlerësohen impaktet mbi ujin, natyrën, trashëgiminë kulturore dhe peizazhin, impaktet kumulative zakonisht nuk mund të shprehen si një shume e impakteve të të gjithë veprimeve për të arritur synimet e Planit. Kur vlerësohen impaktet kumulative në aspektet e përmendura më sipër, karakteristikat e një impakti individual që kontribuon në impaktet kumulative janë shume të rëndësishme. Këto janë përgjithësisht karakteristika në të cilat impaktet ndryshojnë njëri nga tjetri sipas vendit (impakt direkt dhe në distancë) dhe kohës (afat-shkurtër, afat-mesëm dhe afat-gjatë, përkohësisht dhe permanent) të impaktit.

Kur vlerësohen impaktet mbi shëndetin human, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve të Planit shprehen si një kombinim i impakteve që kontribuojnë në shëndetin dhe mirëqenien e njerëzve dhe zakonisht referohen për:

- reduktimin e ekspozimit në nivelet e tejkaluara të zhurmës;
- reduktimin e ekspozimit në nivelet e tejkaluara të ajrit të ndoturs;
- masat që lehtësojnë veprimtari çlodhëse dhe rekreative në një mjedis të shëndetshëm për distanca të shkurtër, veçanërisht gjatë shkëmbimeve ditore (impaktet u vlerësuan midis popullatës).

Kur vlerësohen impaktet mbi popullatën dhe asetet materiale, impaktet kumulative të zbatimit të veprimeve në Plan shprehen si një kombinim i impakteve të ndryshme që ndikojnë në hapësirën e tyre të jetesës dhe në jetën e tyre. Masat për të arritur synimet e Planit janë pozitivë nga aspekti i impakteve mbi popullsinë dhe asetet materiale, nëse impaktet kumulative të tyre kontribuojnë në arritjen e kohezionit social, qëndrueshmërinë dhe sigurinë.

Guyliz 2010

8 UDHËZIME DHE MASAT ZBUTËSE

Në këtë kapitull përshkruhen disa nga udhëzimet dhe masat mbrojtëse të domosdoshme për të siguruar arritjen e objektivave të rëndësishëm mjedisore në fushat e veçanta. Duke zbatuar udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse, ndikimet negative të përshkruara në seksionet më sipër do të parandalohen dhe do të sigurohet arritja e objektivave mjedisore.

Për më tepër, ky seksion ofron disa masa specifike zbutëse të zbatueshme për projektet specifike të përshkruara në Plan. Është e rëndësishme të theksohet se lista e masave specifike zbutëse e dhëna më poshtë nuk është shtruese. Masa më të detajuara në aspektin e përmbajtjes dhe analizës do të duhet të përgatiten si pjesë e VNM-ve individuale për çdo projekt specifik të Planit.

8.1 Toka

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivat Mjedisore 1 dhe 2

Duke zënë një territor të caktuar, ndërtimi i infrastrukturës së parashikuar do të shkaktojë ndikime të gjera të përhershme, të cilat do të pasqyrohen si një ndryshim në strukturën e përdorimit të tokës. Prandaj, kur planifikohet integrimi i infrastrukturës së parashikuar në mjedis, duhet të garantohet menaxhimi i qëndrueshëm i tokës dhe mbrojtja e saj.

Aktivitetet në token bujqësore dhe pyjore duhet të reduktohet në nivelin më të ulët të mundshëm, dhe duhet t'i jepet prioritet i lartë planifikimit të aktiviteteve në toke me potencial më të varfër të prodhimit, dhe toke jashtë zonave të dendura pyjore apo zonave pyjore me funksione të rëndësishme të prodhimit të lëndës së parë të drurit. Me integrimin e infrastrukturës së parashikuar në mjedis, përmirësimet brenda koridoreve apo strukturave ekzistuese kanë përparësi mbi ndërtimet e reja. Infrastruktura e parashikuar duhet të planifikohet në atë mënyrë që mos të rritë probabilitetin e rrëshqitjeve të tokës në zonën përreth aktiviteteve.

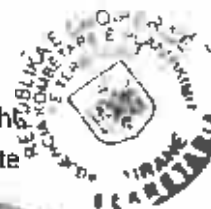
Për të siguruar përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, do të duhet që projektet specifike të plotësohen me udhëzime për të promovuar riciklimin dhe ripërdorimin e mbetjeve të ndërtimit në ndërtimin dhe rikonstruksionin e infrastrukturës së re, dhe me e rëndësishmja, përdorimin e materialeve të certifikuara të ndërtimit, prodhuar nga riciklimi i post-produkteve ose mbetjeve nga sektorët e tjerë.

Masa Zbutëse Specifike

8.1.1 Ndotja e Tokës

- Një nder problemet me të mëprehta mjedisore në Bashkinë Roskovec ndotja e dheut, vecanerisht në vend-burimin e Patos- Marinzes. Këto dhëra të ndotura duhen larguar. Për këtë mund të përdoren teknika të ndryshme, si:

Biprehabilitimit. Teknologjia e biorehabilitimit konsiderohet si më efektive, në lidhje me koston ekonomik, për trajtimin dhe pastrimin e dhërave të ndotur me naftë, qoftë në vend ndotjes edhe jashtë vendndotjes. Nëse trajtimi në vend nuk është i mundur, për shkak të korrupsionit të tokës apo

Handwritten signature

mungesës së sipërfaqes së mjaftueshme të tokës, dhe i ndotur duhet gërryer, transportuar dhe depozituar në rreshta ose bioreaktorë ku nënshtrohet procesit të biodegradimit.

Biorehabilitimi është një proces natyror, efektiv dhe me leverdi ekonomike i cili njëkohësisht përfaqëson një metodë të aftë për të operuar suksesshëm në shumë drejtime. Aktualisht aplikohet "mbjellja" e bakteve të modifikuara gjenetikisht (16SrADN) apo metodës së gjenetikës së aplikuar. Efektiviteti i biorehabilitimit varet nga burimet dhe sasia e ushqimeve që gjenden në terrenet e ndotur, kryesisht karbonit të lirë, fosforit dhe/ose azotit. Mikroorganizmat vetë mund të transportohen në rrugë të ndryshme. Shpejtësia dhe intensiteti i procesit të degradimit varet nga disa faktorë si: burimet dhe sasia e ushqimit, pH, temperatura, përmbajtja e lagështisë, cilësia, sasia dhe karakteristikat biologjike të ndotësit si edhe vetitë e tokës vetë.

Një nga disavantazhet e procesit është fakti që ai shfaq vështirësi në trajtimin e dhërave me nivel ndotjeje më të madh se 80+85%. Po ashtu kjo teknologji nuk mund të parandalojë avullimin e hidrokarbureve me peshë të vogël molekulare si aromatiket policiklike, të cilët kryesisht avullojnë në vend që të biodegradohen. Procesi i biodegradimit të dhërave të ndotur me naftë mund të bëhet me dy mënyra: me rreshta ose me togje.

Duke qenë se trajtimi i tij me metoda termike apo mekanike (centrifugimi) nuk është fizibel për shkak të natyrës dhe strukturës së tokës, por edhe vetive të naftës, rruga më e përshtatshme duket të mbetet biodegradimi. Praktisht duhet të gërryhet e gjithë sipërfaqja e ndotur me naftë, deri në thellësinë 30 cm dhe të transportohet në gropat ekologjike të Manekajat dhe Kuqarit, ose në një stacion të ndërtuar për trajtimin bakteriologjik të saj.

- Toka që shtrihet nën rrugë mund të jete në rrezik gjatë ndërtimit, pasi mund të ndotet nga derdhjet e hidrokarbureve dhe ato kimike. Pastaj toka mund të shërbejë si një burim ndotjeje kur përshkohet nga ujerat nëntokësore.
- Në zonat ku kërkohen prerje të mëdha, do të ndeshen shkëmbinjë, të cilët mund të kërkojnë zhvendosje. Metoda e zhvendosjes mund të variojë nga gërmimi me një ekskavator, deri tek shpërthimi, i cili do të sjellë zhurmë të konsiderueshme dhe dridhje që lidhen me te.

8.1.2 Ripërdorimi i materialit të gërmuar

- Materiali, i cili gërmohet nga prerja e seksioneve është një burim natyral dhe përdorimi i tij në baze të një skeme do të maksimizohet duke përdorur teknika konstruktive të cilat intensifikojnë ngjeshjen e materialeve për tu përdorur si mbushje inxhinierike.
- Megjithatë, pashmangshmërisht do të ketë një sasi të konsiderueshme material, i cili, për shkak të veçorive të tij fizike dhe strukturore, nuk është i përshtatshëm për tu përdorur si mbushje inxhinierike brenda skemës. Megjithatë, ky material mund të jete i përshtatshëm për aktivitete të tjera, siç është krijimi i peizazhit, ku nuk aplikohen kërkesa kaq të rrepta strukturore. Ripërdorimi i këtij materiali do të maksimizohet brenda skemës, dhe çdo material i tepërt do të transportohet jashtë.
- Materiali i gërmuar i parashikuar për ripërdorim do të trajtohet dhe transportohet në minimum, dhe do të depozitohet në mënyre të tilla që të minimizojë ndikimet e gërryerjes. Koha midis gërmimit dhe ripërdorimit gjatë periudës së lagështisë duhet të jete sa më e vogël. Gjatë

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

peñudhave të zgjatura me lagështire, kontraktori duhet të ndërpresë gërmimin dhe vendosjen e materialit për të parandaluar degradimin për shkak të lagështirës.

8.1.3 Erozioni

1. Aty ku është e nevojshme, zonat e shkarkimit prej strukturave kulluese do të pajisen me gurë të thyer, për të reduktuar erozionin, veçanërisht në rastet kur janë instaluar strukturat e kullimit dhe/ose nivelet e formacioneve të rrugës janë ngritur dhe krijojnë shpatë të zhveshura, të cilat kërkojnë stabilizim, përpara fillimit të sezonit të shirave.

8.2 Ajri

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 3

Në planifikimin e politikave dhe aktiviteteve të Planit duhet të merren parasysh objektivat e SKZHI II dhe standardet e lejuara të emetimeve, të përcaktuara nga BE, OBSH dhe legjislacioni përkatës shqiptar.

Prioritet në procedurën e përzgjedhjes duhet t'i jepet varianteve të cilat ofrojnë përmirësimin më të madh të cilësisë së ajrit të ambientit. Gjatë përgatitjes së politikave dhe projekteve të reja në infrastrukture, duhet të respektohen udhëzimet dhe masat në vijim, në mënyrë që të arrihen objektivat e reduktimit të ndotjes së ajrit të ambientit në zonat e ndikimit të aktiviteteve përkatëse:

- Përdorim i mjeteve të transportit publik me emetime të gazeve në nivele të ulëta ose me filtra ajri të reduktimit maksimal
- Përcaktimi i zonave industriale me teknologji të larta dhe me emetime të gazeve në sasi të ulët
- Identifikimi dhe monitorimi i burimeve të gazeve që shkaktojnë shiun acid
- Komunikim ndërkufitar institucional për të shmangur incidentet mjedisore të qarkullimit të ajrit si dhe përcaktimi i masave konkrete të veprimit në raste të incidenteve ndërkufitare
- Përcaktimi i kriterëve të tjetërsimit të sipërfaqeve të tokës dhe qëllimit të përdorimit të saj që në fazat e projektimit
- Shtimi i sipërfaqeve me pyje dhe bimësi
- Strukturimi i kërkesave për lende drusore
- Përcaktimi i masave të emergjencave në rastet e aksidenteve industriale për zvogëlimin e ndikimeve në mjedis dhe në cilësinë e tij

Masa Zbutëse Specifike

- Problemi i ndotjes së ajrit mund të zgjidhet përmes investimeve në teknologji, fokusuar në përmirësimin e pajisjeve sipërfaqësore që përdoren, duke filluar nga gryka e puseve dhe deri në stacionet e trajtimit të fluideve. Bazuar në faktin që faktori gazor është ende shumë i lartë, 293 nm³/m³ instalimi i stacioneve të separatorëve me disa shkallë ndarjeje, do të mundëjë që kapjen e gjithë kësaj sasive, dhe më pas tregtimin e tij, duke e bërë kështu procesin të mbyllur.

Handwritten signature and date: G. J. 2019

Problemi më i madhe mbetet H2S, i cili është edhe gaz acid. Rruga më ekonomike dhe më e sigurt duket të jetë kapja e tij dhe rinjektimi në Mbetjet e ngurta duke zgjidhur njëkohësisht dy probleme: eliminimin/minimizimin e ndotjes dhe duke ndikuar pozitivisht në ruajtjen e presionit të shtresës produktive.

- Monitorimi i cilësisë së ajrit në të gjithë territorin e vendit duke vendosur stacione automatike të monitorimit si në zonat urbane dhe ato rurale (të gjitha bashkitë të kenë dy- tre stacione monitorimi sipas specifikës së zonave industriale dhe të banimit)
- Koordinimi midis institucioneve Qendrore dhe vendore për Vlerësimin e kushteve mjedisore që lidhen me cilësinë e ajrit dhe me masat ndaj ndryshimeve klimatike

8.3 Faktorët Klimatikë

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 4

Zbatimi i masave për të arritur objektivat e Planit duhet të marrë parasysh të ashtuquajturat objektiva indikative për të reduktuar emetimet e gazit, të cilat janë të përcaktuara deri në vitin 2020 në SKZHI II për reduktimin e emetimeve të gazit serre. Në këtë kuadër duhet mbajtur në vëmendje si me poshtë:

- përcaktimi i protokolleve dhe monitorimi i rasteve të trajtimit të sëmundjeve që vijnë si pasojë e ngjarjeve të motit;
- përcaktimi i masave të emergjencave civile për të shmangur/zbutur ndikimet nga kushtet ekstreme të motit
- Përcaktimi i kriterëve dhe politikave për futjen e teknologjive bashkëkohore në bujqësi si dhe praktikave me të mira të bujqësisë organike
- zbatimi i një politike parkimi kufizuese në zonat urbane;
- integrimi i çështjeve të ndryshimeve klimatike në kuadrin politik dhe ligjor duke specifikuar institucionet dhe përgjegjësitë për identifikimin, zbatimin dhe monitorimin e masave zbutëse/përshtatësi ndaj ndikimeve të ndryshimeve klimatike

8.3.1 Përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike

Projektet specifike të Planit duhet të hartohen në një mënyrë të tillë që të sigurojnë një përdorim efektiv të burimeve, që do të thotë se ndjeshmëria e infrastrukturës së parashikuar ndaj ndryshimeve klimatike, fatkeqësi natyrore dhe fatkeqësi antropogjenike duhet të vërehet siç duhet. Kjo do të thotë se kur planifikohet infrastruktura, duhet të merren në konsideratë masa nga vlerësimet e rreziqeve, të cilat do të rrisin elasticitetin e infrastrukturës ndaj ndryshimeve klimatike në mënyrën e duhur, veçanërisht në lidhje me reshjet, përmbytjet, temperaturat e larta dhe valët e të nxehtit, thatësitat, rritjet e nivelit të detit dhe stuhitë. Në këtë kuadër, është e nevojshme të:

- përgatitet një analizë e ndjeshmërisë së Infrastrukturës së parashikuar ndaj ndryshimeve klimatike;
- zbatohen masat dhe orientimet e bazuara në rezultatet e analizave të cilat përmirësojnë në mënyrën e duhur elasticitetin e infrastrukturës ndaj ndryshimeve klimatike.

Gjyflor 2019

Për të arritur objektivin mjedisor në lidhje me përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike, duhet të sigurohen si me poshtë:

- në terma afatgjatë, infrastruktura duhet të jetë më pak e ndjeshme ndaj pasojave të reshjeve ekstreme (shirave, dëborës, apo edhe ngricave);
- gjatë planifikimit të çdo ndërtimi të ri apo zgjerimi të strukturave ekzistuese, duhet të kryhet një analizë ndjeshmerie e infrastrukturës së parashikuar në kushtet ekstreme të motit, dhe në baze të rezultateve të saj, duhet të përgatitet një plan masash për të reduktuar në mënyrë të përhershme pasojat e këtyre fenomeneve;
- zbatimi i masave për të reduktuar ndjeshmërinë e infrastrukturës ndaj kushteve ekstreme të motit duhet të behet një detyrë qendrore e menaxhimit të çdo lloj infrastrukture. Qëllimi i zbatimit të këtyre masave duhet të bazohet sidomos në reduktimin e demit të shkaktuar për përdoruesit e infrastrukturës së ndjeshme ndaj motit, nëse ata nuk mund ta përdorin atë;
- duhet të përcaktohen qarte udhëzimet për metodologjinë, procedurat dhe realizimin e mbledhjes së informacionit mbi kushtet ekstreme të motit, si dhe për planifikimin dhe zbatimin e masave për të reduktuar ndjeshmërinë e infrastrukturës së parashikuar ndaj kushtet ekstreme të motit.

8.4 Uji

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 5

Në mënyrë që të kufizohen efektet e presionit që do të ushtroje infrastruktura e parashikuar në burimet ujore dhe kështu të parandalohen ndikimet negative në cilësinë e ujit (sidomos ujit të pijshëm), duhet të shmanget integrimi hapësinor i infrastrukturës së re në zonat e mbrojtura ujore.

Në integrimin hapësinor të Infrastrukturës së re, është e nevojshme që të shmanget integrimi i objekteve në zonat në rrezik nga përmbytjet dhe erozioni si pasojë e tyre. Në rast të ndërhyrjeve në këto zona, duhet të provohet se niveli ekzistues i rrezikut nga përmbytjet në zonën përreth nuk do të rritet. Udhëzimi i lartpërmendur duhet të merret parasysh në mënyrë që të reduktoje presionin e infrastrukturës së re në zonat në rrezik nga përmbytjet, dhe për të siguruar se niveli i rrezikut nga përmbytjet në zona të veçanta nuk do të rritet.

Kur planifikohen ndërhyrjet në zonat me rrezik jashtëzakonisht të lartë, shume të lartë dhe të lartë të akuifereve, është e nevojshme që të studionen dhe planifikohen zgjidhjet e duhura teknike për të parandaluar ndikimet negative gjatë ndërtimit dhe shfrytëzimit, si dhe në rastin e ngjarjeve të jashtëzakonshme (p.sh. rrjedhjet e substancave të rrezikshme). Shqyrtimi i udhëzimit të lartpërmendur do të reduktoje probabilitetin e ndotjes nëntokësore, duke siguruar ndikime të kufizuara të presionit të infrastrukturës së re në ujerat nëntokësore.

Aktivitetet e tilla mund të ndikojnë në mënyrë të konsiderueshme në statusin ekologjik të rrjedhës ujore, të zvogëlojnë basenet mbrojtëse ujore, dhe të prodhojnë ndikime kumulative mbi biodiversitetin e zonës dhe shërbimet e ekosistemeve të zonës. Në rastet e përjashtimit të kësaj mase, ajo duhet të bëhet e mundur vetëm në baze të argumentimit të eksperteve, ashtu siç është

se elementi i infrastrukturës nuk mund të integrohet në vende të tjera pa shpenzime jashtëzakonisht të larta. Në llogaritjen e këtyre shpenzimeve duhet të përfshihen edhe kostot që vijnë si pasojë e pakësimit të shërbimeve që vijnë nga ekosistemi. Shqyrtimi i udhëzimit të lartpërmendur do të beje llogaritjen e kostove me të sakte dhe të balancuar. Kjo do të parandalonte ndikime të rëndësishme negative në gjendjen ekologjike të rrethave ujore.

Masa Zbutëse Specifike

- Në rast se zbatimi i një projekti specifik do të ndikojë ndjeshëm në ndonjë akuifer, gjatë hartimit të dokumentacionit të projektit duhet bërë edhe një vlerësim i dëmit ndaj ujerave nëntokësore. Vlerësimi duhet të përfshijë gjithashtu edhe një mënyrë për ta kaluar këtë zonë (si p.sh. ndërtimin e një ure) për të garantuar mbrojtjen e ujit nëntokësor.
- Duhet bërë përcaktimi i zonave me specifike për qëllime të përdorimit të ujerave për HEC-e, rezervuare, për bujqësinë.
- Duhet planifikuar zgjidhjet e duhura teknike për të parandaluar ndikimet negative mbi ujerat e larjas, gjatë fazave të ndërtimit dhe shfrytëzimit të infrastrukturës, si dhe në rastet e ndodhive të jashtëzakonshme (p.sh. derdhjet e substancave të rrezikshme).
- Ndikimet e ndotjes do të shmangen duke adoptuar praktika të mira të menaxhimit të punës në terren, siç janë:
 - Nuk do të autorizohet depozitimi i produkteve të dëmshme në një distance më pak se 50 m nga brigjet e lumenjve si dhe do të kufizohet pranë rrethave të tjera ujore siç janë kanalet kulluese;
 - Ambientet e magazinimit duhet të rrethohen dhe mbulohen për të parandaluar derdhje të ndryshme;
 - Kanalet anësore do të ndërtohen përpara ndërtimit të rrugës, për të parandaluar derdhjen e rrjedhjeve të rrugës gjatë ndërtimit, në lume, apo kanalet kulluese;

8.5 Mjedisin Natyror

Udhëzime të përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivat Mjedisore 6 dhe 7

Për të ruajtur në mënyrë të përhershme mjedisin natyror dhe biodiversitetin, duhet të merren parasysh masat e mëposhtme:

- Shfrytëzimi i infrastrukturës ekzistuese ka përparësi mbi ndërtimin e infrastrukturës së re;
- Nëse aktivitetet në mjedisin e paprekur nuk mund të shmangen, duhet të shmangen aktivitetet në zonat e mbrojtura, zonat me rëndësi mjedisore dhe zonat me karakteristika të çmuara natyrore;
- Prioritet duhet t'i jepet varianteve me më pak ndikim në rrugët e migrimit të kafshëve të egra (varianetë të cilat kalojnë më shumë neper tunele dhe variante të cilat ndërpresin më pak rrugët e migrimit);
- Duhet të sigurohen pasazhe të përshtatshme për kafshët e egra, gjë që është në përputhje me praktikatat me të mira evropiane. Para se të ndërtohen ndërtimi i ri, duhet të kryhet një studim apo të përmbledhen rezultatet e studimeve ekzistuese, të cilat do të lehtësonin integrimin

në mënyrë të përshtatshme të një strukture të caktuar në një vend (formën, madhësinë, dhe sistemimin e objektit dhe rrethinave të tij). Planet duhet gjithashtu të parashikojnë pasazhe për kafshët e vogla (amfibet, gjitarët e vegjël, zvarranikeve) në baze të studimeve ekzistuese ose, nëse është e nevojshme, hulumtimeve shtesë.

- Në integrimin hapësinor të infrastrukturës së parashikuar, duhet të shmanget ndërhyrja e projekteve në zonat me karakteristika të çmuara natyrore. Shqyrtimi i udhëzimit do të lehtësojë ruajtjen e llojeve dhe karakteristikave të vlefshme natyrore.
- Në integrimin hapësinor të infrastrukturës së parashikuar, duhet të shmanget ndërhyrja e projekteve në zonat e mbrojtura. Nëse aktivitetet në zona të tilla nuk mund të shmangen, dhe nëse kjo është e lejuar në baze të aktit për mbrojtjen e një zone të caktuar, duhet të merren parasysh udhëzimet, bazat dhe kushtet për ruajtjen e zonave të mbrojtura të natyrës të cilat janë në regjim mbrojtjeje, të miratuar me aktet për mbrojtjen. Shqyrtimi i udhëzimit do të lehtësojë mbrojtjen e zonave të mbrojtura.
- Në integrimin hapësinor të infrastrukturës së parashikuar, ndërhyrja e projekteve në zonat e Natura 2000 duhet të shmanget. Shqyrtimi i udhëzimit do të lehtësojë mbrojtjen e lidhjes dhe integritetit të zonave të Natura 2000. Duhet theksuar se deri më tani Ministria e Turizmit dhe e Mjedisit akoma nuk i ka përcaktuar këto site/zona të Natura 2000.

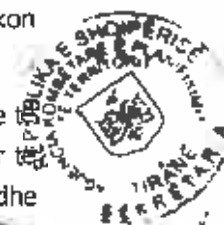
Prandaj, ndërhyrja hapësinore e infrastrukturës së parashikuar në zonat e propozuara për mbrojtje duhet të shmanget për të parandaluar konfliktet e mundshme dhe ndikimet negative në arrijtjen e objektivave mjedisore të ruajtjes së natyrës.

Masa Zbutëse Specifike

Projektet specifike duhet të plotësohen me detyrën për të mbrojtur në mënyrë me adekuate llojet e veçanta të kafshëve prej rreziqeve që vijnë si pasojë e ndërtimit të infrastrukturës së re. Duhet të zbatohet masa zbutëse specifike: Sigurimi i korridoreve të migrimit dhe siguria e kafshëve. Përmbajtja e kësaj mase duhet të jete si më poshtë:

- Të ulet fragmentimi i habitateve të llojeve, duke krijuar pasazhe për kafshët e egra në linjat ekzistuese të lëvizjes (veçanërisht për gjitarët dhe amfibet). Për këtë qëllim, fillimisht, duhet të kryhet një studim apo të përmbledhen të dhënat nga monitorimet ekzistuese rreth vdekshmërisë së kafshëve të egra në rrugë. Pastaj, bazuar në gjetjet e studimit, do të krijohen lehtësira për migrimin e kafshëve të egra. Në kuadër të kësaj mase, do të përgatitet një liste prioritare e njollave të zeza, ku kafshët rrezikohen me shume dhe në këto zona do të zbatohen masat zbutëse përkatëse (sistemim të vendkalimeve, gardhe anësore etj.). Gjithashtu kjo gjë ndikon pozitivisht në përmirësimin e sigurisë së trafikut.
- Në zonat ku planifikohet infrastruktura e re, duhet të sigurohet ruajtja e rrugëve ekzistuese të migrimit, duke ndërtuar strukturat e duhura dhe duke kryer gjithë sistemimet e tjera për të parandaluar lëvizjen e kafshëve të egra (sidomos mishngrënësve, lakuriqëve të natës dhe amfibeve)

Gjyftor

- Hartimi i Planit të Menaxhimit/Veprimit të Biodiversitetit dhe zhvillimi i qëndrueshëm i tij në brendësi të territorit të bashkisë, kryesisht për zonat të cilat shihen prioritare për ruajtjen e specieve të mbrojtura. Në këtë rast, Bashkisë i nevojitet bashkëpunimi me Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit dhe institucione të tjera lokale e qendrore (AKM, ARM, etj.). Ky rekomandim vjen edhe si detyrim ligjor në zbatim të ligjit Nr.587, datë 20.7.2006 "Për Mbrojtjen e Biodiversitetit".
- Inventarizimi i specieve dhe përditësimi i tij i vazhdueshëm për territorin e bashkisë (në bashkëpunim me Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit dhe institucionet të tjera vendore dhe qendrore, AKM, ARM-Fier, AKZM, AdZM Fier). Inventarizimi përbën bazën mbi të cilën duhet hartuar plani i menaxhimit të biodiversitetit, përcaktohen zonat që spikaten për larmishmëri flore dhe faune dhe zonat që strehojnë speciet e rrezikuara. Inventarizimi i shërben Bashkisë për mbrojtjen dhe ruajtjen e biodiversitetit nga ndërhyrjet e njeriut dhe nga elementet natyrore, detyrim ky që rrjedh nga Ligji nr. 139/2015, "Për Vetëqeverisjen Vendore" dhe VKM Nr. 84, datë 27.1.2009 "Për Caktimin e kriterëve për ngritjen e rjetit të inventarizimit dhe të monitorimit të biodiversitetit".
- Hartimi i Planit të Mbarështimit të Fondit Kullësor, në mënyrë që të dihet kapaciteti i territorit për kullotje dhe shfrytëzim të pyjeve, të ndërmerren masa për ndalimin e kullotjes/shfrytëzimit aty ku vlerësohet e nevojshme.
- Hartimi i Planit të Mbarështimit të Bimeve Mjekëore dhe Aromatike, në mënyrë që të njihet kapaciteti i lejuar i shfrytëzimit të këtyre bimeve duke ruajtur balancat e tyre (në bashkëpunim me institucionet vendore dhe qendrore, Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit, ARM, AKM, etj.).
- Kontrolli i zbatimit të moratoriumit të ndalimit të gjuetisë dhe prerjeve të pyjeve (duhet theksuar që për zbatimin e moratoriumit të pyjeve Bashkia është e ngarkuar drejtpërsëdrejti për kontrollin dhe zbatimin e tij, ndërsa për atë të gjuetisë bashkisë i lind detyrim nga ligji për mbrojtjen e faunës dhe ligji për mbrojtjen e biodiversitetit).

Këto masa do të lehtësojnë lidhjet mes habitateve (rivendosin apo ruajnë rrugët e migrimit) të specieve dhe arrijnë e objektivat mjedisore që lidhen me mbrojtjen e natyrës.

8.6 Mbetjet

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 8

Zhvillimet e parashikuara padyshim që mbartin pasojën e gjenerimit të shtuar të sasisë së mbetjeve, të cilat mund të cenojnë integritetin e shtresave të ujërave nëntokësore dhe ndotja me kimikate të rrezikshme mund të kalojë në shtresat nëntokësore. Gjenerimi i mbetjeve ka efekt të drejtpërdrejtë në zhvillimin e turizmit dhe zhvillimin e përgjithshëm ekonomik të vendit si dhe në integritetin e zonave të mbrojtura mjedisore.

Gjatë hartimit të PPV për Bashkinë Roskovec janë marrë në konsideratë të gjitha ndikimet mjedisore që hartimi i këtij plani ka në territorin e bashkisë në ndër-çështjet me shqetësuese, me ndikim të lartë mjedisor është çështja e trajtimit të mbetjeve të ngarkimit të territorin e bashkisë, duke konsideruar

faktin se është edhe ndër problematikat e ngritura nga banorët e zonës. Në këtë mënyrë është e domosdoshme të jepen sugjerime nga PPV për Bashkinë Roskovec për trajtimin e mbetjeve urbane.

Siç janë parashtruar edhe në objektivat e raportit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor, menaxhimi i mbetjeve dhe minimizimi i rreziqeve është objektiv parësor për ndikimin e lartë që keqmenaxhimi i tyre ka në ujërat sipërfaqësore, ujërat nëntokësore, tokë dhe peizazh.

Bashkia Roskovec referon vetëm një vend grumbullim, shumë pranë zonës së banuar që rëndon edhe më tej problematikën e ndotjes së ajrit në fshatin Marinëz. Vend depozitimi ekzistues në fshatin Marinëz është ndërtuar me vendim të këshillit të ish komunës Kuman që në vitin 2013, ka një sipërfaqe rreth 10.000 m² dhe kapacitet mbajtës rreth 10.000-15.000 m³. Për këtë vend depozitim është marrë leje mjedisore të tipit C me nr. 150 Prot datë 27.01.2017. Në pamundësi për të depozituar në vend tjetër Bashkia Roskovec rekomandon rehabilitimin e vend depozitimit aktual dhe shfrytëzimin e mëtejshëm të tij deri në zgjidhjen permantente të këtij problemi.

Përsa i përket mbetjeve inerte, sipas Vendimit Nr. 575, datë 24.6.2015 të Këshillit të Ministrave, Njësitë e qeverisjes vendore, në planet e përgjithshme vendore, duhet të parashikojnë vende për depozitimin e përkohshëm të mbetjeve inerte dhe lëndfilltet për mbetjet inerte. Bazuar në këtë vendim, PPV e Bashkisë Roskovec ka propozuar që vend-depozitimi i përkohshëm i mbetjeve inerte të jetë në pikën me kordinata: 40°41'37.09' N dhe 19°39'22.48'09 E. (Figura 29). Kjo zone ndodhet ne territorin e. Bashkise Patos

BASHKIA PATOS

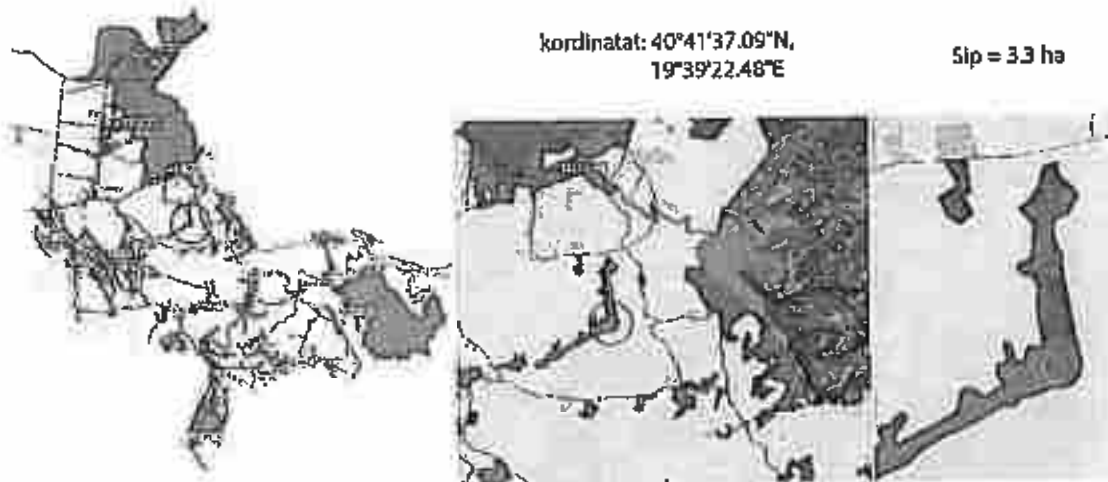

Figura 30. Vend-depozitimi i propozuar per mbetjet inerte. Bashkia Roskovec

Vend-depozitimi i propozuar plotëson të gjitha kriteret e vendosura nga VKM e mësipërme, pasi është jashtë zonave të mbrojtura, arkeologjike, turistike apo zone tjetër që mbrohet me një akt normativ; në distancë të paktën 300 metra nga një pus furnizues me ujë dhe çdo burim tjetër ujor; dhe në distancë të paktën 100 metra nga një përrua, argjinaturë lumore, liqen, lum ose kompleks ligajnor*. Gjithashtu, është marrë në konsideratë që volumi maksimal i mbetjeve inerte që mund të depozitohen në këtë vend-depozitim nuk duhet të kalojë 20 ton në ditë.

Bashkia Roskovec ndërkohë duhet të përqendrohet kryesisht në realizimin e objektivave si kurse është arritura e afateve të VKM Nr. 418 datë 25.06.2014 "Për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në burim" të rrymave të mbetjeve për të reduktuar sasinë e mbetjeve që do të depozitohen përmes:

- Optimizimit të grumbullimit të mbetjeve;
- sigurimit të grumbullimit të diferencuar të mbetjeve në burim;
- promovimit të ripërdorimit të produkteve;
- përgatitjes së veprimtarive të ripërdorimit;
- përmirësimit të cilësisë së riciklimit të mbetjeve.

Progresi drejt sistemit të grumbullimit të ndarë të mbetjeve është një domosdoshmëri për t'u zbatuar në Bashkinë Roskovec.

Fillimisht, rekomandohet aplikimi në nivel pilot i sistemit të grumbullimit të mbetjeve me 3 kosha, për mbetjet e riciklueshme të thata, mbetjet organike dhe mbetjet e tjera (të përzjera). Pas pilotimit, fillimisht në zonat urbane, do të vijojë gradualisht shtrirja e këtij sistemi në të gjithë zonat e shërbimit sipas përcaktimeve në Planin Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve. Sistemi i grumbullimit me tre kosha është i koduar sipas ngjyrave më poshtë:

- Lënda organike e kompostueshme do të grumbullohet në koshin me ngjyrë të gjelbër,
- Materialet e riciklueshme të thata do të grumbullohen në koshin me ngjyrë blu, dhe
- Mbetjet e tjera urbane në koshin me ngjyrë të zezë

Mbetjet e riciklueshme dhe/apo të kompostueshme do të grumbullohen në burim sipas njërit apo disa prej varianteve, nga ofruesit e shërbimit të grumbullimit të mbetjeve (publik/privat), operatorët specifikë të grumbullimit të mbetjeve specifikë, apo nga vetë bizneset e riciklimit, etj. Janë konceptuar tre alternativa për organizimin e grumbullimit të diferencuar të mbetjeve, sikurse tregohet në Tabelën e mëposhtme (Tabela 31).

Tabela 31. Opsionet e grumbullimit dhe transportimit të ndarë të mbetjeve (GTN)

OPSIONET	OPERATORI I GRUMBULLIMIT TË DIFERENCUAR TË MBETJEVE	PËRSHKRIM I OPSIONIT
Grumbullimi-Transportimi i Ndarë 1 (GTN1)	Operatorët publik/ privat të ngarkuar për grumbullimin e mbetjeve	Grumbullimi në mënyrë të diferencuar i mbetjeve, nëpërmjet sistemit me 3 kosha në pikat publike, direkt nga gjeneruesit e mëdhenj të mbetjeve, dyqanet e rikuperimit në qytet, etj.
Grumbullimi-Transportimi Ndarë 2 (GTN2)	Operatorët specifikë për grumbullimin e mbetjeve specifikë (të autorizuar nga NJQV- tët)	Grumbullimi në mënyrë të diferencuar vetëm të koshave të specifikë të mbetjeve (riciklimit dhe/ apo organike) grumbullimi i materialeve të riciklueshme nga ofruesit e mëdhenj të mbetjeve, dyqanet e rikuperimit në qytet, etj.

27/06/2019

Grumbullimi - Transportimi i Ndarë 1 (GTN3)	Sektori privat i rikuperimit dhe riciklimit	Kompanitë e riciklimit apo kompostimit autorizohen të organizojnë vetë grumbullimin e diferencuar në burim të mbetjeve grumbullojnë në mënyrë të ndarë vetëm koshat publik të mbetjeve. Sektori privat ose grumbulluesit e materialeve të riciklueshme, rekuperojnë materialet, sipas parimit të ekonomisë së tregut të lirë.
--	--	---

Për momentin asnjë prej alternativave të mësipërme nuk është e zbatueshme në formën e saj të plotë në Bashkinë e Roskovecit. Për këtë arsye, rekomandohet fillimisht projektimi, zbatimi dhe monitorimi i skemave pilot në nivelin e 30% të sistemit total ekzistues, për ndarjen e mbetjeve të riciklueshme dhe organike në qytetin e Roskovecit. Pilotimi i skemave të grumbullimit të diferencuar të mbetjeve do të shoqërohet me rritjen e interesit të sektorit privat (që për momentin është i dobët), si dhe do të përmirësojë njohuritë e konsumatorëve për të ndarë mbetjet sipas rymave të dëshiruara.

Zgjerimi dhe modernizimi i sistemeve për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve do bërë paralelisht me krijimin e sistemeve për rikuperimin, riciklimin apo kompostimin e mbetjeve. Roli dhe interesi i sektorit privat (rikuperimit, riciklimit dhe kompostimit) është shumë i rëndësishëm për modernizimin e sistemit të grumbullimit të diferencuar të mbetjeve. Kjo do të kërkojë lidhjen e marrëveshjeve me kompanitë e riciklimit që operojnë në qarkun e Fierit, ose në mungesë të kompanive rajonale, me kompanitë e riciklimit që operojnë në nivel kombëtar.

Masat zbutëse që duhen parashikuar dhe zbatuar lidhur me administrimin e mbetjeve janë si më poshtë:

- Propozohet të studiohen të gjitha territoret e objekteve industriale që kane përdorur ose gjeneruar kimikate të rrezikshme për shëndetin dhe të ndahen mbi bazën e shkallës së rrezikut, duke zbatuar të gjitha direktivat e BE-së që lidhen me kontaminimin e rrezikshëm të tokës.
- Zhvillimi i infrastrukturës dhe përfshirja në planet rajonale e vendore të menaxhimit të mbetjeve
- Janë të domosdoshëm buxhete të rrafshueshme për menaxhimin e mbetjeve, që përfshijnë gjithashtu dhe sektorin privat
- Krijimi i kushteve të duhura për donatorët ndërkombëtarë (veçanërisht për fondet e BE-se) për të financuar infrastrukturën e nevojshme.
- Mobilizimi i një instrumenti financues nga niveli kombëtar, rajonal dhe lokal, me qëllim që të plotësohen funksionet e tij në fushën e menaxhimit të mbetjeve.

Problematika

Bashkia Roskovec paraqet një sërë problematikash lidhur me menaxhimin e mbetjeve dhe standartet që duhen plotësuar në zgjidhjen përfundimtare të këtij problemi, i cili për hir të të vërtetës përbën një çështje shumë sensibilë pothuajse për të gjitha njësitë vendore të vendit tonë. Disa nga këto problematika janë si më poshtë vijon:

- o Mungesa e landfill-eve sipas standarteve
- o Mosmenaxhimi i mbetjeve urbane në të gjitha njësitë vendore
- o Grumbullimi i padiferencuar mbetjeve – që nënkupton të gjitha mbetjet grumbullohen, hidhen, transportohen dhe depozitohen në të njëjtin vend pa u trajtuar e seleksionuar paraprakisht
- o Mungesa e një landfill-i të posaçëm për mbetjet e bashkisë
- Mungesa e trajtimit apo ndarjes së mbetjeve organike [kompostimi dhe ri-përdorimi i tyre]
- o Mungesa e një landfill-i për mbetjet e rrezikshme [bateri, vajra, mbetje spitalore e industriale, etj]
- o Numri i pamjaftueshëm i kontenierëve, duke bërë që mbetjet të hidhen në tokë apo të bëhen burim sëmundjesh dhe ndotje të ajrit të zonës
- o Mungesë e automjeteve të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve
- Mungesa e industrisë ricikluese në zonë
- o Mungesa e ndërgjegjësimit të komunitetit të zonës lidhur me problematikën e mbetjeve dhe rreziqet që ato shkaktojnë në mjedis dhe shëndetin e banorëve
- o Vend-depozitime ilegale mbetjesh, për shkak të mungesës së kontenierëve, largësisë së kontenierëve nga familjet/bizneset apo dhe nivelit të ulët të ndërgjegjësimit publik.

8.7 Ndotja Akustike (Zhurmat)

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 9

Kur të planifikohen politikat për zhvillimin e infrastrukturës së parashikuar, në mënyrë që të zvogëlohet ndotja akustike në mjedis në përputhje me objektivat e përcaktuara në SKZHI II, është e nevojshme të sigurohen masa që kontribuojnë në reduktimin e ekspozimit të zonave urbane ndaj ndikimeve negative dhe në mbrojtjen e mjedisit.

Ndotja akustike është veçanërisht e lartë në qendrat urbane dhe në zonat e qendrave më të rëndësishme me zhvillime infrastrukturore. Prandaj është e domosdoshme që të merren masa për të zvogëluar ndotjen e mjedisit. Zbatimi i masave është i nevojshëm në zonat me ndotje të tepruar akustike në situatën aktuale, ndërsa duhet gjithashtu të merren masa zbutëse në të gjitha zonat ku Plani parashikon infrastrukture të re.

Gjatë përgatitjes së projekteve të infrastrukturës, për të arritur objektivin e reduktimit të ndotjes nga zhurma duhet të respektohen keto udhëzime:

- duhet të sigurohen për aq sa të jete e mundur, masa për të reduktuar emetimet e zhurmës në burim (masa në rrjetin apo strukturën përkatëse infrastrukturore, automjetet në përdorim, masa logjistike, riorganizimin e përkohshëm ose të përhershëm të lëvizjeve tranzite, reduktimi i orareve të punës apo zvogëlimi i shpejtësinë në zonat e ekspozuara ndaj zhurmës);
- në zonat ku tejkalohen tavanet e ndotjes, duhet të merren masa për të parandaluar shtrirjen e zhurmës në mjedis (nëpërmjet barrierave të zhurmës dhe argjinaturave, galerive të mbuluara, etj.) dhe për të siguruar kushte të mira jete të ndërtesa mbrojtja pasive);

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

- duhet të shmanget sa më shumë që të jete e mundur ndërhyrja në zonat e qeta të banuara dhe/ose në zona të cilat janë të përcaktuara në baze të legjisladonit për mbrojtjen nga zhurma si veçanërisht të ndjeshme ndaj zhurmës (ndërtesat e banimit, objektet e kujdesit shëndetësor, etj.);
- duhet të shmanget sa më shumë që të jete e mundur ndërhyrja në zonat e qeta në natyrë.

Masat për mbrojtjen e mjedisit nga zhurma në duhet të përqendrohet kryesisht në: (a) masat për të reduktuar emetimet e zhurmës në burim; (b) masat për të parandaluar shtrirjen e zhurmës në mjedis; dhe (c) nëse është e nevojshme, masa për krijimin e kushteve të përshtatshme të jetesës në ndërtesat e mbiëkspozuar.

Masat për të reduktuar emetimet e zhurmës në burim janë më të efektshme. Emetimet e reduktuara të zhurmës nga burimet e saj mund të arrihet kryesisht përmes modernizimit të logjistikes në përdorim, riorganizimit të flukseve të trafikut dhe orareve të kryerjes së ndërhyrjeve infrastrukturore, etj. Qëllimi i SKZHI II në lidhje me vlerat e zhurmës në vitin 2020 është të arrije objektivin e 56 dB/ditë dhe 45 dB/natë.

8.8 Popullsia dhe Asetet Materiale

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 10

Zhvillimet e reja infrastrukturore (sidomos qendrat multimodale të transportit) pritet që të shkaktojnë një rritje të niveleve të zhurmës në mjedisin përreth tyre. Për të shmangur një përkeqësim të mjedisit ku jetohet në zonën përreth këtyre zhvillimeve, ky fakt duhet të mbahet në vëmendje kur të behet verifikimi i mundësive për zhvillim në fazat e mëvonshme, në kuadër të sigurimit të një lidhje multimodale në rajonin përreth.

Projektet specifike duhet të kenë në fokus edhe garantimin që Infrastruktura e re vihet në dispozicion të të gjithë përdoruesve. Kjo pritet të inkurajojë përfshirjen me aktive të komunitetit në kuadër të sistemeve infrastrukturore, në mënyrë që ta bëjë atë më të arritshme për të gjitha shtresat dhe kategoritë sociale.

Kur planifikohen politikat dhe projektet e reja, prioritet duhet t'i jepet përmirësimit të lidhjeve dhe zhvillimit në zonat më pak të zhvilluara. Zbatimi i projekteve të kësaj natyre do të përmirësojë aksesin, dhe kështu do të kontribuojnë në zhvillimin më të shpejtë ekonomik në zonat më pak të zhvilluara.

8.9 Trashëgimia Kulturore

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 11

Zhvillimi i infrastrukturës së parashikuar mund të ndikojë të njëjste dhe zonat kulturore, veçanërisht në aspektin e degradimit të karakteristikave të peizazhit të rrethinave të njësive të trashëgimisë kulturore, dëmtimit të objekteve të trashëgimisë kulturore, si dhe shkatërrimit të mueteve arkeologjike nga vibrimet gjatë ndërtimit të objekteve të cilat mund të shkaktojnë dëme në objektet e trashëgimisë kulturore. Për të shmangur këto ndikime, duhet të merren parasysh si më poshtë:

- Prioritet është shmangia e vendosjes së infrastrukturës së re në zonat e trashëgimisë kulturore. Duhet të ruhet sidomos integriteti dhe tiparet e peizazheve kulturore, zonave të ndikimit të trashëgimisë arkitektonike dhe mbetjeve arkeologjike.
- Në kuadër të ruajtjes së mbetjeve arkeologjike, aktivitetet në mjedis konsiderohen akte destruktive (p.sh. gërmimi). Do të duhet të kryhen hulumtime të shumta paraprake arkeologjike, rezultatet e të cilave do të duhet të merren parasysh kur të përcaktohet vendosja e infrastrukturës së re. Gjithashtu do të duhet të zbatohen masat për të ruajtur mbetjet arkeologjike.
- Zbulimet e një rëndësie të madhe mund të kërkojnë ndryshimin e punëve përgatitore (projektit) për një detyrë të veçantë. Në rast të zbulimit të gjetjeve apo mbetjeve arkeologjike, do të njoftohet menjëherë autoriteti përkatës. Zona më pas do të studiohet dhe mundësisht do të rrethohet, duke mos lejuar asnjë zhvillim të mëtejshëm në atë zone derisa çështja të zgjidhet sipas procedurave të përcaktuara.
- Në rastet kur vendet arkeologjike mund të rrezikohen nga aktivitetet e ndërtimit, vendi do të jetë i mbrojtur nga rrethimi për të parandaluar dëmtimin e paqëllimshëm ose si pasoje e neglizhencës ndaj arkeologjisë.
- Me integrimin e infrastrukturës së parashikuar në mjedis, përmirësimet brenda korridoreve apo strukturave ekzistuese kanë përparësi mbi ndërtimet e reja.
- E gjithë puna e ndërtimit do të jetë e kufizuar brenda korridorit të punimeve. Në rast se nevojiten më shumë hapësira ose aktivite të lidhura me ndërtimin jashtë korridorit të punimeve, do të informohen paraprakisht autoritetet kombëtare përkatëse.

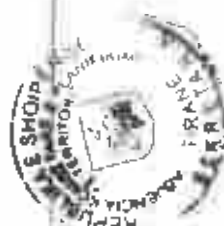
8.10 Peizazhi

Udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse për të arritur Objektivin Mjedisor 12

Për të siguruar ruajtjen e peizazheve të jashtëzakonshme, zonave të peizazheve me karakteristika të dallueshme në nivel kombëtar dhe një imazh të cilësisë së larte të peizazhit, duhet të ndiqen udhëzimet e mëposhtme:

- Ndërhyrjet e infrastrukturës së re nuk duhet të integrohen në zonat e veçanta të peizazhit apo peizazheve me karakteristika të dallueshme në nivel kombëtar;
- Në integrimin hapësinor të projekteve specifike duhet të kërkohen vende jashtë zonave me peizazhe të veçantë apo zonave me peizazhe me karakteristika të dallueshme në nivel kombëtar;
- Duhet të zbatohen masat e duhura teknike për të siguruar një imazh të cilësisë së larte të peizazhit, veçanërisht në rastin e aktiviteteve në njësitë e ruajtura apo të pasura kulturore të natyrës;
- Me integrimin e infrastrukturës së parashikuar në mjedis, përmirësimet brenda korridoreve apo strukturave ekzistuese kanë përparësi mbi ndërtimet e reja.

Strategjia e Peizazhit

Në rastet kur projekti specifik i mbivendoset ndonjë peizazhi ekzistues bujqësor apo rural, duhet të ndiqet një qasje ku synohet mbrojtja e vlerave rurale dhe rezidenciale dhe pasurimi i peizazhit përgjatë aneve të rrugës. Objektivat e punimeve peizazhiste:

- Të zhvillohet një peizazh, karakteristikat e të cilit lidhen me modelin, shkallen dhe diversitetin e karakteristikave të peizazhit ekzistues;
- Të minimizohen ndërhyrjet vizuale dhe të zvogëlohet natyra negative e çdo pengese vizuale;
- Për të mbrojtur, të rikthehen apo të zmadhohen elementet e peizazhit ekzistues, të prekur drejtpërdrejt nga propozimi;
- Të ndihmohet në krijimin e kushteve të këndshme e të sigurt të drejtimit të mjeteve;

Masat e përgjithshme zbutëse ndaj peizazhit

Gjatë zgjedhjes dhe projektimit të detyrave të propozuara, konsideratë duhet t'i jepet shmangies së ndikimeve kudo që të jete e mundur në këtë kuadër, alternativa përfundimtare e miratuar për çdo projekt duhet të zgjidhet e tille që të minimizojë ku të jete e mundur ndikimin në karakteristikat e banimit, karakteristikat topografike, pemët dhe pyjet. Megjithatë, disa ndikime janë të pashmangshme, dhe masat e propozuara synojnë të zbutin natyrën negative të këtyre ndikimeve.

Në rastet kur shtrirja vertikale propozon argjinatura të larta që krijojnë ndikime të rëndësishme në mjedis, këto përf forcime të larta nuk duket të jenë optimizuar. Ato duhet të jenë, kur është e mundur, të reduktuara deri në nivelin e tokës apo 1m lartësi.

Masa të tjera të përgjithshme përfshijnë:

- Në skarpata, për të parandaluar rënien e shkëmbinjve, duhet të jenë më të preferueshme bordurat e gjera se platformat e ndërmjetme. Skajet e skarpatave duhet të rrumbullakosen. Shpatet e parregullta duhet të jenë më të preferueshme se sipërfaqet gjeometrike.
- Zbatimin e standardeve kombëtare shqiptare të rrugëve për pastrimin e kantierëve dhe rivegetacionin, për të siguruar ruajtjen e komoditeve të nevojshme të peizazhit.
- Për mbushje, shpatet duhet ti nënshtrohen mbjelljes hidraulike me një përzierje fare që përfshin si farat e barit, ashtu edhe të shkurreve mesdhetare. Përveç kësaj, mbjellja në vendet e ndjeshme, veçanërisht në afërsi të ambienteve të banimit dhe rekreacionit, do të përdoret për të reduktuar apo zbutur pengesat vizuale të shkaktuara nga ngritja e argjinaturave të projektit, sidomos në kryqëzime.
- Për zonat potenciale në një nivel (pas optimizimit të lartësisë së projektit) blmësia e propozuar do të përmirësojë ndikimet negative të automjeteve, si dhe hapësirën vizuale të projektit të propozuar.
- Përgjatë gjatësisë së projektit përkatës do të trajtohen sipas rastit: venddepozitimet për mbeturinat, zonat e përkohshme të ndërtimit, zonat e peizazhit brenda kryqëzimeve, zonat e vogla të fushave të copëzuara, fermat apo pronat e tjera të siguruar për ndërtimin e projektit.

Zonat e përkohshme të ndërtimit do të jene të rrethuara dhe të integruara vizualisht duke përdorur mbjelljen e bimëve sipas kërkesës.

- Kontrata do të jetë e përshtatur për të siguruar praktika të mira të punës në mënyrë që të zvogëloje çfarëdo ndikimi negativ që rrjedh nga ndërtimi në nivelin më të ulët të mundshëm dhe për të siguruar që makineritë veprojnë brenda zonës përkatëse të ndërtimit të projektit. Në të gjitha rastet, rregulloret kombëtare do të mbështeten kur të jete e mundur me udhëzime nga praktikat ndërkombëtare.
- Zonat e përkohshme të ndërtimit do të pozicionohen në një mënyrë të tillë që të shmangin ndikimet e mëtejshme në pronat ekzistuese të banimit, pemët, gardhet, kanalet e kullimit etj. Këto zona, përpara ose në fund të kontratës së ndërtimit, do të rikthehen plotësisht në gjendjen e mëparshme.
- Me përfundimin e çdo projekti përkatës, shpatet anësore, duke përfshirë gërmimet dhe argjinaturat, bankinat dhe sipërfaqet e tjera të buta do të përgatiten për t'u mbuluar me dhë, dhe do të mbillen apo vishen me bimësi mbrojtëse.

[Handwritten signature]

9 MONITORIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS

Monitorimi i mjedisit përshkruan proceset dhe aktivitetet që duhet të realizohen për të karakterizuar dhe monitoruar cilësinë e mjedisit. Monitorimi i mjedisit përdoret në përgatitjen e raporteve të vlerësimeve strategjike mjedisore të planeve apo programeve, si dhe në shumë rrethana në të cilat aktivitetet njerëzore mbartin rrezikun e efekteve të dëmshme në mjedisin natyror. Të gjitha strategjitë dhe programet e monitorimit kanë arsye dhe justifikime të cilat shpesh janë të dizajnuara për të përcaktuar statusin aktual të një mjedisi ose për të parashikuar tendencat e ardhshme në parametrat mjedisore. Cilësia e programeve të monitorimit është kritikuar prej kohësh në shumë vende, së pari nisur nga zbatimi i pjesshëm i tij dhe, së dyti, nga dështimi për "ta përkthyer" atë në ndihmë të vendim-marrjes më të mirë mjedisore (da Silva Dias, 2017).

Pavarësisht debateve mbi cilësinë e tyre, monitorimi i ndikimeve në mjedis është jashtëzakonisht i rëndësishëm për zbatimin e Planit. Nga pikëpamja ligjore, në përputhje me ligjin Nr. 91/2013 dhe Direktivën 2001/42/EC, zbatimi i një programi duhet të monitorohet, me qëllim që të identifikohen efektet negative të paparashikuara, në mënyrë që të krijohet mundësia për një reagim të hershëm ndaj këtyre efekteve duke u paraprirë adaptime të mundshme.

9.1 Kuadri Institucional dhe Ligjor dhe Instrumente që lidhen me Monitorimin e Mjedisit

Monitorimi i mjedisit në vendin tonë bazohet në Ligjin nr.10 431, datë 9.6.2011 "Për Mbrojtjen e Mjedisit", neni 19 "Mbrojtja e natyrës"; neni 41 "Monitorimi i gjendjes së mjedisit"; neni 45 "Qëllimi dhe funksionimi i sistemit të informacionit mjedisor dhe, neni 60 mbi "Funksionet e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit". Procedurat dhe rregullat e monitorimit përcaktohen në VKM nr.1189 të datës 18/11/2009 "Për rregullat dhe procedurat për hartimin dhe zbatimin e programit kombëtar të monitorimit të mjedisit" dhe në Programin Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit (që përgatitet çdo vit). Monitorimi kryhet edhe në kuadër të detyrimeve që i lindin vendit tonë si rrjedhojë e marrjes së statusit të vendit kandidat në Bashkimin Europian, konkretisht, zbatimit të nenit 108 të Marrëveshjes së Stabilizim Asocimit (MSA) për "Zhvillimin dhe forcimin e bashkëpunimit në luftën kundër degradimit mjedisor" në zbatim të të cilit, Ministria e Mjedisit ka krijuar Sistemin e Integruar të Monitorimit të Mjedisit (SIMM).

Mbështetur në elementët e këtij sistemi është hartuar edhe Programi Kombëtar i Monitorimit të Mjedisit. Objektivi primar i Programit Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit është të ndihmojë autoritetet kombëtare dhe vendimmarresit në arritjen e qëllimeve të politikës për një zhvillim të qëndrueshëm (Figura 30). Sistemi i monitorimit është përbërë nga stacionet e monitorimit që përkasin rrjetit të monitorimit në mënyrë të specifikuar të krijuar për çdo komponent mjedisor siç janë, ajri, ujrat, toka, biodiversiteti dhe pyjet. Rrjeti ka qënë hartuar në përputhje me kërkesat e legjislacionit të BE-së. Stacionet dhe treguesit kanë qënë përzgjedhur në funksion të burimeve të disponueshme por dhe duke përmbushur nevojat e politik-bërësve dhe informimin e publikut duke qënë në përputhje me kërkesat e legjislacionit të BE-së.

Secili nga stacionet e monitorimit është i lidhur me një grup të parametrave që maten dhe analizohen, në bazën e të cilave llogariten, vlerësohen dhe përcaktohen treguesit mjedisorë të cilësisë, presionit dhe ndikimit. Përcaktimi i treguesve mjedisorë është bërë në bazë të vlerësimit të fizibilitetit të tyre, rëndësisë për kushtet specifike të vendit dhe në radhë të parë për rëndësinë e dhënë nga Direktivat dhe legjislacioni i BE-së.

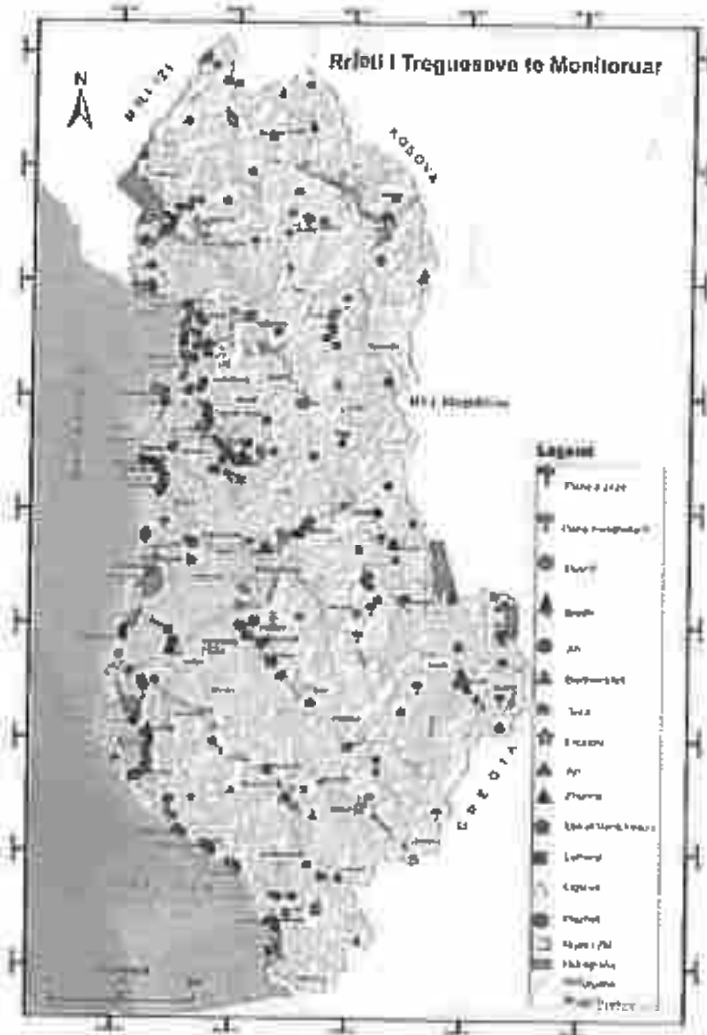

Figura 31. Rrjeti i treguesve të monitoruar për vitin 2018 (Burimi: AKM, 2018)

Qëllimi është që të krijohet një lidhje ndërmjet asaj çfarë do të monitorohet me atë se si do të përdoren këto rezultate. Kjo lidhje realizohet me së miri duke përdorur kornizën DPSIR. Kjo kornizë (e miratuar si model kryesor të monitorimit të mjedisit nga EEA që nga viti 1999) lidh zhvillimet sociale - ekonomike me transmetimin (d) e ndryshimeve që ushtrojnë presion (P) në gjendjen (S) e mjedisit, të cilat çojnë në ndikimet (I) në shëndetin e njeriut, funksionimin e ekosistemit dhe ekonomisë. Së fundi, përgjigjet shoqërore dhe politike (R) ndikojnë në pjesët e mëparshme të sistemit, direkt ose indirekt.

PIP
 DITË
 2018

Handwritten signature

Handwritten signature

9.2 Plani i Veprimit: Monitorimi, Treguesit e Vlerësimit dhe Institucione Monitoruese

Plani i Monitorimit të zbatimit të PPV-së përcakton treguesit mjedisor mbi të cilët do të bazohet monitorimi, shpeshësia e monitorimit sipas legjislacionit shqiptar në fuqi dhe institutet përgjegjëse për monitorimin e gjendjes në mjedis. Sipas legjislacionit në fuqi, treguesit mjedisorë janë *"ndryshorja që jep në mënyrë të përmbledhur dhe të thjeshtë, të dhëna për një dukuri mjedisore duke e bërë atë të perceptueshme nëpërmjet vlerësimit numerik nga matjet përkatëse"*. Dukuritë mjedisore lidhen me cilësinë e mjedisit, konkretisht të përbërësve të tij, shkarkimet në mjedis, ndotjen aktive, shkallën e dëmtimit dhe ruajtjes apo edhe masave të marra. Monitorimi i treguesve të mjedisit kryhet veçanërisht gjatë zbatimit të projekteve të parashikuara në Planin e Përgjithshëm Vendor

Në këtë kuadër, është hartuar edhe sistemi i monitorimit të ndikimeve kryesore në mjedis, të cilat pritet që të shkaktohen nga zbatimi i Planit. Këto ndikime janë identifikuar gjatë vlerësimit të ndikimeve mjedisore të Planit të Përgjithshëm vendor të Bashkisë Roskovec. Sistemi i monitorimit përfshin të gjithë indikatorët përkatës për çdo sektor mjedisor (toka, cilësia e ajrit, ndryshimet klimatike, uji, biodiversiteti dhe zonat e mbrojtura, trashëgimia kulturore, peizazhi, etj.) dhe identifikon autoritetin dhe përgjegjësinë për matjen apo vlerësimin e çdo indikatorit mjedisor të propozuar.

Nisur nga sa mësipër, në hartimin e programit të monitorimit, jemi bazuar në eksperiencën dhe në sistemet e monitorimit që përdoren nga strukturat e tjera. Programi i monitorimit, nga njëra anë vë në dukje, monitorimin e zbatimit të standardeve të nevojshme të matjeve nga strukturat e tjera, dhe kryesisht nga operatorët përkatës (përmes përfshirjes së tyre në procesin e nxjerrjes së lejeve përkatëse mjedisore), dhe nga ana tjetër, përqendrohet tek procesi i grumbullimit, përpunimit dhe shpërndarjes së të dhënave.

Plani i Monitorimit të zbatimit të PPV-së Roskovec ka përcaktuar edhe institucionet përgjegjëse të cilat do të duhet të monitorojnë treguesit mjedisorë për vlerësimin dhe zbatimin e masave të parashikuara në VSM sipas fushave të përgjegjësisë përkatëse. Institucionet përgjegjëse përfshijnë "institutet, laboratorët e qendrat kërkimore shkencore private e publike të kontraktuar nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit për të kryer monitorimin e treguesve konkretë të dukurive natyrore të cilësisë". Institucionet shtetërore, qoftë në nivel kombëtar apo edhe rajonal si Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Agjencia Rajonale e Mjedisit, Inspektorati Mjedisor, Drejtoria e Mjedisit në Bashkinë Roskovec do të nevojitet të bashkërendojnë punën në mënyrë që të realizojnë inspektimet në terren për mbarrëvajtjen dhe respektimin e kushteve të pëlqimeve apo lejeve mjedisore të projekteve. Më poshtë (Tabela 32) është paraqitur Plani i veprimit, monitorimi dhe treguesit e vlerësimit për PPV-në e Bashkisë Roskovec.

Tabela 32. Programi i monitorimit të mjedisit gjatë zbatimit të projekteve të PPV-së Roskovec

Nr.	Objektivi Mjedisor	Treguesi Mjedisor	Autoriteti Monitorues	Parametrat Fizik	Frekuenca e Monitorimit
1	Toka	<ul style="list-style-type: none"> Përmbajtja në lëndë ushqyese e tokës Ndoja (metalet e rënda dhe përbërësit organikë). Sipërfaqja bujqësore / natyrore / kullimore e humbur nga fondi bujqësor, për shkak të ndryshimit të përdorimit të saj (për ndërtime, infrastrukturë, etj. Sipërfaqja e tokës së trazuar/ degraduar (gërryer rrëshqitur). Niveli/shkalla e erozionit Burimet ujore që preken drejtpërsëdrejti nga erozioni i tokës ku zbatohet një projekt. Shkarkimet industrial në tokë nga mjetet e rënda. 	<ul style="list-style-type: none"> Universiteti Bujqësor Instituti i Shëndetit Publik Inspektoriati Kombëtar i Mbrojtjes së Territorit Inspektoriati i Mjedisit SHGJSH Dr. Rajonale e Bujqësisë Ministria e Bujqësisë Min. e Transporteve Bashkia (Dep. Mjedisit) AKM dhe ARM Fakulteti i Shkencave të Natyrës, Universiteti Politeknik IGJELUM QTTB 	<ul style="list-style-type: none"> Na Cl, SO₄, trashësia humbore, raporti Mg/Cl, aciditeti, raporti N/C, metale te rënda Sasia e tokës së humbuar (ton/ha) Sasia e naftës në mjedis Nr. dhe lloji i fragmentimit Vlera e tokës djerre Përqëndrimi i kimikateve dhe pesticideve në tokat bujqësore Shkalla e pjetlorise në raport me të dhënat kombëtare 	<ul style="list-style-type: none"> 10 vende, 2 herë/vit Raportim 12 herë/vit Analizat biologjike dhe kimike të tokës, 4 herë/vit

2	Airi	<ul style="list-style-type: none"> Sasitë vjetore të shkarkimeve në qendrat urbane Shpërndarja e shkarkimeve Sasia vjetore e elementëve të rëndë Niveli i grimcave PM në ajër Niveli i gazit sulfurik në ajër Cilësia e ajrit në qendrat e NJA-ve Shkarkimet nga transporti Gjendja e filtrave dhe sistemeve të shkarkimit nga industria e rëndë dhe sektori privat. 	<ul style="list-style-type: none"> Agjencia Kombëtare e Mjedisit Shërbimi Gjeologjik Instituti i Shëndetit Publik Inspektoriati i Mjedisit Min.e Transporteve Bashkia (Dep.Mjedisit) AKM dhe ARM Fakulteti i Shkencave të Natyrës, Universiteti i Politeknik- Inxhinieria e Mjedisit, IGJEUM 	<ul style="list-style-type: none"> PM2.5 dhe PM10 SOX NOX GHG Pb CO dhe CO2 CFCs Vizibiliteti Shkalla e errësimit Dioksina dhe furanet Benzenet C6H6 Ozoni O3 	<ul style="list-style-type: none"> 10 vende, 2 herë/vit
3	Faktorët klimatike	<ul style="list-style-type: none"> Shkarkimet e Gazeve Sere Shkarkimet sipas burimit (%) Zhvillimi i kërkesës për energji Alokimi i prodhimit të energjisë sipas burimit Përqindja e BER26 (%) Evoluimi i numrit të automjeteve të udhëtarëve 	<ul style="list-style-type: none"> Agjencia Kombëtare e Mjedisit Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore Enti Rregullator i Energjisë Drejtoria e Përgjithshme e Transportit Rrugor 	<ul style="list-style-type: none"> SOx, NOx, PM10, gazet sere, Pb, CO Përqindja e Energjisë nga BER (%) Numri i automjeteve të udhëtarëve 	<ul style="list-style-type: none"> Çdo vit

Handwritten signature

ATLIDER STUDIO ARCHITECTURE

- MARRËSI
- URBANIZIM
- URBANIZIM
- URBANIZIM
- URBANIZIM
- URBANIZIM

<p>4. Ujërit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cilësia ujërave sipërfaqësore • Cilësia e ujërave nëntokësore • Cilësia e ujërave për ujtje • Pikat e shkarkimit të ujërave të ndotura industriale • Pikat e shkarkimit të ujërave të ndotura urbane • Cilësia e ujit për konsum publik • Koefficienti i shfrytëzimit të ujit • Niveli i trajtimit të ujërave të ndotura • Popullsia e lidhur me sistemin e grumbullimit të ujërave të ndotura 	<ul style="list-style-type: none"> • Autoriteti i Menaxhimit të Baseneve Ujore • IGJEU • Fakulteti i Shkencave të Natyrës • Këshilli Teknik i Ujit • Agjencia Kombëtare e Mjedisit • Shërbimi Gjeologjik Shqiptar • Instituti i Shëndetit Publik • IGJEU • Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural • Ministria e Turizmit dhe Mjedisit 	<ul style="list-style-type: none"> • NBO5 dhe NKO • Metalet e rënda (Pb, Zn, Cu, Ni, Co, Cr, Cd) • Aciditeti dhe pH • Koefficienti i shfrytëzimit të ujërave të ëmbla • Temperatura • Fortësia • Mbetjet e thata • Përbajtja e Na, Ca, Mg, Cl dhe sulfatave • Prania e nitrateve dhe nitrateve • Prania e pesticidëve • Niveli statik dhe dinamik i ujërave nëntokësore • Përcjellshmëria • HCO3 dhe CO3 	<ul style="list-style-type: none"> • Ngritja e 4 stacioneve shtesë të monitorimit për lumin Vjosa dhe Dëbrnicë • Monitorim 2 herë në muaj të rezervuareve të ujërave të ëmbla • Monitorim 2 herë në muaj për depot e ujit të pjshëm • 12 herë në vit për ujërat nëntokësore • 4 herë në vit mbi cilësinë e ujërave për bujqësi
---	---	---	---

Guja 2019

<p>5 Biodiversiteti dhe zonat e mbrojtura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Statusi i habitateve të rëndësishme dhe prioritare ▪ Numri dhe sipërfaqja e zonave të mbrojtura ▪ Larmia e ekosistemeve ▪ Identifikimi i specieve në territorin e Bashkisë ▪ Xhepat natyrorë në sipërfaqet ujore ▪ Shligjet natyrore ▪ Inventarizimi (të gjitha kategoritë) ▪ Specifikimi i standardeve sipas trajtimit të BE-së ▪ Identifikimi i specieve të rrezikuara, të kërcënuara dhe të zhdukura ▪ Shqetësimi nga zhurmat 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura ▪ Administrata e Zonave të Mbrojtura ▪ Drejtoria e Zhvillimit Rajonal dhe Integritimit. ▪ Inspektorati Shtetëror i Mjedisit dhe Pyjeve ▪ Ojif-të ▪ Ministria e Mjedisit 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sipërfaqja e zonave të mbrojtura ▪ Sipërfaqja e mbuluar me bimësi natyrore dhe pyje. ▪ Numri i habitateve të identifikuara ▪ Numri i specieve në rrezik dhe atyre të kërcënuara ▪ Numri i llojeve të rralla dhe endemike. ▪ Ndryshimet në popullatat e gjitarëve, zogjve dhe të, Jo vertebrorëve 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Çdo muaj. 12 herë/vit
---	---	---	---	---

01/2024
 02/2024
 03/2024
 04/2024
 05/2024
 06/2024

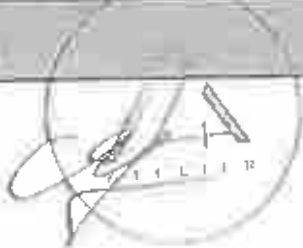

Handwritten signature

<p>6 Mbetjet</p> <ul style="list-style-type: none"> Sasia totale mbetjeve Volumi total i mbetjeve të ngurta Volumi total i mbetjeve familjare Sasia që arrhet të grumbullohet nga Bashkia Mbetjet inorganike dhe të rrezikshme Mbetjet spitalore Vend-depozimet 	<ul style="list-style-type: none"> Drejtoria e Punëve Publike në Bashki Inspetriorati Shtetëror i Mjedis dhe Pyejeve Njësitë Administrative Ministria e Infrastrukturës, Energjisë dhe Zhvillimit Urban Ojft-të 	<ul style="list-style-type: none"> Kategorizimi i mbetjeve sipas tipologjisë Numri dhe volumi i kontainierëve të përdorur Financimi, pagesa nga tarifat apo taksë mbi përdoruesit? Frekuenca e grumbullimit të mbetjeve 	<ul style="list-style-type: none"> Çdo muja
<p>Zhurmat</p> <ul style="list-style-type: none"> Niveli i zhurmave Lloji i zhurmave Burimi i zhurmave Tendenca e zhurmave Shqetësimi nga zhurmat 	<ul style="list-style-type: none"> Agjencia Kombëtare e Mjedisit Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore Enti Rregullator i Energjisë Drejtoria e Përgjithshme e Transportit Rrugor 	<ul style="list-style-type: none"> Sipërfaqet në ndërtim, Numri i makinave në trafik, Numri i makinave mbi 5, 10, 15 apo 20 vjet 	<ul style="list-style-type: none"> Çdo vit

8. Popullata dhe asetet materiale

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jetëgjatësia mesatare e popullsisë ▪ Përbajtja e hidrokarbureve në ajër ▪ Aksidentet në punë dhe në rrugë ▪ Familjet nën minimumin jetik ▪ Disponueshmëria e shërbimit shëndetësor ▪ Niveli i trajtimit të urgjencave ▪ Disponueshmëria e ilaçeve farmaceutike ▪ Numri i banesave dhe pronësia e tyre 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministria e Shëndetësisë ▪ Instituti i Shëndetit Publik ▪ Inspektorati Mjedisor ▪ Inspektorati i Punës ▪ AKM-ARM ▪ Bashkia Roskovec 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Moshë mesatare vjet/muaj ▪ Nr.i aksidenteve ▪ Nr.i të Sëmurëve(kardio-respirator-toksik) ▪ Statusi dhe niveli i Shërbimit shëndetësor ▪ Numri i NJEF ▪ Numri i banesave të reja ▪ Banesa në pronësi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Monitorim mujor ▪ Raportim 4 herë në vit
--	--	---	---

<p>9. Trashëgimi kulturor</p> <ul style="list-style-type: none"> Objekte të kultit fetar Objektet e trashëgimisë kulturore Objektet e trashëgimisë historike Pasuritë arkeologjike Sitet arkeologjike Trashëgimia arkitektonike dhe mjedisorë Godina dhe vepra me vlera të larta historike e arkitektonike. 	<ul style="list-style-type: none"> Ministria e Kulturës Këshilli Kombëtar i Arkeologjisë Shërbimi Arkeologjik Shqiptar Drejtoria Rajonale e Kulturës IKMT Bashkia Rrethore Instituti i Monumenteve të Kulturës. 	<ul style="list-style-type: none"> Gjendja e objekteve të kultit Gjendja e objekteve dhe vendeve të trashëgimisë historike e kulturore Numri i vizito tëve në këto objekte 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorim mujor Raportim 4 herë në vit
<p>Peizazhi</p> <ul style="list-style-type: none"> Sipërfaqet e gjelbërta urbane Gjendja e parqeve të bashkisë Sipërme gjelbërim të infrastructures Rrugore Ripyllëzimi i hapësirave të parashikuara në PPV Zonat riparime perqatë brigjeve të lumit Gjanica Korsite e biçikletave dhe shigjetet e gjelbërta Dëmtimet nga karrierat dhe guroret Dëmtimet nga erozioni, zjarret, shpërthimet 	<ul style="list-style-type: none"> Inspektorati Kombëtar i Mbrojtjes së Territorit Inspektorati i Mjedisit Ministria e Turizmit dhe Mjedisit Transportit Bashkia (Dop Mjedisit dhe Pyjeve) ARM OF-ët Policia Bashkuqe / Policia e Shtetit 	<ul style="list-style-type: none"> Sipërfaqet e gjelbër për banor në qytet Sipërme pyllëzuar / park për banor në Bashki Sipërme dëmtuara nga guroret dhe karrierat Sipërme rehabilituara të zonave riparime Brezat e gjelbërimit perqatë infrastructures rrugore 	<ul style="list-style-type: none"> Monitorim në terren, i vazhdueshëm dhe i përditshëm Raportimi 1 herë në muaj

Handwritten signature

9.3 Problematika të Monitorimit të Mjedisit që duhet të merren në Konsideratë

Vitet e fundit, vendi ynë ka bërë hapa të rëndësishëm për monitorimin e mjedisit. Programi Kombëtar i monitorimit i jep rëndësi identifikimit të problematikave të përbërësve fizikë të mjedisit, me qëllim përmirësimin e gjendjes së tij. Në bazë të tij kryhen monitorime me një frekuencë të caktuar kryesisht vjetore në bazë të të cilave përgatitet edhe Raporti i Gjendjes në Mjedis, i cili është instrumenti kryesor që paraqet gjendjen reale të mjedisit.

Monitorimi i mjedisit gjatë zbatimit të PPV-së së Bashkisë Roskovec, do të tregojë ndikimin në shkallë të gjërë të zbatimit të PPV-së në mjedis. Megjithatë, duke patur parasysh se monitorimi i mjedisit ka kufizimet e tij, supozohet që matja e ndikimit real të projekteve të PPV-së në territor gjatë fazës së zbatimit, mund të mos jetë e plotë. Kjo për disa arsye të cilat janë shtjelluar në vijim.

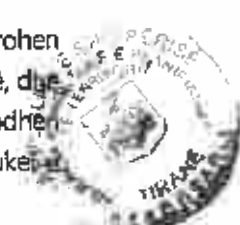
Numri i kufizuar i pikave të monitorimit: pothuajse për të gjithë përbërësit fizik mjedisorë si ajri, ujërat sipërfaqësore e nëntokësore, toka, etj. Kështu, në rastin e ujërave sipërfaqësore, baseni i lumit Seman monitorohet vetëm në 8 pika, ndërkohë, që pelgu ujqor vetëm i lumit Vjosa është 3060 km² dhe e kryqëzon vendin tonë nga jug-lindja deri në perëndim. Duke qenë se lumi kalon në zona të ndryshme me aktivitete të shumëllojshme, numri i pikave duket i pamjaftueshëm për paraqitjen e gjendjes reale të këtij lumi.

Ajri monitorohet në 51 stacione monitorimit të vendosura në 14 qytete, por në Bashkinë Roskovec nuk ka stacione monitorimi fikse. Monitorimi ndodh rutinë në qytetet me stacione të përhershme dhe në qytetet kryesore ku janë vërejtur tejkalime (Tiranë, Korçë, Shkodër, Vlorë, Durrës, dhe Elbasan).

Mungesa e laboratorëve të specializuar për monitorimin e përbërësve klorurë, PCB-ve, pesticideve dhe PAHs: parametra të tillë janë të pranishëm në vendet ku vepron industria e rëndë. Si rrjedhojë, lind nevoja e monitorimit të vazhdueshëm, sidomos në ujërat nëntokësore, për të patur një pasqyrë të gjendjes së tyre si dhe për të kuptuar ndikimin e ndotësve në shëndetin e njeriut. Duke qenë se shumë nga këto ndotës janë të rrezikshëm për shëndetin e njeriut, monitorimi i tyre është i domosdoshëm. Megjithatë, me gjithë rëndësinë që parametrat në fjalë kanë si tregues të gjendjes së ujërave nëntokësore, nuk monitorohen për shkak të mungesës së kapaciteteve të laboratorëve për të kryer matje të tilla. Në këtë mënyrë, është pothuajse e pamundur të kuptohet se cili është ndikimi i shumë industrive që shkarkojnë ndotës të tillë në shëndetin e popullsisë të zonave përreth.

Frekuenca e kufizuar e monitorimit të ujërave: sipas PKM-së, ujërat e lumenjve monitorohen zakonisht 4 herë në vit për ushqyesit e ujit, 1 herë në vit për kamplonët dhe parametrat e tjerë, dhe 2 herë në tre vite për sedimente. Duke patur parasysh gjendjen jo të mirë në të cilën ndodhën lumenjtë tanë, shpeshësia e monitorimit të parametrave të përbërësve fizikë të mjedisit duket e pamjaftueshme.

Mungesa e laboratorëve në institucionet përgjegjëse për monitorimin e mjedisit: Institucionet përgjegjëse për monitorimin e mjedisit në vendin tonë janë Ministria e Bujqësisë dhe Zinxhirit të Bujal, Ministria e Mbrojtjes, Ministria e Shëndetësisë, Ministria e Transportit, Energjisë dhe Infrastrukturës si

dhe Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (VKM nr. 1189, datë 18.11.2009). Një mangësi që vihet re është fakti se institucionet e ngarkuara me ligj për monitorimin e mjedisit nuk janë të pajisura me laboratorë dhe shpeshherë, monitorimi i treguesve të dukurive natyrore të cilësisë së ajrit, ujit, tokës dhe të biodiversitetit kryhet nga institucione monitoruese të specializuara jashtë tyre, të cilat kanë marrëdhënie kontraktuale me institutet e monitorimit. Në këtë mënyrë krijohen hapësira për vonesa apo mangësi të ndryshme në monitorimin e mjedisit për shkak të procedurave të tenderimit.

Prandaj, për përmirësimin e monitorimit të mjedisit gjatë zbatimit të projekteve të PPV-së dhe projekteve të tjera që zbatohen në Bashkinë Roskovec, është e nevojshme që të merren masa për eliminimin e problematikave të lart-përmendura.

10 PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME

Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Roskovec është një instrument efikas për zhvillimin e territorit, pasi: (1) merr në konsideratë synimet ekonomiko-sociale të komunitetit në nivel strategjik; (2) evidenton veprimet strategjike që mund të realizohen në një kohë të shkurtër me anë të resurseve të disponueshme dhe/të përdorshme; dhe (3) përcakton objektiva konkretë dhe afatet kohore të tyre.

Zbatimi i PPV do të ketë ndikime pozitive në mjedis. Ai do të orientojë zhvillimet urbane dhe rurale në zonën e Peqinit nëpërmjet ndarjes së qartë të tyre: klasifikimit dhe kufizimit të zonave urbane dhe specifikimit të zonave rurale në bazë të karakteristikave të ekosistemeve dhe specializimit në prodhimin bujqësor. Nëpërmjet analizës së gjendjes, matricës SWOT dhe strategjise së zhvillimit PPV jep alternativa të zhvillimit të qëndrueshëm në planin ekonomik, peisazhit, ruajtjes dhe mbrojtjes së biodiversitetit dhe rritjes së cilësisë së jetës.

PPV përfshin tre objektiva strategjike: (i) Zhvillimi ekonomik, (ii) Strukturimi dhe gjallerimi i vendbanimeve, dhe (iii) Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore; të cilët realizojnë të plotë panoramen e zhvillimit të qëndrueshëm të Peqinit.

Në kontekst të këtij Vlerësimi (VSM) janë përcaktuar kriteret e forta mjedisore dhe zonat e rrezikshme për zhvillim të cilat janë si referenca për përgatitjen e çdo dokumenti tjetër lokal duke preluar PPV. Në këtë VSM janë vlerësuar ndikimet potenciale nga aplikimi i PPV në: menaxhimin e mbetjeve, ujërave, cilësisë së ajrit, tokës dhe prodhimit bujqësor, biodiversitetit, ndërtimeve infrastrukturore, transportit dhe energjisë. Për të siguruar vlerësimin e plotë të ndikimeve të mundëshme në mjedis, në këtë VSM, veç ballafaqimit me objektiva specifike mjedisore të strategjive (strategjitë dhe politikat për mbrojtjen e mjedisit, tokës, ujit, ajrit, biodiversitetit, zhvillimit rural, mbetjet dhe ujërat e zeza, zhurmat) në nivel nacional, janë konsideruar gjithë komponentët të cilët ndikohen nga ky Plan. Matrica e përdorur për përputhshmërinë e objektivave të Planit me objektivat më të rëndësishëm mjedisore, përgjithësisht, janë të përputhshëm në shkallë të lartë me objektivat mjedisore të përcaktuar. Veprimet (aktivitetet) e Planit janë zhvilluar mbi bazën e një logjike mjedisore të ndërlidhur me shumë faktorë (variabla independentë) të cilët, në çdo Plan është vështirë të përfshihen pa modifikime qoftë edhe minimale.

Rekomandohet:

- Forcimi i bashkëpunimit dhe koordinimit ndërmjet autoriteteve përkatëse të sektorëve të caktuar ekonomike me autoritetet e mjedisit dhe shëndetësisë;
- Plotësimi i standardeve mjedisore duhet të shoqërohet edhe me rritjen e portofolit financiar dhe investimeve në drejtim të menaxhimit dhe mbrojtjes së mjedisit;
- Rritja e transparencës për investimet e reja, kontrollin e shkarkimeve në ujë apo ajër, administrimin e zonave të mbrojtura, menaxhimin e mbetjeve, etj. ndihmon në rritjen e bashkëpunimit me publikun dhe zbatimin e politikave të parashikuara nga Plani.

11 BIBLIOGRAFIA

1. Akademia e Shkencave të Shqipërisë. (1984). Klima e Shqipërisë. Instituti i Hidrometeorologjisë, Tiranës
2. AKM (2011). Raporti i Gjëndjes së Mjedisit 2010. 220 pp.
3. AKM (2013). Raporti i Gjëndjes së Mjedisit 2012. 252 pp.
4. AKM (2015). Raporti i Gjëndjes së Mjedisit 2014. 130 pp.
5. AKM (2015). Ndotjet që vijnë nga Hidrokarburet (<http://www.akm.gov.al/assets/ndotjetet-qe-vijne-nga-hidrokarburet.-prill-2015.pdf>)
6. AKM (2016). Programi Kombëtar I Monitorimit të Mjedisit për Vitin 2017. 108 pp.
7. AKM (2017). Programi Kombëtar I Monitorimit të Mjedisit për Vitin 2018. 104 pp.
8. AKM (2017). Raporti i Gjëndjes së Mjedisit 2016. 368 pp.
9. Aliaj, S., Koçiu, S., Muço, B., & Sulstarova, E. (2010). The seismicity, seismotectonics and seismic hazard assessment in Albania. Akademia e Shkencave të Shqipërisë. 312 pp.
10. Aliaj, Sh., Baldassarre, G., & Shkupi, D. (2001). Quaternary subsidence zones in Albania: Some case studies. *Bull. Eng. Geol. Env.* 59, pp. 313-318.
11. Avramoski, E., Erg, B., & Pezold, T. (2016). Initial Assessment of Protected Areas in Albania using the Management Effectiveness Tracking Tool. IUCN Regional Office for Eastern Europe and Central Asia (https://www.iucn.org/sites/dev/files/content/documents/2016/analysis_of_mett_results_final.pdf)
12. Barina, Z., Rakaj, M., Somogyi, G., Erős-Honti, Z., & Pifkó, D. (2014). The alien flora of Albania: history, current status and future trends. *Weed research*, 54(2), 196-215.
13. Bego, F. (2005). On the status and distribution of the large carnivores (Mammalia: Carnivora: brown bear, wolf and lynx) in Albania. *Albanian J. Nat. Tech. Sci.* 1, 41-53.
14. Bego, F., & Hysaj, E. (2013). Influence of the artificial water reservoirs in the feeding strategy and distribution of the otter (*Lutra lutra*) along the Drinos river valley, Albania. in: *International Conference of Ecosystems (ICE) Tirana, Albania, Proceeding Book* (pp. 156-163).
15. Bego, F., Mullaj, A., Kashta, L., & Zotaj, A. (2013). The status of the habitats of European conservation interest along the Adriatic coast of Albania. *Inter. J. Ecosyst. Ecol. Sci. (IJEES)*, 3, 203-210.
16. Bennion, D. B., Mastmann, M., & Moustakis, M. L. (2003). A case study of foamy oil recovery in the Patos-Marinza reservoir, Driza Sapa, Albania. *Journal of Canadian Petroleum Technology*, 42(03).

Handwritten signature and date: 2019

17. Cani, Xh. (2016). "Aplikimi i teknikave të modelimit dhe simulimit të proceseve për karakterizimin optimal të naftave bruto të vendit tonë "Disertacion në kërkim të gradës "Doktor i Shkencave". Universiteti i Tiranës. (<http://www.doktoratura.unitir.edu.al/wp-content/uploads/2017/03/Xha-Jina-Cani-Doktoratura-C3%28-A8-Kim-Industriale.pdf>)
18. Cfaraku, F., Xhixha, G., Bylyku, E., Zdruli, P., Mantovani, F., Përpunja, F., Callegari, I., Guastaldi, E., Kaçeli, M.X. and Thoma, H. (2014). A preliminary study of gross alpha/beta activity concentrations in drinking waters from Albania. *Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry*, 301(2), 435-442.
19. Ciavola, P., Tessari, U., Mantovani, F., Marzotto, M., & Simeoni, U. (2000). Coastal Zone Geomorphological Mapping Using Landsat TM Imagery: An Application in Central Albania. *Remote Sensing for Environmental Data in Albania: A Strategy for Integrated Management*, 153-163.
20. Çomo, E., Nuro, A., Murtaç, B., Marku, E., Shehu, E., & Emiri, A. (2013). Study of Some Organic Pollutants in Water Samples of Shkumbini River, Albania. *Journal of International Environmental Application and Science*, 8(4), 573-579
21. Cullaj, A., Hasko, A., Miho, A., Schanz, F., Brandl, H., & Bachofen, R. (2005). The quality of Albanian natural waters and the human impact. *Environment International*, 31(1), 133-146.
22. da Silva Dias, A. M., Fonseca, A., & Paglia, A. P. (2017). Biodiversity monitoring in the environmental impact assessment of mining projects: a (persistent) waste of time and money?. *Perspectives in Ecology and Conservation*, 15(3), 206-208.
23. Deliana, M., Sanxhaku, M., Puka, V., & Selfo, L. (2000). Albania. In *Transboundary Water Resources in the Balkans* (pp. 81-85). Springer, Dordrecht.
24. Dida, M., Ducci, F., & Zeneli, G. (2001). Black pine (*Pinus nigra* Arn.) resources in Albania. *Forest Genetic Resources* (FAO). 29:43-46
25. Dinaj, V. D. (2013). Terrestrial Photogrammetry in Albania and Its Contribution in Geophysical Researches. In: *7th Congress of the Balkan Geophysical Society*.
26. Duri, V. (2017). The Albanian Family Characteristics (Socio-Geographic) during the Transition Period (in the Southeast Region of Albania). *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 5(3 51), 487.
27. Eftimi, R. (2010). Hydrogeological characteristics of Albania. *AQUA mundi*, 1, 79-92.
28. Eftimi, R., & Frashëri, A. (2016). Thermal Waters of Albania. In *Mineral and Thermal Waters of Southeastern Europe* (pp. 115-130). Springer International Publishing.
29. Elsie, R. (1998). *Dendronymica Albanica: A survey of Albanian tree and shrub names*. Zeitschrift für Balkanologie, 34, 163-200. European Commission (2007). *Interpretation Manual of European Union Habitats*. DG Environment. 144 pp.

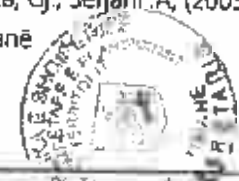

30. Erőss, Z. P., Fehér, Z., & Szekeres, M. (1999). Seven new taxa of the subfamily Aloiinae (Gastropoda: Pulmonata: Clausiliidae) from the Balkans. *Annalen des Naturhistorischen Museums in Wien. Serie B für Botanik und Zoologie*, 445-452.
31. Ferhati, K. (2016). "Veçoritë Gjeomorfologjike të Zonës Karpën-Shkumbin dhe Menaxhimi i saj". Disertacion në kërkim të gradës "Doktor i Shkencave". Universiteti i Politeknik i Tiranës (<http://www.doktoratura.unitir.edu.al/2017/03/vecorite-gjeomorfologjike-te-zones-karpen-shkumbin-dhe-menaxhimi-i-saj/>)
32. Ferraj, B., Susaj, L., Novaku, R., Skendaj, E., & Terpollari, A. (2011). The reconstruction of cultivare Lutz Golden Apple grafted on M9 rootstock. *Research Journal of Agricultural Science*, 43(2), 174-181.
33. Fortlage, C. A. (2017). *Environmental assessment: a practical guide*. Taylor & Francis.
34. Frasheri, A., & Pano, N. (2003). Impact of climate change on Adriatic Sea hydrology. *Elsevier Oceanography Series*, 69, 92-96.
35. Frasheri, A., Bushati, S., & Bare, V. (2009). Geophysical outlook on structure of the Albanides. *Journal of the Balkan Geophysical Society*, 12(1), 9-30.
36. Frasheri, A., Bushati, S., & Pano, N. (2005). Geophysical features of the Alpine Mediterranean Folded Belt, in the Albanides framework. In *SEG Technical Program Expanded Abstracts 2005* (pp. 735-738). Society of Exploration Geophysicists.
37. Frashëri, A., et. al. (2004). *Atlas i Burimeve të Energjisë Gjeotermale në Shqipëri*. Universiteti Politeknik i Tiranës. (<http://ic.vpt.al/~nra/projects/gndh/irmul/AlbanianGeothermalAtlasSmall.pdf>)
38. FSHZH. (2009). *Plani i Zhvillimit të Turizmit: Komuna Petran*
39. Gjeçi, E., Karaja, T., Xhixha, G., & Shyti, M. (2015). Characterization of natural radioactivity in building materials. *PROCEEDINGS BOOK*, 144.
40. Gjoka, K. (2016). "Vlerësimi mjedisor dhe ekonomik i opsionit më praktik për menaxhimin e mbetjeve urbane në vendin tonë". Disertacion në kërkim të gradës "Doktor i Shkencave". Universiteti i Politeknik i Tiranës. (<https://www.upl.al/imuges/stories/ohd/DisertacionKonalsi%20GJOKA.pdf>)
41. Gjoka, M., Dhimulla, I., Vaso, P., Sanxhaku, P., Piperi, D. (1998). *Ndërtimi gjeologjik dhe prespektivanaftëgazmbajtëse e rajonit Selenicë-Patos-Q. Stalin, Fier*
42. GR Albania (2016) *Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor Shesh shpim-kërkimi F53a, Biloku F. Bankers Petroleum*. 72 faqe
43. Guri, A., Guri, S., Aliu, A., & Lubonja, O. (2013). The Impact of Oil Development Activities on Environment and Sustainable Development in Fier Area, Albania. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(9), 626.

44. Haxhiu, I. (1998). The Reptilia of Albania: Species composition, distribution, habitats. *Bonner Zoologische Beiträge*, 48, 35-58.
45. Hoxha, L., Drushku, S., Beqiraj, I., & Topi, D. (2018). Impact of the Oil Industry in the Changes of the Qualitative Parameters in the Waters of River Gjanica. *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 4, 172-180.
46. Hoxha, V., Diamanti, F., Milushi, I., & Mekshiqi, N. (2013). Some Features of the Evaporite Formation of Albania. *Journal of International Environmental Application and Science*, 8(2), 174.
47. Hysaj, E., Bego, F., Prigioni, C., & Balestrieri, A. (2013). Distribution and marking intensity of the Eurasian otter, *Lutra lutra*, on the River Drinos (southern Albania). *Folia Zoologica*, 62(2), 115-120.
48. INCA (2017). Vlerësimi i gjëndjes së problematikave mjedisore dhe të zonave të mbrojtura në Shqipëri. REC. 38 pp.
49. Jahn, T., Aschemann, R., Sadler, B., Partidario, M., & Verheem, R. (2012). Handbook of strategic environmental assessment. Routledge.
50. Jallo, C. (2015). Medicinal and Aromatic Plant Production and Use in Albania: Historic and Modern Effects on Trade Policy, Poverty & Culture (Doctoral dissertation, University of California, Davis).
51. Jata, I., Reçi, H., & Kavaja, V. (2012). Detection of Hazard Zones over Abandoned Mines of Albania through Geophysical Methods. *Journal of Earth Science and Engineering*, 2(12), 704.
52. Kabo, M. (ed). (1990–91). Gjeografia Fizike e Shqipërisë, Vol. I (400 pp.) dhe II (590 pp.). Akademia e Shkencave të Shqipërisë. Qendra e Studimeve Gjeografike, Tiranë
53. Kamberi, Z., Kodhelaj, N., Bozgo, Sh., Frashëri, A., Çela, B., Aletë, R., Thodhorjani, S., & Zeqiraj, D. (2014). Potential of Bënja Geothermal Springs for Direct Utilization. *Journal of Earth Science and Engineering*, 4, 684-692.
54. Karydas, C. G., Zdruli, P., Koci, S., & Sallaku, F. (2015). Monthly Time-Step Erosion Risk Monitoring of Ishmi-Erzeni Watershed, Albania, Using the G2 Model. *Environmental Modeling & Assessment*, 20(6), 657-672.
55. Kashta, L., & Shuka, L. (2016). Riparian landscape structure and vegetation ecology of the Vjosa river. *In: The Vjosa Science Conference. The Vjosa – A unique opportunity for European River Science. Faculty of Natural Sciences. University of Tirana, June 8th, 2016.*
56. Kaza, Gj. (2012). "Struktura e mineralizimit kuarc sulfur të lokalizuar në shkëmbinjtë gabror të masivit të Kaptinës dhe perspektiva e mëtejshme e kërkimit". Disertacion në kërkim të gradës "Doktor i Shkencave". Universiteti Politeknik i Tiranës. <http://diplomim.fqim.org/doktorata/DisertacioniGjKaza.pdf>

57. Kellezi, L., Allkja, S., & Hansen, P. B. (2005). Landslide FE stability analysis. Proceedings of the IACMAG. Italy, 545-553.
58. Koci, R., Dushi, E., Begu, E., & Bozo, R. (2018). Impact of Tectonics on Rivers Terraces Geomorphology, in Albania. *International Multidisciplinary Scientific GeoConference. SGEM: Surveying Geology & mining Ecology Management*, 18, 189-196.
59. Kocijaj, S., & Pitarka, A. (1990). A check-up on seismic hazard assessment: Tirana case study. *Natural Hazards*, 3(3), 293-303.
60. Kodhelaj, N. (2011). Albanian Possibilities on Geothermal Direct Utilization. *Renewable and Sustainable Energy*. 15(5): 2534-2544.
61. Kodhelaj, N., Bode, A. (2012). Environmental status on the Visoka oilfield and its rehabilitation ways, case study. Proceedings of the International Conference on Sustainable Energy and Environmental Protection (SEEP), 5-8 June Dublin, Ireland. 2:291-297.
62. Kodhelaj, N., Koja, N., Levani, F. (2012). Ndikimet mbi mjedis të industrisë nxjerrëse të naftës, vlerësimi i mjedisit në vendburimin e Visokës dhe rugët që duhet të ndiqen për rehabilitimin e tij. *Nafta Shqiptare*. 1: 1-13
63. Kolaneci, M., Mato, Xh. (2015). Raport I Shpejtë Vlerësimi pas Përmblyjes së shkaktuar nga Lumi Vjosë REC. 26pp
64. Kopali, A., Teqja, Z., & Rota, E. (2013). The influence of conventional and biological systems cultivation of plants on edafic biodiversity. In *Fourth International Scientific Symposium "Agrosym 2013", Jahorina, Bosnia and Herzegovina, 3-6 October, 2013. Book of Proceedings* (pp. 750-753). Faculty of Agriculture, University of East Sarajevo.
65. Kosho, P., Dema, S., Ballushi, S., & Papaqako, M. (2005, October). Some Results Of Magnetic Regional Survey, Carried Out In Rehova-Erseka Area. In *4th Congress of the Balkan Geophysical Society*.
66. Kuçaj, S., & Strati, B. (2014). The Use of High Resolution Satellite MTI for Detecting and Monitoring Landslide and Subsidence Hazards in Tirana. *Sat*, 3, 2007.
67. Kurti, A. (2016). "Veçoritë Gjeomorfologjike të Kodrave Të Darsisë". Disertacion në kërkim të gradës "Doktor i Shkencave". Universiteti i Tiranës. (<http://www.doktoratura.unittir.edu.al/wn-content/uploads/2017/03/Alberti-Kurti-compressed.pdf>)
68. Lazo, P., Marku, E., & Kurmanova, Xh. (2016). Quality of waters in the Vjosa catchment – physical chemistry, nutrients, heavy metals and organic pollutants. *In: The Vjosa Science Conference. The Vjosa – A unique opportunity for European River Science. Faculty of Natural Sciences*. University of Tirana, June 8th, 2016.
69. Leka, Gj., Serjani, A. (2005). *Mineralet dhe shfrytëzimi industrial të Shqipërisë*, Fondi SHGJSH, Tiranë

70. Leopold, L. B. (1971). A procedure for evaluating environmental impact (Vol. 28, No. 2). US Dept. of the Interior.
71. Lipo, S., & Hoxha, E. (2003). Environment and Infrastructure Mining Damages Rehabilitation. In 3rd International Scientific Conference-SGEM2003 (pp. 343-365). SGEM Scientific GeoConference.
72. Lleshi, B. (2010). Shkëmbinjë dhe mineralet industriale (jo metalorë) të Shqipërisë, fq. 138.
73. Mahmutaj, E. (2015). "Studimi dhe kartografimi i habitateve dhe florës së Parkut Kombëtar Tomorr-Kulmak, me fokus kryesor ata prioritarë (sipas Natura 2000), të rrallë e të kërcënuar". Disertacion në kërkim të gradës "Doktor i Shkencave". Universiteti i Tiranës. (<http://www.doktoratura.unitir.edu.al/wp-content/uploads/2015/09/Doktoratura-Ermelinda-Mahmutaj-Fakulteti-i-Shkencave-i-Natyrore-Departamenti-i-Biologjise.pdf>)
74. Mahmutaj, E., Hoda, P., & Shuka, L. (2013). On the flora and habitat types of the western part of National Park of Tomori. *Bulletin of Natural Sciences (Tirana University)*, 15, 156-173.
75. Mahmutaj, E., Hoda, P., & Shuka, L. (2014). Rare plants and their conservation status in Tomorri National Park. *Journal of Endocytobiosis and Cell Research*, 25, 27-32.
76. Mahmutaj, E., Shuka, L., Xhulaj, M., Hoda, P., & Mersinllari, M. (2015). Rare and endemic plants in the southern mountain ecosystems of Albania, their threats and diversity. *Albanian Journal of Agricultural Sciences*, 14(1), 1-10.
77. Marka, J., Papp, B., Erzberger, P., Colacino, C., & Sabovljević, M. (2012). Towards Red List of the Albanian bryophytes. *Studia Botanica Hungarica*, 43, 13-25.
78. Merkošanaj, M., Bogdani-Ndini, M., Demiraj-Bruçi, E., Lushaj, B. M., Lushaj, A., Lushaj, A., Isufaj, E., Sina, K., Isufaj, S., Kodra, E. and Sopaj, E. (2013). Climate Changes and the Expected Impact to the Transboundary Water Resources in Vjosa River Catchment, Albania. *Journal of Environmental Science*, 2(3), 501-505.
79. Mersinllari, M. (1988) Vështrim gjeobotanik i ahishteve të vendit tonë. Universiteti i Tiranës (Disertacion)
80. Mersinllari, M. (1994): Karakteristika të përgjithëshme të ahishteve dhe klasifikimi gjeobotanik i tyre. Buletini i Shkencave të Natyrës (1-4)
81. Mersinllari, M., Shuka, L., Xhulaj, M., Draçi, B., Miho, A., Hasko, A., & Liçaj, A. (2009). Vegetation and Land Cover in the Bovilla Watershed. Bovilla (Albania) Limnological Study/Studim Limnologjik.-Faculty of Natural Sciences, University of Tirana, 203-330.
82. Mesiti, A., & Dinga, L. (2016). Floristic Investigation of the "Grand Park of Tirana" with regard to urban indicators. *Biologica Nyssana*, 7(2)
83. METE (2013). Plani i integruar sektorial për zhvillimin dhe prodhimin e hidrokarbureve në vendburimin Patos-Marinez. Raporti i Vlerësimit Strategjik Mjedisor.

84. Miho, A., Shuka, L., Çullaj, A., Bachofen, R. (2009). Environmental Analyses of Bovilla watershed (Albania) –An Overview. *Bovilla (Albania) Limnological Study/Studim Limnologjik.*—Faculty of Natural Sciences, University of Tirana, 12-46
85. Miho, A., Papparisto, A., Beqiraj, S., Hamzaraj, E., Hysko, M., & Puto, K. (2016). Biological quality of waters in the Vjosa catchment. *In: The Vjosa Science Conference. The Vjosa – A unique opportunity for European River Science. Faculty of Natural Sciences, University of Tirana, June 8th, 2016.*
86. Ministria e Mjedisit. (2016). Third National Communication of the Republic of Albania under the United Nations Framework Convention on Climate Change. https://ainfocc.int/Files/national/nccs/ncc3-annex_1_natcom/application/pdf/albania_nc3_13_october_2016.pdf
87. Muka, E., Panariti, N., Baca, P. (2014). Plani i Menaxhimit të Mbetjeve për Qarkun Gjirokastrër. Përgatitur nga: Grotmij. 130 pp.
88. Mullaj, A., Shehu, J., Tan, K., & Imeraj, A. (2010). New records for the Albanian flora. *Botanica serbica*, 34(2), 163-167.
89. Neziri, A., Marku, E., & Nuro, A. (2010). Identification of Polychlorinated Biphenyls in Shkodra Lake Water using Bottle Sampling and Passive Sampling Technology. *Asian Journal of Chemistry*, 22(10), 7850.
90. Noble, B., & Nwanekezie, K. (2017). Conceptualizing strategic environmental assessment: Principles, approaches and research directions. *Environmental Impact Assessment Review*, 62, 165-173.
91. Papparisto, A., Halimi, E., Keçi, E., Hamzaraj, E., & Laknori, O. (2009). Using insects as bio-indicators to assess water quality of Albanian rivers. *Journal of International Environmental Application & Science*, 4(3), 246-252.
92. Papazachos, B. C. (1990). Seismicity of the Aegean and surrounding area. *Tectonophysics*, 178, (2-4), 287-308.
93. Pepa, B., Papparisto, A., & Keçi, E. (2012). Preliminary Data of Water Quality of Osumi, Devolli and Shkumbini River Based on Benthic Macro Invertebrates during Summer of Year 2011. In Conference Proceedings "Balwois (pp. 1-12).
94. Peza, L. H., & Theodhori, P. (1993). Cretaceous shallow marine clastic and brackish to freshwater deposits in Albania. *Cretaceous research*, 14(2), 191-197.
95. Pifti, I., & Dauti, S. (2012). Impact of Albanian oil industry on pollution of Gjanica river. Permbledhje nga Konferenca. "90 vjet Gjeologji Shqiptare", Tirana, Albania, 26-28 Tetor 2012. *Buletini i Shkencave Gjeologjike*. Numer Special. 179-187.
96. Pifti, I. (2015). Lithological and stratigraphical features of Patos- Marinëz- Kolonjë monocline in Albania (Adriatic depression). Muzeul Oltenitilor Craiova. *Oltina. Studii și comunicări Științele Naturii* 3.

CAF

G. Hysko

97. Prifti, I., & Muska, K. (2013). Hydrocarbon occurrences and petroleum geochemistry of Albanian oils. *Italian Journal of Geosciences*, 132(2), 228-235.
98. Proko, A., & Vangjeli, J. (2009). Eco-Phytosociological Study of Albania's Main South-Eastern Ecosystems. *Albanian Journal of Natural & Technical Sciences*, 26(2).
99. Qarri, F., Lazo, P., Bekteshi, L., Stafilov, T., Frontasyeva, M., & Harmens, H. (2015). The effect of sampling scheme in the survey of atmospheric deposition of heavy metals in Albania by using moss biomonitoring. *Environmental Science and Pollution Research*, 22(3), 2258-2271.
100. Robertson, A., & Shallo, M. (2000). Mesozoic-Tertiary tectonic evolution of Albania in its regional Eastern Mediterranean context. *Tectonophysics*, 316(3), 197-254.
101. Rogozi, E., Bego, F., Papa, A., Mersini, K., & Bino, S. (2013). Distribution and ecology of small mammals in Albania. *International journal of environmental health research*, 23(3), 258-268.
102. Rozas-Vásquez, D., Fürst, C., Geneletti, D., & Muñoz, F. (2017). Multi-actor involvement for integrating ecosystem services in strategic environmental assessment of spatial plans. *Environmental Impact Assessment Review*, 62, 135-146.
103. Sadler, B., & Dalal-Clayton, D. B. (2012). Strategic environmental assessment: a sourcebook and reference guide to international experience. Earthscan.
104. Sala, S., & Qiriazhi, P. (2016). Geographical framework conditions of the Vjosa catchment. In: The Vjosa Science Conference. *The Vjosa – A unique opportunity for European River Science. Faculty of Natural Sciences. University of Tirana, June 8th, 2016*
105. Saraçi, R. (2017). Sediment transport in the rivers of central Albania. In *Hydrological Problems and Environmental Management in Highlands and Headwaters* (pp. 52-61). Routledge.
106. Šašić, M., Popović, M., Cuvelier, S., Đurić, M., Franeta, F., Gascoigne-Pees, M., Koren, T., Maes, D., Micevski, B., Micevski, N., & Mølgaard, M. S. (2015). Contribution to the knowledge of the butterfly fauna of Albania. *Nota Lepidopterologica*, 38, 29.
107. Shallo, M., Gjeçi, K., & Hoxha, V. (2013). Synophiolitic metamorphic rocks of Albania. *Journal of International Environmental Application and Science*, 8(1), 53.
108. Shehu, A., Mullai, A., & Shallari, S. (2013). Identification of environmental aspects and oil pollution pressure on spontaneous flora in the Patos-Marinëz industrial area. *Albanian Journal of Agricultural Sciences*, 12(4), 729.
109. ShGjSh. (2015). Monitorimi i dinamikës së vijës bregdetare shqiptare dhe vlerësimi i impaktit gjeomjedisor në shkallë 1:50000, në mbështetje të menazhimit të integruar të hapësirës bregdetare. Drejtoria e Gjeologjisë, Sektori i Hapësirës Bregdetare
110. Toto, R. (2019). Forest Commons as Shuka, L., & Malo, S. (2010). The transboundary important plant areas as conservation units of European green belt (Eastern Albanian zone). *Journal of Environmental Protection and Ecology*, 11(3), 866-874.

Handwritten signature

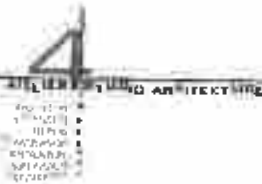
111. Sherifaj, M. (2015). "Mallakastra: Studim Gjeografik". Disertacion në kërkim të gradës "Doktor i Shkencave". Universiteti i Tiranës. (<http://www.doktoratura.unitir.edu.al/wp-content/uploads/2016/01/Doktoratura-Mariglen-Sherifaj-Fakulteti-i-Historise-dhe-i-Filologjise-Departamenti-i-Gjeografise.pdf>)
112. Shuka, L., Xhulaj, M., Kashta, L., & Casper, S. J. (2007). The genus *Pinguicula* (Lentibulariaceae) in Albania—a critical review. *Wulfenia*, 14, 15–65.
113. Shumka, S. (2016). Riverscape biodiversity of the Vjosa river. *In: The Vjosa Science Conference. The Vjosa – A unique opportunity for European River Science. Faculty of Natural Sciences. University of Tirana, June 8th, 2016.*
114. Shumka, S., Bego, F., Beqiraj, S., Papanisto, A., Kashta, L., & Miho, A. (2016). Current knowledge of biodiversity in Vjosa river system counting threats that jeopardize species and ecosystems survival. *In: The Vjosa Science Conference. The Vjosa – A unique opportunity for European River Science. Faculty of Natural Sciences. University of Tirana, June 8th, 2016.*
115. Shumka, S., Shuka, L., & Mali S. (2010). Rivers Water Life and the Responses of Possible Hydropower's to be constructed in the water courses of Vjosa, Semani and Drini in Albania. *Proceedings of BALWOIS, 2010*
116. Silo, V., Nishani, P., & Silo, E. (2010). Hydrocarbon exploration under Kruja zone in Tirana-Rodon area, Albania. *Journal of the Balkan Geophysical Society*, 13(1), 9-16.
117. Sinani, A., & Dhimitri, J. (2015). Effects of Irrigation and Drainage on Rural Landscapes of Gjirokastra Region in South of Albania. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, 4, 175-185.
118. Skura, E., Kristo, I., Tota, O., & Sallaku, F. (2017). Modeling of Soil Erosion Intensity and Estimation of Soil Erosion Risk in Upper Part of Shkumbini Watershed In Albania. *Albanian Journal of Agricultural Sciences*, 16(2), 67.
119. Sota, T., Papa N. (1978). Ndërtimi gjeologjik dhe prespektiva naftëgazmbajtëse në formacionet mollasikedhe flishore, Fondi AKBN, Fier, 1978
120. Sulstarova E., Koçiaj S. & Aliaj Sh. (1980). Rajonizimi sizmik i Shqipërisë. Shtypshkronja "Mihal Duri" Tiranë, *Monografi, Arkivi i Institutit të Sizmologjisë*, p. 297.
121. Toto, R. (2019). Forest Commons as a Model for Territorial Governance. *In: The Role of Public Sector in Local Economic and Territorial Development* (pp. 97–130). Springer.
122. Vallja, L. (2014) Vlerëtimi i cilësisë së ujërave natyrore për përmbajtjen e substancave ndotëse nëpërmjet përdorimit të metodës GC-MS dhe teknikave të tjera instrumentale Disertacion në kërkim të gradës "Doktor i Shkencave". Universiteti i Tiranës. (<http://www.doktoratura.unitir.edu.al/wp-content/uploads/2014/06/Doktoratura-Loreta-Vallja-Fakulteti-i-Shkencave-i-Natyrore-Departamenti-i-Kimise.pdf>)

123. Vallja, L., Duka, S., & Çullaj, A. (2017) Water quality index as a tool for ground water assessment in the oilfield of Patos -Marinza area. *Book of proceedings, First International Conference on: "Social and Natural Sciences – Global Challenge 2017"*. Vienna, 8 April 2017. Book of Proceedings page 345-352
124. Vaso, P. (1989). Raport mbi studimin gjeologjik - mineral të ranorëve bituminoze Patos - Visokë; Tiranë
125. Vinçani, F. V., Leka, P. L., Kosho, P. K., & Dara, F. D. (2011, October). Integration of Geophysical Studies at the Tirana-Durres-Kavaja Region, Albania with Technology GIS. In *6th Congress of the Balkan Geophysical Society*
126. Voci, F., & Korro, K. (2012). Collection of Various Medicinal and Spice Crops from Wild Genetic Diversity in Albania. *Journal of International Environmental Application and Science*, 7(1), 128.
127. Williams, A., & Dupuy, K. (2017). Deciding over nature: Corruption and environmental impact assessments. *Environmental Impact Assessment Review*, 65, 118-124.
128. Xhaferri, B., Bani, A., Echevarria, G., & Gjeta, E. (2017). Variation in nickel accumulation in organs of *Alyssum murale* from serpentine site of Albania. *Albanian Journal of Agricultural Sciences*, 553-556.
129. Zdruli, P., Eswaran, H., & Kimble, J. (1995). Organic carbon content and rates of sequestration in soils of Albania. *Soil Science Society of America Journal*, 59(6), 1684-1687.
130. Zeneli, G., Dida, M., Ducci, F., & Habili, D. (2004). Silver fir (*Abies alba*) resources in Albania and their conservation. *Forest Genetic Resources No. 31*, 44.
131. Zeneli, G., Loca, S., Diku, A., & Lila, A. (2017). On-Site and Off-Site Effects of Land Degradation in Albania. *ECOPERSIA*, 5(2), 1787-1797.

Gjylber

Websites:

1. Shërbimi Gjeologjik Shqiptar: (<http://www.gsa.gov.al/en/home/Main.html>)
2. Air quality Standard: (<http://ec.europa.eu/environment/air/quality/standards.htm>)
3. Climate Data for Cities Worldwide (<http://en.climate-data.org/>)
4. Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor (ASIG). (<http://geoportal.asig.gov.al/Map.aspx?lang=AL>)
5. Agjensia Kombëtare e Mjedisit- (AKM) (<http://akm.gov.al/>)
6. UNECE: Protocol on Strategic Environmental Assessment (<http://www.unece.org/env/eia/documents/legaltexts/protocolenglish.pdf>)
7. Strategic Environmental Assessment: (<http://ec.europa.eu/environment/eia/sea-legalcontext.htm>)

Cef

Cef 2019

PROCESI I KONSULTIMEVE ME PUBLIKUN

Sipas ligjit për "Vlerësimin Strategjik Mjedisor", për të gjithë planet, gjatë procesit të Vlerësimit Mjedisor, investitori konsulton grupet që preken nga projekti dhe organizatat vendore jo-qeveritare (OJQ) rreth aspekteve mjedisore të projektit dhe merr në konsideratë këndvështrimet e tyre të paktën një herë. Investitori i fillon këto konsultime sa më herët të jetë e mundur. Gjithashtu, investitori konsultohet me këto grupe përgjatë gjithë zbatimit të projektit sipas nevojave, për të trajtuar çështjet e lidhura me VSM të cilat i prekin ata.

Edhe për PPV-në e Bashkisë Roskovec, në zbatim të ligjit shqiptar, pjesëmarrja e publikut është konsideruar si tejet e rëndësishme dhe raporti i vlerësimit strategjik mjedisor i është nënshtruar procesit të konsultimit me publikun.

Plani i Përgjithshëm Vendor vjen si rezultat i një procesi të gjatë dhe të vazhduar pune, por që do të vijojë edhe përtej miratimit të tij, me hartimin e instrumentave të tjerë zbatues dhe me monitorimin e zbatimit të tij. Për këtë arsye, PPV duhet konsideruar jo thjesht një produkt, por një proces fleksibël dhe i shtrirë në kohë. Procesi kalon në faza të njohjes dhe analizës, evidentimit të nevojave përkundrejt mundësive e potencialeve, diskutimeve dhe bashkërendimit të inputeve dhe informacionit.

Formulimi i PPV-së fillon me ato që duken si përgjigjet më të mira të mundshme ndaj sfidave më kryesore të "fotografimit" aktual të situatës urbane e jo vetëm të territorit. Përpunimi i PPV-së është një proces i vazhdueshëm zbrëthimi dhe përshtatjeje, i cili synon të arrijë një ekuilibër mes sfidave dhe nevojave të ndryshme dhe shpesh "kontradiktore", nga koha në kohë.

Plani i Përgjithshëm Vendor është për të gjithë. Procesi i zhvillimit të bashkisë dhe transformimit të saj në një territor atraktiv për banim dhe për punësim varet edhe nga kontributi i banorëve, pjesëmarrja e tyre dhe dëshirat për gjeneratën e sotshme dhe të së ardhmes. Për këtë arsye një qasje e re e administratës publike po formëzohet dhe kolona e kësaj qasjeje është pjesëmarrja efikase e të gjithë banorëve, grupeve të interesit si dhe menaxherëve të bashkisë (administrata publike). Qeverisja e mirë Urbane mundëson ndërtimin e zonave urbane e rurale në harmoni me ambientin natyror duke ruajtur dhe përdorur të gjitha burimet në përputhje me kërkesat e banorëve dhe grupeve të interesit. Ky proces ndihmon në krijimin dhe ndarjen e përgjegjësisë për zhvillimin e të gjitha programeve dhe zbatimit të tyre.

Bashkia i ka filluar dëgjесat publike që në fazën e ndërmarrjes së nismës për hartimin e Planit sikurse dhe gjatë analizës së situatës aktuale është mbajtur një dëgjесë publike. Në dëgjесat e fazës së parë janë shpjeguar hapat e bërë deri tani, janë grumbulluar opinione mbi problematikat si dhe opinionet e para mbi zhvillimet e ardhshme. Qëllimi kryesor i këtyre takimeve, që deri diku është arritur, ka qenë përvetësimi nga qytetarët i rëndësisë së PPV-së dhe roli i tyre në formulimin e mëtej zbatimin e planit. Gjatë hartimit të planit janë zhvilluar dhe takime dhe dëgjесa publike për të diskutuar Strategjinë e Zhvillimit Projektet e Investimeve Kapitale si dhe rezultatin final të Planit të Përgjithshëm Vendor.

[Handwritten signature]

Pjesëmarrja publike dhe konsultimi janë kthyer në procesin demokratik më të pranuar në zhvillimin e politikave dhe strategjisë së zhvillimit. Sot, sipas kësaj përfaqëse, roli i Qeverisjes Vendore të mirëpërcaktuar dhe të mbështetur ligjërish është një mjet i rëndësishëm në të gjitha vendimet planifikuese dhe zhvilluese. Kjo përfaqëse e lejon publikun të kuptojë qartësisht çfarë ndodh me çdo projekt apo propozim dhe si të veprojnë përpara çdo vendimarrjeje dhe të jenë aktor në procesin e vendimarrjes. Një komunitet pjesëmarrës e aktiv është baza për zhvillimin e një sistemi administrativ-publik efikas. Një sistem i mirë i qeverisjes urbane u lejon njerëzve të drejtën ligjore dhe demokratike për të marrë pjesë në vendimarrjet e zhvillimit të territorit, përpara vendimarrjes duke i dhënë publikut rol aktiv së bashku me grupet e tjera të interesit.

Handwritten signature and date: Gjylber 2019

1 DËGJESË PUBLIKE, 18 DHJETOR 2018

TEMA: MBI GJETJET E ANALIZËS SË PLANIT TË PËRGJITHSHËM VENDOR

Vendi: PALLATI I KULTURES ROSKOVEC

Data dhe Ora: 18.12.2018, 14.25

Pjesëmarrësit

Dëgjesa publike u realizua për prezantimin e Dokumentit të I-rë të Hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor- Analiza dhe Vlerësimi Territorial i Bashkisë Roskovec. Qëllimi i kësaj dëgjese, ishte prezantimi i analizave të kryera dhe gjetjeve për territorin e bashkisë bazuar në materialet e mbledhura si dhe vizitat e realizuara në terren. Dëgjesa u zhvillua në prezencën e kryetares së bashkisë Znj. Majlinda Bufi, Znj. Delina Hoxha përgjegjëse e sektorit të planifikimit dhe lejeve të ndërtimit si dhe pjesëmarrës të komunitetit. Gjithashtu në takim ishin prezentë dhe konsulentë të Atelier 4: Z. Alban Efthimi, drejtues i grupit të projektimit, Znj. Ariela Kushi, koordinatore projekti si dhe ekspertë të tjerë.

Shënimet e takimit

Fjalën e hapi kryetaria e bashkisë Znj. Majlinda Bufi, që shpjegoi rolin dhe rëndësinë e planit të përgjithshëm në zhvillimin e ardhshëm të bashkisë. Më pas fjalën e mori drejtuesja e projektit Znj. Ariela Kushi e cila

paraqiti prezantimin mbi gjetjet e analizës së territorit të bashkisë. Në fund të prezantimit u shpjegua dhe u shpënda një pyetësor ku u morën mendimet mbi zhvillimin e fazës së dytë Strategjise Territoriale.

Nga auditori, u hodhën disa mendime dhe ide. Komuniteti shtroi disa çështje të rëndësishme mbi problematikat dhe mënyrat e zhvillimit të mëtejshëm si:

- Shkollat profesionale në bujqësi ishte një temë që u diskutua në sallë dhe u shpreh mendimi pozitiv për hapjen e një të tilla.
- Rrjet elektrik i amortizuar në Kurjan
- Mungesa e një vije të verdhë ndërtimi që ka penguar lejet e ndërtimit dhe zhvillimin territorial
- Investim në bujqësi në fshatin Metoh pasi zona ka prioritet bujqësinë por ka problem me furnizimin me energji elektrike
- Nevoja për një stadium. Bashkia ka hartuar një studim ku përfshihet dhe territori i stadiumit aktual, pretenduar nga pronarë privatë. Bashkia synon që kjo hapësirë të mbetet në funksion të komunitetit, ndaj reflektimi i tij në territorin e sotëm në PPV është një domosdoshmëri.
- Ndotja nga industria në disa zona të bashkisë vecanërisht Marinza ku krahas industrisë së naftës ndot dhe vendgrumbullimi aktual i mbetjeve. PPV duhet të marrë në konsideratë interesin e banorëve për një vend të ri, stacion transferimi të mbetjeve dhe largimin e tyre nga zonat e banuara.
- Rrjeti kanalizimeve dhe ujësjellësi u shprehën nga banorët si problematika por bashkia i bëri me dije pjesëmarrësve projektet që janë në zbatim e sipër për furnizimin me ujë.
- Në fshatrat Marinzë, Jagodinë dhe Kuman industria dhe banimi janë pa limite fizike. kjo krijon një problematikë të madhe si në sigurinë fizike të banorëve por edhe atë shëndetësore, PPV duhet të parashikojë krahas vijave kufizuese dhe breza të gjelbër mbrojtës
- Duke qënë se disa zona të Roskovecit kanë drejtim bujqësor një problem është dhe mungesa e pikave të grumbullimit për prodhimet bujqësore.

Dokumente të siguruar:

- Pyetësorët e plotësuar nga pjesëmarrësit në sallë

Gjyfar 2019

PYETËSOR MBI PRIORITYET E ZHVILLIMIT

Niveli Administrativ: Roskovec Fshat/Lagja: 132
 Profesioni: Urbanist Mëdha: 1:10000

1. Cilët është sektori i ekonomisë që duhet mbështetur më prioritet?

- Ujqësia/Bujqësia/Bletaria
- Tregtia / Shërbime / Magazini,
- Industri
- Turizmi
- Tjetër _____

* Në sektorin e investimeve prioritar, ku mendoni se duhet të investohet?
Shërbime dhe tregëti
siç është tregëti
siç është tregëti

2. Cili janë nevojat urgjente që duhet të zbatohen?

- Sistemi rrugor dhe i transportit,
- Sistemi ujësjellës - kanalizim,
- Sistemi i energjisë elektrike dhe ndajimit publik,
- Sistemi vaktës dhe kullim,
- Tjetër _____

Siç është shprehur,
qëllueshëm edhe në
budget të shërbimeve
koncentruar për shërbime
e prodhimit.

3. Cili janë nevojat sociale urgjente?

- Sistemi arsimor;
- Qendrat socio-kulturale/komunitare,
- Qendrat shëndetësore/ambulancat,
- Banesat sociale / strehim social;
- Bazalet gjinore;
- Grupet vullnetarë
- Tjetër _____

4. Cilat përmirësime duhet të zbatohen në zonën tuaj të banimit?

- Rrugë / Parkime;
- Lulëzime / Këmbë lajtrash;
- Treg uebar;
- Zona sportive;
- Tjetër _____

5. Cilat pika do të dëshirojnë të promovonin më shumë?

- Traditën;
- Produktet vendore;
- Turizmin;
- Tjetër _____

Promovimi i cili ju projektet për zhvillimin e ardhshëm?
Siç është shprehur
siç është shprehur

M. Faleminderit!

Hapa të mëtejshëm:
 Diskutim në janar 2019 mbi hartimin e vizionit dhe strategjisë për Bashkinë Roskovec

Handwritten signature

2 DËGJESË PUBLIKE, 24 JANAR 2019

TEMA: DISKUTIM MBI GJETJET E ANALIZËS SË PLANIT TË PËRGJITHSHËM VENDOR

Vendi: PALLATI I KULTURES ROSKOVEC

Data DHE ORA: 24.01.2019; 14:00

Pjesëmarrësit

Në ambientet e qendrës kulturore të qytetit të Roskovecit, u organizua dëgjesa publike mbi Strategjinë Territoriale të Zhvillimit të bashkisë. Ky takim kishte qëllim t'i prezantonte të pranishmëve orientimet e para strategjike për zhvillimin e Bashkisë Roskovec. Dëgjesa publike u realizua për prezantimin e Dokumentit të II-rë të Hartimit të Planit të Përgjithshëm. Synimi i dëgjesës ishte bashkëbisedimi me të pranishmit për të kuptuar realisht nevojat e bashkisë dhe kërkesat specifike të banorëve, duke qenë se janë njohësit më të mirë të territorit. Dëgjesa u zhvillua në prezencën e nënkryetarit të bashkisë Z. Isa Hoxha. Znj. Delina Hoxha përgjegjëse e sektorit të planifikimit dhe lejeve të ndërtimit si dhe pjesëmarrës të komunitetit. Gjithashtu në takim ishin prezentë dhe konsulentë të Atelier 4: Znj. Ariela Kushi, koordinatore projekti si dhe ekspertë të tjerë.

Shënimet e takimit

Fjalën e hapi nënkryetari i bashkisë Z. Isa Hoxha, që shpjegoi rolin dhe rëndësinë e PPV-së në zhvillimin e ardhshëm të bashkisë. Më pas fjalën e mori drejtuesja e projektit Znj. Ariela Kushi e cila paraqiti prezantimin mbi hartimin e strategjisë së territorit të bashkisë.

Të pranishmit u shprehën pozitiv kundrejt strategjisë dhe orientimeve të zhvillimit të territorit. Nga auditori, u hodhën disa mendime dhe ide. Komuniteti shtroi disa çështje të rëndësishme mbi problematikat dhe mënyrat e zhvillimit të mëtejshëm si:

- Analizimi i projekteve prioritare për bashkinë e Roskovecit
- Përcaktimet e drejtimeve të zhvillimit ekonomik dhe strukturimit të vendbanimeve
- Organizimi i grumbullimit, magazinimit dhe tretimit të prodhimeve bujqësore dhe blegtorale për fshatrat e bashkisë

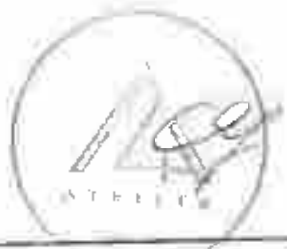
Janar 2019

Duke patur parasysh buxhetin e bashkisë ndër vite dhe kostot e projekteve, është shumë e rëndësishme që bashkia të orientohet për gjetjen e burimeve të financimit si dhe për të bërë llogaritjet e nevojshme për PBA-në, duke marrë në konsideratë prioritetin e zbatimit të projekteve. Bashkia Roskovec është e përgatitur me projekte zhvillimi të territorit për 15 vitet e ardhshme dhe duke patur parasysh prioritetin e secilit projekt, është e mundur të bëhen aplikimet e nevojshme për financime. Në fund të takimit, u diskutua sërish se sugjerimet dhe propozimet mund të rishikohen dhe

Hapa të mëtejshëm:

Diskutim në mars 2019 mbi hartimin e planit të zhvillimit të territorit për Bashkinë Roskovec

Handwritten signature

3 FORUMI I BASHKERENDIMIT PER PLANET E PERGJITHSHME VENDORE 29 JANAR 2019

TEMA: ORGANIZIMI I FORUMIT PER TE DISKUTUAR MBI STRATEGJINE TERRITORIALE SE PLANIT TE PERGJITHSHEM VENDOR.

Vendi: HOTEL TIRANA

Data DHE ORA: 29.01.2019; 09:00

Pjesëmarrësit

Në ambientet e Hotel Tiranës, u organizua FBPV, nga Agjensia Kombëtare e Planifikimit të Territorit, mbi draft Strategjinë Territoriale të Zhvillimit të bashkive Peqin, Roskovec, Patos, Mallakastër. Ky takim kishte qëllim t'i prezantonte të pranishmëve orientimet e para strategjike për zhvillimin e bashkisë. Pjesëmarrës në këtë takim ishin përfaqësues të Bashkive, Mallakastër, Patos, Peqin, Elbasan, Fier, Cërrik, si dhe përfaqësues të organeve përgjegjëse për të diskutuar mbi problematikat gjatë procesit të hartimit të planeve. Gjithashtu në takim ishin prezentë dhe konsulentë të Atelier 4. Znj. Ariela Kushi, koordinatore projekti si dhe ekspertë të tjerë të Mjedisit, Ekonomisë, Transportit.

Shenimet e takimit

Forumi u hap nga Znj. Adelina Greca, Drejtore e Përgjithshme, Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit, e cila theksoi rëndësinë e bashkëpunimit të ekspertëve për secilën bashki, për të arrirë një produkt përfundimtar sa më të suksesshëm. Më pas fjalën e mori drejtuesja e projektit Znj. Ariela Kushi e cila paraqiti prezantimin mbi strategjinë territoriale.

Programi i forumit i parashikuar në dy pjesë, nisi me prezantimet përkatëse të Strategjive Territoriale të bashkive pjesëmarrëse. Pjesa e dytë, e organizuar në bashkëpunim ndërmjet ekspertëve, krijoi mundësinë për të diskutuar për çështjet më problematike për secilën bashki. Çështjet të cilat u diskutuan, vijojnë si më poshtë.

Të pranishmit u shprehën pozitiv kundrejt strategjisë dhe orientimeve të zhvillimit të territorit. Nga auditori, u hodhën disa mendime dhe ide.

- Zonat me potencial Agropërpunimi dhe Agroturizmi duhet dhënë prioritet.
- Është e rëndësishme shqyrtimi i monumenteve që sot është e vështirë të identifikohen në terren. (psh. Kalja e Margëlliçit)
- Koridori I 8-të, për momentin nuk ka plane ose projekte për ndërhyrje.
- Nuk ka akoma hapa për shpalljen park Kombëtar të luginës së Vjosës.

Hapa të mëtejshëm:

- Diskutim me institucionet qendrore për të marrë informacion më të hollësishëm mbi problematikat që prekin territorin e këtyre bashkive.

[Handwritten signature]

4 DËGJESË PUBLIKE, 3 PRILL 2019

TEMA: ORGANIZIMI I DEGJESES PUBLIKE PER TE DISKUTUAR MBI RREGULLOREN LOKALE DHE PLANIN E ZHVILLIMIT TE TERRITORIT SE PLANIT TE PERGJITHSHME VENDOR.

Vendi: PALLATI I KULTURES ROSKOVEC

Data DHE ORA: 03.04.2019, 10:30

Pjesëmarrësit

Në ambientet e qendrës kulturore të qytetit të Roskovecit, u organizua dëgjesa publike mbi Rregulloren Lokale dhe Planin e Zhvillimit të bashkisë Roskovec. Ky takim kishte qëllim t'i prezantonte të pranishmëve planin e zhvillimit dhe rregulloren e tij. Dëgjesa publike u realizua për prezantimin e Dokumentit të III-të të Hartimit të Planit të Përgjithshëm. Synimi i dëgjësës ishte bashkëbisedimi me të pranishmit për të kuptuar realisht nevojat e bashkisë dhe kërkesat specifike të banorëve, duke qenë se janë njohësit më të mirë të territorit. Dëgjesa u zhvillua në prezencën e nënkryetarit të bashkisë Z. Maksim Goga. Znj. Delina Hoxha përgjegjëse e sektorit të planifikimit dhe lejeve të ndërtimit si dhe pjesëmarrës të komunitetit. Gjithashtu në takim ishin prezentë dhe konsulentë të Atelier 4: Znj. Ariela Kushi, koordinatore projekti si dhe ekspertë të tjerë.

Shënimet e takimit

Fjalën e hapi nënkryetari i bashkisë Z. Maksim Goga, që shpjegoi rolin dhe rëndësinë e PPV-së në zhvillimin e ardhshëm të bashkisë. Më pas fjalën e mori drejtuesja e projektit Znj. Ariela Kushi e cila paraqiti prezantimin mbi planin e zhvillimit të territorit.

Të pranishmit u shprehën pozitiv kundrejt strategjisë dhe orientimeve të zhvillimit të territorit. Nga auditori, u hodhën disa mendime dhe ide. Komuniteti shtroi disa çështje të rëndësishme mbi problematikat dhe mënyrat e zhvillimit të metropolitit.

Në pjesën e dytë të prezantimit nga ekspertët miedit Dr. Gazmend Zeneli u prezantua dhe u trajtua vlerësimi i ndikimit në mjedisin e bashkisë të gjithë projekteve parashikuar në PPV. Në fillim u

prezantua metodologjia e Vlerësimit të Ndikimit, koncepti, mënyra dhe bazat e formulimit të objektivave mjedisore, koncepti i Përputhshmërisë, për t'u ndalur më pas tek vlerësimi i secilit prej projekteve dhe rezultatet e tyre përmbledhëse. Projektet e planifikuara në kuadër të PPV-së për Bashkinë Roskovec janë strukturuar/grupuar në Objektiva të Planit. Në pjesën e tretë, prezantimi u fokusua në paraqitjen e masave konkrete për mbrojtjen e mjedisit nga ndikimet që do të rrejdhin si rezultat i implementimit të projekteve të parashikuara nga PPV-ja. Krahas masave konkrete mjedisore u paraqiten edhe projekte specifike të cilat kanë karakter rehabilitimi të zonave të rrehta mjedisore.

Ndikimi në mjedis nga zbatimi i PPV-Bashkia Roskovec do të jetë i ulët nëse respektohen masat e parashikuara, ky ndikim kompleks mund të minimizohet dhe mjedisi mund të ripërtërihet normalisht duke adresuar si duhet masat për çdo objektiv mjedisor, si edhe duke ushtruar në mënyrë profesionale monitorimin e indikatorëve përkatës.

Çështjet e diskutuara gjatë Dëgjësës Publike janë të përmbledhura në vijim:

- Propozimi i zonave të reja për agroturizëm,
- Rëndësia e rehabilitimit të zonave naftëmbajtëse
- Menaxhimi i puseve të naftës dhe ndotjes së mjedisit
- Përmirësim apo rikualifikim i zonave tashmë të urbanizuara
- Etj.

Duke patur parasysh buxhetin e bashkisë ndër vite dhe kostot e projekteve, është shumë e rëndësishme që bashkia të orientohet për gjetjen e burimeve të financimit si dhe për të bërë llogaritjet e nevojshme për PBA-në, duke marrë në konsideratë prioritetin e zbatimit të projekteve. Bashkia Roskovec është e përgatitur me projekte zhvillimi të territorit për 15 vitet e ardhshme dhe duke patur parasysh prioritetin e secilit projekt, është e mundur të bëhen aplikimet e nevojshme për financime. Në fund të takimit, u diskutua sërish se sugjerimet dhe propozimet mund të rishikohen dhe në vazhdimësi të punës.

5 FORUMI I BASHKERENDIMIT PER PLANET E PERGJITHSHME VENDORE 4 PRILL 2019

TEMA: ORGANIZIMI I FORUMIT PER TE DISKUTUAR MBI STRATEGJINE TERRITORIALE SE PLANIT TE PERGJITHSHEM VENDOR

Vendi: HOTEL TIRANA

Data DHE ORA: 04 04 2019, 09:30

Pjesëmarrësit

Në ambientet e Hotel Tiranës, u organizua FBPV i dytë, nga Agjencia Kombëtare e Planifikimit të Territorit, mbi draft Rregulloren lokale dhe Planin e Zhvillimit të Territorit, të bashkive Peqin, Roskovec, Patos, Mallakastër. Ky takim kishte qëllim t'i prezantonte të pranishmëve planin e zhvillimit të territorit. Pjesëmarrës në këtë takim ishin përfaqësues të Bashkive, Mallakastër, Patos, Peqin, Elbasan, Fier, Cërrik, si dhe përfaqësues të organeve përgjegjëse për të diskutuar mbi problematikat gjatë procesit të hartimit të planeve. Gjithashtu në takim ishin prezentë dhe konsulentë të Atelier 4: Znj. Ariela Kushi, koordinatore projekti si dhe ekspertë të tjerë të Mjedisit, Energjitikës, Transportit.

Shënimet e takimit

Forumi u hap nga Znj. Fiona Mali, Drejtore pranë, Agjencisë Kombëtare të Planifikimit të Territorit, e cila theksoi rëndësinë e bashkëpunimit të ekspertëve për secilën bashki, për të arrirë një produkt përfundimtar sa më të suksesshëm. Më pas fjalën e mori drejtuesja e projektit Znj. Ariela Kushi e cila paraqiti prezantimin mbi planin e zhvillimit të territorit.

Programi i forumit i parashikuar në dy pjesë, nisi me prezantimet përkatëse të Strategjive Territoriale të bashkive pjesëmarrëse. Pjesa e dytë, e organizuar në bashkëpunim ndërmjet ekspertëve, krijoi mundësinë për të diskutuar për çështjet më problematike për secilën bashki. Çështjet të cilat u diskutuan, vijojnë si më poshtë.

Të pranishmit u shprehën pozitiv kundrejt planit të zhvillimit të territorit. Nga auditori, u hodhën disa mendime dhe ide.

Zorësi nënëmbajtëse në Marinëz dhe Zhanëz mund të lihen në parcel që shfrytëzohet energjia diellore me panele fotovoltaike.

Është e rëndësishme shqyrtimi i elementëve të fortë të territorit, të cilat mund të propozohen si monumente.

Spostimi I koridorit të VIII

Agroturizmi një mundësi e mirë për promovimin dhe zhvillimin ekonomik lokal

Hapa të mëtejshëm:

Diskutim me Institucionet qendrore për të marrë informacion më të hollësishëm mbi problematikat që prekin territorin e këtyre bashkive.

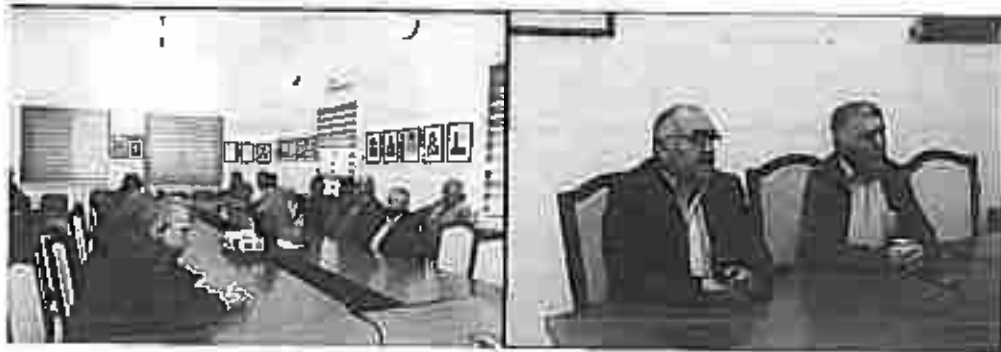
6 DËGJESË PUBLIKE, 24 MAJ 2019

TEMA E TAKIMIT: Organizimi i dëgjësës publike, për të diskutuar mbi Vlerësimin Strategjik Mjedisor, të Planit të Përgjithshëm Vendor.

DATA DHE ORA: 24.05.2019; 14:00

PJESËMARRËSIT:

Në ambientet e qendrës kulturore të qytetit të Roskovecit, u organizua dëgjesa publike mbi Vlerësimin Strategjik Mjedisor të bashkisë Roskovec. Ky takim kishte qëllim t'i prezantonte të pranishmëve planin e mbrojtjes mjedisore. Synimi i dëgjësës ishte bashkëbisedimi me të pranishmit për të kuptuar realisht nevojat e bashkisë dhe kërkesat specifike të banorëve, duke qenë se janë njohësit më të mirë të territorit. Dëgjesa u zhvillua në prezencën e nënkryetarit të bashkisë Z. Maksim Goga. Znj. Delina Hoxha përgjegjëse e sektorit të planifikimit dhe lejeve të ndërtimit si dhe pjesëmarrës të komunitetit. Gjithashtu në takim ishte prezent eksperti i mjedisit Z. Gazmend Zeneli.

SHËNIMET E TAKIMIT:

Fjalën e hapit nënkryetari i bashkisë Z. Maksim Goga, që shpjegoi rolin dhe rëndësinë e PPV-së dhe dëgjësës publike në zhvillimin e ardhshëm të bashkisë. Më pas fjalën e mori eksperti i mjedisit Z. Gazmend Zeneli, i cili paraqiti prezantimin mbi vlerësimin strategjik mjedisor.

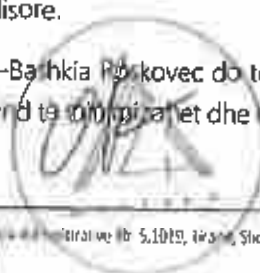
Fillimisht u prezantua metodologjia e Vlerësimit Strategjik Mjedisorë, koncepti, mënyra dhe bazat e formulimit të objektivave mjedisore, koncepti i Përputhshmërisë, për t'u ndalur më pas tek vlerësimi i secilit prej projekteve dhe rezultatet e tyre përmbledhëse. Projektet e planifikuara në kuadër të PPV-së për Bashkinë Roskovec janë strukturuar/grupuar në Objektivat të Planit.

Në pjesën e dytë, prezantimi u fokusua në paraqitjen e masave konkrete për mbrojtjen e mjedisit nga ndikimet që do të rrejdhin si rezultat i implementimit të projekteve të parashikuara nga PPV-ja. Krahas masave konkrete mjedisore u paraqitën edhe projekte specifike të cilat kanë karakter rehabilitimi të zonave të rrehta mjedisore.

Ndikimi në mjedis nga zbatimi i PPV-Bashkia Roskovec do të jetë i ulët nëse respektohen masat e parashikuara, ky ndikim kompleks mund të minimizohet dhe mjedis mund të ripërtërihet normalisht.

Gazmend Zeneli

duke adresuar si duhet masat për çdo objektiv mjedisor, si edhe duke ushtruar në mënyrë profesionale monitorimin e indikatorëve përkatës.

Qytetarët që ishin prezent u shprehën pozitiv mbi masat mjedisore, duke theksuar rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit në territorin e bashkisë Roskovec. Vetë bashkia ka element të fortë natyrorë dhe kulturorë, ku ndërgjegjësimi i qytetarëve është hapi i parë për mbrojtjen e tyre.

PËRMBLEDHJE JO TEKNIKE E RAPORTIT TË VSM-SË

1 VËSHTRIM I PËRGJITHSHËM

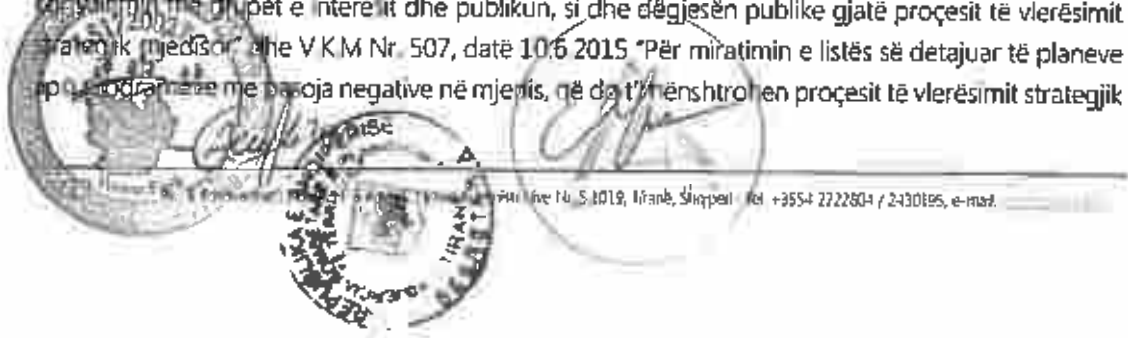
Reforma territoriale dhe Ligji Nr. 115/2015, datë 31.07.2014, "Për ndarjen administrative territoriale të njësive të qeverisjes vendore në Republikën e Shqipërisë" e ka ridimensionuar madhësinë dhe rolin e bashkive. Ky organizim i ri territorial synon fuqizimin e bashkisë, duke rritur kapacitetin për të ofruar shërbime të një cilësie të lartë për qytetarët dhe duke rritur efikasitetin e menaxhimit të burimeve të tyre. Bashkia e re e Roskovecit është krijuar nga bashkimi në një administrim të vetëm të bashkisë Roskovec dhe 3 komunave: Kuman, Kurjan dhe Strum, të cilat sot janë njësiti administrativ të bashkisë. Aktualisht Bashkia e Roskovecit ka në përbërjen e saj 1 (një) qytet dhe 14 (katërmëdhjetë) fshatra.

Bashkia e Roskovecit bën pjesë në qarkun e Fierit dhe kufizohet në veri nga Bashkia Lushnje, në lindje me Bashkinë Ura Vajgurore, në juglindje nga Bashkia Berat, në perëndim me Bashkinë Patos dhe Fier, ndërsa në jug me Bashkinë Mallakastër. Kryeqendra e Bashkisë është qyteti i Roskovecit. Bazuar në nevojën për orientim të zhvillimit të Bashkisë së zgjeruar të Roskovecit, Këshilli Bashkiak vendosi të miratojë nismën për hartimin e planit të përgjithshëm vendor (PPV) të Bashkisë Roskovec. Ky plan duhet të zhvillohet në përputhje me qëllimet specifike strategjike që synon të përmbushë Planin I Përgjithshëm Kombëtar dhe në harmoni me parimet e planifikimit të tokës.

Nisur nga ndikimet e pritshme në mjedis dhe në burimet natyrore, Ligji Nr. 91/2013, datë 28.02.2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", përcakton qartë që ky proces duhet të nënshtrohet Vlerësimit Strategjik Mjedisor. "Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një proces sistematik, i cili vlerëson pasojat mjedisore të një plani të propozuar për zbatim, në mënyrë që të sigurohet se këto pasojat mjedisore janë adresuar plotësisht nga fazat e hershme të vendimmarrjes, përveç konsideratave ekonomike dhe sociale. VSM-ja në planifikimin hapësor duhet të paraqesë informacion mbi këto ndikime mjedisore, ekzistenca dhe pasojat e të cilit nuk janë definuar në mënyrë specifike.

Qëllimi i raportit të VSM-së është që të bëjë identifikimin, përshkrimin dhe vlerësimin e ndikimeve të rëndësishme që mund të rezultojnë nga zbatimi i strategjisë, planit ose programit, të japë alternativën më të favorshme për zhvillimin e tij nga pikëpamja mjedisore si dhe propozimi i masave për menxhimin dhe zbutjen e ndikimeve negative nga zhvillimi i planit të propozuar. Gjatë përgatitjes së kësaj VSM-je janë marrë në konsideratë të gjithë planet apo strategjitë kombëtare të cilat ndikojnë në një mënyrë apo tjetër në zhvillimin e PPV-së për Bashkinë Roskovec.

Bazuar në Ligjin Nr. 91/2013, datë 28.02.2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor" dhe aktet e tjera nënligjore VKM Nr. 219, datë 11.3.2015 "Për përcaktimin e rregullave e të procedurave për miratimin dhe grupet e interesit dhe publikun, si dhe dëgjuesën publike gjatë procesit të vlerësimit strategjik mjedisor" dhe VKM Nr. 507, datë 10.6.2015 "Për miratimin e listës së detajuar të planeve apo programeve me pasojat negative në mjedis, që duhet të nënshtrohen procesit të vlerësimit strategjik

Ministria e Mjedisit, Planifikimit dhe Urbanizimit
Rrethi i Roskovecit

mjedisor), ky dokument është hartuar paralelisht me procesin e hartimit të Planit të Përgjithshëm Vendor, proces i cili ka filluar në Tetor 2018. Në këtë raport janë marrë parasysh të gjitha ndikimet që mund të kenë në mjedis propozimet e bëra nga Plani i Përgjithshëm Vendor (PPV) për të gjithë territorin që administrov kjo bashki. Procesi i VSM –së ka kaluar nëpër 5 etapa. Këto etapa janë paraqitur në detaje në Figurën 1.

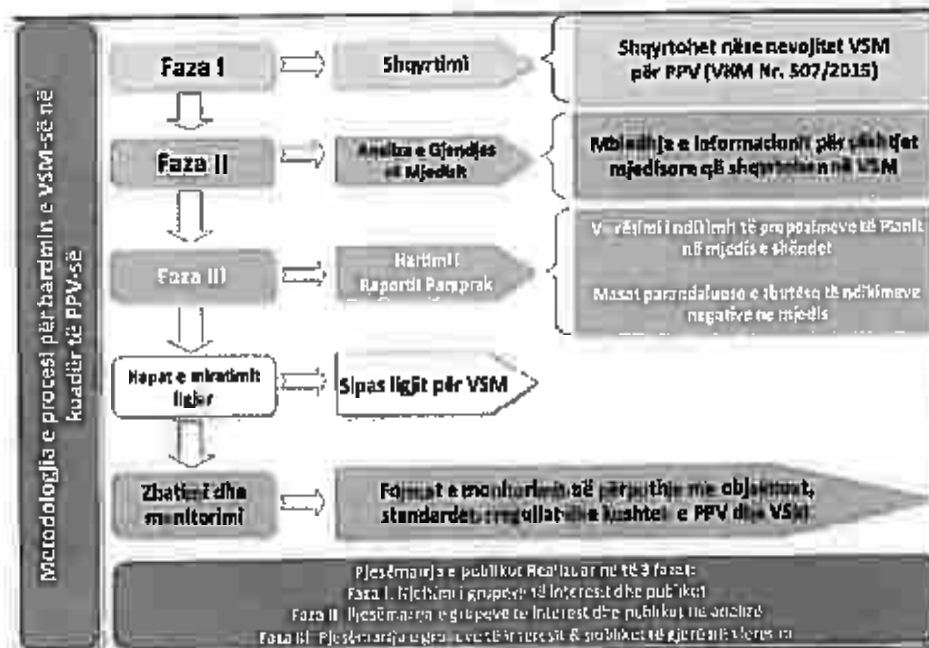
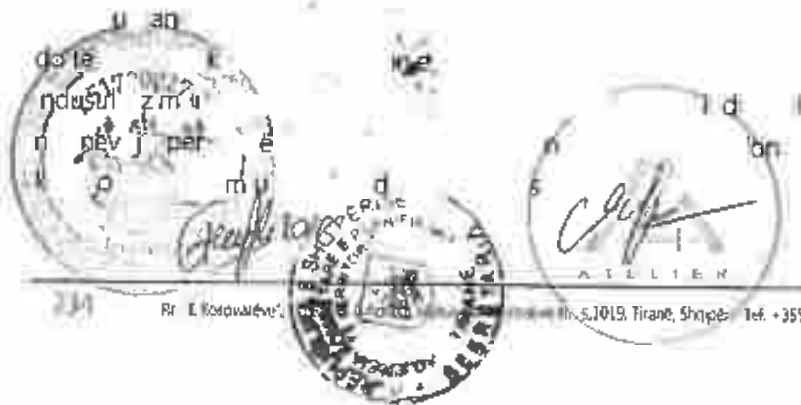

Figura 32. Etapat e procesit të VSM-së.

D. Zhvillimi ekonomik

Funksionet e bashkisë në këtë drejtim zhvillimi janë shumë të drejtuara në drejtime njerëzore, promovim, mbështetje fiskale dhe promovuese, ndërsa është sektori privat që kthehet në gjeneratorin dhe realizuesin kryesor të këtij zhvillimi, ndërsa pushteti vendor luan rolin e drejtuesit dhe lehtësuesit të zhvillimit.

Objektivi 1. Një ekonomi e balancuar që krijon vende pune të kualifikuara dhe një mjedis të përshtatshëm për zhvillimin e sektorit primar, industrisë dhe shërbimeve.

Objektivi 2. Pushteti vendor bashkëpunues dhe transparent, nxitës i zhvillimit ekonomik me anë të politikave fiskale, nismave, promovimit dhe marketingut.

E. Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve

Drejtimi "Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve" orientohet në vendbanimet e bashkisë, synon plotësimin e funksioneve dhe rindërtimin e infrastrukturës për të aritur dhe tejkaluar standardet minimale. Natyrisht funksionet e bashkisë të trajtuara në këtë drejtim vlejné për të gjithë territorin por kanë impakt të drejtëpërdrejtë në zonat e banuara, sikurse funksione të tjera të bashkisë që kanë peshë në drejtimin ekonomik apo atë argëtues gjejné vend në hapësirat urbane të veëndbanimeve.

Vendbanimet kanë nevojë për shërbime të dedikuara dhe të menduara specifikisht sipas profilizimit të çdo vendbanimi. PPV do të parashikojë mbulimin e territorit me shërbime, por dhe hierarkizimin e tyre. Vendbanimet kanë potencial për ndërveprim komunitar social, kulturor dhe argëtues. Potencialet kalojnë nga parqet te lulishtet te shkollat e objektet administrative.

Përmirësimi i strukturës dhe investimi në rritjen e përdorimit të objekteve publike: shkolla të bashkuara me qendra komunitare e biblioteka e ambiente sportive, sheshe për përdorim të përditshëm apo aktivitete të organizuara në raste festash, të shoqëruara me rritjen e sigurisë, do të rrisë atraktivitetin e vendbanimit. Lidhja me transport publik i mbështetur nga rindërtime e përmirësime të infrastrukturës rrugore, në veçanti dhe asaj inxhinierike në tërësi, do të krijojnë alternativa të reja banimi dhe do të synojné përthithjen e një popullsie të re krahas frenimit të migrimit.

Objektivi 3. Lagje dhe fshatra që sigurojnë një mjedis të sigurtë, mundësi ndërveprimi social dhe shërbime të orientuara drejt mirëqenies së banorëve

Objektivi 4. Sigurimi i një varieteti tipologjish strehimi për të gjitha nivelet e të ardhurave, në të gjithë territorin, ofrimi i një larmie alternativash në zgjedhjen e mënyrës të jetesës dhe vendbanimit si përgjigje e ndryshimeve demografike.

Objektivi 5. Sigurimi i një rrjeti transporti dhe mobiliteti të sigurtë, të aksesueshëm, të qendrueshëm.

Objektivi 6. Sigurimi i rrjeteve dhe struktura inxhinierike që sigurojnë një ambient të shëndetshëm duke ulur impaktin mjedisor.

F. Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore

Drejtimi "Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore" orientohet si në vendbanimet e bashkisë, por synon shtrirjen e kulturës, sportit dhe aktiviteteve në gjithë territorin bashkiak. Mbrojtja e mjedisit, biodiversitetit dhe tokave bujqësore arrihet më mirë duke i bërë këto elementë pjesë të jetës së komunitetit. Promovimi si vlerë e rëndësishme territoriale bën që masat e nevojshme mjedisore të konkretizohen në terren dhe të mos jenë thjesht rekomandime në letër.

Krijimi i rrjetit të hierarkizuar të hapësirave publike të gjelbra ndikon në përmirësimin e peisazhit natyror, por dhe atij urban duke sjellë përmirësime dhe në zbulimin e vetë vendbanimeve si sfond i aktiviteteve kulturore të lidhura me traditat dhe zejtarinë.

Në trajtimin e mjedisit rëndësi do i kushtohet dhe integritetit të sistemit bujqësor që në paralel me sigurimin e ushqimit për popullsinë siguron hapësirë të vlefshme të gjelbra. Në territor do të krijohet një rrjet hapësirash të gjelbra dhe sportive që integron në një hapësirë të mëdha dhe ndërhyrjet me hapësira sportive dhe rekreative në vendbanime në përputhje me bimësitë endemike.

Objektivi 7. Ruajtja dhe rivlerësimi i elementeve të trashigimisë që janë themelet e qytetërimit dhe konfirmojnë të shkuarën.

Objektivi 8. Ruajtja e mjedisit natyror duke e integruar në aspektet argëtuese dhe sportive, me anë të krijimit të aksesit dhe mundësive për argëtim dhe shijim të natyrës.

Objektivi 9. Integrimi i elementëve natyrore dhe kulturorë në jetën kulturore dhe artistike të bashkisë për të promovuar më tej territorin.

3 PËRSHKRIMI I KUSHTEVE BAZË TË MJEDISIT

Për të bërë një vlerësim të saktë të ndikimeve në mjedis që rrjedhin nga zbatimi i Planit të Përgjithshëm Vendor të Bashkisë Roskovec, është e rëndësishme që të njihet gjendja eksistuese e mjedisit të zonës ku do shtrihet kjo PPV. Ky seksion përshkruan kushtet bazë mjedisore në zonë duke u ndalur në mjedisin fizik (klima, gjeologjia dhe gjeomorfologjia, ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore, sizmiciteti), biologjik (siperfaqet pyjore, biodiversiteti dhe zonat e mbrojtura), problemet mjedisore si pasojë e industrisë nxjerrëse dhe përpunuese të hidrokarbureve, nivelin aktual të menaxhimit të mbetjeve dhe ujerave të ndotura, si edhe problemet mjedisore nga rrezikjet natyrore (zjarret, përmbytjet).

3.1 Mjedisi Fizik

3.1.1 Klima

Klima përbën një element shumë të rëndësishëm si në formimin e zhvillimin e bimësisë, ashtu edhe për fenomenin e erozionit. Shqipëria shquhet për larmi të kushteve klimatike dhe kjo pasqyrohet edhe në bartjen klimatike të vendit. Sipas këtij rajonizimi, Shqipëria ndahet në katër zona: mesdhetare fuqimisht mesdhetare kodrinore, mesdhetare paramalore, dhe mesdhetare malore; secila prej tyre e ndanë në disa nënzona. Sipas përcaktimit që bëhet sipas e Zonave Klimatike të Shqipërisë të

përpiluar nga Instituti Hidrometeorologjik, gjithë territori i Bashkisë së Roskovecit ndodhet në zonën klimatike "Mesdhetare Kodrinore". Në formimin e mikro-klimës së Bashkisë të Roskovecit, një rol të rëndësishëm luan prania e lumit Seman. Në vijim jepen disa tregues të klimës: temperatura, reshjet dhe erërat në Bashkinë e Roskovecit.

Roskoveci ka një klimë të butë, të ngrohtë dhe të temperuar (Csa në klasifikimin e klimës sipas Köppen and Geiger). Vera është e nxehtë dhe pjesërisht e thatë/lagësht dhe dimër të ftohtë dhe të lagësht. Gjatë rrethës së një viti, temperatura zakonisht varion nga 2° C deri 30° C dhe rralë është më poshtë se -2° C ose më lart se 34° C (Grafiku 1).

Sezoni i ngrohtë zgjat 3 muaj nga 12 Qershori deri me 10 Shtator me një temperaturë mesatare ditore mbi 26° C. Dita më e ngrohtë e vitit është 30 Korriku me një temperaturë mesatare ditore të lartë mbi 30° C dhe të ulët prej 18° C.

Sezoni i ftohtë zgjat 3.9 muaj nga 23 Nëntori deri me 20 Mars ku temperatura mesatare ditore është nën 14° C. Dita më e ftohtë e vitit është 13 Janari ku temperatura mesatare ditore është më e ulët 2° C dhe më e lartë 10° C.

Sasia mesatare vjetore e reshjeve është 1012 mm në vit. Muaji më i thatë është korriku kur bien vetëm 28-29 mm shi dhe më i lagështi është muaji Nëntor ku sasia e reshjeve mujore e kalon 150 mm. Probabiliteti i rënies së reshjeve në këtë vend ndryshon gjatë gjithë vitit. Periudha pa shira zgjat për 2.6 jave, nga 6 deri 24 Korrik. Dita më me pak reshje është rreth 16 Korrikut me një akumulim total mesatar prej vetëm 12 milimetra.

3.1.2 Topografia:

Bashkia Roskovec është pjesë integrale e territorit dhe administrimit të Qarkut Fier. Qyteti i Roskovecit, qendër e Bashkisë ndodhet 42 km në jugperëndim të qytetit të Fierit. Territori Administrativ i bashkisë ka një sipërfaqe prej 118.01 km², sipas ndarjes së re administrative, dhe shtrihet në koordinatat 40°48'56" në veri, 40°39'35" në jug, 19°49'12" në lindje dhe 19°38'33" në perëndim sipas sistemit koordinativ WGS_1984_UTM_Zone_34N.

Territori i Bashkisë Roskovecit prej 126.14 km² ndodhet në pjesën qendrore-veriore të Shqipërisë së jugut dhe në pikëpamje gjeomorfologjike është pjesë e zones së gjërë kodrinore që përfshin Shqipërinë qendrore dhe atë Jugore. Gjysma jugore e territorit të kësaj bashkie ka ndërtim kodrinor e cila ulet në drejtim të veriut ku lidhet me pjesën jugore të fushës së Myzeqesë. Si rrjedhim relievi i Bashkisë Roskovecit mund të ndahet në dy njësi gjeomorfologjike, zona kodrinore, dhe zona fushore.

Zona kodrinore përfshin gjysmën jugore të territorit të kësaj bashkie e cila fillon nga Roskoveci në veri deri në Ngjeqar në jugë. Lartësia mbizotëruese e kodrave është 250-500 m, kurse ato maksimale mbrijnë rreth 600 m mnd. Zona kodrinore ndërpritet nga përrenj të shumtë por të vegjël formimi i të cilëve lehtësohet nga ndërtimi argjiloro-flishor i tyre të cilët dallohen për erodimin të lartë. Në pjesën e poshtme të përrenjeve më të mëdhenj ka teraca të vogla aluviale-proluviale të cilat kultivohen dhe kanë rëndësi të madhe për ekonominë lokale.

Zona fushore përbën pjesën verjore të territorit të Bashkisë Roskovec dhe përfshin pjesërisht edhe pjesën qendrore të saj. Kjo zonë bën pjesë në skain më jugor të fushës së Myzeqesë dhe lartësia e saj luhetet rreth 4 deri rreth 10 m mnd.

3.1.3 Kushtet Gjeologjike

Përshkrimi gjeologjik është bazuar në Hartën Gjeologjike të Shqipërisë në shkallë 1:200 000, botimi vitit 2004, në tekstin sqarues të saj si dhe Hartat gjeologjike Shkallë 1: 100 000 të qarqeve të botuara nga Sherbimi Gjeologjik Shqiptar si edhe në shumë studime të kryera nga ish Ndermarrja Hidrogjeologjike.

Territori i Bashkisë Roskovec ndërtohet nëpërgjithësi nga shkëmbinj neogjenikë (N), dhe nga shkëmbinj të kuaternarit (Q). Përshkrimi gjeologjik të bashkisë Roskovec është bërë veçmas për zonën kodrinore dhe atë fushore.

Zona kodrinore shtrihet në gjithë pjesën jugore të bashkisë Roskovec dhe përfaqëson pjesë më verjore e brezit antiklinal të Kurveleshit; ajo përfaqësohet nga formacione të neogjenit të mesëm (N12), të neogjenit të sipër (N13) dhe pliocenit (N2).

Depozitimet e neogjenit të mesëm zbulohen në pjesën më jugore të territorit të bashkisë Roskovec; ato përfaqësohen kryesisht nga depozitime ranore të Seraviliani (N12s) dhe mbi to me transgresion gjeologjik vendosen depozitimet e tortonianit (N13t) të mesinianit (N13m) të përfaqësuar kryesisht nga ranore dhe më pak nga argjila. Pjesa qendrore e territorit të bashkisë Roskovec ndërtohet nga depozitimet pliocenike (N2) të cilat gjithashtu vendosen me transgresion mbi ato më të vjetrat. Depozitimet pliocenike përfaqësohen nga dy suita; ajo e poshtëmja e quajtur Suita Helmësi dhe ajo e sipërmja e quajtur Suita Rogozhina. Suita Helmësi (N21-h) ndërtohet kryesisht nga shtresa argjilore dhe trashësia e tyre maksimale në zonën e Roskovec luhetet në rreth 500 m. Depozitimet e suitës Rogozhina (N22-rr), me trashësi maksimale rreth 600 m, vendosen mbi ato të series Helmësi dhe përfaqësohen nga ndërthurje shtresash konglomeratike dhe ranorike me ndërthurje argjilore. Pjesa më verjore e territorit të bashkisë Roskovec, mbushet nga depozitime kuaternare kryesisht me prejardhje aluviale të cilat në pjesën e sipërme mbulojnë nga depozitime kënetore.

Pasuritë minerale

E kushtëzuar nga ndërtimi gjeologjik, nuk shquhet për shumëllojshmëri resurcesh minerale, por pa dyshim pasuria më e madhe e saj janë vendburimet e naftës dhe rëra bituminoze.

Vendburimet e naftës

Nafta është zbuluar fillimisht në Patos në vitet 20-të të shekullit të kaluar në ranorët e mesinianit. Në vitin 1949 u shpua pusi i parë që u vu në shfrytëzim. Që nga ajo kohë, më shumë se 2.400 puse janë shpuar në fushën e Patos-Marinzës me thellësi që varion nga më pak se 300 m në më shumë se 1.900 m dhe me thellësinë që vjen në rritje nga jugu në veri. Shumë prej këtyre puseve janë aktualisht jo në shfrytëzim dhe një numër akoma më i madh prodhojnë në nivele shumë të ulëta maksimale. Puset përmbajnë pako me rërë të vendosur në një interval të përgjithshëm prej rreth 250 m, nga zona e cekët në Goran në zonat e thellë të Marinzës; dhe shumica e rezervave të naftës ndodhen në zonat e Drizës në mes. Meqë tërësi luhatja e Patos-Marinzës ka prodhuar tashmë

mbi 120 milionë fuçi naftë gjatë historisë së saj 70 vjeçare, ajo ka potencial që të vazhdojë të jetë një prodhues i rëndësishëm për shumë vite në të ardhmen.

3.1.4 Hidrogeologjia

Territori i Bashkisë Roskovec në tërësi nuk është i pasur në ujëra nëntokësore. Pjesa më e madhe e tij mbulohet nga shtresa ujëmbajtëse të varfëra ose shumë të varfëra në ujëra nëntokësore. Shtresat më të pasura ujëmbajtëse në zonën e Roskovecit lidhen me shtresat konglomeratike të Serisë Rrogozhina të cilat përhapen në një sipërfaqe relativisht të kufizuara në pjesën qendrore të saj, përreth qytetit të Roskovecit. Shtresat konglomeratike kanë trashësi nga 1-2 metra deri në mbi 20-30m dhe ndahen nga shtresa argjilore. Në pjesët e zhytura të terenit ato përmbajnë ujëra me presion me vetëderdhje. Puset e shpimit me thellësi deri rreth 200 m mund të japin me pompë nga 1 deri mbi 5 l/s ujë.

Ujërat nëntokësore të Serisë Rrogozhina janë të forta me mbetje të thatë rreth 300-600 mg/l dhe sipas ioneve mbizotëruese tipi hidroklimik i tyre është HCO₃-Mg-Ca. Rezervat ujqor të series Rrogozhina janë të përshtatëshme për furnizim lokal me ujëra nëntokësore; ato nuk mund të furnizojnë me ujë qendra banimi apo objekte të tjera të rëndësishme.

Shtresat e tjetër ujëmbajtëse të cilat kanë rezervat ë vogëla ujërash nëntokësore lidhen shtresat ranore të seravilianit dhe të mesnjanit. Ranorët janë shumë më të varfër me ujëra nëntokësore se sa konglomeratet, prurjet e puseve në to me anë të pompave zhytëse mund të japin zakonisht jo më shumë se 0.5-1.0 l/s. Ujërat nëntokësore të shtresave ranore mund të përdoren vetëm për furnizim familjar me ujë. Pjesa tjetër e territorit të Bashkisë Roskovecit cila përbën pjesën më verjore të saj është shumë e varfër në rezerva ujërash nëntokësore; shkëmbinjtë që e ndërtojnë atë karakterizohen nga tregues shumë të ulët të filtrimit.

3.2 Mjedis i Biologjik

Biodiversiteti përbën një komponent shumë të rëndësishëm të pasurive natyrore të një vendi, hapësirë apo rajoni. Me biodiversitet nënuptohet shumëllojshmëria e organizmave të gjalla në të gjitha nivelet, duke përfshirë ato tokëore, detare, ujërave të ëmbla, si dhe komplekse ekologjike, pjesë e të cilëve ato janë. Në origjinë të këtij diversiteti qëndrojnë pozicioni gjeografik, faktorë gjeologjikë, pedologjikë, hidrologjikë, relievi dhe klima.

3.2.1 Flora dhe habitatet

Nga pikëpamja fitoklimatike rajoni i studimit shtrihet në brezin e pyjeve dhe shkurreve mesdhetare dhe karakterizohet nga një diversitet habitatesh dhe komunitetesh bimore, të tilla si vegetacion i shtretërve të lumenjve, ligatinor i ujërave të ëmbla ose të stadeve të ndryshme të degradimit të tyre, natyrore, gjysmë natyrore dhe artificiale apo të krijuar nga aktiviteti njerëzor. Në florën e këtyre mjedisve shfaqen degradime të pyjeve primitive të dikurshëm (që mund të kenë eizistuar në këtë zonë) të dominuar nga ilqja (*Quercus illex*), ardhur si rezultat i veprimtarisë abuzive antropogjene nëpërmjet shpyllëzimeve, prerjeve, djegieve, kullotjeve intensive, punimeve të herëpë herë me mjete dhe lënive durrë për një kohë të gjatë.

Flora e tokave bujqësore është e varfër në lloje dhe monotone. Në habitate të tilla përfshihen shumë hapësira të zonës fushore e kodrinore, të cilat janë të ekspozuara ndaj rrezatimit të diellit ose të hijezuara nga bimët e kultivuara. Numri i specieve këtu është i ulët dhe ato janë direkt të kërcënuara nga veprimtaria e njeriut. Nga flora kriptogamike në këto habitate rritet rreth 1% e numrit total të specieve. Kuptohet që në tokat e punuara, biodiversiteti bie në mënyrë të ndjeshme, sidomos kur përdoren herbicidet. Vrojtimet tregojnë se terrenet e abandonuara, të paprekura e të pa shqetësuar nga veprimtaria humane, evoluojnë drejt pyllit primitiv me specie dominante ilqen (*Quercus ilex*). Specie të tilla si *Rubus fruticosus*, *Rosa canina*, *Rosa sempervirens*, *Juniperus oxycedrus*, *Spartium junceum*, *Quercus pubescens* etj., me një regjim paprekshmërie të një periudhe 10 – 15 vjeçare janë një premisë për rehabilitimin e këtyre mjediseve drejt formacioneve pyjore apo brezit të pyjeve dhe shkurreteve mesdhetare.

Brezi i pyjeve dhe shkurreve mesdhetare

Vihet re degradimi i pyjeve dhe pjesërisht shpyllëzime të cilat janë transformuar në ullishte. Në ditët e sotme në këtë brez si rezultat i aktivitetit të fuqishëm human, prerjet, kullotja intensive, zjarret e shpyllëzimet me qëllim përfitimin e tokave për kultivimin e bimëve të kulturës, kanë mbetur shumë pak bashkësi bimore natyrore në kuptimin e ngushtë të këtij nocioni. Krahas dëmtimeve të mësipërme një faktor tjetër me pasoja shumë të dëmshme për këto zona përfaqëson dhe erozioni i tokës. Kati i shkurreve mund të jetë i lartë deri 3m. Shkurret me karakteristike janë: *Pistacia lentiscus*, *P. terebinthus*, *Rosa sempervirens*, *Cercis siliquastrum*, *Rhamnus alaternus*, *Hedera helix*, *Arbutus unedo*, *Phyllirea angustifolia*, *Ph. latifolia*, *Viburnum tinus*, *Lonicera etrusca*, *L. implexa*, *Cistus incanus*, *Daphne gnidium*, *Myrtus communis*, *Coronilla emerus* etj.

Një vend të rëndësishëm në këtë tip vegjetacioni zënë pyjet aluvionalë apo riparianë që shtrihen në trajtën e dy brezave në të dy anët e brigjeve të lumenjve apo përrenjve. Në këto pyje në përgjithësi nuk formohet humus dhe toka është lymore, kështu që kushtet edafike janë krejtësisht të ndryshme nga ato të formacioneve të tjera bimore. Përbërësit kryesorë të pyjeve aluvionalë në zonën e studimit janë: *Populus alba*, *Salix alba*, *Salix purpurea*, *Salix amplexicaulis*, *Salix elaeagnos subsp. angustifolia*, *Alnus glutinosa*, *Platanus orientalis* etj.

3.2.2 Fauna tokësore dhe ujore

Përbërja faunistike apo biocenoza e kësaj zone, përfshin lloje të ndryshme gjitarësh, shpendësh insektesh, reptilësh. etj të fushave, shkurreve dhe pyjeve mesdhetarë me gjelbërim të përhershëm.

Fauna është e pasur me disa lloje vertebrorësh, si Reptilët (Zvarranikët), Amfibët, Shpendët, Gjitarët. Në ujërat e lumenjve të zonës (Seman), në pelgjet ujëmbledhës të Kurjan dhe Strum, kanali i Hoxharës, etj, takohen amfibë me bisht ose pa bisht. Vëzhgimet e kryera si në mjedise ujore dhe në mjedise më bimësi përgjatë brigjeve lumore, në masive ujore për bagëtinë, tregojnë se në zonë janë të pranishëm disa lloje si Bretkosa e zakonshme (*Rana balcanica*), Bretkosa e kënetave (*Rana rindibunđa*), Bretkosa e lështërikëve (*Rana lessonae*), Bretkosa barkverdhë (*Bombina variegata*).

Hithlopa Bufo, etj.

Hithlopa Bufo, etj.

Hithlopa Bufo, etj.

Hithlopa Bufo, etj.

Hithlopa Bufo, etj.

Hithlopa Bufo, etj.

Hithlopa Bufo, etj.

Hithlopa Bufo, etj.

Hithlopa Bufo, etj.

Nder Reptilët në zone janë të pranishëm këto lloje: Breshkë uji (*Emys orbicularis*), Breshkë toke (*Testudo hermanni*), Hardhuca dhe Gjarpërinjë (*Squamata*), Boliari (*Pseudopus apodus*), Bolla me katër vija (*Elaphe quatuorlineata*), Gjarpër uji (*Natrix*).

Nder Shpendët në zone janë të pranishëm këto lloje: Thëllëza e fushës (*Perdix perdix*), Shkurta (*Coturnix coturnix*), Turtulli (*Streptopelia turtur*), Kumria (*Streptopelia decaocto*), Laraska (*Pica pica*), Mbretthi (*Regulus regulus*), Bishtatundesi i bardhë (*Motacilla alba alba*), Tusha këngëtare (*Turdus philomelos*), Gushëkuqi (*Erithacus rubecula*), Harabeli (i shtëpisë) (*Passer domesticus*), Bilbili (*Sylvia atricapilla*), Capka e vogël e bardhë (*Egretta garzeta*), Gjeraqina e shkurtër (*Acipiter nisus*), Skifteri kthetrazi (*Falco tinnunculus*), etj.

Të pranishëm në këtë zonë janë këto lloje gjitarësh: Mishngrënës si *Mustela nivalis*, *Vulpes vulpes*, Lepujt si: *Lepus europaeus*, Brejtës *Mus musculus*, *Apodemus flavicollis*. Në kanale, të mbjella gjendet *Microtus thomasi*, *Apodemus sylvaticus*, *Apodemus mystacinus*, etj.

3.2.3 Zonat e Mbrojtura

Në kategorizimin e zonave të mbrojtura mjedisore dhe në përcaktimin e statusit për secilën prej tyre, institucionet përgjegjëse në Republikën e Shqipërisë mbështeten në kriteret e Unionit Ndërkombëtar të Ruajtjes së Natyrës (IUCN). Në Bashkinë e Roskovecit nuk ka zona apo monumente të mbrojtura mjedisore, gjatë shqyrtimit të PPV-se do të shihet mundësia e vlerësimit të disa potencialeve

Në këtë zonë mund të përmendim, një element natyror në fshatin Strum, i cili para bonifikimit krijonte një basen të madh kënetor, por sot nga ky basen kanë mbetur rreth 3 ha tokë nën ujë, e cila njihet si "Kënetë e Zezë". Ajo u ka rezistuar kohërave, është një monument natyror, origjinal, si para shumë vitesh, me kallëma të egër nënujor, peshq, shpendë dhe me karakteristikën kryesore, ujin e zi dhe asnjëherë shterues.

3.3 Problematika Mjedisore dhe Kërcënimet për Burimet Natyrore

Pavarësisht gjendjes përgjithësisht të kënaqshme, në Bashkinë e Roskovecit janë të pranishme një sërë problemesh mjedisore të cilat përbëjnë edhe kërcënimet për këto burime natyrore.

3.3.1 Ndotja e Ajrit

Ndotja e ajrit vjen nga; grimca pluhuri, kimikate apo materiale biologjike, të cilat kanë efekte mbi organizmin e njeriut, mjedisin apo atmosferën. Treguesit kryesorë të cilësisë së ajrit janë niveli dhe përqëndrimi i gazeve të tillë si:

- SO₂, H₂S, NO_x dhe NH₃ (amonjaku), të cilët shkaktojnë ndër të tjera edhe shirat acide;
- CO₂, CH₄ (metani), NO₂, lidhen me emetimin e gazeve në atmosferë të shkaktoar nga aktivitetet njerëzore (djegia e biomasës, dekompozimi i bimësisë apo mbarështimi i blegtorisë);
- PM 2.5 dhe PM10, të cilët tregojnë përqëndrimin e grimcave të ngurta në ajër.

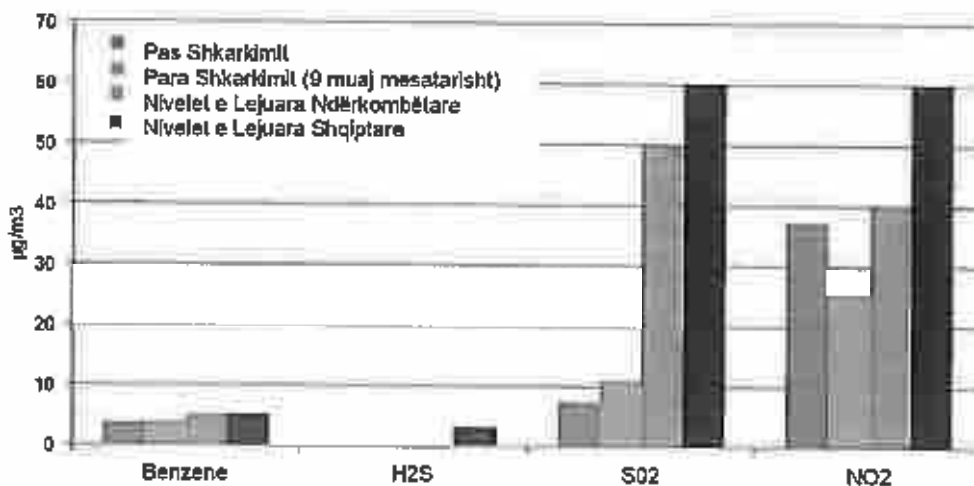

Zona potencialisht me e ndikuar për sa i përket emetimeve ne ajër është zona industriale e fushës së Patos -Marinzës. Ndotja nga aktivitetet e industrisë së naftës ndër vite, e cila përdorte praktika dhe teknologji të vjetërsuara, ka rezultuar në sheshe të kontaminuar dhe me facilitete të amortizuara e të braktisura të kësaj industrie të cilat shkaktojnë kontaminimin e ajrit përreth.

Për shkak të faktit që rezervuari i vendburimit është i ngopur me naftë me gaz të tretur, por edhe gaze të tjerë (veçanërisht H₂S), ndotja atmosferike ka qenë realisht problematike. Nje studim mbi ndikimet e industrise se nxjerrjes së naftës ne cilësinë e ajrit lokal tregoi qe përqendrimi i benzenit në zonën Patos - Marinzës është më shumë se 6 herë me e larte nga mesatarja kombëtare dhe përqendrimi i sulfurit të hidrogjenit në kete zonë është 20 herë me i larte sesa mesatarja kombëtare (Zela et al, 2014)

Edhe vlerat e vendosura si target nga Shqipëria para anëtaresimit në BE për disa nga keto ndotës jane tejkaluara në disa nga fshatrat e zones që gjenden në fushën e Marinzës si Belinë dhe Sheqishtë (per H₂S dhe Benzene) dhe Marinez, Visoke, Zharrëz dhe Kuqar (per H₂S). Problemi më i madh mbetet H₂S, i cili është edhe gaz acid.

Megjithate, nga studimi i bere nga kompania "Bankers Petroleum Albania Ltd." cilësia e ajrit në zonën përreth zonës së shkarkimit mbetet e pandryshuar dhe brenda limiteve te lejuara per cilesine e ajrit (Grafiku 6). Elementet përbërës të kampioneve të ajrit të marra pas shkarkimit ishin të krahasueshme me kampionet e ajrit të marra para shkarkimit në të njëjtën zonë, sipas niveleve të pranueshme ndërkombëtare të përcaktuara nga Bashkimi Evropian. Analiza u krye duke përdorur kampionet e marra mbi bazë mujore për 9 muajt e mëparshëm. Të gjitha testimet plotësojnë standardet ndërkombëtare. Ne figuren 2 jane paraqitur skematikisht pikat e marrjes se kampioneve per matjen e cilesise se ajrit.

Grafiku 18. Rezultatet e Analizave të Ajrit në Patos -Marinzë. (Burim: Bankers Petroleum, 2016)

Figura 33. Vendndodhjet e Pajisjeve për Monitorimin e Vazhdueshëm të Ajrit ne zone

Në zonë vërehet dhe ngarkesë e ajrit me substanca hidrokarbure volatile, sulfide të hidrogjenit apo okside të squfurit (Figura 3). Përsa i takon biodiversitetit, vlerësohet se duke përkeqësuar kushtet fiziko – kimike të burimeve natyrore, sidomos ujërave sipërfaqësore, janë ndikuar negativisht vlerat biologjike të zonës. Nga ana tjetër, vërehet një gjëndje shëndetësor e banorëve e ndikuar negativisht nga gjëndja mjedisore e zonës dhe kryesisht cilesia e ajrit dhe ujit të pijshëm të zonës. Për sa u takon dëmeve ekonomike, gjëndja mjedisore dhe shëndetësore ndikon direkt në sistemin e prodhimit ekonomik të zonës, rendimentin e ulët të prodhimit bujqësor dhe rritjen e shpenzimeve për kujdesin shëndetësor.

Figura 34. Pamje nga vend burimi i Patos Marinës

Ndotja akustike

Ndotja akustike i detyrohet kryesisht trafikut industrisë nxjerrëse të naftës, ku nivelet e presionit akustik gjatë 24 orëve mund të arrijnë 75-80 dBA (në zonat të dendura). Gjithnjë e më shumë ndotja akustike është duke u rritur dhe duke u shfaqur si një rrezik mjedisor "i dukshëm". Efektet e zhurmave grumbullohen tek individit si ngjarje zhurme, me efekte negative në dëgjim, psikika dhe mënyrën e jetesës. Ndotja akustik ka efekte negative mbi shëndetin, në të njëjtën kohë direkte dhe të grumbulluara (të akumuluar).

Edhe pse matjet nga Instituti i Shëndetit Publik mungojnë, nga matjet e kryra në terren nga ne, përgjatë katër ditëve të ndryshme, vlerat mesatare të regjistruara për periudhën e ditës janë në kufijtë e 55-70 dBA.

3.3.2 Ndotja e tokës

Patos- Marinza është vendburimi më i madh i naftës në Shqipëri; kërkimi dhe shfrytëzimi i naftës në këtë vendndodhje ka filluar dekada më parë. Në këtë vendndodhje të vendburimit të naftës ndodhen 34 fshatra (Figura 4). E zbuluar në vitin 1928, ajo është një nga fushat e naftës më të mëdha në tokë në Evropën kontinentale. Prodhimi i parë komercial u realizua nga pjesa jugore e fushës (Patos) në vitet 1930. Që prej asaj kohe, më shumë se 2400 puse janë shpuar në fushën e Patos-Marinzës me thellësi që varion nga 300 m në më shumë se 1900 m, dhe me thellësinë që vjen në mitje nga jugu në veri. Shumë prej këtyre puseve nuk janë më në shfrytëzim dhe një numër akoma më i madh prodhojnë në nivele shumë të ulëta.

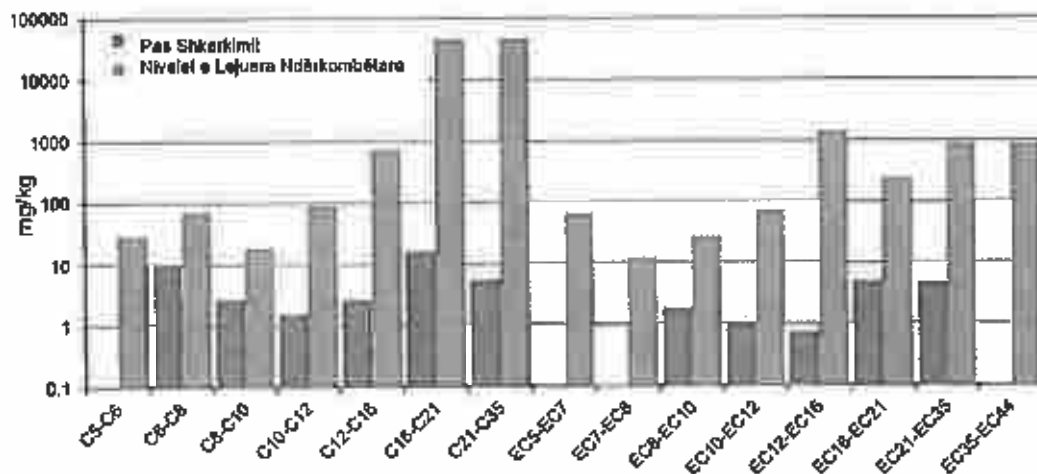
Figura 35. Zona e banuar në afërsisht 100 puseve të naftës në Patos- Marinzë

Në këtë zonë është e pranishme ndotja e tokës, ku ekzistojnë rreth 1480 pellgje llumrash naftë, në një sipërfaqe prej rreth 95 ha dhe duke përbërë edhe një ekspozim të hapur të banorëve ndaj kësaj ndotje. Për shkak të numrit të madh të puseve të shfrytëzimit të shpuar dhe sipërfaqes së tokës dedikuar çdo njërit prej tyre, mund të llogaritet një vëllim prej disa dhjetra mijera m³ dhe i ndotur me naftë. Shkalla e ndotjes varion në hapësirë dhe kohë. Duke qenë se trajtimi i tij me metoda termike apo mekanike (centrifugimi) nuk është fizibel për shkak të natyrës dhe strukturës së tokës, por edhe vetive të naftës, ruga më e përshtashme duket të mbetet biodegradimi. Praktikisht duhet të gërryhet e gjithë sipërfaqja e ndotur me naftë, deri në thellësinë 30 cm dhe të transportohet në gropat ekologjike të Manekajat dhe Kuqarit, ose në një stacion të ndërtuar për trajtimin bakteriologjik të saj.

Për shkak të shfrytëzimit thuajse të papërgjegjshëm, nga pikëpamja mjedisore, të vendburimit për një kohë shumë të gjatë, edhe mbi territor, janë shkaktuar dëme të shumta. Dëmi ka ardhur jo vetëm si pasojë e rjedhjeve të pakontrolluar të naftës, por edhe nga infrastruktura e ndërtuar në vite për transportin, grumbullimin dhe trajtimin sipërfaqësor të hidrokarbureve. Njollat/pellgjet e naftës dhe grupet e grumbullimit të shpërndara mbi territorin e fshatrave të zonës përbëjnë kërcënim shumë serioz për jetën e gjallë.

Megjithatë, sipas një studimi të Bankers Petroleum Albania Ltd., kampionet e tokës të marra drejtpërdrejt nga zona përreth shkarkimit nuk përmbajnë nivele të larta të hidrokarbureve dhe të gjitha kampionet janë gjithashtu brenda niveleve të lejuara ndërkombëtare (Grafiku 1). Përmbajtja e ulët e hidrokarbureve në kampionet me përmbajtje të materialeve të çliuara nga incidenti tregon se gazi dhe fluidet e shkarkuara nuk kanë qenë në kontakt me ndonjë shtresë naftëmbajtëse dhe nuk kanë shkarkuar naftë në ujërat nëntokësore apo në dherat sipërfaqësore.

Grafiku 19. Rezultatet e Testimit Hidrokarbur të Dherave. (Burimi: Bankers Petroleum, 2016)

VEŠTIVY ANIONY																						
Substancia	μg/l	<0.2	<0.3	<0.2	1.5	<0.1	<0.2	1.5	<0.1	<0.2	1.5	<0.1	<0.2	1.5	<0.1	<0.2	1.5	<0.1	<0.2	1.5	<0.1	
Fluorid	μg/l	<0.2	0.30	<0.2	0.4	<0.2	<0.2	1.5	<0.1	<0.2	0.00	<0.1	<0.1	<0.1	0.1	0.1	1.5	0.1	0.1	1.5	0.41	0.48
Bromid	μg/l	<0.2	<0.2	<0.2	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.2	<0.2
Chlorid	μg/l	<0.2	<0.2	<0.2	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.2	<0.2
Nepřímý dusík	μg/l	<0.2	<0.2	<0.2	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.2	<0.2
Nepřímý uhlík	μg/l	<0.2	<0.2	<0.2	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.2	<0.2
Phosphát	μg/l	<0.2	<0.2	<0.2	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.1	<0.1	1.5	<0.2	<0.2
KATIONY																						
Fraction C10-C13	μg/l	<10	<10	<10	25	<10	<10	25	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	100	150	200	<10	<10	
Fraction C14-C20	μg/l	<10	<10	<10	100	<10	<10	100	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	100	150	200	100	150	
Fraction C22-C30	μg/l	<10	<10	<10	15	<10	<10	20	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	100	150	200	100	150	
Fraction C30-C40	μg/l	<10	<10	<10	10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	<10	100	150	200	100	150	
Hydroxykarbonylové	μg/l	<50	<50	<50	100	<50	<50	100	<50	<50	<50	<50	<50	<50	<50	<50	100	150	200	100	150	

Një tjetër studim i kryer se fundmi (Vallja et al., 2017), tregon që cilësia e ujit të puseve në zonën e Patos-Marinzës në rrethin e Fierit, bazuar në analizat e disa treguesve përfshirë edhe Indeksën e Cilësisë së Ujit (WQI) është e ulët (Tabela 2). Bazuar në rezultatet e arritura, shumica e mostrave të ujërave nëntokësore bien në kategorinë e dobët (40%) deri në kategorinë shumë të varfër (34%), duke treguar që këto ujëra nëntokësore nuk duhet të përdoren për ujë të pijshëm. Për shkak të zonës së industrializuar, ndikimi i burimeve natyrore të kontaminimit është po aq i ngjashëm me aktivitetet antropogjene. Studimi i mësipërm tregon se për shkak të kushteve natyrore (ujërat nëntokësore të ndotura nga litologjia lokale, era, lëvizja dhe mjedhja) si ndikim të faktorit antropogjen ujrërat nëntokësore në zonën e studimit janë të kontaminuara. Analizat tregojnë se ujërat nëntokësore të zonës kanë nevojë për trajtim adekuat para konsumimit dhe gjithashtu duhet të mbrohen nga rreziqet e kontaminimeve të metejshme.

Tabela 34. Indeksi i cilësisë së ujit në disa zona të Bashkisë Roskovec.

Station	Gjenerata Gjeografike	Gjatësia Gjeografike	Vendi-ndodhja	Thellësia (m)	Indeksi i Cilësisë se Ujit	Statusi i Cilësisë së Ujit
S1	40°43'22.56"N	19°37'32.65"E	Sheqisht	35	84.5	Cilësi shumë e ulët e Ujit
S2	40°43'28.84"N	19°37'28.94"E	Sheqisht	100	77.8	Cilësi shumë e ulët e Ujit
S3	40°43'46.89"N	19°37'19.28"E	Sheqisht	25	86.0	Cilësi shumë e ulët e Ujit
S4	40°43'10.93"N	19°38'31.16"E	Sheqisht	70	66.7	Cilësi e ulët e Ujit
S5	40°44'0.49"N	19°39'58.18"E	Marinëz	1900	59.1	Cilësi e ulët e Ujit
S6	40°43'47.74"N	19°40'5.60"E	Marinëz	1700	44.3	Cilësi e mirë e Ujit
S7	40°43'25.19"N	19°39'28.84"E	Marinëz	45	49.0	Cilësi e ulët e Ujit
S8	40°42'59.14"N	19°39'35.97"E	Zharrëz	100	70.7	Cilësi e ulët e Ujit
S9	40°45'45.90"N	19°39'2.99"E	Zharrëz	100	77.0	Cilësi shumë e ulët e Ujit
S10	40°45'46.65"N	19°37'57.62"E	Kallm	2000	62.5	Cilësi shumë e ulët e Ujit
S11	40°45'22.90"N	19°37'51.45"E	Kallm	25	60.2	Cilësi e ulët e Ujit
S12	40°44'54.07"N	19°38'57.37"E	Kallm	35	49.1	Cilësi e mirë e Ujit
S13	40°44'43.22"N	19°38'44.03"E	Belinë	1700	47.6	Cilësi e mirë e Ujit
S14	40°44'39.14"N	19°38'50.60"E	Belinë	20	84.4	Cilësi shumë e ulët e Ujit
S15	40°44'37.28"N	19°36'48.62"E	Belinë	1300	53.6	Cilësi e ulët e Ujit

3.3.4 Degradimi dhe humbja e habitateve tokës, erozioni, shembjet dhe reshqitjet

Kërcënimet kryesore të mundshme të parashikuara janë fragmentimi dhe zhdukja e habitateve, modifikimi dhe/ose shkatërrimi i habitateve natyrore për shkak të ndërtimit të infrastrukturës, prerjeve të pyjeve, si dhe për shkak të një ndryshimi të mundshëm në prodhimin bujqësor që shkaktohet nga zgjerimi i tokës bujqësore.

Edhe pse sipas ligjit Nr. 61/2016, date 02/06/2016 "Për shpalljen e moratoriumit të gjuetisë në Republikën e Shqipërisë", është bërë pezullimi i përdorimit të zonave të gjuetisë dhe pezullimi i gjuetisë në zonat e mbarështimit të faunës së egër, problem mbetet gjuetia e paligjshme, e cila kryesisht synon llojet të cilat janë me statuse të veçanta mbrojtje. Evidentimi dhe ndëshkimi i gjuetisë së paligjshme duhet të vazhdojë të jetë prioritet për stafin lokal të bashkisë.

Gjendja faunistike në përgjithësi paraqitet e qëndrueshme, nuk vërehen zhdukje të ndonjë specie. Vihet re një ulje e sasiore dhe cilësore e llojeve faunistike e për rrjedhojë vështirësi në takimin e tyre.

Dukuria e erozionit lidhet me modifikimin apo shkatërrimin e habitateve. Erozioni çon në shkatërrimin dhe fragmentimin e habitateve, zhdukjen e specieve, modifikimin e bimëve dhe komuniteteve të kafshëve vendase, dhe së fundi, në ndryshimin e përhershëm të ekosistemit dhe peizazhit. Rrëshqitjet e tokës në territorin e bashkisë janë prezente dhe mund të shtohen nëse dëmtohet mbulesa pyjore apo nuk mirëmbahet ajo ekzistuese. Prerja e drurëve, zjarret dhe degradimi i pyjeve në zonat me shpate të larta, shoqërohen me rritje të mëtejshme të erozionit që së bashku me erozionin që ndodh natyrshëm, ndikon ndjeshëm tek habitatat.

Një faktor shumë i rëndësishëm që ka ndikuar fuqimisht në ndryshimet dhe devijimin e rrjedhjeve të lumenjve në sektorët e poshtëm është mbathja e shpejtë e vazhdueshme e shtretërve të tyre me depozitime të ngurta (aluvione) për shkak të erozionit të madh që zhvillohet në pellgjet e rrjedhjeve të sipërme dhe të mesme të tyre. Si rrjedhim i këtij erozioni të fuqishëm lumenjtë transportojnë mesatarisht 60-65 milionë tonë në vit materiale të ngurta. Një pjesë e madhe e këtyre aluvioneve, duke u depozituar në shtretërit e lumenjve, e ngrin gjithnjë e më shumë nivelin e tyre (shtretërve) madje deri në atë shkallë sa që ata ngrihen mbi nivelin e fushave ku rrjedhin.

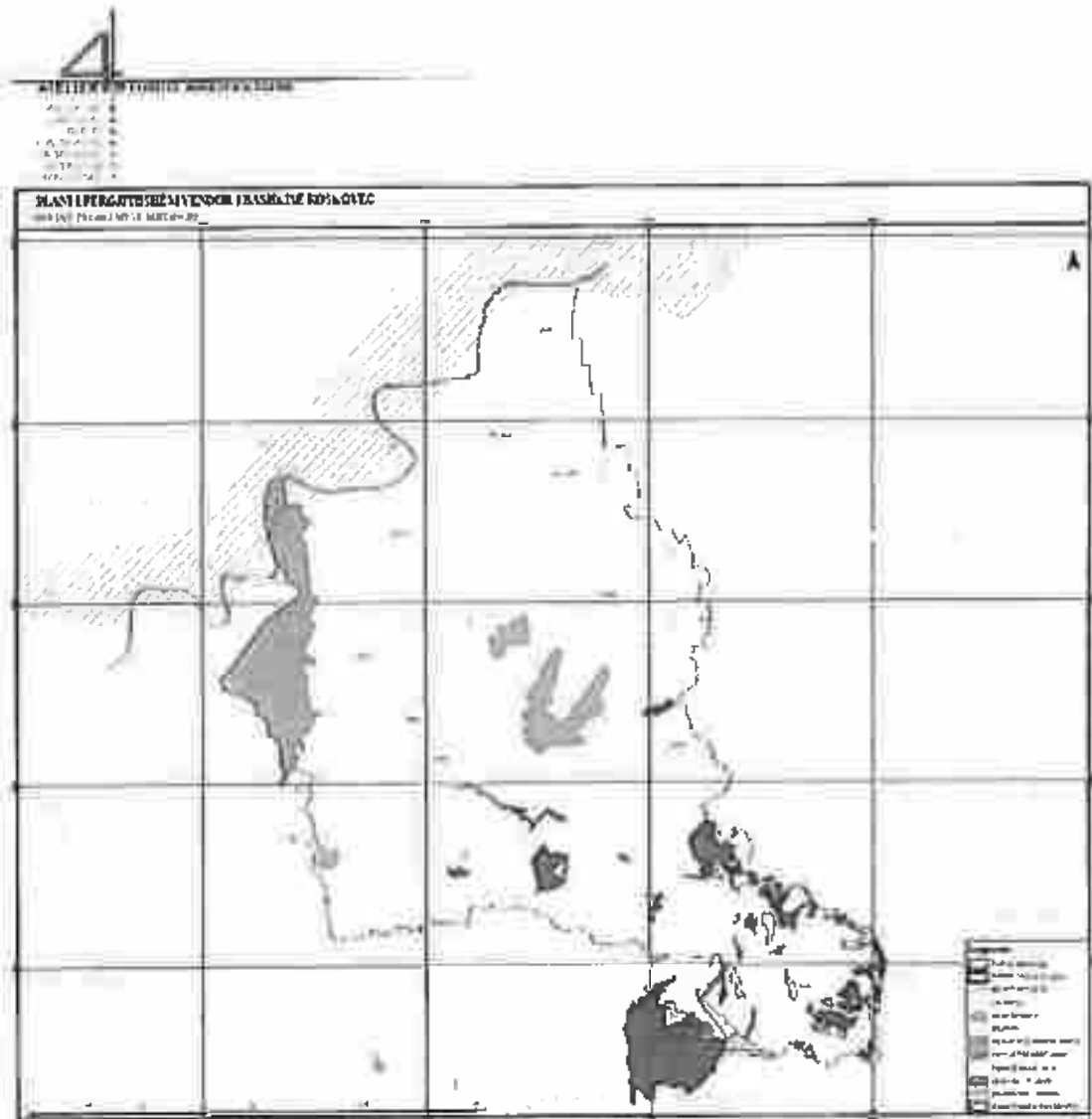

Figura 36. Problematika mjedisore. Bashkia Roskovec

3.1.5. Menaxhimi i Mbetjeve Urbane

Me ndarjen Administrative – territoriale, menaxhimi i integruar i mjedisit dhe mbetjeve urbane kthehet nje ndër prioritetet kryesore per:

- grumbullimin dhe përpunimin e mbetjeve urbane,
- zgjerimit te depozitimit (kapacitetit) te fushes ekzistuese,
- permiresimit te standarteve te fushes (depozitimit te mbetjeve),
- Shtimin e numrit të mjeteve e makinerive për grumbullimin e mbetjeve urbane dhe plotësimin e qendrave të banuara dhe rrugëve Inter-urbane me konteniere për grumbullimin e mbetjeve urbane dhe grumbullimi te diferencuar te mbetjeve per rrymat leter, plastike, xham.).

Kjo situatë e pa përshtatshme e menaxhimit të mbetjeve urbane ka dy faktorë kryesorë. Së pari është faktori institucional; mungesa e kontenierëve për grumbullim. Së dyti, është faktori human. Komuniteti nuk është mjaftueshëm i sensibilizuar për të ruajtur pastërtinë e zonës. Individët hedhin mbetjet e familjeve të tyre pa u kujdesur për ruajtjen e mjedisit.

Bashkia Roskovec referon vetëm një vend grumbullim, shumë pranë zonës së banuar që rëndon edhe më tej problematikën e ndotjes së ajrit në fshatin Marinëz. Vend depozitimi ekzistues në fshatin Marinëz është ndërtuar me vendim të këshillit të ish komunës Kuman që në vitin 2013, ka një sipërfaqe rreth 10.000 m² dhe kapacitet mbajtës rreth 10.000-15.000 m³. Për këtë vend depozitim është marrë leje mjedisore të tipit C me Nr. 150 Prot datë 27.01.2017. Në pamundësi për të depozituar në vend tjetër Bashkia Roskovec rekomandon rehabilitimin e vend depozitimit aktual dhe shfrytëzimin e mëtejshëm të tij deri në zgjidhjen permantente të këtij problemi (Figura 21).

Problematika

Bashkia Roskovec paraqet një sërë problematikash lidhur me menaxhimin e mbetjeve dhe standartet që duhen plotësuar në zgjidhjen përfundimtare të këtij problemi, i cili për hir të të vërtetës përbën një çështje shumë sensibil pothuajse për të gjitha njësitë vendore të vendit tonë. Disa nga këto problematika janë si më poshtë vijon:

- Mosmenaxhimi i mbetjeve urbane në të gjitha njësitë vendore
- Grumbullimi i padiferencuar mbetjeve – që nënkupton të gjitha mbetjet grumbullohen, hidhen, transportohen dhe depozitohen në të njëjtin vend pa u trajtuar e seleksionuar paraprakisht
- Mungesa e një landfill-i të posaçëm për mbetjet e bashkisë
- Mungesa e trajtimit apo ndarjes së mbetjeve organike [kompostimi dhe ri-përdorimi i tyre]
- Mungesa e një landfill-i për mbetjet e rrezikshme [bateri, vajra, mbetje spitalore e industriale, etj]
- Numri i pamjaftueshëm i kontenerëve, duke bërë që mbetjet të hidhen në tokë apo të bëhen burim sëmundjesh dhe ndotje të ajrit të zonës
- Mungesë e automjeteve të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve
- Mungesa e industrisë ricikluese në zonë
- Mungesa e ndërgjegjësimit të komunitetit të zonës lidhur me problematikën e mbetjeve dhe rreziqet që ato shkaktojnë në mjedis dhe shëndetin e banorëve.
- Vend-depozitime ilegale mbetjesh, për shkak të mungesës së kontenerëve, largësisë së kontenerëve nga familjet/bizneset apo dhe nivelit të ulët të ndërgjegjësimit publik

Figura 37. Pamje nga vend-depozitimi ne Marinze

3.4 Ndarja e Territorit në Sisteme

Njësitë e qeverisjes vendore, për qëllime planifikimi, ndahen në sisteme territoriale. Në territorin e bashkisë Roskovec gjënden të 5 sistemet territoriale.

Sistemi urban

Sistemi urban zë një sipërfaqe prej 1529.2 ha të territorit të bashkisë Roskovec. Në pjesën më të madhe zgjerimi i zonës urbane ka ruajtur një linjë konstante në vite, duke veçuar qendrat e njësisve administrative dhe qytetin e Roskovecit si zonat me përqëndrimin më të lartë të popullsisë dhe territori i cili ka pësuar ndryshimin më të madh të zonës urbane. Qyteti i Roskovecit, Strumi dhe Kumani janë territoret ku ka ndodhur dhe përqëndrimi më i madh i ndërtimeve informale. Një element që ndikon ndjeshëm në sistemin urban në Bashkinë e Roskovecit është zona naftëmbajtëse në Marinéz e cila është fragmentuar nga pusët dhe platformat e naftës duke humbur karakterin bujqësor duke u kthyer në segment shumë specifik të sistemit urban. Ky segment do të kërkojë një trajtim të veçantë në propozimet e PPV-së.

Sistemi natyror: Territori i Bashkisë Roskovec ka një sipërfaqe prej 898.7 ha që i përket sistemit natyror. Ky sistem është i përqëndruar në zonën më jugore të bashkisë. Sistemi natyror përbën një pasuri me potencial për zhvillimin e turizmit natyror dhe aktiviteteve të ndryshme në natyrë. Në vite sistemi natyror është transformuar në sistem bujqësor, tokat natyrore me bimësi të rrallë ose shkurre i kanë lënë vendin ullishtave duke ndikuar ndjeshëm në ekonominë e bashkisë.

Sistemi bujqësor: Sistemi bujqësor zë rreth 9896.8 ha dhe përbën sipërfaqen më të madhe të bashkisë, një sektor mjaft i rëndësishëm ekonomik. Bujqësia është e favorizuar nga klima e butë, sasia e bollshme e rreshjeve, rrjeti i pasur i lumenjve, rezervuareve dhe përrenjeve, duke ofruar prodhimtari të madhe të produkteve bujqësore për kulturat sezonale por edhe ato të përheshme. Pjesën më të madhe të tokave e zënë ato me pjerrësi 5-25%, të cilat takohen kryesisht në kodrat e buta. Sistemi bujqësor aktualisht përfaqësohet nga toka të lira, ndonëse serrat dhe aktivitetet ekonomike (magazina dhe puni tite) kanë filluar të jenë një transformim në rritje. Infrastruktura bujqësore zë një peshë të rëndësishme në bashkinë e Roskovecit. Këtu përmendim Rezervuarin dhe

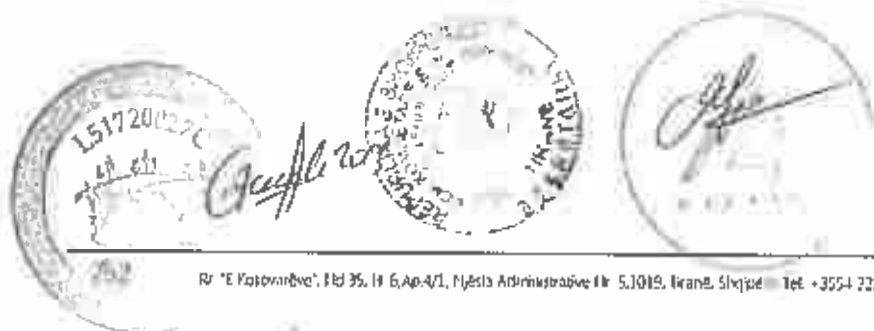

skemat ujtëse të Kurjanit të cilat i shërbejnë jo vetëm bashkisë Roskovec por dhe bashkive të Patosit dhe Fierit.

Sistemi ujor. Sistemi ujor ka një sipërfaqe prej 143.7 ha, përbëhet nga lumi Seman i cili shërben edhe si një kufi ndarës administrativ i territorit të bashkisë në pjesën veri-perëndimor, dhe kënetat e zezë. Ruajtja e këtij sistemi është mjaft e rëndësishme për habitatet dhe ekosistemet që rriten pranë tij ndaj mbrojtja nga ndotja është një nevojë e menjëhershme.

Sistemi infrastrukturor. Sistemi infrastrukturor zë një sipërfaqe prej 146.2 ha. Ky sistem përfshin të gjithë rrjetin rrugor (rruge dhe sheshe) të bashkisë, si dhe rrjetet inxhinjerie nëntokësore apo ajrore dhe strukturat e shërbimit të këtyre rrjeteve: nënstacion elektrik, stacion TAP, pikë grumbullimi mbetjesh urbane etj. Përsa i përket rrjetit rrugor në territorin administrativ peshë zë aksi interurban dytësor SH73, ndërsa rrugët e tjera janë rrugë lokale me disa përjashtime në qytetin e Roskovecit ku ka rrugë urbane dytësore. I gjithë territori i bashkisë është i aksesueshëm por në disa fshatra rrugët e shtruara me çakull janë amortizuar së tepërmi dhe e bëjnë të vështirë aksesin.

Vihet re se dominon sistemi bujqësor, ndjekur nga ai urban. Sistemi urban zë vetëm 13.8% të territorit, por shpërndarja e madhe bën që çdo pjesë e territorit administrativ të jetë e banuar. Dëndësia e banimit në sistemin urban varion nga 1000 banorë/km² në Qytetin e Roskovecit dhe Strum, në 100 banorë/km² në fshatrat periferikë të bashkisë.

4 TENDENCAT E MUNDSHME NË TË ARDHMEN, PA PLANIN (ALTERNATIVA "0")

Alternativa zero – ("no action alternative") shpeshherë barazohet me ruajtjen e situatës ekzistuese ose baseline. Në fakt, alternativa zero ose mos-ndërhyrja, është situata e ardhshme pa zbatimin e Planit të Përgjithshëm Vendor, por që merr parasysh evoluimin e kushteve bazë, përfshirë projektet e tjera, të miratuara ose të parashikuara në mënyrë të arsyeshme në të ardhmen. Shpeshherë kjo alternativë përmendet, ndoshta edhe pa të drejtë, sidomos në rastet kur ajo nuk është një alternativë realiste. Por duke patur parasysh gjendjen aktuale financiare dhe mundësitë e kufizuara të Bashkisë Roskovec, alternativa zero është një alternativë realiste dhe si e tillë duhet marrë në konsideratë.

Në paragrafët e mëposhtëm përshkruhet zhvillimi i mundshëm i treguesve mjedisorë në të ardhmen, në kushtet e mungesës së zbatimit të PPV-së (alternativa zero) për Bashkinë Roskovec.

Zonimi, Përdorimi i Tokës dhe Politikat Publike. Bashkia Roskovec nuk ka zona të ligjëruara të përdorimit të tokës, kështu që investitorët dhe banorët e zonës mund të ndërtojnë dhe të zhvillojnë çdo aktivitet ekonomik, pa pasur kufizime, me përjashtim të disa kufizime që ekzistojnë në legjislacionin aktual. Skenari i mos-ndërhyrjes (alternativa zero), i cili në thelb përfshin mungesën e vazhdueshme të zonave të përdorimit të tokës në Bashkinë e Roskovecit, mund të shkaktojë probleme në të ardhmen. Ka shumë të ngjarë të ketë papajtueshmëri midis përdorimeve të tokës dhe aktiviteteve në Bashkitë fqinje, papajtueshmëri të cilat do të krijojnë "konflikte të përdorimit të tokës". Pavarësisht nga "konfliktet e përdorimit të tokës," nuk përballohen ndotje nga aktivitete shqetësuese.

Skenari i mos-ndërhyrjes (alternativa zero), do të përputhej shumë pak me qëllimet dhe objektivat e Planit të Përgjithshëm Kombëtar në atë që nuk do të mbështesë qëllimet e PPK për të rritur qëndrueshmërinë dhe elasticitetin e resurseve natyrore në territorin e Bashkisë dhe do të siguronte qasje më të vogël në resurset unike të hapësirës së kësaj Bashkie. Kështu, alternativa zero, do të kishte si rezultat degradimin e mundshëm (të mëtejshëm) të zone.

Toka. Në mungesë të ndërhyrjes (alternative zero) ekziston rreziku i degradimit të mëtejshëm të tokës. Së pari në mungesë të veprimeve të parashikuara në PPV e Bashkisë Roskovec, ndotja e shkaktuar nga industria nxjerrëse e naftës dhe e gazit (vendburimi i Patos -Marinzës) do të vazhdojë duke shkaktuar dëme më të mëdha. Kjo do të sjellë edhe reduktim të mëtejshëm të cilësisë së ketyre tokave. Së dyti, intensifikimi i kulturave dhe përdorimi në sasi të tepërt të plehrave dhe pesticideve për të maksimizuar rritjen e prodhimit, kryesisht përgjatë pjesës së sheshtë të luginës së lumit Vjosa do të sjellë edhe reduktim të mëtejshëm të cilësisë së ketyre tokave. Së treti, në mungesë të veprimeve të parashikuara në PPV e Bashkisë Roskovec, kryesisht ndërhyrjeve në argjinaturën e lumit Sëman, permbytjet në sipërfaqet e kultivuara mund të jenë më të shpeshta dhe më dëmtuese shumë më të mëdha. Kjo do të sjellë edhe reduktim të cilësisë së ketyre tokave si rezultat i shpëlarjes së shtesës më prodhuese të tokës dhe të mbulojë ato me materiale të tjera nga përmirësimi që mund të përbëhen nga dhëra dhe gurë të madhësive të ndryshme, trunde përveshi, mbeje, etj

Probleme të ngjashme të degradimit të tokës mund të lindin për shkak të erozionit të zonave malore që nuk janë të mbuluara me bimësi, nga rrëshqitjet e tokës apo ndotjet. Rrezik potencial paraqet edhe vendosja apo ndërtimi i pakontrolluar i veprave të infrastrukturës apo aktivitetet e tjera të zhvillimit.

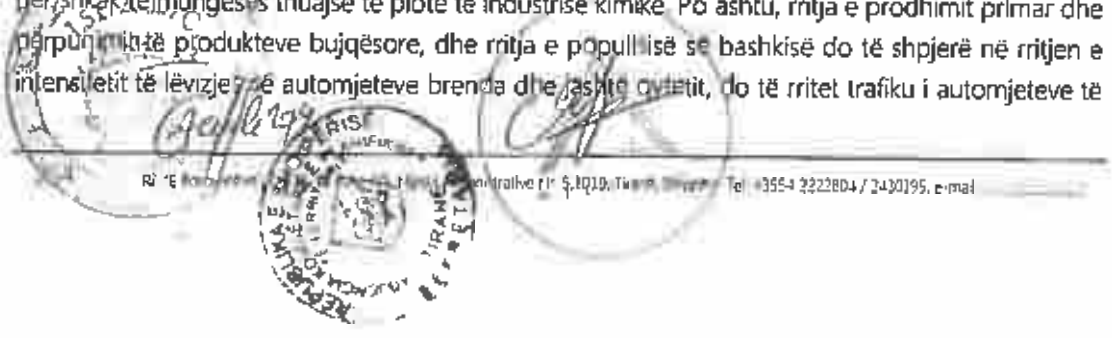
Gjithashtu, rreziku i degradimit të tokës do të vijë edhe nga hedhja e pakontrolluar e mbeturinave, të shpërndara në fusha, shpatet e përrenjve dhe në gryka. Në përfundim, me alternativën zero, toka dhe pjelloria e saj si një ndër treguesit më të rëndësishmë mjedisor, ka shumë gjasa të përkeqësohet edhe më tej në të ardhmen.

Ajri. Pavarësisht mungesës së të dhënave të plota zyrtare, studime apo kërkime të ndryshme të pjesshme tregojnë një nivel mjaft të lartë ndotjeje të ajrit në këtë Bashki. Burim kryesor i ndotjes së ajrit është Vendburimi i Patos Marinzës. Për shkak të faktit që rezervuari i vendburimit është i ngopur me naftë me gaz të tretur, por edhe gaze të tjerë (veçanërisht H₂S), ndotja atmosferike ka qenë realisht problematike. Nje studim mbi ndikimet e industrisë së nxjerrjes së naftës në cilësinë e ajrit lokal tregoi qe përqendrimi i benzenit në zonën Patos - Marinzës është më shumë se 6 herë me e larte nga mesatarja kombëtare dhe përqendrimi i sulfurit të hidrogjenit në kete zonë është 20 herë me i larte sesa mesatarja kombëtare.

Edhe vlerat e vendosura si target nga Shqipëria para anëtarësimit në BE për disa nga keto ndotës janë tejkaluar në disa nga fshatrat e zones që gjenden në fushën e Marinzës si Belinë dhe Sheqishtë (per H₂S dhe Benzene) dhe Marinez, Visoke, Zharrëz dhe Kuqar (per H₂S).

Në zonë vërehet dhe ngarkesë e ajrit me substanca hidrokarbure volatile, sulfide të hidrogjenit apo okside të squfurit. Sa i takon biodiversitetit, vlerësohet se duke përkeqësuar kushtet fiziko - kimike të burimeve natyrore, sidomos ujërave sipërfaqësore, janë ndikuar negativisht vlerat biologjike të zonës. Nga ana tjetër, vërehet një gjëndje shëndetësore e banorëve e ndikuar negativisht nga gjëndja mjedisore e zonës dhe kryesisht cilësia e ajrit dhe ujit të pijshëm të zonës. Përsa u takon dëmeve ekonomike, gjëndja mjedisore dhe shëndetësore ndikon direkt në sistemin e prodhimit ekonomik të zonës, rendimentin e ulët të prodhimit bujqësor dhe rritjen e shpenzimeve për kujdesin shëndetësor. Ndërkohe, derdhja e naftës në det është problematike sidomos për Qarkun Fier është ndotja nga nafta të industrive përpunuese apo shfrytëzuese të naftës.

Në alternativën zero, të gjitha sa përmenden më lart ekzistojnë ende, dmth rreziqet e degradimit të mjedisit atmosferik do të mbeten të dukshme dhe mund të intensifikohen. Me degradimin e mëtejshëm të vendburimit të Marinzes apo puseve të shfrytëzuara por tani të lëna në mëshirë të fatit, problemet e ndotjes së ajrit do të intensifikohen. Në alternativën zero, do jetë e pamundur të bëhet kapja e faktorit gazor dhe riinjektimi në shtresë, duke zgjidhur njëkohësisht dy probleme: eliminimin/minimizimin e ndotjes dhe duke ndikuar pozitivisht në ruajtjen e presionit të shtresës produktive. Përsa i përket rrugëve të tjera që lidhen me tregtimin e tij drejt industrive kimike, me qëllim prodhimin e squfurit dhe nën-produkteve të tij, ende në vendin tonë nuk mund të realizohet, për shkak të mungesës thujse të plotë të industrisë kimike. Po ashtu, rritja e prodhimit primar dhe përpunimit të produkteve bujqësore, dhe rritja e popullsisë së bashkisë do të shpjerë në rritjen e intensitetit të lëvizjeve të automjeteve brenda dhe jashtë qytetit, do të rritet trafiku i automjeteve të

rënda dhe si pasojë, rrjeti rrugor problematik nuk do të jetë në gjendje të mbështesë rritjen ekonomike. Gjendja e dobët e rrugëve do të ndikojë në uljen e nivelit të shërbimit të automjeteve, me pasojë negative për mjedisin dhe sidomos ndotjen e ajrit.

Uji. Bashkia Roskovec është relativisht e kufizuar në burime ujore. Ndër burimet ujore sipërfaqësore dominon lumi Semanit dhe rezervuarët e Strumit dhe Kurjanit. Por prania e vendburimit të Patos - Marinzës përbën një rrezik të madh për rrjedhjet nentokesore. Në mungesë të ndërhyrjeve rehabilituese (alternativa 0), ndotja e këtyre rrjedhjeve nentokesore do të vazhdojë çka do të përkeqësojë edhe me shumë cilësi të këtyre ujerave. Burimet e ndotjes së lumit janë hidrokarburet, mbetjet urbane të ngurta dhe të lëngëta që shkaktohen përgjatë gjithë rrjedhës së lumit nga industria e shfrytëzimit dhe përpunimit të naftës, veprimtaritë private, banorët por edhe nga ndërmarrjet e grumbullimit dhe përpunimit të mbetjeve të bashkive respektive.

Është i njohur presioni mbi ujërat nentokësore nga numri i puseve private, ndërsa në akuiferet nentokësore përfundon ndotja nga pesticidet dhe plehrat kimike, duke i degraduar ato. Këto rrjedha ujore janë gjithashtu të rrezikuara nga hedhja e pakontrolluar e mbeturinave dhe hedhja e mbetjeve të ndërtimit.

Në alternativën zero, niveli i ndotjes nga mbeturinat e lëngëshme me përmbajtja hidrokarburesh dhe vajrash industrial nga industria e shfrytëzimit dhe përpunimit të naftës do të rritet duke çenuar rëndë cilësinë e tij. Po ashtu, presioni që do të ushtrohet në ujrat sipërfaqësore dhe nentokësore do të rritet, ndërsa cilësia e tyre ka të ngjarë të përkeqësohet nëse do të rritet më tej ndotja e tyre nga të gjithë faktorët e mësipërm. Rritja ekonomike në të ardhmen, që do të bazohet kryesisht në sektorin primar dhe sekondar, me shërbime trampolinë do të jetë një faktor i rëndësishëm që do të shtonte trysinë mbi ujërat sipërfaqësore dhe nentokësore.

Biodiversiteti dhe Zonat e Mbrojtura. Biodiversiteti përbën një komponent shumë të rëndësishëm të pasurive natyrore të një vendi, hapësirë apo rajoni. Në origjinë të këtij diversiteti qëndrojnë pozicioni gjeografik, faktorë gjeologjikë, pedologjikë, hidrologjikë, relievi dhe klima. Zonat e mbrojtura përbëjnë një rezervë të rëndësishme të kapitalit natyror, kulturor dhe social, dhe në një mënyrë ofrojnë mundësinë që të ndalohej apo kufizohet humbja e biodiversitetit në vend.

Në mungesë të ndërhyrjes (alternativa zero) rreziku i dëmtimit dhe humbjes së një pjese të pasurisë floristike dhe faunistike është më i lartë si pasojë e presioneve antropogjene. Në rast të mungesës së PPV problematikat e shfaqura me lumin Seman do të vazhdojnë duke vënë në rrezik ekzistencën e shumë llojeve të rëndësishme të botës ujore.

Prejra e pakontrolluar e pyjeve do të shkaktojë dëmtime të habitateve të rëndësishme për specie me vlerë të faunës, por njëkohësisht edhe do të rriste rrezikun e ndryshimit të statutit të llojeve të kërcënuara apo të rrezikuara të florës barishtore të pyjeve.

Mbetjet. Aktualisht çëshija e depozitimit apo trajtimit të mbetjeve përbën një nga problemet më të mëdha në të gjithë vendin. Në Bashkinë e Roskovec-it venddepozitimi aktual (në fshatin Marinzë) nuk është në përputhje me standardet europiane dhe kontribuon në masë të madhe në ndotjen e mjedisit matricës së ajrit, ujit dhe tokës. Rrjeti i grumbullimit të mbetjeve është tërësisht i

pamjaftueshëm, aq sa mbetjet braktisen ose hidhen në rrjedhat ujore, dhe ende nuk ka filluar përhapja e grumbullimit të diferencuar. Rritja e popullsisë do të sjellë rritjen e prodhimit të mbetjeve urbane, dhe në mungesë të masave për të përmirësuar menaxhimin e tyre, ndotja e mjedisit do të rritet në mënyrë të konsiderueshme: vend-dëpozitime të reja abuzive do të krijohen në zonat rurale në afërsi të qendrave të banuara dhe ato ekzistuese do të zgjerohen.

Sipas skenarit të mos-veprimit (alternativa zero) dhe pa ndonjë program për zhvillimin e rrjetit të menaxhimit të mbetjeve dhe minimizimin e emetimeve të lëndëve të dëmshme, shëndeti i njeriut është në rrezik konstant.

Një problem të madh sanitar do të përbëjë rrjeti i kanalizimeve të ujërave të zeza, që do të jetë rezultojë i pamjaftueshëm siç është ende sot. Nëse nuk do të kushtohet vëmendje mirëmbajtjes në kohë, nuk do të zëvendësohen pjesët e rrjetit të vjetëruara dhe nuk do të implementohen masat e nevojshme për të menaxhuar rritjen e fluksit të ujërave të zeza komunale, do të shohin një përkeqësim të mëtejshëm të cilësisë së ujit dhe tokës.

Peizazhi. Bashkia Roskovec shquhet për larmishmërinë e peizazheve; nga lumore, bujqësore e deri në ato kodrinore.

"Menaxhimi i peizazhit" nënkupton veprimet, nga perspektiva e zhvillimit të qëndrueshëm, për të siguruar ruajtjen dhe mirëmbajtjen e një peizazhi, në mënyrë të tillë që të paraprijë dhe të harmonizojë ndryshimet që rrjedhin nga proceset sociale, ekonomike dhe mjedisore. Skenari i mos-veprimit (alternativa zero) mban rreziqe për peizazhin. Së pari, duke pasur parasysh se nuk do të ketë asnjë kufizim për zonimin lidhur me përdorimin e tokës, ekziston mundësia e zhvillimit të aktiviteteve (si psh ato të infrastrukturës) që ndikojnë negativisht në peizazh. Së dyti, mungesa e ndërhyrjes për pastrimin dhe sistemimin e gjurmëve të puseve të naftes që nuk shfrytëzohen me, do të ndikojë negativisht në peizazh. Nëse ndjekim alternativën zero derdhjet e ujërave të ndotur nga industria nxjerrëse dhe përpunuese e naftes do të vazhdojnë dhe ky padyshim do të shpjerë në thellimin e mëtejshëm të ndotjes. Si rezultat i këtij fenomeni do të kishim degradim të mëtejshëm të peizazheve, veçanërisht atij lumor.

Popullsia, Kushtet Socio-Ekonomike dhe Asetet Materiale. Skenari i mos- ndërhyrjes (alternativa zero) nuk do të kërkonte zhvendosje apo lëvizje të drejtpërdrejtë të banorëve ose bizneseve. Megjithatë, alternativa e mos-veprimit nuk do të ofronte të njëjtat mundësi për banorët dhe bizneset lokale që mund të preken nga aksesit i kufizuar në aktivitetin ekonomik të gjeneruar nga zhvillimi i turizmit apo sektorit të agro-industrisë. Në këto kushte, do të vazhdonte migrimi i brendshëm nga fshatrat drejt qytetit të Roskovecit si edhe drejt qendrave të mëdha të banuara në Shqipërinë Qendrore. Kjo do të sillte një boshatisje totale të fshatrave të zonës dhe zhvlerësim të skajshëm të asetet materiale të qytetareve si: shtëpitë, dyqanet, repartet e artizanëve dhe punëtoritë profesionale.

Fenomenet e erozionit dhe rrëshqitjet e tokës në zonat kodrinore mund të ndodhin në rritje në skenarin të mos- ndërhyrjes (alternativa zero) dhe këto mund të trisin mundësinë e dëmeve në asetet materiale.

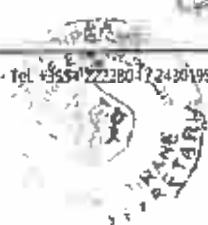
Trashëgimia Historike Dhe Kulturore. Përsa i përket trashëgimise arkeologjike dhe kulturore në Bashkinë Roskovec janë dy objekte. Kisha "Shën Kollit" në Kurjan dhe Kisha e "Shën Gjergjit" në Strum

Skenari i mos-veprimit (alternativa zero) mbart rreziqe për këto vlera. Së pari, nëse vazhdojnë ndërhyrjet pa kriter gjendja do të përkeqësohet. Së dyti, duke pasur parasysh se nuk do të ketë asnjë ndërhyrje restauruese për objektet do jetë e pamundur që të rikuperohen vlerat arkitektonike e kulturore të humbura nga ndërhyrjet pa kriter. Së treti, meqënëse shumica e këtyre objekteve të trashëgimisë kujturore jo gjithmonë janë lehtësisht të aksesueshme, mungesa e investimeve për rehabilitimin e rrugëve lidhëse apo shtigjeve dhe mungesa e sinjalistikës informative për to, nënkupton mungesën e vizitorëve dhe turistëve. Kjo do të thotë edhe mungesë të ardhurash nga turizmi.

PËRFUNDIMË

Sikurse u theksua më lart, skenari i mos-veprimit (alternativa zero), i cili konsiston në mungesën e zbatimit të PPV të Bashkisë Roskovec, në të ardhmen do të sillte ndikime negative në mjedis për shumicën e treguesve të shqyrtuar. Këto ndikime mund të jenë direkte ose indirekte. Sipas këtij skenari, zhvillimi i Bashkisë Roskovec do të jetë i fragmentuar dhe "anarkik", me shumë gjasa mbështetur vetëm në interesa dhe iniciativa private të rastit që nuk mbështeten në një planifikim strategjik të unifikuar. Për këtë arsye, përgatitja e PPV në ndihmë të zhvillimit të Bashkisë Roskovec, merr një rëndësi të vecantë.

Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Roskovec është një instrument efikas për zhvillimin e territorit, pasi: (1) merr në konsideratë synimet ekonomiko-sociale të komunitetit në nivel strategjik; (2) evidenton veprimet strategjike që mund të realizohen në një kohë të shkurtër me anë të resurseve të disponueshme dhe/të përdorshme; dhe (3) përcakton objektiva konkrete dhe afatet kohore të tyre.

5 BAZA PËR PËRGATITJEN E VLERËSIMIT MJEDISOR

5.1 Përcaktimi i Objektivave Mjedisore

Ligji Nr. 91/2013, datë 28.02. 2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor" dhe aktet e tjera nënligjore përcaktojnë një sërë faktorësh që duhet të merren parasysh gjatë vlerësimit. Bazuar në analizën e gjendjes ekzistuese të mjedisit, në ndikimet potenciale që mund të shkaktohen në mjedis nga aktivitetet e parashikuara në PPV dhe detyrimeve të specifikuar në konventat e ratifikuara dhe në direktivat respektive të BE-së, raporti i VSM-së përcakton sektorët më të rëndësishëm mjedisore dhe objektivat mjedisore si më poshtë:

Toka	Biodiversiteti	Uji
Ajri	Peizazhi	Faktorët klimatikë
Popullsia dhe Asetet materiale	Shëndeti i Njeriut	Mbetjet
Trashëgimia kulturore (duke përfshirë trashëgiminë arkitektonike dhe arkeologjike)		

Objektivat për mbrojtjen e mjedisit:

- Toka

Objektivi Mjedisor 1: Mbrojtja e formave të relievit, proceseve dhe sistemeve natyrore.

Objektivi Mjedisor 2: Mbrojtja, menaxhimi dhe përdorimi i qëndrueshëm të tokës

- Ajri

Objektivi Mjedisor 3: Ulja e nivelit të konsumit të energjisë dhe arritja e objektivave afatgjata për sasi të vjetore të shkarkimeve të ndotësve, në përputhje me vlerat e lejuara nga BE për shkarkimet e ndotësve atmosferike.

- Faktorët klimatikë

Objektivi Mjedisor 4: Adoptimi i infrastrukturës në përgjigje të ndryshimeve klimatike dhe reduktimi i sasive vjetore të emetimeve të gazeve serë në nivelet e përcaktuara në SKZHI II.

- Uji

Objektivi Mjedisor 5: Mbrojtja dhe përmirësimi i mjedisit ujor, duke përfshirë sistemet e lumenjve.

- Mjedis natyror- Biodiversiteti dhe hapësirat e gjelbra

Objektivi Mjedisor 6: Mbrojtja e specieve (specifike), popullatave dhe habitateve dhe krijimi dhe zgjerimi i hapësirave të gjelbra të rëndësishme për rekreacion dhe biodiversitet

Objektivi Mjedisor 7: Mbrojtja nga veprimtaritë me ndikime të konsiderueshme e zonave që gëzojnë status të veçantë.

- **Mbetjet**

Objektivi Mjedisor 8: Mbrojtja e mjedisit nga ndotja dhe reduktimi i sasisë së mbetjeve të gjeneruara duke rritur riciklimin dhe ripërdorimin e tyre.

- Ndotja akustike

Objektivi Mjedisor 9: Reduktimi i ndotjes akustike dhe përafrimi me nivelet e rekomanduara nga BE dhe OBSH.

- Popullata dhe asetet materiale

Objektivi Mjedisor 10: Përmirësimi i kohezionit social, sigurisë së jetesës dhe lëvizshmërisë së qëndrueshme.

- Trashëgimia kulturore

Objektivi Mjedisor 11: Mbrojtja e veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore, përmirësimi dhe, sipas rastit, rivendosja dhe ristrukturimi i mjedisit historik.

- Peizazhi

Objektivi Mjedisor 12: Mbrojtja e veçorive të zonave dhe strukturave të trashëgimisë kulturore, përmirësimi dhe, sipas rastit, rivendosja dhe ristrukturimi i mjedisit historik.

5.2 Metodologjia e Vlerësimit të Ndikimeve të Planit dhe Projekteve

Ndikimi në mjedis nga veprimtaritë e parashikuara në Planin e Përgjithshëm Vendor është i natyrave të ndryshme, sikurse është e ndryshme dhe pesha apo rëndësia e tyre. Vlerësimi i ndikimit në mjedis kalon nëpër dy faza të cilat janë përshkruar në seksionet e mëposhtme:

5.2.1 Vlerësimi i ndikimit

Kjo është faza kur vlerësohet ndikimi që çdo projekt i Planit ka në mjedis. Me synim vlerësimin e ndikimeve mjedisore të planit të propozuar, ndiqet metodologjia që është propozuar nga Jahn et al. (2012) e cila bazohet Direktivën 42/2001/CE, Annex II, e përshtatur për nevojat dhe karakteristikat specifike të PPV të Bashkisë dhe të propozimeve të tij. Për këtë qëllim, filimisht, vendosen **6 elementë** (kriteret, përbërës) që kanë lidhje me ndikimin e mundshëm të propozimeve të PPV të Bashkisë në mjedis. Këto 6 elementë janë përshkruar në vijim:

1. Probabiliteti i shfaqjes (së ndikimit): element i cili shqyrton mundësinë e shfaqjes së ndikimit mjedisor të një projekti specifik në një objekt mjedisor,
2. Kohëzgjatja (e ndikimit): vlerëson shtrirjen kohore të ndërhyrjes në mjedis që është parashikuar për një projekt,
3. Ndikimi (i projektit): shpreh me vlerë numerike shkallën e ndikimit të një projekti të Planit për çdo objekt mjedisor (ujë, ajër, tokë, etj),
4. Rikthimi (i ndikimit): ky tregues shpreh mundësinë e rikthimit të ndikimit në mjedis të një projekti mbas zbatimit të tij,

5. Ndërveprimi (aspekti kumulativ i ndikimit): potenciali që bart ndërhyrja në mjedis gjatë realizimit të projektit për të shtuar dhe prodhuar efekt të akumuluar në fazën e operimit dhe shfrytëzimit;
6. Shtrirja (e ndikimit): tregon hapësirën fizike (sipërfaqen) në të cilën shtrihet ndikimi në mjedis i një projekti

Përsa i përket mjedisit, në kontekstin e vlerësimit mjedisor të PPV-së, mjedisi është zbërthyer në 10 sektorë (elementë) që supozohet se janë pësuesit e pasojave që vijnë nga ndërhyrjet në mjedis gjatë zbatimit të projekteve. Këto 10 sektorë janë toka, ajri, klima, uji, biodiversiteti, mbetjet, ndotja akustike, popullsia dhe asset materiale, trashëgimia kulturore dhe peizazhi të cilët gjatë gjithë procesit të vlerësimit në mjedis janë quajtur objektiva mjedisorë ose OM. Pra, çdo element i mjedisit që është marrë për bazë për vlerësimin e ndikimit të projekteve në mjedis, përbën një objektivi mjedisor më vete. Për shembull, toka, është objektivi mjedisor numër 1, ajri është objektivi mjedisor numër 2 e kështu me radhë.

Numri i objektivit mjedisor ka thjesht funksion renditës dhe nuk ndikon në vlerësimin e projektit.

Objektivat mjedisorë të marrë si bazë për vlerësimin mjedisor të projekteve të PPV-së janë përcaktuar në Ligjin 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", objektivat e përcaktuara në SKZH/II dhe Direktivën 2001/42/KE, të cilat janë të rëndësishme për të vlerësuar politikat dhe projektet që parashikon Plani i Përgjithshëm Vendor për të arritur objektivat e tij. Për vlerësimin e ndikimit të çdo elementi (kriteri) të ndikimit në një OM janë përdorur vlerat numerike ndërmjet [0-10] ku është ndjekur llogjika e mëposhtme:

- Vlera numerike 0: është përdorur për të shënuar projekte dhe objektiva ndikimi i të cilëve në mjedis nuk është i matshëm dhe i vlerësueshëm,

- Vlerat numerike 0.1- 10: janë vlerat numerike që i jepen projekteve në varësi të ndikimit të tyre specifik në objektivat e mjedisit. Në parim, madhësia e ndikimit të një projekti në mjedis dhe vlerësimi numerik lidhen ndërmjet tyre në përpjestim të zhdrejtë. Sa më i lartë që të jetë numri i pikëve që merren në vlerësim, aq më i ulët është ndikimi i një projekti në mjedis dhe anasjelltas. Për shembull, vlera "1" tregon ndikim të lartë të projektit në mjedis ndërsa vlera numerike "10" tregon mungesë ndikimi ose ndikim të papërfillshëm. *Kjo vlen si në nivel elementi të ndikimit (kriteri), ashtu edhe në nivel projekti.* Për vlerësimin e ndikimit ndiqet procesi i mëposhtëm:

Vlerësimi me vlera numerike i ndikimit në një OM: Fillimisht kryhet vlerësimi në pikë i ndikimit të çdo elementi/kriteri të ndikimit në një OM.

Llogaritja e peshës specifike të një kriteri të vlerësimit në raport me totalin: Si hap i dytë llogaritet pesha specifike e elementeve/kritereve të ndikimit në raport me totalin. Për çdo element (kriter) të vlerësimit, është përcaktuar pesha specifike (e shprehur me %) që ky element ka në raport me ndikimin total të projektit në mjedis. Për shembull, pesha e kriterit "Natyra e ndikimit" është 20% në raport me shumën totale të ndikimit që është 100%.

5.2.2 Vlerësimi i përputhshmërisë

Përputhshmëria e objektivave të Planit është vlerësuar duke i kombinuar ato me objektivat mjedisore. Gjatë vlerësimit të këtij treguesi janë ndjekur disa hapa të cilët janë shtjelluar më tej.

Vlerësimi i përputhshmërisë kryhet duke u bazuar në vlerësimin e ndikimit në mjedis të projekteve. Pikët e grumbulluara nga vlerësimi i 6 kriterëve të ndikimit për çdo OM, mbledhen dhe më tej pjesëtohen me numrin e OM-ve (që në rastin në fjalë është 12) me qëllim llogaritjen e *vlerës mesatare* të përputhshmërisë i cili jepet vetëm *në rang projekti* dhe ndihmon për të kuptuar shkallën që objektivat e një plani përputhen me objektivat mjedisore. Përputhshmëria e Objektivave të Planit me Objektivat Mjedisore është shprehur në 5 nivele dhe çdo nivel përputhshmërie shprehet me vlerat numerike të caktuara dhe me nivel përputhshmërie cilësore.

6 VLERËSIMI I PËRPUTHSHMËRISË SË OBJEKTIVAVE TË PLANIT DHE PROJEKTEVE STRATEGJIKE ME OBJEKTIVAT MJEDISORË

6.1 Prioritizimi i Projekteve për Zbatimin e Planit

Duke u njohur nga afër me situatën në terren dhe duke mbajtur parasysh informacionet e marra lidhur me nevojat prioritare të banorëve të bashkisë, nga konsultimet e hapura me komunitetin, grupi i ekspertëve ka orientuar dhe zbërthyer programe të strategjisë në projekte konkrete të mirë përcaktuara në Strategjinë Territoriale sipas prioriteteve. Këto projekte të evidentuara në hartat

Këto projekte të evidentuara në hartat përkatëse janë detajuar në dokumentat e tjere, pjesë perberese e dokumentacionit të PPV-se dhe përshijne edhe elementë të lidhur me kostot, si dhe me Projekt Buxhetin Afatmesëm. Projektet strategjike mund të ndahen në:

- Projekte në nivel politikash në të cilën përfshihen objektiva dhe orientime të rëndësishme strategjike, si në zhvillimin ekonomik, ashtu edhe në atë turistik.
- Projekte reale në terren, ku i jepet prioritet zhvillimit infrastrukturor (rugë, ndriçimi rrugor, ujësjellës-kanalizime, telekomunikacion) zhvillimit të shërbimeve në funksion të komunitetit (rikonstruktim i shkollave, ndërtim i shesheve dhe parqeve, ndërtim i qendrave komunitare, etj.), si dhe aplikimi i rregullave arkitektonike dhe strukturore, si rehabilitimi i vendbanimeve dhe ndërtimi me një gjuhë arkitektonike dhe tradicionale etj.
- Projekte të cilat prekin të gjithë territorin bashkiak.

Gjithashtu, është e rëndësishme të përmendet që duke u bazuar në kohëzgjatjen e hartimit të projekteve, ato mund të zgjasin në disa faza siç janë projektet për ndërtimin e askeve rrugore, për ndriçimin e fshatrave, përmirësimi njetit të telekomunikacionit apo masat mbrojtëse mjedisore.

Të gjitha projektet prioritare dhe me shtrirjen e tyre në fazat përkatëse janë të paraqitura në hartën e mëposhtme (Figura 4).

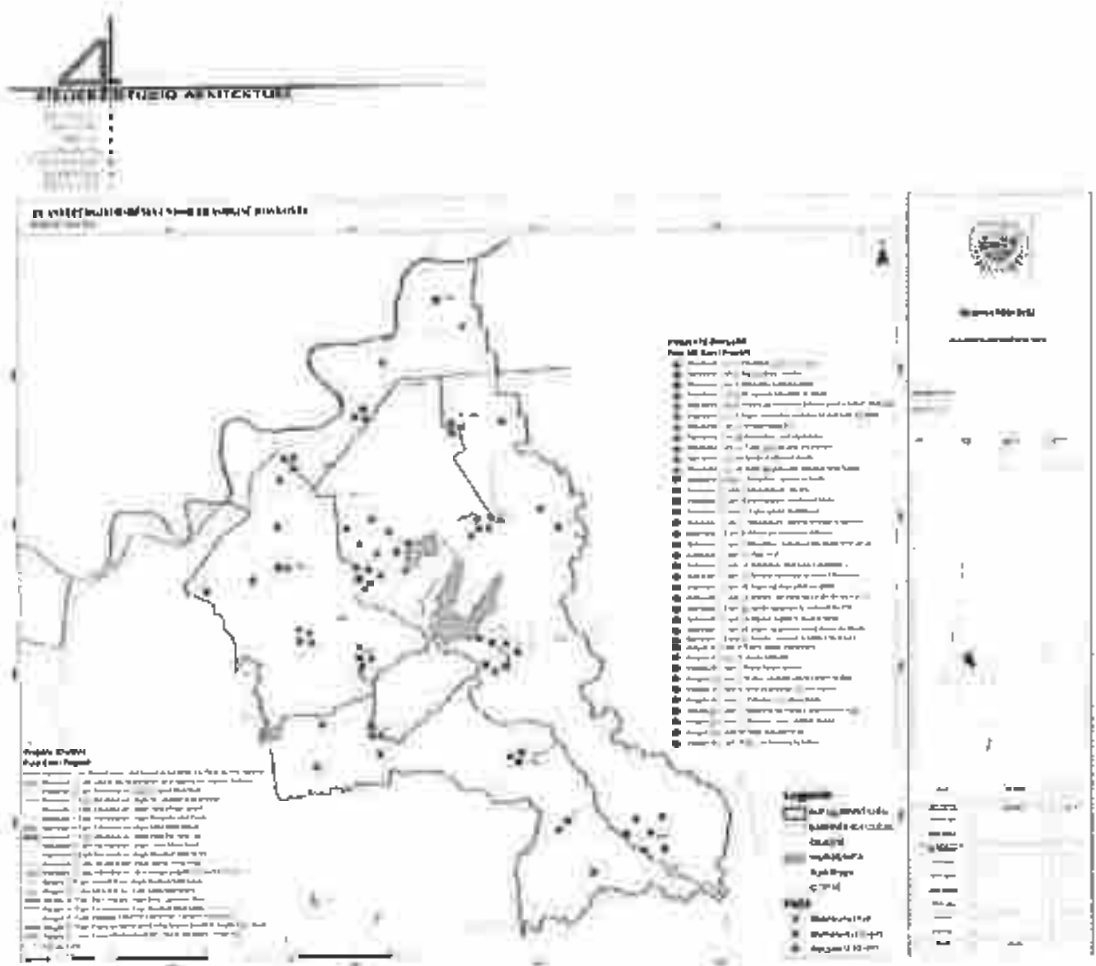

Figura 38. Harta e prioritizimit të projekteve

6.2 Vlerësimi i Ndikimeve në Mjedis nga Zbatimi i Planit për Realizimin e Objektivave Mjedisore të Planit

Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Roskovec është hartuar pas një vlerësimi të kujdesshëm të tipologjive hapësinore dhe ndërveprimeve ekzistuese. Tipologjitë e këtyre zonave janë kryesisht rurale por njëkohësisht mbartin dhe vlera të shumta natyrore, kulturore dhe peizazhistike. Qëllimi i këtij propozimi është nxjerrja në pah e këtyre vlerave, mbrojtjen dhe rigjenerimin e tyre duke investuar në struktura akomoduese, shërbime dhe infrastrukturë mbështetëse. Në këtë mënyrë këto zona do të jenë joshëse si për banorët vendas të cilët do të kenë hapësira punesimi, shërbime dhe infrastrukturë të domosdoshme ashtu edhe për vizitorët të cilët do të gjejnë atraksionet turistike natyrore e kulturore, shërbimet dhe akomodimin e dëshiruar. Një tjetër hallkë e këtij skanari do të jetë edhe bujqësia me mbështetjen e saj në drejtimin turistik duke furnizuar këto zona me produkte bujqësore e blegtorale cilësore. Por roli i saj nuk do të jetë vetëm mbështetës pasi përbën potencial për të prodhuar, përpunuar dhe tregëtuar këto produkte i cili është i rëndësishëm për tregun rajonal.

6.2.1 Vlerësimi i projekteve të O.S.I: Zhvillimi Ekonomik

Drejtimi "Zhvillimi ekonomik" prek dhe ndikon në të gjithë territorin bashkiak. Ky drejtim lidhet me funksionet e drejtëpërdrejta të bashkisë si në drejtimin të shërbimeve ndaj biznesit ashtu dhe në sektorin primar dhe zhvillimin rural që është baza e ekonomisë lokale. Ky drejtim varet prej projekteve dhe programeve të drejtëpërdrejta, të lidhura me funksionet e bashkive, përfitim dhe programe të

investimeve në infrastrukturë apo programe që synojnë realizim nga nisma private por që janë kyçe për realizimin e Vizionit të Zhvillimit.

Vlerësimi i ndikimit të projekteve të këtij Objektivit të parë të Planit paraqitet më poshtë (Tabela 3): me qëllim thjeshtëzimin e të kuptuarit të rezultateve, për çdo objektiv mjedisor, shkalla e ndikimit të projektit është paraqitur me vlera numerike dhe me ngjyra.

Në bazë të vlerësimit të projekteve të O.S.1, nga 3 projektet që kanë lidhje me këtë objektiv (te listuara më poshtë janë vetëm projektet e fazës së parë) rezulton se:

- Ndikimet më të mëdha të projekteve janë në komponentët, ujë, mbetje dhe ndotje akustike
- Ndikimet i projekteve në komponentin: ajerësjtë mesatarisht i ulët
- Ndikimi në peizazh është mesatarisht i ulët
- Ndikimi më i ulët vihet re në faktorët klimatik, trashëgiminë kulturore, dhe socio-ekonomi (popullsia dhe asetet materiale).

Tabela 35. Zhvillimi ekonomik

Nr. Projektit	Objektivat Mjedisore	Bashkia Roskovec: Ndikimi									
		OM1 + OM2	OM3	OM4	OM5	OM6 + OM7	OMB	OM9	OM10	OM11	OM12
	Objektivat/Projektet e Programet e Planit	Toka	Ajri	Klima	Uji	Biodiv	Mbetj	Ndotja akustike	Popull.+ aselet	Trashëg. Kultur	Peizazhi
O.S. 1: Zhvillimi ekonomik											
P.1	Ndërtimi i një tregu për gjënë e gjale	5	7	8.8	5.5	5.5	4.3	5.5	8.8	8.7%	8.
P.2	Ngritja e një iheritoreje	4.5	5	8	6	6	3.5	8.8	8.95	9	5.5
P.3	Krijimi i një tregu publik për qytetin	6.7	6.5	7	8.7	7.8	8.7	6	8.8	9.2	5.5
P.4	Prodhim i gazit për prodhim energjie	9.8	9	8	8.8	8.8	9.8	9	9	9.9	8.5
P.5	Ngritje bashko grumbullimi dhe përpunimi qumështi	4.4	5.5	5	6.2	7	4.5	5	6.7	8.8	6.7
P.6	Trajtime mbi teknikat tradicionale të përpunimit artizanal	8.8	8	8.2	9	8	7.6	8	8	8.8	8.7
P.7	Ngritja e stukturës së menaxhimit të destinacionit	8	9	8	8.6	8.5	8.8	7.3	8.8	8.9	8.9
P.8	Krijim i hapësirave dhe infrastrukures mbështetëse për polin industrial	5.5	5.2	6	5.4	6	4.5	5.5	8	8	7

6.2.2 Vlerësimi i projekteve të O.S.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve
 Qyteti i Roskovecit dhe fshatrat e territorit të bashkisë, bazuar në vendndodhjen e tyre në territor kanë karakteristika të ndryshme, cka sjell edhe ndryshime në drejtimet e zhvillimeve bujqësore apo blegtorale pranë tyre.

Projektet synojnë zhvillimin e infrastrukturës për profilizimin e vendbanimeve, rikonstruksionin e rrugëve me vlera historiko-kulturore, nxitjen e turizmit nëpërmjet rindërtimit/rehabilitimit të qendres së fshatrave, etj.

Vlerësimi i ndikimit të projekteve të këtij Objektivit të dytë të Planit paraqitet më poshtë : Siç u veprua më sipër, për çdo objektiv mjedisor, shkalla e ndikimit të projektit është paraqitur me vlera numerike dhe me ngjyra.

Sipas vlerësimit të projekteve në lidhje me O.S. 2 rezulton se (Tabela 4):

- Ndikimi i projekteve në gjenerimin e mbetjeve është mesatarisht i ulët. Përsëritet situata e ngjashme dhe tek vlerësimi i ndikimit në ndotjen akustike.
- Ndikimi në tokë është mesatarisht i ulët
- Ndikimi në ajër dhe ujë janë te ulët
- Ndikimi shfaqet i papërfillshëm deri pozitiv në trashëgimime kulturore, peizazh, faktorët klimatike dhe popullsia dhe asetet materiale

6.2.3 Vlerësimi i projekteve të O.S.3: Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe Mjedisore

Vlerësimi i ndikimit të projekteve të këtij Objektivit të tretë të Planit paraqitet më poshtë: me qëllim thjeshtëzimin e të kuptuarit të rezultateve, për çdo objektiv mjedisor, shkalla e ndikimit të projektit është paraqitur me vlera numerike dhe me ngjyra (Tabela 5).

Projektet synojnë zhvillimin e infrastrukturës, rikonstruksionin e rrugëve me vlera historiko-kulturore, zhvillimin ekonomik të zonave dhe riparimin e dëmeve mjedisore, etj. Sipas vlerësimit të projekteve në lidhje me O.3 rezulton se:

- Ndikimi kryesor i këtyre projekteve është në tokë, ajër, dhe në sasine e mbetjeve dhe zhurmes që ato gjenerojne.
- Ndikimi në ujë është i ulët. E njëjta situatë paraqitet dhe në vlerësimin e ndikimit në peizazh.
- Ndikimi shfaqet i papërfillshëm ose tejet pozitiv në komponentin socio-ekonomik (popullsia dhe asetet materiale).

Tabela 36. Vlerësimi i ndikimit në mjedis të O.S.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve.

Bashkia Roskovec, Ndërkimi													
Nr. Projektit	Objektivat Mjedisore	OM1 + OM2		OM3	OM4	OM5	OM6 + OM7		OM8	OM9	OM10	OM11	OM12
		Toka	Ajn	Klima	Uji	Biodiv	Mbetj	Ndojja akustike	Popull.+ asetet	Trashëg. Kultur	Peizazhi		
O.S.2: Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve													
P.10	Rikonstruktion i akstit Fier-Roskovec –Ura Vajguore	5,10	5,30	8,20	6,45	7,95	5,35	5,25	8,75	8,35	8,35	8,35	
P.11	Rikonstruktion i rrugës së liqentit në fshatin Sirum	5,10	6,05	8,20	6,45	7,95	5,35	5,25	8,85	8,35	8,35	8,60	
P.12	Rikualifikim i qendrës së disa fshatrave	5,10	6,05	8,20	6,45	7,95	5,35	5,25	8,85	8,60	8,60	8,60	
P.13	Ndërtimi i stacionit në qytetin e Roskovecit	8,80	9,05	8,80	8,35	8,80	8,70	8,55	8,55	8,60	8,60	8,55	
P.14	Rehabilitim i vendposhtimit të mbejeve	6,30	6,05	8,20	6,05	6,80	4,30	4,55	9,40	8,25	8,25	8,25	
P.15	Rikonstruktion i disa shkollave dhe kopshteve	6,10	6,05	8,20	6,45	7,95	5,35	5,25	8,85	7,40	7,40	6,65	
P.16	Rehabilitim i mjeteve shpërndarës	5,10	6,30	8,20	6,45	6,55	5,50	8,05	8,90	7,60	7,60	7,60	
P.24	Terminali Multimediale në Qytetin e Roskovecit	7,55	6,30	6,35	5,85	7,05	5,85	5,85	8,95	7,60	7,60	7,60	
P.24.1.1	Kopje e nje tregu pushtet për qytetin	7,80	8,00	8,20	8,20	8,00	8,00	8,25	9,05	8,00	8,00	8,00	

Handwritten signature and date.

P.II.14	Ngjeshiri i një qendre komunitare	7,10	3,30	8,20	6,45	7,80	7,25	8,05	8,90	7,60	7,60
P.II.15	Korsi a dedituar bicikletash	6,10	6,05	8,20	6,35	7,80	7,25	6,05	8,85	6,40	7,55
P.II.13	Trajtim i qendrës shëndetësore	7,10	6,05	8,20	4,65	7,50	6,35	7,25	8,85	6,40	6,65

Gef...

Tabela 37. Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore

Bashkia Rostovec, Ndlidimi												
Nr. Projektit	Objektivat Mjedisore	OM1 + OM2		OM3	OM4	OM5	OM6 + OM7	OMB	OM9	OM10	OM11	OM12
		Toka	Ajni	Klima	Uji	Biodiv	Mbetij	Ndodja akustike	Popull. + asetet	Trasheg. Kultur	Peizazhi	
O.S. 3.: Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore												
P.16	Ambjent per eventimente kulturore prane monumentet kulturore Shen Kollit	6,65	6,20	8,30	9,00	7,25	6,50	6,60	9,10	7,30	7,65	7,65
P.17	Qendra te informimit turistik	7,10	8,50	8,20	8,55	7,25	8,60	8,05	9,05	7,65	7,60	7,60
P.18	Pashimi i kanabere ujites	8,10	8,30	8,20	8,69	8,55	7,50	8,05	8,95	7,65	7,60	7,60
P.19	Krijimi dhe promovimi i paketave ditore Ngjeqar	7,25	7,30	8,20	8,20	8,00	7,50	8,25	9,05	7,65	7,60	7,60
P.20	Ambjente per eventimente kulturore	5,10	5,30	8,30	6,45	6,95	5,55	5,00	8,75	7,40	8,15	8,15
P.21	Rehabilitimi i hapësirave të gjebra	8,55	8,65	8,60	8,65	8,70	8,75	8,80	8,80	8,85	8,05	8,05
P.22	Rikualifikimi i hapësirës prane Kishes se Shen Gjergjit	5,10	5,30	8,30	6,45	6,65	5,05	5,00	8,15	7,40	8,75	8,75
P.23	Krijimi i nje parku ne fshatin Kurjan dhe Muresi	5,10	5,30	8,30	6,45	6,95	5,05	5,00	8,75	7,40	8,75	8,75
P.25	Trajtimi i hapësirës me Kemetes se Zeze	8,10	8,30	7,15	8,65	8,55	7,50	8,05	8,95	7,65	7,65	7,60

0107	Struktura industrial me vlera turistike	7.15	7.30	6.20	5.50	8.00	7.50	8.05	9.15	7.05	7.60
P.II.III.1	Rehabilitimi i sipërfaqeve te demtuara pyjore	8.70	8.00	8.60	8.25	7.60	8.70	8.65	9.75	0.45	9.15
P.II.III.6	Knjimi i shpesh natyrore	7.15	7.30	6.20	8.80	8.60	7.50	8.05	9.15	7.65	7.60
P.II.III.7	Pyllëzimi me akacie	8.60	8.65	8.70	8.75	8.80	8.80	8.85	9.05	9.05	8.65
P.II.III.8	Sisteme me malorendënim pritash	8.60	8.65	8.70	8.75	8.80	8.80	7.85	8.65	8.85	6.20
P.II.III.9	Pyllëzim me lës , gëshiergë dhe tinxhin	8.60	8.65	8.70	8.75	8.80	8.80	8.85	9.05	9.05	9.15

Grifor

02 Projekt i fazës së parë.

P.II.II.1 Projekt i fazës së parë dhe të dytë.

03 Projekt i fazës së parë, dytë dhe të tretë.

6.3 Vlerësimi i Përputhshmërisë së Propozimeve të Planit të Përgjithshëm Vendor

Objektivat e përcaktuara mjedisore duhet të jenë në përputhje me Ligjin Nr. 91/2013 "Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor", objektivat e përcaktuara në SKZHI II dhe Direktivën 2001/42/KE. Për të vlerësuar politikën dhe projektet që parashikon Planin për të arritur objektivat e tij dhe për të përcaktuar rëndësinë e objektivave mjedisore, duhet të vlerësohet përputhshmëria e objektivave dhe politikave të Planit me objektivat e përcaktuara mjedisore.

Përputhshmëria është tregues i shkallës së përshatshmërisë së objektivave të Planit me objektivat mjedisore që mund të ndikohen gjatë fazës së zbatimit të projekteve dhe në një periudhë afatgjatë. Vlerësimi numerik i nivelit të përputhshmërisë është bazuar në vlerat numerike të nxjerra nga vlerësimi i ndikimit të projekteve në mjedis.

Vlerësimi i përputhshmërisë ofron mundësinë për të evidentuar konflikte apo veprime të ndërsjellta mes objektivave dhe politikave të ndryshme, si dhe konflikte të theksuara interesi mes objektivave. Të gjitha këto duhen vënë në dukje veçanërisht në pjesën e Vlerësimit të projekteve specifike të Planit.

Më poshtë paraqitet vlerësimi i përputhshmërisë së projekteve të planit me objektivat mjedisore. Treguesi i përputhshmërisë mundëson të vlerësojmë jo vetëm përputhshmërinë e çdo projekti me të gjitha objektivat njëherësh, por edhe kuptojmë, për çdo projekt, se në cilat Objektiva Mjedisore dhe në çfarë mase (e shprehur në % ndaj totalit prej 12 OM-ve) arrihet, ose cënohet përputhshmëria maksimale.

Përputhshmëria e politikave të Planit është vlerësuar duke i kombinuar këto politika me objektivat mjedisore të kësaj VSM-je. Vlerësimi është bërë duke përdorur përafrimin standard në formë matrice. Për të kryer Vlerësimin numerik të nivelit të përputhshmërisë janë përdorur disa kritere vlerësimi.

Rezultatet e Vlerësimit të përputhshmërisë së politikave dhe programit të Planit me objektivat mjedisore janë paraqitur në Tabelën 6 më poshtë. Tabela tregon se, në parim, të gjitha politikat e Planit janë në përputhje me objektivat mjedisore.

Tabela 38. Përpunueshmëria e objektivave mjedisore me Objektivat e Planit

Objektivat e Programeve të Planit	Objektivat Mjedisore										Vlerësimi mesatar		
	OM 1	OM 2	OM 3	OM 4	OM 5	OM 6	OM 7	OM 8	OM 9	OM 10	OM 11	OM 12	
	Toka		Ajri	Klima	Uji	Biodiversiteti		Mbetje	Ndodja akustike	Popullsi + asetet	Trashëgimi a Kulturore	Peizazhi	
3.0.1. Zhvillimi Ekonomik													
OL.P1: Ndërtimi i një tregu për gjënë e gjallë	2	3	3	3	3	2	2	2	1	3	1	3	2.50
OL.P2: Krijimi i një tregu publik për qytetin	2	3	3	3	3	2	2	2	1	3	1	3	2.50
OL.P3: Prodhim i gazit për prodhim energjie	2	3	2	3	3	2	2	2	2	3	1	2	2.50
OL.P4: Ngritja baxho grumbullimi dhe përpunimi qumështi	1	2	2	1	1	2	2	1	2	3	1	1	1.75
OL.P5: Ngritja e një thetoreje	1	2	2	1	1	1	3	1	2	3	3	2	1.92
3.0.2. Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve													
OL.P1: Rikonstrukcion i aksit Fier-Roskovec –Ura Vajurorë	3	3	3	3	3	1	1	1	3	1	3	3	2.67

O2.P2. Rrjetit i furnizimit me ujë	1	2	2	1	1	1	1	3	1	2	3	3	2	1.92
O2.P3. Ndërtimi i stadiumit në qytetin e Roskovecit	2	3	2	2	2	3	2	2	2	1	3	2	2	2.17
O2.P4. Rehabilitim i venddepozitimit të mbejtyeve	2	2	2	1	1	1	2	3	1	1	3	3	2	2.08
O2.P5. Rehabilitim i rrjetit shpërndarës	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	3	3	2	2.5
O.S. 3. Aparatet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore														
O3.P1. Identifikimi i potencialeve natyrore dhe ruajtja e tyre	2	3	3	3	1	1	1	1	2	3	3	1	3	2.00
O3.P2. Rikonstrukcion i rrugës së liqerit në fshatin Strum	2	2	3	3	1	1	1	1	2	2	3	2	2	2.00
O3.P3. Rikualifikim i qendrës së disa fshatrave	2	2	3	2	1	1	1	1	2	2	3	2	3	2.0
O3.P4. Ndërtimi i stadiumit në qytetin e Roskovecit	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	3	1	1.92
O3.P5. Rehabilitim i venddepozitimit të mbejtyeve	3	2	3	3	2	1	1	1	2	2	3	2	2	2.16
O3.P6. Rehabilitim i rrjetit shpërndarës	1	2	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2	1	2.08
O3.P7. Terminali Multimodal në Qytetin e Roskovecit	1	2	2	3	2	2	3	3	3	1	3	2	1	2.00

Në përgjithësi, në këndvështrimin e përputhshmërisë me objektivat mjedisore, objektivat dhe politikat e Planit, janë si me poshtë:

- objektivat përputhen plotësisht (6 objektiva)
- objektivat përputhen pjesërisht (4 objektiva)
- lidhja mes objektivave është e zbehte (10 objektiva)

Në këndvështrimin e lidhjes mes objektivave të Planit dhe objektivave mjedisore, vërehet një riveifikim i përputhshmërisë sipas fushave përkatëse mjedisore. Konkretisht:

- Secila prej objektivave të Planit është në përputhshmëri të plotë me të paktën 1 objektiv mjedisor;
- Secila prej objektivave të Planit (përveç 1 objektivit "Struktura dhe shërbime administrative cilësore") është në përputhshmëri të plotë me të paktën 2 objektiva mjedisore
- Gjashtë objektiva të planit janë në përputhshmëri të plotë me të paktën gjysmen (6) objektiva mjedisore
- Pesë objektiva të planit kanë një lidhje të pjesshme me të paktën një objektiv mjedisor;
- Gjashtë objektiva të planit kanë një lidhje të zbehte ose nuk kanë lidhje me të paktën 1 objektiv mjedisor;

Edhe në këndvështrimin e lidhjes mes objektivave të Planit dhe objektivave mjedisore diversifikimi i përputhshmërisë është i lartë. Sidoqoftë, objektiv mjedisor OM 10. Përmirësimi i kohezionit social, sigurisë së jetesës dhe lëvizshmërisë së qëndrueshme, është objektiv me nivelin me të lartë të përputhshmërisë me objektivat mjedisore.

7 VLERËSIMI I NDIKIMEVE MJEDISORE DHE MASAT ZBUTESE

Në seksionet e mësipërme, u përshkruan shkurtimisht disa nga ndikimet më të rëndësishme në realizimin e objektivave mjedisore, që mund të rezultojnë nga zbatimimi i Planit të propozuar. Në përgjithësi, nëpërmjet pozicionimit të përshtatshëm të aktiviteteve hapësinore dhe duke ndërmarrë masat zbutëse përkatëse, të gjithë grupet e veprimeve janë të pranueshme nga këndvështrimi mjedisor.

Në këtë kapitull përshkruhen disa nga udhëzimet dhe masat mbrojtëse të domosdoshme për të siguruar arritjen e objektivave të rëndësishëm mjedisore në fushat e veçanta. Duke zbatuar udhëzimet e përgjithshme dhe masat zbutëse, ndikimet negative të përshkuara në seksionet më sipër do të parandalohen dhe do të sigurohet arritja e objektivave mjedisore.

Për më tepër, ky seksion ofron disa masa specifike zbutëse të zbatueshme për projektet specifike të përshkuara në Plan. Është e rëndësishme të theksohet se lista e masave specifike zbutëse e dhëna më poshtë nuk është shteruese. Në vijim janë përshkruar disa masa zbutëse specifike për të arritur Objektivat Mjedisore 1 dhe 2 (Toka), 3 (Ajri) dhe 6 (Mbetjet).

7.1 Toka

7.1.1 Rehabilitimi i Tokave të Ndotura

Një ndër problemet më të mprehta mjedisore në Bashkinë Roskovec është ndotja e dheut. Këto dherra të ndotura duhen larguar. Për këtë mund të përdoren teknika të ndryshme, si:

Biorehabilitimi: Teknologjia e biorehabilitimit konsiderohet si më efektive, në këndvështrimin ekonomik, për trajtimin dhe pastrimin e dhërave të ndotur me naftë, qoftë në vend ashtu edhe jashtë vendndotjes. Nëse trajtimi në vend nuk është i mundur, për shkak të kornizës ligjore apo mungesës së sipërfaqes së mjaftueshme të tokës, dhëu i ndotur duhet gërryer, transportuar dhe depozituar në rreshta ose bioreaktorë ku nënshtrohet procesit të biodegradimit.

Biorehabilitimi është një proces natyror, efektiv dhe me leverdi ekonomike i cili njëkohësisht përfaqëson një metodë të aftë për të operuar suksesshëm në shumë drejtime. Aktualisht aplikohet "mbjellja" e bakteve të modifikuara gjenetikisht (16SrADN) apo metodës së gjenetikës së aplikuar. Efektiviteti i biorehabilitimit varet nga burimet dhe sasia e ushqimeve që gjenden në terrenet e ndotur, kryesisht karbonit të lirë, fosforit dhe/ose azotit. Mikroorganizmat vetë mund të transportohen në rrugë të ndryshme. Shpejtësia dhe intensiteti i procesit të degradimit varet nga disa faktorë si: burimet dhe sasia e ushqimit, pH, temperatura, përmbajtja e lagështisë, cilësia, sasia dhe karakteristikat biologjike të ndotësit si edhe vetitë e tokës vetë.

Një nga disavantazhet e procesit është fakti që ai shfaq vështirësi në trajtimin e dhërave me nivel ndotjeje më të madh se 80÷85%. Po ashtu kjo teknologji nuk mund të parandalojë avullimin e hidrokarbureve me peshë të vogël molekulare si aromatikët policiklikë, të cilët kryesisht avullojnë në

vend që të biodegradohen. Procesi i biodegradimit të dhërave të ndotur me naftë mund të bëhet me dy mënyra: me rreshta ose me togje

Per vendburimin e Patos- Marinzës, duke qenë se trajtimi i tij me metoda termike apo mekanike (centrifugimi) nuk është fizibel për shkak të natyrës dhe strukturës së tokës, por edhe vetive të naftës, rruga më e përshtashme duket të mbetet biodegradimi. Praktikisht duhet të gërryhet e gjithë sipërfaqja e ndotur me naftë, deri në thellësinë 30 cm dhe të transportohet në gropat ekologjike të Manekajat dhe Kuqarit, ose në një stacion të ndërtuar për trajtimin bakteriolgjik të saj.

7.1.2 Ripërdorimi i materialit të gërmuar

Materiali, i cili gërmohet nga prerja e seksioneve është një burim natyral dhe përdorimi i tij në baze të një skeme do të maksimizohet duke përdorur teknika konstruktive të cilat intensifikojnë ngjeshjen e materialeve për t'u përdorur si mbushje inxhinierike.

Megjithatë, pashmangshmërisht do të ketë një sasi të konsiderueshme material, i cili, për shkak të veçorive të tij fizike dhe strukturore, nuk është i përshtatshëm për t'u përdorur si mbushje inxhinierike brenda skemës. Megjithatë, ky material mund të jete i përshtatshëm për aktivitete të tjera, siç është krijimi i peizazhit, ku nuk aplikohen kërkesa kaq të rrepta strukturore. Ripërdorimi i këtij material do të maksimizohet brenda skemës, dhe çdo material i tepërt do të transportohet jashtë.

Materiali i gërmuar i parashikuar për ripërdorim do të trajtohet dhe transportohet në minimum, dhe do të depozitohet në mënyre të tilla që të minimizojë ndikimet e gërryerjes. Koha midis gërmimit dhe ripërdorimit gjatë periudhës së lagësht duhet të jete sa më e vogël. Gjatë periudhave të zgjatura me lagështirë, kontraktori duhet të ndërpresë gërmimin dhe vendosjen e materialit për të parandaluar degradimin për shkak të lagështirës.

7.1.3 Erozioni

Duhet ndërmarrë mbrojtja e argjinaturës nga erozioni, me qëllim që të sigurohet stabilizimi i argjinaturës, përfshirë edhe përzgjedhjen e materialeve më pak të korodueshëm, përdorimin e gabioneve dhe gurëve të thyer, si dhe një ngjeshje të mire, veçanërisht përreth urave dhe tombinove.

Mbjellja duhet përfunduar sa më shpejt të jete e mundur, menjëherë pas mbushjes, për të lehtësuar rigjenerimin e një mbulesë stabilizuese të tokës. Aty ku është e nevojshme do të kërkohet hapje e kanaleve për të siguruar mbjelljen e suksesshme të bimëve.

Aty ku është e nevojshme, zonat e shkarkimit prej strukturave kulluese do të pajisen me gurë të thyer, për të reduktuar erozionin, veçanërisht në rastet kur janë instaluar strukturat e kullimit dhe/ose nivelet e formacioneve të rrugës janë ngritur dhe krijojnë shpatë të zhveshura, të cilat kërkojnë stabilizim, përpara fillimit të sezonit të shirave.

7.2 Ajri

Problemi i ndotjes së ajrit mund të zgjidhet përmes investimeve në teknologji, fokusuar në përmirësimin e pajisjeve sipërfaqësore që përdoren duke filluar nga grida e puseve dhe deri në

stacionet e trajtimit të fluideve. Bazuar në faktin që faktori gazor është ende shumë i lartë, 29.3 nm³ /m³ instalimi i stacioneve të separatorëve me disa shkallë ndarjeje, do të mundësojë kapjen e gjithë kësaj sasive, dhe më pas tregtimin e tij, duke e bërë kështu procesin fitimprurës. Problemi më i madhe mbetet H₂S, i cili është edhe gaz acid. Rruga më ekonomike dhe më e sigurt duket të jetë kapja e tij dhe rinjektimi në Mbetjet e ngurta duke zgjidhur njëkohësisht dy probleme: eliminimin/minimizimin e ndotjes dhe duke ndikuar pozitivisht në ruajtjen e presionit të shtresës produktive.

Monitorimi i cilësisë së ajrit në të gjithë territorin e vendit duke vendosur stacione automatike të monitorimit si në zonat urbane dhe ato rurale (të gjitha bashkitë të kenë dy- tre stacione monitorimi sipas specifikës së zonave industriale dhe të banimit)

Koordinimi midis institucioneve Qendrore dhe vendore për Vlerësimin e kushteve mjedisore që lidhen me cilësinë e ajrit dhe me masat ndaj ndryshimeve klimatike

7.3 Mbetjet

Zhvillimet e parashikuara padyshim që mbartin pasojën e gjenerimit të shtuar të sasisë së mbetjeve, të cilat mund të cenojnë integritetin e shtresave të ujërave nëntokësore dhe ndotja me kimikate të rrezikshme mund të kalojë në shtresat nëntokësore. Gjenerimi i mbetjeve ka efekt të drejtpërdrejtë në zhvillimin e turizmit dhe zhvillimin e përgjithshëm ekonomik të vendit si dhe në integritetin e zonave të mbrojtura mjedisore.

Gjatë hartimit të PPV për Bashkinë Roskovec janë marrë në konsideratë të gjitha ndikimet mjedisore që hartimi i këtij plani ka në territorin e bashkisë. Një ndër çështjet më shqetësuese, me ndikim të lartë mjedisor është çështja e trajtimit të mbetjeve urbane në territorin e bashkisë, duke konsideruar faktin se është edhe ndër problematikat e ngritura nga banorët e zonës. Në këtë mënyrë është e domosdoshme të jepen sugjerime nga PPV për Bashkinë Roskovec për trajtimin e mbetjeve urbane.

Sic janë parashtruar edhe në objektivat e raportit të Vlerësimit Strategjik Mjedisor, menaxhimi i mbetjeve dhe minimizimi i rreziqeve është objektiv parësor për ndikimin e lartë që keqmenaxhimi i tyre ka në ujërat sipërfaqësore, ujërat nëntokësore, tokë dhe peizazh.

Bashkia Roskovec referon vetëm një vend grumbullim, shumë pranë zonës së banuar që rëndon edhe më tej problematikën e ndotjes së ajrit në fshatin Marinëz. Vend depozitim ekzistues në fshatin Marinëz është ndërtuar me vendim të këshillit të ish komunës Kuman që në vitin 2013, ka një sipërfaqe rreth 10.000 m² dhe kapacitet mbajtës rreth 10.000-15.000 m³. Për këtë vend depozitim është marrë leje mjedisore të tipit C me nr. 150 Prot datë 27.01.2017. Në pamundësi për të depozituar në vend tjetër Bashkia Roskovec rekomandon rehabilitimin e vend depozitimit aktual dhe shfrytëzimin e mëtejshëm të tij deri në zgjidhjen permanente të këtij problemi.

Përsa i përket mbetjeve inerte, sipas Vendimit Nr. 575, datë 24.6.2015 të Këshillit të Ministrave, Njësitë e qeverisjes vendore, në planet e përgjithshme vendore, duhet të parashikojnë vende për depozitim të përkohshëm të mbetjeve inerte dhe lëndfillat për mbetjet inerte. Bazuar në këtë vendim PPV e Bashkisë Roskovec ka propozuar që vend depozitimi i përkohshëm i mbetjeve inerte

të jetë në pikën me koordinata: 40°41'37.09' N dhe 19°39'22.48°09 E. (Figura 29). Kjo zone ndodhet ne territorin e Bashkise Patos

Figura 39. Vend-depozitimi i propozuar per mbetjeve inerte. Bashkia Roskovec

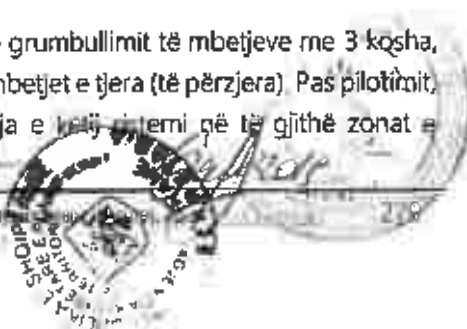
Vend-depozitimi i propozuar plotëson të gjitha kriteret e vendosura nga VKM e mësipërme, pasi është jashtë zonave të mbrojtura, arkeologjike, turistike apo zone tjetër që mbrohet me një akt normativ; në distancë të paktën 300 metra nga një pus furnizues me ujë dhe çdo burim tjetër ujor; dhe në distancë të paktën 100 metra nga një përmua, argjinaturë lumore, liqen, lum ose kompleks ligatinor". Gjithashtu, është marrë në konsideratë që volumi maksimal i mbetjeve inerte që mund të depozitohen në këtë vend-depozitim nuk duhet të kalojë 20 ton në ditë.

Bashkia Roskovec ndërkohë duhet të përqendrohet kryesisht në realizimin e objektivave si kurse është arritja e afateve të VKM Nr. 418 datë 25.06.2014 "Për grumbullimin e diferencuar të mbetjeve në burim" të rrymave të mbetjeve për të reduktuar sasinë e mbetjeve që do të depozitohen përmes:

- Optimizimit të grumbullimit të mbetjeve;
- sigurimit të grumbullimit të diferencuar të mbetjeve në burim;
- promovimit të ripërdorimit të produkteve;
- përgatitjes së veprimtarive të ripërdorimit;
- përmirësimit të cilësisë së riciklimit të mbetjeve.

Progresi drejt sistemit të grumbullimit të ndarë të mbetjeve është një domosdoshmëri për t'u zbatuar në Bashkinë Roskovec.

Fillimisht, rekomandohet aplikimi në nivel pilot i sistemit të grumbullimit të mbetjeve me 3 kosha, për mbetjeve e riciklueshme të thata, mbetjeve organike dhe mbetjeve të tjera (të përzjera). Pas pilotimit, fillimisht në zonat urbane, do të vijojë gradualisht shtrirja e këtij sistemi që të gjithë zonat e

shërbimit sipas përcaktimeve në Planin Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve. Sistemi i grumbullimit me tre kosha është i koduar sipas ngjyrave më poshtë:

- Lënda organike e kompostueshme do të grumbullohet në koshin me ngjyrë të gjelbër,
- Materialet e riciklueshme të thata do të grumbullohen në koshin me ngjyrë blu, dhe
- Mbetjet e tjera urbane në koshin me ngjyrë të zezë

Mbetjet e riciklueshme dhe/apo të kompostueshme do të grumbullohen në burim sipas njërit apo disa prej varianteve, nga ofruesit e shërbimit të grumbullimit të mbetjeve (publik/privat), operatorët specifikë të grumbullimit të mbetjeve specifikë, apo nga vetë bizneset e riciklimit, etj.

Masa me të detajuara në aspektin e përmbajtjes dhe analizës do të duhet të përgatiten si pjesë e VNM-ve individuale për çdo projekt specifik të Planit.

8 MONITORIMI I NDIKIMEVE NË MJEDIS

Monitorimi i mjedisit përshkruan proceset dhe aktivitetet që duhet të realizohen për të karakterizuar dhe monitoruar cilësinë e mjedisit. Pavarësisht debateve mbi cilësinë e tyre, monitorimi i ndikimeve në mjedis është jashtëzakonisht i rëndësishëm për zbatimin e Planit. Nga pikëpamja ligjore, në përputhje me ligjin Nr. 91/2013 dhe Direktivën 2001/42/EC, zbatimi i një programi duhet të monitorohet, me qëllim që të identifikohen efektet negative të paparashikuara, në mënyrë që të krijohet mundësia për një reagim të hershëm ndaj këtyre efekteve duke u paraprirë adaptime të mundshme.

Mbështetur në elementët e këtij sistemi është hartuar edhe Programi Kombëtar i Monitorimit të Mjedisit. Objektivi primar i Programit Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit është të ndihmojë autoritetet kombëtare dhe vendimmarresit në arritjen e qëllimeve të politikës për një zhvillim të qëndrueshëm. Sistemi i monitorimit është përbërë nga stacionet e monitorimit që i përkasin rrejtit të monitorimit në mënyrë të specifikuar të krijuar për çdo komponent mjedisor sic janë, ajri, ujrë, toka, biodiversiteti dhe pyjet.

Plani i Monitorimit të zbatimit të PPV-së përcakton treguesit mjedisor mbi të cilët do të bazohet monitorimi, shpeshësia e monitorimit sipas legjisllacionit shqiptar në fuqi dhe institutet përgjegjëse për monitorimin e gjendjes në mjedis.

Plani i Monitorimit të zbatimit të PPV-së Roskovec ka përcaktuar edhe institucionet përgjegjëse të cilat do të duhet të monitorojnë treguesit mjedisorë për vlerësimin dhe zbatimin e masave të parashikuara në VSM sipas fushave të përgjegjësisë përkatëse. Institucionet përgjegjëse përfshijnë "institutet, laboratorët e qendrat kërkimore-shkencore private e publike të kontraktuar nga Ministria e Turizmit dhe Mjedisit për të kryer monitorimin e treguesve konkretë të dukurive natyrore të cilësisë". Institucionet shtetërore, qoftë në nivel kombëtar apo edhe rajonal si Agjencia Kombëtare e Mjedisit, Agjencia Rajonale e Mjedisit, Inspektorati Mjedisor, Drejtoria e Mjedisit në Bashkinë Roskovec do të nevojitet të bashkë-rendojnë punën në mënyrë që të realizojnë inspektimet në terren për mbarëvajtjen dhe respektimin e kushteve të pëlqimeve apo lejeve mjedisore të projekteve.

9 PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME

Plani i Përgjithshëm Vendor i Bashkisë Roskovec është një instrument efikas për zhvillimin e territorit, pasi: (1) merr në konsideratë synimet ekonomiko-sociale të komunitetit në nivel strategjik; (2) evidenton veprimet strategjike që mund të realizohen në një kohë të shkurtër me anë të resurseve të disponueshme dhe/të përdorshme; dhe (3) përcakton objektiva konkrete dhe afatet kohore të tyre.

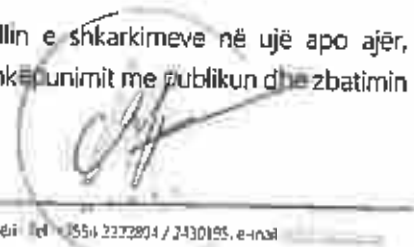
Zbatimi i PPV do të ketë ndikime pozitive në mjedis. Ai do të orientojë zhvillimet urbane dhe rurale në zonën e Roskovecit nëpërmjet ndarjes së qartë të tyre: klasifikimit dhe kufizimit të zonave urbane dhe specifikimit të zonave rurale në bazë të karakteristikave të ekosistemeve dhe specializimit në prodhimin bujqësor. Nëpërmjet analizës së gjendjes, matricës SWOT dhe strategjise së zhvillimit PPV jep alternativa të zhvillimit të qëndrueshëm në planin ekonomik, peisazhit, ruajtjes dhe mbrojtjes së biodiversitetit dhe rritjes së cilësisë së jetës.

PPV përfshin tre objektiva strategjike: (i) Zhvillimin Ekonomik, (ii) Strukturimi dhe gjallërimi i vendbanimeve, dhe (iii) Aspektet kulturore, rekreative, sportive dhe mjedisore; të cilët realizojnë të plotë panoramen e zhvillimit të qëndrueshëm të Roskovecit.

Në kontekst të këtij Vlerësimi (VSM) janë përcaktuar kriteret e forta mjedisore dhe zonat e rrezikshme për zhvillim të cilat janë si referenca për përgatitjen e çdo dokumenti tjetër lokal duke preluar PPV. Në këtë VSM janë vlerësuar ndikimet potenciale nga aplikimi i PPV në: menaxhimin e mbetjeve, ujërave, cilësisë së ajrit, tokës dhe prodhimit bujqësor, biodiversitetit, ndërtimeve infrastrukturore, transportit dhe energjisë. Për të siguruar vlerësimin e plotë të ndikimeve të mundshme në mjedis, në këtë VSM, veç ballafaqimit me objektiva specifike mjedisore të strategjive (strategjitë dhe politikat për mbrojtjen e mjedisit, tokës, ujit, ajrit, biodiversitetit, zhvillimit rural, mbetjet dhe ujërat e zeza, zhurmat) në nivel nacional, janë konsideruar gjithë komponentët të cilët ndikohen nga ky Plan. Matrica e përdorur për përputhshmërinë e objektivave të Planit me objektivat më të rëndësishëm mjedisore, përgjithësisht, janë të përputhshëm në shkallë të lartë me objektivat mjedisore të përcaktuara. Veprimet (aktivitetet) e Planit janë zhvilluar mbi bazën e një llogjike mjedisore të ndërlidhur me shumë faktorë (variabla independentë) të cilët, në çdo Plan është vështirë të përfshihen pa modifikime qoftë edhe minimale.

Rekomandohet:

- Forcimi i bashkëpunimit dhe koordinimit ndërmjet autoriteteve përkatëse të sektorëve të caktuar ekonomike me autoritetet e mjedisit dhe shëndetësisë;
- Plotësimi i standardeve mjedisore duhet të shoqërohet edhe me rritjen e portofolit financiar dhe investimeve në drejtim të menaxhimit dhe mbrojtjes së mjedisit;
- Rritja e transparencës për investimet e reja, kontrollin e shkarkimeve në ujë apo ajër, menaxhimin e mbetjeve, etj., ndihmon në rritjen e bashkëpunimit me publikun dhe zbatimin e politika të parashikuara nga Plani

STUDIO NOTERIALE
NOTERE MIMOZA SHEHU

REPUBLIKA E SHQIPERISE
DHOMA E NOTEREVE TIRANE
Notere MIMOZA R. Shehu
Rruga "Abdyl Frasheri" P11/3/3
Nr. Rep. 2516

VERTETIM ME ORIGJINALIN

Ne Tirane, sot me date 17 / 09 / 2019 (dymije e nentembdhjete), ne zyren e noterise Tirane perpara meje Notere MIMOZA SHEHU me seli ne rrugen „A.Frasheri“ u paraqit **Z. Alban Efthimi**, atesia Romeo, i dtl. 13.10.1970 lindur dhe banues ne Tirane, madhor, me zotesi te plote juridike per te vepruar, , identifikuar nga karta e identitetit me nr. H01013093A , e cila kerkoi vertetimin me origjinalin te dokumentit te emeruar si vijon:

_____ Z. Alban Efthimi _____

ne baze te nenit 129 te Ligjit "Per Noterine" nr. 110/2018 date 20.12.2018 perkatese une noterja si e verifikova me origjinalin vertetoj se fotokopja eshte e njejte me origjinalin dhe e vertetoj sipas ligjit.

NOTERE
MIMOZA R. SHEHU

Me 17

Tel 00 355 42 32 453

Cel 00 355 69 20 91 283

MINISTRIA E ZHVILLIMIT
EKONOMIK, TREGATISË
DHE BASHKËPUNIMIT

OKB

Organizata Kombetare e Kualifikimit dhe Certifikimit

Numri serial: LN-6585-06-2013
NUIS/NIPT: K31812012H

LICENCË

Subjekt: "ATEUER 4"

Adresa: Tirane, TIRANE, Tirane, TIRANE, Niveli Administrativ Nr. 30 Tirane e Kosovës, Nr. 35, Hyja 6, apartamenti 4/1, 1019.

Kodi: III.2.A (1+2)

Data e lëshimit: 05/12/2017

Kod tjetër:

Afati i vlefshmërisë së afat

Kategoria

Shërbime ekspertize dhe/ose profesionale lidhur me ndikimin në mjedis

Nënkategoria

Veprimtarisë e ekspertizës lidhur me ndikimin në mjedis

Veprimtaritë specifike

1. Ndikim në mjedis
2. Auditim mjedisor

Specialiteti

Emërtimi përshkruues i veprimtarisë

Veprimtarisë e ekspertizës lidhur me ndikimin në mjedis (Vlersim i ndikimit në mjedis dhe auditim mjedisor).

Kufizime speciale

Licenca udhëzohet sipas kufizimeve në legjislacionin në fuqi

Veprimtarisë specifike

Licenca udhëzohet sipas detyrimeve në legjislacionin në fuqi

Vendi i kryerjes së veprimtarisë

Në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë.

Nënshkrimi i sportelit

Kjo certifikatë mbahet pranë e Qendrës Kombëtare të Bërmës dhe dëhet të kthehet në rast se ka ndryshim të ndonjë detyri ose ndryshim detyrimi ligjor për të qënë person i autorizuar.

Handwritten signature: P. T. T. T. T. T.

REPUBLIKA E SHQIPERISE
MINISTRIA E MJEDISIT

Nr. 162 Prot.

Tirane, me 17.08. 2005

Vendimi Nr.7, Nr.154 Regj.

CERTIFIKATE

Në mbështetje të Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr.268, datë 24.04.2003 "Për certifikimin e specialistëve, për vlerësimin e ndikimit në mjedis dhe auditimin mjedisor"

Alban EFTIMI

Certifikohet për hartimin e raporteve të vlerësimit të ndikimit në mjedis, për të kryer auditimin mjedisor, për hartimin e ekspertizave për probleme mjedisore dhe thirrjen si ekspert për të vlerësuar një raport të vlerësimit të ndikimit në mjedis ose rezultatet e një auditimi.

MINISTRI

Ethem RUK

KJO CERTIFIKATE CERTIFIKOHET PËR PROJEKTIN
HARTIMI I PLANIT BASHKËIA ROTKOLSKËM VENDOR

REPUBLIKA E SHQIPERISE
DHOMA E NOTERISE TIRANE
Notere - Shpresa M GJOCI
NIPT NR-K61621011S
Tel-0682071706

NR. 3/4/ REP
DT. 02.05.2019

VERTETOHET NJESIA ME ORIGINALIN

Une notere Shpresa M.Gjoci , me qender ne Tirane, Njesia Bashkiake Nr. 5, Rruga Sulejman Delvina, Godina Nr. 5/3, Hyrja Nr. 1, Ap. Nr. 1, vertetohet se u paraqit para meje personalisht:

GAZMEND ZENELI, i datelindjes 13.08.1972, lindur ne KRUJE dhe banuese ne TIRANE, madhor, me zotesi te plate juridike per te vepruar, pajsiur me leternjoftim numer: H20813042E.

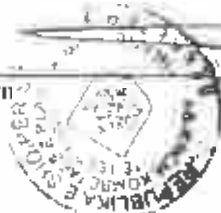
Me paraqiti dokumentin original dhe fotokopje, pa fshirje dhe korrigjime te :

- CERTEFIKATE NR.7777 PROT. TIRANE ME 22.11.2011 NR.IDENTIFIKUES 17 ,
- CERTEFIKATE REGJISTRIMI NUMRI SERIAL :SN-562544-11-18 DATE E LESHIMIT 23.11.2018 ,
- LICENCE NUMER SERIAL : LN-4763-03-2018 DATE E LESHIMIT 19.03.2018.

Une notere ne baze te ligjit : Mbi noterine numer 110 dt 20.12.2018, vertetohet se **KOPJA ESHTË E NJEJTE ME ORIGINALIN** qe paraqiti personi i interesuar.

NOTERE
Shpresa M GJOCI

PULLE TARIFE

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E MJEDISIT, PYJEVE DHE ADMINISTRIMIT TË UJËRAVE
 Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Mjedisore
 Drejtoria e Mbrojtjes së Mjedisit
 Sektori i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis

Rruga "Durrësit" Nr. 27 Tiranë, Tel. 04 2255 313 Fax. 04 2270 627 - www.moe.gov.al

Nr. 7777 Prot.

Tiranë, më 22 11 2011

Nr. identifikues 17

LËSHOHET PËR PROJEKTIN
 PËRGJITHSHËM VENDOR
 PËR SHIKIMIN E VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDISIN
 PËR HARTIMIN E RAPORTEVE TË VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDISIN

CERTIFIKATË

Në mbështetje të vendimit të Këshillit të Ministrave Nr. 122, datë 17.02.2011
 Për ndryshimin në Vendimin Nr. 1124, datë 30.7.2008 të Këshillit të
 Ministrave. Për hartimin e rregullave të procedurave dhe kriterëve për
 pajisjen me certifikatën e specialistit për vlerësimin e ndikimit në mjedis dhe
 auditimin mjedisor.

Z. GAZMEND ZENELI

KJO SERI
 HARTIMI!

Certifikohet për hartimin e raporteve të vlerësimit të ndikimit në mjedis, për
 të kryer auditimin mjedisor, për hartimin e ekspertizave për probleme
 mjedisore dhe thirrjen si ekspert për të vlerësuar një raport të vlerësimit të
 ndikimit në mjedis ose rezultatet e një auditimi.

MINISTRI

Fatmir Mediu
Fatmir MEDIU

NUMRI SPECIAL
SN-567544-KL-18

ÇERTIFIKATË REGJISTRIMI

Personit të tatueshëm:
GAZMEND ZENELI – Person Fizik

Statusi:

kjo ÇERTIFIKATË LEJONARIVET
HARTIMI I PLANIT BASHKËTA
Me agjensë kryesore
Tirane, Farke, Rruga "Mustafa Matohiti" ndërtesa 5, hyrja 3, apartamenti 14, 1044
ROJEKTIMIT
I jepet ky numër identifikimi (NUIS):
L51720027C
5H VENDOR

Afati i veprimtarisë:

Nga: den

DATA E REGJISTRIMIT

20/05/2015

DATA E LËSHIMIT

23-11-2018

SPORTELI I SHËRBIMIT:

QENDRA KOMBËTARE E BIZNESIT

ERMONELA RAPO
(Emri, Mbiemri) i nëpunësit të autorizuar

Kjo certifikatë është rreptësisht e ndaluar të plasifikohet

Kjo certifikatë mbetet pronë e Qendrës Kombëtare të Biznesit dhe duhet të kthehet në rast se ka ndryshim të ndonjë detaji ose ndihmësi detyrim ligjor për të qenë person i tatueshëm.

Numri serial LN-4763-b-
NUIS/NIPT/L5172002

REPUBLIKA E SHqipërisë
MINISTRIA E FINANÇAVE DHE EKONOMISË
QENDRA Kombëtare e FRYMËSIT
LICENCE

KJO

Subjekti: GAZMEND ZENELI
Adresa: Tirane, Farka, Selite, Rruga e Zallit, Pallati i Ri, shkalla nr.2, kat i 2
Kodi: 111.7.A ()
Data e lëshimit: 19/03/2018
Afat i vlefshmërisë: a afat

Kategoria
Shërbime ekspertize dhe/ose profesionale lidhur me burimet mëdore bazë
i PAJAKTË PËR PROJEKT
BASHTKËTË PËR
HSHËM VENDOR

Nënkategoria
Shërbime të ekspertizës dhe/ose profesionale lidhur me pyje dhe/ose kultiva

Veprimtari specifike
Specialiteti

Emërtimi përshkrues i veprimtarisë
A. Shërbime profesionale për zbatim. B. Shërbime profesionale për projektim. C. Shërbime të ekspertizës dhe çertifikimit. D. Shërbime profesionale për studime e aplikime profesionale në pyje dhe kullorë.

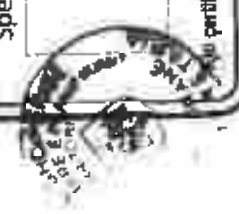
Kufizime specifike
Licenca ushtrohet sipas kufizimeve në legjislacionin në fuqi

Veprimtari specifike
Licenca ushtrohet sipas detyrimeve në legjislacionin në fuqi

Vendi i kryerjes së veprimtarisë
Në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë.

Nënshtkrimi i sportelit

Qendra Kombëtare e FRYMËSIT
certifikatë mbledhet pronë e Qendrës Kombëtare të Regjistrimit dhe duhet të kthehet në rast se ka ndryshim të ndonjë detaji ose ndërpritet detyrimi ligjor për të qenë përson i lartshprehur.

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

ATELIER 4

Rr. "E Kosovareve",
Nd.35, H. 6, Ap.4/1,
Njësia Administrative
Nr. 5,1019, Tiranë, Shqipëri
Tel. +3554 2222804 / 2430195
e mail: info@atelier4.al